

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus V. De Præbendis, & Dignitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

sens accipiens distributiones nullo modo suas faciat, quin ad restitutionem teneatur, ergo non potest illas recipere. Idque expresse statutum est in Concilio Tridentino *Sess. 24 c. 12. de reform.* ubi dicitur: *Distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui quavis collusione aut remissione exclusi, his careant:* quia alioqui daretur occasio Canonicis se absentandi a choro, sub spe Con-canonicos suos condonatuos sibi distributiones, quas ob absentiam amiserunt, *Barb. lib. 3. Juris Eccl. c. 18. n. 91. & 93.* Veruntamen si Canonici praesentes, distributiones, quas absentes a choro amiserunt, & quae praesenti-

bus jam datae sunt, & jure accrescendi acquisita, postea nullo precedente pacto, vi vel metu, liberaliter absentibus donent, tunc possunt absentes eas licite recipere, quia *Concil. Trident. c. l.* non dixit, quavis donatione, sed quavis collusione, & remissione exclusi: at remissio est, cum debitum creditori solvendum condonatur, ac proinde debitor a solvendo liberatur, & hoc est prohibitum a Concilio *c. l.* non autem quando jam solum redonatur, *Azor. cit. c. 7. q. 9. §. Quares, Barb. cit. c. 18. n. 15.* quamvis contrarium teneat *Palao cit. §. 9. & §. 13.*

TITVLVS V.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITATIBVS.

Cum æquum & necessarium sit, ut Clerici habeant Præbendas in Titulis Ecclesiarum, in quibus resident, & Officium præstant, unde necessaria ad vitae sustentationem percipiant, ne in opprobrium Ordinis Clericalis, vel mendicent, vel negotiari cogantur: & ut quidam eorum, videlicet qui aliis præsumunt, aut majora Officia in Ecclesia administrant, Dignitates obtineant: ideo subjicitur iste Titulus de Præbendis & Dignitatibus, qui etiam extat in Sexto, Clementinis, Extravagantibus Joannis XXII. & Communibus.

I.

Eterum pro intellectu hujus Rubricæ notandum est: aliud est Canoniam, sive Canonicatus, aliud Præbendam, ut notat *Gl. in c. Cum M. 9. de Constit. V. Receptum;* *Hofstiens. in summa nu. 1. h. t.* Canoniam est jus quoddam spirituale, quod ex electione, collatione, vel institutione, & receptione alicujus in Canonicum oritur, sive acquiritur, ac tribuit stallum sive sedem in Choro, & vocem seu jus suffragij in Capitulo, si quidem in Sacris sit constitutus: Præbenda vero est jus, percipiendi proventus Ecclesiasticos tanquam uni de Collegio competens, & ex Canoniam procedens, sicut descendit actio ex obligatione, & filia ex matre, nam ei, qui obtinuit Canoniam, etiam Præbenda debetur, *c. Relatum; 9. & c. Dilectus; 19. h. t.* potest autem aliquis Canonicus esse, & nullos adhuc redditus habere, non enim Præbenda Canonicum facit, sed collatio juris spiritualis facta ab eo, qui potestatem conferendi habet, ut ait *Abbas Panormitanus in c. Cum super; 8. de Concess. Præb. n. 2.* quamvis talis Canonicus propriè Beneficium non habeat, nec propriè Beneficiarius dici possit, sine Præbenda. Sic v. g. Religiosus in Monasterio, maxime si sit ex Ordine Mendicantium, jus spirituale obtinet, ut sit unus de Conventu, seu Collegio, absque Præbenda, *Abb. in cit. c. Dilectus; n. 7. h. t.* Contra vero fieri potest, ut aliquis, sive Clericus, sive Laicus, Præbendam ex redditibus Ecclesiasticis habeat, pro labore seu officio temporali, v. g. Cantor aut Aedituus, Magister, Advocatus, &c. nullam autem Canoniam, seu jus spiritualis officij, quæ est Præbenda temporalis solum, neque Beneficium Ecclesiasticum, *Greg. Tholosan. in In-*

stitut. novis rei Benefic. c. 11. nu. 15. Præbenda autem spiritualis, quæ est jus percipiendi proventus Ecclesiasticos, ratione Canoniam vel spiritualis Officij, dupliciter sumitur, vel specificè & strictè, pro Præbenda Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, sive Canoniam cui annexa, prout accipitur in *c. Cum M. 9. de Constit. & in cit. c. Dilectus.* Vel genericè & latè, pro omni Beneficio Ecclesiastico saltem inferiore, prout accipitur in *c. pen. de P. S.* Et in hac posteriore significatione sumitur in hoc Titulo, *Barb. in rubr. ad h. t. n. 6. & seqq.* Nam licet Præbenda Ecclesiastica à Prælati Ecclesiæ ex officio sit conferenda Clericis, nemini tamen in particulari, stricto jure justitiæ, debetur, sed est gratuita concessio, sive gratia, idèque Beneficium rectè appellatur. Quæ autem sint, & dicantur hic Dignitates, infra explicabitur.

SECTIO I.

DE BENEFICIIS SEU PRÆBENDIS IN COMMUNI, & DE NECESSARIA SUSTENTATIONE VITÆ CLERICORUM.

§. I.

Quid sit Præbenda, seu Beneficium Ecclesiasticum?

II. Beneficium Ecclesiasticum communiter sic definitur, prout videre est apud *Lessium l. 2. c. 34. dub. 1. Laym. l. 4. Theol. mor. c. 1.* & alios: *Ius perpetuum percipiendi redditus ex bonis Ecclesiasticis, propter aliquod servitium spirituale, auctoritate Ecclesiæ, constitutum.* Pro cujus explicatione notandum ex *Lessio c. l.* tria in Beneficio Ecclesiastico distinguenda esse; primum

Primum ipsum Officium, seu obligatio ad illud, quæ quis tenetur spirituales aliquam functionem obire, veluti recitare Horas Canonicas, administrare Sacramenta, prædicare Verbum Dei, & hoc non est Beneficium, sed fundamentum illius, & causa, datur enim Beneficium propter Officium, *c. in de rescript. in 6.* Secundum est Jus percipiendi redditus ex bonis Ecclesiasticis ob tale Officium: & hoc Jus propriè est Beneficium, quod secundum se præcisè spectatum, non est spirituale, sed temporale, videlicet ad percipiendum temporales redditus Ecclesiasticos, quia tamen oritur ex spirituali Officio, in quo fundatur, &que inseparabiliter est annexum, ideo est aliquo modo, scilicet per accedens, & extrinsecè spirituale: quò sensu Beneficium, Jus spirituale dicitur in *c. Dilecto, 25. h. t.* Tertium sunt ipsi fructus, & proventus ex bonis Ecclesiasticis, hoc est, Deo dicatis & Ecclesiæ donatis percipiendi, qui temporales sunt.

III. Itaque in definitione Beneficij dicitur primum *Jus*, quia Beneficiarius, ratione Beneficij sibi collati, habet potestatem exigendi, ac percipiendi proventus ex bonis Deo dicatis. Est autem hoc Jus spirituale, non in se formaliter, sed in radice quia ex Officio, & Ministerio spirituali oritur, cui est annexum, ut jam dictum, sive quia non competit, nisi habenti Officium Clericale, ut inquit S. Thom. 2. 2. q. 100. artic. 4. in corp. adeoque quia Clericatum supponit.

Dicitur secundò. *Perpetuum*, quia Beneficium Ecclesiasticum non datur ad tempus, sed in Titulum perpetuum, *c. 2. dis. 70. ibi: in qua Ecclesia qualibet institutus est, in ea perpetuo perseveret*, id est, ut explicat Gl. ibid. *V. perpetuo*, dum vivit, ut colligitur ex *c. pen. de Cleric. agrot. & c. Si gratiose, §. de rescript. in 6.* Ubi notandum, Beneficium dici Jus perpetuum, videlicet ex institutione sua, vel saltem secundum aptitudinem, quia potest esse perpetuum, ut sub hac definitione comprehendatur etiam Beneficia manualia, sive ad nutum revocabilia, *Garc. tract. de benef. p. 1. c. 2. §. 1. n. 79.* ac proinde sufficit, quod Beneficium ex se sit perpetuum, quia in perpetuum conferri potest, & ordinariè confertur, quamvis non semper, qui illud habet, perpetuo habeat, sed dependenter à voluntate Superioris, quæ dependentia non mutat naturam ipsius Beneficij, eum nihilominus ob Officium spirituale detur: nam Beneficia secularia, quæ suapte naturâ sunt perpetua, saltem per Papam possunt fieri temporalia, sive ad tempus concedi, & ad nutum revocabilia, *Garc. cit. c. 2. n. 70. & 71.* Quare ad rationem Beneficij non requiritur, ut Beneficiarius perpetuo, quamdiu vivit, irrevocabiliter illud habere debeat, sed sufficit, quod ipsum Beneficium ex se sit ita perpetuum, ut maneat penes Beneficiarium, donec ei ex legitima causa auferatur, & ut morte Beneficiarii, vel amotione ipsius à Beneficio, ipsum Beneficium non extinguatur, sed vacet possessore, ita, ut alteri sit conferendum, adeoque in se perpetuo durat, *Azor. p. 2. l. 3. c. 1. g. 2. Laym. c. l. n. 1.* Addi potest, quod Beneficia manualia auferri possint ad nutum Superioris, id non habet ex sua institutione, sed ex eo, quod ea obtinentes subjecti sint Superioribus suis, quoad officia, habitationem, totamque vite directionem, *Less. c. l. n. 3.* Verum ne-

Tomus III.

gari non potest, Beneficia ad nutum revocabilia, quæque in Titulum perpetuum non conceduntur, tamen in se perpetua sint, aliquo modo deficere à ratione Beneficij strictè accepti, ideoque in Regula Cancellariæ de reservatione non comprehenduntur, neque sufficiunt pro Titulo ad Ordines sacros suscipiendos, ut docet *Bern. Diaz in pract. Canon. crim. c. 18. n. 8. Garc. cit. c. 1. n. 38. & seqq.* & alij communiter, licet aliàs juxta Concil. Trident. Beneficium sit sufficiens Titulus ad Ordines *Castr. Palao p. 2. tract. 13. de benef. dis. 1. punct. 1. n. 6. & 7.*

Porro per illa verba *Jus perpetuum*, à ratione Beneficij excluditur Primò. Commenda temporalis, quippe quæ non datur in Titulum, neque tribuit Jus in Beneficio, sed solam administrationem ad tempus, ut notat *Navarr. lib. 3. Consil. 9. n. 2. h. r.* Secundò. Vicaria temporalis, & non collativa, non est propriè Beneficium, sicut & Capellania, quæ non est perpetua, ob eandem rationem, *Navarr. Consil. 7. n. 1. Less. cit. c. 34. n. 3. Laym. cit. c. 1. n. 1.* Tertio Pensio Ecclesiastica non est propriè Beneficium, quia per mortem pensionarij extinguitur, & non tantum vacat *Azor cit. c. 1. q. 2. §. & l. in fine.*

IV. Dicitur tertio. *Ex bonis Ecclesiasticis*, nam Dominium bonorum immobilium, & aliorum Jurium, ex quibus redditus Beneficiorum percipiuntur, ad particulares quasdam Ecclesias, aut alia pia loca, quibus sunt collata, & applicata, pertinent, nomine Ecclesiæ intelligendo ipsam Communitatem, seu Universitatem Clericorum, cum suo Capite, aut subordinatis Capitibus, quorum bonorum administratio, ac dispensatio, non ad ipsas Ecclesias, sed ad earum Prælatos, videlicet Episcopos aliosque Ordinarios Rectores Ecclesiarum, tum sæcularium, tum Regularium, ac præcipuè ad S. Pontificem, tanquam Caput totius Ecclesiæ universalis spectat, sicut habetur in *c. Expedi, 13. & ibi Gl. V. Communes, c. Episcopus, 23. & seqq. caus. 17. q. 1.* Quare quando in *c. Cum secundum, 16. h. t. & in c. Cum ex eo, 34. De elect. in 6. res & bona Ecclesiastica appellantur Patrimonium Christi, & in c. 1. & c. Qui abstulerit, 6. cit. caus. 12. q. 2. pecuniæ Christi, & cum in Concil. Trident. Sess. 25. c. 1. de reform. dicitur, res Ecclesiasticas esse Dei, id intelligendum est, quod à fidelibus Ecclesiæ donata sint, ad cultum & obsequium Dei, & Christi, ita ut non in usus profanos converti, sed in Ministrorum Ecclesiæ, & pauperum sustentationem, aliisque similes pios usus expendi debeant, *Molin. c. l. Layman, c. l. n. 2.**

V. Dicitur quarto. *Propter Officium spirituale*, nam omne Beneficium datur propter Officium, hoc est spirituale, seu Ecclesiasticum servitium *c. ult. de rescript. in 6.* potest autem Jus percipiendi redditus Ecclesiasticos, seu Præbenda dupliciter constitui, vel prout est annexa Juri Canonici, seu spiritualis Officij præstandi, & sic idem est, quod Beneficium Ecclesiasticum, nec in Laicum cadere potest, ut infra dicitur, vel prout est præcisâ, seu separata à spirituali Jure, seu Titulo, & sic merè temporale quid est, & Laico etiam conferri potest, propter servitium temporale, quod præstat v. g. Organa vel Campanas pulsando, *Abb. in c. Majoribus, 8. n. 4. h. t.* Et patet ex supra dictis.

V. Di-

VI. Dicitur quintò & ultimò, *Ecclesiasticâ auctoritate constitutum*, videlicet ab Episcopo, vel alio Prælato Ecclesiastico Ordinario legitime institutum, seu erectum, & collatum, secundum formam & modum à SS. Canonibus præscriptum, nam Beneficium Ecclesiasticum non potest licet sine Canonica institutione obtineri, juxta *reg. jur. 1. in 6.* adeò quidem, ut ante Episcopi ordinationem, non censeatur Beneficium Ecclesiasticum, ut colligunt DD. ex c. *Nemo*; 9. & c. *Nullus*; 25. *dis. 1. de consecr.* Quare per hæc particulam excluduntur à ratione Beneficij Capellania, etiam perpetua, sed non collativa: nam si aliquid relictum sit, etiam in perpetuum, pro celebrandis Missis, sine auctoritate Episcopi, id nõ erit Beneficium Ecclesiasticum, sed simpliciter pia donatio, vel pium Legatum, *Rebuff. in praxi tit. quare instituta sint Beneficia, n. 10. Less. cit. c. 34. num. 4.* quia ad potestatem solius Prælati Ecclesiastici spectat Officia in Ecclesia instituere, eisque proventus Ecclesiasticos annexare.

VII. Porro illud hic præterea notandum, postquam cessavit communis Clericorum vita, & cohabitatio, redditus sive proventus bonorum Ecclesiasticorum in quatuor partes divisi sunt, ut constat ex c. *De redditibus*; 8. *caus. 12. q. 2.* Quarum prima pars assignata est pro Mensa, seu sustentatione Episcopi: secunda pro Fabrica Ecclesiæ; tertia pro pauperibus, & peregrinis; quarta pro Canonicis, aliisque Clericis, ut ea pro singulorum meritis distribuere: & ex illis postea auctoritate Ecclesiæ erecta, & instituta sunt Beneficia Ecclesiastica, adeoque tum Episcopo, tum alijs Clericis assignata est certa portio reddituum, ex prædijs seu bonis immobilibus Ecclesiæ, & ius collatum eos percipiendi, *Less. c. l. n. 1. Laym. l. 4. tr. 2. c. 2. n. 3.*

§. II.

De Divisione, seu distinctione Beneficiorum.

Varia sunt divisiones Beneficiorum, prout videre est apud *Rebuffum in praxi tit. quod duplex sit Beneficium*, *Azor p. 2. lib. 3. c. 1. q. 4. Gregor. Tholosan. syntagm. jur. universi lib. 17. c. 2. in Instit. novis rei Beneficiaria c. 10. Garc. tr. de benef. p. 1. c. 6. & alios.*

VIII. Nam primò Beneficia alia sunt secularia, alia regularia. Secularia sunt, quæ Clericis secularibus, id est, qui nullam Religionis Regulam sunt professi, sed in sæculo DEO militant ac servant, conferri solent, ac debent. Regularia verò, quæ Regularibus competunt, sive pro Religiosis sunt instituta, & per eos administrari debent, ita quidem ut non sufficiat, quòd ad Regulares Beneficij alicujus collatio, vel præsentatio pertineat, neque quòd ipsi Religioni v. g. Monasterio unitum sit, cum hæc omnia etiam seculari Beneficio competere possint, sed necessariò requiritur, ut per Regulares admini-

stretur, ut docet *Castr. Palao p. 2. tract. 13. de benef. dis. 1. pun. 2. n. 2.* Porro Beneficium seculari, ordinari non potest conferri Clerico Regulari, neque vice versâ Beneficium regulare Clerico seculari, ut colligitur ex c. *Cum de Beneficio*; 5. & c. *Cum singula*; 32. *h. r. in 6.* In dubio autem omne Beneficium censeatur esse seculari, nisi constet, vel probetur esse regulare; probari autem potest, vel ex literis fundationis, seu erectionis, vel institutionis, in quibus ita cautum reperitur: vel si probetur Beneficium, quòd ante per Clericos seculares administrabatur, per 40. annos continuos ab uno vel pluribus Regularibus pacifice fuisse possessum, & administratum, ut ex communi docet *Navarr. l. 3. Consl. 3. h. r. Azor. cit. l. 3. c. 26. q. 3. Barb. l. 3. De benef. c. 4. num. 43. de quo infra.*

IX. Secundò dividuntur Beneficia, tam secularia, quàm regularia, in duplicia, & simplicia. Beneficium duplex est, quòd aliquam eminentiam, jurisdictionem, vel administrationem habet. Inter Beneficia duplicia quedam sunt majora, ut Papatus, juxta c. 1. *De maledic.* ubi Clemens III. ait, quòd Clericus quidam verba quedam in depressionem Officij, & Beneficij nostri promittit, ideòque & ipse Papa canonicè eligi, & institui debet. Item inter majora Beneficia numeratur Cardinalatus, nam in c. *fundamenta 17. §. Decet. de elect. in 6.* Cardinales appellantur Fratres, Consiliarii, & Coadjutores Rom. Pontificis. Præterea Patriarchatus, vel Primatia, quæ est veluti prima Sedes, seu Major alicujus Regni, nam Primates prærogativam aliquam Dignitatis habent, ante reliquos Archiepiscopos, c. 2. *dis. 99.* Item Archiepiscopatus, cui præest Metropolitani in præcipua Civitate Provinciæ residents, & habens sub se Suffraganeos Episcopos, c. *unic. dis. 101.* Denique Episcopatus c. *Felici*; 5. §. *Quod si quis*; ubi Pontificalis, seu Episcopalis Dignitas appellatur Beneficium, de *pen. in 6.* quanquàm sublimes hæc Dignitates communi appellatione Beneficiorum, præsertim in pœnalibus Canonibus, & alijs, quæ strictè interpretationis sunt, non soleant comprehendendi; quippe cum sint culmina Beneficiorum, & Dignitatum, sicut dicitur in c. *pen. h. r. & notat Gl. in c. 2. V. Dignitatum eod. in 6.* ideòque dispensatio impetrata ad omnia Beneficia, non extenditur ad Episcopatum, propter eminentiam Dignitatis, quæ est speciali notâ digna, *Garc. cit. c. 6. n. 66. Barb. cit. c. 4. nu. 50. & 51.*

X. Alia verò ex Beneficijs duplicibus dicuntur media, ut tradit *Abb. in c. Majoribus 8. n. 1. h. r.* ut sunt reliquæ Dignitates, præter illas sublimes, de quibus supra, item Personatus, & Officia. Dignitas est præeminentia, ad junctionem habens administrationem, & jurisdictionem fori interni, seu pœtentialis, teste *Abbate in c. De multa 28. nu. 21. h. r. Rebuff. in praxi tit. Beneficium seculare quod duplex n. 7.* Cujusmodi Beneficia obtinent Abbates, & Abbatissæ, & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares, sive in Ecclesijs Cathedralibus, sive Collegiatis; Item Archidiaconus, qui post Episcopum velint

ejus Vicarius, jurisdictionem habet in omnes Clericos Diocesis, c. 1. de offic. Archid. quam potestatem hodie in multis Ecclesijs Vicarius Generalis Episcopi exercet.

Personatus est honor, & præminetia in Ecclesia, sine jurisdictione fori externi, & administratione propriè dicta, sic is, qui obtinet sedem eminentiorem in choro, alijsq; Canonicos, etiam antiquiores præcedit in processionibus, & suffragijs ferendis in Capitulo, alijsq; Conventibus, is dicitur habere Personatum, qualem habent Præpositi Cathedralium, & Collegiarum Insignium Ecclesiarum in Germania. Non est autem propriè Dignitas, idèoque si quis impetret litteras, ut ei provideatur de Personatu, non potest illi provideri de Dignitate, cum jurisdictione, *Cockier in precib. primar. sec. 2. V. Personatus*; Quamvis interdum Personatus & Dignitas pro eodem accipiantur, prout videre est in c. *Cum accessissent*; 8. de Constit. Primicerius primò appellatur Personatus, & postea Dignitas.

Denique Officium (intellige simplex, nam & Præpositura appellatur Officium in c. *Dudum*; 22. ibi *huiusmodi Officium, de elect. sed non simplex*) est quædam administratio rerum Ecclesiasticarum, sine præminetia, & jurisdictione fori externi: quale habet Archipresbyter, qui olim velut Decanus Presbyteris præfectus erat, sed sine jurisdictione in foro externo, prout colligitur ex c. ult. de Offic. Archipresb. Hodie verò in plerisque Ecclesijs Cathedralibus Archipresbyter, seu Decanus jurisdictionem, vel præminetiam habet, idèoque inter Dignitates, vel Personatus etiam numeratur, *Laym. l. 4. tit. 2. c. 4. num. 4.* Tale Officium habet etiam Primicerius, qui Diaconis præest, sine jurisdictione in foro externo: ut colligitur ex c. un. de Offic. Primic. item Sacrista sive Thesaurarius, Custos &c. qui omnes sunt Archidiacono subiecti de Jure communi, & ratione Officij sui alios Canonicos non præcedunt, de quibus supra lib. 1. tit. 2. §. 26. & 27. Debet autem in his attendi consuetudo locorum, nam quod in una Ecclesia est Dignitas, vel Personatus, in alia est Officium tantum, & vice versa, *Greg. Tholos. in Instit. novis cit. c. 10. n. 18.* in multis locis Dignitas appellatur Personatus, & in quibusdam locis quodlibet Beneficium curatum vocatur Personatus, ut notat *Abb. in cit. c. De multa* 28. n. 21. h. t.

XI. Porro inter Beneficia duplicia numerantur etiam Beneficia curata, seu animarum curam habentia, eaque sunt duplicis generis, quædam enim curam animarum exercent, sive jurisdictionem spirituales, seu Ecclesiasticam, in foro externo, & contentioso, ut est visitare, inquirere, excommunicare, &c. Quædam tantum in foro pœnitentiali, & in ordine ad forum internum conscientie, *Abb. in cit. c. De multa*; n. 24. *Garc. cit. c. 6. nu. 5. 6. & 7.* Et hæc sunt Beneficia strictè ac propriè curata; & Beneficia duplicia minora, cujusmodi Beneficium est Parochia, quæ dicitur Beneficium duplex, quasi duplici curâ, seu onere constrictum, quia præter obligationem Divini Officij recitandi omnibus Clericis communem, aliquam administrationem habet, absque ulla tamen jurisdictione fori judicialis, sive contentioso, cum Parochus solum habeat in foro externo potestatem sive jurisdictionem administrandi Sacramenta suis Parochianis, ut alibi dictum. Tale Beneficium cura-

tum habet etiâ Vicarius perpetuus, *Azor. p. 2. l. 3. c. 1. q. 5.* Item Commendatarius perpetuus, cui Beneficium curâ animarum habens, commissum est ad vitam in ejus directè utilitatem. *Azor. p. 2. lib. 6. c. 31. q. 1.* Atque hæc tenus de Beneficijs duplicibus, & curatis.

XII. Jam verò deveniendo ad alterum membrum divisionis, Beneficium simplex dicitur, quod nullam jurisdictionem, neque in foro externo, neque interno pœnitentiæ, neque specialem præminetiam, neque administrationem habet, sed solum obligationem Divina Officia celebrandi, & frequentandi. Talis est inprimis Canonicatus Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiæ. Secundò Commenda perpetua Beneficij simplicis seu non curati. Tertiò Beneficium Allij, seu Mansionarij, quales sunt illi, qui præter Canonicos, in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis portiones habent integras, vel dimidiâs: & quidem integras portiones habere dicuntur, qui habent dimidiam Præbendam Canonicalem, sive dimidiam partem annui proventus, qui singulis annis Canonicis obvenit: dimidiâs verò, qui quartam partem annui proventus Præbendæ Canonialis percipiunt, *Azor. cit. c. 1. q. 5. & cit. c. 9. q. 1. & c. 10. q. 1. & 2.* Quartò Præstimonium, hoc est, portiones ex Ecclesiasticis redditibus detractæ, quæ Clericis adolescentibus v. g. conferuntur ad studia literarum prosequenda, & dantur in titulum perpetuum, habentque spirituale Officium annexum, sunt etiam Beneficia simplicia, ut colligitur ex c. ult. de concess. præb. in 6. Ubi inter cætera Beneficia numerantur Præstimonium: Secus si dentur solum, ut vitæ subsidia, *Azor. cit. lib. 3. c. 7. q. 1.* Quintò Hospitalia auctoritate Episcopi erecta, quibus præest Rector curam animarum non habens, sunt simplicia Beneficia, modò locus ille sit sacer, & religiosus, aliàs non, *Azor. cit. l. 3. c. 3. q. 5.* Sextò Cappellaniæ in perpetuum auctoritate Episcopi erectæ; item Altaria, & Oratoria, quæ dantur Clericis in titulum perpetuum, *Azor. cit. l. 3. c. 1. q. 5. Barb. cit. c. 4. num. 58. & seqq.* Porro in dubio non præsumitur Beneficium duplex, vel curatum, sed simplex, & non curatum, quia qualitas non præsumitur, nisi probetur, *Garc. cit. c. 6. n. 8.*

XIII. Quod verò attinet ad Beneficia regularia, illa quoque dividuntur in duplicia, & simplicia, prout videre est apud *Rebuff. in praxi in proæmio tit. Beneficia regularia.* Duplicia sunt primò Abbatiæ, vel Præpositura regularis, quia eas obtinentes duplici curâ fungi debent, tam circa personas, quàm res Monasterij. Secundò Prioratûs Conventualis, de quo fit mentio in Clement. 1. de rescript. ubi *Gl. V. Conventualem* ait, hunc Prioratum esse Dignitatem. Dicitur autem Prior Conventualis, qui Conventui Religiosorum est præfectus, ut Prior Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, &c. Tertiò Prioratus claustralis, qualem obtinet, qui post Abbatem Religiosis in Claustro, seu Monasterio præest, & curam Regularis disciplinæ gerere debet, de quo est sermò in c. *Cum ad Monasterium*; 6. de stat. Monach. & Clement. 1. eod. Quartò Officium, cujusmodi est Officium Custodis, Procuratoris &c. Multa enim in Religione sunt Officia, de quibus fit mentio in cit. c. §. *Tales autem.*

Simplicia verò Beneficia sunt Canoniciatus regula-

gulares, & Monachatus, ut tradit *Gl. in Clem. 2. in princ. V. Beneficij de Iudic. Rebuff. c. l. n. 6.* Item Capellaniæ fundatæ in Monasterijs, quia præsumuntur Regulares, nisi per Saculares possideri sint solitæ, *Rebuff. cit. tit. quod duplex sit beneficium; n. 16. Barb. cit. c. 4. n. 69.*

XIV. Tertiò dividuntur Beneficia in manualia, & non manualia. Hæc sunt, quæ in perpetuum titulum conferuntur, & irrevocabilitè, ita, ut Beneficiatis, sine gravi, & iusta causa, auferri non possint, neque per Legem, neque per sententiam Iudicis. Cujusmodi sunt Beneficia secularia, quæ suapte naturâ, & jure ordinario perpetua sunt, & irrevocabilia, nisi ex causis jure expressis, ut constat ex *c. Præcepta; 16. dis. 55. c. Satis; 7. dis. 56. & c. 2. dis. 70.* Nihil tamen obstat, quòminus etiam secularia quædam Beneficia per Papam, vel consuetudinem immemorabilem, vel in prima fundatione, temporalia, & ad nutum revocabilia instituantur, imò etiam per speciale statutum ad tempus tantum concedantur, ut docet *Garc. p. 1. §. 1. n. 71. 72. & 73.* ubi tamen excipit Beneficia curata, juxta *c. un. De Capell. in 6.* Manualia Beneficia sunt, quæ in titulum quidem conferuntur, sed revocabilitè, quia ad nutum seu voluntatem Prælati conferentis, vel à Patrono revocari, & Beneficiario auferri possunt, *Azor cit. c. 1. q. 5. Laym. cit. c. 4. n. 5.* Talia Beneficia manualia sunt ferè omnia regularia, quæ nec curata, nec electiva sunt, sed auctoritate Prælatorum regularitè conferuntur, ac proinde ab iisdem, qui contulerunt, iterum auferri Religiosis sibi subiectis possunt. Hujusmodi Beneficium regulare ad nutum revocabile est, Prioratus Claustralis, nam talis Prior est sub obedientia Abbatis constitutus, ideòque ab eodem ad nutum revocari potest, juxta *Clem. unic. de suppl. neglig. Prælat.* Item Officium Custodis, Procuratoris. At verò illa Beneficia regularia, quæ per electionem factam à Capitulo, seu Collegio Regularium conferuntur, ad nutum Superioris auferri non possunt, quia non sunt ab eo simpliciter, sed à Capitulo collata; cujusmodi est Prioratus Conventualis, qui per electionem Capituli confertur: unde talis Prior à Capitulo electus perpetuam Dignitatem obtinet, ita ut removeri non possit ad nutum Superioris, sed non nisi ob grave delictum, vel ex alia gravi causa, *c. 2. §. Priores autem de statu Monach.* Item Beneficia regularia, quæ curam animarum annexam habent, non sunt ad nutum Abbatis revocabilia; quia hoc ipsò quòd tales Beneficiarij curam animarum, seu populi habent, non nisi cum consensu, & auctoritate Episcopi constituuntur, ac proinde, sine ipsius consensu, à Prælati suis regularibus removeri non possunt, *Azor cit. l. 3. c. 26. q. 5.*

XV. Similiter Capellaniæ spirituales, & collativæ, quæ auctoritate Episcopi institutæ sunt, sed ad certum tempus conferuntur, vel ad nutum Episcopi, aut Patroni Capellano auferri possunt, Beneficia sunt manualia: secus si in perpetuum alicui sint collatæ, tunc enim revocari non possunt. At verò Capellaniæ temporales, & non collativæ, quæ à Fundatore, ejusque hæredibus conferuntur, sine ulla Episcopi auctoritate, cui ipsi voluerint, quamvis in perpetuum: non sunt Beneficia Ecclesiastica, sed merè temporalia stipendia Capellanorū, *Azor cit. lib. 3. c. 8. q. 3.*

Laym. cit. c. 4. n. 6. Garc. cit. c. 2. §. 1. n. 81. & 82. Sic etiam Vicaria temporalis, seu ad nutum revocabilis, non est Beneficium Ecclesiasticum, quia non confertur in Titulum, sed est simplex stipendium, seu salariū laboris, *Garc. c. l. n. 93.* Ceterum in dubio, spectato Jure communi, & ordinario, Beneficia secularia præsumuntur esse perpetua; Regularia verò censentur esse manualia, seu revocabilia, quia perpetuitas est qualitas propria Beneficij secularis: ideòque in impetratione Beneficiorum non est necessariò exprimendum, num Beneficium sit perpetuum, an verò manuale, quia hæc qualitates insunt Jure communi, quod Papæ cognitum esse præsumitur, juxta *c. 1. de Constit. in 6. Laym. c. l. n. 6.*

XVI. Quartò denique Beneficia alia sunt collativa, sive libera, quæ liberâ voluntate eorum, ad quos collatio spectat, conferuntur ijs, quibus ipsi voluerint, modò sint idonei. Alia electiva, quæ per electionem Capitularium, accedente postea confirmatione Prælati Ecclesiastici, communiter institui solent: Alia denique sunt Beneficia mixta, sive patronata, quæ ad præsentationem Patroni, ab Episcopo, vel alio Prælato Ecclesiastico conferuntur, quomodo plerique Parochi, & Capellani institui solent, *Azor cit. l. 3. c. 1. q. 4. in fine, Garc. cit. c. 6. nu. 14. Laym. l. 4. tr. 2. c. 10. n. 1.* Porro in dubio Beneficium nunquam præsumendum est esse electivum, vel patronatum, sed liberè collativum: tum quia esse electivum, aut patronatum, sunt qualitates extrinsecæ, & accidentales, non propriæ Beneficij: tum quia per eas præjudicatur liberæ provisioni Prælati ordinarij, ad quem collatio spectat, *Cas. Palao cit. dis. 1. pun. 2. n. 5.* Huc etiam revocantur Beneficia patrimonialia, quæ conferenda sunt, sive libera, sive ad præsentationem, aut nominationem Patronorum, ijs qui degunt in tali Patria, Parochia, Civitate, vel Castro, quippe fundata à Parentibus, vel Majoribus eorum, ut conferantur filiis, consanguineis, aut popularibus.

§. III.

De sustentatione necessaria assignanda Clericis, & inprimis, an & qualis Titulus sustentationis requiratur ad suscipiendos Ordines.

XVII. Pro intellectu eorum, quæ dicuntur, quatuor tempora distingui debent, ut notat Abbas in *c. Episcopus 4. n. 3. h. t. Laym. lib. 4. tr. 2. c. 2.* Primum tempus est, quò in primitiva Ecclesia Christiani prædia sua, seu bona immobilia vendebant, eorūque pretia ad Apostolos tanquam Ecclesiæ Prælatos afferebant, ut per manus Diaconorum singulis in communi habitantibus distribuerentur; prout cuique opus erat, ut constat ex *Actis Apostolorum c. 2. & 5.* Secundum tempus est, quò postea magis expedire visum est, ut Ecclesiæ bona immobilia possiderent, ex quorum redditibus Clerici nihil proprium possidentes, & in communi viventes alerentur in sacris ædibus, seu Collegijs, præfixo illis Titulo v. g. S. Cru-

S. Crucis, vel Salvatoris, vel Sancti Apostoli, aut Martyris, tanquam Patroni tutelaris, neque tunc nullus in Clericorum numerum, & Ordinem assumerebatur, nisi sub titulo alicujus Sacræ Domûs, seu Collegij, ex communibus Ecclesiæ bonis sustentationem aliquam haberet, ut constat ex c. 2. *dis. 70. & ex pluribus Canonibus relatis caus. 12. q. 1.* Tertium tempus est, quod permillum fuit, ut Clerici extra communitatem viverent, & propria, seu patrimonialia bona possiderent, ex quibus sustentabantur, quia licet Ecclesiæ ministrarent, nihil tamen illis ab Ecclesiâ dabatur loco Præbendæ, ut colligitur ex c. *certè 18. & c. illi 25. cit. caus. 12. & q. 1.* Quartum denique tempus est, quo posterioribus sæculis Clerici Beneficiarij etiam Canonici, qui Ordinem Religiosum non sunt professi, non tantum extra communitatem vivere, & propria, seu patrimonialia bona retinere, sed etiam Præbendam, seu redditus sufficientes Beneficij ex bonis Ecclesiæ, in qua intulati sunt, accipere possunt, & de facto accipiunt. His præmissis sit.

XVIII. Assertio 1. Ad promovendos Clericos, seu Ministros ad Ordines, requiritur Titulus necessariæ sustentationis, videlicet Beneficij alicujus, vel saltem patrimonij, loquendo de Clericis secularibus. Idque probatur primò, ex c. *Non liceat, 2. h. 1.* quod est desumptum ex Corpore Canonum, ubi dicitur, quod non liceat ulli Episcopo ordinare Clericos, nisi eis alimenta, & sustentationem vitæ provideat: sed duorum alterum eligere debet, ut vel non faciat Clericos, vel si fecerit, det illis, unde vivere possint. Ratio est, tum quia non decet eos, qui Divino ministerio adscripti sunt, cum Ordinis Clericalis dedecore mendicare, aut fordidum aliquem quæstum exercere, c. *Diaconi; 23. §. Nunc autem; dis. 93. Abb. hic n. 1. nor. 2.* Tum quia iustum est, ut qui obligantur ad serviendum Altari seu Ecclesiæ, ex proventibus Ecclesiæ alantur, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 9. *qui Altari deserviunt, cum Altari participant.* Sed Clerici in sua ordinatione obligantur ad inserviendum Ecclesiæ, c. 1. *dis. 21.* ergo æquum est, ut illis in Ordinatione sua assignetur titulus, ex quo vitæ necessaria percipiant, *Fagn. hic n. 3.*

XIX. Idemque extendunt communiter Dd. quod spectato Jure antiquo, neque minores Ordines alicui conferendi sunt, sine titulo necessariæ sustentationis, juxta c. 1. *Iuncta; Gl. V. Neminem, & V. Absolutè; id est, sine titulo, & c. 2. dis. 70.* Idque colligitur etiam ex hoc c. ubi generaliter, & indistinctè sermo est de omnibus Clericis: appellatione autem Clericorum omnes, non solum in majoribus, sed etiam in minoribus Ordinibus constituti continentur, c. 1. *dis. 21. Gl. hic V. Clericos;* præsertim in materia favorabili, qualis est hæc. Verum Jure noviore, quod consuetudo approbavit, solum ad sacros Ordines requiritur titulus sustentationis, ut constat ex c. *Episcopus; 4. & c. Cum secundum; 16. h. 1.* per quos antiqui Canones generaliter, & indistinctè loquentes restringuntur ad sacros Ordines, & eos, qui in sacris constituti sunt, de quibus specialiter loquuntur, & declaratur, quod in his solum titulus requiritur. Consentit Concilium Trident. *Sess. 21. c. 2. De reform.* Ratio est, quia Clerici in minoribus con-

stituti ad sæculum redire possunt, deserto statu Clericali, & ideo Ecclesiâ non tantum eis subvenit, etiam si mendicare cogantur, quàm alijs constitutis in sacris, quia illi nondum sunt in Ecclesiâ radicati, imò quotidie ab ea recedunt, ut ait *Hosiens. hic.* Nec obstat, quod cuivis Ordini, etiam Minoribus, suum peculiare officium sit assignatum in Ecclesiâ, c. *Acolythus; 16. & 3. seqq. dis. 23.* Nam inde solum sequitur, quod stipendium ipsis assignari debeat pro obsequio, ne cogantur militare proprijs stipendijs, c. *Charitatem 45. caus. 12. q. 2.* non autem quod illis in ordinatione sua assignandus sit titulus sustentationis, ita ut aliàs Ordinatio teneatur de suo illis providere, *Fagn. hic n. 14.*

XX. Assertio 2. Non licet Episcopo quempiam, ad ullum ex sacris Ordinibus promovere, sine titulo, quamvis talis jam fuerit in sacro Ordine constitutus, prout sumitur ex c. *Episcopus; 4. h. 1.* ubi Alexander III. in Concilio Lateranensi decernit: si Episcopus aliquem, sine certo titulo, unde necessaria vitæ percipiat, in Diaconum (idem est de Subdiacono, *Gl. hic V. Diaconum;*) vel Presbyterum ordinaverit, ipsemet ei necessariam sustentationem subministrare debet: donec ipsi in aliqua Ecclesiâ conveniens Clericale stipendium assignet: præterquam si ordinatus ex sua, vel paterna hereditate vitæ subsidium habere, sive se alere possit. Ratio est, quia Clerico, qui Ecclesiæ inservit, seu ministrat, non minùs ex justitia debetur stipendium necessarium, ad congruam sustentationem, quàm militanti in militia seculari, ut significavit Apostolus 1. Cor. 9. *quis militat suis stipendijs unquam?* & Christus ipse ait *Luc. 10. dignus est operarius mercede sua.*

XXI. Notandum hic primò. Episcopus tenetur præstare alimenta ordinato in Diaconum, vel Presbyterum, sine titulo, & sic etiam ei, qui priùs erat saltem Subdiaconus, ut ex *Decio notat Fagn. hic n. 2.* Nam quamvis *Hosiensis hic in princ.* putet ideo non fieri mentionem in hoc c. de Subdiacono; quia tempore Concilij Lateranensis sub Alexandro III. Subdiaconatus nondum habebatur pro sacro Ordine, adeoque non requirebatur ad illum titulus sustentationis: id tamen dici non potest, cum multò ante jam cœperit haberi pro Ordine sacro, nempe tempore Gregorij I. ut patet ex c. 1. *dis. 31. & tempore Urbani II. ut ex c. à multis; 9. de erat. & qual. & c.* Sed ideo in hoc c. nulla facta est mentio de Subdiaconatu, quia non erat dubium, quin ad illum recipiendum titulus ordinato assignari debeat; quia cum percollationem Subdiaconatus constituitur primò, Ordinatus in tali statu, à quo recedere non possit, absque omni dubio obligatus erat Ordinatio ipsi de necessarijs providere, si ordinavit sine titulo: sed majus dubium erat, de ordinato in Diaconum, vel Presbyterum; quia cum esset jam constitutus in sacro Ordine, non videbatur jure prohiberi, quin ad superiores Ordines sacros promoveri possit, etiam absque titulo, cujus contrarium hic deciditur, nempe non posse aliquem promoveri ad quemlibet sacrum Ordinem, etiam Diaconatus, & Presbyteratus, sine certo titulo, tamen si jam antea sit in sacro Ordine Subdiaconatus constitutus *Fagn. hic n. 3.*

Notandum secundò. Clericus Beneficiarius,

qui Ecclesiæ servit, potest honestam vitæ sustentationem ex redditibus Beneficij Ecclesiastici accipere, reservatis bonis patrimonialibus, eorumque redditibus, suis hæredibus, vel in quemvis alium usum, idque generali consuetudine est receptum: quamvis olim, antequam Clerici haberent Beneficia separata, non poterant vivere ex redditibus Ecclesiasticis ij, qui ex proprijs bonis patrimonialibus alere se poterant; quia illi redditus erant deputati solum pro indigentibus, ut constat ex c. *Videntes*; 1. §. *Ipse verò caus.* 12. q. 1. Hodie verò cum Beneficia principaliter deputata sint pro Clericis, ijsque dentur, non propter indigentiam, sed tanquam stipendium propter servitium, c. *ult. caus.* 1. q. 2. ideo licet vivunt de redditibus Beneficij, *Abb. hic n. 3.*

Notandum tertio, potest quis ordinari sine titulo Ecclesiastico, si habeat de suo, unde honestè vivere possit, ut dicitur *hic in fine*, & ibi *Gl. V. Subsidium*; neque tamen requiritur, ut habens bona patrimonialia expressè sit ordinatus ad titulum patrimonij, sed sufficit Clericum habere patrimonium, ex quo sustentari possit, licet non assignetur in titulum; quia censetur tacite ordinatus ad titulum patrimonij quoad hoc, ut non possit petere ab Ordinario Beneficium, vel necessaria alimenta, *Ioan. Andr. hic n. 2. & Abb. n. 2.* Quid autem post Concil. Trid. de hoc sit statutum, infra dicetur.

XXII. Assertio 3. Similiter Episcopus conferens alicui Ordinem sacrum, sine titulo, nemine præsentante, compellitur ipse, vel Successor illius, ei de necessarijs providere, donec titulum habuerit, prout statuitur in c. *Cum secundum*; 16. h. t. Nam quia secundum Apostolum 1. ad Cor. 9. Qui Altari servit, vivere debet de Altari, & qui ad onus admovetur, non debet repelli à mercede, idè & Clerici vivere debent de patrimonio Christi, cujus obsequio deputantur: quod etiam ipsum nomen inducit, dicti enim sunt Clerici à *Κλῆρος* quia in sortem, seu hæreditatem Domini sunt assumpti, vel quia in ipso hæreditatem Domini assequuntur, ut verè cum Propheta dicere possint: Dominus pars hæreditatis meæ &c. idè dignum est, ut Ecclesiæ stipendijs sustententur, per quam Divinis obsequijs adscribuntur. Quare licet secundum antiquos Canones (c. 1. & 2. *dis.* 70.) Ordinationes Clericorum, qui sine certo titulo promoventur, propter odium Ordinantium irritæ sint (scilicet non quoad valorem Ordinis, qui semel validè collatus amitti non potest, sed quoad executionem, seu suspensionem ab exercitio Ordinis, *Gl. hic V. Iuribus*); Innocentius III. tamen benignius agere volens, statuit, ut Ordinatores, & Successores eorum, tamdiu de vitæ necessarijs, Ordinatis provideant, donec Ecclesiastica Beneficia consequantur. Quamobrem cum Episcopus Zamorensis Clericum G. quondam in Subdiaconum ordinaverit, nullo præsentante, ideo mandat Papa Episcopo Successori, ut si ab Examinatoribus ad id constitutis, Ordinatus idoneus fuerit iudicatus, tamdiu Episcopus ei necessariam vitæ sustentationem subministret, donec per ipsum in Zamorensi, vel alia Ecclesia compensatus Beneficium Ecclesiasticum fuerit assecutus, alioquin, si juxta mandatum Pontificis, Episcopus Beneficium ei non providerit, per centuram Ecclesiasticam ad id compellatur.

XXIII. Notandum hinc primò. Quamvis aliàs regulariter Successor non teneatur ex delicto defuncti, vel antecessoris, cum delicta morte delinquentis extinguantur, l. 2. c. *Si reus, vel accus. mort. fuer.* & l. *unic. C. Ex delict. defunct. c. Quorundam*; 14. *juncta Gl. V. Non potest dis.* 23. attamen in hoc c. etiam Successor Episcopi ordinantis sine titulo tenetur ad alendum Ordinatam, ut constat ex hoc c. ibi: per Ordinatos, vel Successores eorum, nam Clericus ordinatus fuit ad Subdiaconatum ab Episcopo Antecessore; & tamen Pontifex mandat Episcopo Successori, ut sic ordinato sine titulo vitæ necessaria ministret: idque specialiter statutum fuit, ne in Clericali status opprobrium mendicare cogatur, *Gl. hic V. Successores.* Vel melius dici potest, cum *Gl. margin. hic lit. c. & Abbate n. 10.* quod hoc casu Successor obligetur, non ex delicto prædecessoris, sed ex eo, quod si Episcopus aliquem initiet Ordine sacro, qui titulum, seu sustentationem non habet, censetur se obligare, imò ex Decreto hujus Canonis debet se obligare, quod ex mentis sua eum alere velit, donec Beneficium consequatur, quæ obligatio cum sit reale onus, quo gravatur mensa Episcopalis, ad Successorem transit. Hoc autem onus, seu obligatio realis alendi Ordinatam sine titulo, etiam si Episcopus ordinans renunciaverit Episcopatu, vel depositus sit, vel ad aliam Ecclesiam translatus sit, nihilominus adhuc transit ad Successorem in Episcopatu; at non eo mortuo ad hæredes, qui succedunt Episcopo in bonis patrimonialibus: cum enim sit obligatio realis, non sequitur personam Ordinantis, adeoque nec ad hæredes ipsius transit, sed sequitur redditus Episcopales, qui sunt hoc onere gravati: præterquam si Episcopales redditus non sufficerent ad alendum Ordinatam, tum enim dici potest, quod Episcopus ordinans, si in culpa aliqua fuit, ordinando sine titulo, post mortem ipsius, hæredes ejusdem, in defectum, ex patrimonialibus bonis Episcopi Ordinatam alere cogantur, ita ut hæredes Ordinatoris non obligentur, nisi in subsidium, si Ecclesia non possit alimenta subministrare, *Abb. hic n. 11.*

Notandum Secundò, si Ordinatus sine titulo fuit ab alio præsentatus, & examinatus, tunc non tenetur Episcopus, qui eum ordinavit, ipsi providere de alimentis necessarijs, sed ille qui præsentavit, & ordinavit, ut colligitur ex hoc c. ibi: nullo præsentante, à contrario sensu, *Gl. hic V. Successores, vers. Et hoc intelligo.*

XXIV. Notandum tertio. Si Episcopus ordinavit aliquem ad titulum Beneficij, quod erat alteri debitum, illudque postea evincatur, & repetatur ab eo, ad quem pertinebat, tum Ordinans non tenetur providere Ordinato de alio Beneficio, si bona fide ad talem titulum illum ordinavit, nesciens Beneficium alteri esse debitum, nec poterit tunc Episcopus ordinans conveniri ex obligatione proveniente, ex dispositione speciali hujus c. quamvis teneatur, ei providere de necessarijs alimentis, ex generali obligatione, quæ tenetur Episcopus subvenire omnibus indigentibus Clericis suæ Diocesis; si verò scivit Ordinans Beneficium ad alium pertinere, tunc etiam vi hujus Canonis, tenetur illi de alio providere, & interim illum alere, *Abb. hic n. 15. Fagnan. ibid.*

n. 41. & 3. *seqq.* Eodem modo non tenetur Episcopus, qui contulit Ordinato sufficiens Beneficium ad sustentationem, quod postea effectum est insufficientis, providere de alio, nisi ex prædicta generali obligatione, *Fagnan. c. l. n. 45. & 46.*

Notandum quartò. Ordinari ad Sacros Ordines sine Titulo, non sunt suspensi ab executione Ordinum, nec si in eis ministraverint, irregulares fiunt, post Concilium Trident. *Sess. 21. de reform.* quod innovavit antiquorum Canonum pœnas; quia cum pœna suspensionis ab executione Ordinum jam fuerit sublata per hanc Decretalem, non censetur innovasse pœnam illam, quæ per posteriores Canones jam erat abrogata, sed solum innovavit Concilium pœnam, quæ tenebatur Mensa Episcopalis, ita Ordinato vitæ necessaria suppeditare, juxta hanc Constitutionem: non autem innovavit pœnam, quæ olim Ordinatus sine Titulo suspensus fuit ab executione Ordinis, *c. 1. & 2. dist. 70. ex declarati. Congreg. Concil. apud Fagnan. hic n. 63. & seqq.* Nisi tamen Ordinatus decesserit Ordinantem, afficiendo se habere Titulum Beneficii, vel Patrimonij, cum non haberet, tunc enim Ordinans non tenetur eum alere, & ipse Ordinatus est suspensus ab exercitio Ordinum, & si exerceat, fit irregularis; quia hæc pœna antiquorum Canonum, quoad hunc casum non est sublata per Conc. Trid. neque enim correctio pœnæ Juris antiqui debet extendi ad casum, in quo Ordinans non est in culpa, sed solus Ordinatus, ut ex tutiore, & probabiliori sententia docet *Navarr. l. 1. tit. 11. consil. ult. & Fagnan. hic n. 68. & seqq.*

XXV. Assertio 4. Clerici in minoribus Ordinibus constituti, tamen Beneficium Ecclesiasticum nondum obtinuerint, si tamen ex bonis patrimonialibus congruam vitæ sustentationem habeant, ad Sacros Ordines ab Episcopo (dummodò aliud Canonum impedimentum non obstat) promoveri possunt, prout statuit Innocentius III. *in c. Tuis; 23. h. t.* Ratio est, quia cum tales Clerici habeant, unde possint congruè sustentari, non est periculum, quod in opprobrium status Clericalis cogantur mendicare, & sic cum cesset ratio, cur non debeat quis sine titulo ordinari, cessat etiam ipsa prohibitio, nam tale Patrimonium servit loco Tituli, & in locum Beneficii succedit. Et quamvis in Clericis non vituperetur paupertas voluntaria, quam ipsi etiam Apostoli sectati sunt, *Act. c. 2. reprobat. tamen necessaria, c. Diavoni; 23. §. Nunc autem dist. 23.* ubi dicitur: *mendicat infelix Clericus in plateis, & servili operi mancipatus, publicam à quolibet depositam alimoniam.*

XXVI. Notandum primò. Si prædia patrimonialia eorum, qui ad sacros Ordines sunt promoti, inundatione, vel alluvione pereant, debet Episcopus Ordinans de Beneficio Ecclesiastico ipsis providere, ne cum ad statum secularem redire non possint, mendicare cogantur, *Gl. hic IV. De Patrimonialibus; 1dque præcedit saltem secundum obligationem generalem, quam habet Episcopus, ut provideat Clericis non habentibus, unde vivant, Abb. hic n. 7.*

Notandum secundò. Dispositio hujus *c.* hodie intelligenda est juxta Conc. Trid. *Sess. 12. c. 2. de ref.* ubi decernitur, quod patrimonium obtinentes post hæc ordinari non possint, nisi illi, quos Episcopus ju-

dicaverit assumendos, pro necessitate, & commoditate Ecclesiarum suarum, adeoque non sufficit, ut habeant patrimonium, sed exigitur, ut expresse ad Titulum patrimonij ordinentur dispensative, ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiæ, ad quam ordinandi non sunt, nisi constet Patrimonium ab illis verè obtinendum, *Fagnan. hic n. 24. & seqq.*

XXVII. Assertio 5. Præterea statutum habetur *in c. Si Episcopus; 37. h. t. in 6.* Si Episcopus prius in sua Diocesi alteri Episcopo indeterminatè & generatim, nullis certis personis expressis, licentiam concessit, & commisit, vice suâ, Clericos ordinandi, isque Sacrum Ordinem contulit Clerico Titulum sustentationis non habenti, tum ipsemet Ordinans, cum in culpa fuerit sic ordinando (scilicet sine certo Titulo) debet Ordinato ministrare vitæ necessaria, donec ei per Episcopum Ordinantem, vel alium, de competente Beneficio fuerit provisum. Si verò certas Personas (easque nominatim expressas, *Gl. hic V. Certas;*) ordinas commisit (quæ carebant Titulo sustentationis) hoc casu, Episcopus, qui commisit, tenetur eis providere vitæ necessaria, donec Beneficium ipsis contulerit (vel per alium fuerit collatum, *Gl. hic V. per re;*) quia hoc casu Episcopus (committens determinatè, ut certæ Personæ ordinentur) inquirere debuit, an Titulum sustentationis haberent! Quod si Episcopus Diocesanis suis literis dimissorias dedit, seu licentia, ut à quocumque voluerint Episcopo (Catholico, & non rebelli Sedi Apostolica, *Gl. hic V. A quo voluerint;*) ad omnes etiam Sacros Ordines promoveri possint non Episcopus ordinans, sed is, qui talem licentiam dedit, vitæ necessaria providere debet Ordinatis, si Titulum non habeant (donec de competente Beneficio eis sit provisum, *Gl. hic V. Ad præmissa;* quia talem licentiam non debebat dare is, qui Titulum sustentationis non habent.

XXVIII. Notandum primò. Si ab Episcopo proprio alteri Episcopo, generalis, & indeterminata commissio facta sit ordinandi suos subditos, tunc ea ita debet intelligi, ut ordinetur, sicut SS. Canones requirunt, adeoque, ut promovendi ad sacros Ordines habeant Titulum sustentationis: quare si Episcopus ordinans conferat Sacrum Ordinem, non habenti Titulum, est in culpa, ideoque merito alimēta suppeditare debet Ordinato, donec Beneficium acquirat, *Anchar. hic not. 3.* Si verò specificè alicui ab Episcopo proprio commissio facta sit, ordinandi certas Personas nominatim expressas, tunc præsumitur Episcopum proprium, sive mandantem examinasse Ordinandos, & de necessario Titulo illis providisse, qui ad hoc tenetur, ideoque Episcopus Ordinans non est in culpa, etiam si non inquirat de Titulo sustentationis, & consequenter non tenetur etiam alere talem Ordinatam sine titulo, *Gl. magna hic in notat. & Anchar. not. 4.* Monet autem *Gl. magna hic*, quod hodie ab Episcopis in literis dimissorijs, ad cautelam, hæc clausula apponi soleat, dummodò vobis constiterit de sufficiente Titulo sustentationis, in quo conscientiam vestram oneramus: sin autem talis Clausula non sit apposta in litteris dimissorijs, tunc Episcopus ordinans non tenetur sollicite inquirere de Titulo sustentationis; saltem si literæ dimissoriæ specialiter ad certum Episcopum sint destinatæ.

Notandum

Notandum secundò. Necessaria ad vitam debent Ordinatio suppeditari, vel per Episcopum mandantem, vel per mandatarium, sive eum, qui vice alterius ordinat, saltem si generalis commissio facta sit: quæ tamen obligatio alendi, quæ Ordinator tenetur, tollitur, & cessat, hoc ipso, quod Ordinatus Beneficium est consecutus, sive per ipsum Ordinantem, sive per alium: ut patet ex hoc c. *Anchar. hic not. §. 5. & 6.*

Porro cetera, quæ hic adhuc desiderantur, circa Titulum, ad quem ordinandi sunt Clerici, tradita sunt supra lib. 1. §. 9. & §. 11. n. 120. & pluribus seqq.

§. IV.

An Canonicis debeat Præbenda seu Beneficium, tanquam congrua sustentatio.

XXIX. Ad hanc questionem respondetur, quamvis possit aliquis in Canonicum recipi, ita ut non habeat Præbendam, sive fructus Beneficij percipiat, debet tamen ei conferri Præbenda Canonialis, quamprimum poterit, prout statutum est in c. *Relatum*; 9. h. t. Nam cum Archiepiscopus Cantuariensis in sua Ecclesia M. Iacobum in Canonicum instituit, cum promissione Præbendæ, quæ proximè vacaverit, eidem conferendæ: attamen licet plures Præbendæ successivè vacaverint, nulla tamen ipsi collata fuisset. Quare mandat Papa Alexand. III. ut si dictus Iacobus in Ecclesia illa canonicè institutus fuit, & in Choro & Capitulo aliisque, quorum usus communis est, sicut alij Canonici, potestatem accepit, ei Præbenda, si quæ nunc vacat, vel quæ primò vacaverit, secundum promissionem, liberaliter conferatur; quia non est conveniens, ut qui in Canonicum est receptus, Præbendæ careat, ex cuius redditibus scilicet alatur.

XXX. Similis Constitutio extat in c. *Cum dilectus* 19. h. t. Nam cum Episcopus Linconiensis, ex mandato Papæ Celestini, Tito quandam Præbendam contulisset in Ecclesia Linconiensis, Capitulum illum recipere noluit, quam causam Innocentius III, qui successit Celestino, Archiepiscopo Rhemensis commisit, qui simul tunc erat etiam Episcopus Prænестinus, & Cardinalis Legatus Sedis Apostolicæ: cujus auctoritate talis inter Titum & Capitulum simoniaca compositio facta est, ut prædictus Titus receptus in Canonicum, Stallum in Choro, & participationem Divinorum Officiorum, (& vocem in Capitulo, *Innoc. hic V. Participatione*;) haberet, sed ipse fructus Præbendæ non perciperet, donec Præbenda aliqua proximè vacaverit. Hoc cognito, Innocent. III. ad Archiepiscopum, & Archidiaconum Ecclesiæ Senonensis scripsit, quod dictus T. in Canonicum sit receptus, id non adversari Canonicis Sanctionibus, ideòque se illud tanquam licitum approbare: at verò expectare Præbendam vacaturam, illud esse contrarium Concilio Lateranensi (sub Alexandro III. relato in c. 2. de concess. præb.) ideòque se tanquam illicitum hoc reprobare. Quia igitur indignum videtur, ut in Canonicum receptus beneficio Præbendæ carere cogatur, ideò mandat Pontifex

prædictis Iudicibus delegatis, ut Episcopum, & Capitulum Linconienſe ad Præbendam dicto Tito, cum se facultas obtulerit, sine dilatione, conferendam, remotà appellatione, compellant, eidemque quotidianas portiones, seu distributiones, quæ in Ecclesia Linconienſi fiunt, sine diminutione, dari curent. Ratio decisionis est, quia cum is, qui in Canonicum receptus est, etiam sine Præbenda, vocem in Capitulo, & in Choro Stallum acquirat, & Præbenda ipsi conferri debeat, quamprimum facultas se obtulerit (dummodò habeat qualitates requisitas, videlicet ætatem, & Ordinem sacrum requisitum ad vocem Capitularem, juxta Clem. 2. de etat. & qual.) consequenter etiam distributiones quotidianas, si Divinis Officijs intersit, percipere debet, *Abb. hic n. 4.*

XXXI. Verum hoc c. adversari videtur priori c. *Relatum*; 6. h. t. in quo dicitur, quod ei, qui receptus est in Canonicum sine Præbenda, debeat assignari Præbenda proximè vacatura, secundum promissionem ipsi factam. At verò in cit. c. *Dilectus* reprobat talis promissio, tanquam repugnans Concilio Lateranensi in c. 2. de concess. præb. Si quis videlicet in Canonicum recipiatur, eo pacto, seu promissione facta, ut proximè vacaturam Præbendam obtineat. Sed respondetur, disparem esse utriusque c. casum: nam in casu prioris c. *Relatum*, Pontifex mandat assignari Præbendam ei, qui in Canonicum receptus erat, non vi promissionis præcisæ, sed ratione Canonici, sive Canonicatus, quia postquam in Canonicum quis receptus est, congruum, seu consentaneum est, & æquitati naturali, & SS. Canonibus, ut ipsi etiam Præbenda, quamprimum fieri potest, conferatur, ideòque Pontifex ibidem ait, quod Archiepiscopus ipsi Præbendam liberaliter conferre debeat, adeòque non ut propriè, & ex iustitia debitam, sed quia non est congruum, ut Præbendæ careat, qui in Canonicum actu est receptus: quare promissio illa de conferenda Præbenda proximè vacatura non fuit illicita, cum per illam id promissum fuerit, quod SS. Canonibus congruum est, & ipsi Canones fieri jubent, ac proinde etiam ad hoc ipsum faciendum Archiepiscopus ex Officio Superioris, videlicet Papæ, compelli poterat. At verò in posteriore casu cit. c. *Dilectus*; promissio illa de conferenda Præbenda proximè vacatura, ita fiebat, ut veniret in pactum compositionis factæ, antequam reciperetur in Canonicum, ita ut recepto verum jus competeret, ex præcedente promissione ad Præbendam proximè vacaturam, determinatè petendam, cum tamen Jure Canonico prohibita, & irrita sit talis promissio, in cit. c. *De concess. præb.* & c. 2. 2. eod. in 6. *Innoc. in cit. c. Relatum*; in princ. & ibid. *Imol. n. 1. & 2. & Abb. n. 6. & in cit. c. Dilectus*; n. 5. Quare in priore c. *Relatum*; facta est promissio conferendæ Præbendæ recepto in Canonicum, tali conditione, prout ea de Jure Communi inest: non autem in posteriore c. in quo fiebat promissio ea conditione, ac modo, quæ in Jure Canonico est prohibita, ut ex dictis patet.

XXXII. Porro pro declaratione utriusque hujus c. quæ circa eandem ferè materiam versantur, notandum præterea; licet potest aliquis in Canonicum recipi, sine Beneficio vel Præbenda; quia

Præ-

præbenda non est de substantia Canonici, ut pater ex cit. c. Relatum; & c. Cum M. n. 9. ibi: in Canonicos receperunt, nullis Præbendis assignatis eisdem, sup. de Constit. Idque maximè procedit, quando in aliqua Ecclesia nullus certus est numerus Canonici; tertia autem & distincta sunt Præbendæ, ut notat Abb. in cit. c. Relatum; n. 2. etsi talis Canonicus non diu debeat esse sine Præbendâ, c. Super; 8. de Concess. Præb. cum enim habeat locum in Choro, & vocem in Capitulo, aliisque oneribus Canonici subest, decens est, ut etiam Beneficium habeat, cujus redditibus alatur, quod datur propter officium; requiritur tamen, ut receptus in Canonicum sine Præbendâ, fiat ex causa, v. g. ut receptus instruat in Officiis Ecclesiasticis, & non multi sic recipiantur, nec pactum fiat, ut receptus in Canonicum nihil de Præbendis vel communibus redditibus percipiat, hoc enim Simoniacum foret, Gl. in cit. c. Cum M. V. nihil perciperent, Fagnan. in cit. c. Dilectus; num. 9. & 10.

Notandum secundò. Jus stalli seu sedis in Choro, & jus suffragij in Capitulo provenit ex Jure Canonici, adeoque competit recepto in Canonicum, etiam sine Præbendâ, Abb. in cit. c. Relatum; n. 3. Ubi tamen distinguendum est, nam vel aliquis à Capitulo est receptus, ultra numerum Canonici definitum, simpliciter sine Præbendâ, tunc seculis consuetudine, quæ hæc in re servanda est, sic receptus habere debet stallum in Choro, vocem in Capitulo, & distributiones quotidianas; tum quia, cum sit receptus ad Jus Canonici, consequenter habere debet omnia Jura Canonicalia: tum quia per voluntariam receptionem unius, ultra numerum Canonici, jam fractus est numerus, dum Capitulum recessit à definito numero. Vel Capitulum recepit aliquem non simpliciter, ultra numerum, sed eo adjecto, quod recipiatur tanquam supernumerarius: & tunc non censetur voluisse numerum definitum excedere, sed solum sic recepto gratiam extraordinariam facere, unde sic receptus non habet jus integrum Canonici, sed solum præparatorium quoddam ad jus integrum aliquando obtinendum, Abb. in cit. c. Cum M. n. 31. de Constit. Similiter si quis Superioris, nempe Papæ auctoritate receptus sit in Canonicum supra numerum simpliciter, is debet consequi omnia Jura Canonicalia, & sic vocem in Capitulo, & distributiones quotidianas, ut ex Imola in cit. c. Cum M. n. 28. de Constit. tradit Fagnan. in cit. c. Dilectus; n. 25. idque colligitur ex eod. c. ubi ex mandato Papæ, aliquis receptus fuit simpliciter in Canonicum, & tamen deciditur, quod debeat habere distributiones quotidianas.

XXXIII. Notandum tertio. Etsi promissio de Præbendâ proximè vacatura non tepeat, si quis tamen purè & absolute receptus sit in Canonicum, ea receptio non vitatur, propter promissionem vacaturæ Præbendæ adjectam; quia aliud est Canonici, aliud Præbendæ, & receptio in Canonicum, & promissio Præbendæ, sunt actus separati, & distincti, etiam si simul fiant; utile autem per inutile non vitatur, quando unum ab altero separari potest, Abb. in cit. c. Dilectus; n. 6. h. i. & Imol. n. 4. & 5. Quod tamen procedit, si quis recipiatur in Canonicum, ita, ut statim sit Canonicus, sed Præbendam non habeat, nisi eum ea vacaverit, prout factum est in casu cit. c. Dilectus; nam conventum fuit inter partes, ut receptus in Canonicum

cum statim haberet ea, quæ ad Jus Canonici pertinent, nempe stallum in choro, vocem in Capitulo, &c. sed Præbendam non haberet, nisi cum vacaverit, & ideo Pontifex receptionem ad Canoniam approbavit, tanquam actum licitum: promissionem vero Præbendæ vacaturæ reprobavit, tanquam actum illicitum & repugnantem Concilio Lateranensi. Aliud est, si effectus tam receptionis, quam promissionis differatur in tempus vacaturæ Præbendæ; quia tunc licet spectato verborum tenore, videantur esse duo actus diversi, receptio scilicet & promissio: tamen in ordine ad effectum, censetur unus & individuus actus, & neuter actus tenet, quia conventum est, ut simul fortiantur effectum, ita ut quamvis nunc recipiatur in Canonicum, verbo tenus, re ipsa tamen, & in effectu tunc demum habeatur pro recepto, & Jura Canonici adipiscatur, cum Præbendâ vacabit, & ea ipsi conferatur, tunc autem non solum est vitiosa promissio Præbendæ non vacantis, sed etiam promissio Canonici non vacantis, & non tenet, quia utile per inutile vitatur, si separati non possunt, Innoc. in cit. c. Dilectus; n. 1. V. proximo & Hostiens. V. nisi loco proximo & Jo. Andr. n. 10. Fagnan. num. 3. & 2. seqq.

Notandum quarto. Receptus in Canonicum, sine Præbendâ, potest, cum Præbendâ Canonici vacaverit, implorato Judicis Officio, petere, ut ea sibi conferatur, prout sumitur ex cit. c. Dilectus; nam licet talis Canonicus non habeat determinatè jus ad Præbendam primò vacaturam, habet tamen, ratione Canonici, jus in genere ad Præbendam aliquam, ut ipsi provideatur, vel ex redditibus superabundantibus Mensæ Capitularis: vel etiam ut Præbendâ proximè vacaturâ potius sibi, quam alteri, qui non habet Jus Canonici, vel post ipsum in Canonicum est receptus, conferatur Abb. in cit. c. Dilectus; n. 7.

Notandum quinto. In Ecclesia, in qua sunt Præbendæ Canonicales distinctæ, si quis receptus sit in Canonicum, ut supernumerarius, Præbendâ proximè vacans morte antiquioris Canonici, qui fuit intra numerum definitum Canonici, conferri debet Canonico supernumerario, cujus Canonici tum extinguitur; ipsæque in numerum antiquiorum Canonici ingreditur, & sic juri consentaneum est, ut Præbendâ illi conferatur, Imola in cit. c. Dilectus; n. 16. §. Sed advertit, Fagnan. ibid. n. 13. & 14.

Notandum sexto. Quod dictum est, recepto in Canonicum, quam primum fieri potest, conferendam esse Præbendam: id limitari debet. Primò, Si in una Ecclesia sufficientem Præbendam habeat, tunc potest quidem in alia Ecclesia Canonici accipere, non tamen Præbendam, nisi ex rationabili causa, ita, ut possit quidem in pluribus Ecclesiis simul esse Canonicus, non tamen Præbendatus, sed sine Præbendâ in altera, ut docet Innocent. in c. ult. n. 2. de Cleric. non resid. Imol. ibid. n. 15. Secundò, si in Ecclesia aliqua sit certus ac determinatus numerus Præbendarum, sed non Canonici, & plures actu sint recepti, quam sint Præbendæ, tum unâ Præbendâ vacante, ea non debet conferri ultimò recepto in Canonicum, sed ei, qui prius est receptus, & sic fieri potest, ut talis diu sit sine Præbendâ, & expectare debeat, donec Præbendam obtineat.

§. V.

Qualis sustentatio nececessaria assignari debeat Parochis, aliisque Beneficiatis Curatis?

XXXIV. Præmittendum, generatim loquendo, ad honestam & decentem vitæ sustentationem Clericis debitam, sive obtineant Dignitates aut Beneficia curata, sive simplicia, pertinet imprimis, ut habeat Beneficiatus ea, quæ ad ipsum, ejusque familiam honestè alendam sunt necessaria, c. *Studer*, 39. *dis. 50*. Nomine autem alimentorum intelliguntur cibus & potus, vestitus, habitatio, pharmaca necessaria ad morbos curandos, libri item necessarii pro officio. In quibus tamen habenda est ratio dignitatis & status personæ, nobilitatis, scientiæ & literaturæ, & qualitatibus ac conditionibus ipsius Beneficii, an sit Dignitas vel Personatus, an Beneficium curatum, vel non curatum, aut simplex, quin & quantitatis reddituum ipsius Beneficii, *Molin tract. 2. de justit. dis. 145. n. 7. & 8*. Appellatione autem familiæ veniunt famuli & ancillæ, parentes, fratres & sorores egentes pro statu: item filij suscepti ex legitimo matrimonio, ante Beneficium obtentum, si quod Beneficiarius habeat: imò & spurij, quia & iis ex æquitate Canonica alimenta debentur. *Azor. lib. 6. c. 10. q. 8. & 9*. Imò sub honesta & decente sustentatione Clericorum comprehenduntur, etiam ea, quæ ad hospitalitatem exercendam erga contanguineos, & amicos, præsertim egentes & peregrinos, sunt necessaria, *Mol. c. l. n. 9*. tum verò etiam, quæ ad præstandas donationes remuneratorias beneficiorum, quin interdum etiam liberales & non prodigas requiruntur: ac deniq; ad honestas animi ac corporis relaxationes, spectatâ personæ & officij dignitate, & reddituum copiam ac quantitate, *Mol. c. l. n. 9. & 10. Laym. l. 4. tr. 2. c. 3. n. 2*. Et hinc plus requirit ad sustentationem suo statui convenientem Præpositus vel Decanus, quàm simplex Canonicus, plus item Episcopus, quàm Decanus vel Præpositus, plus quoq; Episcopus, si etiam Cardinalis sit, vel Illustri aut Regio stemmate ortus, vel Princeps Romani Imperij, quàm alius Episcopus, *Mol. c. l. n. 7. Laym. c. l. jam ergo sit*.

XXXV. Assertio I. Rectoribus Ecclesiarum seu Parochis debet ex redditibus earum congrua ac sufficiens portio assignari, unde vivant, non obstante quâcunque consuetudine contrariâ, prout statutum fuit in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. quod refertur in c. *Extirpanda*, 30. in princ. h. t. Ubi queritur Pontifex, quòd in quibusdam Provinciis vitiosa consuetudo obtinuit, ut Patroni Ecclesiarum Parochialium, & aliæ quædam personæ (quibus v. g. Parochiæ sunt incorporatæ) proventus Parochiarum sibi penitus vendicantes, Presbyteris ad servitia & curam earum deputatis adeò exiguam portionem relinquunt, ut ex ea se congruè nequeant sustentare: imò quod in quibusdam Regionibus Parochi pro sua sustentatione nonnisi quartam quartæ, id est, decimam sextam partem decimarum percipiant: Unde fit, ut in his Regionibus penè nullus reperiatur Parochus, qui ullam vel modicam habeat scientiam literarum. Cùm igitur os bovis triturantis ligari non debeat, *Deut. c. 25.* & qui Altari servit, eum de Altari vivere deceat, *1. Cor. 9.* statuit Concilium, ut Presbyteris Curatis Parochiarum sufficiens portio assignetur,

tur, non obstante quâcunque consuetudine, sive Episcopi, sive Patroni, sive cujuslibet alterius. Ratio patet ex ipso c. quia talis consuetudo repugnat legi Divinæ & naturali justitiæ, cùm operarius sit dignus mercede suâ, *Luc. 10.* imò etiam repugnat primævæ Beneficiorum & Parochialium proventuum institutioni, quippe qui principaliter à fidelibus dantur Parochis & Curatis, ut Divina ab ipsis percipiant. Accedit, quòd si Beneficia, præsertim curata, nimis tenues redditus habeant, non reperiantur, viri docti & idonei, qui ea suscipere velint, quod in magnum Ecclesiæ damnum cedit, ideòq; talis consuetudo tanquâ vitiosa & corruptela est extirpanda, ut dicitur in princ. h. c.

XXXVI. Ubi notandum primò. Patroni vel Administratores Ecclesiarum Parochialium non possunt prætextu consuetudinis, redditus ipsarum ita sibi vendicare, ut congrua portio Rectoris seu Parochi diminuatur, *Abb. hic num. 2.* Imò hodie ex decreto Concilii Tridentini, *Sess. 25. c. 9. de reform.* generaliter interdictum est omnibus Patronis Beneficiorum, sive Clericis, sive Laicis, ne in perceptione quorumcunque proventuum Beneficiorum se ullo modo ingerant, sed illos liberè Rectori seu Beneficiario distribuendos dimittant, non obstante quâcunque consuetudine.

Notandum secundò. Nulla, vel modica scientia æquiparantur, ut colligitur ex hoc c. imò pejus est interdum habere modicam scientiam, id est, minus sufficientem, & infrâ mediocritatem, quàm nullam, quia modica aliquando in errorem inducit, sed qui propterea Imperitus est, cogitur alios consulere, *Abb. hic n. 3.*

XXXVII. Porro idem statuitur de Vicario perpetuo in eod. §. *Qui verò* h. t. Ubi dicitur, qui Ecclesiam Parochialem habet, non per Vicarium, sed per seipsum illam administrare debet, in ordine requisito ad Curâ talis Ecclesiæ: nisi illa sit annexa seu unita Dignitati, vel Præbendæ Ecclesiæ Cathedralis vel Collegiatæ, ob quam ipse in majore Ecclesia residere debeat: hoc enim casu, concessum est ei, qui talem habet Dignitatem vel Præbendam, in ipsa Parochiali Ecclesia, Vicarium idoneum ac perpetuū canonicè institutum habere, cui ex ejusdem Parochiæ redditibus congruam portionem assignare debet: alioquin illâ Parochiâ (ipso jure) sit privatus, ita, ut liberè alij possit ac debeat conferri, qui velit, ac possit, quod dictum est adimplere. Illud verò penitus prohibetur, ne quis ex proventibus Ecclesiæ Parochialis pensionem alteri in fraudem loco Beneficii, conferre præsumat.

XXXVIII. Pro declaratione hujus §. Notandum primò. Rectores Ecclesiarum Parochialium tenentur personaliter residere, eisq; non per Vicarios, sed per seipso deservire, c. *Qui verò*, ut dictum est, præced. Ratio est, tum quia electa est industria personæ, *Abb. hic n. 2.* tum quia ij, quibus cura animarum commissa est, tenentur gregem suū pascere, officii autē pascendi est personale; adeòq; per alium exerceri non potest, ut suprâ etiam dictū, *Fagnan. hic n. 2. & 3.* ubi tamen n. 4. addit, quòd non repugnet SS. Canonibus, si Parochi quædam munia pastoralia alijs in certis casibus committant. Tenetur autem Parochus personaliter residere, & per seipsum Parochialia officia exercere, etiam si fructus Parochiales sint valde tenues, & numerus ovium exiguus, juxta declarat. S. Congregatio Concilij apud *Fagnan. hic num. 6. & 11.* & habitare tenetur in ædibus Parochialibus; si verò domum propriam non habeat, debet aliquam conducere, saltem

saltem intra limites Parochiæ, ex declarat. ejusdem Congreg. apud Fagnan, hic n. 12.

Notandum secundò. Qui promovetur ad aliquod Beneficium, debet habere Ordinem ad tale Beneficium requisitum, ut si Curatum sit, debet esse Sacerdos, ut colligitur ex cit. §. Qui verò; ibi: In Ordine, quem ipsius Ecclesiæ cura requirit, h. t. Abb. hic n. 2, not. 2. quod tamen per posteriores Canones est mutatum; c. Cum in cunctis; 7. §. Inferiora de elect. c. Licet; 14. eod. in 6. & c. Prætereà; §. de atar. & qual. ut alibi dictum.

XXXIX. Notandum tertio. Si Ecclesiæ Parochialis accessorie unita sit Dignitas vel Præbendæ Canonicali in Ecclesiâ Cathedrali, vel Collegiata, tunc, qui talem Dignitatem vel Canonicatum obtinet, debet residere in Dignitate vel Canonicatu, eiq; per seipsum deservire: in Parochiali verò Ecclesiâ per Vicarium perpetuum, ut colligitur ex cit. §. Qui verò; ibi: Cum oporteat eum in minore Ecclesiâ deservire, & c. Quod tamen non ita intelligendum est, quasi Præbendæ Canonicales sive Canonicatus, præsertim Ecclesiæ Collegiata, secundum se sit dignior, quam Beneficium Curatum; cum sit simplex tantum Beneficium, adeoque inferius Beneficio Curato secundum se, & ex objecto suo, cujus officia præstantiora sunt: sed quia, quando Parochia est accessorie & perpetuo unita Præbendæ Canonicali, tunc induit quasi naturam, & sortitur proprietates etiam Canonicatus simplicis, cui accessorie tanquam principali unita est, & ut sic censetur Canonicatus vel Præbendæ Canonicales dignior Beneficio Curato, seu Parochiali: & hoc respectu in cit. §. Qui verò; Dignitas aut Præbenda dicitur major; seu dignior Parochiali Ecclesiâ, ita ut illam obtinens, debeat residere in Præbendâ Canonicali; eamque per seipsum administrare, Parochiam verò, per Vicarium substitutum, licet ea secundum se, & absolute sit dignior. Quod si verò ex dispensatione obtineat aliquis duo Beneficia incompatibilia, tunc si illa sint æqualia, v. g. duæ Parochiæ æque principaliter unitæ, & perpetuo: potest is pro arbitrio residere, in qua voluerit, Garc. p. 2. c. 2. n. 45. Si verò sint Beneficia non æqualia, v. g. Dignitas & Parochia, debet residere in Dignitate, quippe majore, & illam per se administrare, juxta cit. §. Qui verò; Garc. c. l. Laym. cit. 4. n. 8. Quod si verò habeat quis Dignitatem vel Canonicatum Cathedrali, cui Parochia, non perpetuo, sed ad vitam tantum ipsius, & æque principaliter, non accessorie, est unita: tunc debet residere in Ecclesiâ Parochiali, licet non sit Beneficium dignius; quia cura animarum præcipue spectanda est; juxta declarat. Cardin. Concil. apud Garc. c. l. n. 40. Barb. de Offic. Episc. alleg. §. 3. n. 83.

Notandum quarto. Qui Ecclesiâ Parochialem obtinet & in ea personaliter non residet; vel qui obtinet Dignitatem, vel Præbendam Canonicalem, cui annexa est Parochia, si in illa Vicarium idoneum, absque justa causa, non instituat, cum congrua & sufficiente portione, Parochiâ privatus existit, & quidem ipso jure, Gl. hic V. Privatum; ita ut alteri conferri debeat, prout sumitur ex cit. §. Qui verò; & docet Innocent. hic nu. 2. Imol. nu. 14. Abb. in repet. §. Qui verò; n. 18. qui ajunt, hanc pœnam privationis ad utrumque casum præcedentem referendum esse; quia Clausula in fine posita, regulariter, quamvis

Tam. III.

odiosa sit, refertur ad omnia præcedentia. Ratio est, quia cum omne Beneficium detur propter officium, c. ult. de rescript. in 6. ideo si Clericus officium non præster, sive id, ad quod obligatus est, non faciat, merito Beneficio privatur; illudque ab eo repeti potest conditione tanquam dati ob causam, causâ non secutâ, juxta tit. 3. lib. 12. ff. An autem hæc pœna privationis, absque omni monitione, & ante omnem sententiam Judicis etiam declaratoriam, incurratur, alibi dicitur.

Notandum quinto. Illud prætereà prohibitum est in cit. §. Qui verò in fine; sic ex redditibus Ecclesiæ Parochialis pensio alteri, Beneficij loco, conferatur; quia id posset impostum esse perniciosum Ecclesiæ, nam Ecclesiâ videretur esse quasi censualis, & portio debita proprio Parocho diminueretur, Gl. fin. hic. Hoc autem ex causa rationabili ab Ordinario fieri posse, infra dicitur.

XL. Assertio 2. Non possunt Prælati Regulares vel Monasteria, redditus Capellarum ipsis incorporatarum dividere, & minuere, ita ut per hoc portiones Capellanis aut Parochis ad necessariam sustentationem assignatæ minuantur, prout sumitur ex c. Avaritia; 10. h. t. Nam cum quidam Canonici Regulares & Monachi, qui Parochias quasdam Ecclesiis vel Monasteriis suis incorporatas habebant (quoad temporalia) ex quibus certas pensiones sive redditus annuatim percipiebant: sed ipsi Canonici & Monachi portionem reddituum ex antiquo tempore Clericis sive Rectoribus, vel Vicariis in iisdem Ecclesiis pro sustentatione assignatis, diminuebant, & Parochias dividebant. Quare Papa Alexander III. iisdem mandat, vel si quas portiones, vel antiquos redditus Clericorum, sine consensu Archiepiscopi vel Episcopi sui, diminuere vel Parochias dividere præsumpserunt, omnia ad pristinam integritatem revocent. Ratio est, quia Prælati Regulares; ut Capitulum, seu Monasterium non exemptum; non potest, absque Episcopi sui consensu; Ecclesiarum, quæ ipsis incorporatæ sunt, quoad temporalia, statum mutare; nec unam Parochiam in duas dividere, vel portiones aut redditus Rectoribus earum debitos auferre, vel minores; quia hæc omnia ad Officium Episcopi spectant, Abb. hic nu. 2. Consentit Clement. un. §. Eadem quoque; de suppl. neglig. Præl. Ubi id extenditur etiam ad Prælatos regulares exemptos, & statuitur, ut Episcopi non permittant; sed prohibeant (auctoritate Apostolicâ, si Prælati sint exempti) ne dicti Prælati Beneficia quæcunque, regularia aut secularia, quorum collatio ad eos spectat, suis Mensis applicent, aut novas pensiones ipsis imponant, aut veteres augeant, vel ita auctas accipiant.

XLI. Notandum hic primò. Dupliciter possunt Parochiæ alicui Ecclesiæ Collegiata, vel Monasterio uniri, seu incorporari; vel ita, ut omnes redditus temporales percipiat Ecclesiâ Collegiata vel Monasterium, cui sunt incorporatæ Parochiæ, præter certas portiones, quæ Vicariis, aliisque Clericis ministrantibus in iisdem Parochiis, pro necessaria sustentatione sunt assignatæ; ut notat Gl. hic V. Portiones. Vel ita, ut è contrâ Collegium Canonicorum regularium, vel Monasterium, certam partem reddituum percipiant; reliqui verò redditus omnes Parochiis

H 2

vel

vel Vicariis, & Capellanis in iisdem Parochiis ministrantibus assignati sint, tanquam in Beneficia eorum: Et utroque casu locum habet hæc Constitutio, nempe quod non possint Canonici Regulares, vel Monachi portiones seu redditus antiquos Capellano- rum vel Vicariorum diminuere, vel Beneficia Parochialia dividere, *Gl. hic V. Reditus.*

Notandum secundò. Potest tamen Episcopus, vel ipsi Canonici Regulares, cum consensu ejusdem, portiones seu redditus Capellanorum, & Vicariorum in Ecclesiis ipsis incorporatis, ex justa causa diminuere, vel Parochiam in duas dividere, *Gl. hic V. Reditus;* ubi addit *Gl. Margin. lit. C.* quod si Episcopus nolit consentire, possit Prælati, cui incorporata est Parochia, ad Superiorem ejus, videlicet ad Metropolitanum vel Papam recurrere, ut eum cogat consentire, si justa causa exigar, ut talis diminutio vel divisio fiat.

» XLII. Assertio 3. Si Monachi Vicarios, in » Ecclesiis Monasteriis suis incorporatis, Episcopo » præsentent, ab eo instituendos, non debet Episco- » pus illos recipere, nisi tanta eis, coram ipso, ex » proventibus Ecclesiæ portio fuerit assignata, ut » jura Episcopalia solvere, & congruam sustentatio- » nem habere possint, & hospitalitatem exercere, » prout Alexander III. rescripsit in c. *De Monachis,* » 12. h. r. Idque procedit, quando Ecclesiæ Parochia- » les incorporatæ sunt Monasteriis, quoad temporalia » tantum, tunc enim omnes redditus ad Monasterium » pertinent, præter honestam sustentationem debitam » Parocho, vel Vicario in Ecclesia incorporata, ut col- » ligitur ex hoc c. Idque multò magis locum habet si Ec- » clesiæ incorporatæ sint Monasteriis, quoad spiritua- » lia & temporalia, *Gl. hic V. De proventibus.* An autem » & quando in Ecclesiis Monasteriis incorporatis poni » debeant Vicarij perpetui, vel temporales, infra dice- » tur.

» XLIII. Porro notandum hic primò. Parochi » eorumque Vicarij sufficientes redditus habere debent, » ut præter sustentationem honestam, etiam hospitali- » tatem & charitatis officia exercere possint: major ta- » men portio ex redditibus Ecclesiæ pro sustentatione » necessaria assignanda est proprio Rectori seu Pa- » rocho, cui cura principalis incumbit, & qui omnia onera » Parochiæ sustinere debet, quàm Vicario: præsertim » si sit Vicarius temporalis tantum, non investitus, sed » ad nutum amovibilis. Secus est, si sit Vicarius intitu- » latus, & actuale curam Parochiæ solus sustineat, » curâ animarum penes Rectorem principalem solum » habitu remanente: tum enim secundum onerum » qualitatem, ei major etiam portio designari debet, » juxta *Clement. 1. §. Sanè de Jure patronat.*

Notandum secundò. Si redditus Parochiales non » sint sufficientes ad sustentationem congruam Parochi » vel Vicarij, tum is, qui Parochiales decimas accipit, » v. g. Abbas Monasterij, cui Parochia est incorporata, » vel Nobilis loci, qui decimas in feudum acceperit, ex » ijs supplere debet, quod deest competenti portioni Pa- » rochi vel Vicarij, ut docet *Gutierrez lib. 1. qq. præf. q. 17. » n. 12.* Nam proventus Parochiales non possunt à Præ- » lato Ecclesiastico, sive per unionem, sive per dona- » tionem, aut infeudationem aliter transferti, nisi ut » Parocho salva maneat sua comperens portio, & ne- » cessaria sustentatio; cum redditus Parochiales à jure »

ipso principaliter deputati sint ad Ministrorū susten- » tationem, sicut & ad Fabricæ Ecclesiæ conservati- » onem, juxta c. *De his; 4. de Eccl. edific.* Deinde si redditus Pa- » rochiales non sufficiant ad sustentationem necessariam, » possunt etiam augeri per unionem alterius Beneficij, » aut subtrahis ex eo aliquibus fructibus, juxta c. 3. *De » Eccl. edific.* Vel deniq; si prioribus modis succurri non » possit, ut Parochiani contribuant, quæ ad sustentatio- » nem Rectoris vel Parochi sunt necessaria, juxta Con- » cilium Trident. *Sess. 24. c. 13. de ref. Gutier. c. l. n. 14. & 15.*

» XLIV. Notandum tertio. Si dubitetur, an » portio, quam Monasterium v. g. dare vult Parocho, » vel Vicario in Ecclesia incorporata, sit sufficiens & » congrua ad Episcopum pertinet, id determinare, ut » colligitur ex hoc c. & *Clem. 1. de Jure patron.* Debet au- » tem in ejus assignatione considerari necessitas & hone- » stas sustentationis, secundum statum, & dignita- » tem personæ, ejusque scientiam, nobilitatem, vires » corporis, labores, qui sunt sustinendi, & alias circum- » stantias, ac denique etiam quantitas reddituum Pa- » rochialium consideranda est, *Repuff. tract. de congrua por- » tione nu. 62. Azor. p. 2. lib. 6. c. 10. q. 8.* Quod si Prælati » Monasteriorum, quibus Parochiæ sunt unitæ, con- » gruam portionem, intra terminum ipsis ab Episcopo » Diocesano præfixum, Vicariis perpetuis, qui ab ipsis » præsentantur, assignare neglexerint, ea potestas ad » Episcopum loci devolvitur, qui Prælatos, etsi exem- »ptos, per censuras Ecclesiasticas ad id compellet, *cir- » Clem. 1. de Jure patron.* ubi *Gl. magna in notat.* ait, » hunc esse casum, in quo cessat privilegium exemptio- » nis. Potest etiam Vicarius, vel alius Curatus, cui » deberetur congrua portio ex redditibus Beneficij, si ex » non detur, Officium Judicis implorare contra Præla- » tos, vel alios, qui eam debent, *Barbos. in Collect. in cir- » c. De Monachis n. 6.*

Notandum quarto. Reditus incerti, quos vo- » cant pedem Altaris, non computantur in portionem » congruam Curatis debitam, ut ex *Rebuff. cit. l. n. 832 » & 86.* docet *Barbos. c. l. n. 7.* Quia ventis non debet » pendere ab incerto, cum non patiat dilationem; » ut ait quidam Jurisconsultus apud eundem c. l. per » redditus autem incertos intelliguntur oblationes, quæ » sponte fiunt, item quæ dantur Stole nomine, sive pro » administratione Sacramentorum, & pro funeralibus.

» XLV. Ceterum Constitutio *cir. c. de Monachis;* » extenditur etiam ad Religiosos exemptos in c. *Suscep- » ti; 1. h. t. in 6.* Ubi Papa Clemens III. sic rescribit: » eum per Sedem Apostolicam statutum fuerit, (in » *cir. c. 12. h. t.*) ut Diocesani locorum nullum Cle- » ricum præsentatum à Religiosis ad aliquam Eccle- » siam Parochialem recipiant, nisi tantum ex redi- » tibus ejusdem Ecclesiæ ei assignent, unde jura Epi- » scopalia solvere (hospitalitatem observare, *Gl. hic » V. Solvere*) & congruam sustentationem habere » possit. Verum quia Religiosi quidam exempti, » ad quos jus Patronatus, sive Præsentatio ad Eccle- » sias Parochiales pertinet, tantos redditus annuos ex » illis percipiunt, ut ex residuo Rectores ipsarum Ec- » clesiarum commodè sustentari, & jura Episcopa- » lia, aliæque onera præstare non possint, ideòque » sæpe contingit, ut personæ idoneæ non reperian- » tur, qui hujusmodi Ecclesias recipere velint, sic- » que frequenter minus idoneis personis ex con- » ferri debeant, cum animarum periculo: Papa re- » medium

mediū afferre volens, statuit & mandat prædictionem, tam ab exemptis, quam non exemptis Religiosis, aliisque Ecclesiarum Parochialium Patronis inviolabiliter observari, non obstantem contrariā consuetudine.

XLVI. Ubi notandum primò. Episcopus Diocesis non debet aliquem præsentatum ad Parochiam instituere, imò nec recipere præsentationem, nisi prius à patrono, si is redditus Parochiales percipiat, assignata fuerit congrua portio Clerico præsentato, ex qua sustentari possit, *Gl. Magna hic in notat.* Quod si Religiosi, etiam exempti, nolint congruam portionem assignare, ad id ab Episcopo loci compelli possunt: & sic est iste etiam unus casus, in quo exempti subijciuntur Ordinariis, dummodò Ecclesia Parochialis & populus sint subiecti jurisdictioni Episcopi Ordinarii, *Gl. l. c.* Si enim Ecclesia plenissimo jure ad Religiosos exemptos spectet, ita, ut non tantum quoad jura Parochialia, sed etiam Episcopalia sit exempta à jurisdictione Ordinarii loci, tunc non possit Episcopus Religiosos compellere ad assignandam portionem Clerico præsentato coram ipso, juxta Concilium Tridentinum, sess. 24. *De Regular. c. 1. Barb. in cit. c. 1. n. 2. h. t. in 6.*

Notandum secundò. Non potest ullā consuetudine induci, ut ex redditibus Ecclesiæ Parochialis congrua portio Presbytero Curato non debeat, talis enim consuetudo est Ecclesiis noxia, imò etiam juri naturali & Divino contraria; cum is, qui Altari servit, de Altari vivere debeat, ideoque illa non observanda, nec toleranda est, *Gl. fin. hic.*

XLVII. Postremò hōc locò prædictis addendum est primò, quod Episcopus aliisque Prælati ex præbendis Beneficiorum, quæ ad sustentationem Ministrorum Ecclesiæ deputatæ sunt, vel ex istis, quæ ad Ecclesiæ Fabricam relicta, non possit quippiam ad proprios usus convertere, live ad suam Mensam derivare, prout sumitur ex *c. Ratib; 3. h. t.* ubi dicitur: Nulla ratio permittit, ut propriis cujusdam usibus applicetur, quod pro communi utilitate datum est, id est, ut explicat *Gl. ibid. v. Applicetur*, ut sibi quod est Ecclesiæ, appropriet, quod est desumptum ex *lib. 1. c. Registri 6. Gregorij 1.* Et hinc etiam Beneficiarii non possunt de Præbendis suis, live bonis Ecclesiasticis, ex quibus sustentationem necessariam accipiunt, pro arbitratu suo, disponere, eaque alienare, *Gl. hic in casu*; quod tamen non obstat divisioni Præbendarum, quod minus habeant distinctos ac proprios redditus, & sic exponendum est, quod dicitur in *c. Quæ ad perpetuam; 3. caus. 27. q. 1. c. Nulli; 27. caus. 12. q. 1.* ut notat *Gl. hic v. Applicetur.*

XLVIII. Addendum secundò, Appellatione fructuum Præbendæ, qui spectant ad congruam sustentationem Clerici Beneficiarii, non continentur distributiones quotidianæ, prout sumitur ex *c. 32. h. t.* Ubi decernitur, quod quamvis Beneficiarius, qui studiorum causâ in sacra Pagina (vel Theologia) abest, eique studet, fructus integros Beneficii sui percipere debeat, non tamen debent ei dari distributiones quotidianæ, quippe quæ eis tantum tribuuntur de sunt, qui in Ecclesia resident, & horis Canonicis intersunt. Ratio est, quia fructus seu proventus Præbendæ sunt redditus certi, qui ad ipsū Corpus Præbendæ spectant, & dantur residentibus, tamen in Ecclesia

quoditianum ministerium seu personale servitium, horis stans, non præstent. Distributiones verò quotidianæ sunt redditus incerti, qui ad Corpus Præbendæ non pertinent, & dividuntur, pro rata servitij, inter eos tantum, qui Horis Canonicis intersunt, *Fagnan. in cit. c. Licet n. 5. c. 17. h. t.*

XLIX. Ubi notandum. Si concessum sit Clerico, live Jure Communi, live per privilegium, ut fructus Beneficii, etiam absens, percipere possit, v. g. studiorum causâ, sub tali concessione non censentur comprehensæ distributiones quoditianæ: ratio est, quia privilegium hic concessum, ut possit quis etiam absens fructus Præbendæ percipere, sed habeatur pro residente, non debet extendi ad quotidianas distributiones, quia hæc ad alium finem sunt institutæ, quam fructus Præbendæ: dantur enim distributiones ad augendum Divinum cultum, ut Canonici tantò promptius & diligentius Horis Canonicis intersint, *Abb. hic n. 3.* Ex quo infert, si privilegium, ex una parte, sit favorabile, latè explicari debere, cujusmodi est, ut absens integros fructus Præbendæ percipiat: si verò ex altera parte sit odiosum, strictè interpretandum esse, quatenus scilicet præjudicat Ecclesiæ, vel cultum Divinum minuit: quale est privilegium percipiendi distributiones quotidianas in absentia. Sed Decisioni hujus t. ob stare videtur, quod in *c. ult. de Magist. generaliter* sit concessum, ut Clericus absens, Theologici studij causâ, per quinquennium possit integrè percipere fructus sui Beneficii: frustra ergo in casu hujus c. id ipsum Archidiacono Pontifex per speciale velut privilegium denuò concessit. Resp. cum *Abb. hic n. 2.* id factum esse, vel quia tunc, cum Archidiacono isti hoc concessum fuit, nondum emanavit dictum *c. fin.* Vel quia Canonici de facto volebant Archidiacono tribuere proventus suos: vel denique, quia Diaconus impetravit hoc privilegium à Papa ad cautelam, plus enim sollet timeri, aut observari, quod specialiter injungitur, quam quod generaliter imperatur, *c. Si adversus; 1. de Hæretic.*

SECTIO II.

DE MODIS ACQVIRENDI Beneficia Ecclesiastica, & modo observando in eorum collatione.

§. I.

Quot & quibus modis acquirantur Beneficia, tum in genere, tum in specie?

L. Assertio 1. Generatim loquendo, duobus modis acquiruntur Beneficia, justè seu legitime, & injustè seu illegitime, ut tradit *Rebuff. in praxi Benef. tit. quod modis Beneficia acquirantur.* Justè acquiruntur per Canonicam Institutionem, nam juxta *reg. 1. jur. in 6.* Beneficium Ecclesiasticum non potest licite sine Canonica Institutione obtineri. Ubi nomen Institutionis latè accipitur, prout comprehendit quamlibet legitimam provisionem, seu modum, quo acquiritur Beneficium: live sit Electio specialiter sumpta, cum sequente confirmatione, live Postulatio, cum admissione Superioris: live Institutio facta ad præcedentem præsentationem Patroni, vel

vel ad nominationem alterius, sive libera electio, ut notat *Rebuff. c. l. & Canis. in cit. reg.* Canonica verò institutio dicitur; quæ est facta secundum Canones, & ab illis approbata, ut notat *Rebuff. in praxi tit.* Canonica institutio quæ dicatur. Ad quam requiritur, tam legitima potestas ex parte instituentis seu conferentis, quam ex parte ejus, qui instituitur; sive cui confertur Beneficium decens habilitas, ac denique ut servetur sollemnis forma institutionis à jure requisita, *Gl. in cit. reg. l. v. Obtineri; Dynus ibid. n. 17. Rebuff. cit. loc. n. 5. & 7.* Injustè verò acquiruntur Beneficia, quando obtinentur sine Canonica institutione, vel quia non est servata debita forma institutionis seu provisionis, vel quia facta ab eo, qui potestatem non habuit instituendi vel providendi; vel quia facta est inhabili seu indigno, &c.

L I. Hinc inferitur, illum injustè, & non canonicè obtinere Beneficium, qui jure consanguinitatis in illud successit, prout constat ex c. *Ut nullus; l. h. t.* quod est desumptum ex Concilio Pictaviensi, ubi decernitur, ut nullus, sive ex Clero, sive ex populo, Ecclesiastica bona jure consanguinitatis sibi vendicat, aut postulet habenda. Ratio est, quia cum bona Ecclesiastica sint à fidelibus DEO oblata, pro sustentatione Ministrorum Ecclesiæ; hinc sequitur, quod Clerici jus Præbendæ seu Beneficij, non à defuncto Beneficiario per successionem (sive per ultimam voluntatem, sive ab intestato) sed ab Ecclesia seu Prælato ejus per Canonicam institutionem seu collationem habere debeant, *Abb. hic n. 3.* Unde neq; Clerico Beneficium dari potest ultra tempus vitæ suæ, cum enim Officium seu Ministerium Ecclesiæ per mortem cesset, propter quod datur Beneficium, consequenter etiam hoc cum vita Beneficiarii cessat, neque ad hæredes ejus transit. Et hinc etiam; remoto Beneficiario, ob delictum, vel aliam causam; Præbenda ad Ecclesiam devolvitur, c. *Relatum; l. 2. de testam.*

L II. Cæterum non solum jure Canonico prohibita est successio in Beneficiis Ecclesiasticis, sive ab intestato jure consanguinitatis, sive ex Testamento; sed etiam omne id, quod vel speciem ac similitudinem talis successionis præferat. Quare pactum de succedendo alteri in Ecclesiastico Beneficio post mortem ejus, reprobatur, c. *2. de Concess. præb.* quia pactum de futura successione, etiam jure Civili, non valet, *l. ult. C. de pact. Gl. in cit. c. 2. v. Condemnare;* Similiter irritum est pactum, si quis in Ecclesia instituat, eâ conditione, ut post mortem ejus, alius certus succedat, v. g. consanguineus ipsius, c. *Accepimus; 5. de pact.* Unde neque filius, etsi legitime natus, in eodem Beneficio patri immediate succedere, sive substitui potest, c. *Veniens; 5. & c. seq. de fil. Presbyt.* Item non potest, vivente Prælato, vel alio Beneficiario, de successore eligendo tractatus institui, etiam si paulo post moriturus sit, c. *Bonæ; 36. de Elect. & c. Nullus; 7. dist. 79.* neque etiam Episcopo, vel simili Prælato Coadjutor dari potest, cum potestate succedendi; c. *Petiti; 17. caus. 7. q. 1. & tradit Concil. Trid. Sess. 25. c. 7. de reform.* exceptâ plenitudine potestatis Papalis, per quam id fieri potest; quia nimirum, secundum Canones Ecclesiæ & Beneficia Ecclesiastica, non per successionem veluti hæreditariam, sed per Canonicam electionem aut institutionem obtineri debent,

& quidem non antequam illa vacent: ideòque & promissiones de Beneficio nondum vacante prohibita sunt, c. *Relatum; 3. de Concess. præb.* Neque obstat, quod jus Patronatus sit jus Ecclesiasticum, & tamen in eo locum habet successio jure consanguinitatis, cum transeat, unâ cum bonis hæreditariis, ad hæredes & proximos agnatos. Nam hoc jus non est merè & intrinsecè spirituale, sed solum spirituali annexum, & ex sola grâtiâ Laicis conceditur, ut excitentur ad fundandas & dotandas Ecclesias; juxta c. *3. De jure Patron. Abb. in cit. c. 1. n. 4. h. t.*

L III. Assertio 2. Tribus potissimum modis in specie acquiruntur Beneficia Ecclesiastica, videlicet electione, ad quam reduci potest postulatio: præsentatione, & collatione: de electione dictum est supra lib. 1. tit. 6. de præsentatione agitur infra tit. 38. de collatione verò agitur præcipue in hoc tit. quæ est assignatio seu concessio Beneficij vacantis, facta ab habente potestatem, v. g. ab Ordinario. Eaque dividitur in voluntariam seu liberam, quæ liberè fieri solet; unde ea donatio vocatur in c. *fin. de Offic. Vicar. in 6.* & in necessariam seu obligatoriam, quam Collator facere tenetur, quæ proprie institutio dicitur, & fit præcedente præsentatione vel nominatione, ex quadam necessitate, si præsentatus vel nominatus idoneus sit: nam quod collatio strictè accepta differat ab institutione habetur in c. *Cum in illis; 16. §. Cum autem; h. t. in 6. Rebuff. in praxi Tit. de Collatione nu. 1. & 2. Garc. tract. de Benef. p. 4. c. 1. num. 3. & 2. seqq.*

§. II.

An, & quale jus per Collationem alicui factam acquiratur in Beneficio, sive post, sive etiam ante acceptionem illius?

L IV. De hoc agitur in c. *Si tibi; 17. h. t. in 6.* Ubi Papa Bonifacius VIII, ita rescribit: si Episcopus tuus tibi absenti (& ignorant) Beneficium conferat, licet per talem collationem, (donec illam ratam habueris seu acceptaveris) jus in Beneficio non acquiras, ita, ut tuum dici possit: ipse tamen Episcopus, vel quicumque alius Collator idem Beneficium alteri conferre non potest, nisi tu acceptare recunaveris: adeo ut si alteri conferatur, aut alius in eo instituat, collatio, quippe facta de Beneficio non libero, sit irrita. Sed si Episcopus collationem Beneficij tibi factam notificet, & competentem tempori terminum præfigat, intra quem consensum seu voluntatem acceptandi Beneficium, vel non, declarare debeas: eo elapso, si non consenseris, seu acceptaris, Episcopus Beneficium, cui ipse judicaverit expedire, liberè conferre poterit. Cæterum priusquam illud actu contulerit, potes tu etiam, post elapsum terminum, consensum præstare, seu acceptare Beneficium tibi collatum; ita, ut ex eo tempore, postquam acceptasti Beneficium, Episcopus illud alteri conferre amplius nequeat.

L V. Pro declaratione hujus. Notandum primò. Beneficiarius, cum primum Beneficium sibi collatum, vel in quo est institutus, acceptavit, etiam ante

ante possessionis apprehensionem, acquirit jus in re & quasi dominium illius; ita, ut illud vendicare ac petere possit à possessore aut detentore, & pro ejus iuribus agere, prout sumitur ex hoc c. & ibid. tradit *Franc. n. 3. Garc. cit. p. 4. c. 2. n. 1.* Licet enim in alijs rebus, solus consensus non sufficiat, ad acquirendum dominium earum, sed insuper requiratur traditio & apprehensio rei, l. *Traditionibus*; 20. C. de pact. tamen in provisionibus Beneficiorum, per solam collationem & subsequentem acceptationem (quæ etiam inter absentes fieri potest) seu per consensum expressum voluntatis, acquiritur jus in re, & quasi dominium Beneficij, ante ejus apprehensionem; nam facilius in istis iuribus spiritualibus acquiritur jus in re, quam in rebus corporalibus, ut tradit *Anchar. in hoc c. not. 1. Laym. l. 3. tract. 1. c. 5. nu. 8.* Dicitur autem per collationem & acceptationem Beneficij, acquiri quasi dominium Beneficij; quia Beneficiarius propriè non est Dominus Beneficij, nam in spiritualibus rebus non datur propriè dominium, sed quasi dominium, sicut nec propriè possessio, sed quasi, ut alibi dictum est & quia hoc ipsum jus, seu quasi dominium Tituli, ultra vitam, ipsi Beneficiario non est concessum, ideo non est jus proprietatis, quod ad successores transmittitur. Et hinc is, qui habet jus in re, & Canonicum Titulum Beneficij, potest, propriè auctoritate, vacantem ejusdem possessionem apprehendere, sine alio Superioris vel Judicis decreto; quia non tam sua, quam conferentis auctoritate hoc facit, ut ex vetiore & communiori sententia docet *Rebuff. in praxi tit. de Missione in possess. n. 5. Covarr. l. 3. resol. c. 16. n. 7. Garc. cit. c. 2. n. 6.* licet contrarium teneat *Dyn. in reg. 1. in 6. n. 26.* & alij apud *Garc. c. l.* Non obstant textus in c. *Ad aures*; 3. de excess. Præl. c. 3. de instit. & *Quia*; 5. de concess. præb. Quia illi loquuntur de his, qui sine prævia institutione seu collatione, adeoque sine iusto & Canonico titulo, & propriè auctoritate, possessionem Beneficij apprehendunt, *Garc. c. l. n. 8.* requiritur tamen, ut possessio sit vacans, ita, ut nullus non sit in possessione Beneficij, quia neque violentum aut injustum possessorem, propriè auctoritate, sine sententia Judicis, possessione suâ spoliare licet, *Rebuff. c. l. n. 5. Covarr. c. l. Garc. c. l. n. 7.* Deinde id non procedit, si is, qui contulit Beneficium, non habeat potestatem tradendi corporalem possessionem; eo quod investitura ad alium, sive ex consuetudine, sive secundum Canonicas Sanctiones, spectat, tunc enim non potest possessionem apprehendere is, cui Beneficium collatum est, sine consensu ejus, ad quem investitura spectat, *Covarr. c. l.*

Notandum secundò. Quamvis, si Beneficium Ecclesiasticum ab Episcopo, vel alio collatore absenti & ignorant collatum sit, non acquiritur jus in Beneficio, reale scilicet, ut suum dici valeat, donec illud acceptet, non tamen potest Episcopus, ante consensum vel dissensum provisum, illud alteri conferre, *et. c. Si tibi.* Ratio est, quia per solam collationem, quamvis absenti factam, & nondum ab illo acceptatam, acquiritur est ei jus ad Beneficium, non quidem jus in re, sed ad rem, sive obligatio & actio personalis, ideoque non est ampliùs liberum tale Beneficium, sive libera ejus collatio, ut colligitur ex cit. c. *Si tibi ibi: Ordinatio facta, de Beneficio non libero*: quia collatione facta, Collator functus est officio suo,

Vivian. in Rat. hic. Non obstat, quòd collatio Beneficij censetur esse donatio, c. *Consultationibus*; 4. de donat. At donatio per expressum consensum donatoris facta obligationem, vel vim aliquam non sortitur, sed revocari potest, donec donatarius sciens eam acceptaverit, l. 2. §. *Sed si quis*; & l. *Absenti*; 10. ff. de donat. l. *Qui absenti*; 38. ff. de acquir. posses. Nam hoc non procedit in Beneficiis Ecclesiasticis, dispensationibus, & similibus gratiis, quæ non ex mera liberalitate, sicut donatio, sed ex debito Ecclesiasticæ potestatis officio, adeoque ex quadam necessitate fiunt, hæ enim semel concessæ, per declaratam voluntatem ejus, ad quem talis potestas concedendi pertinet, non possunt ab illo revocari, sed expectari debet, an is, cui concessio facta est, consentire velit, *Laym. l. 3. tract. 4. c. 1. n. 6. Barb. in cit. c. Si tibi*; n. 2. Ratio est, quia licet collatio Beneficij Ecclesiastici, respectu Beneficiarii, censetur esse donatio; quia cedit in ejus commodum & lucrum: non est tamen propriè donatio, ex parte conferentis Beneficium, cum collatio Beneficiorum vacantium, non ex mera liberalitate fiat, sed ex obligatione officij, non enim illa sibi retinere potest, sicut donator, quæ donat; ideoque hic meritò, ante acceptationem donatarii, revocare potest donationem, uti & postea ex causa ingratitudinis, c. *ult. de donat.* non item Collator Beneficiorum, *Barb. c. l.* Porro Collator, postquam Beneficium contulit, v. g. Titio, non potest illud alteri conferre, ne quidem sub conditione, si Titius illud non acceptaverit, *arg. c. 2. de elect. in 6. & reg. jur. §. 6. in 6.* ubi habetur, quòd actus legitimi conditionem non recipiunt, *Gl. in cit. c. Si tibi V. Personam*; h. t. Sicut neque Beneficium non vacans conferri potest sub conditione, si vacabit.

LVI. Notandum tertio. Si is, cui collatum est Beneficium, intra terminum ipsi præfixum, non declarat voluntatem suam, poterit illud, eo elapso, alteri conferri; quia eo ipso, quòd intra illum terminum non consentiat, censetur dissentire, & collationi sibi factæ renunciare, *Gl. hic V. eo elapso*: potest tamen etiam post elapsum terminum, consensum præstare, ita, ut, ex eo tempore Beneficium alteri conferri non possit; quia quando actus pendet ex alterius voluntate, & lex non assignat certum tempus ad declarandum consensum, vel dissensum (sicuti electo à Jure præfixus est Mensis, sive xxx. dies ad electionem ipsi intimatam acceptandam, vel recusandam, c. *Quam sit*; 6. de elect. in 6. Ita, ut consentire postea ampliùs non possit) tunc terminus ab homine præfigi potest, ita tamen, ut si res adhuc sit integra, etiam post terminum elapsum, is, cui collatio facta est, adhuc consentire, & Beneficium, vel similem gratiam acceptare possit, ut tradit *Gl. in cit. c. Si tibi V. Terminum*; & *Franc. n. 6. Gl. in Clem. unic. V. Intra mensem de Concess. præb.* quia non prohibetur quis mutare consilium, quando alteri non fit præjudicium, juxta *reg. jur. 33. & ibi Gl. V. Mutare*; in 6.

Notandum quarto. Potest Beneficium acceptari, non tantum ab eo, cui collatum est, sed etiam ab alio, ejus nomine, videlicet Procuratore, aut nuncio à se ad id destinato, modò is speciale mandatum habeat ad acceptandum Beneficium saltem in genere, & indeterminatè, videlicet, cum aliquod vacaverit, vel se occasio obtulerit; quia acceptatio seu consensus est actus personalis, licet speciatim aliquod Beneficium

in eo

in eo nominatum non fuerit, *Gl. in cit. c. Si tibi V. habueris*; & *ibid. Franc. nu. 8. Covarr. lib. 3. resol. c. 16. n. 4. Barb. hic. n. 11.* Quod si Beneficium absenti & ignorant collatum sit, & ab alio, qui speciale mandatum non habuit, v.g. Procuratore generali, negotiorum gestore, vel amico, ejus nomine, acceptatum fuerit, censetur ei, cui collatum est, à tempore acceptationis acquisitum esse; modò ille, intra tempus ad acceptandum præfixum, id ratum habeat: quia etiam in his, quæ speciale mandatum exigunt, ratihabitio locum habet, *c. ult. de jurejur. in 6. Covarr. c. l. nu. 5.* cum aliud hic non desit, quàm consensus partis, qui per ratihabitionem suppleri potest, *Laym. in c. Nonnulli*; 28. §. *sunt & alij. n. 5. de Rescript.*

LVII. Notandum quintò. Quod dictum est per collationem Beneficij alicui factam, non acquiritur in re, sive quasi dominium, donec illam acceptaverit, vel ratam habuerit, id extenditur primò, quòd idem dicendū sit de quacūq; donatione, juxta *l. Absenti*; 10. ff. *de donat.* Secundò, extenditur etiā ad quacūq; gratiam seu beneficium, aut privilegiū Principis, ita, ut non sortiatur suum effectum, neque pro sit absenti & ignorant, donec sciverit & acceptaverit. Idque probatur ex *c. 1. §. ex parte juncto*; & *fin. de Consecr. præb.* ubi dicitur, quòd privilegium vim suam habeat à tempore scientiæ ejus, cui datum est, & ex *l. Qui absenti*; 38. ff. *de acq. possess.* & ex *Auth. quib. modis natural. eff. legit. §. generaliter autem collat. 7. & docet Sanch. lib. 3. de matrim. dis. 36. nu. 2. & seqq. & alij apud ipsum.* Ratio est, quia alioquin invito Beneficium daretur, contra *Regulam Juris 69. in ff.* Veruntamen intelligenda est hæc doctrina de privilegio dato per rescriptum particulare, non autem de privilegio concessio per Legem vel statutum generale, tunc enim cum primum promulgatur, vim suam accipere censetur, ad instar aliarum legum, ut tradit *Bart. in l. Omnes populi*; 9. nu. 37. & 38. ff. *de iustit. & jure*, & alij apud *Sanch. c. l. n. 3.* Aliud est de pœna lege decreta, ad quam incurendam requiritur notitia legis, cuius probabilis ignoratia, sicut excusat à culpa, ita, & à pœna: rem enim, quæ culpā caret, in damnum vocari non convenit, *Sanch. c. l. n. 3. Laym. lib. 1. tract. 4. c. 20. num. 1.* Tertiò, extendi debet, ut locum habeat etiam in jurisdictione delegata, cuius exercitium nullam vim habere potest, nisi Iudex sciverit & consenserit in jurisdictionem sibi demandatam, ut tradit *Bart. in l. Barbarius*; 3. in relect. 2. n. 18. ff. *de Offic. Prætor. & Sanch. l. 2. de Matrim. dis. 36. n. 3.* ubi ex Felino ait: non valere processum, si Iudex erret in fundamento jurisdictionis; quia licet verè eam habeat, ignorat tamen veram habere, *arg. l. Hoc autem*; §. *Non defendi*; *ibi: constare Prætori. ff. Ex quib. caus. in possess. eatur.* Quartò, extenditur, quòd etiam licentia ab Ordinario Pastore seu Parocho concessa alteri Sacerdoti assistendi matrimonio, validè exerceri non possit, quādiu ignorat eam sibi concessam esse; quia hæc licentia est quoddam privilegium, imò & exercitium quasi jurisdictionis: at neque usus privilegij, neque exercitium jurisdictionis valet, donec concessio innotescat ei, cui facta est, *Sanch. c. l. n. 8.*

Notandum sextò. Quòd dictum est Beneficium alicui collatum ei, non acquiritur, pleno jure, nisi post acceptationem ejusdem: neque privilegium, vel gratiam, vel licentiam alicui datam ei prodesse, prius-

quàm sciverit, & acceptaverit: id procedit, si quis proprio motu Beneficium alicui conferat, vel privilegium, aut licentiam tribuat: secus si ad instantiam seu præcedentem petitionem impetrantis, tunc enim vim habet & effectum, quāmprius à Superiore, sive eo, à quo petitur beneficium, vel alia gratia, concessa est, ut ex infrà dicendis parebit.

§. III.

Ad quid teneatur, qui scienter contulit Præbendam alicui ignorant, quam conferre non poterat?

LVIII. Ad hanc quæstionem Respondetur, si Collator alicui ignorant, & bonam fidem habenti Beneficium conferat, quod scit, se conferre non posse, tenetur, eo evicto, cumprimùm potest, aliud Beneficium vacans, vel proximè vacaturum, postquam vacaverit, eidem validè conferre, ita, ut si illud ei non conferat, sed alteri, collatio sit irrita, prout statutum habetur in *c. Inter cetera*; 17. *h. t.* Nam cum duo Canonici H. & G. suas Præbendas permutare vellent, eas in manus Papæ resignarunt, permutationis causā. Verùm Episcopus Cardunensis Præbendam, quæ erat Canonici G. contulit Magistro P. eumque in illa investivit, quæ tamen juxta formam permutationis, & mandatum S. Pontificis Canonico H. assignari debuisset, cum quo Canonicus G. suam Præbendam permutaverat, approbante Papā. Quare orta inter hos duos Canonicos controversia, Papa Cælestinus III. quæ acta fuerunt, retractavit, & utrique Canonico restituit suum Beneficium. Postea verò Successor ejus Innocentius III. mandavit dicto Episcopo Cardunensi, ut ipse deinceps nulli alij Præbendam in illa Ecclesia vacantem, vel vacaturam assignare præsumat, donec M. P. Beneficium præbendale in eadem Ecclesia sit consecutus, adeò ut irrita sit collatio alteri facta; decet enim, ut quia Episcopus Præbendam alicui assignavit, quam de jure non potuit, eam, quam de jure potest, assignet: ne alioquin Præbendam ei prius fraudulenter videatur assignasse, eumque deludere voluisse. Similis Constitutio extat in *c. Præsentium*; 3. *caus. 7. q. 1. ubi Gl. V. in alia ait*: Si concedo alicui Ecclesiam (vel Præbendam) quæ ab eo vincitur, teneor ei aliam concedere; quia adjuvari nos beneficio, non decipi oportet; *l. in Commodato*; 17. §. *Sicut in fine ff. Commodati.*

LIX. Ratio autem, cur post resignationem Præbendarum à duobus Canonicis factam, in manus Papæ, in casu hujus c. permutationis causā, non potuerit tertio una ex Præbendis permutatis conferri ab Episcopo, est; quia collatio Beneficij permutati alteri facta, præter permutantes, non valet, juxta *c. unic. de rer. permut. in 6.* Nam permutantes non absolutè resignant: sed sub certo modo, nempe ut Beneficia resignata permutantibus conferantur. Quare in odium Collatoris, qui alicui Beneficium contulit, quod scivit se conferre non posse, & ut subveniatur Clerico in collatione decepto, statutum est, ut aliud

Bene

Beneficium, quod potest, eidem conferatur, ne Collator illi fraudulenter assignasse censetur, qui est casus *hujus* c. Si vero Episcopus, vel alius Collator ignoravit, se non posse conferre tale Beneficium, sed bona fide contulit, tum non debet ei, cui contulit, providere de alio Beneficio; quia tunc cessat fraus, in qua fundatur decisio *hujus* c. si denique non solum Collator, sed etiam is, cui facta est collatio, scivit, Episcopum non posse conferre tale Beneficium, tum non potest aliud petere ab Episcopo, vel alio Collatore, *Gl. fin. hic*, sed dolus eum dolo compensatur, nec ille tunc fuit deceptus ab alio, sed potius à seipso: nisi tamen Episcopus tenebatur ei conferre Beneficium, ratione Ordinis collati, tum enim debet ei providere de alio, etiam si sciverit Episcopum primum conferre non potuisse, *Abb. hic n. 9.*

Obicit *Gl. hic* *V. Assignavit*; donator non tenetur de evictione, si rem donatam statim tradidit, & non tantum promisit, *l. Adres; 62. junct. Gl. ff. De edil. edict.* ne liberalitatis suæ poenam patiatur: atqui collatio Beneficij æquipollet donationi factæ, non per nudam promissionem, sed subsecutam traditionem, cum provisus jus in re, & quasi dominium per eam acquirit, ergo Collator non tenetur de evictione. Resp. cum *Gl. fin. cit.* collationem Beneficij non esse propriè donationem, cum collator ad eam faciendam obligatus sit, saltem indeterminatè, etsi non teneatur conferre certæ personæ, ut tradit etiam *Gl. fin. in c. Relatum; 9. h. t.* præterquam, quod etiam liberalis donator de dolo, quem commisit, si sciens rem alienam donavit, obligatus sit donatario, ut tradit *Gl. in cit. l. Adres; V. De dolo; ff. de edil. edicto, arg. l. 1. C. de jure dotium.*

§. IV.

Quomodo Beneficia conferri debeant, & an etiam possint sub conditione, vel modo?

LX. Assertio 1. Beneficia Ecclesiastica inprimis conferri debent gratis, hoc est, nullo interveniente pretio, præmio, seu mercede, vel aliquo, quod sit pretio æstimabile, *c. Si quis; 3. c. Si quis objecerit; 7. c. Salvator; 8. §. Igitur; & ibi Gl. V. Ecclesiasticam; c. 11. q. 3.* alioquin committitur Simonia, & collatio est nulla, de quo *inf. lib. 5. tit. 3. Azor p. 2. lib. 6. c. 26. q. 2. Garc. de Benefic. p. 8. c. 1. n. 1. c. 3.* Secundò. Beneficia conferenda sunt liberè, hoc est, non per metum, nec per vim, *c. 2. c. 3. de his, quæ vi & c. nam collatio Beneficij est veluti liberalis quædam donatio, quæ coactionem excludit; Azor c. l. q. 2.* Tertiò. Collatio Beneficij non debet esse sub: aut obreptitia, alioquin non tenet, *c. Cum adeo; 17. de Rescript.* quia subreptitio tollit liberum consensum, ac proinde vitiat concessionem gratiæ. Id tamen solum procedit, si à Papa, vel ejus Legato fiat collatio Beneficij, vel alterius gratiæ: nam collatio Ordinarij, qui non personis, uti Pontifex & Legatus ejus, sed motu proprio, & Ecclesijs providere censetur, non potest de subreptione impugnari, *Clem. 2. de Offic. Ordinarij.* quia cum Ordinarij existant in loco, & paucioribus sint occupari præsumuntur bene informati de qualitatibus Beneficiorum & provisorum, *Abb. in c. Cum Nostris; 6. n. 19. de concess. Præb. Garc. cit. p. 8. c. 3. n. 3.* Quartò. Provi-

sio Beneficiorum debet fieri palam, coram alijs, & non clandestinè ac secretè; nam actus clandestini sunt suspecti, propter periculum fraudis, *Gl. in c. Consuluit; 24. V. Odit lucem; de Offic. deleg. & colligitur ex c. unic. §. Porro; Ut Ecclesiast. Benef. sine dimin. confer.* ubi dicitur, quod donatio seu collatio Clerico facta fuerit occulta, idèò suspicione non careat: non tamen propterea, quod occultè facta sit collatio Beneficij, vel de nocte, est irrita, sed valet, *Gl. ibid. V. Occulta;* cum nullum Jus extet statuens, quod collatio Beneficij debeat publicari: in quo differt ab electione ad Cathedralis Ecclesias, vel Regulares Conventuales, quæ si clandestina sit, & non publicata fuerit, non valet, *c. Quia propter; 42. de elect. Azor cit. c. 26. q. 2. c. 4. Garc. cit. p. 8. c. 4. n. 3. c. 4.* Veruntamen ad fidem faciendam de collatione Beneficij, requiruntur duo testes, vel Instrumentum, quibus probetur collatio, *Garc. c. l. n. 10.* Quintò. Beneficium, quod conferitur, debet esse vacans, nam antequam vacet, alteri conferri non potest, *c. 1. de concess. Præb. de quo ibid. Azor c. l. q. 2.* Sextò. Beneficia conferri debent, sine diminutione, *c. un. inf. Ut Beneficia sine dimin. & c. de quo ibi.* Septimò. Beneficia conferri debent in perpetuum, hoc est, ad vitam ejus, cui conferuntur, non ad certum & determinatum tempus, *Azor c. l. q. 2.* quia Beneficium est jus perpetuum ad percipiendos fructus, ut ex suprà dictis patet. Et quamvis aliqua Beneficia sint manualia, quæ videntur ad tempus solum conferri, eò quod ad nutum conferentium auferri possunt: non tamen conferuntur ad certum, sed incertum, & indeterminatum tempus, quod quodammodo pro perpetuo habetur, si quidem aliquando Beneficium etiam ad nutum revocabile, Beneficiarius, dum vivit, habere permittitur, *Azor c. l. q. 7.*

LXI. Octavò. Collatio Beneficij non debet fieri alternativè sive disjunctivè, v. g. conféro Beneficium Petro vel Paulo, *arg. c. 2. junct. Gl. V. Incerta; de elect. in 6.* quia sic voluntas conferentis redditur incerta & dubia, ex cujus tamen voluntate collatio vim habet, *Azor c. l. q. 6.* sed neque unum idèmq; Beneficium vacans simul & conjunctim duobus conferri potest, v. g. Titio & Cajo, vel ad illud duo simul eligi possunt, juxta *c. Tue; 20. h. t.* ubi Innocentius III. rescribit: Cum saepe contingat, ut duo Clerici ad unam Præbendam, propter importunitatem petentium, eligantur (sive duobus una Præbenda conferatur) idcirco considerans Papa, quod si duo unam Præbendam simul obtineant, id esset contra Concilium Turonense (*in c. Majoribus; 8. h. t.*) quod Præbendarum sectionem seu divisionem prohibet: si verò unus solus ex electis vel receptis Præbendam obtineat, alter verò sub expectatione ejusdè Præbendæ (si fortè postea iterum vacaverit) existat: hoc verò adversetur Concilio Lateranensi (sub Alexandro III. *in c. 2. de concess. Præb.*) idèò Papa decernit talem electionem vel receptionem duorum ad unam Præbendam, secundum juris rigorem (id est, secundum ordinem juris, ut explicat *Abb. hic in fine*) esse cassandam. Ex quo patet, quod duobus modis, potest simul duobus conferri una eadèmq; Præbenda, vel ita, ut uterque percipiat certam portionem fructuum, & unus v. g. dimidiam, alter verò alteram dimidiam partem ejusdè Præbendæ ei annexæ percipiat, & tunc unum idèmq; Beneficium divideretur in duo, ita ut ex uno fierent duæ nova ac distincta Beneficia, quod Jure Canonico regulariter

lariter est prohibitum, *Abb. h. c. n. 1.* Vel ita conferretur unum idemque Beneficium vel Præbenda, ut unus ex receptis solus habeat jus in Beneficio, & actu obtineat Præbendam, percipiendo omnes fructus; alter verò solum sit sub expectatione obtinendi illam Præbendam, si aliquando vacaverit per mortem, vel resignationem moderni possessoris: & hoc etiam est prohibitum, cum gratia expectativæ ad vacatura Beneficia sint jam sublata in c. 2. de concess. Præb. Idem habetur in c. Dilecto; 25. h. t. de quo infra plura.

LXII. Nonò. Denique si Beneficium conferatur, sine scriptura, valida est collatio, quamvis ea sit necessaria ad probationem, ut de collatione facta, si de ea dubium oriatur, in iudicio constare possit, *Azor cit. 26. q. 5.* Porro Constitutio Extravagans 1. Quæ incipit *Injuncta de elect. inter communes*, in qua ad obtinendum Beneficium, ejusque possessionem requiritur, ut quis Litteras Apostolicas impetret collationem continentes, alioquin collatio irrita est, habet locum tantum in collatione Beneficiorum facta à Romano Pontifice, vel ab ejus Legato, non autem ab Ordinariis locorum inferioribus, de quorum collatione facilius constare potest, *Azor c. l. q. 5. Za-ssus in Comment. ad hunc tit. n. 53.*

LXIII. Assertio secunda. Non potest Beneficium conferri sub conditione propriè dicta, quæ in futurum actum, cui adjicitur, suspendit & conditionalem efficit, v. g. confero tibi Beneficium, si intra annum Sacerdos factus fueris, irrita est: nim talis collatio ipso jure, prout sumitur ex c. 2. ubi institutum est de electione & postulatione: idem tamen habere locum in collatione seu alia provisione Beneficii tradit *Gl. Communiter recepta; ibid. V. Incerta; & Franc. n. 4.* Ratio est, quia electiones & collationes Beneficiorum numerantur inter eos actus legimos, qui secundum legis præscriptum fieri debent absolute ac simpliciter, ita ut nec conditionem, nec diem recipiant, juxta *Reg. Juris; 50. in 6.*

LXIV. Sed neque collatio Beneficii facta sub conditione de præsentè, vel de præterito omnino extrinseca & impertinente ad Beneficium, valet, ut si quis dicat, confero tibi Beneficium, si pater tuus vivit, si nobilis es, si pater tuus tributum solvit Ecclesiæ &c. Quia collatio absolutum & determinatum consensum conferentis requirit. Et licet talis conditio non suspendat actum, habet tamen adjunctam incertitudinem, ideòque rejicitur. Idemque multò magis obtinet in electione, quòd si fiat sub tali conditione, sit irrita, *cit. c. 2. De elect. in 6. & ibid. Jo. Monach. n. 5. & 6. & Franc. n. 5.* Excipe, nisi talis sit conditio adjuncta, quæ suapte naturâ, sive ipso jure tacitè inest, tunc enim valet collatio sub tali conditione facta: v. g. confero tibi Beneficium, si vacet, si es idoneus, *Gl. in cit. c. 2. V. Incerta; Franc. ibid. n. 5. Azor cit. c. 26. q. 3. Garc. cit. p. 8. c. 2. n. 4.* Ratio est, quia per talem conditionem, quæ de jure tacitè inest, nihil additur, vel denitur ipsi actui, cui adjicitur, sed quod implicite continetur explicatur, *Jo. Monach. in cit. c. 2. n. 8.* quare collatio Beneficii facta sub conditione, si jam vacat, valet, licet ipse conferens ignoret, illud vacare, modò reipsâ vacet, sive per mortem, sive alio quovis modo, illa enim conditio, non est vera conditio, cum collationem non suspendat, sed absolutam relinquit, quamvis

executio fieri non possit, nisi de vacatione constet, *Franc. in cit. c. 2. n. 4. Covarr. l. 3. resol. c. 16. n. 2.* Idemque ob paritatem rationis dicendum est de electione, quòd & illa valet sub conditione, quæ est de præterito vel præsentè, & ipso jure inest, v. g. eligo Titium, si Dignitas vel Beneficium vacet, si est legitime natus, si vivit &c. *Garc. cit. c. 2. n. 5. Licet Gl. in cit. c. 2. & ibid. Franc. n. 5. & Covarr. c. l.* contrarium teneant: quibus hoc saltem dandum est, quòd in electionibus, & ferè etiam collationibus Beneficiorum, non satis convenienter talis conditio apponatur, quæ incertitudinem rei in se continet, eò quòd per eam indicetur, debitam causæ cognitionem non præcessisse.

LXV. Assertio tertia. Collatio Beneficii facta quoque sub modo, qui de jure inest, valida est, v. g. confero tibi non Sacerdoti Parochiam, ita tamen, ut obligatus sis, intra annum, Sacerdotium suscipere, vel ut curatum prius obtentum mox dimittas, *Azor c. l. q. 3. Garc. c. l. n. 12.* Ratio est, quia talis conditio de jure requiritur, & tacitè inest, adeòque subintelligitur, etiam si non exprimitur, c. *Licet; 14. de elect. in 6. c. De multa; 28. h. t.* non tamen valeret talis collatio, si modus non exprimeretur, prout inest de jure, sed suspensivè & conditionaliter, v. g. confero tibi Beneficium, si intra annum Sacerdos factus fueris, *Garc. cit. l. idque in rigore juris verum est:* possunt tamen in collatione facta hujusmodi verbis, quæ quoad externam speciem videntur conditionem propriè dictam vel suspensivam significare, benignius explicari, ita ut non strictè dictam conditionem contineant, sed modum, quia verba cujuslibet dispositionis in dubio sic intelligi debent, ut actus valeat potius, quàm percat, c. *Abbate; 25. de V. S.* Similiter si pactum adjunctum sit collationi Beneficii, aut resignationi, continens id præcisè quod jure communi requiritur, & tacitè inest, illud non est vitiosum, nec Simoniacum, v. g. resigno tibi Beneficium, eo pacto, ut fructus Beneficii resignatusque ad acceptationem seu admissionem resignationis ad me pertineant, *Garc. c. l. n. 15.* Porro Papa, cum supremam & plenissimam potestatem habeat in Beneficiis, potest ea conferre, si ve purè, sive sub conditione, etiam de futuro, & suspensiva, & sub modo, qui de jure non inest, item alternativè, vel copulativè, unum scilicet duobus, & non in perpetuum tantum, sed etiam ad certum tempus, *Azor cit. l. 6. c. 25. q. 1. & c. 26. q. 1. Garc. cit. c. 2. n. 50.*

§. V.

An possit Beneficio novum onus imponi, in collatione eiusdem?

LXVI. Assertio prima. Potest Episcopus, cum consensu Capituli sui, ex causa rationabili, onus aliquod spirituale, licitum & honestum imponere Beneficio, dum vacat, antequam alicui conferatur, ita ut tale Beneficium ad quemcunque possessorem, cum eo onere, transeat: v. g. ut Beneficiarius deinceps docere debeat S. Scripturam, vel Catechesin, ut tradit *Gl. in c. Significatum; 11. in notandis h. t. & Abb. ibid. n. 7. Gl. in c. pen. V. Unius Præbende de Magistris, Azor cit. c. 26. q. 3. in fine.* Idque sumitur ex eodem c. ubi Præpositus, & Capitulum Ecclesiæ Insulanæ, cuidam Sacerdoti Præbendam con-

contulerunt, cum eo onere, ut Missam de B. Virgine Maria quotidie celebraret, nisi corporis infirmitate gravatus esset; nec Beneficium illud sine Præpositi & Capituli consensu dimittere possit. Sed nec alteri Præbendæ illius anniversarium (hoc est, officium suum annuum, *Gl. hic v. Delegare*) committere possit; quam institutionem Papa Alexander III. confirmavit, eâ moderatione, ut Sacerdos ille, nisi infirmitate sit impeditus, assidue debeat suum servitium Ecclesiæ illi impendere, & quanto frequentius poterit, Missam celebrare, saltem tamen honestate, & debita devotione ac dispositione suâ, neque liceat ipsi voluptatis causâ (secus est, si Religionis causâ id fiat, *Gl. fin. hic*) se subtrahere, sive ad aliam Ecclesiam se transferre.

LXVII. Pro explicatione hujus c. notandum primò colligitur ex hoc c. plures Dd. posse Prælatum, cum consensu Capituli, vacanti Præbendæ novum onus honestum imponere, ad quod Præbendarius teneatur, *Inola hic n. 4.* & alii: Verùm Prælatus inferior Episcopo, & Capitula Cathedralium vel Collegiarum Ecclesiarum, tametsi habeant potestatem conferendi Beneficia, vel jus præsentandi, ut Patroni etiam Ecclesiastici, non tamen possunt naturam & institutionem Beneficiorum per nova statuta mutare, adeoque neque nova onera eis imponere, sine consensu & auctoritate Episcopi ordinarii, ut notat *Abb. hic n. 2.* Unde & in casu hujus c. Præpositus & Capitulum Insulanum imponentes novum onus Præbendæ vacanti, petierunt confirmationem à Papa, alioquin illa nova institutio, nisi à Papa confirmata fuisset, valida non fuisset, ut notat *Fagnan. hic n. 2.* quia inferiores Prælatus & Capitula non possunt alterare seu mutare statum Ecclesiæ suæ, sine licentiâ Papæ, vel saltem Episcopi sui, *arg. c. Cum pridem; 4. de pact. & sumitur ex c. Cum dilectus; 8. de consuet. Abb. in c. Ad audientiam; 5. n. 3. de Ecclesi. edific.*

Notandum secundò. Si Capellanus ex fundatione Capellanix obligatus sit, per seipsum quotidie celebrare, id non ita strictè intelligendum est, ut singulis diebus, sine aliqua intermissione sacrificet, sed ut celebret quotidie, quatenus potest, salva honestate, & debita devotione, ac Sacramenti reverentiâ, cum ob humanam fragilitatem Sacerdotes, præsertim sæculares, ad celebrandum omnibus diebus non sint ritè dispositi, *Abb. hic n. 4. Fagnan. n. 8.* Aliud est dicendum, si obligatio quotidie celebrandi annexa, seu imposita sit, non personæ, sed loco, seu certo Altari, tum enim Capellanus illis diebus, quibus ipsemet celebrare non potest, vel non vult, potest ac debet alium substituere ad celebrandum in illo loco, *Laym. l. 5. tr. 5. c. 3. n. 6. Fagnan. c. l.*

Notandum tertio. Capellanus, vi fundationis, non potest obligari, ut quotidie Missam dicat, v. g. de B. Virgine, vel alio Sancto, quin possit aliam Missam, præsertim Festi occurrentis, dicere, ut colligitur ex hoc c. *Abb. hic n. 3.* quamvis hujusmodi obligatio possit imponi loco, ut quotidie per totum annum in tali Altari vel Capella dicatur Missa de B. Virgine vel pro Defunctis, non ab eodem, sed aliis, *Navar. l. 3. consil. 9. de celebr. Miss. n. 8. Laym. cit. l. 5. tr. 5. c. 3. n. 16.*

Notandum quarto. Non valet statutum factum

Tomus III.

communi consensu Præpositi & Capituli, ut Beneficiarius renunciet Præbendæ suæ, nisi accedat consensus Episcopi seu Ordinarii; quia id cederet in præjudicium ipsius, à quo admitti debet renunciatio Beneficii, juxta c. *Admonet; 4. de renunc.* Neque obstat hoc c. quia statutum non valuit, nisi vi confirmationis Apostolicæ, ideoque ea fuit petita, ut supra dictum. Si verò in tali statuto, præter consensum Episcopi, requiratur etiam consensus Præpositi & Capituli, tum valet statutum, etiam si non sit confirmatum à Papa, ut colligitur ex hoc c. ibi: *non nisi communi tam Præpositi, quam Capituli consensu possit dimittere*; quia tale statutum non est contra: sed solum præter jus commune, nec per illud derogatur juri Episcopi, ut ex Butrio notat *Fagnan. hic n. 12.*

LXVIII. Assertio secunda. Quamvis tale onus aliquando ex justa causa imponi possit ipsi Beneficio vacanti, non tamen potest imponi personæ, cui confertur Beneficium, per modum adjunctæ conditionis, vel modi, vel pacti v. g. onus docendi Theologiam, vel aliud hujusmodi, ut docet *Gl. in cit. c. pen. v. Unius; Vers. item nunquid de Magistr. Navarr. l. 3. in consil. unio. Ut Benef. sine dimin. &c.* contra Jo. Andr. & *Abb. in cit. c. pen. in fine de Magistr. ratio est, tum quia onus impositum rei minuit pretium ejus, adeoque videtur Beneficium conferri cum diminutione: tum quia Beneficia Ecclesiastica debent conferri simpliciter ac purè, sine omni pactione & conventionione, c. ult. de pact. & c. 2. caus. 1. q. 2.*

Limitari id tamen debet, nisi consuetudo vel statutum existat in aliqua Ecclesia, quod requirat, ut recepturi Beneficium, ante collationem aut institutionem promittant, vel jurent, quòd Beneficium accipiant, animo illud retinendi, & non dimittendi statim alterius gratiâ, quòd sine collatoris vel successorum ejus consensu, nolint resignare, cum reservatione pensionis. Item quòd si aliud incompatible Beneficium, etiam simplex, obtineant, prius obtentum statim dimittere velint &c. Quia ad hæc servanda obligantur, non vi pacti præcisè, sed vi consuetudinis aut statuti, quod ad tale juramentum illos obligat, si Beneficium obtinere velint; Sicut & jurare debent promovendi seu instituendi, quòd statuta Ecclesiæ servare velint; licet autem ex jure talia juramenta seu pacta jurata, ob utilitatem Ecclesiæ exigant, & præstari à Beneficiariis, docet *Azor p. 1. lib. 11. c. 5. in fine & p. 2. lib. 6. c. 9. q. 9.* dummodò ipsa Beneficia ita conferantur, ut collatores exinde nullum nec directè, nec indirectè commodum temporale percipiant.

LXIX. Assertio tertia. Si duo electi ad aliquam Dignitatem vel Beneficium, uterque simul compromittant in eundem Judicem, potest is pro bono pacis & concordie, uni assignare & adjudicare, vel Beneficium cum hoc onere, ut ex proventibus ejusdem alteri parti solvat annuum censum, vel pensionem. ita tamen, ut non sit onus reale impositum ipsi Beneficio, quod ad successores transeat, sed tantum personale impositum personæ Beneficiariæ ad certos annos vel ad tempus vitæ ipsius, prout statutum est in c. *Nisi essent; 21. h. t.* Nam cum vacante quodam Prioratu, ad illum duo electi essent, Judices delegati ad hanc controversiam, in quos partes litigantes compromiserunt, pro bono pacis statuerunt, ut unus ex electis

I 2

Prio-

» Prioratum haberet: alter verò viginti libras ex re-
 » ditibus Capituli, & quadraginta ex proventibus
 » Prioratus annuatim perciperet. Re delatà ad Inno-
 » centium III. à quo confirmatio petita fuit hujus
 » compositionis: Is respondet, quòd illam suspectam
 » haberet propter malum exemplum, nisi tam illi
 » qui eam fecerunt, quàm circa quos facta est, essent
 » viri providi, & honesti: quod enim ordinatum
 » fuit post longam disceptationem, ut unus ex electis
 » Prioratum haberet, id ex jurisdictione delegata, se-
 » cundùm justitiam statutum videtur: quòd verò alteri
 » tot libræ ex Capituli & Prioratus redditibus fuerint as-
 » signatæ: id ex arbitraria potestate emanasse vide-
 » tur, cum Judices delegati, in quos partes com-
 » promiserunt, retentâ jurisdictione delegatâ, pro
 » bono pacis & utilitatis, se id fecisse, sint professi.
 » Quare Papa ait, se ordinationem istam ab omni-
 » bus receptam tolerare, cum hac tamen declaratio-
 » ne & moderatione: quòd illa ordinatio, non ex
 » partium pactione, sed ex Judicum arbitrorum dis-
 » positione subsistat, & ut ad præstationem quadra-
 » ginta librarum, non Dignitas Prioratus obligata
 » sit, sed Persona Prioris, ne alioquin circa proven-
 » tus Prioratus aliqua sectio seu divisio fiat, ideòque
 » isto Priore defuncto, successor ipsius ad dictam
 » præstationem quadraginta librarum non tenebitur.
 » Ratio est, quia si ipsi Beneficio tale onus imponere-
 » tur, ita ut ad successorem Beneficiarii transiret, id ce-
 » deret in præjudicium Collatoris ordinarij, videlicet
 » Episcopi, adeòque saltem sine ejus consensu id fieri
 » non potest. Consentit c. *De cetero*; §. *supr. de transact.*

LXX. Porro pro intellectu hujus c. de quo
Abbas in princ. hic ait, quòd sit pulcherrima disposi-
 » tio, cui in toto Corpore Juris non habeatur conimi-
 » lis; Notandum primò in dubio, an aliquid licitè &
 » justè factum sit, potest, propter honestatem ac pru-
 » dentiam personæ agentis præsumi actus esse licitus,
 » *Gl. hic v. honesti*; & *Abb. n. 3.* ubi exempla dat, v. g.
 » etsi citatio videatur injusta, si tamen aliquâ ratione
 » possit justificari, & Judex sit vir providus, ac circum-
 » spectus, præsumi potest justa. Sic etiam ob probita-
 » tem & peritiam exercentis aliquem actum, potest
 » præsumi solennitatem aliquam extrinsecam, v. g. con-
 » sensum Capituli, intervenisse.

Notandum secundò. Compositio amicabile fa-
 » cta super jure Beneficii, ita ut temporales fructus assi-
 » gnentur alteri parti, videtur habere speciem Simonie,
 » nisi talis assignatio facta sit, auctoritate Superioris,
 » c. *Cum pridem*; 4. *de pact.* quamvis transactio stricta in
 » spiritualibus non valeat, *Imol. hic n. 2.* requiritur ta-
 » men, ut talis compositio initium sumat ab auctorita-
 » te Superioris, & non expactione partium, ut hic di-
 » citur. Et hinc, qui inter se faciunt compositiones su-
 » per Beneficiis, & postea eunt ad Judicem, ut suam
 » auctoritatem interponat, non excusantur à Simonia in
 » conscientia, *Imola hic n. 10.*

Notandum tertio. Potest compromitti in Judi-
 » cem delegatum, tanquam in amicabilem Composito-
 » rem, retentâ judiciariâ potestate, ita ut utrâque vi
 » possit, ut in casu hujus c. quod Judices delegati fece-
 » runt secundùm terminos juris, censentur fecisse judi-
 » ciariâ potestate, tanquam Delegati, dum uni ex liti-
 » gantibus assignarunt Prioratum; at verò, dum alteri
 » parti reservarunt pensionem ex proventibus Priora-

tus, id fecerunt, non tanquam Judices, & vi dele-
 » gationis, secundùm quam non poterant contra jus
 » pronunciare, sed tanquam Arbitratores, & amicabi-
 » les compositores, qui pronunciando, pro bono pacis
 » & concordie possunt limites juris excedere, *Abb. hic*
 » *n. 4. Imol. n. 5. & 6.* nam pro conservanda pace, mul-
 » ta de jure conceduntur, quæ aliàs licita non essent,
 » ut notat *Barb. hic n. 3.*

Notandum quartò. Sicut Dignitas & Beneficium
 » non potest dividi, quoad jus & substantiam Beneficii,
 » ita nec quoad redditus seu fructus, quando divisio est
 » realis & perpetua; secus quando est temporalis, ut in
 » hoc c. *Gl. fin. hic & Imol. n. 11.* Porro Prioratus, de
 » quo in hoc c. fit mentio, dicitur Dignitas, quia fuit
 » Prioratus Conventualis, & fortassis regularis, habens
 » Collegium, & per consequens jurisdictionem in il-
 » los, qui sunt de Collegio, ut notat *Abb. hic n. 6. in*
fine.

Notandum quintò. Pensio auctoritate Superio-
 » ris imposita super redditibus Beneficii, cum contentu
 » Beneficiarii, non transit ad Successorem, sed morte
 » ipsius Beneficiarii extinguitur, ut patet ex hoc c. Idem-
 » que est, si is fuerit depositus, vel ei renunciaverit, mo-
 » dò non in fraudem, quia statim iterum pensiois, vel
 » tunc enim adhuc tenetur ad solutionem pensiois, vel
 » si alio modo Beneficium dimiserit, aut illud vacave-
 » rit; nam militat eadem ratio, quia persona fuit obli-
 » gata, non dignitas, adeòque nec Successor, *Imola hic*
 » *n. 17. Vers. tertio tangit*, & *Abb. n. 10.* Porro an Epi-
 » scopus pensione gravare possit Beneficium in perpe-
 » tuum, dicitur infra *tit. 12.*

§. VI.

*An ad Collationem Beneficiorum, quo-
 rum provisio ad Capitulum spectat,
 vocandi sint etiam Capitula-
 ret absentes?*

LXXI. Assertio prima. Quando in Ecclesiis »
 » (Cathedralibus vel Collegiatis) Canonici recipien- »
 » di sunt, vel Beneficiorum aut Præbendarum colla- »
 » tio facienda est, absentes Canonici (si id commo- »
 » dè fieri potest, quia valde remoti non sunt, & com- »
 » modè accedere possunt) vocandi sunt, nisi, con- »
 » fuerit sit, ut ad talia non vocentur absentes: alio- »
 » quin, quod in eorum absentia fieri contigerit, ad il- »
 » lorum instantiam, seu petitionem irritari debebit, »
 » prout statuitur in c. *Cum in Ecclesiis* 33, h. 1. in 6. »
 » Idemque locum habet in electione Prælatorum, juxta
 » c. *Coram*; 35. & c. *Quia propter*; 42. *de elect.*

LXXII. Ubi notandum primò. Licet Canonici,
 » qui de jure vocari debebant, non fuerint vocati, Ele-
 » ctio tamen & Collatio valida est, dummodò duæ par-
 » tes Capitularium ex iis, qui præsentibus esse voluerunt
 » & potuerunt, actu interfuerint, & major pars præsentium
 » consenserit, *Franc. hic n. 2. not. ult.* Verùm absentes
 » non vocati agere possunt de contemptu, & petere, ut
 » collatio ipsis absentibus, & non vocatis facta rescin-
 » datur, quamvis etiam collationem ratificare possint,
 » si velint, *Gl. fin. hic & Franc. cit. l.* Idque proce-
 » dit, siue Beneficia conferenda sint in Ecclesia Ca-
 » thedrali vel collegiata, siue extra illam, modò Col-
 » latio

latio Beneficii spectet ad Capitulum. *Franc. hic n. 3.*

Notandum secundò, Per consuetudinem potest induci, ut Capitulares absentes non sint necessario vocandi ad collationem Beneficii; quia consuetudo, sicut dat jurisdictionem & potestatem judicandi, ita etiam dat, sine absentibus Capitularibus, eligendi vel conferendi Beneficia: neque vocatio absentium pertinet ad substantialem formam Electionis vel Collationis, *Gl. hic V. Si commodè*; idèoque per consuetudinem tolli potest.

Sed contra id, quod quilibet ex Canonicis absentibus non vocatis rescindere possit Electionem vel Collationem factam à Capitularibus presentibus, objici potest, quia electio vel collatio Canonicatus spectat ad Canonicos tanquam ad Collegium, non ut singulos, quia jura Collegii vel Universitatis non sunt singulorum, *l. Sicut; 7. §. Si quid; ff. Quod cujusque, univ. nom.* ergo unus solus Canonicus non potest petere, ut irritetur actus gestus à Collegio, vel majore ejus parte. Resp. licet jus eligendi, vel conferendi spectet ad Collegium vel Capitulum, ipsi tamen actus, scilicet eligere, vel conferre, sunt singularum personarum, & exercentur à singulis Canonicis, jure suo singulari, ut est pars Collegii, idèoque pertinent ad Canonicos, ut ad singulos; secus est, si aliquis actus pertineat ad plures, ut ad Collegium, sive si sit communis, non ut singulis, sed ut universis: tum enim non potest unus solus illum rescindere, *Jo. Monach. hic n. 2. & 3. Jo. Andr. ibid. in Gl. ult. & n. 2. Anchar. not. 4. §. Opponitur.*

LXXIII. Assertio secunda. Si receptio Canonici, vel collatio Canonicatus aut alterius Beneficii non sit libera, sed necessaria, quia à Capitulo fieri debet, ad mandatum Superioris; tunc non requiritur, ut vocentur Canonici absentes, cum necessitò parendum sit illi mandato, sed sufficit, si duæ partes, vel major pars Capituli congregati Canonicatum, vel aliud Beneficium conferant, *Lapin in cit. c. Cum in Ecclesiis; n. 3. h. t. in 6. Anchar. ibid. not. 2. Franc. n. 3.* ubi addunt, quòd si hoc casu aliqui Capitulares non sunt vocati, non possunt quidem agere de contemptu, possunt tamen agere contra Rescriptum beneficiale impetratum, aut contra formam processum, vel contra personam, cui collatio facta est, ne per subreptionem vel indignis aliquis promoveatur ad Beneficium: nam ex eadem ratione alios actus Capitulares, quòd ipsis absentibus illegitimè facti sint, impugnare possunt, quippe cum ipsorum interfit, sunt enim membra pertinentia ad Capitulum.

Sed hic præterea distinguendum est, vel Superior, videlicet Episcopus, aut alius Prælati, mandat Capitulo aliquid quod juris est, v. g. ut Canonice, vel aliud Beneficium alicui conferat; & tunc id fieri debet à majore parte Capituli congregati, quia collegialiter perfici debet. Vel mandat aliquid, quod est solum facti, v. g. si Superior Canonicatus vel Beneficii collationem fecit, & Capitulo mandat, ut id exequatur, & personam, cui contulit, installet, sive possessionem ei tradat; hoc casu, singuli Capitulares mandatum seu gratiam jam factam, etiam aliis nolentibus, exequi possunt: & quidem etiam extra Capitulum, & qui in excommunicatione existunt, quando non est mandatum de jure aliquo, v. g. eligendi

vel conferendi datum, sed de solo facto, ut tradunt *Dd. suprà cit. & Abb. in c. Eam te; 7. n. 12. de rescript.* ubi tamen id limitat cum *Hosien.* si Capitulum sit in negligentia, & monitum exequi mandatum Superioris recuset, tunc enim quilibet Capitularis illud exequi potest. Ubi etiam monet hoc notandum esse, quòd locum habere possit in omnibus Universitatibus, quibus aliquid à Superiore est mandatum. Consentit *Gl. in cit. c. Eam te; V. Deberes.* Porro an ad alios etiam actus Capitulares vocandi sint omnes absentes, v. g. ad alienationem bonorum, dicitur *infr. tit. 11.*

Præter allatos ordinarios modos acquirendi Beneficia Ecclesiastica, sunt & alii duo extraordinarii, scilicet Optatio & Commenda, de priore, actum *suprà lib. 1. tit. 4. n. 77. & pluribus seqq. de posteriore tit. 6. n. 88. & aliquot seqq.*

SECTIO III.

QVIBVS JVS, SEV POTESTAS
conferendi Beneficia Ecclesiastica
competat?

§. I.

*Quam potestatem habeat S. Pontifex
in conferendis Beneficiis, & quibus
modis ea conferre
possit?*

LXXIV. Assertio prima. Papa est supremus & universalis omnium Beneficiorum Collator, sive ea electiva sint, sive collativa, eaque libera, vel non libera, prout constat ex *c. Licet; 2. h. t. in 6. in princ.* Ubi dicitur: *licet Ecclesiarum, Personatum, Dignitatum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Rom. noscatur Pontificem pertinere &c.* Idem habetur in *Clement. 1. in fine. Vi lite pendente &c.* Ratio est, quia si Beneficia vacant, nemo in eis jus habet, idèoque dicuntur vacare de jure, & consequenter redeunt ad Ecclesiam, sicut omnia vacantia Ecclesiastica jura ac bona, *arg. l. 1. C. de bonis vacant. lib. 10.* atque eorum provisio ac dispositio ad Ecclesiam Prælatos pertinet: & imprimis ad Romanum Pontificem, tanquam ad Supremum omnium bonorum Ecclesiasticorum Dispensatorem: quippe cum is sit generalis omnium Ecclesiarum totius orbis Episcopus, *Gl. fin. in c. ult. de pæn. in 6. & Ordinarius Ordinarium.* cum ad eum spectet facultas de omnibus judicandi, *c. Cuncta; 17. caus. 9. q. 3.* à quo etiam alii Episcopi potestatem Beneficia & jura vacantia conferendi & providendi, acceperunt, cum subordinatione ad Apostolicam Sedem, *c. Qui se; 11. caus. 2. q. 6. Garc. p. 1. de Benef. c. 1. n. 1.* nam ab initio omnium Beneficiorum collatio in toto Orbe ad Romanum Pontificem spectabat, ut tradit *Paris. lib. 1. de resign. Benef. q. 10. n. 47. & 49.* Et hinc potest Papa omnia Beneficia conferre in toto Orbe terrarum, non tantum vacantia, sed etiam non vacantia, *c. 2. h. t. in 6. &* quidem non tantum absolute & in perpetuum, sive ad vitam Collatarii, sed etiam sub conditione, & ad tempus, & pro arbitrato suo potest uni Beneficium adime-

adimere & alteri dare, & quidem validè etiam sine iusta causa, ac denique liberè disponere de Beneficiis, quoad ea quæ sunt juris positivi, *Ar. p. 2. l. 6. c. 25. q. 1. & c. 26. q. 1. Garc. c. l. n. 2. & seqq.*

LXXV. Assertio secunda. Tribus potissimum modis Papa conferre potest ac solet Beneficia Ecclesiastica, ut docet *Rebuff. in praxi tit. de devolut. n. 46. Less. l. 2. c. 34. dub. 10. n. 45. Laym. l. 4. tract. 2. c. 10. n. 2.* Et in primis quidem jure præventionis, cum certæ personæ Pontifex mandat provideri de Beneficio, quod vacat in Ecclesia, vel proximè vacaturum est, nam cum tunc Papa præveniat eum, qui ordinariam potestatem habet conferendi Beneficia vacantia: collatio Papæ, quippe prior & potior prævalebit, prout constat ex *c. Dudum 3. 14. h. t. in. 6.* Nam cum Bonifacius VIII. Episcopum Prænestinum Cardinalem in Gallias Legatum destinasset, potestatem ei dedit, resignationes ab obtinentibus Beneficia Ecclesiastica in ijs partibus, Auctoritate Apostolicâ recipiendi, qui ea vellent liberè (absque pactione vel conditione, *Gl. hic V. Liberi*;) resignare, & eadem personis idoneis conferendi. Postea verò idem Papa Canonici Ecclesiæ Lexonensis contulit Nicolao, Camerario Cardinalis Tit. S. Laurentij in Damaso, nullâ factâ mentione de concessione Legato prius factâ: constituit etiam executoribus, qui eidem Camerario Præbendam in dicta Ecclesia nulli alij de jure debitam, si quæ tunc vacet, assignarent. Si verò nulla talis Præbenda (scilicet Canonialis & nulli alij de jure debita) ibi vacaret, Papa Præbendam proximè vacaturam suæ dispositioni reservavit, eidem Camerario conferendam, irritum declarans, si quid contra hoc à quopiam fuerit attentatum. Sed postmodum contigit, ut Nicolaus vassallus Clericus Canonici & Præbendam, quam in eadem Ecclesia Lexonensi obtinebat, in prædicti Episcopi Prædestini & Legati Apostolici manus resignaret, qui eandem (forte ignorans collationis & reservationis à Papa prius factæ, in favorem Camerarij) Guilielmo Presbytero contulit: sed Executores Apostolici eandem Præbendam, non obstante prædictâ collatione (ab Episcopo & Legato factâ) auctoritate Litterarum Papalium, dicto Camerario assignarunt tanquam ipsi debitam: quem Guilielmus possessor illius Præbendæ, vi collationis sibi factæ ab Episcopo Legato, admittere noluit, ideòque Camerarius Papæ supplicavit, ut sibi de opportuno remedio provideret. Quare Bonifacius VIII. rescripsit, tamen dicto Episcopo & Legato suo potestatem illam recipiendi Beneficia, & ea alijs conferendi concesserit, majorem tamen penes se, hoc est, ipsum Papam remansisse: quin imò potestas Episcopo tanquam Legato suo data censi debet Pontificia, & potior esse Pontificis eam præoccupantis conditio. Deinde secundum Canonicas & legitimas sanctiones (*c. 1. de rescript. in 6.*) generari per speciem derogatur, quamvis de genere in derogante specie mentio nulla fiat. Sed etsi in supplicatione narratum fuisset Pontifici, de dicta potestate (scilicet Episcopo concessa) nihilominus tamen hujusmodi gratias in illis partibus fecisset Pontifex, nullâ de illâ concessione factâ mentione; quia absurdum foret, si tam latè patens Pontificis pote-

stas impediretur, eò quòd in omnibus literis provisionum ad partes Gallicanas missis, specialem de potestate Legato suo concessâ mentionem facere deberet. Præterea rescriptum Pontificis, maximè in hoc casu, in quo Camerarius, ante renunciationem Canonici, quem obtinuit Nicolaus in Ecclesia Lexonensi, ab eodem factam, jam per provisionem Papæ Canonicus ibi effectus fuit, ignorantes quoque ligare debuit, cum non fuerit super incerto editum (nam certum jam est Canoniciatum Lexionensem proximè vacaturum, Camerario esse conferendum) neque ex alieno penderet arbitrio, seu voluntate alicujus, qui acceptandi potestatem haberet, & ideò Papa hoc ipsò prohibuisse videtur, ne alius posset conferre, & sic potestatem Episcopo Legato concessam revocasse (nam Papa non solum retinuit eandem potestatem, scilicet conferendi Beneficia alijs, sed etiam majorem, nempe revocandi tacite potestatem concessam Legato, *Gl. hic V. revocasse*.) Et verò Papa talem potestatem revocare poterat à Legato etiam ignorante, quandoquidem hic de lucro tantum agitur ipsius Guilielmi, non autem de præjudicio dicti Episcopi & Legati: & consequenter non potuit Episcopus, post revocationem potestatis ipsi concessæ, in alium, licet ignorantem, jus aliquod circa rem revocatam transferre. Idque confirmat Papa per duo legalia argumenta. Veluti si servus Calendario (id est nominibus debitorum præpositus) post mortem Domini præponentis, pecunias mutuas det, non facit eas accipientium (*l. Ejus qui 3. ff. de reb. cred.*) tamen mors domini, & revocatio potestatis à contrahentibus fuerit ignorata. Similiter si dominus peculium servo concesserit, statim illud revocare censetur, si voluntatem suam mutaverit (*juxta l. Statim 8. ff. De pecul.*) Denique mandat Papa alicui à se delegato, ut Guilielmum Presbyterum, præmissâ canonicâ monitione, per censuras Ecclesiasticas compellat: ut non obstante prædictâ collatione Canonici & Præbendæ sibi ab Episcopo factâ, quippe quæ irrita fuit, Camerario Præbendam Canonicalem cedat, & super ea ipsi deinceps nullam molestiam creet.

LXXVI. Pro explicatione hujus prolixi canonici adducuntur in ipso textu. Veluti primò. Si Papa alicui conferat Canoniciatum in aliqua Ecclesia, per eam collationem Præbenda, quæ tunc vacat, vel proximè vacatura est, censetur affecta, ita ut si alteri conferatur ab alio Collatore, etiam ignorante collationis Papalis, ea posterior collatio sit irrita, ut tradit *Gl. hic V. Canoniciatum, & Anchar. not. 3.*

Notandum secundò. Plures rationes pro decisione hujus canonici adducuntur in ipso textu. Veluti primò. Quia licet Papa alicui concedat potestatem conferendi Beneficia, vel alium actum exercendi, tamen per hoc ipse non se privat eadem potestate, sed illa penes ipsum, & quidem major ac potior remanet, nam potestas alicui delegata major est, & excellentior in delegante, quam in delegato: quemadmodum aqua dignior & præstantior est in fonte, quam in rivulo, ut ait *Gl. hic V. Eadem; in addit.* Potestas enim delegata est à delegante derivata & dependens, ideòque quodammodo delegantis, quæ est ordinaria. Accedit, quòd collatio Beneficij facta à Papa in casu hujus canonici etiam

etiam tempore fuit prior collatione factâ ab Episcopo Legato, ideòque merito ei præferenda fuit. Altera ratio allata in hoc c. est, quia concessio facta à Papa Episcopo Legato, erat generalis conferendi suo nomine Beneficia vacantia: concessio verò unius Beneficij vacantis, vel proximè vacaturi facta Camera-rio erat specialis: at verò per speciem generi derogatur, sive per specialem collationem Beneficij vel alterius gratiæ derogatur generali, licet de hac in speciali derogatione nulla fiat mentio, ut habetur in hoc c. *Consentis*; c. 1. & c. *Pastoralis*; 14. de *Rescript.* ubi habetur, quod rescriptum speciale deroget generali, licet nullam de eo faciat mentionem. Ratio est, quia in ijs, quæ dependent à voluntate Principis concedentis, non censetur is, concedendo alicui gratiam generalem, sibi auferre potestatem haberi concedendi gratiam specialem, per quam derogatur gratiæ generali. Similiter in c. 2. de *offic. Legat.* dicitur, quod mandatum speciale deroget generali, ita ut si aliquis generalem commissionem habeat, omnia negotia expediendi, aut omnes causas cognoscendi; alius verò habeat commissionem specialem super certa causa, specialis iste Commissarius superet generalem, ut is immiscere se non debeat, nec impedire specialem. Licet autem per mandatum vel gratiam specialem derogetur & adimatur aliquid mandato vel gratiæ generali, non tamen, propriè loquendo, est ipsi contraria; nam species extracta de genere non continetur in genere, ut notat *Io. Andr. hic* v. *Conditio*; sicut exceptio non est contraria ipsi regulæ, quippe sub qua non comprehenditur. Cum ergo Pontifex conferendo Canonatum & Præbendam Lexonensem Camerario, illum extraxerit ex potestate generali conferendi Beneficia Legato concessa, ideò non potuit amplius illum conferre. Tertia ratio allata in hoc c. est, quia etsi in supplicatione expressum fuisset, dictam potestatem conferendi Beneficia Legato à Papa concessam esse, tamen nihilominus hanc gratiam specialem Pontifex Camerario concessisset: ideòque impetratio Canonatus in Ecclesia Lexonensi non fuit subreptitia, quod in illa non sit facta mentio de generali illa potestate concessa Legato: nam absurdum foret, si Pontifex in omnibus Literis, quibus specialiter confert Beneficia, semper mentionem facere deberet potestatis Episcopis concessæ, impediretur enim generalis & suprema potestas, quam habet in provisione Beneficiorum, ut *habetur in textu*. Quarta denique ratio allata in hoc c. est, quia cum provisio facta Camerario, sive jus expectativæ ipsi concessum, non sit datum super incerto, veluti si mandatum fuisset, ut alicui provideatur de Beneficio, quod primò vacabit in Civitate vel in Provincia, *Gl. hic* v. *Incerto*: sed super Beneficio aliquo modo determinato, videlicet quod jam vacat vel proximè vacabit in hac Ecclesia, & quoad Canoniam jam erat certum. *Gl. cit. hic*, & quia hæc gratia sive Beneficium non pendebat ex alieno arbitrio seu voluntate alicujus, qui acceptare deberet: nam Camerarius illud jam accepit: ideò eò ipso censetur Papa prohibuisse, ne alius conferre posset tale Beneficium alteri, & sic potestatem Legato concessam, quoad eam speciem revocasse: & quidem etiam ignorante Legato, quia non agitur de ejusdem præjudicio, sed solum de lucro ejus, cui Legatus Canonatum resignatum

contulerat: consequenter Legatus non potuit, post revocationem Papæ, in alium, licet ignorantem, jus alii quod circa rem revocatam transferre, ut patet etiam ex textu.

LXXVII. Ex dictis patet, quod mandatum vel delegatio conferendi Beneficia facta, per speciale rescriptum Papæ revocetur, & collatur, quamvis revocatio non pervenerit in notitiam ejus, à quo revocatur mandatum, ita ut delegatus ex eo tempore, quo revocatio potestatis facta est, etiam ipso ignorante, non possit amplius validè conferre Beneficia; quia in tali revocatione non agitur de vitando damno, sed tantum de lucro seu commodo non capiendo, cujus ratio haberi non debet, *juxta cit. c. Dudum*; Aliud est si revocatio in notabile damnum seu incommodum alterius cedere possit: tunc enim non est præsumendum, Papam velle (nisi id exprimat) ut revocatio per particularem sententiam aut rescriptum speciale facta effectum sortiatur, antequam illius notitia ad eum, à quo revocatur commissio, pervenerit, aut ei insinuat fuerit, *Anchar, in cit. c. Dudum*; not. 12. & *Franc. ibid. n. 12.*

LXXVIII. Assertio 3. Secundus modus, quo Papa conferre potest Beneficia, est jure concursus, nam Papa in conferendis Beneficiis Ecclesiasticis quibuscunque, cum aliis inferioribus Collatoribus concurrat, ita ut si Beneficium vacet in quacunque Diocesi, non tantum Episcopus, aliisve Ordinarius Collator illud conferre possit, sed etiam S. Pontifex, estque inter hunc & inferiorem Collatorem, spectato Jure communi, locus præventioni, ut qui prior contulerit, ejus collatio præferatur, *Rebuff. c. l. n. 47.* & alii *suprà cit.* Ratio est, quia sicut Papa cum Episcopis concurrat in jurisdictione, c. *Qui se* 3. 12. *caus. 2. q. 6.* ita etiam in potestate conferendi Beneficia, nam Ecclesiastica jurisdictio, & potestas ordinandi Ecclesias residet in Successoribus S. Petri, tanquam in Capite & origine: in alijs verò Prælatibus per communicationem & derivationem tanquam in membris, ac proinde quamvis S. Pontifex potestatem conferendi Ordinariis dederit, sibi tamen majorem reservavit, *juxta cit. c. Dudum*; §. *Nos igitur*; h. r. in 6.

LXXIX. Hinc inferitur, si à Papa vel ejus Legato (de Latere) & ab Ordinario alteri idem Beneficium, eodem die, collatum sit, nec appareat, utri ex duobus collatio prius facta sit, tum potior debet esse conditio possidentis, isque non possidentis præferendus est in acquisitione Beneficij, si vero neuter possideat, is, cui Papa vel Legatus ejus contulit, propter majorem conferentis prærogativam, præferendus erit alteri, cui contulit Ordinarius, prout statutum habetur in c. *Si à Sede*; 31. h. r. in 6.

LXXX. Notandum primò. Si à diversis idem Beneficium sit collatum duobus, ut à Papa, vel ejus Legato, Titio, ab Ordinario vel Episcopo, Caio, & non constet, cui prius collatio facta sit, tum præferendus est is, qui prius adeptus est possessionem Beneficij, & in ea est, quia, ut hic dicitur, tunc meliore est conditio possidentis, & c. *In pari*; 65. de *R. l. in 6. Barb. in Collect. hic n. 9.* adeòque tunc provisos ab Ordinario, etiam proviso à Papa præferri debet, modò is sit in possessione justa, nam violentus vel injustus possessor non debet gaudere privilegio seu commodo posses-

possessionis, *Franc. hic n. 2.* si verò constet de prioritate collationis, neque provivus ab Ordinatione sit in possessione, tunc provivus à Papa, vel etiam à Legato de Latere (quia alij Legati Beneficia conferre non possunt, nisi specialem ad hoc potestatem habeant, *Gl. hic V. Legati*;) præferri debet, ob prærogativam majoris dignitatis, ut hic dicitur.

Notandum secundò. Si neuter ex duobus provivus possideat, sed in Literis provisionis factæ ab Ordinatione seu Episcopo, non solum appositæ sit dies, sed etiam hora, quâ Beneficium collatum est, vel illa per testes probari possit, cum tamen in Literis Papæ vel Legati non sit appositæ hora, tum collatio Ordinationis quamvis inferioris, præferenda erit collationi Superioris, videlicet Papæ vel Legati: nam ob illam expressionem horæ, præsumitur collatio Ordinationis prius facta, quia est certior probatio, quam illa, quæ expressione horæ caret, cum per expressionem horæ tempus magis determinetur, *Gl. hic V. Nec appareat, & Barb. in Collect. ibid. n. 7.*

Notandum tertio. Si Vicarius Generalis, ex speciali concessione Episcopi, Beneficium vacans contulit Cajò, & Episcopus eadem die idem Beneficium contulit Titio, nec sciatur, uter ex illis alterum prævenit in conferendo, & neuter ex provivis possideat, tum præferenda est collatio Episcopi, tanquam facta à majore ac digniore, majorem enim est potestatem Episcopi, quam Vicarij, cujus potestas dependet ab Episcopo, quam, cum is possit ab eo auferre, tam quoad partem, quam quoad totum, conferendo idem Beneficium alteri, censetur Episcopus illam adimere voluisse, quoad illud Beneficium, *Franc. hic n. 4.*

LXXXI. Huc pertinet, quod statutum est „ in *c. Hi qui*; 12. *h. r. in 6.* videlicet quòd hi, qui auctoritate Apostolica in aliqua Ecclesia in Canonice vacaturæ, in assecutione ejusdem præferri debeant illis, qui auctoritate Legatorum, vel aliorum quorumcunque, prius in Canonicos sunt recepti in eadem Ecclesia. Quòd si Legato (à Latere) vel alij specialiter mandetur à Papa, ut aliquem auctoritate Sedis Apostolicæ in Canonicum recipiat, is ex tali mandato receptus, auctoritate Apostolicâ receptus censeri debet.

Ratio prioris partis est, quia *Regula Juris*; 54. in 6. *Qui prior est tempore, prior est jure*, locum habet in ijs, quorum par est causa, sive æquale utriusque jus, non item si causa dispar, aut jus inæquale sit; quia gratiæ & privilegia non æstimantur ex tempore, sed potius ex causis & personis, ut notat *Gl. hic V. Antea*; *Anchar. not. 3.* Ubi ait, quòd hæc regula fallit, quando plures concurrunt ex diversis titulis tunc enim prærogativa tituli præfertur prærogativæ temporis, hoc est, is, qui à digniore & majore promotus est, præferri debet ei, qui à minore seu minus digno, etsi prius tempore promotus est. Cum ergo S. Pontifex majorem, quam alij, auctoritatem habeat in conferendis Beneficijs, §. *Dudum*; 14. §. *Nos igitur*; *h. r. in 6.* ita ut ipse jus expectativæ ad Præbendam proximè vacaturam dare possit, quod alij non possunt; idè qui auctoritate Apostolicâ re-

ceptus est in Canonicum alijs, qui ante ipsum inferiore auctoritate recepti sunt, in assecutione Præbendæ præferendus est: quia licet alij priores sint tempore, non tamen habent jus, per se ac directè, ad Præbendam primò vacaturam, sicut posterior, quia inferior, quia inferiores collatores tale dare non possunt, *Io. Andr. hic n. 1. & Franc. n. 3.*

Deinde prædicta regula intelligi debet, quando agitur de jure ad rem, sive ad Beneficium, tunc enim habens gratiam, seu provivus à Papa, licet posterior tempore, prior est jure omnibus habentibus gratiam, sive provivus ab inferiore Collatore, licet priores sint tempore, sive prius provivus, *juxta cit. c. Hi qui*; Secus verò est de jure in re, sive in Beneficio, si enim constet alicui collatum esse Beneficium vacans ab inferiore, ab eoque acceptatum, tunc is præferri debet ei, cui posteriùs idem Beneficium etiam à Papa est collatum; quia tunc prior tempore habet jus in re, in Beneficio, & non tantum jus ad rem, ut colligitur ex *cit. c. Si à Sede*; 31. *h. r. in 6.* *Gl. magna in cit. c. Hi qui*; not. 1. & *Franc. ibid. n. 3. & §. not. 3. in fine.*

LXXXII. Ratio autem posterioris partis *cit. c. Hi qui*; est, quia si Legatus Papæ à Latere, vel alius habens ordinariam potestatem conferendi Beneficia, conferat suâ auctoritate, tum procedit ut Ordinarius, non ut delegatus: si autem idem Legatus, vel alius ex speciali commissione Papæ, adeoque auctoritate Papali conferat Beneficium, tunc procedit ut Delegatus, major autem & potior est potestas Legati, si procedat ex potestate sibi specialiter à Papa delegata, quam si procedat ex potestate Legati ordinariâ, *juxta cit. 2. de Offic. Legat. Gl. margin. in cit. c. Hi qui*; *lit. C. & Io. Monach. ibid.* ac proinde sic receptus in assecutione Præbendæ præferri debet omnibus alijs receptis seu provivis etiam prius tempore ab inferioribus; quia censetur provivus auctoritate Papæ delegantis, *Gl. hic V. Spectaliter*; imò etiam præfertur prius provivus à Legato à Latere, quia provivus à Papa, vel potestate à Papa delegata præfertur provivis à Legato etiam de Latere, *Gl. in cit. c. Si à Sede*; *V. Legato*; *Verf. quid dicat h. r. in 6.*

LXXXIII. Porro si Papa Legato à Latere, vel alteri ordinariam potestatem conferendi Beneficia habenti mandet, ut Beneficium Titio conferat, vel aliud quippiam agat, ad quod agendum ordinariam potestatem habet, non addens, ut id faciat auctoritate Apostolicâ, adeoque ut Delegatus Papæ, tunc censetur excitare officium ejus, & potestatem ordinariam, ut procedat velut Ordinarius. Si verò Papa, vel alius Superior inferiori aliquid committat simpliciter & absolute, cujus agendi potestatem ordinariam non habet, v. g. si Papa Episcopo mandet, ut contra exemptos procedat, vel Episcopus Vicario suo Generali, ut Beneficia conferat, etiam si non addat, auctoritate Apostolicâ vel Episcopali: tum non debet censeri, quòd Papa, vel alius Superior, ejus ordinariam potestatem prorogare velit, sed novam delegare, & concedere, ut ex *Gl. fin. in cit. c. Hi qui*; *tradit Franc. ibid. in fine.*

Superest tertius modus, quo à Papa conferri possunt Beneficia, scilicet jure devolutionis, *Rebuff. c. 1. n. § 1.* sed de hoc agetur infra Tit. 8.

§. II. An

§. II.

An, & qualem potestatem conferendi Beneficia habeant Episcopi, alique inferiores Collatores?

LXXXIV. Assertio 1. Spectato jure communi, institutio, & collatio dignitatum, Canoniciatum, Parochiatum, & aliorum Beneficiorum in tota Diocesi ad Episcopum pertinet, c. 3. de instit. c. Conquerente; 16. de Offic. Ind. Ord. c. Cum ex injuncto; 12. de heret. ubi dicitur, ad cujus (Episcopi) Officium, tam institutio, quam destitutio Sacerdotum noscitur pertinere, c. 1. de Capell. Monach. quia cura Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum Beneficiorum Episcopo est demandata; c. 2. in princ. h. t. in 6. c. Regenda; 4. caus. 10. q. 1. c. Omnes Basilicæ; 10. c. Nullus; 11. caus. 16. q. 7. Quare Episcopus fundatam habet intentionem super institutione, & destitutione in Beneficijs sue Diocesis, ita ut si quis speciali jure id sibi competere asserat, illud probare debeat Laym. l. 4. tr. 2. c. 10. n. 4. Requiritur tamen ad Beneficiorum collationem, ut fiat cum consilio Capituli, c. novit. 3. 4. de his, quæ sunt à Præl. sine consen. Cap. & c. unic. §. Cum verò Ne Sede vacante & c. Imò plerique probabiliter arbitrantur requiri, non tantum consilium Capituli, sed etiam consensum, alioquin irritam fore collationem, quia interest Capituli, quales Canonici, & fratres illis aggregentur, ita tamen, ut Capitulum consentire debeat, si justam causam contradicendi non alleget, & ostendat, nam cum Episcopus, & Capitulum sint unum Corpus, cit. c. novit. in princ. æquum videtur, ut simul concurrant in provisione Canoniciatum, dignitatum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiæ Cathedralis, Azor. p. 2. lib. 6. c. 25. q. 9. Garc. tr. de benef. p. 5. c. 4. n. 13, & 17. Hoc verò procedit, spectato jure communi; quia ex speciali privilegio, vel statuto: vel consuetudine legitime præscripta, interdum collatio Canoniciatum, aliorumque Beneficiorum, ad Episcopum, & Capitulum, simul pertinet, ut videre est in cit. c. unic. in princ. & in c. pen. de concess. præb. vel etiam propter juris, & æquitatis rationem; quia Præbendæ ex communibus Ecclesiæ bonis fundatæ, & institutæ sunt: tunc enim etiam jure communi collatio eorum ad Episcopum, & Capitulum simul spectat; Azor. c. l. Interdum collatio ad solum Capitulum, cum consilio Episcopi spectat, ex speciali Ecclesiæ statuto, vel consuetudine, cit. c. unic. §. Ubi verò, vel etiam sine consilio Episcopi, sive illo irrequisito, ut patet ex c. Cum Ecclesiæ; 31. de elect. ubi approbatur consuetudo, ut in Cathedralibus Ecclesijs solum Capitulum, irrequisito Episcopo, eligendi, sive creandi Canonicos habeat facultatem. Aliquando verò collatio competit singulis Canonicis per Turnum, ut vocant, ita ut per ordinem singuli conferant Beneficia vacantia, vel etiam habeant certas hebdomadas, vel menses, in quibus unus Canonicus, post alterum, secundum ordinem antiquitatis confert; aliquando denique

Tomus III.

collatio Beneficiorum ad Episcopum, & Capitulum alternative, seu per Turnos spectat, Garc. cit. c. 4. n. 72. Azor. cit. c. 24. q. 20.

LXXXV. Porro hic distinguendum est inter Beneficia, nam potestas conferendi Dignitates, Canoniciatus, seu Præbendas Canonicales Ecclesiæ Cathedralis, spectato jure communi, simul Episcopo, & Capitulo competit: si quidem fuerint ex communibus bonis erectæ, seu institutæ, quod in dubio præsumendum est, si Præbendæ patronum non habeant; si verò patronatæ sint, tum ad Episcopum pertinet præsentatos à patrono instituere, Abb. in c. Cum Ecclesiæ; 31. nu. 8. de elect. & ibid. Laym. n. 5. Azor. cit. c. 25. q. 9. Garc. cit. c. 4. n. 17. ubi n. 23. & 27. excipit dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ de jure communi non sunt electivæ; adeoque earum collatio ad solum Episcopum spectat. Reliqua verò Beneficia minora, seu inferiora Ecclesiæ Cathedralis, ut portiones Capellaniarum, si participant de mensa Capitulari, spectant etiam ad collationem simultaneam Episcopi, & Capituli: si verò sint extranea à Capitulo, & non pertineant ad mensam Capitularem, à solo Episcopo conferri possunt, sine consensu, vel consilio Capituli, Abb. c. l. & Azor. c. l. Contrarium tamen, quoad Beneficia minora Ecclesiæ Cathedralis, tenet Garc. cit. c. 4. n. 237. Si verò sermo sit de dignitatibus, Canoniciatibus, & Præbendis Ecclesiæ Collegiatæ, præsentatio, vel electio, juxta communioem sententiam, spectat ad immediatum Prælatum, si quem habeat, & simul ad Capitulum, sive Collegium earundem: & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, Abb. c. l. & Azor. Garc. cit. c. 4. n. 64. & seq. Quia tales Præbendæ censentur ex communibus bonis illius Ecclesiæ constitutæ: neque est tanta communio inter Episcopum, & Ecclesiam collegiatam sibi subjectam, quanta inter Episcopum, & Ecclesiam suam Cathedrali: ideoque non collatio, seu electio, sed solum confirmatio, aut institutio ad Episcopum pertinet. Jura verò, quæ in contrarium adferuntur, loquuntur de jure, vel consuetudine speciali Ecclesiæ, de qua ibi agebatur, Garcias c. l. num. 6. Denique collatio Beneficiorum aliarum Ecclesiarum inferiorum totius Diocesis, ad solum Episcopum pertinet: etiam sine consensu, & consilio Capituli Cathedralis, saltem ex generali consuetudine, & salvo jure patronatus, Garcias c. l. num. 235. & 241. quæ consuetudo valet arg. c. 3. De consuet. in 6.

LXXXVI. Assertio 2. Non solum Episcopis, sed etiam alijs Prælati, sive Sæcularibus, sive Regularibus, similem Episcopali jurisdictionem obtrinentibus, qui scilicet pleno jure sunt exempti ab Episcopo, etiam quoad populum, competit potestas conferendi Beneficia, & in ijs instituendi, ac destituendi, independentè ab Ordinarijs locorum, Abb. in c. Lateranensi; 31. h. t. num. 4. Laym. l. 4. tract. 2. c. 10. num. 4. Et hinc etiam Cardinales non Episcopi, sed Presbyteri, vel Diaconi Jus habent conferendi Beneficia in Ecclesijs suorum Titulorum, in quibus habent quasi Episcopalem jurisdictionem: Azor. cit. c. 5. qu. 5. & alij

K

alij apud ipsum. Sed & Prælatus Episcopo inferiores possunt ex consuetudine legitime præscripta, vel ex privilegio, seu concessione Papæ, vel Episcopi. Interdum Beneficia conferre, etiam si aliàs ordinariam jurisdictionem non habeant, ut patet ex c. *Tenore*; 13. de *consec. præb.* & c. *ult.* De *instit.* ubi collatio Custodiæ spectabat ad quendam Abbatem, ex privilegio scilicet, vel consuetudine, ut tradit *Abb. ibid.* n. 2. *Azor cit.* c. 25. q. ult. *Garc. cit.* c. 4. n. 1. & 2.

LXXXVII. Cæterum notandum hic præterea primò, quando collatio Beneficiorum simul ad Episcopum, & Capitulum pertinet, tunc Capitulum habet unam vocem, & Episcopus alteram dimidiam, hoc est, tantum valet vox, seu suffragium solius Episcopi, quantum vox totius Capituli, vel majoris partis illius: ac proinde si in discordia contulerint, & Episcopus uni, Capitulum verò, vel major ejus pars alteri contulerit Beneficium, tum neutra collatio valet, etiam si ad suffragium Episcopi aliqui Canonici accesserint, sed minor pars, *Garc. cit.* c. 4. n. 28. & 29. & alij apud ipsum.

Notandum secundò. Potest Episcopus, vel alius ordinarius Collator, etiam cum versatur extra Diocesim, vel Territorium suum, Beneficia ad suam collationem spectantia conferre, sicut & eorum resignationes admittere; quia utrumque est voluntariæ jurisdictionis, & causæ cognitionem non requirit, *Azor cit.* c. 25. q. 12. *Piasc. in praxi Episc.* p. 2. c. 5. artic. 3. n. 87.

Notandum Tertio. Episcopus, seu Prælatus electus, & confirmatus, etiam ante consecrationem, imò etiam antequam adeptus est Ecclesiæ possessionem, spectato jure communi antiquo, potest conferre Beneficia; quia ad administrationem solum requiritur confirmatio, ut ex communi sententia docet *Azor cit.* c. 25. q. 10. & 11. *Garc. cit.* c. 4. n. 257. Idque procedit, nisi alius adhuc in possessione sit Episcopatus, vel Prælatû: item nisi alicubi consuetudo obtineat, ut Episcopus, vel alius Ordinarius non administret, ante obtentam possessionem, tunc enim ea necessaria est, *Azor. c. l.* *Garc. c. l.* n. 244. & n. 257. Hodie verò juxta *Extravag. 1. de Elect.* Inter communes; Episcopi, & alij Prælati, & Abbates etiam Regulares, qui apud Sedem Romanam promoti sunt, vel confirmationem, consecrationem, aut benedictionem acceperunt, non possunt bonorum Ecclesiasticorum administrationem recipere (& consequenter neque Beneficia conferre) priusquam Literæ Apostolicæ eorum promotionem, confirmationem &c. continent, expeditæ, & ostensæ fuerint Capitulo, *Garc. c. l.* n. 251. & pluribus seqq.

Notandum quarto. Episcopus existens in Romana Curia, non potest conferre Beneficia vacantia extra illam, in Ecclesijs suæ Diocesis, sed exire debet à Curia, ut validè ea conferre possit, prout praxis testatur, ut refert *Covarr. l. 3. resolut.* c. 20. n. 9. Idque conformiter Juri Cæsareo, quo Proconsul Imperium statim deponit, cum primum Rômam ingressus est, *l. fin. ff. de Offic. Procons.* nam minoris apud majorem cessat jurisdictio. Neque refert, quòd collatio Beneficiorum sit actus voluntariæ jurisdictionis, qui etiam in alieno Territorio exerceri potest: nam etiam voluntaria jurisdictio in Urbe exerceri non potest,

juxta l. 2. ff. *deod.* ubi dicitur, quòd Proconsul statim àque Urbe egressus est, habet jurisdictionem voluntariam, non autem contentiosam, quam solum habet in ea Provincia, quæ ei decreta dñt, *l. i. ff. deod.* Ergo intra Urbem nec voluntariam habet.

§. III.

Quinam præterea Beneficia conferre possint, vel non possint?

LXXXVIII. Quaritur primò. An qui est in possessione juris conferendi Beneficia licitè, & validè ea conferre possit? Resp. sufficit, ut is, qui confert Beneficium, sit in quasi possessione juris conferendi, licet penes eum non sit proprietas, modò sit bonæ fidei possessor suam collatio, electio, præsentatio &c. sunt veluti fructus juris conferendi, eligendi, vel præsentandi, fructus autem ad bonæ fidei possessionem spectant, non ad Dominum proprietatis, juxta l. bonæ fidei 48. ff. de *acquir. rer. dom.* & §. *Si quis à non Domino. Instit. de rer. div.* ut de electione dictum supra lib. 1. tit. 6. n. 20. Quare is, cui talis bonæ fidei possessor Beneficium constituit, præferri debet ei, cui à proprietario, si vero collatore ordinario Beneficium est concessum, *Azor cit.* c. 25. q. 16. *Garc. p. 3. c. 3. n. 10.* & 3. seqq. Porro si quis provisor sit ab eo, qui bonæ fidei existit in quasi possessione juris conferendi, non debet removeri à Beneficio, quantumvis postea constet ad alterum proprietatem conferendi Beneficium pertinere, etiam ante obtentam possessionem Beneficij; quia per collationem acceptatam acquiritur jus in re, sicut per institutionem, c. *Si tali* 17. h. t. in 6. Neque obstat, quòd proprietas absorbet causam possessionis, cum de proprietate clarè constet, c. *Cum dilectus* 36. de *caus. poss.* & propri. quia id verum est, respectu futurorum eventuum, non autem præteritorum, ac proinde respectu collationum subsequentium, non autem, quæ jam factæ sunt, *Garc. c. l.* n. 57. & seq. contra Abbatem.

LXXXIX. Quaritur secundò. An Sequester per Judicem constitutus rei litigiosæ, cui annexa est provisio Beneficij, lite pendente, conferre possit Beneficia? Resp. Probabilius est, quòd possit, modò Clericus sit, ut docet *Azor. cit.* c. 25. q. 17. *Garc. cit.* p. 3. c. 6. n. 1. & 2. dicens, esse sententiam magis communem, *Castro Palao tract. 13. de benef. Dis. 2. punct. 28. n. 5.* Ratio est, quia Sequester habet administrationem rei sequestratæ, non tantum quoad temporalia, sed etiam quoad spiritualia, *Clem. unic. de sequest. poss.* atqui ad rectam illius administrationem requiritur, ut jura illius exequatur, inter quæ est etiam jus conferendi Beneficia. Et quamvis sequester non possideat, neque administret nomine proprio, administret tamen nomine Judicis, seu Superioris, qui illum administratorem constituit, cum non possit administrare nomine Domini, ignoratur enim, quis in causa victurus sit. Neque verò sequester fructus rei sequestratæ servare debet, nisi illos, qui servari possunt, & solent, cujusmodi non est conferre Beneficia, cederet enim in grave Ecclesiæ detrimentum, si Beneficiorum provisio differretur usque ad litis decisionem. Aliud

est de creditore; respectu pignoris, cui est annexum jus providendi de Beneficio, quia pignus certum dominum habet, qui providere potest, non item sequester. Aliud item est de conductore ad certum tempus, qui conducit annuos proventus ad Episcopatum pertinentes, is enim non potest conferre Beneficia, quia sub conductione reddituum annuorum non censentur comprehendi fructus spirituales, inter quos numeratur jus conferendi Beneficia, *Azov. c. l. q. 18. Gare. cit. c. 6. n. 10. & 12.*

XC. Quæritur tertio. An potestas conferendi Beneficia cadat in Laicum? Respond. Jure Communi personam Laicam cadere non potest, cum sit potestas spiritualis, cuius Laicus est incapax, c. 2. de *Judicijs*; adeo ut nec ullâ consuetudine vel præscriptione, etiam temporis immemorialis, acquiri possit Laico, c. *Causam*; 7. de *prescript.* quia sine possessione non procedit præscriptio: at Laicus est incapax possidendi jus spirituale, *cir. c. Causam*; *Abb. in c. Dilectus*; 34. n. 6. b. r. Ex speciali tamen privilegio Imperatori, & Regibus aliquando ea potestas concessa reperitur, ut colligitur ex *cir. c. Dilectus*; ibi: *ex donatione Regis Præbendarum ejusdem Ecclesie collationem haberet. Abb. ibid. n. 6.* Et in *c. Dilecto* 340. legitur, donationem Beneficiorum competisse Comitibus Flandriæ: ubi tamen plerique per donationem, non collationem, sed præsentationem intellegendi, sicut & in priore *c. Dilectus*; b. r. Sed & Regi Galliæ potestatem conferendi Beneficia vacantia, in Ecclesia Pastore destituta, concessam esse à Sede Apostolica, exceptis Patrochialibus, refert *Azov. tit. c. 25. q. 19.* Porro non solum Beneficia in perpetuum conferre non possunt Laici, sed neque ad tempus, sive ut manualia: cum etiam illa sint vera Beneficia Ecclesiastica in spirituali jure consistentia, quod Laici dare non possunt, & qui ab ipsis Beneficia accipiunt, excommunicati sunt, c. *Si quis* 16. *caus. 16. q. 7. c. Generali*; 13. de *elect.* in 6. c. *Relatum*; 21. de *jure patron.* & collatio irrita est, c. *Quod autem*; 5. *cod. ubi etiam ratio exprimitur; quia pro non dato habetur, quod ab eo datur, qui non potest de jure dare.* Similiter tam institutio, quam destitutio, Ecclesiastici juris est, & potestatis, quæ in Laicum non cadit, c. *Prætere* 4. de *jure patron.* Imò etsi Laico per speciale privilegium institutio, vel collatio concessa sit, non tamen ea debet extendi ad depositionem, *Laym. inc. l. n. 16. & 17. de elect.*

SECTIO IV.

DEIIS, QUIBUS BENEFICIA
conferri possunt, vel debent.

§. I.

An, & quâ ratione Beneficia Ecclesiastica nonnisi dignis, & idoneis sint conferenda, & de pænis illa conferentium indignis?

XCI. De hac re agitur in *c. Grave*; 29. h. r. quod est desumptum ex Concilio Lateranensi sub
Tomus III.

Innocentio III. c. 30. ubi ita statuitur: Grave nimis & absurdum, quod quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica Beneficia promovere, carnali affectione ducti, non rationis judicio, non verentur indignos assumere, quos nec morum honestas, nec literarum scientia commendat; unde gravia damna Ecclesijs provenire constat. Volens igitur Concilium huic malo mederi, præcipit, ut prætermisiss indignis, idonei, qui DEO, & Ecclesiæ velint, ac possint gratum servitium impendere, assumantur, de quo in Concilio Provinciali diligens inquisitio generalis, sive semiplena, *Gl. hic V. Inquisitio* singulis annis fiat. Quod si Prælatus aliquis in hoc reperiatur fuerit culpabilis, is post unam, & alteram correctionem (si se non emendet) in Concilio Provinciali à collatione Beneficiorum suspendi debet, aliæque persona provida ei substitui, quæ suspensi defectum in conferendis Beneficijs suppleat. Idemque circa Capitula, si in his negligentiam commiserint, observari debet. Si vero ipse Metropolitanus in eo delinquat, Superiori suo, videlicet Papæ, aut Patriarchæ à Concilio denunciandus erit, ejusque arbitrio relinquatur. Prædicta autem suspensionis sententia à nemine relaxari potest, præter Romanum Pontificem, & proprium Patriarcham, ut sic quatuor Sedes Patriarchales specialiter honorentur. Consentire. *Cum in cunctis*, 7. §. *inferiora de elect. & Clement. 1. de stat. & qualis. &c.*

XCII. Est autem hic notanda differentia quoad pœnam decretam in *cir. c. Cum in cunctis*; §. *fin. & in presenti c.* Nam in priore eligens (idemque est de collatore) indignum ad Beneficium tractatum, pro eâ tantum vice, seu quoad ejusdem Beneficii collationem, est suspensus, seu privatus; & si Episcopus indigno contulerit Beneficium, vel electum indignum confirmarit, eâ etiam vice, potestate conferendi vel confirmandi privatus est, & ea potestas devolvitur ad Capitulum, vel Metropolitanum. At vero in hoc *c. Grave*; si Prælatus personis indignis conferat Beneficium quodcumque, & moniti se non corrigant, suspenduntur à collatione omnium Beneficiorum, & ea potestas non devolvitur ad Capitulum, nec ad Archiepiscopum, sed ad Papam; juxta *c. Quia* 5. de *concess. præbend.* Licet illud aliter explicet, *Gl. hic V. Persona*; sed non bene: ut notat *Abb. hic n. 12.* Deinde notandum, quod in hoc *c.* Concilium Generale Lateranense non suspendit à collatione Beneficiorum Metropolitanum; per cuius negligentiam collatum est Beneficium indigno; sed jubet suspendi à Concilio Provinciali, ut patet ex summa apud Abbatem hic; & notavit *Fagnan. hic n. 2.*

Porro decretum hoc Generalis Concilij Lateranensis innovatum est per Concilium Tridentinum *Sess. 7. c. 3. de reform.* ubi statutum est, ut inferiora Beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus conferantur: alioquin si aliter facta sit collatio, seu provisio, ea omnino irritetur, & ordinarius collator pœnas Constitutionis Concilij Generalis, quæ incipit *Grave nimis*, incurrat, quæ irritatio collationis, seu provisionis intelligenda est de collatione facta indi-

gno, non autem de illa, quæ sit digno, prætermisso digniore, *Barb. hic n. 2. de quo §. seq.*

XCIII. Ex dictis colligitur Primò. Per se loquendo, nunquam licitum est conferre Beneficia indignis, si digni, & idonei haberi possint. Est communis sententia apud *Lesf. l. 2. c. 34. dub. 12. n. 53. Laym. l. 4. tr. 2. c. 15. n. 1.* Probatur, tum quia id sub gravibus pœnis prohibitum est in *cit. c. Cum in cunctis. & cit. c. Grave; h. 2.* tum quia Beneficium datur propter Officium, ergo qui ineptus est ad præstandum officium, inhabilis est etiam ad Beneficium, & jure naturæ non est ad illud admittendus: tum quia gravissima inde incommoda Ecclesiæ accidere solent, si Beneficia conferantur indignis. Quare non tantum is, qui confert Beneficium indigno, peccat mortaliter, sed etiam tenetur ad restitutionem omnium damnorum, ex mala administratione indigni Ecclesiæ obvenientium, ut docet *Rebuff. in praxi tit. de pœnis contra Collatores indignis. & c. n. 6. & 8. Silvest. in summ. V. Restitutio; 3. q. 5. Sanch. lib. 2. Consil. c. 1. dub. 45. n. 2. & 4. & alij Dd. communiter*, quia est causa illorum damnorum per injustitiam, cum enim Beneficia Ecclesiastica (sicut & Officia publica in Republica sæculari) sint instituta, ut ipsa stipendia habeat, quibus idoneos Ministros alere possit, idè conferens Beneficia, eaque distribuens tanquam bona communia, tenetur ex justitia commutativa eligere, sive assumere Ministros idoneos, faciendo scilicet æqualitatem inter stipendia, quæ Ecclesiæ dat, & ministros, quos illi præficit, ergo si indignum assumat, peccat contra justitiam commutativam, sive damnum injustum Ecclesiæ infert, idè quæ ad ejus compensationem obligatur: imò tenetur etiam stipendium indigno Ministro datum restituere, nempe suis stipendijs providendo de alio digno Ministro.

XCIV. Colligitur secundò. Si digni & idonei Sacerdotes, vel alij Ministri, reperiri non possint in Regione aliqua, v. g. quæ recentè ad fidem Catholicam conversæ est, tum in primis curandum est, ut aliunde alij idonei advocentur, etiam Regulares, si Sæculares Sacerdotes haberi non possint, pro tempore durantis necessitatis, seu donec Sæculares possint institui. Deinde consultius erit, ut in tali penuria idoneorum Sacerdotum, quas per se, vel per alium administret, quam ut non idonei, seu mali Sacerdotes assumantur, *arg. c. 1. caus. 2. q. 1. junct. Gl. V. In villis; Denique si idonei nullo modo haberi possint, tum necessitate cogente, Ministri etiam indigni, quandoque assumi poterunt ad Beneficia etiam curata, ad majora mala impedienda, si Parochiæ, vel Beneficia omnino vacua relinquuntur, prout colligitur ex *cit. c. Grave ibi: Cum Prælati possunt viros idoneos ad Ecclesiastica Beneficia promovere: ergo à contrario sensu, in defectum idoneorum poterunt assumi indigni Abb. ibid. n. 2. Less. c. l. n. 55. Laym. cit. c. 15. n. 1.* nam juxta declarat *Cardin. cit. Sess. 7. c. 4. de ref. stante penuriâ idoneorum Ministrorum, Episcopus providere debet Beneficijs eâ ratione, qua potest meliore. Limitat hoc Abb. c. l. Nisi tanta sit indignitas promovendi, ut sine peccato mortali, & gravi aliorum scandalo assumi non possit: deinde addit *Less. c. l. & Laym. quòd si Beneficium collatum sit indigno, is operam dare debeat, ut se,***

quantum commodè potest, dignum & idoneum reddat, ut si v. g. sufficientem scientiam non habeat, alioquin ad fructuum restitutionem tenebitur.

§. II.

An licitum sit Beneficia conferre dignis, & idoneis, prætermisiss dignioribus, vel dignissimis?

XCv. Assertio 1. Prælati aliique, ad quos spectat Beneficiorum collatio, vel alia provisio, ut electio, præsentatio &c. semper tenentur curare, quantum in ipsis est, ut Beneficia conferantur dignissimis, vel saltem dignioribus, ac proinde illicitum est, & quidem peccatum mortale, liberè conferre Episcopatus, vel alia Beneficia curata, quæ Ecclesiasticam Jurisdictionem, vel non modici momenti administrationem annexam habent, minus digno, si prætermittatur, qui notabiliter dignior, & aprior est, *Covarr. in in reg. peccatum p. 2. §. 7. n. 4. Less. cit. c. 3. dub. 4. n. 62. & 64. Garc. p. 7. de benef. c. 16. n. 16. & 17. Laym. cit. c. 15. n. 6. & 8. Et alij communiter cum S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 2. ad 3. Idque probatur ex Concilio Tridentino Sess. 24. c. 1. de reform. ubi dicitur: "omnes, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus habent, monet S. Synodus, ut in primis bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccate, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, præfici diligenter curaverint. Et quævis Concilium loquatur de promovendis ad Episcopatus: tamen eadem Sess. c. 18. idem statuit de promovendis ad Ecclesias Parochiales, ubi dicitur: Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ (Parochialis vacantis) ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Ratio est, quia, qui Beneficium, præsertim Curatum confert minus digno, omisso digniore, facit contra fidelitatem, quatinus Ecclesiæ ex officio debet, privando eam magno comodo, quod ipse tenebatur ei procurare, & promovere, assumendo Ministrum magis idoneum, præ altero minus digno, violare autem fidem debitam in se gravi est peccatum mortale.*

XCvi. Assertio 2. Etsi quoque illicitum sit conferre Beneficia non curata, & simplicia, v. g. Canonici, Capellani &c. minus digno, præterito digniore, non tamen videtur esse peccatum mortale, dummodò ei, qui verè dignus est, & idoneus, conferatur, *Less. c. l. n. 66. & seqq. ubi tamen id limitat, si id raro fiat, secus si passim, & frequenter, tum enim censet esse peccatum mortale. Sed alij absolute negant esse peccatum mortale, secluso particulari statuto, vel juramento, Garc. cit. c. 16. n. 16. & 17. Laym. c. l. n. 8. Prius, quòd sit illicitum, adeoque peccatum saltem veniale, probatur, quia Beneficia sunt instituta saltem secundario fine, & minus principaliter etiam ob commodum, & favorem Ministrorum ad eam promovendorum, & ut præmia illorum: ergo justitia distributiva non nihil violatur, si Beneficia con-*

ferantur

ferantur minus dignis, & idoneis; & Ecclesia aliquod idcirco incommodum patitur. Ratio posterioris est, quia Ecclesia plerumque non magnum idcirco damnum patitur, si digno conferatur, præterito digniore, vel dignissimo. Imò Tamburinus p. 2. in explic. Decal. lib. 8. tr. 3. c. 4. §. 4. n. 5. asserit, non esse peccatum mortale, si Beneficia non solum minora, sed etiam majora, & Curata, ut Cardinalatus, Episcopatus, Abbatia, & Parochia dignis, & idoneis conferantur, etiam si prætereantur digniores, & aptiores: idque probat ex eo; quia sufficit, quod Episcopus v. g. in negotijs etiam gravibus gerendis, adhibeat moralem, & humanam diligentiam, quam adhibere potest, qui absolute dignus, & aptus est ad minus Episcopale; alioquin nec quidem dignus erit ac idoneus: non autem obligatur ad exactissimam diligentiam adhibendam, quam dignissimus posset, quia id onus esset intolerabile, imò etsi dignissimus assumptus sit ad Episcopatum, non obligatur sub mortali ad diligentissimam administrationem; licet eam possit adhibere, sed sufficit, si humano more, & moralem diligentiam adhibeat. Ex quo sequitur, quod si promoveatur ad Episcopatum, vel aliud Beneficium Curatum verè dignus, & idoneus, etiam omissis digniore, per hoc non graviter lædatur Ecclesia.

Verum quamvis hæc sententia, propter altam rationem sit probabilis, in praxi tamen omnino tenendum est, majora & Curata Beneficia sub gravi peccato conferenda esse dignioribus; juxta Trident. cit. Sess. 24. c. 1. & c. 18. de ref. ut fatetur etiam ipse Tambur. c. l. n. 11. At verò, quoad Beneficia inferiora, & non curata sufficere, si conferantur dignis & habilibus, colligitur ex eodem Trident. Sess. 7. c. 3. de ref. ubi dicitur, inferiora Beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus conferenda esse: Neque obstant antiqui Canonēs, qui videntur requirere, ut Beneficia conferantur digniori, c. Metropoli. tit. 19. de dif. 63. c. Licet. 15. caus. 8. qu. 1. c. 2. de Offici. Cyst. & c. unic. Ut Eccles. benef. sine dimin. conf. Nam, vel loquuntur solum de Episcopatibus, aliisque Beneficijs Curatis, non de simplicibus: vel intelligendi sunt, non de obligatione ex necessitate, sed ex honestate, & consilio: vel denique sunt per consuetudinem, vel per Concilium Trident. c. l. abrogata, quoad Beneficia inferiora, Garc. p. 7. de benef. c. 16. n. 20. & 21. Tambur. c. l. n. 7.

XCVII. Assertio 3. Conferens Beneficium, si Curatum, si simplex, præterito digniore, & magis idoneo, vel etiam dignissimo; non tenetur ad restitutionem, neque digniori, neque Ecclesie: sicut nec ipse Beneficiarius, qui procuravit tale Beneficium, modo sit verè idoneus, & Beneficium non fuerit per oppositionem, seu concursum conferendum: nam cum hoc casu pactum ineatur cum ijs, qui in examine concurrunt, ut digniori Beneficium conferatur, magna fieret injuria vincenti, si promisso præmio non potiretur, Tambur. c. l. n. 14. At verò extra concursum, nullam esse obligationem restituendi docet Covarr. c. l. n. 6. Sanch. cit. dub. 15. n. 10. & 15. Less. c. l. n. 72. & seqq. Garc. cit. c. 16. n. 42. & seqq. Laym. cit. c. 15. num. 8. Idque probatur. Nam in primis neque conferens minus digno, neque ipse provisor, si verè

dignus sit, tenetur ad restitutionem ipsi digniori; quia huic non est Beneficium debitum, stricto jure; cum non habeat jus in re, neque etiam jus ad rem, nempe ad Beneficium digno collatum; quia non potest illud petere in judicio, sicut habet præsentatus, vel electus, sed solum jus habet, late loquendo, quod consistit in majore aptitudine, seu proportionē, idēdque non fit ei propriè dicta injuria. Sed neque Ecclesia obligatur restituere, quia cum inter Ministrum dignum, & stipendium, ac officium, ad quod assumitur, sit æqualitas, conferens digno omissis digniore, non peccat contra justitiam commutativam, nec aliqua intervenit inæqualitas, quæ per restitutionem sit reparanda.

Dices primò. Collator tenetur ex officio promovete ad Beneficium saltem Curatum, digniorem, ob bonum commune Ecclesie, sed officium obligat ex justitia commutativa, ergo &c. Resp. non tenetur ex officio, sub obligatione strictæ justitiæ, adeoque sub onere restitutionis providere Ecclesie Ministros digniores, sed tantum verè dignos, & idoneos: neque enim Collatores censent, se sub tali onere obligari: idque tum ob multas perplexitates conscientiarum, quæ inde oriuntur: tum quia conferens digno Beneficium, omissis digniore, non tam censetur damnum Ecclesie intulisse, quam majus ejus commodum non procurasse, ad quod potius ex fidelitate, vel charitate, quam ex justitia obligatur. Idem est de Oeconomo Principis, qui non conduxit optimos operarios, sed mediocres, Sanchez c. l. n. 10. Less. c. l. n. 74. Laym. c. l. Dices secundò. Beneficia sunt bona communia, ex Ecclesia, & Fundatorum ordinatione distribuenda, pro cuiusque meritis, adeoque dignioribus, ergo talis violat justitiam distributivam in ordine ad digniorem? Resp. Beneficia non sunt bona communia talia, quæ principaliter & immediate sunt instituta in bonum, & utilitatem Ministrorum Ecclesie, ut pro cuiusque dignitate, vel meritis distribuuntur, non enim sunt principaliter præmia meritorum, vel dignitatis cuiusque, sed sunt bona communia, ut sint stipendia eorum, qui deserviunt Ecclesie: quamvis minus principaliter sint etiam instituta, ad excitandos homines ad studia, ac virtutes, ut ijs præditi Beneficijs præficiantur, ad quod satis excitantur, si sciunt dignos præficiendos. Neque verò violatio justitiæ distributivæ inducit obligationem restitutionis, quando non principaliter ipsius ratio habetur, sed tantum secundariò; & tunc tantum, quando intervenit etiam violatio justitiæ commutativæ, restitutio enim est actus justitiæ commutativæ, ut docet S. Thomas 2. 2. q. 62. art. 1. in Corp. Covarr. in reg. peccatum p. 2. §. 7. n. 6. Sanch. c. l. n. 15. Less. c. l. n. 73. Tambur. c. l. n. 12.

XCVIII. Potrò circa prædicta, quædam adhuc notanda sunt. Primò. Dignior hoc loco, censendus est, non qui absolute doctior, vel sanctior, seu majore virtute præditus est, sed qui, ad Officium, cui præficiendus est, aptior est; quare interdum, qui minus sanctus est, vel minus doctus, præferendus est probiori, & doctiori; quia propter potentiam, nobilitatem, vel agendi industriam, magis idoneus judicatur ad regendam Ecclesiam, ut docet S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 2. in Corp. Covarr. c. l. n. 4. Laym. cit. c. 15. n. 6. Secundò. Si Beneficium ex fundatione, statuto;

vel consuetudine conferendum sit alicui ex certa familia, vel patria: vel si eligendus sit aliquis ex decreto Canonum in Episcopum, vel Prælatum, ex Clericis ejusdem Ecclesiæ, tunc conferri debet magis digno, & idoneo inter illos, non alijs extraneis & dignioribus, modò aliquis inter eos sit idoneus, *Less. cit. c. 34. n. 59. Laym. c. l. Garc. p. 7. c. 15. n. 12.* ubi generatim ait, quando Beneficium debet conferri certæ personæ, vel certo generi personarum, id intelligitur, si illa sit idonea, & non aliàs. Tertiò. Si Patronus præsentet dignum, huic conferri debet Beneficium, etsi adsint alij magis digni: idque procedit etiam in præsentato ad Beneficium curatum à Patrono Laico: secus à Patrono Ecclesiastico, tunc enim standum est dignissimo, ut colligitur ex Concil. Trident. *Sess. 24. c. 18. de ref. & docet Less. c. l. n. 58. Laym. c. l. nu. 3. Garc. cit. p. 7. c. 16. nu. 18. & 19.* Similiter & is, qui resignat Beneficium suum in favorem alterius, non tenetur quærere dignissimum, sed sufficit, si resignet digno; quia ipsi non incumbit ex officio præficere Ecclesiæ Ministros, *Less. c. l. n. 61. & Laym. c. l.* Quartò. Non est illicitum, si Episcopus Dignitates, vel Beneficia Ecclesiastica conferat potius consanguineis suis, quàm alijs, modò cætera sint paria: tum quia juxta ordinem charitatis, tenetur magis subvenire, & benefacere propinquis suis, quàm extraneis: tum quia, cum majore charitate ipsis conjunctis sit, tantò facilius reget Ecclesiam, *Abb. in c. Dilecto; 25. n. 2. h. t. Laym. cit. c. 15. n. 8.* Et hinc etiam expedit, ut Beneficia conferantur potius indigenis, quàm extraneis, modò illi sint idonei, ut docet *Abb. in c. Ad decorem; 5. num. 4. de institut.* quia præsumuntur utiliores futuri Ecclesiæ, magis enim diligunt Patriam, in qua sunt nati, & educati: ob quam causam ait S. Thom. *cit. artic. 2. ad 4.* eligi in Prælatum aliquem, qui est de gremio Ecclesiæ.

XCIX. Postremò hoc loco addendum est, quod statuit Concilium Trident. *Sess. 24. c. 18. & Sess. 25. c. 9. de ref.* ut in Beneficijs curatis, seu parochialibus, quæ liberæ collationis sunt, aut etiam quæ sunt Patronatûs Ecclesiastici, examen instituatur per concursum à deputatis, & juratis examinadoribus, ita ut unum ex ijs, qui idonei ab examinadoribus judicati fuerunt, digniorem seu magis dignum eligat Episcopus, vel si patronatum sit Beneficium, Patronus Ecclesiasticus: atque huic, & non alteri Beneficium curatum ab eo, cui de jure competit, conferatur; quòd si aliter collatio fiat, ea subreptitia, & irrita erit, & provisio, si ad Episcopum spectabat ad Sedem Apostolicam devolvatur, juxta Bullam Pij V. quæ incipit, *In conferendis Beneficijs* edita anno 1567. Calend. Aprilis, quam etiam allegat *Less. cit. c. 34. n. 81.* Quòd si Patronus laicus sit, debet is dignum seu idoneum præsentare, qui si, præmissò examine, ab Episcopo, talis repertus fuerit, absque concursu instituendus est, *Less. c. l.* Est autem hoc examen per concursum adeò necessarium, ut etiam Doctores Theologiæ ad Parochias examinari debeant ab Episcopo, ut respondit S. Congreg. Concil. Trid. apud *Less. c. l. n. 82.* imò etiam ij, qui notoriè docti & probi, adeòque idonei sunt; quia examen hoc à Concilio requiritur tanquam forma sine qua collatio est irrita, ut ex communi docet Parisius *lib. 8. de resign. benef. q. 9. num. 83. & seqq. Barb. de offic. Episc. alleg.*

60. n. 86. Verùm forma conferendi Parochias per concursum, in Germaniam non est usitata, quamvis expedit, ut ea recipiatur, & in usum deduceretur, ut monet *Less. c. l. n. 85.* cum alioquin multi indigni, aut minùs digni promoveantur ad Ecclesias Parochiales, non sine magno damno spiritali animarum.

§. III.

Quanam qualitates, seu conditiones in particulari requirantur in iis, quibus Beneficia Ecclesiastica conferuntur?

C. Plures requiruntur, quarum præcipuas hinc referemus. Prima est, ut sit ex legitimo matrimonio natus, nam illegitimi inhabiles sunt ad Ecclesiastica Beneficia etiam simplicia obtinenda, nisi à S. Pontifice, vel alio habente Ecclesiasticam ad id potestatem fuerint legitimati, *c. Innotuit 20. de elect. c. sm. de fil. Prebs. c. 1. cod. in 6. de quo actum suprà lib. 1. parim, tit. 6. n. 71. de elect. parim, tit. 17. de fil. Presb. n. 1. & seqq.*

Secunda qualitas est legitima, & conveniens ætas, nam pueri non sunt idonei ad Ecclesiastica Beneficia obtinenda, ut constat ex *c. Super; 35. h. t.* ubi Gregorius IX. refertur. Cum illi ad Beneficia censeri debeant idonei, qui in Ecclesijs servire possunt, & volunt, pueri autem, & Beneficiati, qui non possunt in eadem Ecclesia deservire, non debent reputari idonei ad serviendum in ea, & consequenter nec ad obtinendum aliquod Beneficium.

CI. Ubi notandum primò. Etsi *Gl. hic V. Pueri* dicat; appellatione puerorum intelligi, qui sunt infra septem annos, post septennium verò eos reputari idoneos ad minores Ordines, & consequenter ad Beneficia simplicia. Verùm *Abb. ait hic n. 4.* quòd puer propriè dicatur quis à septimo anno usque ad XIV. à quo incipit adolescentia, ita ut spectato Jure communi antiquo, non sit quis idoneus ad obtinendum etiam simplex Beneficium, quod requirit maturitatem judicij, ut Canonatus Ecclesiæ Cathedralis: quamvis ad alia Beneficia simplicia, quæ maturitatem judicij non requirunt, olim sufficiebat septennium completum, *Abb. hic nu. 12.* Nec obstat *c. Ex eo; 32. de elect. in 6.* Ubi quidam impubes, adeòque minor 14. annis, factus est Canonicius: Verùm ibi non quærebatur, an ille impubes esset legitimè promotus ad Canonatum Ecclesiæ Cathedralis, nec nò, sed an haberet vocem in electione, quod ibi negatur, ut dictum suprà *lib. 1. tit. 6. n. 26.* Oppositum tamen, quòd etiam impuberes, majores tamen septennio, olim poterat promoveri ad Canonatus Cathedralis, dictum est *c. l.* quæ autem ætas requiratur ad singula Beneficia dictum est, *lib. 1. tit. 14. §. 2. n. 7. & pluribus seqq.*

Notandum secundo. Spectato Jure communi antiquo, obtinens etiam simplex Beneficium non potest aliud obtinere, primo retento, si hoc sit sufficiens ad sustentationem, ut colligitur ex hoc *c. junct. Gl. V. Beneficiari;* Nam hic dicitur, quòd propterea Beneficiati non sint idonei ad Beneficium aliud obtinendum, quia cum teneantur personaliter, ac per se ipsos in Ecclesia, vel Beneficio suo servire, non possunt simul servire alteri Beneficio in alia Ecclesia per seip-

seipſos, nam quod Beneficiatus, etiam puer, per alium ſubſtitutum ſervire poſſit in alia Eccleſia, vel Beneficio; per ſe notum eſt: ergo de jure communi ad Beneficia etiam ſimplicia requiritur perſonalis reſidentia, ut patet ex illis verbis hujus c. ibi: *Cum illi ſint in Eccleſiis idonei reputandi, qui ſervire poſſunt & volunt ipſis*; ſcilicet per ſeipſos: nam nemo poteſt corporaliter, & per ſeipſum ſimul miniſtrare in duabus Eccleſiis, vel Beneficiis; *Abb. hic n. 5. & Fag. n. 3. 4. & 5.*

CII. Tertia qualitas eſt Clericatus, ſeu Ordo, nam Beneficiatus debet eſſe Clericus, ſaltem initiatus primâ Tonſurâ; per quam Clericalis Ordo conferitur, c. *Cum contingat*; *11. de ætat. & qualit.* Et Laicus, ſeu non Tonſuratus non eſt capax Beneficii, c. *Ex literis*; *6. de tranſact. c. 2. de inſtitut.* & eſt communis ſententia Dd. apud *Garc. p. 7. de benef. c. 1. n. 1. & 2.* Ratio eſt, quia Beneficium fundatur in officio ſpirituali, ob quod conferitur; cuius Laicus non eſt capax. Ex quo inferitur, quod Laico poſſit quidem conferri Præbenda Canonialis, quia eſt quid temporale, non autem jus Canonica, quæ eſt jus ſpirituale, quod non cadit in Laicum; *Abb. in cit. c. 2. de inſtit. n. 4.* Aded autem neceſſariò prærequiritur Clericatus, ante omnè Beneficium obtinendum, ut non ſufficiat aliquem eſſe deſtinatum ad Clericatum, & habitum Clericalem jam deſerre; & v. g. cras ſuſceprum primam Tonſuram, ſed neceſſarium eſt, ut ante illam jam receperit; alioquin invalida erit Beneficii impetratio; & collatio; ſicut nõ valet electio, vel proviſio ejus, qui hodie nondum ætatem legitimam attigit, ſed cras ad eam perveniet: non enim firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non ſubſiſtit *Reg. jur. 18. in 6. Et quod initio vitioſum eſt, non poteſt tractu temporis convaleſcere, l. 29. ff. de ac. p. 2. lib. 6. c. 2. g. 5. Garc. cit. c. 1. n. 9. & 10.* Addit *Azor c. l.* neque capacem eſſe Beneficii eum, qui primam Tonſuram accepit ab alieno Epilcopo, ſine conſenſu proprii, adeoque vitioſè ordinatus eſt; cum paria ſint nullam habere Tonſuram Clericalem, & vitioſam, ſeu in utilem habere: quare ſic Tonſuratus diſpenſatione S. Pontificis opus habet, ut valeat Ordinatio; & Beneficium obtinere poſſit.

Præterea non valet collatio Beneficii facta ei, qui communi hominum exiſtimatione reputabatur Clericus, ſi revera talis non erat; quia licet geſta per Clericum exiſtimatum ſint valida, non tamen hic communis error facit illum habilem ad Beneficium obtinendum: cum enim hæc communis exiſtimatione nitatur præſumptione veritatis; poſtquam conſtat de contraria veritate; videlicet aliquem non eſſe Clericum; ceſſat prior præſumptio; eique veritas præfertur, *Paſſ. de reſign. benef. l. 4. q. 2. n. 19. & ſeqq. Garc. c. l. n. 11.* Sufficit tamen ad obtinendum Beneficium, quod quis communi opinione exiſtimetur eſſe Clericus; quamdiu de oppoſito non conſtat, *Garc. c. l. n. 12.* Non obſtant exempla contraria de quibusdam Sanctis, ut Nicolâo & Ambroſio, qui adhuc Laici aſſumpti ſunt ad Epilcopatum, c. *Statuimus*; *8. 5. His omnibus diſ. 61.* quia, ut reſpondet *Gl. V. Eodem*; id factum eſt Divino inſtinctu, vel diſpenſativè, *Garc. c. l. n. 13. & 14.* Porro, an & qualis Ordo in ſingulis Beneficiis requiratur, diſtum eſt ſuprà *lib. 1. Tit. 14. de ætat. & qualit. c. 5. 5.*

CIII. Cæterum illud hic prædictis addendum;

quod ſtatutum habetur in c. *Si pro Clericis*; *8. h. t. in 6.* Si Papa mandet, ut Clericis pauperibus, vel alijs de Beneficio provideatur, etiamſi curam animarum annexam habeat, poteſt eis conferri Beneficium etiam curatum, licet in ſacris Ordinibus non ſint conſtituti, nec de defectu illo Ordinum in Literis Apoſtolicis mentio fiat. Oportebit tamen, ut ad Ordines, quos Beneficium collatum requirit, ſe faciant in proximis à jure ſtatutis temporibus (vide licet in IV. temporibus anni, & in Sabbato Sancto, & in Sabbato ante Dominicam Paſſionis, *Gl. hic V. à jure*) promoveri.

CIV. Notandum Primò. Si alicui conferatur Beneficium curatum, non requiritur, ſpectato jure communi, ut Ordinem ſacrum ad illud requiſitum actum habeat, ſed ſatis eſt, ſi proximo tempore illum ſuſcipiat, & quidem noviore jure, intra annum ab eo tempore, quo quis poſſeſſionem pacificam Beneficii eſt adeptus: (ceſſante impedimento, vel ſi per eum ſtetit, quòminus eam acceperet, numerandum) *juxta c. Licet*; *14. de elect. in 6. & ibi Gl. V. Annum*; ubi id ſtatuitur de promotis ad Eccleſias Parochiales. Et in *Clem. 2. de ætat. & qualit. & in Conc. Trid. ſeſ. 22. c. 4.* ubi idem ſtatuitur de Canonicis in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, ut intra annum Ordines requiſitos ſuſcipere teneantur: (juſto impedimento ceſſante) alioquin vocem in Capitulo non habeant. Idem ſtatuitur *ſeſ. 24. c. 12. de reform.* ubi Concilium præcipit, ut nemo deinceps ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiatur, niſi qui Ordine facto ſit initiatus, quem Beneficium requirit, aut in tali ætate, ut intra tempus à jure, & ab hac Synodo ſtatutum (annum videlicet) initiari valeat; de quo ſuprà *plura l. 1. Tit. 6. n. 79. & 83. & Tit. 14. n. 43. & pluribus ſeqq.*

Notandum ſecundò. Non tantum, ſi jure communi, ſed etiam ſi in aliquo ſtatuto particulari, vel in fundatione alicujus Canonicatus, aut Capellania requiratur ſimpliciter Sacerdotium v. g. nihilominus poteſt conferri ei, qui intra annum ad Sacerdotium promoveri poteſt, etiamſi adhuc in minoribus ſit conſtitutus, ut docet *Anchar. hic not. 2.* quia in dubio verba ſtatuti intelligenda ſunt, ſecundum jus commune, c. *Cum dilectus*; *8. junct. Gl. V. jure commune*; de *Conſuet. & l. 2. C. de noxal. action.* niſi tamen in ſtatuto exprimat, quod Beneficium non debeat conferri, niſi eis qui Sacerdotium ſuſcepit; tunc enim debet eſſe actu Sacerdos tempore collationis; quia qualitas juncta verbo; debet determinatè accipi; ſecundum tempus verbo expreſſam, *Anchar. c. l.*

Notandum tertio. Eriſ impetratio Beneficii, etiam curati; non vitietur ob defectum Ordinis ſacri ad illud requiſiti, vel quia in literis proviſionis non ſit mentio de Ordine, ut patet ex hoc c. vitiatum tamen impetratio Beneficii, ob defectum ætatis, ſcientiæ, aut morum: ſi de illis in Literis nulla fiat mentio, ut tradit *Gl. hic in caſu & V. De defectu ordinum*; Rationem diverſitatis dat *Anch. hic not. 3.* quia defectus Ordinum poteſt ſuppleri ab impetrante Beneficium, ſi in eo ſit ſtatu, ut intra breve tempus poſſit Ordines requiſitos ſuſcipere; non ita verò defectus ætatis, & ſcientiæ ſuppleri poteſt ab impetrante Beneficium.

CV. Præterea ſunt, & aliæ qualitates, ſeu conditiones requiſitæ ex parte promovendi ad Beneficium, vide

videlicet ut nullâ censurâ Ecclesiasticâ sit irretitus, ideôq; non excommunicatus, seu ligatus excommunicatione maiore, vel minore; non suspensus ab officio, vel Beneficio, non interdictus personaliter, alioquin collatio Beneficij est ipso jure irrita; cum tales nō possint exercere officium spirituale, adeôq; non potest eis etiam conferri Beneficium, quod datur propter Officium. Item requiritur, ut promovendus ad Beneficiū, non sit irregularis, alioquin collatio est vel ipso jure irrita, vel saltem irritanda, *Azor p. 2. l. 6. c. 7. q. 2. & videri potest Garc. p. 7. de benef. c. 11. 13. & 14.* Et hinc etiam non sunt capaces Beneficij criminosi, aut infames infamiâ juris, vel facti, *Azor c. l. q. 3.* quæ omnia patent ex dictis *sup. lib. 1. Tit. 14. §. 4. n. 27. & seq. & Tit. 6. §. 5. n. 103. & 3. seqq. de electione*: Nam, qui non possunt eligi ad Prælaturas, vel Beneficia Ecclesiastica, ijs neque conferri illa possunt. Requiritur etiam in promovendo ad Beneficium Ecclesiasticum, vitæ, ac morum honestas, seu probitas, de qua quâ suprà *Tit. 1. item scientia debita, & competens pro qualitate, seu conditione Beneficij, de quo actum suprà lib. 1. Tit. 14. §. 3. & correlatus, nam conjugati sunt incapaces Beneficiorum Ecclesiasticorum, de quo suprà *Tit. 3. §. 1.**

CVI. Denique inter condiciones requisitas ad obtinendum Beneficium, numeratur etiam intentio status Ecclesiastici. Unde quaritur, an, & qualis intentio necessaria sit ad acquirendum Beneficium? In qua re dicendum primò. Non est necessarium, ut qui Beneficium simplex, vel etiam curatum accipit, habeat propositum omninò absolutum, ac determinatū permanendi in statu Clericali, vel sacros Ordines suo tempore percipiendi, sed sufficit si habeat voluntatem conditionatam perseverandi in illo, & Ordines recipiendi, nisi nova iusta causa mutandi propositum supervenerit: v. g. si status Clericalis postea minùs convenire ei videatur, vel si primogenitus, aut unicus frater moriatur, aut nullos liberos habeat: vel si optimū matrimonium ad familiam conservandam, vel ad lites extinguendas opportunum ei oblatum fuerit &c. Ita docet *Sanch. lib. 7. de matrim. dis. 43. n. 12. Lessl. 2. c. 34. dub. 26. n. 131. Laym. l. 4. tit. 2. c. 140. n. 9. & alij apud ipsum.* Ratio est, tum quia talis verè habet propositum permanendi in statu Clericali, etsi non absolutum, sed conditionatum: intentio autem conditionalis est vera, & non ficta tantum intentio: tum quia Ecclesia non intendit ita firmiter Beneficiatum obligare ad statum Ecclesiasticum, ut ob nullam causam possit illum deserre, hoc enim nimis durum foret, & sæpè majora bona impedirentur. An autem is, qui Beneficium Parochiale accepit, animo non suscipiendi Sacerdotium, intra tempus jure præscriptum, & quando ad restitutionem fructuum teneatur, dictum est suprà *lib. 1. Tit. 6. n. 83. & 2. seqq.*

CVII. Dicendum secundò. Qui Beneficium non curatum, cui annexa est obligatio sacri Ordinis suscipiendi, v. g. Capellaniam Sacerdotalem accepit, animò fruendi tantum fructibus ad tempus, & absq; intentione suscipiendi Ordinem sacrum, intra tempus requisitum, non obligatur ad fructuum restitutionem, ut ex probabiliori sententia docet *Sanch. c. l. n. 13. Lessl. c. l. n. 135. Laym. c. l. n. 11. contra Rebus, in praxi tit. De non promotis intra annum 3. n. 83. Garc. p. 3. de benef. c. 4. n. 37.* Ratio est, quia jure positivo, & Ecclesiastico in c. *Commissa* 35. de elect. in c. *id* solum statutum est de habenda

tibus Beneficia curata, quare cum levius delictum sit accipere Beneficia simplicia, sine intentione suscipiendi Ordinis sacri eis annexi, non debet Constitutio illa pœnalis extendi ad Beneficia simplicia. Sed neque jure naturali obligatur talis ad restitutionem fructuum, ante Judicis sententiam; quia cum collatio Beneficij fuerit valida, & qui cum tali fraudulenta intentione Beneficium accepit, Beneficij titulum, & fructuum perceptorum dominium acquisierit, eo privandus non est, ante condemnationem Judicis, dummodò officium saltem per Vicarium præstet. Illud tamen indubitatum est, quòd talis mortaliter peccet, quia qui suscipit officium aliquod habens annexam certam obligationem, omni Jure Divino, & humano curare debet, ut se ad id idoneum efficiat, *Sanch. c. l. n. 14. Lessl. & Laym. locis cit.*

CVIII. Dicendum terciò, qui Beneficium simplex non habens annexam obligationem Ordinis sacri, v. g. Capellaniam, quæ per Vicarium administrari potest, accipit, cū intentione nullius sacri Ordinis suscipiendi; aut in statu Clericali permanendi, & satisfaciendi oneribus, ad quæ Beneficium obligat, is nullum omninò peccatum committit, *Sanch. c. l. n. 17. & Laym. c. l.* Nam cum nullū jus hunc obliget ad Ordines suscipiendos, nec Beneficium eos exigit, nullum præceptum violat, qui tali intentione caret, ac proinde nec venialiter peccat. Qui verò Beneficium simplex, cui nullus sacer Ordo annexus est, accipit, aut retinet, eo animo, ut ad tempus fructus percipiat, posteaque, eo deserto, ad sæcularem statum redeat, is non tenetur ad ullam restitutionem, neque etiam peccati mortalis damnari potest, dummodo interim, dum Beneficium retinet, officio suo satisfaciat. Ratio est, quia tali Beneficiario, secundum Jus Canonicum, permittitur libera facultas transeundi ad statum sæcularem, & ad nuptias, modò Beneficium relinquat, c. *Joannes* 37. c. *Diversis* 5. *supr. de Cleric. conjug.* Ergo si hoc ab initio intendat, nullam fraudem committit, nec injuriam contra Ecclesiam. Verum, quia talis intentio aliquo modo repugnat Beneficiorum Ecclesiasticorum institutioni, quippe quæ instituta sunt, ut conferantur ijs, qui statum Ecclesiasticum sincerè amplectuntur, animo, divino servitio se perpetuò dedicandi, nisi nova causa iusta eum statum mutandi emergat, negari non potest, quin aliquam debiti Ordinis, ac finis perversionem hoc contineat, ita ut à culpa veniali excusari non possit, *Sanch. c. l. n. 19. Laym. c. l. num. 12. Quamvis Garc. c. l. putet, talem nullo modo peccare.*

§. IV.

De aliis duabus Conditionibus, an ea necessariò requirantur, vel requiri possint ad obtinenda Beneficia?

CIX. Quaritur primò. An præsentia illius, cui confertur Beneficium, sit conditio necessaria ad obtinendum Beneficium, ejusque possessionem? Resp. negativè, nam Beneficium Ecclesiasticum etiam Clerico absenti per intermediam personam conferri potest, isque in eo investiri, ut constat ex c. *Accedens* 24. h. t. ubi

ubi Pontifex refcribit, quod Clericus absens per alium, vel alius magis pro ipso (id est, nomine & vice absentis) potest in Beneficio Ecclesiastico investiri. Quia ille dicitur investiri, cujus nomine alius investitur, *Gl. in causa hie*, sicut ille dicitur possidere, cujus nomine alius possidet, *l. Quod meo; 18. in pr. ff. de acq. poss.*

CX. Ubi notandum primò, Dupliciter potest conferri Beneficium absenti, ut notat *Abb. hic nu. 3. & 2. seqq.* Primò, nullà interveniente, seu mediante personà, & tunc collatio quidem valida est, ex parte conferentis, ita, ut tam revocare non possit, donec absens declaraverit, quod acceptate nolit: non tamen per illam acquiritur proviso jus in Beneficio, donec is sciens illud acceptavit, *c. Si tibi; 17. h. t. in 6. & dictum suprà n. 3. 2. & seq.* Idq. procedit etiam in alijs electionibus vel provisionibus, quibus confertur secularis Dignitas, vel administratio, non ex mera liberalitate, sed ex necessitate, sive obligatione officij; quia eam vacantem alicui conferre debet, non enim potest collationem factam revocare, quia censetur functus officio suo, *Abb. c. l. Covarr. l. 3. resol. c. 16. n. 1. & Sanch. l. 3. de matr. dis. 36. n. 4.* Secundò, potest conferri Beneficium absenti, mediante personà, quæ locò illius acceptet: & tunc, vel ipsa persona intermedia nullum habet mandatum ad acceptandum loco absentis, vel habet Priori casu, non acquiritur jus absenti in Beneficio, nisi postquam, re intellectà, id quod suo nomine gestum est, ratum habeat, juxta *l. Si ego; 24. junct. Gl. V. Impu- ta- re, de negot. gest. & iradit. Gl. in c. Quam sit; 6. v. Petere, de elect. in 6. & in cit. d. Si tibi; v. habueris, & ibid. Franc. n. 3.* Quia sine animo non acquiritur alicui dominium vel jus aliquod. Posteriore verò casu, vel persona illa intermedia habuit generale solum mandatum; & non sufficit in istis Beneficialibus, alijsq. actibus spiritualibus, ad acquirendum jus absentis; tum propter qualitatem rerum, tum propter præjudicium; adeò ut nec conjuncta persona, v.g. consanguineus pro conjuncto absente acceptare possit Beneficium, cum mandato solum generali. Vel habet speciale mandatum ad acceptandum in specie, seu in individuo hoc Beneficium, vel saltem in genere, ad acceptandum Beneficium, si quod sibi collatum fuerit: & tunc per talem collationem acquiritur jus, & quasi dominium in Beneficio absenti, sive in illo investiat per Procuratorem, sive Procurator nomine absentis, juxta dispositionem hujus *c. Abb. hic n. 4. & 5.* Non tantum autem jus vel quasi dominium Beneficij acquiri potest absenti per intermedia personam, sive Procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum Beneficium, sed etiam possessio actualis, si accedat investitura, non verbalis solum, sed realis, nam per Procuratorem etiam possessio absentis, & ignorantis domino acquiri potest, ut constat ex *l. 1. §. Per Procuratorem; & l. Possessio; 49. §. ult. ff. de acquir. posses. & l. 1. c. eodem.*

Notandum secundò, Duplici etià modo, seu formà verborum potest conferri Beneficium absenti, per intermedia personam Procuratoris. Primò, si Superior dicat: conferimus absenti Titio tale Beneficium, vel investimus te de tali Beneficio, sive investimus illud de tali Beneficio, per te Procuratorem ipsius. Secundò, conferimus tibi Beneficiū, nomine & loco Titij absentis; & iste posterior modus magis probatur Papæ in hoc c. ut colligitur ex voculà *magis*: quo casu se habet Procurator, ut merus internuncius Domini, seu Principalis, nudum ministerium præstans, cujus nomine Beneficium, vel

Tomus III.

ejus possessionem acceptat, juxta *l. Quod meo; 18. junct. Gl. V. Prælat; ff. de acquir. posses. ita, ut nihil juris ex collatione tali ipsi Procuratori acquiratur, Abb. hic nu. 2.*

Notandum tertio. Licet tutius sit, & usitatum, ut Clericus constituitur, qui locò Beneficiari absentis, Beneficium acceptet, & in eo investiat: absolute tamen potest etiam Laicus esse Procurator Clerici in tali causa, arg. c. 1. de Procur. in 6. quia jus spirituale Beneficij non acquiritur ipsi Laico præsentis: sed per ipsum velut canalem, seu exhibentem nudum ministerium, transit in ipsum Dominum, seu Principalem, ut notat *Joan. Andr. hic n. 2. & Abb. n. 6.*

CXI. Quæritur secundò, An per consuetudinem induci possit, vel per statutum decerni, ut soli Nobiles & Illustres, exclusis Ignobilibus ceteròquin idoneis, admittantur ad Dignitates, & Canonicatus in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis? Resp. Talis consuetudo reprobat in *c. Venerabilis; 37. h. t.* Nam cum Episcopus Portuensis Legationis Apostolicæ munere in Germania fungeretur, Præbendam Canonicaem, quæ in Ecclesia Argentinensi tanto tempore vacaverat, ut ejus collatio ad Sedem Apostolicam esset devoluta, contulit Clerico J. & petiis à Papa, ut collationem suam faceret observari. Sed Capitulum Cathedrale per Procuratorem suum se opposuit, allegans antiquam consuetudinem hucusq. inviolabiliter observatà, juxta quam, nullū nisi Nobilem, Liberum, & ab utroq. parente Illustrem, honestæ conversationis, ac eminentis scientiæ, in suum Collegiū recipiant, & ideo ne quid contra hanc Ecclesiæ suæ consuetudinem attentaretur, ad Sedem Apostolicam appellavit, maxime cum nulla tunc Præbenda vacaret, antequam monitorias, & executorias Literas ex Curia Romana accepisset. Ad hoc respondit Gregorius IX. exceptiones illas Capituli non esse admittendas, cum nō generis, sed virtutum nobilitas, vitæq. honestas gratum faciat Deo, & idoneum servum Dei ac Ecclesiæ, & ad regimen Ecclesiæ non multos nobiles, secundum carnem, & potentes elegerit Deus, sed ignobiles ac pauperes: non enim acceptio personarum est apud Deum, & cum insuper vix ad culmina Dignitatum, ne dum ad Præbendas, nisi eminentis scientiæ, reperiri possint. Quare mandat Pontifex suis delegatis, ut si constiterit, prædictam Præbendam eo tempore vacasse, quando Episcopus Portuensis eam Clerico J. contulit, ipsum ad illam recipi faciant.

CXII. Notandum primò. Per nullam consuetudinem quantumvis diuturnam induci potest, ut soli Nobiles recipiantur ad Canonicatus Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiata; quia talis consuetudo repugnat primæ institutioni, & foundationi Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum, quippe quæ sunt fundatæ ad sacra ministeria ritè celebranda, & ad cultum ac servitium Dei, ad quæ requiritur nobilitas virtutum, & scientia, non autem nobilitas generis, ideòque talis consuetudo, per quam excluduntur ab ijs Ecclesiis ignobiles, etsi virtute sint præditi ac scientiâ, irrationabilis censenda est, nec observanda.

Notandum secundò. Multò minus valet statutum, excludens ignobiles alioquin idoneos à Canonicatibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum; nam consuetudo majorem vim habet cōtra SS. Canones, quam statutū: per consuetudinē enim rationabilē & legitimē præscriptā abrogari potest jus commune Canonicū;

E

c. ult.

c. ult. de Consuetud. non item per statutum, Episcopus enim vel alius Prælatas Papæ inferior nihil contra Canones statuere potest, *c. Quod super his 9. de Major. & obed. Abb. hic n. 4.* & patet ex alibi dictis.

CXIII. Notandum tertio. Et si consuetudo ejusmodi recipiendi in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis solos Nobiles rejiciatur in hoc c. tanquam illegitima: de facto tamen ab Ecclesia, ob graves causas toleratur. Quod si ex prima fundatione alicujus Ecclesiæ secularis, vel regularis hæc conditio expressè requiratur, ut ad eam Ecclesiā tantum Nobiles aut Illustres recipiantur, valida erit talis fundatio, seu institutio, *arg. c. Verum; 4. de condit. apposit. & ibi Gl. v. conditio ne donatur:* cum talis modus, pactum, vel conditio fundationi appositæ, ut non nisi Nobiles aut Illustres recipiantur in aliqua Ecclesia, secundum se & ex objecto suo non sit illicita, dummodò aliæ etiam sint idonei, sive virtute & scientiâ præditi. Idque confirmatur, quia frequens est, & usu receptum, ut fundationes Beneficiorum fiant pro certa familia, aut ex certa Civitate oriundis, ita, ut si idonei sint, reliquis sint præferendi, nec admittantur extranei: ergo etiam fieri possunt hujusmodi fundationes pro solis Nobilibus aut Illustribus; Sic etiam in Episcopatu Constantiensis extat consuetudo, vel statutum, ut nullus recipiatur in Canonicum Ecclesiæ Cathedralis, nisi sit oriundus ex Provincia Moguntina, in qua existit ille Episcopatus. Quare probabile est, quod hujusmodi Capitulares non admittentes ad suum Collegium ignobiles, se etiam tueri possint titulo præscriptionis, seu consuetudinis, per tempus immemorabile, à prima fundatione continuatæ: etiam si forte talis conditio in ipsis Literis fundationis non sit expressa; quia adest capacitas, tam in præscribentibus, quam in illis, qui admittuntur: Accedit, quod ad Canonicatus illarum Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum, in quibus non recipiuntur, nisi Nobiles vel Illustres, etiam in Curia Romana non admittuntur Ignobiles, si v.g. in tali Ecclesia vacet Canonicatus aliquis in mense, in quo juxta Concordata Germaniæ, collatio ad Papam spectat, ergo saltem quoad Germaniam, Papæ approbavit talem consuetudinem, & dispositioni hujus c. derogavit.

§. V.

An, & quando Beneficia Secularia conferri possint Regularibus, & Regularia Secularibus?

CXIV. Regula generalis est, quod Beneficia secularia Clericis secularibus, & vice versa, regularia non nisi Regularibus conferri debeant; quia rationi non congruit, ut homines disparis professionis vel habitus, simul in eisdem Ecclesiis socientur, *Clem. 1. de Elect. c. In novis; 22. caus. 16. q. 7.* Est autem hæc regula desumpta ex *c. Cui de Beneficio; §. h. t. in 6.* ubi ita statuitur: Si Papa mandet alicui provideri de Beneficio Ecclesiastico, quod Clericis secularibus consuetum est assignari, de illo debet intelligi, quod ab uno vel pluribus secularibus Clericis, tanquam Rectoribus in eo institutis, tanto tempore continuè ac pacificè fuit gubernatum, quantum ad legitimam præscriptionem complendam sufficit; etiam si ante vel post

illud tempus Religiosi quodlibet in eodem Beneficio ministraverint. Si verò mandetur à Papa, ut Clerico seculari provideatur de aliquo Prioratu, non potest ei provideri de Prioratu, qui per Religiosos, tempore ac modo supra dicto gubernatus fuit, (scilicet per 40. annos continuè & pacificè, ab uno vel pluribus in illo institutis, *Gl. fin. hic*) nisi id in mandato fuerit expressum.

CXV. Notandum primo. Clerici, seu Ministri Ecclesiæ instituendi sunt in Beneficiis seu Præbendis secundum qualitatem Beneficij: sæculares scilicet in secularibus, regulares in regularibus: & hinc Clerici sæculares non possunt esse Præbendarii in Ecclesiis regularibus, nec regulares in secularibus, *Anchar. hic not. 3.* Quare si Papa mandet Titio, v. g. Clerico seculari conferri Rectoriam, Prioratum, vel aliud Beneficium, tale illi conferendum est, quod per sæculares Clericos solitum fuit gubernari, quamvis in mandato id non fuerit expressum, ut constat ex hoc c.

Notandum secundo. Concessio Papæ, vel alterius Principis, licet verbis generalibus facta sit, restringi debet secundum qualitatem personæ impetrantis, & materiam subjectam: licet enim Prioratus sit nomen generale, & commune ad sæculem & regularem, si tamen impetrans sit Clericus secularis, non debet extendi ad Prioratum Regularem, sed restringi ad sæculem, *Gl. hic v. Prioratus; Jo. Monachus n. 3. & 4. Franc. n. 3.* Consentit Text. in c. 10. *infr. de reb. Eccles. non alien.* ubi habetur, quod Episcopus non debeat Ecclesias, in quibus Monachi ministrare consueverunt, Clericis assignare.

CXVI. Porro prædicta Regula generalis Limitatur primo, quod per plenitudinem potestatis Papalis potest Beneficium sæculem conferri Clerico regulari, & vice versa, regulare seculari, ut significatur in hoc c. in fine, & notat ibid. *Anchar. not. 3.* Limitatur secundò, nisi urgeat necessitas, quando scilicet non inveniuntur idonei Clerici sæculares, tunc enim præstari possunt regulares Beneficiis secularibus; & vice versa sæculares regularibus, deficientibus idoneis regularibus, ut colligitur ex *c. Inter 55. de Relig. dom. & c. Abbate 25. in fine de V. S. & tradit Rebuff. in praxi ben. tit. de Dispens. cum Regular. n. 40. Garcias p. 7. de Benef. c. 10. n. 16. Castr. Palao dis. 1. pun. 3. §. 1. num. 1.* Nam convenientius est Beneficium gubernari per Clericos diversæ professionis, quam omni gubernatione destitui, vel malè gubernari, & necessitas non habet legem.

CXVII. Limitatur tertio, ad Dignitatem Episcopalem, sive in regulari, sive in seculari Ecclesia, promoveri possunt Regulares, etiam Monachi, & quamvis non expressè, sed tacite solum in Religione sint professi; quia ad eam etiam Ordinis Novitij, & Clerici sæculares admittuntur, *c. Nullus; 28. de Elect. in 6. Clem. 1. in fine eodem, Garc. c. l. n. 30. & alij.* Ubi nomine Dignitatis Episcopalis communiter comprehenduntur Dd. quamlibet aliam Prælaturam sæculem curam animarum habentem, ita, ut ad illam regularis absque ulla dispensatione eligi, vel assumi possit; cum in ijs procedat eadem ratio, quæ in Episcopatu, videlicet favor animarum, quarum cura geritur, *Gl. in cit. Clem. 1. v. Sæcularis; Abb. inc. Quod Dei; §. n. 5. de Statu Monach. Sanch. lib. 7. Mor. c. 29. n. 35. Laym. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 1.* An autem etiam regularis ex non mendicantibus

sanctum Ordine assumi possit ad Prælatutram Ecclesiæ Collegiatæ secularis, dubitatur? In affirmativam sententiam inclinat *Gl. in cit. Clem. i. v. Secularis; Abb. c. l. & docet Sanch. c. l. n. 73.* quia eadem videtur ratio, quæ de Episcopatu; nam & Præpositus talis habet curam eorum, qui ad Collegium pertinent. Alij verò probabilius negant apud *Abbāt. c. l. & sequitur post Svar. Tom. 4. de Relig. l. 3. c. 19. n. 27. Palao c. l. n. 7. & 8.* Nam Canonica Regula est, Beneficia secularia Clericis secularibus; regularia autem regularibus conferenda esse, juxta hoc c. Item Religiosos ad seculares Ecclesias assumendos non esse, ne a professione sua deficiant, c. Super eo; 9. de Regul. à qua regula non est recedendum, nisi exceptio habeatur in jure expressa, cujusmodi nulla habetur, nisi de Ecclesiis Cathedralibus in cit. Clem. i. de Elect. & de Parochialibus in cit. c. Quod DEI; de Stat. Monach. Laym. in qq. Canon. de Prælat. Elect. q. 254. Illud certum est, Religiosos Mendicantes non posse ad Ecclesias Cathedralibus inferiores, sine licentia S. Pontificis postulari, vel assumi, ut expressè habetur in Extrav. unic. de Posul. Prælat. inter communes, Sanch. c. l. n. 73.

CXVIII. Limitatur quartò. Spectato Jure communi antiquo, Monachi poterant Beneficiis Curatis seu Parochialibus præfici, si id necessitas Ecclesiæ, vel utilitas postulare, c. In Parochiis, 31. c. Cum pro utilitate; 34. c. Ne per cuiuslibet; 37. c. 16. q. 1. Ratio erat, quòd officium prædicandi, vel Cura animarum esset privilegiata, ut ob eam Monachos à contemplatione ac solitudine sua revocare liceret. Postea verò id immutatum fuit quoad Monachos, ut absque dispensatione Parochiis præfici non possint, si illa à Conventu aut societate Fratrum sejuncta essent; quamvis quoad Canonicos Regulares, pristinum jus manserit in correctum, ut constat ex cit. c. Quod DEI; de Statu Monach. Porro ut Regularis eligi possit, vel assumi ad Cathedrali, vel Parochiali Ecclesiam, requiritur proprii Prælati Regularis licentia, c. Si Religiosus; 27. in princ. de Elect. in 6. non verò consensus Conventus, §. Quia verò; ibid. Et quamvis ibi solum mentio fiat de Electione ad Prælatutram, requiritur tamen ea licentia ad quodlibet aliud Beneficium à Religioso obtinendum; cum ratio Textus etiam in aliis locum habeat, quia Religiosus liberam voluntatem non habet, sed subjectam suo Superiори, & constat etiam ex c. 1. dis. 8. Sanch. cit. c. 29. n. 57. & alijs apud ipsum. Neque sufficit licentia generalis concessa ad quodeunque Beneficium, si ad aliquod eligi contigerit, ut constat ex Clem. fin. de Elect. sed licentia debet subsequi electionem vel collationem, Sanch. c. l. n. 59. & 60. quam Superior tenetur dare, & ad eam dandam compelli potest à suo Superiöre, si necessitas vel utilitas Ecclesiæ postulet, Arg. c. Nullus; 7. de jure Patron. Sanch. c. l. n. 63. Verum hodie Jure novo, nulli Religiosi, neque Canonici Regulares, ad Ecclesias Parochiales, aliasve seculares Curatas, (nisi Monasteriis unitæ sint) absque Papæ dispensatione, promoveri possunt, juxta Responsa Pontificum, & Cardinalium declarationes, quas allegat Sanch. cit. loc. n. 71. & Garc. cit. c. 10. n. 31. & 2. seqq.

Simplicia verò Beneficia secularia, v. g. Canonicatus, ne quidem spectato Jure antiquo, conferti possunt Regularibus, nullaque est collatio eis facta, c. Super eo; 9. de Regular. & c. Quod DEI; 5. de Stat. Adm. Tom. III.

nach, Ratio est, quia si conferantur Religiosis Beneficia simplicia secularia, daretur eis occasio otij & vitæ mollioris, contra professionem Regularem, nec potest Episcopus in hoc dispensare; quia nullibi reperitur ei talis facultas concessa, Abb. in cit. c. Quod DEI; n. 5. Sanch. c. l. n. 75. & 76. Garc. cit. c. 10. n. 28. Lesl. l. 2. c. 41. n. 99. in fine, & alijs Dd. communiter. Nec obstant Textus, qui in contrarium adferuntur, c. DEUS; 11. de vita, & honest. Cleric. c. Quorundam; 6. dis. 74. quia Ecclesiæ, de quibus ibi est sermo, fuerunt Regulares; Sanch. c. l. n. 75. Illud certum est, quòd Monachi, alijsq; Religiosi ex dispensatione Papæ possint fieri capaces Beneficiorum secularium, ita, ut illa possint obtinere, etiam in Titulum perpetuum: potest enim Papa dispensare in Jure Canonico statuente, ut Beneficia secularia Regularibus conferantur, Garc. c. l. n. 39. & 40.

CXIX. Limitatur quintò, supra dicta regula generalis: nisi Prælatutæ vel Beneficij qualitas, aut status per continuam & pacificam possessionem sit mutatus, ita, ut ex Regulari Beneficio fiat seculare, adeoque deinceps conferri possit secularibus: vel è converso, ex seculari fiat regulare, ita, ut de cetero conferri possit Regularibus: Nam si Prioratus, vel Capellania, vel aliud Beneficium ex prima institutione fuerit regulare, id est, pro Regularibus fundatum: postea verò collatum sit Clericis secularibus, uni vel pluribus, qui in eo tanquam Rectores fuerint instituti, ita, ut continuè 40. annis, quietè, sive sine contradictione, bonà fide, ab uno vel pluribus Clericis secularibus fuerit possessum, & gubernatum, tunc tale Beneficium, quod antè fuit regulare, efficitur seculare: nihil obstante, quòd postea (post completam præscriptionem 40. annorum) iterum instituat in eo Clericus regularis, dummodò non tanto tempore, videlicet continuè 40. annis, is administret tale Beneficium, ut nova præscriptio introducat, & prior aboleatur; prout habetur in cit. c. Cum de Beneficio; h. t. in 6. junct. Gl. V. legitimè, & V. post. Similiter si Beneficium, quod antè fuit seculare, annis 40. continuè ac pacificè administretur ab uno vel pluribus Regularibus, efficitur, & censetur esse regulare, saltem in ordine ad hoc, ut deinceps secularibus Clericis conferri non possit, sed solum Regularibus, ut colligitur ex cit. c. §. Quando verò; Sanch. c. l. n. 15. Et hinc patet, per unum actum, si habeat tractum successivum, ita ut relinquat aliquo modo effectum continuatum, per tempus legitimè jure requisitum ad præscriptionem, sufficere ad illam perficiendam, prout sumitur ex hoc c. ibi: quòd tanto tempore ab uno. Nam si unus Rector, sive secularis Beneficium regulare, sive Regularis seculare, per 40. continuos annos possideat, & administret bonà fide, perficietur præscriptio, ita ut Beneficium, quod fuit regulare, fiat seculare, & vice versà.

CXX. Ex dictis inferitur, plures condiciones requiri, ut ex Beneficio seculari fiat regulare, vel vice versà, ex regulari seculare, ut notat Sanch. cit. c. 29. n. 16. & seqq. Primò, continua & pacifica possessio per 40. annos; quia præscriptio legitima adversus Ecclesiam, regulariter est quadragenaria, c. De quarta; 4. & c. Ad aures; 6. de Præscript. Idque procedit, non solum si Beneficium, quod antea seculare erat, per præscriptionem transeat seu mutetur in regulare; nam talis præscriptio ad versatur juri, quod Beneficia secularia intendit,

ac præsumit esse Beneficium sæculare, si dubitetur de qualitate Beneficij: sed etiam ut Beneficium regulare transeat in sæculare, in utroque enim casu requiritur præscriptio 40. annorum; quia cit. c. *Cum de Beneficio*; h. t. in 6. loquitur eodem modo, in utroque eventu, requirens legitimam præscriptionem, ut apparet colligitur ex illis verbis: *de Prioratu, qui per Religiosos, juxta modum præmissum* (scilicet per 40. annos continuè & pacificè, *Gl. fin. ibid.*) est solitus gubernari; *Sanch. c. l. n. 17. Garc. cit. c. l. d. n. m. 34. C. 35.* Quamvis aliqui, hoc posteriore casu, putent sufficere præscriptionem x. annorum; ut Beneficium regulare mutetur in sæculare, eò quod tunc Beneficium reducatur ad suum primævum statum Juri Communi conformem, *Palao cit. pun. 3. §. 4. n. 4.* Verùm dicta intelligi debent, quando de anteriore statu Beneficij constat, vel legitimè probatur, illud prius fuisse regulare, vel contrà, sæculare: nam si de priore statu & contraria qualitate Beneficij non constat; quia nimirum quandocumque fuit administratum per Clericos sæculares, quandocumque fuit per Religiosos, non tamen tanto tempore, ut sit legitimè præscriptum, tunc, cum non sit probatum naturam Beneficij mutatam esse, ultimus Beneficij status attendi debet, maxime si sit sæcularis, qui est magis juri communi conformis, *Franc. in cit. c. Cum de Beneficio; n. 3. §. Et prædicta locum habent; h. t. in 6. Sanch. c. l. n. 18. Garc. c. l. n. 34.*

CXXI. An autem ad prædictam præscriptionem requiratur etiam Titulus, dubitatur? Ubi distinguendum est, nam vel præscribitur status Beneficij sæcularis, si dicatur Beneficium hoc solitum esse gubernari per sæculares, tempore ad legitimam præscriptionem requisito, adeoque censendum esse sæculare: & tunc sufficiunt 40. anni sine Titulo; quia talis præscriptio est solum contrà jus privarum, non autem contrà jus commune, sed ei potius conforme, cum secundum jus commune, omnia beneficia præsumantur esse sæcularia. Vel præscribitur status sæcularis Beneficij; quia dicitur tanto tempore gubernatum fuisse beneficium per Religiosos, adeoque esse censendum beneficium regulare; tunc etiam ad repellendum Clericum sæcularem; sufficit beneficium administratum esse per 40. annos, etiam sine Titulo. At verò ad præscribendum contrà jura Episcopalia, non sufficit, quod beneficium, v. g. Capella vel Ecclesia Parochialis per 40. annos administrata fuerit per Regulares, sed requiritur insuper Titulus, vel tempus immemoriale sine Titulo, *Arg. c. 1. de Præscript. in 8.* quia Jus Canonicum resistit, ut Capella vel Ecclesiæ Parochiales à cura Episcopi sive Lege Diocesana abstrahantur, à qua alioquin loca Religiosa sunt exempta, *Lapus in cit. c. Cum de Beneficio; nu. 6. Ancharan. ibid. not. 4. Franc. n. 9. Sanch. c. l. n. 19.* Non est autem hic sermo de Parochiis, quæ Monasteriis sunt unitæ; salvis juribus Episcopalibus, neque de Ecclesiis Parochialibus, in quibus Canonici Regulares sunt instituti, ita, ut maneant Parochiæ sæculares, c. *Quod Dei §. de Statu Monach.* hæ enim per Religiosos administrantur, non ut beneficia regularia, sed ut sæcularia, *Ancharan. in cit. c. in fine.*

CXXII. Secundò requiritur, ad hoc ut transeat Beneficium regulare in sæculare, vel è converso, ut possidentes tale beneficium sint in eo instituti, ut patet ex cit. c. *ibi: Clericis institutis*, non enim sufficit,

ut de facto solum possideant, *Gl. ibid. V. Institutis*; quia sine Canonica institutione non potest obtineri beneficium, c. 1. de R. I. in 6. ubi tamen institutio late accipitur pro collatione, vel quavis alia provisione, *Rebuff. in Concordatis de Collat. §. Volumus; V. regularia in 1. Requisito, Sanch. c. l. n. 21.*

Tertiò requiritur, ut sint in eo instituti tanquam Rectores, cit. c. *ibi. Institutis in eo Rectores, junct. Gl. V. Institutis*; neque enim suum statum amittere potest, si unus vel plures illud rexissent, solum ut Vicarij, vel conductitij Clerici, Vicarius enim non suo, ut proprium, sed alieno nomine Beneficium possidet, *Franc. in hoc c. nu. 3. in Gl. 2. Rebuff. c. l. §. 3. Requiritur, Sanch. c. l. n. 22.*

Quartò, ad hoc ut Beneficium sæculare transeat in regulare requiritur, ut possidentes illud administraverint tanquam Regulares, nam si Religiosus præficiatur Ecclesiæ sæculari certè, non ut Regularis, sed instat Clerici sæcularis, tunc ad mutandum statum Beneficij, non sufficit administratio quadragenaria; & vice versà, Beneficium Regulare non potest transire in sæculare, nisi per 40. annos administratum sit à sæculari tanquam sæculari, *Franc. in hoc c. n. 9. C. 3. Intellige; Sanch. c. l. n. 23.* notat tamen *Felin. in c. In nostra 3. n. 41. §. 2. nota de Rescript.* sufficere; si ea qualitas sit expressa in primo instituto, ita, ut ipse fuerit institutus, tanquam in Beneficio Regulari, si prætenditur regulare: vel tanquam in sæculari, si prætenditur sæculare; quia Successoribus præsumitur eodem modo conferri, ipsosque possessionem habitam continuare.

Quintò requiritur, ut Beneficium conferatur animo & intentione velut imprimendi alium statum Beneficio, idè què conferens in collatione dicere debet Regulari, *confero tibi Beneficium sæculare, & sæculari, confero tibi Beneficium regulare*; licet non sit illius qualitatè, *Rebuff. c. l. §. 3. Requiritur; Sanch. c. l. n. 25.* Ex quo sequitur, si Beneficium regulare Clerico sæculari, vel sæculare Regulari conferatur ex dispensatione, et si possideatur ab ipso spatio 40. annorum, non mutari naturam Beneficij collati; tum quia non confertur ex intentione mutandi statum Beneficij; tum quia ea collatio non fit in Titulum: sed potius jure administrationis seu Commendæ, *Rebuff. c. l. in 4. Requisito; Sanch. c. l. n. 24.* ubi addit, quod cum talis possideat beneficium ex speciali indulto aut privilegio, ea possessio nihil juvat ad præscriptionem. Sextò denique requiritur bona fides in possidente; quia male fidei possessor nullo unquam tempore præscribit, *Rebuff. c. l. §. 2. Requiritur; Sanch. c. l. n. 26.*

CXXIII. Superest hoc loco una adhuc Questio, an Novitiis Religionum conferri possint beneficia regularia vel sæcularia? Resp. primò Novitiò non potest conferri Prælatūra, vel Beneficium Regulare, quod administrationem habet, c. *Nullus; 28. de Elect. in 6.* exceptà dignitate Episcopali; ad quam eligi potest, sive secularem, sive regularem, cit. c. *Nullus; in fine.* Sed neque alia beneficia regularia; spectato Jure antiquo, conferri possunt; quia hæc solis Professis sunt conferenda, *Clem. unic. de Suppli. Negl. Præl. & Clem. 1. §. Sanè de Stat. Monach. Sanch. lib. 7. Mor. c. 4. n. 24. Garc. cit. c. l. n. 4.* At verò juxta Decretum Concil. Trident. Sess. 14. c. 10. de re-

form;

form. Regularia Beneficia vacantia nondum Professis, imò & ijs, qui habitum nondum susceperunt, conferri possunt, dummodò habitum illius Religionis, in qua est beneficium, suscipere, & professionem emittere teneantur, & ad id se obligent, aliòquin beneficium resignare, aut eo privari debent, *Sanct. c. l. ubi num. 25.* addit, quòd Papa soleat beneficium Regulari concedere Clerico seculari ad certum tempus, intra quod Religionem profiteri debet, & post professionem illud habeat in Titulum.

Resp. Secundò, Beneficia secularia Novitiis conferri possunt, estque collatio valida, quamvis id non deceat, *Sanct. c. l. n. 22. Garc. r. l. n. 5. & 6. contra Gl. in c. 4. de Regul. V. Conferendum.* Ratio est, quia Novitius est adhuc sui iuris, & proprij retinendi capax, ac proinde potest acceptare beneficium, & redire ad sæculum, & si capax est retinendi beneficii, ante ingressum Religionis obtenti, usque dum professionem emittat, erit etiam capax illud accipiendi, & nullus Textus juris extat, in quo prohibeatur beneficium conferri Novitio, quamvis id non deceat, ne ipsi ania detur redeundi ad sæculum: neq; verò acceptando beneficium faculare simplex, vel curatum censetur Religionem renunciare, cum etiam simplex non sit incompatible cum Novitatu, quamvis secutà professione, vacabit: si verò egrediatur, illud possidere poterit in perpetuum, *Sanct. c. l.* Hinc sequitur primò, quòd Novitius cum altero beneficium suum commutare possit, non minus, quam alius secularis Clericus, *Sanct. c. l. n. 22.* Secundò, si beneficium vacet, quod in fundatione sua primogenito v.g. ex certa familia debetur, isque sit Novitius, illud non potest conferri alteri, sed expectandum est usque ad illius professionem, vel tempus, quo renunciare bonis suis potest, constituto interim Vicario in beneficio, alias collatio alteri facta erit nulla, *Sanct. c. l. n. 23.*

SECTIO V.

DE PLURALITATE BENEFICIORUM COMPATIBILIVM & INCOMPATIBILIVM, SÆCLARIUM & REGULARIVM.

§. I.

An licitum sit plura Beneficia simul obtinere & retinere, ac qualia?

CXXIV. Notandum primò. Ex S. Thomà quod lib. 9. art. 15. habere simul plura beneficia Ecclesiastica non est intrinsecè malum, sicut fornicatio vel adulterium, quæ nunquam licite fieri possunt, aliòquin in nullo casu dispensatio locum haberet: neque etiam est aliquid omninò indifferens ad bonum & malum, sicut est comedere, & bibere, ambulare, &c. sed est tale aliquid, quod tametsi speciem mali præseferat, & inordinationem aliquam involvat: potest tamen, concurrentibus certis circumstantiis, ita co-honestari, ut sit licitum, sicuti est hominem occidere.

Notandum secundò. Plura beneficia simul obtinere ex duplici capite deformitatem continere potest. Primò, si unum beneficium alicui ad honestam viam sustentationem sufficiat, tunc enim superfluum

& indecens est, adeoque rectæ rationi non congruit, habere alterum. Secundò, si quædam beneficia, ex prima sua institutione, non possint simul ab eodem obtineri, & administrari, ut notat *Laym. lib. 4. Theol. Mor. tract. 2. c. 8. n. 1.* Et hinc beneficia alia incompatible dicuntur, alia compatiblea. Incompatiblea sunt, quæ vel jure naturali, vel jure communi Ecclesiastico, vel ex consuetudine, statuto, aut fundatione, continuam residentiam personalem requirunt, ideòque simul obtineri & retineri non possunt: cujusmodi sunt duo Episcopatus, duæ Abbatiæ, duæ Parochiæ, duæ perpetuæ Vicariæ, & cætera beneficia curata: item duæ dignitates sive personatus, & beneficia uniformia sub eodem tecto, sive in eadem Ecclesia, v.g. duo Canonicatus ejusdem Ecclesiæ. Compatiblea verò beneficia sunt, quæ personalem residentiam non requirunt, ideòque simul obtineri & retineri possunt, qualia sunt duo beneficia simplicia, personalem residentiam non requirunt, *Azor. p. 2. Instit. lib. 6. c. 10. q. 1. de quo infra.*

Rursum beneficia incompatiblea, alia sunt primi generis, sive simpliciter incompatiblea, ita, ut unum ipso jure excludat alterum, posterius prius, nam obtento secundo, ipso jure, vacat primum: qualia sunt beneficia supra nominata. Alia sunt secundi generis, sive incompatiblea secundum quid, quæ scilicet licite simul retineri non possunt, absque dispensatione, non tamen ita pugnant inter se, ut prius vacet, obtento posteriore, quamvis altero quis privari possit per Superiorem, cujusmodi sunt duo Canonicatus in diversis Ecclesiis, & reliqua, quæ personalem residentiam quidem requirunt, non tamen habent dignitatem, personatum, vel curam animarum annexam, nec sunt uniformia sub eodem tecto, licet sint simplicia, *Azor. cit. c. 10. q. 1. §. 6. Alij respondent: Less. l. 2. de Just. c. 34. dub. 27. num. 140.* Dicuntur autem beneficia uniformia, quæ in eadem Ecclesia instituta sunt ad eundem finem, habentque idem prorsus onus & officium, eodem tempore, explendum, *Piassec. in praxi Episc. p. 2. c. 5. a. 3. n. 73.* Sub eodem autem tecto esse dicuntur, non solum illa beneficia, quæ sunt sita, vel erecta in ipsa Ecclesia principali, sed etiam in Capella, Cœmiterio, vel ambitu contiguo Ecclesiæ: non item, quæ sunt, ita in Capella vel Cœmiterio non contiguo Ecclesiæ principali, sed extra septa illius, *Garc. p. 11. de Benef. c. 5. n. 259.* His præmissis, sit:

CXXV. Assertio prima. Ordinariè non est licitum Clerico obtinere ac retinere duo aut plura beneficia qualiacunque, etiam simplicia, & quæ continuam residentiam personalem non postulant, quando unum illorum beneficiorum ad honestam & commodam sustentationem Clerici sufficit. Ita docet *Gl. in c. Dudum, §. 4. V. Retinere; de Elect. Abb. in c. Extirpande; 30. §. Qui verò; n. 34. h. t. Silvest. V. Beneficium; 4. q. 1. in fine. & Azor. cit. c. 10. q. 2. & q. 7. Laym. cit. c. 8. n. 2. & alij plerique Theologi & Canonistæ. Idquod probatur ex c. 2. dis. 70. ubi dicitur: omninò in duabus (Ecclesiis) aliquem intrinsecè non licet, sed unusquisque, in qua intrinsecè est, in ea tantum Canonicus habeatur. Idem decernitur in c. 1. & 2. caus. 11. q. 1. c. 1. caus. 13. q. 1. c. Episcopi 3. junct. Gl. V. Singuli. 3. dis. 80. c. 1. dis. 89. & sumitur etiam ex c. Cùm adro; 17. & c. Posulasti; 27. de Rescriptis. Idem de-
cretum*

cretum est in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. relato *in c. Quia in tantum*; §. h. t. Ubi cum re-
latum esset, quod Clericali aliqui, ex nimia ambi-
tione, non tantum duas, vel tres, sed plures etiam
Ecclesias (sive plures in ijs Præbendas seu Benefi-
cia) haberent, cum nec duabus possint simul de-
bitè deservire: ideo præcipit Pontifex, cum Con-
cilio, hoc per Episcopos emendari; quia multitu-
do Præbendarum Canonibus inimica est: dissolu-
tionis & evagationis occasionem præbet, certum
que continet animarum periculum: Quare caven-
dum est, ne plures Præbendæ uni conferantur, sed
ut indigentibus Clericis subveniatur, qui Eccle-
siis deservire possint. Consentit Concilium Tri-
dentinum *Sess. 24. c. 17. de reform.* ubi statuit, ut in-
posterum, unum tantum Beneficium Ecclesiasticum
singulis conferatur, si quidem ad vitam ejus, cui con-
fertur, honestè sustentandam sufficiat.

CXXVI. Porro multæ causæ, ob quas prohi-
betur unum obtinere plura Beneficia seu Præbendas,
colliguntur ex hoc c. quas refert *Abb. hic n. 2. not. 2.*
Nam primò, id procedit ex radice ambitionis. Secun-
dò, quia non potest quis simul pluribus Ecclesiis,
sicut patet, servire, cum vix unum officium dignè
implere valeat, c. 3. *supr. de Cleric. non resid.* Tertiò,
quia præbet ansam dissolutionis, tam in moribus,
quàm in vestibus, & alijs. Quartò, quia dat licen-
tiam vagandi ab una Ecclesia ad alias etiam longè dis-
finitas. Quintò, quia continet periculum animarum,
nam peccatum est plura Beneficia simul obtinere,
scilicet sine dispensatione & iusta causa, *Gl. fin. hic.* De-
nique multa alia incommoda invehit pluralitas ista
Beneficiorum, quæ recensentur in *Extravag. Execra-*
bilis unic. Joann. XXI 1. in princ. h. t. Videlicet quòd
interdum unus, qui unicum, quamvis modicum,
officium vix implere sufficeret, plurimorum sibi
vendicet stipendia, id est, arroget, & applicet, quæ
multis & probis viris, qui nunc mendicant, possent
abundè sufficere, æquâ distributione factâ: Divi-
nus cultus minuitur, dum unus, locò plurium, in-
stituitur: hospitalitas debita non servatur: Eccle-
siarum commodis detrahitur, & bonorum (dum
carent Rectorum & defensorum auxilio) ædificia
magnificè extructa patent ruinis, & cura anima-
rum negligitur, & vitia foventur. Videri potest *Re-*
buss. in praxi benef. tit. de Dispens. ad plura Beneficia n. 2.
& seqq. Verùm quia hujusmodi incommoda & inor-
dinationes separari possunt, & abesse, propter alias
circumstantias supervenientes, ideo tunc non erit
malum, vel illicitum plures Præbendas obtinere, ut
ex *infra dicendis* patebit.

CXXVII. Ex dictis infertur, quòd per nul-
lam consuetudinem induci, nec per privilegium, vel
dispensationem etiam S. Pontificis concedi possit, ut
Clericus, si unum, vel plura Beneficia ad decentem
ejus sustentationem sufficiant, aliud insuper recipiat,
& retineat, præterquam si iusta & rationalis causa
excusans addit, ut ex communi docet *Abb. in cit. c.*
Quia in tantum; n. 3. Idque fusiùs probat in c. *Extirpan-*
dæ; 30. §. *Qui vero*; num. 36. *Arz. cit. lib. 6. c. 12. q. 7.*
Ratio est, quia consuetudo repugnans juri naturali,
adeoque juncta cum peccato non valet, sed potius
corruptela est & abusus, c. *pen. & ult. de consuet.* & pri-
vilegium seu dispensatio concessa contra jus natura-

le, aut naturalem æquitatem, secundum D. Bernar-
dam, potius dissipatio est, quàm dispensatio; plurali-
tas autem Beneficiorum sine rationabili causa, est
contra jus Divinum & naturale; adeoque tunc Ponti-
fex dispenseret, non in jure positivo, sed Divino, in
quo sine iusta causa, nec validè, nec licitè dispensare
potest, ut si votum, vel juramentum sine iusta causa
relaxaret: quamvis Clericus sic dispensatus à Papa
non incurreret pœnas à jure statutas in eos, qui mul-
ta simul obtinent Beneficia, quia in jure positivo di-
spensare potest Pontifex, saltem validè, etiam sine o-
mni causa, *Arz. c. l.*

CXXVIII. Assertio 2. Nullus Clericus po-
test simul habere duas dignitates vel personatus, seu
in una, seu in diversis Ecclesiis, prout statuitur in c. *Ad*
hæc; 17. h. t. Ubi dicitur, omni rationi contrarium
est, quòd unus Clericus, in una vel diversis Eccle-
siis, plures dignitates vel personatus obtineat, cum
singula officia (earum dignitatum vel personatu)
in Ecclesiis assiduitatem personarum exigant. Ex-
cipe, nisi quis dispensationem Sedis Apostolicæ, ex ju-
sta causa, obtineat, c. *De multis*; 28. h. t. *Gl. fin. hic.*

Notandum primò. Habere simul plura Benefi-
cia, alienum est à recta ratione, ut dicitur in hoc c. ad-
versatur enim juri naturali, & Divino, quòd exigit, ut
unus unam habeat conjugem carnalem, ergo etiam
unam conjugem spiritualement, c. *Sicut*; 4. *caus. 12. q. 2.*
Adversatur rationi Juris Canonici, ex cujus disposi-
tione singula officia singulos ministros requirunt, ut
hic & c. *Cum singulis*; 32. eod. in 6. Adversatur rationi Ju-
ris Civilis, quæ cavetur, ne unus ascribatur in duabus
militiis, l. 1. §. *In posterum*; c. *qui milit. non poss.* l. 12. De-
niq; hæc pluralitas adversatur etiam rationi congruæ
locutionis, si enim Petrus duos Canonicatus habeat,
cogimur dicere, Petrus Canonici venit, *Abb. hic n. 1.*

Notandum secundo. Non tantum in una, sed
etiam in diversis Ecclesiis prohibitum est, habere plu-
res dignitates vel Beneficia: magis tamen Canones
horrent, ut quis plura Beneficia habeat in una Eccle-
sia, ut ex *infra dicendis* patebit.

Notandum tertio. Omnes dignitates & perso-
natus requirunt continuatam residentiam in Ecclesiis,
ut colligitur ex hoc c. ibi: *Assiduitatem*; & notat *Abb.*
hic n. 3. & Imol. n. 2. de quo rite præced.

CXXIX. Porro habens plures dignitates, unâ
retentâ, quam maluerit, alteram dimittere compelli-
tur, prout sumitur ex c. *Præterea*; 14. h. t. Nam cum
Clericus G. in duabus Ecclesiis, Burdegalensi &
Tolosana, Archidiaconus constitutus esset, Ale-
xander III. mandat, ut uno, quem maluerit,
Archidiaconatu contentus, alterum dimittat. Est
autem probabilis hic sermo, non de Canonico Re-
gulari, sed de Sæculari Clerico, secundum unum in-
tellectum hujus c. qui constitutus fuit Archidiaconus
in duabus Ecclesiis sæcularibus, & in sua institutio-
ne ac investitura, in utraque Ecclesia, obedientiam
Episcopo regulariter, id est, canonicè est professus,
nam Canon idem est quòd regula, *Abb. hic n. 1.* Alij
verò intelligunt hoc c. quòd in illo, utraque Ecclesia
fuerit Regularis & Cathedralis, & quòd optio eligen-
di Archidiaconatum, quem mallet, ex speciali gratia est
à Papa concessa fuerit; quia aliàs posterius collatum
retinere debuisset, cum professus in una Ecclesia vel
Monasterio, desinat esse professus in altero, c. *Constitu-*
tis; 47.

in; 47. de Elef. Inno. 11. c. 2. Abb. n. 2. Proccedit autem dispositio hujus c. secundum tempus antiquum, ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. Nam hodierno jure habenti duas Dignitates non datur optio retinendi, quam maluerit: sed prius obtenta vacat ipso jure, ita, ut alteri non possit resignari, c. De multis; 28. h. r. de quo infra.

CXXX. Assertio 3. Non solum autem plures Dignitates Ecclesiasticas, vel personatus, sed etiam plures Ecclesias parochiales simul recipere, contra SS. Canonum instituta, non licet, prout habetur in c. De multis; 28. in princ. & s. Hoc idem; h. r. Sed neq. duas Vicarias perpetuas unus simul habere potest: neq. etiam Rectorem & Vicarium, Rebuff. in praxi benef. tit. de Dispensat. etat. s. Incompatibilia; n. 3. & 9. Porro duæ, vel plures Dignitates, & Beneficia curata censentur incompatibilia, ita, ut nullâ ratione duo simul obtineri, & retineri possint, nisi unum eorum conferatur in Titulum, alterum in Commendam temporalem, v. g. ad sex menses, quæ non dat Titulum, nec in incompatibilitatem inducit; secus est de Commendâ perpetuâ, quæ sit ad vitam ejus, cui datur Beneficium, hæc enim confert Titulum Canonicum, Piasse. in praxi Episcopi. p. 2. c. 5. art. 3. n. 75. & 2. seqq.

CXXXI. Assertio 4. Nemo potest duos Beneficia uniformia seu similia, etiam simplicia, v. g. duos Canonicatus sub eodem tecto, id est, in eadem Ecclesia simul obtinere, & retinere, ut ex communi docet Azor. p. 2. l. 6. c. 1. r. q. 1. Garc. p. 1. r. c. 5. n. 182. Laym. l. 4. tit. 2. c. 8. n. 5. & sumitur ex cit. c. De multis; s. Hoc idem; ibi: in eadem Ecclesia, & c. Literas; 9. de Consec. Præb. & Clem. ult. h. r. Ratio est, quia si aliquis duo Beneficia conformia seu similia in eadem Ecclesia habeat, v. g. duos Canoniceatus; minuitur numerus Canonicorum, adeoque etiam cultus Divinus. Et quidem jure Communi longè difficilius conceditur, ut quis simul habeat duo Beneficia uniformia, sive similia, in una eademque Ecclesia, quam in diversis. Unde cui à Papa concessum est, ut duo Beneficia simul possit obtinere, non intelligitur ei concessum, ut in eadem Ecclesia duo Beneficia similia simul obtineat, etiam si fuerint simplicia, Azor. c. l.

CXXXII. Assertio 5. Non potest quis simul habere duo Beneficia simplicia, etiam in diversis Ecclesiis, si ambo requirant personalem residentiam incommensabilem; cum unus idemque simul in duobus locis residere non possit, ut ex communi docet Abb. in c. Extirpandæ; 30. s. Qui verò; n. 30. h. r. Rebuff. in praxi tit. de Dispensat. etat. s. Incompatibilia; n. 5. Garc. cit. c. 5. n. 261. Laym. c. l. n. 6. & constat ex Decreto Concil. Trident. sess. 24. c. 17. de ref. Talia Beneficia sunt imprimis duo Canonicatus diversarum Ecclesiarum, in quibus observatur Decretum Concil. Trident. sess. 25. c. 12. de ref. juxta quod Canonicis non licet, ultra tres menses quolibet anno, ab Ecclesiis suis abesse. Veruntamen in ijs Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ nostræ, in quibus, ex recepta immemoriali consuetudine, non requiritur perpetua totius anni residentia: sed tantum residentia medij anni, vel 4. aut trium mensium, eorum Canonicatus seu Præbendæ non debent computari inter Beneficia incompatibilia; cum non requirant residentiam impossibilem, sed illis satisfieri possit, residendo singulis annis per tot menses in singulis Ecclesiis, quos in ijs requiruntur, ut notat Laym. c. l. Præterea inter Beneficia, quæ ratione residentie personarum incompatibilia sunt, numerandæ etiam sunt duæ

Capellaniæ obtentæ in Ecclesiis diversis, & longè distitis, quarum utraq. personale servitium ex prima fundatione requirit, ideoque neutra per Vicarium administrari potest, cum juxta fundatorum voluntates sint servandæ, Laym. c. l.

CXXXIII. Assertio 6. Potest quis simul obtinere, & retinere duo Beneficia curata, unum per se, & alterum accessorie, absque dispensatione, v. g. Archidiaconatum habentem curam animarum, cui accessorie annexa, seu unita est Ecclesia Parochialis, ut constat ex c. Super eo; 6. h. r. in 6. Ubi Bonifacius VIII. rescribit, » quod si quidam personatû (quandoq. etiam curam » animarum habentem) in Ecclesia Cathedrali vel » Collegiata obtineant, unâ cum Præbendâ, cui ex » antiqua & approbata consuetudine est unita Eccle- » sia Parochialis, simul possit utrumq. Beneficium & » Personatum, & Parochiam ei annexâ retinere, abs- » que dispensatione (Papæ, Gl. in h. c.) quia hoc non est » contrarium Concilio Lateranensi (sub Innocentio » III. in c. De multis; 28. h. r.) Ratio est, quia in decreto il- » lius Concilij solum prohibetur, ne quis plures Digni- » tates curatas, vel plures Ecclesias Parochiales simul » obtineat; at, qui Dignitatem habet, seu Personatum, » etiam qui per se imminet cura animarum, ut est Ar- » chidiaconatus, vel Decanatus, etsi simul accessorie & » per acciden. ei annexa sit Ecclesia Parochialis, extra » Cathedralē Ecclesiam, non censetur habere duo Be- » neficia curata; quia Ecclesia Parochialis accessorie an- » nexa Dignitati, vel etiam Præbendæ Canonicali, dicitur » esse suppressa, & extincta, ideoque censetur simplex » Beneficium, ut ait Gl. h. c. in casu, ei; æquiparatur; quia » nimirum cura animarum actu, & quoad exercitium, » est penes Vicarium, quem is, qui Dignitatem vel Ca- » nonicatum habet, in Ecclesia Parochiali sibi substitui » nere debet, juxta c. Extirpandæ 30. s. Qui verò; & c. » Exposuisti 33. h. r. penes principalem verò Rectorem, » qui constituit Vicarium, cura solum est in habitu, lo- » quendo de cura fori penitentialis, quamvis cura, sive » jurisdictio fori exterioris & contentiosi maneat penes » eum, qui habet Dignitatem, vel Personatum, cui anne- » xa est Parochia, si quidem illi talis jurisdictio compe- » tat, Franc. h. c. n. 2. Quare Dignitas vel Præbenda Ca- » nonicalis, cui annexa est Ecclesia Parochialis, non ut » duo, sed ut unum Beneficium reputari debet, ut ait Jo. » Monach. h. c. n. 3. Nam Ecclesia Parochialis, propter u- » nionem seu accessionem ad alterum Beneficium, sor- » titur naturam & conditiones ipsius Beneficij prin- » cipalis, arg. c. Accessorium 42. de R. j. in 6. ideoque Ar- » chidiaconus vel Canonicus non tenetur per seipsum » residere in Parochia suæ Præbendæ annexa, Gl. h. c. v. » non obviat; curâ enim, quæ venit accessorie, non est at- » tendenda, sed natura tantum & qualitas Beneficij prin- » cipalis, etsi hoc sit minus dignum, seu simplex, cui Be- » neficium curatum subjicitur, & accessorie annectitur, » Anchar. h. c. not. 3. Et hinc etiam non est necessarium, ut » in impetratione Beneficij principalis fiat mentio de Be- » neficio curato, vel Parochiali, cum per se non vacet, sed » accessorie veniat: secus est, si utrumq. Beneficium, Di- » gnitas, vel Canonicatus essent per se instituta, & neu- » trum alteri subesset, nec esset accessorium alteri, tunc enim » de utroq. mentio facienda esset, Anchar. c. l. & Franc. n. 3.

CXXXIV. Porro licet aliquis simul obtinere pos- » sit duo curata Beneficia, unum per se, & alterum acces- » sorie, ut ex dictis patet: non tamen potest quis simul » obtinere duos Canonicatus, v. g. sub eodem tecto, sive » in eadem Ecclesia, unum per se, & alterum accessorie, » prout

prout statutum habetur in *Clem. si juxta 6. & ult. h. r.*
 » Ubi decernitur, si quis ex mandato Papæ Canoni-
 » carum & Præbendam sit adeptus in una Ecclesia, po-
 » terit in eadem Ecclesia acceptare Dignitatem inibi
 » postea vacantem, v.g. Archidiaconatum, tamen si il-
 » li certa Præbenda sive Canonicatus annexus sit; sed
 » priorem Præbendam seu Canonicatum amittere, ea-
 » que hoc ipso vacabit, post obtentam pacificam pos-
 » sessionem secundæ Præbendæ, cum Archidiacona-
 » tu. Nam ut inquit *Gl. ibid. V. Vacabit*; jura plus ab-
 » horrent ab eo, quod unus habeat duas Præbendas sim-
 » plices in eadem Ecclesia, quam ut habeat duo Benefi-
 » cia curata: prius enim non permittitur etiam jure ac-
 » cessionis, quia curatum annexum est Præbendæ,
 » juxta *cit. c. Super eo*; Addit *Gl. ibid.* quod nemo possit ef-
 » se triplex in eadem Ecclesia, sine dispensatione Papæ,
 » hoc est, præter Dignitatem, vel Personatum habere
 » duas Præbendas, etiam si altera sit accessorie annexa
 » Dignitati, *Garc. p. 1. c. 5. n. 187.* nec valet consuetudo
 » contraria, *c. 1. de Consuet. in 6. n. 7.*

CXXXV. Assertio 7. Licet potest quis simul obti-
 » nere, & retinere plura Beneficia sæcularia, quæ ratio-
 » ne residentia personalis, sunt comparabilia, si unum
 » ad congruam vitæ sustentationem non sufficiat. Est
 » communis sententia apud *Laym. cit. c. 8. n. 9.* & colligi-
 » tur ex *Concil. Trident. cit. Sess. 24. c. 17. de ref.* ubi sta-
 » tuitur, ut unum tantum Beneficium Ecclesiasticum
 » singulis conferatur, quod quidem, si ad vitam honestè
 » sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud
 » simplex sufficiens (dummodo utrumque personalem
 » residentiam non requirat) eidem conferre. Uti ex de-
 » clar. *Cardin. apud Jo. Gallem. ibid. n. 3.* habetur, quod
 » Episcopus potest conferre secundum Beneficium, si
 » primum non sufficit ad sustentationem, sed si duo non
 » sufficerent, non potest conferre tertium, absque di-
 » spensatione Sedis Apostolicæ.

CXXXVI. Hinc inferitur primò, quod potest quis
 » licet simul obtinere, non solum duo Beneficia sim-
 » plicia, quæ residentiam non requirunt: sed etiam u-
 » num residentiam non requirens, cum alio eam requi-
 » rente, si alterum eorum non sit sufficiens ad honestam
 » sustentationem, *Garc. cit. c. 5. n. 262.* & colligitur ex
 » *Concil. Trident. c. 1.* quando dicit, dummodo utrum-
 » que personalem residentiam non requirat.

Inferitur secundò, quod quis simul potest obti-
 » nere plura Beneficia in diversis Ecclesiis, si id necesse
 » sit ad honestam sustentationem, quæ impossibili-
 » tem residentiam non exigunt, ut duos Canonicatus,
 » qui perpetuam residentiam totius anni non requi-
 » runt, ut supra dictum: item plura Beneficia in eadem
 » Ecclesia, quæ difformia sunt, v.g. Dignitatem, ut Præ-
 » posituram, vel Decanatum, & simplicem Canonicatu-
 » m; quia per hoc non minuitur numerus Canonicor-
 » um, si quis plura Beneficia, continuam residentiam
 » non postulantia in diversis Ecclesiis, vel difformia in
 » eadem Ecclesia obtineat; cum possit aliquis simul ser-
 » vire Ecclesiæ, v.g. ut Præpositus, & ut Canonicus: &
 » qui est Canonicus in diversis Ecclesiis, potest diversis
 » temporibus in utraque residere, & suffragium dare
 » in Capitulo; secus est, si habeat duo Beneficia unifor-
 » mia, v.g. duos Canonicatus in eadem Ecclesia, tunc
 » enim magis minuitur numerus Canonicorum, qui est
 » certus ac definitus, v.g. duodenarius, & magis Ecclesia
 » necessariis sibi Ministris destituitur, dum enim uni duo
 » Canonicatus conferuntur, jam Ecclesia unius Cano-

nici consilio, operâ, & ministerio privatur, *Abb. in c.*
Cum jam dudum; 18. n. 9. h. t. *Nav. l. 3. Consil. 2. l. 1. & 24. n.*
 » 4. Unde neq; jure accessionis id licet, si enim Præben-
 » datus aut Canonicus dignitatem, vel Personatum cum
 » cura, vel sine cura adeptus sit in eadem Ecclesia, cui
 » similis Præbenda, sive Canonicatus, qualem antea ha-
 » buit, annexus sit, prior Canonicatus & Præbenda
 » ipso jure vacat, *Abb. in c. Literas*; 9. de *Concess. Præb.*
 » num. 2.

Dices, habens unum Beneficium curatum, potest ha-
 » bere, & retinere aliud Beneficium simplex, cui est an-
 » nexum aliud curatū, *c. Super eo*; 6. h. t. in 6. ergo multò
 » magis habens unū Beneficium simplex, potest obtine-
 » re alterum Beneficium curatū, cui est annexum aliud
 » Beneficium simplex; tum quia magis incompatibilia
 » sunt duo Beneficia curata, quam duo Beneficia simpli-
 » cia, tum quia annexum, seu accessoriū sequitur naturā
 » principalis, & ab eo regulatur: ergo cum Beneficium
 » curatum, v.g. Rectoria, sit compatibile cum priore Be-
 » neficio simplici, etiam Beneficium, quod est Rectoriæ
 » annexum, erit compatibile cum priore Beneficio
 » simplici. *Resp. cit. c. Super eo*; loquitur de duobus
 » Beneficiis curam animarum habentibus, sed non sub
 » eodem tecto, sive in eadem Ecclesia: & sic non licet
 » habere in eadem Ecclesia, duo Beneficia curata, etiam si
 » alterum habeat per annexionem alicui Beneficio non
 » curato: sicut non potest quis simul habere duo Bene-
 » ficia, etiam simplicia, si sint uniformia in eadem Ec-
 » clesia, *Navarr. l. 3. Consil. 23. n. 3. h. t.* ubi addit, quod hic
 » non sit eadem ratio in Beneficio principali, & in acces-
 » sorio, simplici unito Dignitati, v.g. Decanatus; quia
 » Beneficium principale est difforme priori Beneficio
 » simplici, ideòque cum illo compatibile, posterius ve-
 » rò simplex est uniforme, ideòque incompatible.

CXXXVII. Potrò et si spectato jure antiquo, Di-
 » gnitas & Canonicatus, & omnia alia Beneficia requi-
 » rant personalem residentiam, ideòque sint incompati-
 » bilia secundi generis, ita, ut sine dispensatione, sal-
 » tem Episcopi, simul retineri non possint: est tamen ei
 » jam per consuetudinem derogatum, quoad Beneficia
 » simplicia, ita, ut attentò etiam Concilio Tridentino,
 » sine ulla dispensatione, possit quis simul habere Di-
 » gnitatem, v.g. Decanatum & Canonicatum in eadem
 » Ecclesia. Neque obstat *c. Literas*; 9. de *Concess. Præb.* &
Clem. ult. h. t. quia loquuntur de Beneficiis ejusdem
 » speciei & uniformibus, non autem difformibus in ea-
 » dem Ecclesia, *Navarr. l. 3. Consil. 24. nu. 5. Garc. cit. c. 5.*
 » n. 235. *Less. cit. c. 34. n. 144. Laym. c. l. n. 7.*

CXXXVIII. Inferitur terciò. Probabile quoque est,
 » quod docet *Navarr. in Consil. 16. h. t.* posse aliquem si-
 » mul habere duas Capellanas in duobus Altaribus
 » ejusdem Ecclesiæ, cum onere, ut in uno Altari bis,
 » v.g. in hebdomada celebret, in altero ter, alijs diebus;
 » quia licet uno nomine generali Capellaniæ appellen-
 » tur, reipsa tamen non sunt Beneficia uniformia, sed
 » difformia censenda; cum distincta onera seu officia
 » in diversis Altaribus habeant. Idque saltem licitum
 » est, si consuetudo sit recepta, ut unus Capellanus duas
 » Capellanas hujusmodi in eadem Ecclesia habeat,
 » quarum altera non est sufficiens ad sustentationem
 » Capellani, *Garc. cit. c. 5. n. 229. Laym. c. l. n. 7.* Unde po-
 » test etiam Rector, seu Parochus alicujus Ecclesiæ, præ-
 » ter Rectoriam, seu Beneficium curatum, simul retine-
 » re Capellaniā in eadem Ecclesia existentem, *Navarr.*
cit. Consil. 16. n. 1. qui etiam addit in *Consil. 22. n. 2. h. t.*
 » quod

quod vi consuetudinis immemorialis, possit quis etiam duas tales Capellanas in eadem Ecclesia retinere, una cum dignitate vel officio, quod obtinet, si dignitas illa vel officium non sit sufficiens ad decentem sustentationem ipsius, quia non sunt Beneficia uniformia.

CXXXIX. An autem possit quis plura Beneficia simplicia non requiritentia personalem residentiam simul retinere, etiam quando unum eorum est sufficiens ad honestam sustentationem, dubitatur! Affirmat *Innoc. in c. fin. n. 1. de Cleric. non resid.* & in c. *Cum jam dudum*; 18. n. 4. h. t. *Rebuff. in praxi tit. de dispens. rat. etat. §. In Cathedralibus*; *Vers. Quod est verum*; *Ubi ait*, istam sententiam consuetudine invaluisse, tamque Papam scire, & tolerare. Negativa tamen sententia verior est & communior, quam tenet *Abb. in cit. c. Cum jam dudum*; n. 8. & in c. *Extirpanda*; 30. §. *Qui verò*; n. 34. h. t. quæ probatur ex c. *Conquerente*; 6. de Cleric. non resid. & *Concil. Trid. Sess. 24. c. 17. de ref.* Quia habentes plura Beneficia non necessaria ad vitæ sustentationem, vendicant, & appropriant sibi stipendia plurimum, & occupant locum Clericorum pauperum institutionum in illis Beneficiis. Idque procedit spectato Jure communi, nam an consuetudine contrarium induci possit dicitur §. seq.

§. II.

An, & quâ ratione per consuetudinem induci possit, ut quis simul plura Beneficia obtineat, & retineat, in eadem vel diversis Ecclesiis?

CXL. Assertio 1. Nulla consuetudine, nec quidem immemoriali, ac juramento firmata, introduci potest, ut Canonicus cum Præbenda Canonicali, duas dignitates vel personatus, aut duo officia, aut unam dignitatem & personatum, & officium simul obtineat in eadem Ecclesia, absque dispensatione Sedis Apostolicæ; ut constat ex c. 1. de consuet. in 6. & dictum supra lib. 1. tit. 4. n. 97. Ratio est, quia talis consuetudo, quæ ex radice ambitionis procedere solet, & tendit in diminutionem cultûs Divini, præbet occasionem negligentiam administrationem rerum Ecclesiasticarum, adeoque cedit in grave Ecclesiæ detrimentum, ut ex supra dictis patet. Sed neque per consuetudinem, etiam immemorialem, induci potest, ut quis in eadem Ecclesia simul habeat duos simplices Canonicatus sive Præbendas, ob eandem rationem, *Gl. in cit. c. Litteras de concess. Præb. ubi ait*, quod talis consuetudo potius censenda sit corruptela, cum quot Præbendæ sunt in Ecclesia, tot Canonici debeant constitui, *Abb. ibid. n. 2. & in cit. §. Qui verò*; n. 41. *Navarr. l. 3. Consil. 24. h. t. n. 5. Garc. cit. c. 5. n. 182. & 184.* Valet tamen consuetudo, ut unus in eadem Ecclesia, cum Præbenda Canonicali obtineat dignitatem & personatum, v. g. ut sit simul Præpositus vel Decanus & Canonicus, ut constat ex c. *Eam te*; 7. de Rescript. & ex cit. c. 1. de consuet. in 6. Ubi in fine dicitur, nulli liceat de cætero, nisi unicum, vel dignitatem aut præposituram, vel officium simul cum Præbenda, absq; Sedis Apostolicæ dispensatione, in eadem Ecclesia obtinere, vel jam obtenta retinere,

Tomus III.

cum ergo in cit. c. dicatur, duas dignitates vel officia in eadem Ecclesia à Canonico obtineri non posse, sine dispensatione Papæ; colligitur per sensum contrarium, utnam dignitatem seu personatum, vel unum officium cum Canonicali Præbenda, absq; dispensatione Papæ, obtineri possit, videlicet ex dispensatione Episcopi, vel vi statuti, aut consuetudinis Ecclesiæ. *Gl. ibid. V. Nisi unicum.*

CXLI. Assertio 2. Non valet etiam consuetudo simul obtinendi plura Beneficia curata, in diversis Ecclesiis, ut docet *Abb. in c. Extirpanda*; 30. §. *Qui verò*; n. 36. h. t. *Rebuff. in praxi tit. de dispens. de non residendo n. 66.* quia talis consuetudo nimis etiam est Ecclesiis & animabus damnosa, ideoque in c. *De multa*; 28. reprobatur talis consuetudo, & præsumptio ac cupiditas appellatur. Veruntamen probabile est, quod per consuetudinem immemorialem induci possit, ut non requiratur residentia personalis, etiam in Beneficiis curatis, sed per idoneum Vicarium ea administrari possint, ut docet *Navarr. l. 3. in Consil. 21. de Cleric. non resident. n. 4. junct. Consil. 24. h. t.* Nam consuetudo immemorialis æquipollet privilegio, ut quicquid per privilegium vel dispensationem S. Pontificis obtineri potest, idem etiam possit per consuetudinem immemorialem: atqui per privilegium vel dispensationem Papæ, ex justa causa, obtineri potest, ut quis non teneatur personaliter residere in dignitate, aut Beneficio curato, etsi præter illud, aliud curatum obtineat, ut constat ex cit. c. *Multa*; h. t. & ex praxi: ergo etiam per consuetudinem immemorialem id obtineri potest: modò alterum Beneficium curatum aut dignitas administratur, seu officium præstetur saltem per Vicarium, ne Ecclesia detrimentum patiat. Accedit, quod communiter *DD.* notant, sublatam per legem consuetudine, vel præscriptione quâcunque, non censeri sublatam immemorialem, nisi id specialiter exprimat, dummodò consuetudo Juri naturali vel Divino non repugnet. Adde, quod consuetudo immemorialis faciat præsumptionem Tituli à S. Pontifice olim impetrati, licet modò ille exhiberi non possit. Talis consuetudo adhuc hodie viget, in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, ut personatus v. g. Præpositura residentiam non requirat, vel non diuturnam, sicut exigit Concilium Trident. videlicet, ut quis ultra tres menses abesse non possit. Item ex recepta passim consuetudine Germaniæ, Parochiæ solent conferri Præpositis, Decanis, & Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, constituto in iis Vicario perpetuo, & assignatâ ipsi competente sustentatione. Monet tamen *Laym. cit. c. 8. n. 11.* nulla consuetudine etiam immemoriali excusari posse, si passim, & sine justa causa, hoc fiat, cum id Juri Divino repugnet; secus est, si ex justa causa fiat, quia v. g. Præpositus vel Decanus Ecclesiæ Cathedralis aut Collegiæ tenues redditus habet; & ob auctoritatem ac prudentiam Beneficium curatum per Vicarium bene administratur putatur: tunc enim talis consuetudo immemorialis non residendi in Beneficiis curatis seu parochiis non ita facile damnari potest, præsertim, cum inter justas causas excusantes à residentia etiam numerari soleat rationabilis consuetudo, ut videre est apud *Less. l. 2. c. 34. n. 163. Covarr. l. 3. resol. c. 13. n. 5. & 9. Garc. p. 3. c. 2. n. 197.* quamvis dicant, Concilium Trident. *Sess. 24. c. 12. de ref.* sustulisse talem consuetudinem etiam immemorialem: nam quando per legem consuetudo aliqua reprobatur

M

& damna

& damnatur tanquam iniqua & irrationabilis, tunc censetur damnata consuetudo quælibet, etiam immemorialis. Et tunc dicendum erit illam Constitutionem Tridentinam in quibusdam Ecclesiis receptam non esse, ut notat Laym. c. l. eam tamen non receptionem non excusare putat Garc. c. l. n. 199.

CXLII. Assertio 3. Potest per consuetudinem induci, ut quis simul plura Beneficia simplicia habeat, etiam si spectato Jure communi, personalem residentiam requirant; quia per consuetudinem tolli potest obligatio residendi, ut docet Navarr. l. 3. in cons. 24. n. 1. not. 4. h. t. ubi ait, quod ubique sit hujusmodi consuetudo in Beneficiis simplicibus, saltem secularibus; & consequenter potest etiam per consuetudinem induci, ut quis simul plura Beneficia simplicia habeat, & retineat, quod omnes admittunt, si unum vel plura talia Beneficia non sufficiant ad honestam sustentationem Clerici, vel justa causa adsit, ob quam uni plura Beneficia conferri possunt, etiam si quodlibet ad sustentationem sufficiat ex dispensatione Superioris, Azor. p. 2. l. 6. c. 11. n. 6. eod quod extra hos casus, pluralitas Beneficiorum, & per consequens etiam consuetudo habendi simul plura Beneficia, repugnet juri naturali, cui consuetudo derogare non potest. Verum quod talis consuetudo valeat, probabiliter docet Garc. cit. c. 5. n. 272. & seqq. post Innoc. & Navarr. Idque ex contrario fundamento probatur, quia multitudo Beneficiorum non habentium curam animarum lege naturali vel divina non est prohibita, modo non nimis multa hujusmodi Beneficia coacerventur.

§. III.

An, si is, qui iam obtinet Beneficium residentiam postulans, electus fuerit à Canonicis, vel aliis Clericis ad aliud Beneficium, quod similiter residentiam requirit, possit utrumque simul retinere?

CXLIII. Respondetur negativè, ut constat ex c. Cum non ignores; 15. h. t. ubi habetur, quod quidam Presbyter in una Ecclesia intitulus, ad aliam Ecclesiam ab Archipresbytero, seu Decano, & Clericis ejusdem electus fuerit in Rectorem illius Ecclesie, sed cum Presbyter priorem Ecclesiam deserere nolleret, Clerici alterius Ecclesie causam detulerunt ad Papam Alexandrum III. Qui respondit, quod non sit conveniens, sed Canonibus contrarium, ut unus idemque Presbyter in duabus Ecclesiis locum habeat, idèque mandat Archiepiscopo Genuensi, ut Presbyterum illum Beneficio suo (quod prius habuit) contentum esse jubeat: Et quamvis Clerici alterius Ecclesie in ipsum prius consenserint, quia tamen jam dissentiant (adeoque ab electione prius facta recedunt) non debet, cum illorum scandalo, in eadem Ecclesia recipi.

CXLIV. Hinc colligitur primò. Quod de Jure communi non potest quis simul in duabus Ecclesiis esse intitulus, sive non debet habere duas Ecclesias, quibus præsit, absque dispensatione; quia id est contra Canones, ut hic dicitur. Sicut enim una Ecclesia

unum tantum debet habere Rectorem, cum in uno corpore duo capita esse non debeant, ita nec unus Rector, debet præesse pluribus Ecclesiis, Gl. magna hic in notat. & Abb. n. 2. Similiter non potest quis simul, sine dispensatione, habere duas Præbendas, vel Beneficia requirientia personalem residentiam in diversis Ecclesiis, Abb. hic n. 3. & patet ex supra dictis.

Colligitur secundò. Si Clerici ignorantes aliquem Beneficium habere, illum eligant ad aliam Ecclesiam, possunt resilire ab electione, nisi electus prius Beneficium dimittere, vel resignare, vel in eo non residendi dispensationem impetrare velit, ut docet Innocent. in c. ult. n. 2. circa finem de Cleric. non resid. & Abb. hic n. 8. Ratio est, quia præsumendum est, quod eligere voluerint conformiter statuto suo, vel juri Canonico, secundum quod, non potest aliquis in duabus Ecclesiis esse intitulus; idque quia ad assiduam residentiam & servitium personale est obligatus. Si autem scientes aliquem esse Beneficiatum, illum eligant ad aliam Ecclesiam, tunc iterum distinguendum est; nam vel eligunt ad Beneficium dignius, aut multò melius eo, quod antè obtineret, ita ut electus censetur ascendere seu promoveri: & tunc censetur fieri electio sub conditione, vel modo, ut electus prius Beneficium dimittat, & in altero resideat; quod si facere nolit, Clerici electores ab electione resilire possunt: Vel ipsi eligunt ad Beneficium æquale, sive non notabiliter melius: & tunc præsumi potest, Clericos illos velle à statuto suo obligante ad residentiam recedere, eamque obligationem remittere: vel denique si residentia jure communi exigatur, censendum est electores contentos esse, ut electus, impetratà dispensatione absens prius Beneficium retineat; quia aliàs non possunt Capitulares, sine consensu Episcopi, obligationem residendi remittere; cum non possint statum Ecclesie suæ, sive nova statuta condendo, sive vetera abrogando, sine Episcopi auctoritate mutare, vel tollere, juxta c. Consuetudinis; 9. de consuet. Idèque Episcopus tali casu contra electionem se opponere potest, Laym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 10. in fine. Porro si electus vellet primam Ecclesiam vel Præbendam dimittere, & secundam acceptare, tunc non possent Capitulares Clerici recedere ab electione Presbyteri, postquam semel in eam consenserunt, Gl. hic V. Consenserint.

Colligitur tertio. Propter scandalum interdum receditur à jure, Gl. fin. hic, ut in casu hujus c. Clerici, qui prius consenserunt in Presbyterum, eum eligendo, poterant postea dissentire, & electionem revocare propter scandalum; quia electus noluit dimittere primam Ecclesiam, vel Præbendam, sed simul retinere, quod licitè non poterat, Gl. magn. hic in notat.

§. IV.

De incompatibilitate Beneficiorum, & vacatione unius, per affectuionem alterius.

CXLV. In hac re distinguenda sunt quatuor tempora ante Concilium Tridentinum, ut notat Abb. in c. Quia nonnulli; 3. n. 4. de Cleric. non resid. in Eccl. Azor p. 2. lib. 6. c. 13. q. 1. Garc. de Benef. p. 1. c. 5. n. 1. & seqq. Primum tempus est ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. habitum; quo tempore si quis duas

paro-

parochias, vel duas dignitates, vel alia Beneficia incompatibilia simul obtinebat, non vacabat primum, ipso jure, per assecutionem secundi, neque privabatur, ipso facto, secundo, si utrumque retinere præsumeret, sed dabatur ei optio, ut unum retineret, & alterum dimitteret, ut constat ex c. *Referente*; 7. h. t. Nam cum J. Presbyter duas Ecclesias obtineret, Archidiaconus ei unam de facto ademit, & illam alteri Presbytero G. contulit. Quare dictus J. appellavit ad Metropolitanum suum, nempe ad Archiepiscopum Rhemensem, qui illi Ecclesiam restituit. Postea Archidiaconus ille dictum J. quia vocatus venire contempsit, excommunicavit. Re delata ad Alexandrum III. is Presbyterum J. ab excommunicatione absolvit, & mandavit Episcopo Diocesano, ut eidem, relicta ex duabus Ecclesiis una, quam voluerit, alteram dicto Clerico G. si Ecclesiam non habeat, sine mora assignet, alioquin alteri personæ idoneæ Beneficium non habenti illam conferat. Consentit c. *Præterea*; 14. h. t. de quo supra.

CXLVI. Porro dispositio hujus c. cum generaliter loquatur de Ecclesiis, adhuc hodie locum habere potest, in Ecclesiis seu Beneficiis non curatis, v.g. in duobus Canonatibus, vel uno Beneficio curato, & altero simplici residentiam requirente; quæ cum sint incompatibilia, & utrumque retineri non possit, cogendus est Beneficiarius, ut alterum, quod voluerit, resignet, quamvis neutrum ipso jure vacet, ac proinde hoc c. per posteriora jura correctum non est: quippe quæ loquuntur de pluribus dignitatibus seu personatibus, vel de Ecclesiis parochialibus; nam concessio jurium, quoad fieri potest, vitanda est, sed jura juris potius concordanda sunt. *Abb. hic n. 3.*

Deinde probabile etiam est, quod hæc Constitutio procedat, ita ut locus sit optioni retinendi beneficium, quod provitus maluerit, quando duæ dignitates, vel duæ Ecclesiæ parochiales alicui collatæ sunt, eodem tempore, ita ut constare non possit, cujus possessionem prius acquisiverit; quia hic casus non est decisus in posterioribus juribus, quippe quæ loquuntur in illo casu, in quo Clericus prius obtinuit unam dignitatem, vel unam parochiam, & postea pacifice consecutus est alteram, tunc enim ipso jure vacat prima, ut infra dicitur: hic verò est sermo de illo casu, quo eodem tempore assecutus est utrumque Beneficium, ita ut non constet, quod unius possessionem prius obtinuerit, quam alterius, ergo hujusmodi casus tanquam omisus, & jure non expressus remanet sub dispositione juris antiqui, & communis, secundum quod, proviso optio datur unum retinendi, & alterum dimittendi, prout voluerit, ut habetur in hoc c. & docet Imola in c. *Quia nonnulli*; 3. n. 12. de Cleric. non resid. & Alex. de Nevo ibid. q. ult. n. 22. quos sequitur Eagnan, hic n. 9.

CXLVII. Secundum tempus est Concilii Lateranensis sub Alexandro III. c. 13. quod refertur in c. *Quia nonnulli*; 3. *supr. de Cleric. non resid.* In quo decretum fuit, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales reciperet, alioquin privaretur dignitate, vel parochia posterius accepta (non quidem ipso jure, sed per sententiam, sive officio judicis, *Abb. ibid. n. 4.*) & conferens potestate conferendi pro illa vice. Ubi tamen notandum, quod licet hæc decretalis sit posita in priore Titulo, non ideo ta-

men censeri debet prius esse editam, quam decretalem c. *Referente*; quæ in hoc Titulo est collocata, & prius edita; quam illa, tamen utraque sit ejusdem Papæ Alexandri III. neque enim ordo scripturæ sive compilationis in hoc est attendendus. *Abb. c. l. n. 4. Alex. de Nevo in cit. c. Quia nonnulli*; n. 9. quod autem hoc c. sit posterius c. *Referente*; 7. h. t. colligitur ex c. *De multa*; 28. h. t. ubi in *prin.* refertur dicta Constitutio Concilii Lateranensis posita in cit. c. *Quia nonnulli*; tanquam tunc vigens, *Garc. cit. c. 5. n. 5.*

CXLVIII. Tertium tempus est Concilii Lateranensis sub Innocentio III. c. 29. relati in c. *De multa*; 28. h. t. Ubi sic statuitur: Etsi jam olim in Concilio Lateranensi (sub Alexandro III. in c. *Quia nonnulli*; 3. de Cleric. non resid. in Eccles.) prohibitum erat, ut nullus plures dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet, contra SS. Canonum instituta: alioquin alterum tale Beneficium recipiens, illud amitteret, sive ipsi adimeretur, & qui ipsi contulit, potestate conferendi privaretur. Quia verò propter quorundam cupiditatem, nulla, vel exigua ex hoc decreto utilitas provenit, ideo Innocentius III. in Concilio Lateranensi c. 29. statuit, ut quicumque Beneficium curatum jam obtinens, alterum etiam curam animarum habens receperit, is curato Beneficio prius obtento, ipso jure, sit privatus: Sin autem illud retinere contenderit, etiam secundo privetur. Is verò, ad quem collatio spectat, prius Beneficium curatum, post receptionem secundi, liberè conferat, cui merito conferendum judicaverit: sin autem ultra sex menses conferre distulerit, non solum collatio ad alios devolvatur (*juxta Concil. Lateran. in c. 2. de conc. Præb.*) sed etiam tantum de proventibus Ecclesiæ ejus, cujus est beneficium illud, dare teneatur, quantum à tempore vacationis ipsius perceptum fuit. Quod autem de curatis Beneficiis dictum, similiter de personatibus observandum decernitur, ut scilicet nullus plures dignitates aut personatus, maxime in eadem Ecclesia, habere præsumat, etiam si curam animarum non habeant. Verum circa sublimes (Illustres aut nobiles) & Litteratas personas, quæ majoribus Beneficiis sunt honorandæ, si ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam dispensari poterit.

CXLIX. Pro explicatione hujus celebris c. notandum primò. Quando in hoc c. dicitur, per vacationem secundi beneficii vacare primum, ipso jure, dummodò utrumque sit curatum: per sensum contrarium infertur, quod si obtinens Beneficium curatum recipiat non curatum, vel è converso, obtinens non curatum recipiat secundum curatum, primum non vacat, ipso jure, licet non curatum personalem residentiam requiratur, vel aliàs sit incompatible; quia in hoc c. requiritur, ut primum Beneficium sit curatum, sicut & secundum, ut patet ex illis verbis, si prius tale Beneficium habeat, ut ex veriore & communiori sententiâ docet *Abb. hic n. 2.* Idque procedit, spectato Jure communi Canonico, ante Concil. Trident. nam hoc *sess. 7. c. 4. de refor.* extendit hanc Constitutionem etiam, ad alia quæcunque incompatibilia Beneficia Ecclesiastica, ubi statuit, ut quicumque de cætero plura curata, aut aliàs incompatible Beneficia Ecclesiastica, quocumque modo & titulo, contra SS. Canones & præsertim contra hujus Constitutionis (nempe c. *De multa*;) dispo-

» dispositionem recipere, ac simul retinere præsum-
 » pserit, Beneficiis ipsis, etiam præsentis Canonis
 » (sive hujus decreti Concilii) vigore, ipso jure,
 » privatus existat, *Garc. p. 1. de Benef. c. 5. n. 83. & 84.*
 quem sequitur *Barb. hic n. 7.* & plures declarationes
 Cardinalium adfert, *Garc. c. l. ubi etiam n. 86. & seq.*
 ait, hanc sententiam receptam esse in Cancellaria Apo-
 stolica, & à Rota Romana; quia Concilium ibi loqui-
 tur generaliter de quibuscunque Beneficiis incompati-
 bilibus, vigore quorumcunque Canonum, nec re-
 stringi potest ad dictum cap. *De multa*; quia addit, præ-
 fertim, quæ dictio est ampliatiua, & includit etiam alia,
Garc. c. l. n. 91. ubi n. seq. ait, verba illa, juxta ipsius
 Constitutionis (c. *De multa*;) dispositionem, etiam præ-
 sentis Canonis vigore ipso jure vacent, ita intelligenda
 esse, quòd quia dicta Constitutio *De multa*; non lo-
 quitur de quibuscunque Beneficiis incompatibilibus,
 etiam vigore præsentis Canonis seu decreti Concilii
 illam extendentis ad quæcunque incompatibilia, ipso
 jure vacant per affectuionem secundi.

Verùm contrarium, secundum Jus, esse respon-
 dendum censet *Navarr. lib. 3. Consil. 17. h. 1.* nempe
 quòd per affectuionem secundi Beneficii incompati-
 bilis, quia utrumque personale residentiam requi-
 rit, ut v. g. duo Canonici, vel quia alterum est per
 se sufficiens ad congruam sustentationem, primum
 non vacat, ipso jure, quia *Concil. Trident. c. l.* solum
 loquitur expressè de Beneficiis curatis, & de aliis in-
 compatibilibus generaliter, & sine correctione juris
 antiqui & communis, à quo non debet recedi, nisi
 id per novum Jus sit expressè correctum: possunt
 autem per Beneficia incompatibilia c. l. intelligi di-
 gnitates & personatus non curati, de quibus loquitur
 c. *De multa*; 28. h. 1. & quòd ibi à Tridentino Concil.
 allegatur; vel Beneficia simplicia uniformia sub eo-
 dem testò, sive in eadem Ecclesia: si quis enim duo
 Beneficia, etiam simplicia, in eadem Ecclesia obti-
 neat, ipso jure vacat primum, si similia fuerint c. *Lit-
 teras*; 9. de concess. Præb. Deinde particula etiam ibid.
 apponitur, videlicet ipso jure etiam præsentis Canonis vi-
 gore privatus existat, satis indicat, noluisse Concilium
 vacationem seu privationem novam ipso jure induce-
 re, sed veterem confirmare & innovare, statuendo,
 ut Beneficia incompatibilia, quæ juxta Jus antiquum
 ipso jure vacabant, etiam secundum novum vacant
 ipso jure. Neq; verò ibid. particula præsertim accipien-
 da est ampliatiue, ut includat omnia alia Beneficia in-
 compatibilia: ex adjunctis enim patet restrictivè potius
 accipiendam esse. Atque hæc sententia Navarri est val-
 de probabilis & in praxi rita, saltem ubi decretum hoc
 Concil. Trident. in eo sensu & rigore nō est receptum.

Porro cit. decreto Concilii Trident. non adversa-
 tur aliud decretum ejusdem Concilii, sess. 24. c. 17.
 de ref. ubi statuitur, ut illi, qui in præsentem plures Pa-
 rochiales Ecclesias, aut unam Cathedralem, & alte-
 ram Parochialem obtinent, unā tantum retentā, te-
 neantur alteram intra sex menses dimittere; ex quo a-
 liqui inferunt, obtinentem Beneficia incompatibilia,
 habere sex menses ad dimittendum, quòd voluerit:
 nam illud decretum loquitur solum de pluribus Paro-
 chialibus, aut aliis incompatibilibus Beneficiis obtin-
 tis ante Concil. Trident: non autem de obtentis vel
 obtinendis post illud, de quibus loquitur idem Concil.
 cit. c. 4. sess. 7. *Garc. cit. c. 5. n. 77.*

CL. Notandum secundò. Quando in cit. c. *De
 multa*; dicitur, eum, qui Beneficium aliquod habens
 curam animarum annexam recepit, cum prius tale Be-
 neficium haberet, esse priore, ipso jure, privatum;
 per Beneficium curatum intelligitur, quòd curam ani-
 marum habet in foro interno seu pœnitentiali, adeò-
 que strictè curatum est: vel quòd curam jurisdictione-
 nalem habet in foro tantum externo, seu contentioso,
 ut est Archidiaconatus, Decanatus Cathedralis &c.
Abb. hic in addit. n. 24. quamvis *Barb. in Collect. hic*
 dicat, quòd in hoc c. per Beneficium curatum non in-
 telligatur, quòd curam habet seu jurisdictionem in
 foro externo, adeòque hoc incompatibilitatem cum
 altero Beneficio Parochiali non inducere, ita ut hoc
 per affectuionem alterius v. g. Archidiaconatus, ipso
 jure, non vacet. Sed hæc expositio nimis restringit
 cit. c. *De multa*; sine fundamento solido.

Porro illud magis certum est, quòd Beneficium
 actu curatum, ipso jure, non vacet per adeptuionem
 alterius, quòd non est actu curatum, sed habitu tan-
 tum, ut si omnes parochiani peste, fame vel bello sub-
 lati sint, & perierint, solaque Ecclesia parochialis re-
 manserit: nam Constitutio pœnalis non debet extendi
 ultra strictam proprietatem verborum, præsertim cum
 in tali Beneficio, quòd est curatum habitu tantum,
 cesset principalis ratio hujus Constitutionis pœnalis;
 potest enim quis simul deservire uni Beneficio curato
 actu, & alteri curato habitu tantum, adeòque utrum-
 que est comparabile, & saltem ex dispensatione Epi-
 scopi utrumque simul retineri potest, *Abb. hic in addit.
 in sine Barb. c. l. n. 4.* Excipi debet, nisi sit spes, quòd
 parochiani, qui omnes discesserant, proximè sint re-
 versuri: tunc enim censetur actu curatum Beneficium,
 non habitu tantum. *Fagnan. hic n. 43.*

Notandum tertio. Ut recipiens secundum Be-
 neficium curatum, non tantum primo, quòd ipso ju-
 re amisit, sed etiam secundo privetur, requiritur, ut
 idem Beneficium, unā cum primo, retinuerit usque
 ad litis contestationem: si enim ante illam destiterit
 retinere primum Beneficium, illud solum amittit: sed
 secundo non est privandus, ut tradit *Gl. V. Contende-
 rit*: quamvis secundum alios, ob solam retentionem
 prioris Beneficii sit privandus etiam secundo, licet
 quando incipit conveniri in judicio, velit illud dimit-
 tere, quia non obedivit Canonis id præcipienti, & fur-
 tum committit percipiendi fructus prioris Beneficii,
 quòd jam ipso facto amisit, *Jo. Andr. hic n. 17.* sed
 hæc quæstio novo jure cessat, ut infra dicitur.

Notandum quarto. Beneficium curatum obti-
 nens, & aliud simile recipiens, spectato jure antiquo,
 non erat secundo privatus, ipso jure, sed privandus
 per sententiam Judicis, ut colligitur ex hoc c. ibi: etiam
 alio spoliatur, scilicet per sententiam, *Innoc. hic n. 2. V.
 Contenderit*; Hodie ramen etiam secundum Benefi-
 cium, si retineatur simul cum primo, vacat ipso jure
 per Constitutionem; *Execrabilis. Fagnan. hic n. 8.*

CLI. Notandum quinto. Is, ad quem spectat
 collatio Beneficii, potest ac debet post obtentam pos-
 sessionem pacificam secundi Beneficii, primum va-
 cans conferre personæ idoneæ, etiam irrequisito pos-
 sessore, ut colligitur ex hoc c. ibi: libere conferat, id est,
 illo non monito vel vocato, ut explicat *Jo. Andr. hic
 n. 10. V. Libere Imola ibid. n. 6. Abb. n. 3.* & post sex
 menses à tempore receptionis secundi Beneficii, &
 noti-

notitiæ vacationis numerandos, c. *Quia* 3. §. *de concess. Præb. Jo. Andr. hic V. Sex menses*; Idque obtinet etiam in aliis casibus, in quibus Ecclesia vel Beneficium, ipso jure, vacat, *Innoc. hic n. 3. Vers. quantum ad hoc*. Quod si Episcopus, ad quem spectat collatio, intra sex menses, primum Beneficium vacans per receptionem secundum non conferat, jus conferendi devolvitur ad proximum Superiorem, & ipse tenetur tantundem ex suis proventibus assignare illi Ecclesiæ, cujus Beneficium distulit conferre, quantum ex fructibus ipsius, durante vacatione, constiterit esse perceptum, ut habetur in *c. De multa*; aliàs si collator proprios proventus non habeat, aliter punietur, ad arbitrium judicis, *Gl. hic V. Proventibus*; *Jo. Andr. ibid. n. 12. V. Constat*.

Notandum sextò. Constitutio *hujus c.* & pœna illius habet locum etiam in personatibus, ut habetur *hic §. Hoc idem*; quod dupliciter intelligi potest. Primò, secundum *Hofiens. hic V. Hoc idem*; quod habeat, locum, non tantum in Beneficiis curam animarum habentibus, sed etiam in personatibus diversarum Ecclesiarum non curatis; quia cum in *princ. hujus c.* generaliter fuerit dispositum de Beneficiis, quibus cura animarum annexa est, utique sub illa dispositione erant comprehensi etiam Personatus Curati: alioquin frustra decerneretur postea, idem servandum esse in personatibus curatis, ergo id intelligi debet de personatibus non curatis, cum de curatis jam hoc statutum fuerit: idque etiam tenet *Gl. hic V. In eadem Ecclesia*; ubi ait, idem esse judicium de personatibus curatis, & non curatis. Secundò *Innocent. hic n. 4. V. Hoc idem*; & alii ajunt textum in *§. Hoc idem*; intelligendum esse etiam de personatibus curatis, ita ut sensus sit, quod in *princ. hujus c.* dictum est in genere de Beneficiis curam animarum habentibus, quod primum, recepto secundo simili, ipso jure vacet: idem etiam dicendum est de personatibus diversarum Ecclesiarum, quæ similiter curam animarum habent: idque colligitur ex eo, quia statim additur, in eadem Ecclesia nullum posse habere plures dignitates aut personatus, etiam si curam animarum non habeant: ergo quod prius statutum est, intelligi debet de personatibus diversarum Ecclesiarum, quibus cura animarum est annexa, alioquin nihil in hoc *§.* additum fuisset; quia cum prohibitum sit habere plures personatus in diversis Ecclesiis, multò magis intelligi debet, esse prohibitum habere plures personatus in eadem Ecclesia: & hinc dispensatus ad plures dignitates in diversis Ecclesiis, non censetur dispensatus ad plures dignitates in eadē Ecclesia, nisi hoc exprimitur, *Jo. Andr. hic n. 13. Abb. n. 4.* Et hæc expositio magis congruit Litteræ textus. Verum hodie, juxta decretum Concilii Trident. c. l. pœna hujus Constitutionis extenditur ad omnia Beneficia quomodocunque incompatibilia, adeoque etiam ad dignitates vel personatus non curatos in eadem Ecclesia, qui sine dubio sunt incompatibiles, ut patet ex hoc *c. §. Hoc idem*; *V. Addentes*; *et c. Ad hæc* 13. h. r. *Fagnan. hic n. 8.* Porro quæ in fine *hujus c.* adduntur de dispensatione, infra explicabimus.

CLII. Denique quartum tempus est Constitutionis Extravag. Joan. XXII. quæ incipit: *Execrabilis* h. r. in qua statuitur primò, quod obtinentes nunc (scilicet tempore publicationis hujus decretalis) ex legitima dispensatione, plures Dignitates, Perso-

natus, Officia, Prioratus, aut Beneficia, quæ aliàs, absque dispensatione, obtineri non poterant: unum tantum ex Ecclesiis vel Beneficiis hujusmodi, quibus cura imminet animarum, cum dignitate, personatu, Officio, vel Beneficio, sine cura, quod habere maluerit, licet possint retinere: quæ tamen (scilicet unum cum cura, & alterum sine cura) teneantur eligere intra mensem, numerandum à tempore notitiæ hujus Constitutionis. Cetera verò Beneficia (scilicet non electa) cum cura, vel sine cura, quæ ex dispensatione obtinebant, & quæ aliter de jure licet retinere non poterant (ut sunt plures personatus vel dignitates etiam sine cura, *Gl. hic V. Non poterant*); & ex tunc (scilicet lapsò mense) vacare censentur, coram Ordinario (id est, Episcopo, vel Sede vacante, Capitulo) sub testimonio publico (videlicet vel instrumento publico seu Litteris Authentico sigillo obsignatis, vel fide dignorum testimonio, *Gl. hic V. Sub testimonio*; intra idem tempus, verbaliter, id est, verbis expressis, & realiter, id est, ipso facto, & in effectu dimittere teneantur, nec ad ea redire, aut eorum administrationi, sine nova collatione, ab eo, qui poterat, facienda, se immiscere, præsumant: alioquin tam his (scilicet non dimissis) (quàm aliis (nempe uno curato, & altero non curato, quæ virtute hujus Extravagantis retinere poterant) ipso jure, sint privati, & ad similia Beneficia obtinenda prorsus inhabiles fiant. Tertio, Excipiuntur tamen in *princ. hujus Constitutionis* Cardinales S. Rom. Ecclesiæ, qui universali Ecclesiæ inserviando, singularum Ecclesiarum communitatibus se impendunt: ac Regum filii, qui propter sublimitatem eorum, ac generis claritatem, potioris gratiæ prærogativâ sunt attollendi. Quarto, Illi verò, qui duo Beneficia, juxta moderationem hujus Constitutionis, per electionem à se factam obtinent (unum scilicet cum cura, & alterum sine cura) & ad alia similia Beneficia, auctoritate Apostolicâ, gratiam expectativam habent, possunt, cum vacaverint, intra mensem, ea eligere, & dimissis aliis, in forma supra præscripta recipere, ac licet retinere, alioquin, si contra faciant, pœnas similes incursum, prout habetur in *§. Per hoc autem hic*. Quintò, Qui plura hujusmodi Beneficia, sine legitima dispensatione, retinere præsumunt, eo tantum retento, quod ultimò receperunt, si in eo ex Canonica collatione jus eisdem competat, intra idem tempus (scilicet mensis) verbo & facto, ac sine fraude, coram Ordinario, sub testimonio similiter publico, omnia illa dimittere tenentur: alioquin etiam illo (scilicet ultimo recepto) ipso jure sint privati, in quo jus eis aliàs competeat, & ad quæcunque Beneficia Ecclesiastica obtinenda penitus inhabiles censeantur. Sextò, Qui verò deinceps dignitatem, personatum, officium, vel aliud Beneficium curam animarum habens annexam, receperint, si antea simile obtinebant, illud (quo ipso jure post habitam possessionem secundi pacificam, vel si per eos steterit, quòminus haberent, sunt privati) sine mora in manibus Ordinariorum, pari modo, dimittere debent: alioquin & tunc sint etiam secundo ipso jure privati: & non tantum ad sacros Ordines suscipiendos, sed etiam ad obtinendum quodcunque Beneficium Ecclesiasticum sint inhabiles. Septimò, Omnia

„ etiam & singula Beneficia vacatura, vel dimissa Papæ
 „ & Sedis Apostolicæ dispositioni sunt reservata, ita,
 „ ut si quis de illis, quavis auctoritate, vel quocunque
 „ modo disponere attenter, id irritum sit. Octavò. Per
 „ Ordinarios in his casibus intelliguntur Episcopi, in
 „ quorum Diocesibus sunt Beneficia sic dimittenda,
 „ aut ipsi dimittentes, aut vacantibus Sedibus Epi-
 „ scopalibus, Capitula Ecclesiarum Cathedralium:
 „ qui de Beneficiis tam dimissis, quàm perditis, Pa-
 „ pam, quamprimum commodè poterunt, certio-
 „ rem facere studeant, ut de illis disponat. Nonò.
 „ Denique per Beneficia curata, quæ possunt retineri
 „ cum alio Beneficio, sine cura, hic intelliguntur illa
 „ tantum, quæ parochias habent, in quibus animarum
 „ cura, non per Vicarios perpetuos, sed per Rectores,
 „ aut Ministros Beneficiorum, vel per Vicarios illo-
 „ rum temporales exercetur: & quorum Ministris,
 „ ratione hujusmodi Beneficiorum, jus competit vi-
 „ sitandi, inquirendi, censuras ferendi, & ab illis ab-
 „ solvendi, sive de consuetudine, aliis juribus, quæ
 „ de cura animarum loquuntur, quoad cætera, in suo
 „ robore permanentibus.

CLIII. Pro declaratione hujus decretalis no-
 tandum primò. Inhabilitas, quæ in hac Extravag.
Execrabilis, inducitur ad Beneficia quævis obtinen-
 da, non incurritur ad jam obventa, ut tradit *Garc. p.*
II. de Benef. c. 5. n. 17. Habet autem hæc Constitu-
 tio locum, & ejus pœna, non solum, si quis duo Bene-
 ficia curata strictè, vel etiam largè, cum jurisdictione
 fori contentiosi: sed etiam si quis retineat Bene-
 ficiū curatum, sive strictè, sive largè, cum dignita-
 te, personatu, vel officio sine cura, etiam fori exter-
 ni: vel duas dignitates, personatus, aut officia, vel di-
 gnitatem, cum personatu aut officio sine cura: ac
 proinde hæc Extravagans severior est & strictior,
 quàm Constitutio *c. De multa*; nam in hac Extravag.
 non requiritur, ut ambo Beneficia sint curata: illa
 enim verba in §. qui verò deinceps receperit Beneficiū
animarum curam habens annexam, solum referri debent
 ad verbum immediatè præcedens, aut aliud Bene-
 ficiū, & non ad dignitatem, personatum, vel offi-
 cium, ut ex contextu patet; aliās enim debuisset di-
 ci in plurali, *animarum curam habentia annexam*, *Gl.*
hic V. Simile; *Garc. cit. c. 5. n. 24. Azor p. 2. lib. 6. c.*
13. q. 1. Barb. hic n. 4. Neque verò per hoc pœna
 ipso jure ibi imposita extenditur, sed comprehen-
 ditur in verbis hujus Extravag. ibi: *dignitatem per-*
sonatum, vel officium, & ibi: *simile*, *Garc. c. l. n. 29.*

Notandum secundò. Hæc Constitutio, ejusque
 pœna non habet locum in eo, cum quo legitimè di-
 spensatum est ad plura Beneficia, etiamsi illa non ca-
 nonicè receperit, quia etsi malè agat recipiendo, sine
 Canonico titulo: non tamen incurrit pœnam, quòd
 plura simul obtineat, cum habeat dispensationem,
Garc. hic n. 18. Barb. hic n. 5. ubi alias limitationes
 adfert.

Notandum tertio. Quamvis in priore parte
 hujus Extravag. ubi agitur de Beneficiis obtentis, di-
 missio primi Beneficii incompatibilis debeat fieri in-
 tra mensem: at verò in sequente §. *Qui verò*; in quo
 agitur de Beneficiis deinceps obtinendis, dicta di-
 missio primi Beneficii debet fieri statim & incontinen-
 ti (juxta arbitrium boni viri, & subjunctam materiam)
 ut colligitur ex illis verbis, *absque moræ dispendio*: ver-

ba autem subjuncta, *pari modo*, non possunt referri ad
 tempus, de quo ibi jam specialiter fuit dispositum
 immediatè antè: sed ad modum referenda sunt, ut
 nimirum dimissio fiat verbo & facto, & sine fraude,
 & cum effectu, ac sub testimonio publico, *Gl. ibid. V.*
Pari modo; *Garc. c. l. n. 36. & 2. seqq. Barb. hic n. 9.*
 quamvis contrarium teneant *Rebuff. & Zerola apud*
Garc. n. 35.

CLIV. Notandum quartò. Ad evitandas pœ-
 nas hujus Extravag. saltem ex recepta & approbata
 jam consuetudine, non requiritur, ut adeptus secun-
 dum Beneficiū, prius habitum resignet verbaliter,
 sub publico testimonio, coram Ordinario, sed suffi-
 cit, si realiter & cum effectu primum, ejusque pos-
 sessionem dimittat, *Zerola in praxi Episc. V. Beneficia ad*
3. propè finem, *Garc. c. l. n. 40. & seq.* Requiritur ta-
 men, ut si quis pacificam possessionem secundi bene-
 ficii sit assecutus, vel per eum steterit, quòminus asse-
 queretur, dimissio primi Beneficii liberè & absolutè
 fiat, non in alterius favorem, aut ex causa permuta-
 tionis, neque cum reservatione pensionis vel fructu-
 um, *Garc. c. l. n. 58. & 2. seqq.* cum enim tunc prius
 Beneficiū ipso jure vacet, non potest propriè resi-
 gnari, sed dimissio illa solum ad factum spectat, ut
 nimirum à se possessionem illius abdicet, ut tradit *Gl.*
hic in cit. §. Qui verò; *V. Dimittere*; qui enim nullum
 jus habet in Beneficio, non potest illud resignare, *Pa-*
ris, l. 3. de resign. Benef. q. 1. n. 80. & 103. plura
 de hoc videri possunt apud *Garc. c. l. n. 61. & 3. seqq.*

Notandum quintò. In hac Extravag. §. *Que*
Omnia; non reservantur Papæ Beneficia priora, quæ
 per adeptionem posteriorum vacant, vi *c. De multa*;
h. t. sed solum posteriora, quæ propter indebitam &
 illicitam retentionem prioris Beneficii vacant virtute
 hujus Extravag. *Garc. c. l. n. 45. Barbos. hic n. 10.* sed
 de reservatione Beneficiorum agetur infra.

Ex dictis colligitur, quòd, non obstante hac
 Constitutione, possit quis simul obtinere duos Cano-
 nicatus simplices in diversis Ecclesiis; quia hic solum
 prohibetur, ne quis simul habeat duo Beneficia cura-
 ta, vel unum curatum, cum dignitate vel personatu
 non curato: simplex autem Canonatus non est per-
 sonatus, neque dignitas simpliciter, quia ad hanc re-
 quiritur, ut quis habeat præminentiam, non solum
 super alios Clericos inferiores, sed etiam super alios
 Canonicos, ut alibi dictum.

§. V.

*Quanam prater ea requirantur, ut
 primum Beneficiū vacet per ade-
 ptionem secundi incom-
 patibilis.*

CLV. Assertio 1. ut prius Beneficiū curatum,
 dignitas, personatus, vel etiam officium administ-
 rationem habens, & non nudum ministerium, (ut est
 v. g. esse Procuratorem Ecclesiæ) vacet per adepto-
 nem alterius similis: Requiritur primò, ut secundum
 Beneficiū, non tantum sit collatum, & accepta-
 tum: sed etiam ut Beneficiatus pacificam possessio-
 nem secundi Beneficii sit adeptus, vel per eum stete-
 rit, quòminus eam adipisceretur, *Abb. in cit. c. De*
multa

multa; n. 16. h. t. Azor p. 2. lib. 7. c. 16. q. 9. Garc. cit. c. 5. n. 100. Et quidem ad inducendam vacationem, per assecutionem secundi incompatibilis, non solum requiritur, ut de facto secundum pacificè possideatur, sed etiam ut de jure, ita ut Beneficium secundum non sit litigiosum, sed absque controversia juris & facti, sive judiciali, & extrajudiciali, pacificè possideatur, *Abb. & Azor locis cit. Garc. c. l. n. 105. & alii apud ipsum.* Ratio est, quia aliquando talis Beneficiatus bis puniretur, scilicet prioris Beneficii amissione, & periculo etiam amittendi posterius, propter litis aut possessionis ambiguae ancipitem aleam. Non tamen requiritur ad inducendam vacationem primi Beneficii, ut utrumque pacificè possideatur: nam quamvis primum sit litigiosum, per adeptionem tamen secundi pacificè possessi vacabit prius, *Lessl. 2. c. 34. dub. 27. n. 141. Garc. c. l. n. 107.* Ad id tamen *Lessl. c. l.* quod si quis, obtento Titulo unius talis Beneficii, absque possessione, accipiat secundum litigiosum, & postea antequam incipiat esse pacificus possessor secundi, obtineat pacificam possessionem primi, non ideo amittit secundum litigiosum; quia id jure statutum non est, nam licet jure cautum sit, quod prius Beneficium non vacet, ante pacificam possessionem secundi; ex nullo tamen jure probari potest, quod per adeptionem possessionis pacificæ primi Beneficii subsecutam, post obtentum litigiosum secundum, vacet prius obtentum: & jura pœnalitè sunt restringenda, ut docet *Navarr. lib. 3. Consil. 14. n. 1. h. t.* Porro non censetur quis pacificam possessionem adeptus, si statim & incontinenti, seu in limine legitimæ possessionis fuit turbatus, vel lis ei mota, juxta *Gl. in c. Commissa; 35. V. Pacificam de elect. in 6. Abb. c. l. Garc. c. l. n. 110.* Censetur autem turbatio possessionis incontinenti fieri, si intra annum fiat, vel secundum alios, intra duos menses lis superveniat, vel alia turbatio, de quo videri potest *Garc. c. l. n. 111. & seqq.*

CLVI. Secundò ad hoc, ut vacet ipso jure primum Beneficium incompatible, per assecutionem secundi similis, requiritur, ut quis habeat pacificam possessionem, non tantum, quoad titulum & exercitium curæ, vel officii annexi Beneficio, sed etiam bonorum & fructuum Beneficii, vel majoris partis eorum: si enim fructus posterioris Beneficii, vel saltem majorem partem eorum non possit quis percipere, quia ex privilegio, statuto, vel ex alia causa, illi alteri ad tempus reservantur, non vacat interim prius Beneficium, *Abb. cit. loc. n. 16. Azor cit. c. 16. q. 9. §. Quærat; Garc. c. l. n. 123. & alii DD. communiter.* Idque probatur ex c. *Si tibi; 26. h. t. in 6.* ubi statuitur: Si Pontifex Episcopo alicui concedat, ut ad debita Ecclesiæ suæ solvenda, redditus Beneficiorum in dicto celsu vacantium, usque ad certum tempus percipere possit; Episcopus autem postea Beneficium curam animarum annexam habens, quod vacabat, alicui Clerico conferat, qui simile curatum jam antea obtinebat, hoc casu, æquum est, ut prius Beneficium, propter adeptionem secundi, non debeat reputari vacare, quamdiu Episcopus hujus secundi fructus percipit. Ratio est, quia talis non censetur plenè & perfectè obtinere alterum Beneficium, quandoquidem nullos ex eo fructus percipit, nec per ipsum stat, quò minus percipiat, *Gl. hic V. Va-*

care; ideòque Jus illud generale & commune (quod post obtentam possessionem secundi Beneficii curati, prius curatū, ipso jure, vacare debeat, ita ut alteri mox conferri possit, juxta c. *De multa; 28. h. t.*) non debet extendi ad hunc casum, sed is ab eo per episcopiam excipi debet, cum in jure maximè spectanda sit æquitas, *l. In omnibus; 90. ff. de R. l. i.* ipsaque juri scripto sit præferenda, *l. Placuit; 8. c. de Indic. quod verborum proprietati tenaciter inhaeret.*

CLVII. Ubi notandum primò. Si hoc casu provifus ex duplici Beneficio curato fructus percipiat, non est in ipsius electione, utrum ex duobus Beneficiis dimittere velit, cum ex eo tempore prius Beneficium verè vacet, etiam in effectu, ut docet *Jo. Andr. in cit. c. Si tibi; n. 3. & ibid. Ancharan. not. 3. & Franc. n. 2.* Idque colligitur ex textu; quia Pontifex non absolutè dicit, non vacare prius Beneficium curatum, sed non debere reputari ut vacans, ita ut alteri conferri possit, donec; provifus ex posteriore fructus percipiat, adeòque non intendit omnino tollere vacationem prioris Beneficii inductam jure communi in *cit. c. De multa;* sed tantum suspendere ejus effectum, quamdiu fructus ex eo non percipit. Contrarium tamen non minus probabiliter tenet *Garc. p. 11. c. 5. n. 131.* nimirum, quod durante tempore, quo alius percipit fructus Beneficii, is qui obtinet secundum Beneficium, etiam post adeptam ejus possessionem, possit illud dimittere, & primum retinere, sicut posset ante adeptam possessionem; quia non videtur adhuc adeptus plenè secundum Beneficium, ut ait *Gl. fin. in cit. c. Si tibi;* adeòque interim nullo modo vacat primum Beneficiū reipsa, sed prorogatur tempus vacationis, usque dum fructus quoque ex illo secundo provifus perceperit.

Notandum secundo. Qui impetrat Beneficium aliquod, debet facere in petitione etiam mentionem de tali Beneficio, ex quo alius fructus percipit, ut ex probabiliore sententia docet *Barb. in Collect. in cit. c. Si tibi; n. 3.* Sicut etiam de Beneficio in habitu, ex quo non potest quis, ob hostium v. g. incursum, fructus percipere, *Barb. c. l. n. 4.*

CLVIII. Tertiò ut inducatur vacatio primi Beneficii per adeptionem alterius incompatibilis, requiritur, ut utrumque Beneficium sit collatum in perpetuum, sive in Titulum, sive, in commendam, ut indicat Conc. Trident. *Sess. 7. c. 4. ibi: Sive per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, de ref. & tradit Abb. in cit. c. De multa; n. 22. concl. 5. ex quo n. 23.* infert, quod per acceptionem Vicariatus Episcopi non perdat dignitas, vel Beneficium curatum prius habitum, quia Vicariatus Episcopalis non est dignitas perpetua, cum Vicarius ad nutum Episcopi amoveri possit, *Laym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 4. advert. 4.* At verò Vicaria perpetua Ecclesiæ parochialis, vel Commenda perpetua, per assecutionem alterius Vicariæ vel Commendæ perpetuæ vacat ipso jure, cum censeantur esse Beneficia curata, juxta *Clement. unic. de offic. Vicar. & Concil. Trid. c. l.*

CLIX. Assertio 2. Sunt tamen plures casus, in quibus primum Beneficium curatum, vel dignitas seu personatus non vacat, etiam per pacificam adeptionem alterius similis. Nam primò Si quis secundum Beneficium curatum, vel dignitatem seu personatum, cum dispensatione Papæ, obtinuit, tali modo, ut licet possit utrumque retinere, etiam si forte non fuerit suffi-

sufficiens causa dispensandi, vel licet dispensatio fuerit subreptitia: nihilominus tamen non incurrit poenam statutam in obtinentes secundum incompatible Beneficium, ut videlicet ipso jure sint privati primo Beneficio, ut docet *Garc. cit. c. 5. n. 22.* ubi id limitat: nisi subreptio & insufficientia causae dispensandi esset clara & evidens. Ratio est, quia collatio secundi Beneficii ita subreptiè impetrata, est nulla, idèq; non potest inducere effectum vacationis, aut reservationis in priore Beneficio, quamvis talis in poenam criminis per sententiam Judicis privati possit. Si verò Papa nolit dispensare super pluralitate Beneficiorum incompatible, tunc secundum Stylum Curiae Romanae, in collatione secundi Beneficii adjici solet Clausula, ut Beneficium prius obtentum liberè dimittatur, alioquin tam primum, quam secundum vacat, ut tradit *Flamin. l. 3. de resign. Benef. q. 1. n. 64.* Secundò. Si quis subito iracundiae calore motus, recepit secundum Beneficium incompatible, in eoque se institui petiit, sed mox poenitentia ductus ei renunciat, non vacat primum, arg. *c. Divortium; 21. dist. de poenit.* quod est desumptum ex *l. 3. ff. de Divort.* ubi dicitur, quicquid in calore iracundiae vel sit, vel dicitur, non prius ratum est, quam si perseverantia apparuit iudicium animi fuisse, *Abb. in cit. c. De multa; n. 13. Laym. cit. c. 8. n. 3. advert. 2.* Tertio. Si is, qui alterum Beneficium curatum obtinuit, expensas fecit in primo ex bonis suis patrimonialibus: tum enim cogi non potest, ut primum illud dimittat, nisi prius restituantur illi expensae, arg. *c. 2. caus. 12. q. 3. Abb. c. l. n. 14.* ubi addit, quod etiam haeres ejus ab intestato tales expensas repetere possit, nisi ex conjecturis appareat, quod eas fecerit in favorem Ecclesiae, sine animo repetendi, *Laym. c. l. n. 4. advert. 4.* Quarto. Si Episcopus primi Beneficii nolit habere ratam collationem secundi, sed Clericum suum repetat; tunc enim non vacat primum per adeptionem secundi. Ratio est, quia Clericus non potest renunciare Beneficio, neque expressè & directè, neque tacitè & indirectè recipiendo alterum Beneficium, sine consensu Superioris, seu Praelati sui, qui non tenetur renunciationem ratam habere, juxta *c. Admonet; 3. de renunc. Abb. c. l. n. 15. Laym. c. l. in advert. 2.*

CLX. Assertio 3. Huc pertinet, quod statuitur „ in c. Licet; 28. h. in 6. Licet Episcopus (vel alius collator ordinarius) postquam aliquis curatum Beneficium obtinens, aliud consimile recepit, ejusque pacificam possessionem consecutus est, vel per eum sit, quod minus ejus possessionem caperet (nam paria sunt possidere, vel per aliquem stare, quominus possideat, arg. *reg. jur. 41. in 6.*) prius illud Beneficium (quippe quod ipso jure seu per juris constitutionem vacat) statim alteri conferri possit (etiam possessore non vocato, *Franc. hic in princ.*) non tamen debet eum, cui contulit, in possessionem corporalem Beneficii collati inducere, nisi prius vocato possessore, si ve eo, qui prius Beneficium per adeptionem secundi amisisset censetur, quia fortasse jus ipsi illud retinendi competit. Ratio prioris partis hujus est, quia regulariter is, qui habet jus seu potestatem rem alteri conferendi, vel in alium transferendi, potest hoc jure suo uti, non obstante alterius possessione seu detentione, *Gl. hic V. Conferre; nam juxta Reg. jur. 26. in ff. Qui potest in vitis alienare, multo magis & ignorantibus, & absentibus potest.* Recipiens autem secundum Benefi-

cium curatum, omne jus, quod habebat, amisit in primo curato. Ratio secundae partis est, quia nec ex Rescripto Principis, nec Judicis interlocutione debet possessor non citatus turbari in possessione sua, *l. ult. C. si per vim &c.* atqui licet Beneficium primum, post adeptionem secundi, vacet de jure, non tamen etiam postquam illud alteri collatum est, vacat de facto, quamdiu antiquus possessor adhuc in quasi possessione illius est, quā non debet privari, nisi prius audiat; quia forte allegare poterit causam illud retinendi, v. g. privilegium vel dispensationem, vel quod jus habeat Beneficium possidendi, donec sumptus factos in ejus melioratione vel defensione receperit, vel quod nondum percipiat fructus secundi Beneficii, *Gl. fin. hic, &c.* patet ex paulò ante dictis.

CLXI. Limitatur autem hoc primò. Nisi certum sit, & indubitatum, possessorem aut detentorem primi Beneficii, post collationem ejusdem alteri factam, nullum jus habere retinendi illud, ac detinendi, tunc enim absque illius citatione vel causae cognitione, novus provisorius, cui collatum est illud Beneficium, mitti debet in possessionem ejusdem, ut tradit *Lapus in hoc c. n. 1.* idque colligitur ex *eod. c.* ubi dicitur idèd possessorem esse vocandum, quia forte ei jus potest competere retinendi, ergo si ei nullum jus competat, non debet vocari, neque opus est causae cognitione. Limitatur secundò, nisi collationem Beneficii alteri factam praecesserit monitio, seu citatio possessoris, & causae cognitio, tunc enim potest provisorius mitti in possessionem, non citato ulterius possessore; quia tunc datio possessionis est executio collationis prius factae, cum causae cognitione, ut ait *Jo. Monach. in hoc c. n. 1. & Laym. n. 1.*

Porro cognitio ista fieri debet summarie, & de plano sine figura ac strepitu judicii, juxta *Clement. 2. de judic. Lapus hic n. 2.* & sufficit, si is, cui facta est collatio, probet eam factam esse, si negetur ab adversario, nec requiritur, ut eam probet canonicam, quia praesumitur esse canonica & legitima. Neque etiam admittitur contra illam qualibet exceptio impediens collationis effectum, seu immiessionem in possessionem Beneficii: nisi opponatur crimen junctum cum infamia, vel opponatur exceptio subreptionis, vel alia, per quam negatur petentem possessionem habere canonicum Titulum in Beneficio, vel nisi talis exceptio sit manifesta, vel incontinenti probari possit, *Lapus hic n. 4. & 5. Anchar. ibid. not. 7.* Ratio est, quia cum etiam appellatio interposita à collatione Beneficii non suspendat, nec impediat ejus effectum, quin ea non obstante, fiat immiessio in possessionem, juxta *c. Constitutus; 46. de appellat.* multò minus id poterit opposita exceptio, *Lap. c. l. n. 6.*

§. VI.

Quanam prater ea Beneficia vacant per adeptionem alterius?

CLXII. Quaeritur primò. An per promotionem alicujus ad Episcopatum amittantur & vacent Beneficia promoti? Resp. Postquam in Episcopum electus, vel alia ratione promotus confirmationem accepit, & bonorum Ecclesiasticorum pacificam possessionem ac demumque consecrationem, vel si tempus à SS. Canonibus defini-

definitum, post acceptam confirmationem, sit elapsus, consecratione per negligentiam intra illud tempus intermissa, ipso jure vacant omnia ejus Beneficia, ita ut liberè conferri possint ab eo, cui ordinaria conferendi potestas competit c. *Cum in cunctis*; 7. §. *Cum verò*; de elect. & ibi Gl. V. Tempore. & V. Ad quem spectat, & dictum supra lib. 1. tit. 6. n. 350. Et quidem vacant omnia Beneficia Episcopi, etiam simplicia, imò & pensiones, nisi promotus ad Episcopatum non percipiat fructus Episcopatus; quia ij ex causa ad certum tempus alteri reservantur, tunc enim etiam post consecrationem, & obtentam possessionem Beneficia promoti non vacant, *Garc. cit. c. 5. n. 124.* multò minùs verò tali Episcopo Beneficia de novo conferri valide possunt, ut colligitur ex c. *Cum nostris*; 6. de concess. præb. nisi vel Papa specialiter dispense, aut iusta, & necessaria causa postulet, ut Episcopo v. g. exulanti, vel redditus sufficientes non habenti Beneficium aliud conferatur, cit. c. *Cum nostris*, & tradit Abbas, ibid. num. 7. & 15. *Garc. cit. p. 11. c. 6. n. 44. Laym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 4.*

CLXIII. Excipitur secundo, nisi sit Episcopus tantum titularis, qui possessionem Ecclesiæ, ad quam est promotus, non est adeptus, nec per eum stat, quominus assequi possit, cujusmodi sunt Suffraganei Episcoporum, quibus Episcopatus in terris Infidelium conferuntur, horum enim Beneficia non vacant per assecutionem talis Episcopatus, *Azer p. 2. lib. 7. c. 16. q. 12. Garc. cit. c. 6. n. 24. Laym. c. l.* Unde talibus Episcopis valide etiam conferri potest Beneficium alioquin compatibile, sicut & ijs, qui Episcopatu renuntiaverunt, *Garc. c. l. n. 45. & Laym. c. l.*

Excipitur tertio, nisi Episcopatus sit pauper, vel debitis gravatus, tunc ei enim Beneficia saltem simplicia, & compatible conferri possunt, quia licet talis Episcopus amittat priora Beneficia, non tamen extat jus, quo reddatur inhabilis ad Beneficia simplicia deinceps obtinenda, *Less. l. 2. c. 34. n. 139. Garc. c. l. n. 44. Laym. c. l.* Et hinc inferitur, quod Episcopo pauperi, qui sufficientes redditus non habet, Beneficia saltem simplicia & compatible ante obtenta relinqui possint, imò, & incompatible ex dispensatione; Papæ quia si licite potest Episcopo pauperi conferri Beneficium, multò magis licebit Beneficium ante habitum ipsi relinquere, cum hoc minùs sit, quàm prius, *Laym. c. l.* ubi addit, hinc defendi posse factum illud, quo Archiepiscopi Salisburgenses, ad quos collatio aliquorum Episcopatum ex Papæ indulto spectat; interdum contulerunt eos Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicis, vel alijs Beneficiatis, relinquendo illis suos Canonice, vel Beneficia.

CLXIV. Porro licet per Episcopatum vacent Beneficia prius obtenta, non tamen per adeptionem dignitatis, v. g. Abbatie, vel alterius Beneficii vacat Episcopatus, *Abb. in cit. c. Cum nostris*; n. 4. *Garc. c. l. n. 43. Laym. c. l. num. 3. vers. quarto.* Ratio est, tum quia in materia odiosa nomine generali dignitatum, vel personatum in c. *De multa*; 28. h. t. non censetur comprehendi Episcopatus, ob specialem prærogativam, & excellentiam: tum quia Episcopatus, propriâ auctoritate, non potest deseri, sine speciali licentia Papæ, c. 2. de translatione Episcop. Imò nec Abbatia per adeptionem alterius

Beneficii vacat, *Rebuff. in praxi in reg. § 6. Cancell. §. pen. Garc. c. l. n. 43.*

An autem, sicut per assecutionem Episcopatus: ita etiam per adeptionem Cardinalitæ dignitatis, vacet Canonice, & alia Beneficia minora prius habita, dubitari potest: Sed verius est, non vacare, si Cardinalis non sit factus Episcopus: imò etiam de novo conferri ei possunt ejusmodi Beneficia, si residentiam personalem non exigant, *Abbat. in c. Ecclesia*; § 3. num. 3. de elect. & ibid. *Laym. num. 1.* Sin autem Beneficium residentiam postulet, vel sit curatum, aut personatus, tum opus est dispensatione Papæ, ut unâ cum Cardinalatu retineri possit, *Laym. c. l.*

CLXV. Quæritur secundo, an is, qui alterum Beneficium curatum per vim, vel injustè obtinet, prius habitum ipso jure amittat, item & is, qui Beneficium quodcumque, ad quod jus habet, per vim, aut propriâ auctoritate occupat? Respond. Affirmativè prout deciditur in c. *Eum qui*; 18. h. t. in 6. Ubi deciditur, is, qui Beneficium, cui cura animarum incumbit, vi occupat, seu, scienter, & injustè se intrudit, ipso jure est privatus Beneficio curato, si quod prius obtinebat; quia non decet, ut stultus, id est, delinquens, melioris conditionis existat, quàm peritus (id est, non delinquens, *Franc. hic num. 4.*) vel ut invalore eo, qui justè ingreditur (possessionem Beneficii) privilegio potiore, seu ampliore gaudeat. Insuper violenti, qui propriâ auctoritate, seu potius temeritate, dignitates, personatus, aut alia quæcunque Ecclesiastica Beneficia occupare non verentur, eo ipso jus, si quod in tali modo occupatis dignitatibus, personatibus, aut Beneficijs habent, vel ad ea ipsis competit, amittant, ut, si non virtutis amore, saltem pœnæ formidine à suæ temeritatis audaciâ refrenentur.

CLXVI. Circa hanc Constitutionem notandū 1. Quamvis illa quoad priorem partem tantum loquatur de Beneficijs curatis, quod ea vacant ipso jure, si alterum curatum acquiratur per vim vel injustam intrusionem: sicut si quis obtinens Beneficium curatum, alterum curatum, sine vi, & intrusione, recipiat, ac possessionem ejus consequatur, prius habitum ipso jure amittit, illudque vacat, *juxta c. De multa*; 28. h. t. Nihilominus tamen Gl. magna hic in notat. & *Franc. n. 2.* aliique Dd. communiter hanc Constitutionem extendunt: ut locum etiam habeat in dignitatibus, & personatibus non curatis, sive quibus cura animarum non est annexa; quia hæc Constitutio est declaratoria Constitutionis in c. *De multa*; h. t. At verò Constitutio declaratoria, tametsi sit pœnalis, & strictius loquatur, debet extendi ad omnes casus, aut clausulas Constitutionis declaratae, nisi in hac aliud dicatur, secundum Gl. communiter receptam in c. *Is qui*; 19. V. vel electi, junct. Gl. marg. lit. a. de elect. in 6. Cum ergo Constitutio c. *De multa*, locum habeat, non solum in Beneficijs curatis, seu Parochialibus, sed etiam in dignitatibus, seu personatibus; ergo etiam hæc Constitutio in iisdem locum habebit: præsertim cum etiam ratio expressa in hoc c. locum habeat in occupante vel injustè se intrudente in dignitatibus, vel personatibus.

Verum contrarium probabiliter tenent alij apud Franc. hic in princip. Quod videlicet pœnalis Constitutio hujus c. non habeat locum in dignitatibus, & personatibus non curatis: quippe cum in priore ejus parte tantum sermo sit de Beneficijs curatis, & tamen in posteriore ejusdem parte, expressa mentio sit de dignitatibus, & personatibus, adeoque etiam in priore parte Pontifex expressisset dignitates, & personatus, si in illis etiam hanc Constitutionem suam, quoad illam partem, locum habere voluisset. Quare dicendum videtur, quod prior pars hujus Constitutionis non sit merè declaratoria, sed extensiva; nam regula juris est, quod Constitutio pœnalis, vel odiosa cum effectu debet intelligi, c. Relatum; 4. de Cleric. non resid. &c. & non prestat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum, arg. c. Perpetua; 7. de elect. in 6. At, qui per vim, vel injustè, ac sine titulo intrusus, accipit aliquod Beneficium, verè, & reipsa illud non consequitur, ac proinde sic intrusus in Beneficium Parochiale prioris Beneficij curati privationem decretam in c. De multa; non incurreret, nisi declaratio extensiva, ad illum etiam casum violentiæ, & injustæ intrusionis in hoc c. facta fuisset. Cum autem talis extensio sit pœnalis, & odiosa, ea ulterius ad dignitates, & personatus non curatos, in priore parte hujus c. non expressos, fieri non debet. Accedit, quod major sit ratio, cur prohibeatur, ne possessio Beneficiorum curatorum illegitimè acquiratur, quàm non curatorum, ob majus damnum, & periculum animarum in curatis.

CLXVII. Notandum secundò. Aliud est per vim occupare aliquod Beneficium: aliud, se injustè intrudere, cum ponantur in hoc c. ut diversa, Franc. hic n. 2. Nam intrusio latius patet, quàm violentia, quia non tantum is, qui sine Titulo Canonico Beneficium assequitur: sed etiam is, qui post collationem sibi factam, illud propriâ auctoritate occupat, & sine legitimi Superioris consensu, possessionem Beneficij apprehendit, dici potest injustè intrusus; quia non Canonice possessionem occupat, & administrationem exercet, ut testatur Rebuff. in reg. 29. Cancellar. §. Dummodò intrusus non fuerit. Quia licet Clericus, spectato Jure communi, post legitimam collationem Beneficij, vel verbalem institutionem in eo à Superiore factam, eo ipso facultatem consecutus censetur possessionem, si vacet, apprehendendi: nisi alia sit Ecclesiæ consuetudo, videlicet ut provissus, aut verbaliter institutus, non per se possessionem accipiat, sed per alium corporaliter introducatur, quæ installatio vocatur; tamen id locum non habet, si alius quispiam in possessione existat; tunc enim si quis, propriâ auctoritate, possessionem capiat, pristinum possessorem per vim expellendo, eum injustè spoliasse, & se ipsum injustè intrudere censetur, arg. l. Si ex stipulatione; §. ff. de acquirend. poss. Laym. in qq. Canon. de Præl. Eccles. elect. quest. 113. At verò è contrario non omnis, qui se injustè intrudit, violentiam infert, ut per se constat.

Notandum tertio. Si is, qui obtinet Ecclesiâ, seu Beneficium curatum, postea violentè occupet, vel injustè se intrudat in Beneficium simplex, hoc non vacat, nec amittit primum, sed perdit jus in re,

vel ad rem, si quod habuit in secundo, ut colligitur ex hoc c. in princ. quod loquitur de curato, Gl. hic V. Cura.

CLXVIII. Notandum quartò. Qui per vim occupavit, vel injustè se intrudit in Beneficium, inhabilis fit ad id obtinendum, adeò ut in ejus adeptione necessariò mentio fieri debeat intrusionis; quia alioquin præsumitur Papam, si vitium intrusionis scivisset, id non concessurum fuisse, ut ex communi tradit Abb. in c. Cum jam dudum 18. nu. 3. h. t. Qui verò dignitatem, personatum, vel aliud quodcumque Beneficium Ecclesiasticum per vim propriâ auctoritate occupat, illud ipsum, si quod jus in illo, vel ad illud habet, amittit, juxta hoc c. §. Insuper; Ubi tamen notandum est discrimen, inter eum, qui curatum Beneficium per vim occupat, vel injustè se intrudit, & eum, qui Beneficium non curatum per vim accipit: nam prior illud ipsum, si jus in eo habet, amittit, & alio prius habito ipso jure privatur, modò scienter id fecerit, non ignoranter, ut patet ex hoc c. in priore parte ibi: scienter, alias enim hanc pœnam non incurreret, nisi hoc factum sit ex ignorantia, non facti, sed juris, Gl. hic V. scienter; At verò posterior, illud solum Beneficium, quod per vim pro priâ auctoritate accepit, si in eo jus habet, amittit, non item aliud prius obtentum, ut hic §. Insuper; ubi de amissione prioris Beneficij obtenti nihil dicitur, etsi contrarium teneant plures Dd. ut ex suprâ dictis patet.

CLXIX. Quaritur tertio. An per adeptionem alterius Beneficij simplicis, personalem residentiam requirantis, ipso jure vacet, & amittatur simile Beneficium prius habitum? Resp. primò. Si Canonicus v. g. in loco unius Beneficij non resideat, ideòque fructus non percipiat, certum est, quod possit in alia Ecclesia alium Canonicatum accipere, & retinere, & in eo residendo fructus lucrari, ac proinde per adeptionem hujus secundi Canonicatus, non vacat, neque amittitur prior Canonicatus, & vice versâ. Sed satis est, quod fructibus careat ejus Beneficij, in quo non residet, secundum consuetudinem, vel statutum, loci Abb. in c. ult. n. 4. de Cleric. non resid. Sic interdum accidit, ut quis sit Canonicus in pluribus Ecclesijs, sed non Præbendatus in omnibus, Imol. in cit. c. ult. n. 15. Resp. secundò, Sed neque per adeptionem alterius Canonicatus, vel Beneficij simplicis vacat, seu amittitur ipso jure prior Canonicatus, vel aliud Beneficium simplex prius habitum, si ratione residentie personalis, secundum loci consuetudinem, requisita, sint compatibilia, Abb. c. l. n. 4. Quia talis utrique deservire potest, cum neutrum requirat residentiam totius anni, sed ad certum tempus tantum, v. g. ad novem menses, quomodo secundum Concil. Trident. Sess. 24. c. 12. de reform. Canonici, aliique Beneficiati in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis, quolibet annos abesse possunt tribus mensibus, ut etiam dictum suprâ.

CLXX. Resp. tertio. Probabilius est, quod neque per adeptionem alterius Canonicatus, vel Beneficij simplicis, prior Canonicatus, aliudve Beneficium simile ipso jure vacet, vel amittatur, etiam si utrumque perpetuam residentiam personalem requirat Imol. in cit. c. ult. n. 13. de Cleric. non resid. Azor p. 2. l. 7. c. 16. q. 9. Na-

*Navarr. l. 3. consil. 17. h. t. contra Gl. in c. Ex parte; 8. V. Per decem annorum, Abb. c. l. n. 5. Sed probatur, quod non vacet, quia non est recedendum à jure antiquo, nisi quatenus illi per jus novum, seu posterius specialiter derogatum reperitur, l. Præcipimus; 32. in fine c. de appell. At spectato jure antiquo, qui plura Beneficia incompatibilia, ob personalem residentiam, vel ob aliam causam accepit, neutrum ipso jure amisit, sed alterum, quod maluerit, dimittere debuit, ut constat ex c. Referente; 7. c. præterea; 14. h. t. Neque hoc Jus antiquum correctum reperitur, nisi quoad Beneficia curata, dignitates, & personatus, in c. De multis; 28. h. t. & in Extravag. unic. Io. XXII. eod. Ergo quoad Beneficia simplicia incompatibilia, quoad residentiam, adhuc servanda sunt Jura antiqua, ut nimirum per adeptionem alterius similis incompatibilis, non amittatur prius ipso jure, sed Beneficiatus cogi debeat ad resignandum, vel dimittendum alterutrum, quod voluerit. Similiter, si is, qui unum Beneficium simplex obtinet, ad congruam sustentationem sufficiens, acquirit postea alterum Beneficium simplex, itidem sufficiens, non perdit ipso jure prius; quia licet omne Beneficium sufficiens ad sustentationem, sit incompatible cum quolibet alio simplici Beneficio: non tamen omne Beneficium incompatible vacat ipso jure, per acquisitionem cujuslibet alterius ipsi incompatibilis, sed solum, si sit Beneficium curatum, vel dignitas, seu personatus, vel Officium, juxta cit. c. De multis; & cit. Extravag. unic. in quibus longè major ratio illam pœnam statuendi occurrebat, *Navarr. l. 3. consil. 13. h. t.**

CLXXI. Non obstat primò. Quod qui acceperat alterum Beneficium incompatible, post obtentam ejus possessionem, hoc ipso tacite, & ipso facto priori renunciare videtur. Nam respondetur, quod hæc tacita renunciatio non sit præsumenda, nisi Beneficiarius assumat statum incompatible, cum statu Clericali, videlicet uxorem ducendo, vel militiæ nomen dando, ut docet *Gl. in c. ult. V. Redierint; de Cleric. non resid. vel nisi talis præsumptio ipso jure introducta sit, cujusmodi tamen jus in hoc nullum extat. Et hinc Gl. in c. Ex parte; 8. V. Per decem annorum eod. tit. & Abb. ibid. n. 2. & alij communiter docent, quod per solam absentiam, quamvis longam, seu decem annorum, non censetur Beneficiarius pro derelicto habere Beneficium, seu ei renunciare: ideòque nec privatus illo sit ipso facto, seu jure, sed opus est, ut prius citetur, quàm ei id auferatur, & alteri conferatur. Nisi tamen propter nimis longam absentiam, & desertionem, spectatis circumstantiis, censi possit aliquis Beneficium velle pro derelicto habere.*

Non obstat secundò. Quod Lex, seu Constitutio etiam pœnalis, ob rationis identitatem, ad similem casum extendi potest: cum ergo in cit. c. De multis; decretum sit, ut obtinens secundum Beneficium curatum, vel dignitatem, ipso jure privatus sit dignitate, vel Beneficio prius obtento, illudque amittat, idque propter incompatibilitatem, quæ eodem modo reperitur in Beneficiis simplicibus, quæ residentiam incompatible postulant, ideò hoc ipsum etiam in istis locum habebit. Sed responderetur, falsum esse, quod Lex pœnalis exorbitans, vel correctiva ju-

ris antiqui, ob rationis similitudinem, vel identitatem, extendi debeat ad casus non expressos, nisi necessitas cogat, ut quia alioquin iniquitas, jurium contradictio, vel aliud absurdum sequeretur, *Laym. l. i. tr. 4. c. 18. n. 9. in fine; & alij communiter, & sumitur ex l. Si verò; 64. §. De viro; & ibi Bart. in summa. ff. solut. marr. Accedit, quod non sit eadem ratio in Beneficiis simplicibus, etiam incompatible residentiam postulantibus, quæ in Beneficiis curatis, dignitatibus, aliisque Beneficiis duplicibus: nam in his magis requiritur personalis, & continua residentia propter periculum animarum, quod in curatis subest, & quia in dignitatibus absentia Beneficiatorum magis noxia est Ecclesijs, ideòque rectè statuta est major pœna Canonica in eos, qui plura Beneficia curata, vel dignitates simul obtinent, non item qui plura Beneficia simplicia, etiam incompatible residentiam postulantia; *Abb. in cit. c. ult. n. 6. de Cleric. non resid.**

Porrò simplex Canonicatus etiam Ecclesiæ Cathedralis, non est talis dignitas, de qua fit sermo in cit. c. De multis; h. t. & in Extravag. unic. Io. XXII. eod. Et si enim habeat eminentiam, & dignitatem super reliquos Clericos inferiores, non tamen dicitur, nec reputatur dignitas simpliciter, quæ requirit præminentiam super reliquos Clericos, non tantum inferiores, sed etiam supra ipsos Canonicos Cathedralis: uno sensu sumitur dignitas in Canonibus citatis, id quæ potest quis simul habere duos Canonicatus simplices in diversis Ecclesijs, etiam Cathedralibus.

CLXXII. Queritur quartò. An qui tertium vel quartum Beneficium incompatible obtinet, amittat ipso jure duo, vel tria priora? Resp. in Clement. Si plures; 3. h. t. sic statuitur; Si obtinens (per legitimam dispensationem, *Gl. hic V. Obtinens;*) plures dignitates (vel personatus, vel Beneficia curata, vel alteram cum altero, v.g. dignitatem cum personatu, vel cum Beneficio curato, cum sit eadem ratio, *Gl. hic V. dignitates;*) aliam dignitatem similem, vel Beneficium curam animarum habens acceptet, sine legitima dispensatione, super hoc) (scilicet super illa, vel illo retinendo, unâ cum prius habitis, vel cum altera illarum, *Gl. hic V. Super hoc;*) obtenta; post adeptam pacificam possessionem ejus (dignitatis, vel Beneficij ultimò colati, & acceptati, *Gl. hic V. ejus;*) dignitates omnes (vel Beneficia curata) quas prius habebat, ipso facto vacant: sicut si dignitatem unicam obtinenti, alia similis conferatur, post ejus pacificam possessionem habitam, prima de jure vacaret; juxta Decretalem de multis; 28. h. t. & Extravag. Execrabilis; *Gl. fin. hic.* Idemque est, si per Beneficiarium staret, quominus possessionem Beneficij consequatur; *Gl. hic V. adepta, Azor p. 2. l. 2. c. 13. q. 10.* Quare sicut si obtinenti Beneficium, conferatur aliud incompatible, post pacificam ejus possessionem, vacat primum: ita si habenti duo, vel plura Beneficia incompatibilia aliud conferatur, post ejus pacificam possessionem obtentam, ipso jure vacant omnia priora, *Garc. p. 11. c. 5. n. 169.*

CLXXIII. Sed huic decisione obviare videtur text. in c. Ordinarij; 3. §. in conferendis de Offic. jud. ordin. in 6: ubi dicitur, quod habenti duo Beneficia;

vel plura incompatibilia (cujusmodi sunt Beneficia curata, ac dignitates, seu personatus) aliud simile conferri non debet, nisi prius ostendat, se super prioribus simul possidendis legitimam dispensationem Papalem obtinuisse: eâ autem ostensâ, tum demum aliud simile dispensato conferri potest, si vel unâ cum obtentis, vi ejusdem dispensationis, aliud consequi valeat: vel si prius obtenta dimittere paratus sit, alioquin novi Beneficij collatio irrita erit. Si ergo collatio tertiâ non valet, non potest inducere vacationem priorum, juxta *reg. juris*; § 2. non præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum. Verum respondetur, licet collatio tertiâ Beneficij non valeat, tamen, post ejus possessionem pacificam adeptam, vacant priora, ne sit melioris conditionis, qui acceptat collationem tertiâ illicitam, quam qui licitam, *arg. c. Eum qui*; 18. h. t. in 6. *Gl. hic V. vacare in fine, Garc. cit. c. 5. nu. 171. & seq.*

Hinc colligitur: Si cum aliquo dispensatum sit super duobus Beneficiis incompatilibus, & postea ex dispensatione conferatur tertium, post hujus pacificam possessionem, ipso facto duo priora vacant; quia dispensatio impetrata ad duo Beneficia incompatibilia non extenditur, nisi ad duo Beneficia, quæ primò obtinebat, *Gl. magn. hic in notat.* Verum in casu, quo per adeptionem secundi Beneficij non vacat primum curatum, quia nimirum confertur alicui Beneficium simplex, cui annexa est Ecclesia Parochialis, ut in *c. Super eo*; 6. h. t. in 6. tunc etiam non vacant plura Beneficia priora curata, quæ provetus ex dispensatione obtinebat, *Gl. hic V. Sicut, & Abb. ibid. n. 2. in fine.*

CLXXIV. Cæterum hoc loco addendum est supra dictis pœnis, quod obtinens plures dignitates, vel præbendas ineligibilis est, & inhabilis ad Beneficia obtinenda, vel si electus se ingerat administrationi, ante confirmationem, vel post illam cassatam, prout statutum est, in *c. Cum jam dudum*; 18. h. t. Nam cum vacante Præpositurâ Siclunensi in Præpositum illius Ecclesiæ, in discordia electus esset Ioannes: quidam Canonicus opposuit, multa proponens contra illum, videlicet quod plures dignitates, & Beneficia, seu Præbendas obtinebat, non sine ambitionis, & avaritiæ vitio, & quod insuper se ingesserit, & ante confirmationem administrare præsumperit, imò etiam post confirmationem cassatam. Quare mandat Papa Innocentius III. Episcopo Tornacensi, & ejusdem Ecclesiæ Cantuari, ut si repererint, Ioannem habere plures dignitates, aut præbendas, vel aliquid aliud ex prædictis, (scilicet quod ante confirmationem administravit, vel post cassationem confirmationis, *Gl. hic V. Aliud*;) quod ad cassationem ejus sufficiat, verum esse invenerint, Ioanni super dictâ Præpositurâ silentium imponant, & Ecclesiam Siclunensem ab illius impetitione absolvant; quia multa per patientiam tolerantur, quæ si in iudicium deducta fuerint, exigente justitiâ, tolerari non debent.

CLXXV. Notandum primò. Qui plures dignitates, vel Beneficia, seu Præbendas obtinet, quas dimittere non vult, si eligatur ad aliud Beneficium, vel Præbendam, sine dispensatione Apostolica,

eius electio cassari debet, & multò magis si ipsemet se ingerat, & intrudat in Beneficium, vel etiam si electus sit, ante acceptam confirmationem Superioris, administrare præsumperit, cum non habeat legitimum titulum, vel etiam si post cassatam confirmationem administraret, intrusus censetur, & inhabilis est ad idem Beneficium obtinendum, *Abb. hic n. 4.* quia paria censentur esse, administrationi se ingerere, ante confirmationem, & post cassatam confirmationem, quia tunc perinde est, ac si confirmatio non præcessisset, *Hostiens. hic V. Cassatam*; ideòque ob utrumque vitium redditur ineligibilis, *Fagnan. hic nu. 4. & 5.* Imò etiam si talis intrusus postea Beneficium, in quod se propriâ auctoritate ingessit, impetret à Papa, non factâ mentione intrusionis, impetratio lubrepetita est, & irrita, *Abb. hic num. 3.* Ex quò à sensu contrario colligitur, quòd priusquam confirmatio cassata fuit, possit electus liberè administrare, nisi fuerit à confirmatione appellatum, quâ pendente, non debet administrare, *Imol. hic n. 8.*

Notandum secundò. Quando hic dicitur, quòd non possit quis simul habere plures dignitates, atque præbendas, particula atque intelligi debet, non copulativè, sed disjunctivè, ita ut si quis plures dignitates habeat, sine præbendis, seu Beneficiis simplicibus, sive plures præbendas, sine dignitatibus, non possit eligi ad aliud Beneficium, si utrumque personalem residentiam requiratur, vel sufficiens sit ad necessariam sustentationem. *Fagnan. hic num. 23.* Quomodo autem plura Beneficia simplicia simul habere liceat, vel non dicendum est §. præced. q. 4.

CLXXVI. Notandum tertio. Quando hic in fine dicitur, quòd multa per patientiam tolerantur, quæ tolerari non deberent, occurrit Pontifex tacitæ objectioni: quòd multi ad plures dignitates, aut Beneficia (quorum unum, aut pauciora ad sustentationem vitæ sufficerent) promoveantur, & tamen promotio eorum à Papa non reprobat, vel cassatur: Nam respondetur, quavis Papa fortasse hoc sciat, & motu proprio, ac suâ auctoritate non emendet, vel impediatur, sed per patientiam toleret: non tamen id approbat, sed expectat, donec causa per querelam in iudicium deducatur, ut ad instantiam partis ex officio teneatur justitiam administrare. Ex quo inferitur, quòd non omnis patientia, seu taciturnitas Superioris censenda sit dispensatio, sive relaxatio juris: nam interdum ideo tacet, & dissimulat, ac tolerat; quia facilè impedire non potest, ac proinde talis tolerantia non inducit dispensationem, nec consensum approbativum Superioris, sed est voluntas permissiva tantum. *Gl. fin. hic & ibid. Abb. n. 5. & 10.* Quare quando Princeps solo facto, seu impunitate dissimulat aliquid, & permittit, non censendus est velle dispensare, *Sanch. l. 2. de matrim. disp. 38. num. 12.* Cui non obstat *text. in c. Quia circa*; 6. de consang. & affinit. Nam ibi conjuges, bonâ fide, existimabant, se esse legitime conjugatos, & detectâ veritate, sive impedimento occulto consanguinitatis timebatur, ne ex separatione conjugum grave scandalum oriretur, ideòque Pontifex iudicavit,

cavit, illud dissimulandum esse, & tacendum, eoque relinquendos esse in suo matrimonio putativo, cum ob invincibilem ignorantiam à peccato excusarentur, *Sanch. c. l. Barb. in Collect. hic n. 3.* de quo suo loco.

§. VII.

De pluralitate, & incompatibilitate Beneficiorum regularium.

CLXXXVII. Supponendum in primis, quod sicut in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs secularibus, sunt Præposituræ, dignitates, personatus, & Beneficia secularia Clericorum: ita, & in Monasterijs, ac Religiosis domibus, & Ecclesijs sunt Prælaturæ, dignitates, & personatus, ac Beneficia regularia Religiosorum: videlicet Abbatia, Præpositura, Prioratus regularis: sed & Canonicatus Regularis Ecclesiasticum Beneficium simplex est, ut tradit *Gl. recepta in Clement. 2. v. Beneficij de judic. Imò, & Monachatus*, quatenus est jus recipiendi victum, aut portionem determinatam Monachalem, *Navarr. in Commentar. 4. de Regular. n. 25. ex Hostiens. & Abbat.*

CLXXXVIII. Queritur nunc primo. An Monachus aliquis, vel Religiosus simul obtinere possit duo, aut plura Beneficia regularia? Respond. in c. *Cum singula*, 32. h. t. in 6. prohibetur, ne aliqui Monachi, vel alij Religiosi pluribus Prioratibus (etiam non curatis, *Gl. hic v. Prioratibus*; & consentit *Clement. unic. in fine de suppl. negl. Prælat.*) vel Ecclesijs curam animarum habentibus, etiam si cura illa non per ipsos, sed per Presbyteros Vicarios, ad illorum præsentationem ab Episcopo institutos, exerceri soleat, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, seu dispensatione præesse præsumant: nisi unus Prioratus (vel aliud Beneficium regulare) ab alio dependeat, vel illi sit annexus. Ratio hujus prohibitionis affertur in *princ. hujus c.* ubi dicitur, quia singula officia Ecclesiastica singulis personis sunt conferenda (non autem uni plura, cum vix unum officium rectè implere quis sufficiat, ut dicitur in c. 3. de Cleric. non resid. (consentit c. 1. dist. 89.) & quia dissolutionis, & evagationis materia, seu occasio Religiosis, præ cæteris, est auferenda. Præterea in eod. c. §. *statuentes* decernitur, ut si Religiosus Prioratum, vel curam Ecclesiasticam obtinens, aliud simile Beneficium recipiat, priore sit ipso jure privatus, & statim dimittere debeat, ut ab eo, ad quem id pertinet, liberè alteri conferri possit. Quod si non fecerit, ex eo tempore, eo ipso ineligibilis efficiatur, & tanquam ambitiosus ab utroque Beneficio omnino removeatur. Quod verò ad eos attinet, qui tempore hujus editæ Constitutionis, plures Prioratus, vel Ecclesias curam animarum habentes obtinebant, statuitur, ut intra mensem (à die, quo notitia illius ad eos pervenerit, nu-

merandum) unum ex ijs, quem retinere voluerint, alijs dimissis, eligere teneantur, alioquin ex tunc, id est, post mensem, eisdem suprà dictis poenis subjaceant.

Hinc colligitur, quod Prælati non possunt subditum suum Regularem habilem facere, ad duo Beneficia etiam ejusdem Ordinis, vel Monasterij simul acquirenda: tamen si duo tantum sint Beneficia simplicia, sine dispensatione Papæ; quia quolibet Beneficium est incompatible cum primo, si conferatur utrumque Religioso in Titulum, ut patet ex hoc c. Quamvis Papa unum possit conferre in Titulum, & alterum in Commendam *Rebuff. c. l. num. 8. & 9. Sanch. l. 7. mor. c. 29. nu. 8. Navarr. in Commentar. 4. de Regular. num. 23. qu. 7. vers. 5.* Nisi tamen unum Beneficium dependeat ab altero, sive ipsi sit annexum, seu unitum: tunc enim non est necessaria dispensatio, ad illa obtinenda, cum hujusmodi duo Prioratus, vel Beneficia curata, aut simplicia pro uno reputentur, *Gl. hic v. Annexi; Navarr. c. l.*

CLXXXIX. Queritur secundò. An Monachus, vel Religiosus possit obtinere duo, vel plura Beneficia regularia, in diversis Monasterijs, vel Ecclesijs? Respond. Negativè, ut constat ex cit. c. *Cum singula* §. *Prohibemus*; h. t. in 6. Ubi insuper prohibetur, ne Prioratus, vel Ecclesiæ, vel administrationes, seu officia unius Monasterij, quæ per ejusdem Monachos gubernari consueverunt, deinceps absque Sedis Apostolicæ auctoritate, alterius Monasterij Monachis committantur gubernanda, & quæ hætenus eisdem commissa sunt, dimittantur, ut per eos, ad quos pertinent, liberè conferri, & ordinati possint: quippe cum Monachis non liceat habere locum in diversis Monasterijs, quorum unum ab altero non pendet, sive si ad invicem non sint connexa: neque Prioratus, Ecclesias administrationes, vel officia aliorum Monasteriorum (nisi ad ea canonicè transferantur.) liceat eis gubernare: Qui verò contra præsentem prohibitionem in posterum Prioratum, administrationem, vel aliud ex prædictis, alienis Monachis commiserint, vel commissa reliquerint: ij in poenam, eâ vice, ordinandi, seu committendi potestate sint privati, eaque ad Diocesanos (si Monasteria non sint exempta) alioquin ad Sedem Apostolicam (vel Legatum de Latere, si sit in Provincia; *Gl. hic v. per Sedem*;) devolvatur. Si verò Monachi, qui contra eandem Constitutionem; Prioratus, Ecclesias, administrationes, vel officia alieni Monasterij suscipere, vel jam suscepta detinere præsumpserint, ipso jure ineligibiles redduntur.

CLXXX. Notandum primò. Monachus, vel alius Religiosus agendo contra hanc Constitutionem, non solum sit inhabilis, ut eligatur; sed etiam, ut ei Beneficium conferatur: collatio enim non valet, ut tradit *Gl. hic v. Ipso jure, & Rebuff. in pract. tit. de dispensat. cum Regular. facta; n. 3.* Licet enim appellatione electionis aliàs non veniat ordinari-

collatio: id tamen fallit, nisi sit eadem ratio utriusque, ut in proposito, quia nimirum rationi non convenit, ut homines diversæ professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs locientur, ut dicitur in *Clem. 1. de elect.* sive per electionem, sive per collationem: utitur autem Pontifex in *cit. c. Cum singula*; verbo *Ineligibilis* quia frequentius fieri solent electiones ad Prioratus, & officia in Monasterijs, *Rebuff. c. l. n. 4.*

Notandum secundò. Non potest quis simul obtinere duo Beneficia regularia in Titulum, adeoque neque Monachus esse, seu Professus in duobus Monasterijs, etiam ejusdem Ordinis, & Regulæ, ut ex communi docet *Anchar. in cit. c. Cum singula*; not. 6. & *Franc. ibid. Rebuff. c. l. n. 9. & 10. Navarr. c. l. n. 23.* Ratio est, quia si Religiosus duo Beneficia sui Ordinis in Titulum haberet, in diversis, seu distinctis Monasterijs, esset sub diversa obedientia, & diversis Prælati subijceretur, contra *c. ult. de Relig. dom.* Et cum Monachus professor a faciendo, spirituale velut matrimonium contrahat erga hoc Monasterium, eique totaliter se tradat, ut ex communi docet *Abb. in c. Non potest*; 7. de regular. consequenter non potest jus, ac Titulum habere in duobus, seu distinctis Monasterijs. Excipe, nisi duo sint Monasteria, quorum unum ab altero dependet, sive alteri subiectum est: tunc enim potest Religiosus in utroque simul, sine dispensatione, Jus Collegij, & Beneficij habere, ut in inferiore v. g. sit Prior subiectus alterius Monasterij majoris Abbati, in quo est Professus, quia hoc casu non subest diversis, sed uni tantum Prælati, *Rebuff. c. l. n. 11. Navarr. c. l. Laym. in qq. de Præl. Eccles. elect. q. 202.* idque sumitur ex *cit. c. Cum singula*; junct. *Gl. V. Annexi.*

CLXXXI. Notandum tertio. Prædicta dispositio de Monachis, extenditur etiam ad Clericos, seu Canonicos Regulares, quod neque ipsi possint esse professi, & habere Beneficia, vel Officia regularia in diversis Ecclesijs, etiam ejusdem Ordinis: nam omnia Beneficia regularia videntur in *cit. c. Cum singula* adæquari, quoad prohibitionem duorum Beneficiorum, vel Officiorum in diversis locis, seu Monasterijs, ut docet *Navarr. in Comment. 3. de Regular. n. 43. §. Tum quia per prædictum c. Cum singula*, ubi n. 41. Regulam generalem tradit, quod ea, quæ jure communi statuuntur de Monachis, quamvis alioquin odiosa sint, vel pœnalia, etiam de Regularibus Canonicis, aliisque Religiosis statuta censeantur, si in ijs eadem ratio locum habeat, ut in proposito, quandoquidem Regulares Canonici non minus, quam Monachi, professionem edunt ad stabilem locum, & in Monasterijs suis jus Collegij, atque cujusdam Beneficij obtinent.

Notandum quartò. Abbas, seu Prælati, spectato jure communi, & ordinario, non potest cogere Monachum, vel Religiosum, ut ad aliud Monasterium etiam ejusdem Ordinis transeat: tum quia, sicut illud Monasterium solum, in quo est professus, tenetur illi alere, ita ipse illi soli tenetur servire: tum quia sicut Beneficiati Sæculares non possunt cogi ad relinquenda sua Beneficia, sine culpa ipsorum: ita nec Regulares possunt cogi ad relinquenda jura Monasteriorum, in quibus sunt professi, & alimenta sibi inde debita, *Navarr. cit. Comment. 4. de Regular. n. 22. Laym. cit. q. 202. de Præl. elect.* Verùm de hoc plura infra *Tit. 31.* ubi est proprius agendi locus.

§. VIII.

Quis possit dispensare in pluralitate Beneficiorum? & quæ sint iustæ causæ in ea dispensandi?

CLXXXII. Assertio 1. Si sint Beneficia incompatibilia de Jure communi, videlicet dignitates, personatus, Beneficia curata, vel Officia, solus Papa, ob justam causam, dispensare potest, ut quis plura simul obtineat in eadem, vel diversis Ecclesijs. Ita docet *Gl. in c. Dudum*; § 4. *V. Per Sedem de elect.* & in *c. De multa*; 28. *Gl. V. Per Sedem*; h. t. ex eo quod ibi dicitur, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari, ait, patere à contrario sensu, quod per alios in talibus non potest dispensari; quia quod de uno conceditur, de alio negatur, & quod de uno negatur, de alio conceditur. Idem docet *Gl. in c. 1. V. Absque dispensatione de consuet. in 6. Abb. in c. Extirpanda*; 30. §. *Qui verò n. 38. h. t. Azor p. 2. lib. 6. c. 12. q. 1. Less. lib. 2. c. 38. nu. 149. Garc. p. 11. c. 5. n. 337. Lnym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 9. & alij Dd. communiter.* Ratio sumitur ex *Clement. 1. Ut lite pendente &c.* ubi dicitur: quia ad Rom. Pontificem Ecclesiarum, personatum, dignitatum aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum plena, & libera dispositio ex suæ potestatis plenitudine noscitur pertinere. Idemque habetur in *c. 2. in princ. h. t. in 6. & in c. Proposuit*; 4. ubi dicitur, qui secundum plenitudinem potestatis de iure possumus supra Jus dispensare, de concess. præb.

CLXXXIII. Dices primò. Si irrationabile est, & bonis moribus repugnat, ut unus duas dignitates in eadem Ecclesia, vel duo Beneficia curata in diversis Ecclesijs obtineat: tum sequitur, neque Papam id permittere posse, vel in eo dispensare. Resp. Licet statutum, vel consuetudo, ut ordinariè conferantur, & conferri possint uni, duæ dignitates in eadem Ecclesia, vel duo Beneficia curata in diversis Ecclesijs, meritò damnanda sit, tanquam Ecclesiæ noxia, aut bonis moribus contraria: non tamen ita reprobata est, aut noxia dispensatio S. Pontificis, pro una, aut altera vice, aut in casibus extraordinariè subinde occurrentibus, cum illa ob peculiares circumstantias cohonestari, & utilis esse possit. Idemque dicendum est, si unus duo vel plures Episcopatus, aut Prælaturas simul retineat. Simili modo non valet consuetudo, vel statutum, ut iniustus homicidis, aut latronibus vita condonetur, si multam pecuniariam solvant: quia hoc, si ordinariè fieret, ansam daret delinquendi, & injurias inferendi: attamen Princeps, seu is, qui Reipubl. præest, potest in certo casu vitam reo condonare, aut supplicium mortis in aliam mitiorem pœnam commutare, *Laym. in c. 1. n. 4. de Consuet. in 6.*

Dices secundò. Papa non potest dispensare in jure naturali, & Divino. Resp. non potest dispensare in eo, quod est contra jus naturæ strictè sumptum, & nullâ ratione fieri potest bonum; potest tamen in eo, quod est contra jus Divinum, & naturale latè sumptum, & appositis quibusdam circumstantijs potest fieri bonum, cujusmodi est pluralitas Beneficiorum.

rum, *Sanch. lib. 2. Consil. c. 2. dub. 5. & alij apud ipsum.*

CLXXXIV. Sed quid si Papa sine justa causa dispense, ut unus duas dignitates, vel duo Beneficia curata simul obtineat, eritne dispensatio valida? Certum est apud omnes esse illicitam, adeoque tam ipsum Pontificem, sine rationabili causa, dispensantem, quam illum, qui dispensationem petit, vel oblatam acceperat, peccare, nisi ignorantia excusetur: tum quia Papa non est Dominus Beneficiorum, sed Dispensator, qui non potest pro arbitrio dispensare bona Ecclesiarum relicta, & DEO donata, sed nonnisi in utilitatem earum: tum quia est contra Jus Divinum, & naturale, ut unus habeat plura Beneficia, nisi justa causa id excuset: argui Pontifex non potest, saltem licite, dispensare in ijs, quæ sunt Juris Divini naturalis, nisi ex justa causa, quæ diffinitatem, seu inordinationem tollat, ut patet in votis, & juramentis, *Les. c. l. n. 151. ubi tamen addit nu. 152.* collationem Beneficij secundi, & cæterorum posteriorum, etiam sine justa causa dispensandi factam, esse validam, & conferre verum Titulum: nam ad nullum eorum provisorius est inhabilis jure naturæ: quamvis in conscientia teneatur resignare ea Beneficia, quæ secundum statum suum ei non sunt necessaria, vel in quibus justa causa dispensandi non intervenit: fructus tamen interim perceptos non tenetur restituere, si obligationibus Beneficiorum, saltem per Vicarium satisfecit. Idem tenet *Laym. c. l. & in cit. c. 1. de consuet. in 6. ubi nu. 5. ait;* Dispensationem Papæ super pluralitate dignitatum, vel Beneficiorum curatorum, sine justa causa necessitatis, vel utilitatis factam, esse invalidam, si obreptio aliqua ex parte impetrantis intervenierit: alioqui valida quidem est dispensatio: *arg. c. 2. h. t. in 6. sed illicita, neque potest sic dispensatus plura hujusmodi Beneficia, turâ conscientia, retinere, maxime si eorum fructus abundantes inutiliter consumere pergat.*

Verum *Sanch. c. l. dub. 6. n. 16.* docet, eum, qui obtinuit plura Beneficia incompatibilia, per dispensationem Papæ, sine justa causa, factam, peccasse quidem mortaliter, dum actu procuravit, & recepit talia Beneficia: posse tamen licite retinere illa, si per se, vel substitutos bene ea administret, & consulari damnis inde pullulantibus; quia accepit ab eo, qui poterat legitime conferre, ac sciens, & prudens contrahit illa Beneficia, & cum talis receptio solum sit contra justitiam distributivam, non obligat ad restitutionem.

CLXXXV. Assertio 2. Episcopi alique Prælati Papæ inferiores, quasi Episcopalem jurisdictionem exercentes, non possunt dispensare in prædictis Beneficijs incompatilibus de Jure communi, ita ut unus simul plures dignitates, personatus, vel Beneficia curata obtineat, sive in eadem, sive in diversis Ecclesijs; quia non possunt contra Jus Pontificium dispensare, præsertim contra Decreta Concilij Generalis, præterquam in causa magnæ necessitatis, vel publicæ, & evidentis utilitatis, ut docet *Abb. in cit. c. Extirpanda; §. Qui verò; num. 38. h. t. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. ad plura Beneficia num. 26. 28. 30. & seqq.* Quod tamen, saltem

hodie locum non habet, nisi in casu, quo Papa consuli, & ab eo dispensatio peti non potest, ut notat *Garc. p. 11. c. 5. num. 340.* quamquam rarissime accidere, ut ob evidentem Ecclesiæ utilitatem, uni eidemque conferenda sint plura Beneficia incompatibilia, ita ut periculum sit in dilatione ad consulendum Pontificem, monet *Les. c. l. n. 150. & Laym. cit. c. 8. n. 9.*

CLXXXVI. Assertio 3. Potest Episcopus, spectato Jure communi, dispensare, ut quis simul obtineat duo Beneficia simplicia, v. g. duos Canonicatus, vel duas Capellanas, in diversis Ecclesijs, quin & in eadem Ecclesia duo simplicia Beneficia, si sint difformia, seu dissimilia, v. g. Canonicatum, & Capellaniam, non autem si sint uniformia, seu similia; quia per hæc magis diminuitur cultus Divinus, & Ecclesia magis necessarijs sibi Ministris destituitur, *Azor p. 2. l. 6. c. 12. q. 6. §. Quæ res, & dictum supra, Fagnan. in c. Cum jam dudum 18. n. 47. h. t.* Verum hodie post Concilium Tridentinum, Episcopus non potest dispensare, ut quis simul habeat duo Beneficia simplicia, v. g. duos Canonicatus in diversis Ecclesijs: nam si primum Beneficium simplex est insufficiens, ad necessariam sustentationem, tum potest obtineri secundum non requirens residentiam, absque ulla dispensatione, etiam si hoc per se sit sufficiens ad congruam sustentationem, juxta Concil. Trident. *Sess. 24. c. 17. de reform.* ubi statuitur, quod si alicui unum Beneficium, ad vitam ejus honestè sustentandam, collatum sit, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens eidem conferre, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Nam quamvis non possit is, qui habet unum Beneficium sufficiens, obtinere secundum etiam insufficiens, juxta Concil. Trident. *c. l. ubi statuitur;* ut unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: ita ut si habens unum sufficiens, obtineat alterum etiam insufficiens, hoc vacet ipso jure: permittit tamen, ut qui habet secundum sufficiens, possit illud retinere cum primo insufficiente: Ratio diversitatis est, quia qui habet primum sufficiens, cum jam habeat congruam sustentationem: videtur ad impetrandum secundum moveri ex avaritia, & ambitione, quæ sunt præcipuæ causæ, ob quas prohibetur pluralitas Beneficiorum; at, qui habet primum non sufficiens, justè petit secundum ad honestam sui sustentationem, & quamvis ex accidenti contingat, ut secundum per se solum sufficiat, perendo tamen illud non peccat; cum id faciat, lege permittente, idèoque non debet privari primo insufficiente, quia quod legitime factum est, pœnam non meretur, *Fagnan. in cit. c. Cum jam dudum n. 49. § 7. & § 8.* Si verò primum Beneficium est sufficiens, tunc Episcopus non potest dispensare, quia obstat Concil. Trid. *c. l. contra* quod potestatem dispensandi non habet, *Fagnan. c. l. n. 49.*

Quod si verò duo sunt Beneficia simplicia sub eodem tecto, sive in eadem Ecclesia, tum, si quidem sunt uniformia, seu similia, v. g. duo Canonicatus, vel duæ Capellaniæ; Episcopus dispensare non potest, sicut nec Jure communi; quia per talem collationem minuitur numerus Canonicorum, Sin autem Beneficia sint difformia, v. g. digni-

gnitas, vel personatus cum Canonicatu, vel Canonicatus cum Capellania, tum vel primum est sufficiens, & similiter Episcopus dispensare non potest, obstante Concil. Trid. c. l. Vel est insufficiens, & hoc casu potest dispensare, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, tunc enim, obstarer Concil. & opus esset dispensatione Sedis Apostolicæ, *Fagnan. c. l. n. 50. & in c. literas 9. num. 39. & seqq. de concess. præb.*

CLXXXVII. Præterea non potest Episcopus dispensare, ut quis plura, quàm duo Beneficia, tametsi ambo non sufficiant ad congruam sustentationem, simul obtineat, *juxta declarat. S. Congreg. Concil. in cit. c. 17. Apud Ioannem Gallem: num. 3. ubi dicitur Episcopus potest conferre secundum Beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem: sed si duo non sufficiant, non potest conferre tertium, absque dispensatione Apostolica. Porro ante Concil. Trident. potuisse Episcopum dispensare in pluribus Beneficijs simplicibus, etiam ultrà duo, si v. g. viro nobili, vel literato duo non sufficiant ad honestam sustentationem, docet Abb. in c. De multa; 28. n. 19. h. t. quia id nullibi in Jure communi antiquo reperitur prohibitum: & c. Quia in tantum; 5. h. t. loquitur tantum de illis, qui ex ambitione, vel avaricia plura Beneficia receperunt, non de ijs, qui ex justa causa necessariæ honestæ sustentationis.*

CLXXXVIII. Denique Episcopus potest ex justa causa v. g. ob reddituum tenuitatem, dispensare, ut quis plura simul obtineat Beneficia compatiblea difformia, etiam in eadem Ecclesia, videlicet dignitatem, seu personatum, vel Officium, vel Beneficium curatum, simul cum Canonicatu, aut Capella, dummodò tamen unum non sufficiat Clerico ad honestam vitæ sustentationem. *Azor cit. l. 6. c. 11. q. 4. & c. 12. q. 6. §. Quæres; Garc. cit. c. 5. n. 369. & 376. Imò hodiè nullà opus est dispensatione, etiam Episcopi, ad simul obtinenda, & retinenda duo, vel etiam plura (secundum quosdam) Beneficia simplicia, dissimilia, vel etiam similia in diversis Ecclesijs, quia Jus, vel consuetudo id permittit, dummodò pluribus ad honestam vitæ sustentationem provivus indigeat, *Rebuff. c. l. nu. 29. Laym. cit. c. 8 n. 9.**

CXXXIX. Assertio 4. Legatus à Latere S. Pontificis potest dispensare quoad pluralitatem Beneficiorum, in Provincia sibi demandata, ex iisdem causis, & in iisdem Beneficijs, in quibus id potest Episcopus in Ecclesijs suæ jurisdictioni subjectis. Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, vacante Sede Episcopali, non potest dispensare, ut unus plura simul obtrineat. Sed neque Vicarius Generalis Episcopi potest sine speciali commissione ejusdem dispensare, ut uni plura Beneficia conferantur, sicut neque ipse conferre potest plura uni, etsi ipsi concessa sit facultas conferendi Beneficia, *Azor. cit. c. 12. q. 9. ubi addit, quòd etiam Reges, ac Principes, qui ex Ecclesiæ concessione nonnunquam Beneficia conferre possunt, duo plurave dare nequeunt, sine speciali Romani Pontificis auctoritate.*

CXC. Porro prædictis addendum primò. Etsi Jure antiquo poterat Episcopus dispensare, ut quis

simul obtineret, plura Beneficia, animarum curam habentia, ut patet ex c. 2. dif. 70. ibi: *Licet Episcopi dispositione unus diversis possit præesse Ecclesijs:* id tamen per Decretum Concil. Lateran. in c. De multa; 28. h. t. postea correctum fuit, propter indiscretas Episcoporum dispensationes, ut notat *Gl. fin. ibid.*

Addendum secundò. In ijs Ecclesijs Cathedralibus Germaniæ, in quibus consuetudine immemoriali non requiritur perpetua totius anni residentia, poterunt ex dispensatione Episcopi, saltem duo ejusmodi Canonicatus uni conferri, non obstante Concil. Trid. quia non censentur Beneficia incompatibilia, cum continuam residentiam non requirant, & quia tales Canonicatus sunt in diversis Diocesisibus, idèd necesse est, ut utriusque Episcopi dispensatio interveniat, sicut de duobus Beneficijs simplicibus, vel curato, & simplici in diversis Diocesisibus sitis, notat *Abb. in cit. c. De multa; n. 19.*

Addendum tertio. Si habenti duo Beneficia quovis modo incompatibilia de jure communi conferatur tertium, collatio est ipso jure nulla, ut sumitur ex c. Ordinarius; 3. §. In conferendis de Offic. iud. ord. in 6. ubi *Franc. in princ. §. In conferendis; not. 2. ait, quòd habens plura Beneficia incompatibilia, etiam ex dispensatione, censetur in habilis ad aliud Beneficium simile obtinendum, Fagnan. in cit. c. Cum jam dudum; n. 64. h. t. loque colligitur etiam ex Decreto Concil. Trid. Sess. 24. c. 17. quòd dum tribuit facultatem Ordinarijs ad sumum duo Beneficia uni conferendi, consequenter prohibet collationem tertij, & tacitè illam irritat: Nec obstat, quòd Conciliū ibi similiter prohibet collationem secundi Beneficij, quando primum est sufficiens; & tamen collatio secundi non est irrita, *ex declar. S. Congreg. Concil. nam idèd obtinenti unum, potest conferri secundum, quia unum obtinere non est contra Jus commune, idèdque illud obtinens non censetur inhabilis ad aliud etiam incompatible consequendum; quare Concilium solum ibi prohibet collationem secundi Beneficij, ita ut utrumque simul retineri possit: at verò duo simul obtinere est contra Jus commune, idèdque plura obtinens nō est habilis ad aliud obtinendum, sine dispensatione S. Pontificis, cum sit transgressor Canonum, Gl. fin. in cit. c. 3. §. In conferendis; Fagnan. c. l. n. 69. & 70.**

CXCI. Assertio 5. Tres communiter justæ causæ dispensandi in pluralitate Beneficiorum à Dd. asserti solent, prout videre est apud *Abb. in c. De multa; 28. n. 7. h. t. Azor. cit. c. 12. q. 2. & alios. Videlicet necessitas Ecclesiæ, magna utilitas ejusdem, & evidens prærogativa meritorum, ut sumitur ex c. Tali; 17. caus. 1. q. 7. ob necessitatem Ecclesiæ possunt quandòque alicui plura Beneficia, supra necessariam vitæ sustentationem conferri, si desint idonei Ministri, v. g. in locis, in quibus Hæretici Beneficijs se intrudere conantur. Ob utilitatem verò Ecclesiæ, si quis unus solus magis putetur profuturus Ecclesiæ, etiam absens, suâ auctoritate, & potentia, vel doctrinâ, ac prudentiâ, quàm alius præsens, vel alij plures: sic filijs Principum conferuntur interdum plures Episcopatus, etiam ante ætatem, ut Ecclesiæ adversus Hæreticos defendantur. Denique etiam ob prærogativam meritorum conferuntur uni plura Beneficia, ut constat ex cit. c. De multa; h. t. Ubi cum Innocentius III. in Concilio Lateran.*

ran. pluralitatem Beneficiorum curatorum, & dignitatum ac Personatum prohibuisset, addit in fine: circa sublimes tamen & Litteratas Personas, quæ majoribus sunt Beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari. Item in Extravag. Execrabilis Joan. XXII. cum Pontifex sanxisset, ne quis acciperet plures dignitates, Personatus, Officia, Prioratus, & Beneficia, quibus inest cura animarum, excipit Cardinales S. Rom. Ecclesiæ, qui Universali Ecclesiæ serviendo, singularem commoditatibus se impendunt: Ac Regum filios, qui propter sublimitatem eorum, & generis claritatem, sunt potioris prærogativa gratiæ attollendi.

CXCII. Ubi notandum primò. Quòd hæc ultima causa dispensandi in pluralitate Beneficiorum etiam duplicium, & curatorum, reducat ad secundam; quia non ob generis nobilitatem vel doctrinam secundum se, ac præcisè spectatam, dispensatur; sed quia tales Personæ plerumque sunt magis utiles Ecclesiæ, & ideo pluribus Beneficiis honorandæ, & sic hæc ipsa dispensatio principaliter ac ultimè tendit, & reddat in bonum publicum Ecclesiæ, juxta id, quod tradit S. Thom. 1. 2. q. 97. art. 4. ad 1. Abb. in cit. c. de multa; n. 7.

Notandum secundò. Personæ litteratæ in cit. c. De multa; æquiparantur Sublimibus sive Nobilibus, nam scientia nobilitat hominem, ut ait Gl. ibid. V. Sublimes. Idque etiam in Romano Imperio receptum est, saltem si Personæ litteratæ publicum doctrinæ testimonium in Universitate approbata, sive Doctoratum sint assecutæ, ut verè nobiles esse censeantur, iisdemque privilegiis gaudeant, quia eorum scientia totus illuminatur Orbis, ut ait Imperator Fridericus in Auth. Habita; C. Ne filius pro patre &c.

Notandum tertio. Non censetur justa causa dispensandi in pluralitate Beneficiorum, eò quòd aliquis propositum habeat, super suis redditus in pios usus bene erogandi; quia & alii idem propositum habere possunt, & per hoc non tolluntur deformitates, quæ reperiuntur in pluralitate Beneficiorum, quorum unum vel pauciora ad honestam sustentationem sufficerent, videlicet Divini cultus diminutio, inæqualitas distributionis reddituum Beneficialium, Ecclesiæ damnum &c. nisi hæc majore, vel æquali utilitate publicè cohonestentur, Azor cit. c. 12. q. 3. Laym. cit. c. 8. n. 2. §. Illud verò contra Cajet. & Navarr.

§. IX.

Quomodo intelligi debeat, & explicari dispensatio facta super pluralitate Beneficiorum?

CXCIII. Assertio 1. Si Clericus impetret dispensationem, ut scilicet plura Beneficia simul habeat, & vel modicum Beneficium in ea petenda retineat, dispensatio ei non prodest, & est ipso jure irrita, prout statuitur in c. Non Potest; 21. in princ. h. t. in 6. Ratio est, quia taciurnitas qualitatis, cujus expressionem jura vel stylus Curie necessariò requirunt,

Tomus III.

reddit dispensationem, & quodvis gratiæ rescriptum, quod ad petitionem alicujus conceditur, subreptitium, & vitiosum: etsi constet, etiam expressè qualitate illà, Papam similiter gratiam illam concessurum fuisse, ut in hoc c. quòd Beneficium sit modicum, Franc. hic n. 2. Covarr. l. 1. resol. c. 20. n. 5. §. Verum; Laym. lib. 1. tr. 4. c. 22. n. 18. & alii communiter. Idque propterea, quia expressio talis qualitatis requiritur quasi forma legitimæ postulationis: quare non valet dispensatio impetrata super pluralitate Beneficiorum, nisi omnia Beneficia, quantumvis modica, quæ quis obtinet, expressa sint in petitione: nam si non valet impetratio Beneficii secundi, nisi impetrans mentionem faciat de Beneficio etiam modico, quod obtinet, vel ad quod jus habet, c. Si proponente; 42. de rescript. & c. Si motu; 23. h. t. in 6. de quo infra: multò minus valebit dispensatio super pluralitate Beneficiorum concessa, si in ea non fiat mentio de Beneficio etiam modico, prius obtento, Gl. hic V. Modicum; nam hujusmodi dispensatio propter ambitionem impetrantis, & quia dispositioni juris communis est contraria, tanquam odiosa strictè intelligenda est, c. Si gratiose; §. de rescript. in 6.

CXCIV. Quod autem dictum est, Extenditur primò. Quòd etiam qualitas curæ, si Beneficium, quod quis jam habet, exprimi debeat, quia difficilius dispensatur super pluralitate Beneficiorum, si alterum curatum sit, ut constat ex Clem. 1. in princ. junctà Gl. V. Vel alteri; h. t. ubi rescribit Pontifex: si dignitatem habenti de alia provideri mandamus, dispensantes cum eo, ut simul utramque retinere possit, de animarum cura, quæ illi vel alteri illarum imminet, nullà factà mentione, gratia hujusmodi (dispensationis) velut subreptitia, nullius penitus est momenti, etsi Litteris sit insertum, ut cura animarum nullatenus negligatur. Extenditur secundò. Quòd etiam de pensione fieri debeat mentio, si in Titulum Beneficii detur, cum enim in locum Beneficii succedat, perinde est ac si quis Beneficium haberet, Cochier. in Reg. 61. Cancell. Garc. p. 1. c. 5. n. 81. Extenditur tertio. Quòd etiam de Beneficio injustè obtento ac possesso fieri debeat mentio in petitione dispensationis, alioquin invalida erit dispensatio, ne melioris conditionis sit is, qui injustè possidet, quàm qui justè, Gl. in c. Is cui; 18. V. Obinebat; h. t. in 6. Franc. hic n. 3. in fine. Denique etiam debet fieri mentio quantitatis reddituum, sive de valore Beneficii impetrati, Franc. c. l. & Cochier. c. l. Veruntamen in Germania & Gallia non solet exprimi verus valor Beneficii, sed tantum fieri mentio, quòd Beneficii valor, sive redditus annui 24. ducatos, secundum communem estimationem, non excedant, Rebuff. in practica de forma novæ provvis. §. Cujus & illi; Beneficiorum verò jam obtentorum ab impetrante valorem exprimere non est necesse, quia eum Papam pro expresso habere solet, Gl. in cit. Clem. 1. V. Vel alteri; h. t. Rebuff. c. l.

CXCV. Assertio 2. Indultum Apostolicum sive dispensatio alicui facta, ut possit duo Beneficia curam animarum habentia, canonicè ipsi collata recipere, & simul retinere, intelligi debet, de duobus primis Beneficiis curatis, sive de duobus, quæ proximè, post dictum indultum, ipsi collata fuerint,

„rint, ita ut si unum ex obtentis fortè dimiserit, tertium recipere non possit, prout statuitur in *cit. c. Non potest*; §. *Illud autem*; *h. t. in 6.* Ratio est, quia quàmprimùm talis duo Beneficia curata obtinuit, jam gratia dispensationis est impleta, ideòque ad alia, tertià vel quartà vice vacatura, extendi non debet.

CXCVI. Ubi notandum primò. Si dispensatum sit cum aliquo, ut possit duo Beneficia, quæ continuam personalem, adeòque incompatibilem residentiam exigunt, tum hoc ipso censetur etiam dispensatum super ipsâ residentiâ, ut in uno eorum residere sufficiat, ut tradit *Gl. in c. Quia in tantum*; §. *V. Plures*; *h. t. Abb. ibid. n. 4.* Ubi rationem reddit, quia licet dispensatio sit stricti iuris, ideòque etiam strictæ interpretationis, extenditur tamen ad consecutiva seu necessariò connexa, & dependentia ab eo, super quo est dispensatum: quare si sit dispensatum super pluralitate Beneficiorum requirentium personalem residentiam, dispensatum etiam est super ipsa residentiâ; ut in uno eorum residere sufficiat, plura exempla infra adferentur. Porro hoc casu, in arbitrio Beneficarii est, in quo residere velit, in hoc vel illo Beneficio, constituto in altero, in quo non residet, Vicario perpetuo, vel nunc in una, nunc in altera Præbenda, seu Beneficio, *Gl. h. c. V. Retinere*; & *Abb. c. l. n. 4.* Idque procedit, quando Beneficia, vel Ecclesiæ sunt æquales, alioquin in digniore personali-ter residere debet, & in altera deservire per Vicarium, *arg. c. Extirpandæ*; 30. §. *Qui verò*; *h. t. Franc. h. c. n. 5.*

Notandum secundò. Quamvis in dispensatione super pluralitate Beneficiorum, adjecta sit clausula, dummodò in Beneficio, in quo non residet, per Vicarium faciat deservire, idque postea non servetur; valet tamen ipsa dispensatio & provisio; cum ea absolute facta sit, non enim clausula illa propriè habuit vim conditionis, sed potiùs cujusdam admonitionis, ac veluti modi servandi, ob quem non servatum provi- sus puniri, & post monitionem, Beneficio propter om- missi onem servitii iustè privari poterit, *juxta c. Relatum*; 4. de *Cleric. non resid. Gl. h. c. V. Retinere.*

CXCVII. Assertio 3. Si alicui de Beneficio „provideatur, adjecta clausulâ, non obstante, quòd „jam antea aliud Beneficium habeat: non ideo cum „ipso super pluralitate Beneficiorum, seu ut duo Be- „nificia simul retinere possit, dispensatum censetur: „quandoquidem expressio illa, seu adjecta clausula „id solum operatur, ut impetratio Beneficii secundi „subreptitia censi non debeat, sed ea valeat, si pro- „visus petat, & impetret dispensationem, prout statu- „tum habetur in *cit. c. Non potest*; §. *Cum verò*; *h. t. in 6.* Ratio est, quia in dubio gratia Principis ita in- telligi debet, ut dispensationem contra jus non indu- cat, cum dispensationes sint odiosæ, *c. l. de fil. Presb. in 6. Franc. h. c. n. 1. not. 2.* Qui *n. 2.* ait, prædictam clausulam alium adhuc effectum operari posse, vide- licet, ut proviſus Beneficium priùs habitum, ad vitan- dam pluralitatem, vel incompatibilitatem liberè di- mittere possit, & secundum acceptare, sine licentia Ordinarii primi Beneficii, quod aliàs non potuisset. Quòd si prædictæ clausulæ, non obstante, quòd aliud Beneficium habeat, adjiciatur in Litteris, super quo re-

tinendo, unâ cum priore Beneficio, dispensamus, tunc uti- que inducitur dispensatio, *Franc. h. c. n. 1. not. 1. & Joan. Andr. Simili ratione, si Papa plura curata Bene- ficia obtinenti gratiam concedat, ut præter obtenta, aliud curatum habere possit, non censendus est, velle etiam in prioribus dispensationem facere, si antè ob- tenta non fuerat, cum hæc gratiæ sint odiosæ, & re- stringi debeant, Innocent. in c. Dudum*; 54. n. 17. & 18. de *elect. Laym. ibid. n. 7.*

CXCVIII. Ex dictis inferitur primò. Quòd dispensatio extenditur ad ea, quæ necessariò conse- quentia, seu inseparabiliter accessoria, sive connexa sunt, sine quibus scilicet dispensatio nullum foret- tur effectum, ut tradit *Gl. in c. Quia in tantum*; §. *V. Plures*; *h. t. Abb. ibid. n. 4.* & *Rebuff. in praxi tit. de dispens. ad plura Benef. n. 70. & seqq.* cujus unum exemplum supra allatum est *n. 96.* & plura alia affert *Abb. c. l. & Rebuff. Veluti primò, minor XXIII, an- nis dispensatus ad Beneficium curatum recipiendum, censetur etiam dispensatus, ut non teneatur intra an- num ad Sacerdotium promoveri, juxta c. Licet*; 14. de *elect. in 6. Abb. c. l. Rebuff. c. l. n. 73.* Secundò, si cum illegitimo sit dispensatum, ut possit Sacerdo- tium suscipere, etiam omnes alios Ordines recipere potest, *Rebuff. c. l. Tertiò, illegitimus, vel aliter in- habilis, si dispensetur cum eo ad Sacrum Ordinem sus- ciipiendum, consequenter etiam Beneficium simplex obtinere potest, arg. c. Proposuit*; 6. de *fil. Presb. Quardò Si cum aliquo sit dispensatum, ut tempore interdici- localis, Divinis officiis interesse possit, is consequen- ter etiam secum adducere potest tot famulos, quot sta- tum ipsius decent, c. Licet*; 11. de *privil. in 6.* Ve- rùm ad accessoria contingenter, seu quæ separati pos- sunt, non extenditur dispensatio, *Rebuff. c. l. n. 76.* Exemplum habetur primò, in *cit. c. Non potest*; *h. t. in 6.* Si cui concessum sit habenti sufficiens Benefi- cium, ut aliud recipere possit, non ideo cum eo dispen- satum censetur, ut utrumque simul retinere possit; quia hæc posterior concessio separari potest à priore, ita ut hæc effectum suum nihilominus consequi possit, nimirum ut posterioris Beneficii impetratio non sit subreptitia, etsi cum priore retineri non possit. Se- cundò, si cum minore 24. annis dispensatum sit, ut Sacerdos fieri possit, non ideo cum eo dispensatum censetur, ut Beneficium curatum, ante acquisitam ætatem legitimam, ei conferri possit; quia hoc posterius non consequitur necessariò ex priore, sed est separabile ab illo, *Rebuff. c. l. n. 76.* Tertiò, si cum aliquo non- dum habente legitimam ætatem ad Canonicatum Ec- clesiæ Cathedralis sit dispensatum, non ideo censetur dispensatus, ut habeat vocem in Capitulo, *Rebuff. c. l. n. 78.* Quardò, si dispensatum sit cum illegitimo, vel aliàs inhabili, ut ad Sacrum Ordinem promoveri possit, non ideo censetur dispensatus ad Beneficium curatum, ut ex communi docet *Jo. Andr. in c. l. de fil. Presb. in 6. n. 5.*

Inferitur secundò. Quamvis decretum Concilii Trident. *Sess. 24. c. 17. de ref.* in quo statuitur, ut in po- sterum unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singu- lis conferatur, quod si ad vitam ejus, cui confertur, ho- nestè sustentandam non sit sufficiens, liceat nihilomi- nùs aliud ei conferre simplex sufficiens, dummodò ut- rumque personalem residentiam non requirat, quam- vis, inquam, in praxi hoc decretum observari non soleat

soleat, ut tradit *Garc. p. 11. c. 5. n. 325. & seq.* frequentissimè enim Clerico habenti unum, aut duo Beneficia simplicia, aliud conferri solet, etiam non adjuncta dispensatione, neque apposita clausula, ut prius habitum, vel habita dimittere debeat; sicuti talis clausula adjicitur, si Beneficia sint incompatibilia; tamen dictum decretum hunc effectum adhuc habet, ut nec Papa, & multò minùs Episcopus censeatur super pluralitate Beneficiorum dispensare, quorum unum, aut duo sufficientia sunt, ad decentem sustentationem personæ, sed requiritur expressa dispensatio, cum causæ cognitione, quod provius ob merita vel labores singulares, ampliores etiam redditus habere debeat.

SECTIO VI.

DE VNIONE ET DIVISIONE
seu sectione Beneficiorum Eccle-
siasticorum.

§. I.

Quid, & quotuplex sit unio Beneficiorum, & quot modis fieri possit?

CXCIX. Assertio 1. Unio est duorum vel plurium Beneficiorum aut Ecclesiarum ab Episcopo, vel alio legitimo Superiore facta annexio. Ita definitur ex *Rebuff. in praxi Benef. Tit. de Unionib. Benef. n. 1.* Ubi nomine Ecclesiarum comprehenduntur Episcopatus, quia regulariter non venit nomine Beneficii Episcopatus, qui est culmen dignitatis: nomine autem Beneficiorum, quæcunque alia Beneficia maiora vel minora, secularia, vel regularia, & dignitates, personatus ac officia, *Rebuff. c. l. n. 3. & 4. Sanch. lib. 7. Moral. c. 29. n. 145.*

CC. Assertio 2. Hæc unio duplex est, perpetua, & temporalis. Illa est, cum duæ Ecclesie vel Beneficia, auctoritate Prælati Ecclesiastici connectuntur in perpetuum, eaque sit, quando exprimitur, ut perpetuo duret, juxta *c. Exposuisti 33. ibi: de capellis in perpetuum annexendis h. t. vel quando dicitur, ad perpetuam rei memoriam: vel ad beneplacitum Sedis Apostolicæ; c. Si gratiosè; §. de rescript. vel si fiat contemplatione Ecclesiæ, c. 1. Ne Sede vacante &c. quæ non moritur, cit. c. Si gratiosè; Rebuff. c. l. n. 7. Sanch. c. l. ubi dicit, quod quando est perpetua, solet dici: in perpetuum unimus. Temporalis autem unio est, quæ fit ad tempus, & contemplatione personæ, seu in utilitatem Beneficiarii; idèque durat tantum ad vitam ejus, in cujus favorem fit, eoque mortuo, expirat, *Rebuff. c. l. n. 9. Sanch. c. l. Hæc autem non est proprie dicta unio, sed potius dispensatio seu reservatio, per quam reservatur Beneficium illi, in cuius favorem fit unio, ad ejus vitam, ut notat Rebuff. c. l. n. 9. Azor. p. 2. l. 6. c. 28. q. 17. Quare cum hæc unio ad vitam odiosa sit, in dubio non præsumitur, sed potius facta contemplatione Ecclesiæ, non personæ, *Rebuff. c. l. n. 10. Sanch. c. l. n. 145. in fine.***

CCI. Assertio 3. Unio hæc Beneficiorum tri-

Tomus III.

bus modis fieri potest, ut docet *Gl. in c. Et temporis 48. V. Unire; caus. 16. q. 1. Gl. in c. 1. V. Uniendo; Ne Sede vacante &c. Rebuff. c. l. n. 11. Sanch. c. l. n. 146. Azor cit. c. 28. q. 2. Greg. Tholosan. in Institut. rei Beneficiarie c. 2. n. 7. Garc. p. 12. de Benef. c. 2. n. 7.*

Primus modus est, si ex duobus Beneficiis fiat unum, ita ut ambo in unum veluti corpus tertium & distinctum coalescant: ut si v. g. ex duobus Episcopatibus, quorum redditus sunt tenues, unus Episcopatus fiat, auctoritate Papæ, teste *Gratiano ad r. Decimas 47. caus. 16. q. 1. Vel si ex duabus Parochiis fiat una, Rebuff. c. l. & Sanch. Effectus hujus unionis est, ut consuetudo & privilegia uni Ecclesiæ, vel Beneficio data, etiam alteri competant, & si sint contraria, meliora & favorabiliora conserventur, & Canonici, qui sunt in una Ecclesia, sint quoque Canonici in altera, & faciant unum corpus, *Greg. Tholos. c. l. n. 15. Garc. c. l. n. 10. & 11. qui tamen modus unionis non est in frequenti usu.**

CCII. Secundus modus unionis est, si una Ecclesia, vel Beneficium alteri tanquam Superiori subiciatur, & velut accessorium principali perpetuo uniat: & tunc in Ecclesia vel Beneficio inferiore, siue accessorie unito, Vicarius, qui munus & officium in eo obeat, constitui solet, juxta *c. Extirpanda; 30. §. Qui verò; h. t. cujus unionis vis & effectus est, ut Beneficium accessorie unitum quasi extinguatur; neque per se Beneficium censeatur; quia assumit naturam, qualitates, ac privilegia Beneficii principalis, cui adhaeret, *Gl. in c. Et temporis; V. Unire; Rebuff. c. l. n. 10. Sanch. c. l. n. 146. Quare si exempta Ecclesia alteri non exemptæ accessorie uniat, jus exemptionis amittit, & è contrario acquirit illud, si non exempta uniat, sit quoque regularis, & vice versa, Azor c. l. q. 2.**

Hinc sequitur primò. Quod Beneficium accessorie unitum non vacet, mortuo vel remoto principali Rectore; quod enim est extinctum, quoad nomen & titulum, vacare non potest; *Garc. c. l. n. 15. & 26. Rebuff. c. l. n. 12. idèque etiam per se permutari non potest, nec resignari, Castro Palao dis. 6. de Benef. pun. c. 2. §. 1. n. 5. Et in impetratione Beneficii, solius principalis mentio fieri debet: non item uniti accessorie; & facta collatione Beneficii principalis, acquiritur etiam alterum ipsi unitum, sicut & accepta possessione Beneficii principalis, censetur etiam acquisita possessio uniti, *Garc. c. l. n. 20. & 2. seqq. & universim attenditur solum qualitas & natura Beneficii principalis, non autem annexi, Garc. c. l. n. 17.**

Sequitur secundò. Si Ecclesia parochialis accessorie, & perpetuo unita sit dignitati, vel Canonici, non requiritur in recipiente illam ætas viginti quinque annorum, quæ ad parochiæ curam exigitur, cum institutus non per se ipsum, sed per Vicarium, qui sufficientem ad curam ætatem habeat, eam regere debeat, sed sufficit, ut ætatem habeat aliàs ad dignitatem vel Canoniciatum requisitam, *Garc. c. l. n. 26. Laym. l. 4. tr. 2. c. 9. n. 2. Coroll. 2. & supra dictum l. 1. Tit. 14.*

Sequitur tertio. Non potest, nec debet (seclusâ plenitudine Papalis potestatis) Beneficium dignius uniti accessorie minus digno, v. g. Ecclesiæ parochialis Cappellani; quia non decet, ut magis dignum fiat accessorium minus digni, eiq; subiciatur: potest autem Benefici-

cium minus dignum uniri digniori, v. g. Ecclesia parochialis dignitati vel personati, *juxta c. Super eo* 3. 6. *h. t. in 6. Capellania Canonici, Rebuff. c. l. n. 17. & 18. Laym. cit. c. 9. Coroll. 3.*

CCIII. Tertius modus unionis est, si duo Beneficia, videlicet duæ Ecclesiæ Cathedralis, vel parochiales æquè principaliter uniantur, ita ut ambæ propriam naturam, qualitates, & privilegia sua retineant, & neutra Ecclesia alteri subiciatur, vel adhareat, sed utraque proprios redditus habeat, & Titulum suum retineat, sub eodem tamen Episcopo vel Rectore, qui utrique Ecclesiæ præficitur, & in utraque intulatur, *Rebuff. c. l. n. 15. Sanch. cit. c. 29. n. 146. Garc. cit. c. 2. n. 37. Exemplum hujus unionis habetur in c. 1. inf. Ne Sede vacante &c. Ubi Monasterium quoddam unitum fuit alicui Episcopatu, ita tamen, ut Ecclesia regularis non exstingeretur, sed permaneret, & idem esset utriusque Ecclesiæ Prælatus, idem videlicet, qui fuit Episcopus Ecclesiæ Cathedralis, simul etiam esset Prælatus Ecclesiæ regularis sive Monasterii, convenienter c. Et temporis; 48. caus. 16. q. 1.*

Hinc sequitur primò. Quòd in impetratione alterius Ecclesiæ vel Beneficii æquè principaliter uniri, de utroque mentio facienda sit, eò quòd vacante uno, vacat similiter & alterum, *Azor cit. c. 28. q. 20. Garc. c. l. n. 43.* Secundò, utrumque permutari, & resignari potest, sed non unum separatim ab altero; cui est unitum, aliàs dissolveretur unio: & si alterum eorum sit curatum, vel incompatible, impedit assensionem alterius similis, sine dispensatione, quamvis ipsa Beneficia aliàs incompatible invicem unita, non sint incompatible, ratione unionis, *Garc. c. l. n. 41. & 42. Cast. Palao c. l. n. 8.* Tertio, si hujusmodi Beneficia æquè principaliter unita, diversis Episcopis, aut Metropolitanis subint, & ad diversos collatores spectent, neuter eorum jus conferendi per unionem amittet, sed utriusque Episcopi consensus requiritur ad collationem, vel confirmationem, sicut etiam in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis sic unitis, quamvis Canonici unius Ecclesiæ non sint Canonici alterius; electio tamen fieri debet ab omnibus communiter, & ab utroque Collegio simul in loco, de quo in unione conventum est, vel in digniore, nempe in Cathedrali, quando una est Cathedralis, alia Conventualis, vel prout aliàs conventum fuit, *Garc. c. l. n. 47. & 48.* Aliud est in unione secundi modi, quando unum Beneficium alteri est unitum accessorie: tum enim sufficit consensus Episcopi, seu Prælati majoris sive principalis Beneficii: cum enim Beneficium accessorie unitum non censetur vacare, idè ejus collatio secundum se cessat, *Garc. c. l. n. 49. Laym. c. l. §. Tertius modus.*

§. II.

Quis potestatem habeat uniendi Beneficia, & ob quas Causas ea fieri possit, ac debeat? & de Conditionibus ad illam requisitis.

CCIV. Assertio 1. Potestas uniendi Beneficia, tum majora, tum minora, & Ecclesias quascunque in primis spectat ad Papam, quippe qui plenam in Beneficiis potestatem habet, c. 2. *h. t. in 6. Rebuff. in praxi Tit. de union. Benef. n. 23.* & alii communiter. Et

quidem solus Papa unire potest Ecclesias Cathedralis, & Metropolitanas, c. *Sicut* 3. 8. *de excess. Præl.* Verum per unionem etiam auctoritate Papæ factam non aufertur Episcopo potestas visitandi Ecclesiam, vel Beneficium unitum, subditos puniendi &c. quia unio censetur fieri, salvo jure Episcopi, in cujus Diocesi Ecclesia, vel Beneficium unitum, situm est, c. 2. *de Relig. dom.* Papa enim cuilibet sua jura servare intendit, non derogare, *Gl. fin. ibid. Laym. c. l. n. 2. in fine.*

CCV. Secundò Episcopus ex justa causa potest unire Ecclesias, & Beneficia suæ Diocesis, cit. c. *Sicut*; *Rebuff. c. l. n. 22. Sanch. l. 7. Mor. c. 29. n. 147.* sicut etiam potest unum Beneficium in duo dividere, de quo infra.

Excipitur primò. Nisi Beneficia sint exempta à jurisdictione Episcopi, vel collationi seu provisioni Papæ specialiter ac perpetuò sint reservata: cujusmodi sunt v. g. dignitates majores in Cathedralibus, post Pontificalem, & principales in Collegiatis; nam qui Beneficium non potest conferre, ob defectum potestatis disponendi de illo, multò minus unire potest, *Azor p. 2. l. 6. c. 28. q. 6. Sanch. c. l. n. 150. Laym. c. l. n. 3.* Excipitur secundò. Dummodò unio sit perpetua, nam ad tempus solum, sive ad vitam Beneficiarii, Episcopus unire non potest Beneficium alteri; tum quia tales uniones temporales sunt odiosæ, quippe contra, vel saltem præter formam juris, per quas non Ecclesiis, sed personis providetur, & in effectu duo Beneficia conceduntur; ita ut is absit ab altera Ecclesia toto vitæ suæ tempore: tum quia unio temporalis non nisi nomine tenus est unio, reipsa verò quædam dispensatio, seu juris relaxatio, *Azor c. l. q. 17. Sanch. c. l. n. 152.*

CCVI. Extenditur autem hæc potestas primò, ut Episcopus possit, non tantum Ecclesiam sæcularem unire sæculari; sed etiam Ecclesiæ vel loco religioso, licet exempto, Ecclesiam aut Beneficium suæ Diocesis; ut constat ex *Clem. 2. de reb. Elecl. non alien.* & c. *Consultationibus*; 4. *de donat. Sanch. c. l. n. 148. Garc. c. l. n. 77. & 78.*

Extenditur secundò, ut Episcopus possit unire Beneficia etiam quorum collatio est devoluta ad Papam, ob negligentiam conferendi, ut docet *Azor c. l. q. 15. Sanch. c. l. n. 149. Garc. c. l. n. 91. Laym. cit. c. 9. n. 3.* Ratio est, quia jus devolutum ad Papam solum dat ei potestatem conferendi illud, ob negligentiam alterius, non autem adimit Episcopo potestatem uniendi; nam etsi Episcopus Beneficium uniat, non tamen impedit Papam, quòminus illud tunc conferre possit: devolutio enim concernit Titulum Beneficii, & impedit, ne illud Episcopus in Titulum dare possit: unio autem respicit proprietatem Beneficii, sive jus ordinandi, seu disponendi de Beneficio, quod non semper habet Collator ordinarius: nam inferior Episcopo, etsi quandoque habeat potestatem conferendi Beneficium, non tamen habet potestatem ordinandi, seu de eo disponendi. Id verò limitat *Cast. Palao cit. dis. 6. p. 2. §. 2. n. 3.* quòd talis unio Beneficii devoluti ad Papam non habeat effectum, nisi post primam vacationem Beneficii; nam si haberet effectum unio, antequam Papa Beneficium ad se devolutum conferret, tolleretur jus per devolutionem ipsi Papæ quæsitum, cum facta unionem, exstinguatur Beneficium, & amplius conferri non possit, ergo unio effectum habere

here non potest, quousque Beneficium alteri à Papa collatum denuò vacet. Limitatur secundò, ut solum procedat in Beneficiis devolutis ad Papam; ob negligentiam, vel ignorantiam prædecessorum, non autem si devoluta sint, ob propriam Episcopi negligentiam, tunc enim in pœnam admittitur ipsi etiam potestas uniendi, *Barbos. de offic. Episc. alleg. 66. n. 16. & Palao c. l. n. 4.*

Extenditur tertio, ut Episcopus possit unire etiam Beneficia generaliter reservata, v. g. ut eorum collatio, alternis mensibus, ad Papam spectet, quâ unione factâ, extinguitur mensis Pontificatus, quem Papa sibi reservavit, quia Beneficium cum effectu unum eo ipso suppressum censetur; ita ut deinceps amplius non vacet, nec conferri debeat; dummodò talis unio non fiat in fraudem, ut si Episcopus talia Beneficia vacantia, non in mense proprio seu Ordinarii, sed Papali unire attenter, vel si Beneficium statim vacaturum existimetur in mense Papali; videlicet instante mortè Beneficiarii, tunc enim Episcopus non posset unire Beneficia reservata post ipsorum vacationem, *Rebuff. c. l. n. 31. Garc. c. l. n. 105. Laym. c. l. n. 4.*

Porro quod dictum est, Episcopum posse unire etiam Beneficia generaliter reservata Papæ, id limitari debet primò, dummodò ex hujusmodi unione non fiat præjudicium expectanti illa Beneficia ex provisione Apostolica; quare talis unio non habebit effectum, nisi post obitum expectantis, vel postquam eo Beneficio fuit privatus, vel illud dimisit: quia sicut potest Episcopus, dum alius possidet Beneficium, illud unire, non ut statim habeat effectum unio, in præjudicium possidentis, sed postquam illud dimiserit, *Clem. 2. de reb. Eccl. non alien.* ita etiam poterit Episcopus Beneficia hæc reservata unire, sed sine præjudicio expectantis, *Rebuff. c. l. n. 31. Azor p. 2. lib. 5. c. 29. q. 17. Sanch. c. l. n. 150.* Idemque dicendum de Beneficiis familiarium Papæ, quæ per eorum obitum in Curia vacabunt, non enim potest Episcopus ea unire, vel saltem unio effectum non habebit, donec Beneficium iterum vacaverit per mortem, vel depositionem instanti à Papa, *Laym. c. l. n. 4.* Limitatur secundò, si reservatio fiat verbis ita generalibus, ut censetur S. Pontifex, non tantum collationem Beneficii, sed quamlibet de illo dispositionem sibi reservare, & aliis interdici, ut si dicat tale Beneficium nostrâ dispositioni reservamus; tunc enim Episcopus illud unire non posset, *Abb. in c. Sicut; 8. n. 7. de excess. Præl. Azor l. 6. c. 28. q. 16. Sanch. c. l. n. 150.*

Tertio Vicarius Generalis Episcopi non potest unire Beneficia, nisi id specialiter ipsi ab Episcopo sit commissum; quia nec Beneficia conferre potest, sine speciali commissione; quod est minus, *Rebuff. c. l. n. 37. Azor c. l. q. 10. Sanch. c. l. n. 153.*

CCVII. Quartò Capitulum Cathedralis, Sedè vacante, potest unire Beneficia, quæ alioqui Episcopus poterat, dummodò per illam unionem juri Episcopali nihil derogetur; quia ea, quæ sunt jurisdictionis, ad Capitulum transeunt, *c. unic. de major. & obed. in 6. Rebuff. c. l. n. 36. Azor c. l. q. 9. Sanch. c. l. n. 155. Garc. c. l. n. 67.* At dices, Capitulum non habet potestatem conferendi Beneficia, ergo nec uniendi; cum duo Beneficia unire nequeat, nisi conferat unum ei Ecclesiæ, cui conjungit: Resp. Non rectè id sequitur, quia Episcopus non potest conferre Beneficia

spectantia ad collationem inferioris Ordinarii, & tamen potest ea unire: tum quia Beneficium nondum vacans non potest conferri, & tamen potest uniri alteri, *Clem. 2. de reb. Eccl. non alien.* tum denique quia non idem jus est de conferendo, & uniendo, nam conferre est voluntatis, & liberalitatis; at unire est necessitatis, cum unio fieri non debeat, nisi ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ, *Azor c. l. Porro àn Capitulum possit unire Beneficium suæ Mensæ Capitulari, cum consensu Episcopi, infra dicitur Tit. 13.*

Quintò etsi Archiepiscopus unire possit Ecclesias & Beneficia suæ Diocesis, sicut Episcopus in sua, non tamen potest ea unire in Diocesis suis Suffraganeorum, ut constat ex c. *Sicut; 8. in fin. de excess. Præl. Rebuff. c. l. n. 29. & 30. Azor c. l. q. 7. Sanch. c. l. n. 156.*

Sextò Legatus à Latere potest unire Beneficia suæ Provinciæ, quæ conferre potest, imò etsi non spectent ad collationem ipsius, ut quia devoluta sunt ad Papam, *Abb. in cit. c. Sicut; n. 3. de excess. Præl. Rebuff. c. l. n. 24. Azor c. l. q. 8. Sanch. c. l. n. 158. Garc. c. l. n. 65.* Idque potest etiam sine consensu Episcopi, cum quo in potestate concurrat, *Garc. c. l. n. 221. & 222.* non tamen per unionem factam à Legato de Latere potest præjudicari in aliis juri Episcopali, ut in potestate excommunicandi, visitandi, corrigendi in iis, quæ ad Ecclesias vel Beneficia curata pertinent, *c. fin. de confirm. util. & notant Dd. cit.* Alii verò Legati Papæ, non à Latere, nequeunt unire Beneficia, quia nequeunt illa conferre, quod minus est, *Sanch. c. l. Garc. c. l. n. 66.*

Septimò Prælati Episcopo inferiores, jure communi, Beneficia unire non possunt, etiam si ea conferendi jus habeant: nisi ex speciali privilegio, vel legitimâ præscriptione quadragenaria, cum Titulo, vel immemorialis temporis, sine Titulo, id eis competat; non enim, qui Beneficium conferre potest, illud etiam unire illa potest, cum potestas uniendi major esse censetur, quàm potestas illa conferendi. Vel nisi habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, in Ecclesias plenè sibi subjectas; tunc enim etiam unire poterunt, cum unio non sit actus consecrationis Episcopalis, sed jurisdictionis, unde etiam Episcopus confirmatus, etsi nondum consecratus, unire potest Beneficia, *Azor c. l. q. 11. Rebuff. c. l. n. 32. & seqq. Sanch. c. l. n. 160. Garc. c. l. n. 71. & seqq.*

CCVIII. Assertio 2. Causæ, ob quas fieri possunt, ac interdum debent uniones Ecclesiarum, vel Beneficiorum, sunt duæ: scilicet evidens necessitas, vel utilitas Ecclesiæ, prout statuitur in c. *Exposuisti; 33. h. t.* Nam quia decretum fuit in Concilio Lateranensi (sub Innocentio III.) relatò in c. *Extirpanda; 30. h. t. Qui verò; h. t.* ut habentes Capellam, sive Ecclesiam parochialem, ei per se, non per Vicarium deservire teneantur; unde factum, ut Canonici Ecclesiæ Cathedralis Vesprenensis ex redditibus Præbendarum suarum non possent habere sufficientem sustentationem; siquidem Capellas amplius illis retinere non liceret: quare petiit Episcopus à Papa Honorio III. ut huic necessitati provideret. Respondit Pontifex, si evidens necessitas vel utilitas exigar, posse Episcopum Præbendas Ecclesiæ suæ Cathedralis, earumque redditus angere, annectendo iis in

» perpetuum Capellas Diocesis suæ, reservatâ tamen,
» seu relicta congruâ Capellarum Presbyteris por-
» tionem.

CCIX. Notandum primò. Prima causa justa uniendi Ecclesias vel Beneficia, est evidens necessitas Ecclesiæ, si nimirum ob Præbendarum tenuitatem non reperiantur, qui velint Ecclesias, vel Beneficia acceptare, præsertim Canonici in Ecclesia Cathedrali, & ita Ecclesia debito servitio, seu necessariis Ministris destituatur, *Abb. hic n. 4.* Item talis necessitas est, si duæ Ecclesiæ vicinæ adeo tenues redditus habeant, ut ad sustentationem duorum Rectorum non sufficiant, *c. Unio; 3. caus. 10. q. 3. Clem. 1. §. Ad hæc de stat. Monach. Rebuff. c. l. n. 40. Azor c. l. q. 4.* Si Ecclesia per hostes devastata sit, *c. 2. de Relig. dom. si populus bello aut peste imminutus, c. Et temporis; 48. caus. 16. q. 1. Rebuff. c. l. n. 40. Sanch. c. l. n. 161.* si status aliquis Ecclesiæ deformatus sit, & disciplina in ea non servetur, *arg. c. Relatum; 7. Ne Clerici vel Monachi & c. Laym. cit. c. 9. n. 8.* Altera causa justa est magna Ecclesiæ utilitas; quia licet reperiantur quidem, non tamen idonei, & Ecclesiæ, præsertim Cathedrali utiles Clerici, qui in ea institui seu servire velint, *Abb. c. l. Rebuff. c. l. n. 41. Sanch. c. l. qui aliam causam justam addit, ut Divinus cultus augeatur.*

Porro licet propter merita personæ dispensari possit, ut quis simul duo, vel plura Beneficia incompatibilia obtinere queat, *c. De multa; 28. h. t.* non tamen evidens prærogativa, siue excellentia personæ est sufficiens causa uniendi unam Ecclesiam, vel Beneficium alteri; quia per talem unionem perpetuam, fit præjudicium ipsi Beneficio, quod unitur, & immutatur ejus natura, ita ut fiat accessorium alteri, *Abb. hic n. 5. Laym. c. l.* nam cum prærogativa meritorum extinguatur cum persona, non potest fieri unio perpetua in præjudicium Beneficii annexi, idèquæ in hoc c. nulla facta est mentio de prærogativa personæ, *Fagnan. hic n. 6. & 7.*

Notandum secundò. Si Præbendæ Canonicali unita sit Capella, seu Ecclesia parochialis (nam ea etiam venit sub appellatione Capellæ, ut notat *Abb. hic n. 6.*) ita ut Vicarius, isque perpetuus in ea constitui debeat, *juxta c. Extirpandæ; 30. §. Qui verò; h. t.* tum cura animarum in habitu pertinebit ad Canonicum, tanquam Rectorem principalem: ad Presbyterum verò pertinebit in actu, tanquam ad Vicarium, *Abb. hic n. 10. Laym. in qq. Canon. de Prælat. Eccles. elect. q. 208.* Aliud verò dicendum est, si non unio, sed dismembratio Beneficii curati, seu Ecclesiæ parochialis facta sit, ita ut ex Capella, seu parochiali Beneficio certa portio reddituum detracta, & pensionis titulo adjuncta sit Præbendæ Canonicali, tunc enim Canonicus nullam omninò curam habet Capellæ seu parochiæ, sed ea tota est penes Presbyterum, qui est institutus in Capella, *Abb. hic n. 10. in fine.*

Notandum tertio. Si justa causa, præsertim necessitatis, unionem exigat, tenetur Episcopus eam facere; alioquin si recuset, potest adiri Papa, ut eum cogat, *arg. c. Nullus; 17. de jure patron. Laym. cit. c. 9. n. 8.*

Notandum quarto. Episcopus potest de jure communi Capellas seu Ecclesias parochiales unire Præbendis Canonicalibus & dignitatibus, ob tenuitatem reddituum illarum, & quidem non tantum au-

thoritate Papæ, sed etiam propriâ siue Ordinariâ Episcopi, *Hofstiens. hic & Jo. Andr. V. Poteris; id est, auctoritate tuâ, cum consensu tamen Capituli, juxta Clem. 2. de reb. Eccl. non alien. an autem hoc procedat etiam post Conc. Trident. dicetur §. seq.*

§. III.

Quæ forma & solennitas siue quæ conditiones requirantur Iure communi ad unionem Beneficiorum instituentiam, & quo pacto Iure novo Concilii Tridentini Beneficia uniri possint?

CCX. Ad primam Quæstionem respondetur, de jure communi antiquo ad unionem Beneficiorum ritè faciendam requiritur primò, ut præcedat causæ cognitio, ut colligitur ex *Clem. 2. de reb. Eccl. non alien.* alioquin enim subreptitia est, ipsèque jure nulla, nisi iustitia causæ probetur, *Rebuff. c. l. n. 43. & in reg. 1. de unionib. Gl. 9.* imò et si Papa unionem faciat, requiritur, ut etiam de causa inquiretur in partibus, aliàs non valebit unio, *Rebuff. c. l. n. 16. Sanch. cit. c. 29. n. 162.* Secundò, requiritur, ut vocentur ij, quorum interest, siue in quorum præjudicium unio cedere potest, *juxta reg. jur. 29. in 6. quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet: idque indicatur in cit. Clem. 2. & Clem. 1. §. Ad hæc de statu Monach. Rebuff. in cit. reg. 2. Gl. 11. n. 1. & 7. Sanch. c. l. n. 163.* alioquin similiter irrita est ipso jure talis unio, *Azor c. l. q. 14. Sanch. c. l. n. 173.* non tamen necessariò vocari debet plebs, ad unionem faciendam; licet videatur quodammodò suâ interesse; quia interdum laborat contra propria sua commoda, quamvis si causam justam allegavit impediens unionem, audiri debeat, *Rebuff. c. l. n. 11. & 12. Sanch. c. l. n. 163.* Tertio, requiritur, ut accedat consensus Capituli Cathedralis, si unio expressè faciendâ sit, prout habetur in *cit. Clem. 2. de reb. Eccl. non alien.* Quia unio est veluti alienatio quædam, in qua consensus Capituli intervenire debet, *Rebuff. cit. Gl. 11. n. 2. Sanch. c. l. n. 164. Azor c. l. q. 12. Garc. cit. c. 2. n. 145.* Non tamen requiritur solennis tractatus, cum unio non habeat rationem veræ & propriæ dictæ alienationis, *Rebuff. c. l. n. 22. Sanch. c. l. n. 172. Garc. c. l. n. 146.* Et hic consensus Capituli intervenire potest, etiam post unionem factam, *arg. c. Curæ 11. de jur. patron. Rebuff. c. l. n. 20. Sanch. c. l. n. 165. Garc. c. l. n. 147.* Quod si Capitulum, aut alii, quorum interest, sine justa causa, consentire nolint, poterunt ad id à Papa compelli; imò etiam, ipsis invitis, potest Episcopus unionem facere, si causa evidens necessitatis addit; quamvis aliàs, si justa causa contradicendi subsit, etiam unius contradictio sufficiat ad impediendam unionem, *Rebuff. c. l. n. 3. & 4. Azor cit. q. 12. Sanch. c. l. n. 164.* In unionem tamen faciendâ à Legato à Latere non exigitur consensus Capituli, *Garc. c. l. n. 150.* sed rectius distinguit *Sanch. c. l. n. 164.* qui videri potest.

CCXI. Præterea non potest Episcopus unire Ecclesiam vel Beneficium, sine consensu Abbatis, vel alterius Prælati inferioris, ad quem talis Ecclesiæ

vel Beneficii administratio, aut collatio aliàs pertinet, sicut colligitur ex *cit. Clem. 1. §. Ad hæc de statu Monach.* cum ipsi per unionem jus administrandi, vel conferendi auferatur: quia etiam requiritur consensus Clericorum constituentium Capitulum, cum illo Prælato inferiore, imò & consensus Capituli Ecclesiæ Cathedralis, *Sanch. c. l. n. 163.* Denique si Ecclesia vel Beneficium uniendum sit juris patronatus, requirit etiam debet consensus patroni, *juxta c. Pastoralis; 7. de donat. non tantum Laici, sed etiam Ecclesiastici, cum utrique juri præsentandi per unionem præjudicium fiat, quippe quod patronus amittit, Sanch. c. l. n. 168. Laym. cit. c. 9. n. 9.* Licet aliqui, quoad patronum Ecclesiasticum, dissentiant: sufficit autem si patroni consensus, vel Prælati inferioris unionem subsequatur, sicut de consensu Capituli supra dictum est, nam universaliter satis est, consensum eorum, quorum interest, subsequi, *Sanch. c. l. n. 170.*

Porro consensus Beneficiati, seu immediati Rectoris Ecclesiæ, vel Beneficii, ab Episcopo uniendi non requiritur, sicut neque defensoris, si vacet, sed iis etiam non vocatis, potest Episcopus illud unire, ut constat ex *cit. Clem. 2. junct. Gl. P. Vocatus de reb. Eccl. &c.* Ratio est, quia etsi Beneficium illud nondum vacans uniatur alteri, nullum per hoc possessori præjudicium inferitur; quia unio illa non mandabitur executioni, nec effectum sortietur, donec Beneficium per mortem ipsius vacaverit, vel is alio modo dimiserit. Neque ideo denuncianda est unio Rectori, vel Beneficiario, quia posset forte illud permutare, vel resignare in favorem alterius: nam hoc præjudicium non est considerandum, cum permutatio & resignatio Beneficii pendeat à voluntate Superioris, & sint modi extraordinarii acquirendi Beneficia, ideoque non obstante eo qualicumque præjudicio, Episcopus procedere potest ad unionem, vel bonum commune Ecclesiæ, *Rebuff. c. l. n. 8. 9. & 10. Azor c. l. q. 12. Sanch. c. l. n. 171.*

Quartò, requiritur, ut exprimat verus annus valor, secundum communem estimationem Beneficii uniendi, & ejus, cui annectitur, secundum *Reg. 21. aliàs 22. Cancellaria de unionibus*; alioquin enim constare non posset unionem esse necessariam, vel utilem. Verùm hoc procedit solum, si petatur fieri unio à Papa, vel ejus Legato, qui ignorat valorem Beneficii: secus si ab Ordinario, cui valor Beneficii satis perspectus esse præsumitur, *Rebuff. in cit. Reg. Gl. 5. Cast. Palao cit. dis. 6. pun. 10. §. 2. n. 28.*

CCXII. Ad alteram Quæstionem quod attinet, Concil. Trident. in primis *Seff. 7. c. 6. de ref.* statuit, quòd Ordinarii possunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, examinare uniones perpetuas, post quadraginta annos factas, & quæ per sub: vel obreptionem fuerint obtentæ, irritas declarare: quæ verò à dicto tempore non fuerint sortitæ effectum, vocatis iis, quorum interest, tanquam per subreptionem obtentæ præsumi debent, nisi ex legitimis probatisque causis factas fuisse, constiterit. Sunt autem quadraginta illi anni computandi à die, quo Concil. Trident. Auctoritate Apostolicæ est promulgatum, *Azor l. 6. cit. c. 28. q. ult. Sanch. l. 7. Moral. 29. n. 178.* Secundò; eadem *Seff. 7. c. 7. de ref.* statuitur primò, ut Beneficia curata Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel Mo-

nafteriis, Beneficiis, Collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuò unita, singulis annis visitentur ab Ordinariis locorum, in quibus per idoneos Vicarios etiam perpetuos, assignatà illis, tertiæ partis fructuum, majori vel minori, arbitrio Ordinariorum portione; super re certa assignanda, cura animarum exerceatur, nisi ipsis Ordinariis pro bono animarum regimine, aliter expedire videbitur, videlicet ut per Vicarios temporales cura administretur, non obstantibus privilegiis & exemptionibus quibuscunque, & appellationibus. Ex quo inferit *Sanch. cit. c. 29. n. 191.* Quòd si Beneficium curatum sit unitum Monasterio Monialium, vel Collegio, aut alii loco pio, etiam si in temporalibus, & spiritualibus, cum privilegio nominandi Vicarium ad nutum amobilem, potest Episcopus in eo temporalem, vel perpetuum constituere: addit tamen plures casus esse exceptos, in quibus non potest Episcopus in Beneficio unito ponere Vicarium perpetuum, sed solum temporalem, *quos ibid. refert.* Sed de hoc quoque dictum *supr. lib. 1. Tit. 28. n. 6. & seq.* Tertio, *Seff. 14. c. 9. de ref.* statuitur, ne Beneficia unius Diocesis uniantur perpetuò cum Beneficiis alterius Diocesis, ex quacunque causa, in quo correctum est jus commune antiquum, secundum quod id fieri poterat cum consensu Episcopi alterius Diocesis, *Sanch. c. l. n. 180. Garc. c. l. n. 85.* Quarto, *Seff. 21. c. 5. de ref.* conceditur Episcopis, ut propter paupertatem Ecclesiarum parochialium, & in cæteris casibus, siue causis à jure permissis, iis unire possint in perpetuum alia Beneficia curata, vel non curata, sine præjudicio tamen obtinentium, etsi illa essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta, quæ uniones etiam revocari non possunt. In quo decreto augetur Episcopis potestas ordinaria uniendi Ecclesias & Beneficia suæ Diocesis, etiam si illa reservata essent, ut id possint hodie etiam tanquam delegati Sedis Apostolicæ, ut notat *Sanch. c. l. n. 181.* Requiritur tamen consensus Capituli, quia in dicto decreto non absolute delegatur Episcopis potestas uniendi, sed juxta formam juris, quæ requirit Capituli consensum, *Clement. 2. de reb. Eccl. non alien. Sanch. c. l. n. 183. Garc. c. l. n. 183.* qui ait, ita decisum esse à S. Congreg. Concilij.

CCXIII. Quintò. Ex decreto Concilij Tridentini *Seff. 23. c. 18. n. 27. 28. & 29. de ref.* Beneficia aliquot simplicia (non omnia) cujuscunque qualitatibus & dignitatis fuerint, & etiam præstimonialia, vel portiones præstimoniales, etiam ante vacationem, sine cultus divini, & illa obtinentium præjudicio, Episcopus potest alicui Collegio seu Seminario applicare, & incorporare, etiam si sint reservata, vel affecta: nec per resignationes ipsorum Beneficiorum uniones & applicationes suspendi, nec ullo modo impediri possunt. Porro vi hujus decreti non possunt uniri Seminario Beneficia residentiam postulantia, ne divinus cultus minuatur, nec simplicia ad inferiorum collationem spectantia, neque Beneficia juris patronatus, etiam Ecclesiastici, nec reservata Sedi Apostolicæ, post eorum vacationem: neque Beneficia, ante eorum vacationem, si tempore unionis erant affecta, ut quia erant subcollectorum, familiarium, vel Officialium Curia, juxta Declarat. S. Congreg. Concil. apud *Garc. cit. c. 2. n. 102. & 106. Barbosa l. 3. Jur. Eccles. c. 16. n. 30. Palao cit. pun. 12. §. 3. n. 14.*

Sextò.

Sexto. *Seff. 24. c. 13. de ref.* Prohibetur, ne Ecclesiæ parochiales Monasteriis quibuscunque, aut Abbatibus seu dignitatibus, aut Præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatae, aliisve Beneficiis simplicibus, aut Hospitalibus militibusve uniantur: quæ tamen antea unita, erant non infirmantur, sed præcipitur, ut revideantur ab Ordinariis. Imò neque pars fructuum ex parochiis prædictis Ecclesiis, aut Præbendis applicari potest, sine licentia Papæ, ut colligitur ex c. 16. *seff. 25. de reform. & ex Cardinal. declar. notat Garc. p. 12. c. 2. n. 87.* Et in hoc correctum etiam est Jus commune antiquum, juxta quod poterant Episcopi unire Beneficia curata Monasteriis, aut aliis Beneficiis, *Sanch. c. l. n. 184.*

Septimo. *Seff. 24. c. 15. de refor.* Statuitur, ut in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis Insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt Præbendæ, ut simul cum distributionibus quotidianis, sustinendo Canonicorum gradui, pro loci & Personarum qualitate, non sufficiant, liceat Episcopis, cum consensu Capituli, aliquot simplicia Beneficia, non tamen regularia, iis unire, vel etiam omnino suppressere, cum Patronorum consensu, si sint de jure Patronatus Laicorum: non obstante quacunque eorum reservatione, generali, vel speciali, aut affectione. Ex quo à contrario sensu colligitur, posse id Episcopum facere, etiam sine consensu Patroni Ecclesiastici, *Sanch. c. l. n. 185.*

Octavo. Denique *Seff. 25. c. 9. §. Insuper de ref.* Insuper prohibetur, ne quacunque Beneficia libera cum Ecclesiis parochialibus, vel aliis quibuscunque Beneficiis, etiam simplicibus, Dignitatibus, vel Hospitalibus, quæ sunt juris Patronatus, uniantur: sed hujusmodi uniones, dum plenum sortitæ sunt effectum, per subreptionem obtentæ censeantur: quæ verò à 40. annis citrà factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ, ab Ordinariis tanquam à Sedis Apostolicæ Delegatis revideantur, & examinentur, & quæ per subreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac Beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur: per quod Decretum Jus commune etiam restrictum fuit, ut notat *Garc. c. l. n. 90.*

CCXIV. Ex dictis infertur primò. Per Concilium Tridentinum non esse ablatam Episcopis potestatem uniendo Beneficia Monasterio, vel alteri loco Religioso, sicut Jure communi antiquo idem licebat, modò Beneficium sit intra Diocesim, in qua est Monasterium, vel locus Religiosus, cui est uniendum, neque sit curatum: quia nullibi Concil. Trident. prohibuit unionem Beneficii loco Religioso, præter duos hoc casus, ergo in reliquis manet Jus commune incorruptum, *Sanch. c. l. n. 187.* Ex quo ulterius infertur n. 188. & seq. posse Episcopum præcipere, ut Beneficium à se unicum Religioni regatur per Religiosos ad nutum amovibiles; quia per unionem jam Beneficii natura mutata est, & regulare factum. Infertur secundò, si Beneficium à tempore immemoriali, sine propria collatione, tanquam unicum alteri, possessum fuit, id in dubium revocari non debet, quamvis Titulus vel Instrumentum unionis legitime factæ, exhiberi nequeat, *Garc. c. l. n. 231. Laym. cit. c. 9. n. 5.* Imò etiam ad præscribendam unionem sufficit tempus 40. annorum, cum titulo præsumpto, ut colligitur ex *Concil. Trident. Seff. 7. c. 6. de ref.* & docet *Garc. c. l. n. 238.* ubi

n. seq. id limitat procedere saltem in unionem accessorie factâ, per quam Titulus extinguitur: non item in unionem æquè principaliter factâ, cui Jus commune non ita resistit, adeoque ad eam sufficere videtur præscriptio 40. annorum, sine titulo, cum bona fide.

§. IV.

Quid iuris, seu potestatis habeat Prælatus, vel eius Monasterium, Ecclesia Cathedralis, aut Collegiata, cui Ecclesia parochialis, vel aliud Beneficium est incorporatum, seu unitum?

CCXV. Præmittendum, quòd duobus modis potest fieri hujusmodi incorporatio, seu unio, ut notat *Gl. Communiter recepta; in c. 3. v. Pleno jure; de privi. leg.* Primò, quoad temporalia tantum, adeoque non pleno jure, quia nimirum relicta congrua portione Presbytero, seu Vicario constituto in Ecclesia vel Beneficio unito, reliqui reditus ad Monasterium vel Capitulum pertinent. Secundò, pleno jure, quoad temporalia, & spiritualia simul, cujusmodi unio rursus dupliciter fieri potest: vel enim Ecclesia parochialis Monasterio aut Capitulo, cui est incorporata, plenissimo jure subiecta est, ita, ut etiam populus ab Episcopo Diocesano sit exemptus, & in spiritualibus etiam subiectus Prælato Monasterii, aut Capitulo; vel parochia incorporata quidem est Monasterio, vel Capitulo, etiam quoad spiritualia, sed non plenissimo jure, quia populus in spiritualibus est subiectus Episcopo Diocesano. His præmissis sit.

CCXVI. Assertio 1. Si Monasterio, vel Capitulo v.g. incorporatio parochiæ facta sit, quoad temporalia tantum, tum Monasterium, vel ejus Abbas, vel Capitulum, cui incorporatio reddituum parochialium facta est, nihil ferme juris habet, siue circa personam Presbyteri, qui est positus in parochia, siue circa curam populi: ac proinde non potest Monasterium, vel ejus Abbas, aut Capitulum in Ecclesia unita instituere, vel destituere Presbyterum, sine consensu Episcopi loci, cui populus est subiectus, *Abb. in cit. c. 3. n. 6. de privi. leg. Laym. in c. 2. de suppl. neglig. Prælatus. n. 7.* Et hoc casu, non est necesse, ut præsentatio Presbyteri ad Monasterium, vel Capitulum pertineat, quando solum redditus temporales ei donati fuerunt, & non etiam jus præsentandi Presbyterum, seu Rectorem parochiæ incorporatæ, *Laym. c. l.* Quòd si jus præsentandi habeat Monasterium, vel ejus Abbas, aut Capitulum, tum potest Presbyterum, seu idoneum Vicarium præsentare Episcopo Diocesano, ab eodem instituendum, prout constat ex c. *In Lateranensi; 31. h. t.* Nam in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. c. 9. (quod refertur in c. 3. *infr. de privi. leg.*) prohibitum fuit, ne Religiosi Ecclesias parochiales, & decimas à Laicis præsumant accipere, sine consensu Episcoporum: neque excommunicatos, vel nominatim interdictos ad Divina admittant. At verò Innocentius III. in Concilio Lateranensi c. 61. dictam Constitutionem Alexandri III. innovans, & ejus transgressores punire volens, insuper statuit: ut Reli-

Religiosi in Ecclesiis Parochialibus, quæ ad ipsos pleno jure non pertinent (id est, quoad spiritualia & temporalia eorum Monasteriis non sunt unitæ) Presbyteros, seu Vicarios Episcopis instituendos præsentent: qui eisdem Episcopis circa curam plebis respondere debent: (quia circa hanc & jura Parochialia Episcopis sunt subiecti) rationem verò administrationis in rebus temporalibus ipsis Religiosis, sive Prælato Monasterij reddere debeant: institutos verò Presbyteros, seu Vicarios (si perpetui, seu intulati sint) removere, Episcopis inconsultis, non audeant. Idem habetur in cit. c. 3. §. In Ecclesiis de privil. Additur in fine hujus c. quod Religiosi tales Vicarios Episcopis præsentare debeant, quos, vel ipsa conversatio bona notos, & probatos reddit, vel probabile Prælatorum testimonium commendat.

Hinc colligitur, quod in Ecclesiis, & Beneficiis, quæ pleno jure Religiosis incorporata non sunt, institutio & destitutio Presbyterorum, seu Vicariorum, non ad ipsos, sed ad Episcopum pertinet. Etsi verò Monasterium, vel ejus Abbas, aut Capitulum rationem administrationis rerum temporalium exigere possit à Rectore, seu Vicario Ecclesiæ unitæ, ratione juris Patronatus Ecclesiastici, si jus præsentandi in ea Ecclesia habeat, ut constat ex hoc c. non tamen hoc jus competit Patrono Laico, ut notat Abb. hic n. 3.

CCXVII. Assertio 2. Si Ecclesia Parochialis plenissimo jure incorporata sit Monasterio, aut Capitulo Cathedrali, ut etiam populus, quoad spiritualia, sit Monasterio subiectus, & Abbas Monasterij, vel Capitulum habeat jurisdictionem quasi Episcopalem in Ecclesia incorporata, tunc potest Monasterium, vel ejus Abbas, aut Capitulum Presbyteros, aut Vicarios in Ecclesia unita instituere, & destituere, independentes, ab Episcopo loci, Laym. in cit. c. 2. n. 7. de suppl. neglig. Prælat. Adeoque, & visitare, rationem administrationis exigere, & alia facere potest, quæ ad jus Ordinarij spectant, prout constat ex c. Quoniam; 21. de Privil. ubi Gl. magna in notat, ait: Ecclesia Parochialis tunc subiecta est Abbati utroque jure (sive plenissimo jure) quando Episcopus nullum jus Episcopale in ea exercet, Abb. in c. de Monachis; 12. n. 9. h. t. Porro talem donationem, seu incorporationem Ecclesiæ Parochialis, ita pleno jure, ut etiam populus ab Episcopali jurisdictione sit exemptus, Episcopus, seu Ordinarius nunquam facere potest, sed solus Papa, ut docet Franc. in c. unic. de Capell. Monach. in 6. num. 3. Quia Episcopus, vel quicunque, alius Prælati officium, sive jurisdictionem sibi commissam, sine consensu Superioris committentis, abdicare non potest, Arg. l. pen. ff. de Offic. Præsid. & tradit Gl. in c. Pastoralis; 37. v. Cathedraliticum; de Donation. Sed neque Papa Ecclesiam Parochialem ita censetur donare, & incorporare Monasterio, vel Religioni, ut etiam populus sit exemptus à cura, & jurisdictione Episcopij, quia grande periculum esset, si Episcopus populo Sacramenta ministrare non posset, quæ alius Prælati non potest, sicut est confirmare, Sacros Ordines conferre, Ecclesias & Altaria consecrare, & similia, Innoc. in cit. c. Pastoralis; num. 6. & 7. & Joan. Andr. ibid. n. 5.

Tomus III.

CCXVIII. Assertio 3. Si Ecclesia Parochialis unita sit Monasterio, vel Capitulo, quoad temporalia, & spiritualia, adeoque pleno jure, ita tamen, ut ratione populi non sit exempta ab Episcopo: sed ejus spirituali jurisdictioni subiecta, tunc idoneum Vicarium Episcopo præsentare debet, ab ipso examinandum, & instituendum in Ecclesia unita: neque hoc casu refert, utrum Monasterium secundum se sit exemptum, vel non exemptum, Laym. in cit. c. 2. n. 7. in fine de suppl. neglig. Prælat. & quidem jure novo Concilij Trident. Sess. 7. c. 7. deferatur facultas Episcopis ponendi in Ecclesiis, seu Beneficiis curatis perpetuo unitis, quoad spiritualia, & temporalia, Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, vel Monasteriis, vel alijs pijs locis, idoneos Vicarios, etiam perpetuos: nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, & juxta declarat. Cardinal. apud Joan. Gall. mart. ibid. num. 4. Garc. p. 11. de Benefic. c. 2. num. 4. Barb. de Offic. Episc. allegat. 72. num. 190. Etiam si antea semper Vicarium temporalem, seu secundum voluntatem Prælati Ecclesiæ, vel Monasterij amovibilem habuerit: nisi in Litteris unionis à Sede Apostolica factæ, post Concil. Trident. expressum sit, quod Parochia per Vicarium temporalem administrari debeat, Laym. in cit. c. 2. num. 8. & in 99. Canon. de Elect. Prælat. q. 207. An autem Vicarius ponendus in Ecclesia tali modo unita, debeat esse regularis, an secularis dubitatur? Resp. Si Rector principalis Ecclesiæ, cui Parochia incorporatio facta est, sit secularis, v. g. Præpositus, aut Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, non potest in ea institui Vicarius regularis: ubi tamen attendi debet, quidnam in Litteris foundationis, seu unionis continetur, vel ante hac consuetum fuerit; quia status Ecclesiæ non debet facile mutari. Arg. c. 2. de suppl. neglig. Prælat. Si verò Parochia sit unita Monasterio, potest Abbas Vicarium regularem, ad nutum ejusdem revocabilem, seu obedientiarium constituere, c. Cum ad Monasterium; 6. §. tales de Statu Monach. & Clem. unio. de suppl. neglig. Prælat. Nisi in Litteris unionis expressum sit, ut Parochia per Vicarium seculariorem administraretur: vel nisi longissimo tempore per Vicarium seculariorem Parochia sit administrata, præsertim si intitulatus fuerit, Laym. in cit. c. 2. n. 8. & de Elect. Prælat. q. 206. & 207. ita tamen, ut si Vicarius regularis sit deputatus, solus ibi non habitet, sed cum socio sui Ordinis, Garc. cit. c. 2. num. 13. Laym. in cit. c. 2. num. 8. & cit. q. 206. in fine.

CCXIX. Porro plura adhuc alia circa hujusmodi uniones sunt noranda, & observanda. Nam primò Monasterium, vel Capitulum Cathedrali, cui Ecclesia est unita, quoad spiritualia & temporalia, debet conservare ejus facta recta, & paramenta Altaris reparare, in defectum reddituum, qui pro Fabrica deputari solent, ut colligitur ex c. 1. & c. De his; 4. de Eccl. edific. Ratio est, quia cum Monasterium, vel Capitulum ex Ecclesia unita commoda percipiat, videlicet annuos redditus, etiam onera sustinere debet; juxta l. un. C. de Caduc. tollend. §. Pro secundo; in fin. Laym. in cit. c. 2. de suppl. neglig. Prælat. num. 9. & in 99. Canon. q. 209. Excipitur primò, nisi tenues sint redditus, qui Rectori prius

p

ri prius

ri principali proveniunt: tunc enim aliter succurrendum est, videlicet ut populus contribuat, cum enim ibi Divina percipiat, tenetur ad reparationem Ecclesiae, *Abb. in cit. c. 1. num. 4. de Eccles. aedif.* Excipitur secundò, nisi obligatio conservandi Fabricam Vicario perpetuo in investitura sit imposita, propter abundantes redditus, qui ipsi sunt assignati, nam ad eundem etiam spectat iura Episcopalia solvere, *c. 2. de suppl. neglig. Præl. & Clem. unic. de jure Patron.* Id verò intelligi debet secundum proportionem, quæ ipsi ex redditibus parochialibus relinquitur, *Laym. cit. q. 209.*

Notandum secundò. Vicarius constitutus in Ecclesia parochiali unita Monasterio, etiam in spiritualibus, non tantum perpetuus, sed etiam temporalis tantum, seu ad nutum amovibilis, tamen Religiosus sit Ordinis exempti ab Episcopo seu Ordinario loci, cui populus est subiectus, quoad ea, quæ ad curam animarum & administrationem Sacramentorum pertinent, jurisdictioni Episcopi quoque subest, ita, ut ab eo visitari, & corrigi possit, juxta *Decretum Concilij Trident. Sess. 25. c. 11. de Regular. junctâ declarat. Cardinal. ibid. n. 1. apud Jo. Gallem.* Possunt tamen tales Vicarij, non tantum regulares, sed etiam seculares, si ad nutum amovibiles sint, visitari in parochialibus, etiam à Prælato Monasterij, dummodò approbati sint ab Ordinariis, juxta *ult. declarat. Cardin. ibid.* quia & ipsi in spiritualibus, tanquam immediato Rectori suo sunt subiecti, à quo & amoveri possunt, *Laym. in cit. c. 2. num. 10. de suppl. neglig. Præl. & in qq. Canon. q. 108.* Ratio est, quia exemptus, ratione rei non exemptæ, subiacet jurisdictioni Ordinarij, ut ait *Innoc. in c. Cum Capella; 16. in fine de privileg.* Si enim Parochia, ipsique Parochiani subiecti sint curæ & jurisdictioni Episcopi: sequitur, quoddam etiam Rector Parochiæ, in pertinentibus ad curam animarum, ei subiectus sit, quia accessorium sequi congruit naturam principalis, *Reg. Jur. 42. in 6.* Atqui Parochus est propter Parochianos, & curam eorum, & non vice versâ, Parochia est propter Parochum, *Lapus in c. unic. de Capell. Monach. in 6. n. 7.* Idque confirmatur, tum quia quicumque officium, & curam ejus accipit, etiam condiciones illius officij suscipit, & subjectionem erga eum, cui officium illud subijcitur; tum quia Episcopus non posset sufficienter habere curam, & inspectionem Parochiæ, nisi etiam haberet erga Parochum. Excipitur autem in *cit. Decreto Trident. c. 11.* Monasterium Cluniacense: deinde etiam omnia illa Monasteria, seu loca, in quibus Abbates, Generales, seu Capita Ordinum Sedem ordinariam principalem habent; nam Parochiæ illis incorporatæ, & ibi sitæ, non subiacent visitationi Episcopi. Denique excipiuntur etiam illa Monasteria, seu domus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores jurisdictionem quasi Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent, ut habetur in *fine cit. c. 11.* Quia tunc etiam populus est exemptus à jurisdictione Ordinarij.

CCXX. Notandum tertio. Vicarius constitutus in Ecclesia, v. g. Parochiali unita Monasterio, si sit temporalis tantum, seu ad nutum amovibilis, nullum jus, seu Titulum habet in Parochia: sed omne jus est penes principalem Rectorem, vide-

licet Prælatum Monasterij. Si verò sit Vicarius perpetuus, tum Jus ac Titulum in Parochia obtinet, cum cura Parochiæ ipsi sit attributa, eaque ad ipsum pertinet in actu, ad principalem verò Rectorem solum in habitu, à quo proinde in spiritualibus parum dependet, si ab Episcopo sit institutus, & intitulus, *Laym. in cit. c. 2. num. 10. de suppl. neglig. Præl.* Cum enim Jus, seu Titulus Beneficij sit indivisibilis, ideo simul actu non possunt esse duo Parochi unus Parochiæ, bene tamen unus, videlicet Vicarius actu, Rector verò solum in habitu, quæ potestas habitualis etiam in actu exire potest, si Parochia per mortem vel resignationem Vicarij perpetui vacat: tum enim Rector principalis, v. g. Abbas Monasterij, cui incorporata est Parochia, interim eam administrare poterit, *Laym. cit. q. 208.* Porro de Vicariis, tum perpetuis, tum temporalibus ex instituto actum est *supr. l. 1. Tit. 28. sec. 1. §. 1.*

Notandum quarto. Si Abbas, vel Monasterium, aut Capitulum Collegiatum, Ecclesiam ædificavit, fundavit, vel dotavit, acquirit quidem jus Patronatus, non tamen curam, vel redditus Ecclesiæ: quare talis Patronus Ecclesiæ curatæ, etiam si Ecclesiasticus sit, non potest in ea Presbyterum, aut Rectorem instituere, & multò minùs destituere, sive amovere: sed debet Episcopo personam idoneam præsentare, à quo instituitur: neque etiam potest redditus Parochiarum, in quibus jus præsentandi habet, ubi Monasterij, vel Capituli applicare, *cit. c. 2. de suppl. neglig. Præl.* Nisi in Literis fundationis, cum Episcopi consensu, moderata aliqua pensio Patrono fiterit reservata, *c. Præterea; 23. de jure Patron.* Et licet permissum sit Patrono, sive Ecclesiastico, sive Laico, ut attendat, num Rector suum Officium rectè administret, an non fortè redditus Parochiales ad alium usum applicet: non tamen potest Patronus etiam Ecclesiasticus circa curam populi, & Sacramentorum administrationem, Rectori ab Episcopo loci instituto quippiam præcipere: sed Episcopo id denunciare potest, si officium malè administret, *Laym. in cit. c. n. 2. de suppl. neglig. Præl. & in qq. Canonis q. 205.*

CCXXI. Restat adhuc una Quæstio hic expedienda, à quo, & ex quibus causis possit dissolvi, seu revocari unio Ecclesiarum, vel Beneficiorum semel facta? Resp. Primò, ille potest unionem dissolvere, qui potuit illam facere; quia ejusdem potestatis est utrumque oppositorum: ac proinde Episcopus potest unionem, non solum à se factam: sed etiam à Papa, vel ejus Legato ex justa causa revocare; quia Papa uniendo non censetur voluisse tollere potestatem Ordinarij, nisi ex plenitudine potestatis unio ab eo facta esset, *Rebuff. in praxi Benef. Tit. de Unionis revocat. n. 15. & 16. Aror. p. 2. l. 6. c. 29. q. 21. Garc. p. 12. c. 2. n. 302. & 2. seqq.*

Secundò, Unio Beneficiorum potest revocari, cessante causâ, propter quam facta est, v. g. ob paupertatem, vel bellum: vel ob evidentem necessitatem, aut utilitatem Ecclesiæ, vel quia redundat in ejus damnum, *Rebuff. c. l. n. 1. & seqq. Aror. c. l. q. 4. Garc. c. l. n. 305.* Tertio, sicut ad faciendam ita etiam ad revocandam unionem requiritur causæ cognitio, consensus Capituli, vocatio eorum, quorum interest unionem non dissolvi, *Rebuff. c. l. n. 25. & seqq. Aror. c. l. q. 6.*

Garc.

Garc. c. l. n. 307. & 308. Effectus autem hujus revocationis est, quod Ecclesia unita, post revocationem unionis, maneat in eo statu, in quo erat ante unionem, *Rebuff. c. l. n. 78. Garc. c. l. n. 309.*

§. V.

De dismembratione Beneficiorum Ecclesiasticorum, & requisitis ad illam?

CCXXII. Præmittendum, discrimen esse inter Beneficij dismembrationem seu diminutionem, & inter Beneficij divisionem seu sectionem: dismembratio, seu diminutio Beneficij, tunc fieri dicitur, quando unitas Beneficij non tollitur, sed pars bonorum vel fructuum, sive reddituum Beneficij ab eo separatur, & aufertur, v.g. si in Ecclesia aliqua sint duæ Capellanæ collatiivæ, quarum una abundantes redditus habet, altera verò tenues, & ex illa pars reddituum dematur, eaque huic applicetur: vel si pars aliqua ex fructibus abundantibus ad Fabricam Ecclesiæ deputetur, tunc dicitur fieri dismembratio, *Garc. p. 12. de Benef. c. 3. num. 1. & 2.* At verò divisio, seu sectio Beneficij dicitur, quando ex uno fiunt duo, vel plura Beneficia, & sic ex una Ecclesia Parochiali fiunt duæ, ex uno Canoniatu, duo Canonici, ex una Capella duæ, ita, ut divisus fructibus, duo in posterum Parochi, duo Canonici, duo Capellani instituantur, tunc dicitur Beneficij divisio seu sectio, *Garc. cit. p. 12, c. 4. n. 1. Cast. Palao tract. 13. de Benef. dis. 6. pun. 9. §. 10. num. 3. de qua §. seq.*

CCXXIII. Assertio 1. Episcopus, ex justa causa, potest portiones, seu redditus Beneficiorum in Ecclesiis seu Parochiis, quæ Monasteriis aut Collegiis incorporatæ sunt, minuere seu dismembrare, imò & dividere Parochiam, si justa causa postulet, salvâ tamen unione, ut colligitur ex *c. Avaritia; 10. h. r.* Nam ex eo, quod ibi dicitur Religiosos, quibus est incorporata Parochia, non debere portiones, quas relinquunt Vicariis vel Capellanis suis, diminuere, sine consensu Archiepiscopi, vel Episcopi sui: inferitur per sensum contrarium, quod id cum consensu ipsius facere possint, & diminuere, ac Parochias dividere ex justa causa, ut tradit *Gl. Reccepta; ibid. V. Reditus.*

CCXXIV. Assertio 2. Si Beneficium non vacet, tum vel dismembratio, seu diminutio Beneficij instituitur, ad petitionem ipsius Rectoris adhuc superstitis, v.g. Parochiæ, quæ redditus abundantes habere videtur: & tunc præter justam causam, si Ecclesia illa Parochialis non sit collegiata, neque incorporata Ecclesiæ Collegiali, vel Conventuali, solum requiritur auctoritas Episcopi, velut Ordinarij: alioquin verò, si Ecclesia Parochialis habeat Collegium, insuper etiam consensus Collegij, seu Capituli requiritur, ut tradit *Garc. cit. c. 3. num. 12.* Vel ipse Episcopus eam dismembrationem instituit ex officio, seu motu proprio: hoc casu, præter justam causam, requiritur etiam consensus Capituli Cathedralis, tanquam sollemnitas quædam, juxta *c. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6.* ut tradit *Garc. c. l. num. 11.*

Tomus III.

Consensus verò Rectoris non requiritur, tanquam necessaria sollemnitas, sed solum tanquam ejus, cuius interest: quare si necessitas postulet dismembrationem seu diminutionem, vel etiam divisionem Beneficij fieri, potest ea fieri, etiam invito & contradicente Rectore, saltem in Beneficiis Parochialibus, prout habetur in *c. Ad audientiam; 3. de Eccles. adif. ut pater etiam ex Concil. Trident. Sess. 21. c. 4. de Reform.* Ubi idem statuitur, si divisio Parochiæ necessariò fieri debeat, *Palao cit. l. num. 5.* Si verò Ecclesia vel Beneficium, cuius dismembratio fieri debet, vacat, hoc casu, Curator ei, seu defensor constituendus est, *c. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6.* Ratio prædictorum est; quia dismembratio Beneficij censetur esse quædam alienatio perpetua, sicut unio, ideòq; ad illam etiam requiruntur consuetæ juris sollemnitates, imò etiam vocatio defensoris, vel etiam Rectoris, licet hæc ad unionem unius Ecclesiæ cum alia, non requiratur, ut tradit *Rota Romana in novis decision. decis. 1. alias 229. de reb. Eccl. non alien. Garc. cit. c. 3. n. 3.*

§. VI.

An, & quo pacto Beneficium Ecclesiasticum dividi possit, seu secari in duo, vel plura?

CCXXV. Assertio 1. Divisio seu sectio Beneficiorum prohibita est in Concilio Turonensi relato in *c. Majoribus; 8. h. r.* Nam cum quidam Episcopi aut Prælati, minora Beneficia, seu Præbendas Clericorum dividerent, majora Beneficia in sua integritate relinquentes, Concilium Turonense id indecorum judicans, statuit, ut sicut in magnis, ita, & in parvis membris suis, Ecclesia firmam servet unitatem, ideòque nec Præbendarum divisio, neque Dignitatum permutatio fiat, intellige, sine justa causa, & absque auctoritate Superioris: nam cum hujus auctoritate, & ex justa causa, sicut divisio Præbendarum, ita, & permutatio Dignitatum institui potest, *Gl. hic V. Divisionem; & Gl. fin.* Ratio autem, cur nec majorum, nec minorum Beneficiorum divisio fieri debeat, est; quia per divisionem alteratur, seu mutatur status Ecclesiæ, ideòque non debet institui, sine justa causa: & cum æquum sit, ut in Communitate servetur æqualitas, ita, ut nemo abundet, nemo penuriam patiatur, arg. *c. cum M. 9. in fine de Constit. idcirco non debent minora Beneficia dividi, & majora relinqui integra, sed idem juris debet esse, & servari in parvis: quod in magnis, & in parte, quod in toto, Gl. hic V. in minimis.*

CCXXVI. Notandum primò. Beneficium, quoad jus spirituale Canonice, sive spiritualis officij præstandi, dividi non potest, seu secari in duo; cum hujusmodi jus spirituale sit indivisibile, *c. Cum dilecto; 25. junct. Gl. V. Dividi; h. r.* sed quoad annexam temporalitatem, quatenus est jus percipiendi redditus temporales, potest dividi; quia ut sic præcisè spectatum, est aliquid temporale, & cadit etiam in Laicum, si separetur à Titulo, seu Jure

Canoniarum, *Abb. hic n. 4.* & patet ex suprà dictis *sec. 1. n. 5. h. t.*

Notandum secundò. Alium intellectum hujus c. adferunt aliqui apud *Abbat. hic nu. 3.* nempe per hoc c. prohiberi, ne duo simul accipiantur ad unam Præbendam, sive majorem, sive minorem; quia cum unius Beneficii jus sit unicum, & indivisibile, non debet esse simul Titulus duorum, licet ex justa causa unus Titulus possit dividi in duos, seu potius mutari in duos, ita, ut pro uno, v. g. Canoniatu de novo constituantur, seu erigantur duo Canonici, divisus etiam, secundum proportionem redditibus, juxta *c. Tue; 20. h. t.* Verùm idem *Abbas hic n. 5.* notat, quòd si duo recipiantur ad unam Canoniam sive Canoniatum, multiplicetur ipso facto Jus Canoniarum, ita, ut sint duo Canonici, & habeant Jus Canoniarum distinctum, etiam supra numerum determinatum Canoniorum; quia cum sit jus spirituale, seu incorporale, solà animi destinatione sive voluntate multiplicari potest. Si verò duo recipiantur ad unam Præbendam, quæ in temporalitate consistit, non valet receptio, nisi etiam de facto fiat divisio Præbendarum & reddituum.

CCXXVII. Cæterum Constitutio Concilij Turonensis, quæ refertur *in cit. c. Majoribus*; prohibens, ne una Præbenda dividatur in duas: Limitatur, nempe quòd Episcopus possit ex rationabili causa unam Præbendam dividere in duas, dummodò quælibet portio sit sufficiens ad honestam sustentationem utriusque Præbendati, aliàs tenetur Episcopus redintegrare Præbendam divisam, prout habetur *in c. Vacante; 26. h. t.* Nam vacante Præbendâ Canonicali in quadam Ecclesia Cathedrali, Episcopus in ea, cum Capituli consensu, duos Canonicos assumpsit, seu instituit, & altero eorum mortuo, Præbenda illius, auctoritate Sedis Apostolicæ collata fuit Clerico Hypolyti, qui postea Literas Apostolicas contra Episcopum impetravit, ad Præbendam suam integrandam: idemque alter Canonicus petijt ab Episcopo, simile jus prætendens. Ad hoc responderet Innocentius III. cum Turonense Concilium Præbendarum sectionem prohibuerit (*in c. Majoribus; 8. h. t.*) teneri Episcopum ex Beneficiis, quæ vacaverint, integrare Præbendas; nisi ob causam rationabilem, ex vacante Præbenda duæ fuerint constitutæ (ita, ut duo nova jura, seu Beneficia fiant, *Gl. fin. hic*) & tot sint utriusque Præbendæ proventus, ut utrique Canonico de competente Beneficio sit provisum.

CCXXVIII. Pro declaratione hujus c. notandum primò. Etsi Episcopus ex rationabili causa Beneficium vacans possit dividere, ita, ut ex uno fiant duo, necessarium tamen est, ut Beneficium divisum habeat sufficientes redditus pro duabus Præbendis, sive ad duos Beneficiatos honestè alendos, alioquin divisio fieri non debet: non tamen necesse est, ut Præbendæ de novo erectæ, sint æquales antiquis, sive æquales redditus habeant: sed satis est, si habeant sufficientes redditus pro sustentandis singulis Beneficiatis, *Abb. hic n. 2. not. 4.* non enim jure improbat inæqualitas Præbendarum, *Arg. c. ult. de Consuet. in 6. Jo. Andr. hic n. 2. V. Competenti.*

Notandum secundò. Si post divisionem Beneficii factam, redditus non sufficient, pro honesta su-

stentatione utriusque Beneficiati de novo institui, tum obligatus est Episcopus ex Beneficiis, quæ vacaverint, integrare Præbendas, ita, ut portio aliqua ex Beneficiis abundantibus, cum vacaverint, adimatur, eaque tenuioribus adjiciatur, possuntque provisi actionem instituere, contra Episcopum, ad integrandas Præbendas; quia ad hoc is tenetur, *Gl. hic V. Integrare; Abb. n. 2. not. ult. & n. 4.* Ubi tamen addit, quòd ex Præbenda pingui non debeant tot redditus detrahi, ut ex residuis non possit Præbendarius congruenter vivere. Si verò nec ex Beneficio aliquo vacante, nec alio simili modo, videlicet ex bonis Ecclesiæ, aut Capituli communibus, integrare possit Præbendas Episcopus, tenebitur interim novis Beneficiatis providere ex sua Mensæ redditibus, si in culpa fuit, illegitimè dividendo Beneficium, *Jo. Andr. in cit. c. Cum vacante; nu. 2. V. Quæ vacare; & Abb. ibid. num. 3.*

CCXXIX. Assertio 2. Regulariter una Præbenda, etiam vacans, non est dividenda ad aliam integrandam: sed ea integra conferri debet, prout statuitur *in c. Cum causam; 36. h. t.* Nam ortâ controversiâ inter Joannem Canonicum S. Crucis, qui integram Præbendam non habebat, & Episcopum Aurelianensem, is ab eo petijt, ut Præbendam suâ integraret, quam causam Gregor. IX. quibusdam delegavit, qui dubitarunt, num aliam Præbendam dividere deberent, ad integrandam Præbendam Joannis. Respondit Papa, quando mandavit Præbendam dicti Canonici integrandam esse, non fuisse intentionem suam, ut propterea alia Præbenda divideretur. Ratio est, quia non decet unum Altare denudari ad operiendum alterum, *Abb. hic n. 2.* nec est uni subveniendum, cum gravi damno alterius. Hoc autem intelligi debet, quando Præbenda aliqua non est sufficiens ad integrandam aliam, & providendum congruè Beneficiato, de novo instituendo, ut notat *Abb. hic n. 3.* Nam si una Præbenda abundantes redditus habeat, ab illa aliqua pars reddituum, quando vacat, auferri potest, eaque alteri Præbendæ indigenti, quæ non est integra, & sufficiens ad sustentationem Beneficiati, applicari, si alio faciliore modo, videlicet ex bonis Ecclesiæ, vel Capituli communibus ei succurri non potest, ut ex suprà dictis patet: dummodò unus Titulus non divisus inter duos censeatur, cum dividi nequeat: sed cujusque Præbendæ Titulus integer de novo conferatur, juxta *c. Tue; 20. h. t. & c. unic. Ut Eccles. Benef. sin. dimin. conf.*

CCXXX. Assertio 3. Electionem, seu receptionem duorum ad unum Canonicatum, vel Præbendam vacantem, etiam si interveniente auctoritate Legati Sedis Apostolicæ facta sit, non valere, habetur etiam statutum *in c. Dilecto; 25. h. t.* Nam cum Archiepiscopus Rhemensis Apostolicæ Sedis Legatus nepoti suo G. de Beneficio providere desideraret, Cellarius Trecentis Ecclesiæ Canoniarum sui Præbendam, quam ibi obtinebat, liberalliter (id est purè, sine aliqua conditione, aut modo) in manibus ejus Legati resignavit, qui utrumque (& nepotem suum, & Cellarium) simul in Ecclesiæ Trecentis Canonicos instituit, atque dictæ Præbendæ fructus, communiter inter se dividendos, ipsdem assignavit, donec G. nepos integram Præbendam assequeretur, Capitulum verò stallum

stallum illis in Choro, & locum in Capitulo assignavit. Insuper Procurator generalis Episcopi Trecentis tunc absentis, hanc receptionem Cellarii in Canonicum approbavit, dictus verò Cellarius postea plures actus solis Canonicis competentes exercuit. Verum Procurator dicti Episcopi Trecentis, coram Auditore à Papa dato, ex adverso proposuit, quòd ad unum jus spirituale, seu Beneficium tunc in Ecclesia Trecentis vacans, Legatus duos simul in Canonicos recipere, seu instituere non potuerit; nam ut duo eandem Præbendam obtineant, id repugnat Concilio Turo-nensi (in c. Majoribus; 8. h. t.) quod sectionem Præbendarum inhibet. Sin autem receptis in Canonicos, uni tantum Præbenda assignetur, altero manente sub expectatione Præbendæ vacaturæ, id contradicit Concilio Lateranensi (sub Alexandro III. inc. 2. de Consecr. Præb.) Præterea licet in Ecclesia, in qua non est certus numerus Canonica-tuum, & Præbendarum definitus, nullâ etiam vacante Præbendâ, possit quis in Canonicum recipi, cum censeatur ad jus quoddam eligi, quod ex electorum consensu de novo creatur, & ipso defuncto, desinit: attamen in Ecclesia, quæ determinatum numerum Præbendarum habet (ut in casu hujus Cap. Ecclesia Trecentis) uno Canonicatu, tantum quam individuo, jure vacante, duo simul ad illud eligi non possunt, propterea quòd tale jus dividi, seu communicari simul pluribus non possit. (nam ut Gl. hic V. Dividi ait, unitas non recipit divisionem, ita ut maneat unitas) Quamvis verò interdum ij, ad quos electio spectat, communi consensu augere possint numerum Præbendarum, creando de novo jus quoddam spirituale, si statutum non obstat, quod juramento ab ipsis firmatum, vel à Sede Apostolica, cum clausula irritante approbatum sit, ut si contra quippiam factum fuerit, non valeat. Attamen quia in Trecentis Ecclesia numerus Præbendarum fuit determinatus, & Capitulum, vel Legatus Sedis Apostolicæ non habuit voluntatem, eum numerum augendi, aut jus ali-quod de novo creandi: ideo receptio Cellarii Turonensis in Canonicum fuit irrita. Quare Papa Innocentius III. illum per sententiam condemnavit, ad restitutionem eorum, quæ ratione illius institutionis tenebat, ei super Præbenda ipsa, vel portione ejus silentium imponens, ita tamen ut prædicto G. qui cum illo receptus est in Canonicum, nullum præjudicium generetur, cui lis non est mota, cum res inter alios acta, regulariter alijs non obstat.

CCXXXI. Pro explicatione hujus c. Notandum primò. Potest quis licite resignare Beneficium suum, eâ intentione, ut alteri conferatur, dummodò actum renunciationis expressè, vel tacite non deducatur in pactum, sed purè, & liberaliter resignet, Imola hic. 1. & Abb. n. 3.

Notandum secundò. Ex actibus, qui activè vel passivè non competunt, nisi solis Canonicis, rectè probatur quasi possessio Juris Canonici, sive illis competant ex dispositione juris, sive ex consuetudine, ut patet ex hoc c. Ubi Cellarius allegabat, se habuisse domum Canonicalem, quæ consueverat solis Canonicis assignari, & admissum esse ad osculum

pacis ab Episcopo consecrato, eo tempore, quo soli Canonici admittebantur, Abb. hic. n. 7.

Notandum tertio. Unum Beneficium non potest simul duobus conferri, adeoque duo ad unum Beneficium, seu eandem Præbendam recipi, sed collatio, sive receptio est irrita, ita, ut neutri jus acquiratur, ut patet ex hoc c. & c. Tue; 20. h. t. Excipitur tamen debet, nisi collatio, vel receptio eo animo fiat, ut ex uno Beneficio, vel Præbenda desinente duo alia & distincta Beneficia, seu Præbendæ fiant, & de novo erigantur, quod ex justa causa ab Episcopo fieri potest, ut ex dictis patet.

CCXXXII. Notandum quartò. Si Ecclesia aliqua non habeat determinatum numerum Canonica-tuum, vel Præbendarum, sed pro arbitrio Episcopi, vel Capituli possint plures, vel pauciores Canonici, aut Beneficiati institui, aut Præbendæ conferri, tum mortuo uno Canonico, vel Præbendario, non vacat ejus Canonicatus, vel Præbenda, sed omninò cessat, seu extinguitur, quod autem jam extinctum est, vacare non potest, c. Ex parte; 10. de Consecr. Præb. Si verò novus Canonicus recipitur, seu instituitur, tum novum jus creatur, ipsique confertur, & cum eo defuncto iterum desinit, seu extinguitur, ut dicitur in hoc c. Secus est, si Ecclesia habeat determinatum numerum Canonicorum, vel Beneficiarios, tunc enim uno mortuo, vacat illius Canonicatus, vel Beneficium, in quo alius succedit, Abb. hic. n. 9. Idemque est, si quis in Canonicum sit receptus supra numerum determinatum, adeoque tanquam supernumerarius: talis enim non habet Beneficium stabile, & perpetuum, sed tantum ad tempus vitæ suæ.

Notandum quintò. Si in Ecclesia aliqua sit determinatus numerus Præbendarum, possunt ij, ad quos spectat electio, seu receptio Canonicorum, augere numerum Canonicorum, & Præbendarum, creando novum quoddam jus spirituale, ut habetur in hoc c. & docet Abb. ibid. n. 10. & quidem non obstante statuto de certo numero Canonicorum instituendo, per Papam confirmato; quia cum talis confirmatio censeatur facta in favorem Capituli, potest hoc illi renunciare, ut docet Gl. hic V. Hujusmodi clausula; & Abb. n. 10. ubi ait, quòd sola confirmatio Superioris non impedit, quominus numerus Canonicorum augeri possit. Excipitur primò, nisi statutum à Canonicis Capitularibus factum, de non augendo numero Præbendarum, eorum juramento sit confirmatum, tunc enim numerus augeri non potest, propter periculum perjurij, ut habetur in hoc c. ibi: nisi forte statutum aliquod obviaret, quod esset juramento firmatum. Quamvis valida esset hoc casu receptio Canonici ultra numerum; quia actus gestus contra juramentum valet, licet operans perjurium incurrat: sicut etiam matrimonium initum contra juramentum contra-hentis valet, licet ipse fiat perjurus, c. Sicut; 22. de Sponsal. Unde in hoc c. non dicitur, quòd non valeat receptio Canonici ultra numerum facta, contra statutum juratum, sed quòd fieri non debeat, Jo. Andr. hic. n. 7. & Abb. n. 14. Quin imò etiam licita erit talis receptio, si ratio, seu objectum velut formale juramenti mutatum sit, aut cessavit; quia nimirum redditus Capitulares notabiliter aucti sunt, ita, ut pro pluribus congruè sustentandis Canonicis sufficiant, tunc enim etiam licite potest quis recipi supra

numerum, non obstante juramento confirmatorio statuti; quia hæc clausula, sive exceptio tacite subintelligitur in quovis privilegio, vel statuto, quod tum numerus augeri possit. *Gl. in c. ult. V. Excevitisse; de V. S. Abb. hic n. 18.* videri possunt, quæ de hoc dicta sunt *supr. lib. 1. tit. 2. n. 107. & seq.*

Excipitur secundò, nisi statutum à Papa confirmatum sit, adjectâ clausulâ, ut si quicquam contra factum fuerit, non valeat, prout habetur in *hoc c. & ibi: Gl. V. Hujusmodi in fine*; quia talis confirmatio censetur esse facta in favorem Ecclesiæ, cui Capitulares renunciare non possunt, *Abb. hic nu. 14. Garc. p. 12. de Benef. c. 1. nu. 10. & 12.* Vel melius, quia Princeps confirmando statutum, adjectâ tali clausulâ irritante, censetur illud velle facere suum, ut proinde ab inferioribus statuentibus tolli, seu abrogari non possit, ut docet *Suar. l. 6. de leg. c. 26. n. 22.* ubi addit, requiri tamen, ut de tali voluntate Principis revocantis ad se statutum, satis expressè constet: alioquin revocari poterit à propriis statuentibus, etiam si ob publicum favorem factum videatur.

Norandum sextò. Si Legatus Papæ in casu *hujus Cap.* intendit, idem jus & eandem Præbendam conferre duobus, scilicet nepoti G. & Cellario, non valuit collatio; quia contra Canones est, ut unum Beneficium duobus conferatur, *c. Tue; 20. h. t.* Si verò intendisset utrumque eligere in Canonicum, si ve utrique conferre duos distinctos Canonicatus, si ve Præbendas de novo erectas, tum valuisset electio, seu collatio, dummodò redditus pro duobus sufficerent, *Gl. hic V. Augmentare.* Quamvis verò priore casu etiam collatio Canonicatus facta nepoti G., stricto jure videatur fuisse irrita, sicut facta Cellario, quia tamen ipsi G. non fuit lis mota, ideo Pontifex collationem Canonicatus ipsi factam, veluti ex dispensatione approbavit.

CCXXXIII. Ex hæcenus dictis colligitur, quænam requirantur, ad divisionem Beneficij validè, & licitè instituendam. Primò, justa & rationabilis causa, videlicet necessitatis, vel utilitatis, *c. Vacante; 26. h. t.* Cujusmodi est defectus Canonicorum, & augmentum Divini cultus. In genere verò loquendo, causa justa censetur, si muneri vel obligationi Beneficij, seclusâ divisione, non possit satisfieri. Secundò, præter justam causam, requiritur etiam consensus Capituli Cathedralis, *Arg. c. Novit; 4. de his quæ sunt à Prælati, & c. Clem. 2. de reb. Eccl. non alien. & cit. c. Vacante; h. t. Gratianus in c. præcipimus; 53. §. Sicut; caus. 16. q. 1.* Cum per divisionem alteretur status Ecclesiæ, eaque sit species quædam alienationis. Tertiò, ut redditus Præbendæ, quæ in duas dividitur, sufficientes sint ad congruam sustentationem utriusque Præbendati, *cit. c. Vacante; in fine.* Quartò, ut Episcopus, vel alius habens potestatem dividendi, intendat eligere, si ve promovere duos, ad duo jura, seu Beneficia de novo creata, seu erecta, *cit. c. Dilecto; 25. §. Præterea, & ibi Gl. V. Augmentare, Abb. in cit. c. vacante; num. 2.*

not. 1. h. t.

SECTIO VII.

DE MANDATIS APOSTOLICIS, sive Literis Beneficialibus, quæ emanant à Sede Apostolica.

§. I.

Quodnam sit, & dicatur Mandatum Apostolicum, & quot sint genera, seu species hujusmodi Mandatorum, seu Literarum Beneficialium?

CCXXXIV. Assertio 1. Mandatum Apostolicum est, & dicitur, hoc loco, omne Rescriptum, quo S. Pontifex concedit alicui facultatem conferendi Beneficia, vel mandat alicui conferri Beneficium in aliqua Ecclesia, *c. Mandatum; 38. de Rescript.* Nam cum quidam Episcopi olim potestate conferendi Beneficia abuterentur, indignos præferendo dignis, & Sacris Ordinibus à se iniciatos repellendo à Beneficiis, cœperunt Romani Pontifices per Diplomata Pontificia Ordinariis locorum præcipere, ut his, vel illis Clericis Beneficia vacantia, vel proximè vacatura conferrent; & hujusmodi Literæ Apostolicæ vulgò appellata sunt, Mandata Apostolica de providendo, vel etiam Gratiæ expectativæ, ut notat *Azor. p. 2. Instit. lib. 6. c. 32. q. 1.* Hujusmodi Literæ Apostolicæ olim fuerunt triplicis generis, monitoriæ, præceptoriaræ, & executoriæ, de quibus dictum *supra lib. 1. Decretal. Tit. 3.*

CCXXXV. Assertio 2. Mandata Apostolica, sive Pontificia Rescripta & Literæ, quæ expédiuntur pro Beneficiis vacantibus, & etiamnum in usu sunt, in multiplici sunt differentia, ut notat *Azor. c. 1. q. 5. Palao dis. 2. de Benef. punc. 31. §. 1. num. 1.* Aliæ enim dicuntur *in forma pauperum, seu in forma communi*, per quas, paupertate allegatâ, alicui de Beneficio providetur: quæ etiam vocantur rescripta justitiæ; quia æquum & justum est, ut pauperi Clerico, & ad Ordines promoti Beneficium conferatur, licet alioqui gratis & liberaliter conferatur. Aliæ Literæ Apostolicæ vocantur rescripta gratiæ, per quæ Beneficia conferuntur, nullâ factâ mentione paupertatis. Et hæc, vel dantur *in forma dignum*; in quibus rescribitur, ut Beneficium alicui conferatur, si post diligentem examinationem dignus, seu idoneus reperitur: vel dantur *in forma gratiofa*, quæ provivum dignum, si ve idoneum ad Beneficium supponunt.

Præterea alia sunt Rescripta, si ve Literæ Apostolicæ, quæ vocantur, *si alteri, si neutri, si nulli*: aliæ vocantur: *si rationi congruit*; quia tale initium habent. Et quidem quando inter duos lite ortâ de Beneficio Ecclesiastico, alter illorum impetrat à Papa Literas, ut sibi Beneficium conferatur, eâ conditione, si alteri litiganti jus in Beneficio quæsitum non sit, dicuntur Literæ *si alteri*. Quod si duobus litigantibus, tertius à Papa impetret Literas hac lege, ut si neutri litigantium jus conveniat, ipsi Beneficium detur,

detur, dicitur obtinuisse Litteras si neutri quando vero tres de Beneficio litigant, & alius Literas impetrat à Papa, ut si nulli litigantium sit jus in Beneficio acquisitum, ipsi Beneficium conferatur, dicuntur Litteræ si nulli. Omnes igitur hujusmodi Litteræ Apostolicæ super Beneficio litigioso dantur, quod si litigiosum non fuerit, nullius sunt momenti, nec effectum habent, quando alteri est jus in Beneficio acquisitum, *Azor. c. l. q. 5. §. Sunt etiam.*

CCXXXVI. Assertio 3. In Mandatis Apostolicis de providendo, comprehenduntur omnia Beneficia, præter illa, quæ nominatim in Jure excepta reperiuntur, *Azor. c. l. q. 6.* Cujusmodi Beneficia excepta sunt, imprimis Personatus, vel Dignitates electivæ, c. *Cum in illis*; 16 §. *Illis vero*; h. t. in 6. *Clem. 1. eod.* Secundò. Beneficia, quibus cura animarum annexa est, post Litteras datas à Papa, *cit. Clem. 1. h. t.* Tertiò. Beneficia, quæ sunt juris Patronatus Laici. Quartò. Beneficia, quæ Mensæ Episcopi, vel alterius Prælati sunt unita. Quintò. Beneficia, jam antè suppressa, & extincta, c. *Cum accessissent*; 8. de *Constit.* Sextò. Beneficia affecta, seu Papæ reservata. Septimò. Beneficia, ante mandatum à Papa datum, jam alteri unita, ne jus alteri jam quæsitum auferatur. Octavò. Beneficia monocula, vocatur autem Beneficium monoculum, quod unicuique in aliqua Ecclesia, vel Civitate, ad potestatem conferendi alicujus Ordinarij pertinet, *Azor. c. l. & magis patebit ex dicendis infra.*

§. II.

De quibusdam conditionibus, seu qualitatibus Beneficiorum, quæ necessariò exprimi debent, in Mandatis Apostolicis, seu Litteris Beneficialibus obtinendis.

CCXXXVII. Assertio 1. In Mandato Apostolico de providendo, necessariò fieri debet mentio, de Beneficio prius ab impetrante obtento, prout constat ex c. *Cum teneamur*; 6. h. t. Ubi Alexander III. ita rescribit: Si Papa mandet Ordinario loci, vel Executori, ut alicui Clerico, qui aliàs Beneficium habet, de quo commodè sustentari possit, provi- deatur, non tenetur is, cui præcipitur, tale Mandatum exequi, si in Litteris ipsis de hoc mentio non fiat (scilicet quod impetrans aliud Beneficium ad commodam sustentationem sufficiens jam habeat) aut si non possit ei, sine scandalo provideri. Ratio primæ exceptionis est; quia Papa non solet mandare, ut Clerico habenti sufficiens Beneficium, aliud conferatur, nisi id exprimat, quare si de hoc in Litteris provisionis non fiat mentio, censetur gratia esse subreptitiè impetrata, & irrita, c. *Cum adeo*; 17. de *Rescript.* Ratio secundæ exceptionis est; quia non est censendum, Papam velle, ut adimpleatur rescriptum, seu mandatum ipsius, si sine scandalo impleri non possit, c. *Si quando*; 5. de *Rescript.* & arg. c. 2. de *Præscript.* Imò propter scandalum & perturbationem in populo

vitandam, aliquando recedendum est à jure suo, vel etiam à Regula Juris Communis, ut tradit *Gl. in cit. c. 2. V. Nihil cum scandalo*, & in c. 2. V. *Pro scandalo tollendo, de novi oper. nunciat.* Dummodò jus illud Commune sit dispensabile, juxta c. *Ut constitueretur*; 25. *junct. Gl. V. Detrahendum est*, dif. 50. Secus est, si jus illud commune sit indispensabile, adeoque sine peccato ab eo recedi non possit, tunc enim satius est scandalum permittere, quàm ut veritas relinquatur, secundum *Gl. in c. 3. V. Veritas de R. J.* Quod si Papa, seu Princeps absolute jubeat, suum mandatum executioni mandari, non obstante scandalo, tum ei parendum est, nisi appareat mandatum esse injustum, ita, ut sine peccato impleri non possit, *Abb. hic num. 2.*

CCXXXVIII. Idque extenditur, quod etsi Beneficium sit modicum, ac tenue, de eo fieri debet mentio, tam in petitione Beneficij, sive supplicatione, quàm in responsione, seu ipso rescripto, seu mandato Pontificio; quia rescriptum, seu responsio adaptatur petitioni, ex eoque colligi debet, quid fuerit propositum, seu petatum in supplicatione, ut constat ex c. *Si proponentes*; 42. de *Rescript.* & c. *Si motu*; 23. h. t. in 6. Non obstat, quod in c. *Is cui*; 19. h. t. in 6. præcipitur, ut fiat mentio de Beneficio sufficiente ad vitam, ergo à contrario sensu, si quis obtineat aliud Beneficium, quod ad vitam non sufficit, de eo mentionem facere non tenetur. Sed respondetur, argumentum à contrario sensu in jure non esse firmum, si contrarium ipso jure sit expressum, sicut expressè statuitur in c. *pen. de Rescript.* & c. *Si motu*; 23. h. t. in 6. ut mentio fiat de Beneficio etiam modico obtento, ergo cum in cit. c. *Is cui*; non negetur faciendam esse mentionem de Beneficio non sufficiente ad sustentationem, manet firma decisio posteriorum Canonum, in quibus habetur, quod cujuslibet Beneficij etiam modici mentio fieri debeat *Azor. cit. l. 6. c. 33. q. 3.*

CCXXXIX. Cæterum hic distinguendum est, utrum Beneficium alicui sit collatum, motu proprio Papæ, an verò ad petitionem illius, vel alterius? Nam si Papa Clerico obtinenti jam Beneficium, motu proprio, aliud conferat, nullâ factâ mentione prioris Beneficij, non ideo gratia hujusmodi Pontificia, quæ ex mera liberalitate processit, invalida censenda est. Si verò talis gratia facta sit, ad petitionem illius Clerici, vel alterius pro eodem obtentam, tum quantumcunque modicum Beneficium taceatur in petitione, gratia, seu collatio Beneficij subreptitia, seu nulla erit. Motu autem proprio, tunc solum gratia fieri censetur, cum id in Litteris est expressum, prout statuitur in cit. c. *Si motu*; h. t. in 6.

CCXL. Consentit *Clement. si Romanus*; 4. eod. tit. ubi declaratur, si Papa alicui de Beneficio, motu proprio, provideat (vel provide- ri mandet, cum eadem sit ratio, *Gl. hic V. Pro- videat*) de Beneficiis, quæ obtinet, non factâ mentione, provisio, seu gratia hujusmodi valida erit (id est, non subreptitia, *Gl. hic V. Valida*) quacunque fuerint Beneficia, Dignitates aut Personatus, cum cura, vel sine cura, & in quantumcunque numero, quæ is habebat, cum ipsi provisio facta fuit. Ratio est, quia, cum hujusmodi gratia ex mera Papæ, seu Principis liberalitate procedat,

cedat, nec in ea possit Beneficiatus de ambitione, vel subreptione notari, cum proprio motu Principis facta sit, præsumitur Principem, si veritatis conscius foret, æquè illam concessurum, *Sanch. l. 8. de matr. dif. 21. num. 47.* Neque refert, qualia & quot sint Beneficia à proviso jam autè obtenta; quia Clausula motus proprii tollit subreptionem collationis, seu provisionis, siue curata Beneficia sint obtenta, siue simplicia, & siue unum, siue plura: quamvis per hoc non censeatur dispensatum, quoad retentionem Beneficiorum, juxta c. *Non potest*; 21. in fine h. t. in 6. Gl. fin. in hac Clement. 4.

CCXLI. Circa utramque hanc Constitutionem, Notandum primò. Motus proprius tollit vitium subreptionis, ob tacitam veritatem necessariò exprimendam, siue gratia sit concessa motu proprio Papæ, vel Principis supremi, siue alterius Superioris Ordinarii, ut Legati Apostolici de Latere, vel Episcopi, ut docet Gl. in c. ult. *V. mentio de officio Leg. in 6. Franc. in cit. c. Si motu*; 23. num. 1. h. t. in 6. *Sanch. c. l. num. 48.* ubi ex Rebuffo ait: Clausulam, motu proprio, magis convenire Ordinariis locorum, quàm Papæ, quippe qui majorem cognitionem personarum suæ Diocesis habent, & ideo per illam subreptio, ob taciturnitatem veritatis, faciliùs excludi potest, non tamen per hanc Clausulam tollitur subreptio ob expressionem falsitatis, *Sanch. c. l. num. 52.* Sicut neque per illam tollitur inhabilitas personæ impetrantis, nec dispensatio inducitur super impedimentis illius: neque etiam Clausula motus proprii supplet defectum, intentionis rescribentis, siue mandantis, de qua si appareat, illi statuitur, Gl. in cit. Clem. 4. *V. Validam in fine, Franc. in cit. c. Si motu*; num. 5. *Joan. e. Aud. in cit. c. Si motu*; n. 1. *Anchar. not. 2. Franc. ibid. nu. 5. & dicitur supra Lib. 1. Tit. 3. Sec. 4. §. 6.*

Notandum secundò. Clausula motus proprii debet exprimi in Litteris Papæ, aliis nihil operatur, & sic est hic unus casus, in quo necessariò requiritur scriptura, *Franc. in cit. c. Si motu*; num. 4. not. ult. Nam quia motus proprius negationem inducit, videlicet Principem nullius personæ datum esse ad concedendum, idcirco aliter probari non potest, quàm per Litteras Principis id asserentis, *Franc. in cit. c. Si motu*; n. 2. *Sanch. l. 8. de matr. dif. 21. num. 5.*

Notandum tertio. Si Papa Beneficium, vel aliam gratiam concedat, ad petitionem, seu instantiam alicuius, tacitè veniat, & circumstantiis, quæ in petitione necessariò exprimenda erant, ut si Beneficium etiam medicum non exprimitur, tale rescriptum gratia est subreptitium, & iniduum ipso jure, siue pro se, siue pro alio Beneficium, vel alia gratia sit impetrata, ut censuit ex cit. c. *Si motu*; & in *Pom. num. 3.* Idque procedit, siue per malitiam, siue per ignorantiam inculpabilem ex veritate excusatur, quia cum veniat ex forma, coarctat actus, & ignorantia excusatur solum à culpa, Gl. in cit. c. *Si motu*; *V. Taciturn*; *Sanch. cit. dif. 21. num. 14.*

CCXLII. Assertio 2. Exprimi potest debet in impetratione Beneficii, si illud sit curatum: nam hoc sub communi nomine Beneficii in mandatis Apostolicis non comprehenditur, c. *Cum in illis* 16.

in princ. h. t. in 6. c. *Pro illorum*; 22. extr. eod. *Menoch. de Arbitr. judic. casu 201. nu. 61. & 62. Azor. p. 2. lib. 6. c. 32. q. 6. & c. 33. q. 11.* Secundò, exprimi debet in specie Beneficium impetratum esse juri Patronatus; quia non præsumitur Papam præjudicare velle Patronis, *Menoch. c. l. num. 71. Azor. cit. q. 11.* Tertio, si sit Beneficium Ecclesiæ Cathedralis, quod non venit nomine Beneficii in rescriptis ambiosis, c. *Quamvis* 34. h. t. in 6. *Menoch. c. l. num. 73.* Quarto, quod sit Beneficium requirens residentiam; quia saltem ex consuetudine Beneficia simplicia non requirunt residentiam, *Menoch. c. l. num. 74.* Quintò, quod Beneficium sit electivum; quia nunquam censetur Papa velle juri eorum, ad quos electio spectat, derogare, *Menoch. num. 84. Azor. cit. q. 11.* Sextò, exprimendum est, quod Beneficium impetratum sit unitum alteri, etiamsi appositum sit Clausula motus proprii; quia non præsumitur Papam velle jura unionis dissolvere, nisi tamen unum non per se, & principaliter; sed accessoriè solum esset unitum alteri, tunc enim sufficit exprimere principale, *Menoch. c. l. n. 91. & 2. seqq.* Uude etiam exprimi debet, quod Beneficium sit monoculare, hoc est, quod unicum in Ecclesia aliqua ad Ordinarii collationem spectat, *Menoch. c. l. num. 94.* Septimò, modus vacationis est exprimendus, an Beneficium vacaverit per obitum, an per resignationem, c. *Susceptum*; 6. de *Rescriptis*. Octavò, exprimi debet, quod sit regulare, si secularis impetret; velulare, si regularis: idque procedit, etiamsi adjecta sit Clausula motus proprii; quia hæc non supplet personæ impetrantis inhabilitatem, *Menoch. num. 86. & 87.* Plura de his videri possunt apud *Menoch. & Azor. cit. loc.* Sicut etiam quæ dicta sunt, *supr. lib. 1. Dever. Tit. 3. de Rescriptis. Sec. 3. §. 3. & 4.* ubi etiam de hac ipsa materia agitur.

§. III.

Quomodo interpretari oporteat, late, an strictè Mandatum, seu Rescriptum Pontificium? in quo conceditur alicui facultas conferendi Beneficia: vel in quo mandatur alicui conferri Beneficium, aut actu conferatur.

CCXLIII. Assertio 1. Mandatum, seu Rescriptum Apostolicum, in quo conceditur alicui à Pontifice facultas conferendi Beneficia, non late, sed strictè interpretari oportet, quatenus derogat juri communi, & dispensationem requirit, vel alio Ordinariis Collationibus præjudicat, potius universim de rescriptis etiam gratia, in quibus scilicet indulgetur Beneficium, siue gratia conceditur; sed quæ in alterius grave præjudicium tendit, tradit Gl. fin. *reappon. in c. Olim*; 16. de *V. S. Ubi* ait, Beneficium seu privilegium Principis, ita interpretandum esse, ut non multum lædat jus tertij. Idque sumitur ex c. *Si cui*; 19. h. t. in 6. Ubi Bonifacius VIII. ita rescribit: si alicui gratia concedatur, ut auctoritate Aposto-

Apostolica, uni personæ idoneæ (quod subintelligitur, etiam si non exprimitur esse idoneam, *Gl. hic V. Idoneus*) in sua, vel alia Ecclesia Beneficium providere possit, non potest is; vi talis concessio- nis; providere jam aliud Beneficium (etiam simplex) obtinenti; nisi, quod jam obtinet, omnino dimittat: vel nisi in concessione gratiæ, seu facultate concessa conferendi Beneficia expressum sit, quod personæ etiam jam aliis Beneficiis provide possit: hoc enim casu, poterit providere alicui unicuique duntaxat Beneficium habenti, dummodo illud curatum non sit. Quod si verò alicui concessum sit, ut possit providere illi, qui alia Beneficia jam habet, ista pluralitas ad duo solum non curata restringi debet; alioquin prævisio contra prædicta facta, est irrita ipso facto, ita ut Beneficium aliter collatum, alteri conferri possit, *Gl. fin. hic*. Constitutio hæc tres partes habet: ratio primæ partis est; quia Beneficiatus, secundum Jus commune, non est persona idonea, cui Beneficium conferatur, *Gl. hic V. Non potest, junct. addit.* cum de jure communi habens Beneficium sufficiens, non possit aliud obtinere; primo tenent, ut patet ex supra dictis: secus est, si prius Beneficium non sit sufficiens; tunc enim aliud illi dari potest, *Gl. hic V. Sufficiens*. Ratio secundæ partis est, quia nomen Beneficij, in hac materia odiosa & stricti juris, non comprehenditur curatum, *Franc. hic num. 2. not. 3.* Ratio tertiæ partis est, quia pluralis locutio quorum numero contenta est, *Reg. Jur. 40. in 6.* Ideoque si utrumque, vel etiam alterum tantum sit Beneficium curatum, non poterit tali provideri; quia cum pluralitas Beneficiorum sit odiosa, restringenda est, non autem extendenda ultra duo, *Gl. hic V. Sine clau.*

CCXLIV. Notandum hic præterea primò, quod Beneficium Principis, sive gratia ab ipso concessa, late est interpretanda, ut non extendatur ad id, quod Juris communis dispositioni repugnat; cum enim Jus commune favorabile sit, ideo quæ ei adversantur odiosa censi debent, ac proinde strictam interpretationem merentur. Et hinc si concessa sit alicui facultas conferendi Beneficia, ea debet intelligi esse concessa, juxta dispositionem Juris communis: hoc autem non permittit, sed prohibet, ut habenti unum Beneficium sufficiens, aliud etiam simplex, & sufficiens conferatur, ergo concessa alicui facultate conferendi Beneficium, intelligi debet esse concessa ad conferendum ipsi, qui nullum, aut non sufficiens habet Beneficium, nisi aliud exprimitur, nempe ut plura conferri possint, *Anchar. hic not. 2. §. 4.*

Notandum secundò. Concessa alicui potestate conferendi Beneficia, non potest censi esse etiam ei concessam potestatem dispensandi super pluralitate Beneficiorum, *Franc. hic nu. 2. not. 2.* quippe cum hæc sint diversæ facultates, à diversis autem non fiat illatio.

Notandum tertio. Si alicui sit concessa facultas conferendi Beneficium ei, qui aliud Beneficium jam obtinet, tum potest conferri etiam habenti personatum non curatum; quia in hoc c. excipitur tantum Beneficium curatum; & licet aliàs dignitas,

vel personatus non curatus æquiparetur quoad pluralitatem, quæ odiosa est: hic verò agitur de facultate, & gratia providendi Beneficium, quæ non est odiosa, si juri communi non adversetur, vel alteri tertio non præjudicet, adeoque non est restringenda plus quam verba sonant: & si Papa, idem voluisset statuere de dignitatibus, vel personatibus non curatis, id expressisset. Accedit, quod Canones specialiter prohibent, ne Curatis alia Beneficia conferantur, ob specialem residendi obligationem aliorumque onerum, quam annexam habent, *Anchar. hic not. 4.* ubi ait, quod in curatis major cura est adhibenda.

CCXLV. Objicitur primò. Facultas concessa conferendi Beneficia, est gratia, seu Beneficium Principis, hoc autem largissimè interpretandum est, c. Cum olim; 16. de V. O. propria enim Principum est liberalitas, & magnos viros magna donare decet, ergo etiam facultas conferendi Beneficia, late est interpretanda, ita, ut etiam curata comprehendat. Resp. Beneficium, seu gratia concessa à Principe, adeoque & potestas conferendi Beneficia, late est interpretanda, quando agitur solum de præjudicio ipsius concedentis, quod ex tali concessione ipsi gignitur, v. g. si Papa deleget alicui potestatem conferendi Beneficia in mensibus Papalibus, quorum collatio tunc ad ipsum tantum spectat, ea potestas late est interpretanda est, ut comprehendat etiam Beneficia curata. Secus est, si concessio gratiæ, vel potestatis conferendi Beneficia vergat in præjudicium tertij, & quidem grave; quia de minimis non curatur, tunc enim tanquam odiosa strictè est interpretanda, ut si præjudicet alijs Ordinariis Collatoribus; quia Princeps non censetur velle, ut Beneficium, seu gratia alicui facta, cedat in grave præjudicium tertij, ut docet *Franc. in cit. c. Is cui; num. 3. §. Sed in contrarium; Sanchez. l. 8. de matrim. dis. 2. num. 3.* Idque sumitur etiam ex l. 2. §. Merito; ff. Ne quid in loco publico, &c. ubi dicitur, quod etiam Princeps, ita soleat permittere aliquid fieri in publico, ut sine injuria cujusquam fiat, & *Gl. in c. Tuorum; §. V. Permittat; de auct. & usu pall.* ait, quod licet Papa det alicui privilegium, non vult tamen, ut utatur eo, in præjudicium alicujus.

Objicitur secundò. Quamvis dispensatio super pluralitate Beneficiorum strictè interpretationis esse debeat, quippe exorbitans à Jure communi & odiosa c. 1. in fin. de fil. Presb. in 6. Quia dispensatio principaliter, directè, & immediatè tendit ad relaxandum Jus commune, eximendo quentiam ab ejus obligatione: at verò ipsa facultas dispensandi concessa, late est interpretanda; quia etsi remotè, & mediatè etiam tendat in præjudicium, & relaxationem Juris communis, tamen directè, & principaliter eò tendit, ut afficiat favore quodam, & beneficio eum, cui conceditur: quare cum quoad principale intentum, contineat gratiam, & favorem Principis, late est interpretanda, cum in omni re principale propositum sit inspicendum, l. Si quis; 4. l. Roganti; 11. in princ. ff. de reb. credit. Resp. Ordinariè quidem verum est, quod facultas dispensandi late est interpretanda sit, quippe cum eà intentione

tione ac proposito à Principe concessa sit, ut Jus commune relaxaret, idque ex gratia, & favore erga personam, cui talis facultas conceditur: excipitamen debet, nisi facultas dispensandi versetur circa materiam, seu objectum valde præjudiciale tertio: tum enim magis attendi debet odium rei, quæ conceditur, quam favor personæ, cui gratia est concessa, ideoque strictam interpretationem meretur: ut docet *Felsin. in c. Postulasti*; 23. *num. 11. de Rescript. Anchar. in cit. c. Is cui*; not. 4. *Sanch. cit. dis. 2. num. 3.* Idque maxime procedit, si gratia concessa versetur circa materiam valde præjudicalem, & noxiam Ecclesiis, vel Reipubl. cujusmodi est pluralitas Beneficiorum, quæ valde perniciofa est Ecclesiis; cum inducat paucitatem Ministrorum, & consequenter etiam Divini cultûs diminutionem, & alia gravia mala, ut ex suprâ dictis patet, ideoque facultas dispensandi in ea pluralitate strictè interpretanda est.

CCXLVI. Assertio 2. Litteræ à Papa impetratæ, super Beneficiis obtinendis, non latè: sed strictè etiam interpretandæ sunt, prout deciditur in *c. Quamvis*; 4. *h. t. in 6.* ubi dicitur: quamvis plenissima sit alias in Beneficiis interpretatio faciendi: tamen Litteræ impetratæ super Beneficiis obtinendis, debent restringi; quia sunt ambiciose: ideo si Papa mandat alicui Clerico, ut quæ ad certam summam (redituum Ecclesiasticorum) provideri, id non de pensione, sed de Beneficiis Ecclesiasticis, cum vacant, debet intelligi: præterquam si de pensione in Litteris Pontificiis expressa mentio fiat. Ratio prioris partis, cur provisio Beneficiorum strictè interpretanda sit, redditur in textu; quia tales Litteræ sunt ambiciose, hoc est, quia Beneficia per ambitionem impetrari solent: sunt enim de genere illorum, quæ honestius dantur, & accipiuntur, quam peruntur, sicut dignitates, & officia publica, *arg. l. Si quemquam*; 31. *C. de Episc. & Cleric.* Ratio secundæ partis est, quia assignatio pensionis odiosa est, & exorbitans à Jure communi, & ordinario, pensionarius enim non intulatur, nec ad residentiam tenetur; quia etiam Laico concedi potest pensio, ideoque propriè Beneficium Ecclesiasticum non est, nec in Litteris Beneficialibus appellatione Beneficiorum continetur, *Gl. hic V. In pensione, in addit. & Franc. n. 2.*

CCXLVII. Additur in *cit. c. Quamvis*; §. *Quamquam*; *h. t. in 6.* quod licet aliquin nomine Ecclesiarum Civitatis, etiam Cathedralis Ecclesia contineatur: si tamen S. Pontifex mandet, alicui provideri de Beneficio in aliqua Ecclesiarum Civitatis, vel Diocesis, tale mandatum ad Ecclesiam Cathedralē non extenditur; quia propter specialem ejus honorem Pontifex non vult eam sub generali Ecclesiarum appellatione hoc casu comprehendi. Secus est, si mandetur, ut Clerico in aliqua Ecclesia certæ Provinciæ (v. g. Moguntinæ, vel Salisburgensis) provideatur de Beneficio, tunc enim, & Metropolitana, & alia ejusdem Provinciæ Ecclesiæ Cathedralēs, sub tali mandato comprehendi censentur; quia in hoc posteriore casu, ampliorem vi-

detur Pontifex velle facere gratiam impetranti, quam in priore.

CCXLVIII. Circa quod Notandum primò. Non esse inusitatum, & infrequens, ut in materia strictæ interpretationis species una, aut pars præcipua, ita usurpetur, ut sub communi nomine, seu generali appellatione totius non comprehendatur: sic enim Episcopus est præcipuus Clericorum, & tamen sub nomine Clericorum is non comprehenditur, nec nomine Diocesis Civitas, quæ est Sedes Episcopalis, *c. Rodolphus*; 35. *de Rescript. & dictum supra l. 1. eod. Tit. n. 23.* Ex quo inferitur, si Papa mandavit alicui conferri Beneficium in Diocesi, v. g. Augustana, non posse ipsi conferri in Civitate Episcopali Augustana; quia in materia stricta (qualis est hæc circa rescripta Beneficialia) nomine Diocesis non comprehenditur Civitas Episcopalis, *Gl. in c. accepimus*; 13. *V. In majore Ecclesia*; de *erat. & qual. & c. Jo. Andr. in cit. c. Rodolphus*; n. 1. & 5. & *ibid. Abb. n. 5.* Similiter licet Ecclesia Cathedralis sit Caput omnium Ecclesiarum Diocesis: tamen in rescriptis impetratis ad obtinenda Beneficia, quæ est materia odiosa, nomine Ecclesiarum Civitatis, aut Diocesis, non comprehenditur Ecclesia Cathedralis, propter ipsius honorem, juxta *cit. c. Quamvis*; §. *Quamquam*; Contra verò, si mandatur alicui provideri in aliqua Ecclesia Provinciæ: tunc eo nomine comprehenduntur omnes Ecclesiæ Cathedralēs, & ipsa etiam Metropolitana, quæ nomine Provinciæ principaliter comprehenditur; deinde etiam propria Diocesis Archiepiscopi, & tandem etiam cæteræ Ecclesiæ Cathedralēs Suffraganeorum; quia Papa censetur fecisse pleniorē gratiam, *Gl. magna hic, & Joan. Monach. num. 6.* Veruntamen in his attendi debet stylus Curia; cum alioqui sufficiens ratio diversitatis assignari non possit, cur sub nomine Ecclesiarum Provinciæ comprehendantur omnes Ecclesiæ Cathedralēs ejusdem Provinciæ, ipsæque Metropolitana, juxta posteriorem decisionem, *cit. §. Quamquam*; non item sub nomine Ecclesiarum, Civitatis, aut Diocesis comprehendatur ipsa Ecclesia Cathedralis, juxta priorem decisionem ejusdem; §. *Nisi*, quia ita per Papam est declaratum, *arg. c. In causis*; 19. *de sent. & rejudic. & stylus Curia id habet, Gl. fin. hic V. Ubiorem.* Unde etiam *Gl. hic V. Non extendit*; ait, si quis à Papa impetret rescriptum, ut ipsi in Ecclesia S. Petri, v. g. Bononiæ, vel Ratisbonæ provideatur de Beneficio, & non sit in Civitate illa alia Ecclesia S. Petri, quam Cathedralis, videtur gratia subreptitiè impetrata, propter stylum Curia Romanæ, secundum quem Cathedralēs Ecclesiæ non solent appellari Titulo Sancti, seu Patroni, sed tantum inferiores, *Arg. c. Dudum*; 22. & *c. Cum una*; 50. & *c. seq. de elect.* nisi aliunde ex Litteris appareat, Papam de Ecclesia Cathedrali gratiam concessam intellexisse.

Notandum secundò. Sicut in materia odiosa verba accipi decent strictè, ut jam dictum, & patet etiam ex *c. Si sententia*; 16 *de sentent. excom. in 6.* ubi dicitur, quod interdicto populo, si aliud non exprimitur, non censetur interdictus Clerus; quia cum populus sæpe ita accipiatur, ut à Clero distinguatur, ideo in materia pænali & odiosa, videlicet interdicti, vocabulum

populus in dubio in stricta significatione accipi debet. Ita vice versâ, in materia favorabili, si privilegium, vel alia gratia concedatur populo, verba latè accipi debent, ut etiam Clerici, & Religiosi incolæ comprehendantur, *Arg. S. Plebs autem Instit. de jur. nat. gent. &c.* ubi dicitur, quod appellatione populi universi cives significantur, connumeratis etiam Patritiis & Senatoribus, *Silvest. V. Clericus; l. q. 2.* ubi addit, idem dicendum in materia indifferente. Similiter etiam in materia odiosa nomine Clericorum non veniat Episcopus, nec Religiosi; at verò in materia favorabili comprehenduntur, cum verè ac propriè sint Clerici, imò & Novitii, *Laym. l. 1. tr. 5. p. 4. c. 4. num. 3. & in cit. c. Rodolphus; num. 2. de Rescript.* Excipitur, nisi aliud ex verbis dispositionis, aut adjunctis circumstantiis appareat, vel nisi fraus, aut elusio statuti, seu dispositionis sequi possit, tunc enim etiam in materia odiosa amplior interpretatio fieri debet, ut colligitur, ex c. *Si Civitas; 17. de Sent. excomm. in 6. Laym. cit. loc. num. 2.*

CCXLIX. Cæterum quod dictum est, Rescripta Beneficialia strictè interpretanda esse: id limitari debet, nisi gratia, motu proprio Papæ, concessa sit; vel collatio Beneficij facta, tunc enim ampliationem recipit, seu latissimè interpretanda est, cum illa ex mera Principis liberalitate procedat, & omni ambitione careat, juxta c. *Si motus; 23. h. t. in 6.* Sicut contrà gratia, vel provisio ad instantiam, vel petitionem alterius facta, restringenda est, cit. c. *Si motus; Abb. in c. Cum in cunctis; 7. S. Cum verò; num. 8. de Elect. & ibid. Joan. Andr. num. 18. Felin. in tr. Postulasti; 27. num. 13. de Rescript. Sanch. l. 8. de matr. disp. l. n. 5.* Ubi loquitur de dispensatione, ita tamen, ut etiam gratia motu proprio concessa, non extendatur ultra intencionem concedentis probabiliter præsumptam, nec ultra verborum proprietatem, & communem acceptionem, quo sensu *Gl. dixit in Clement. 2. V. Directas;* quod motus proprius non ampliat gratiam, vel vim verborum, extendat tamen, quatenus propria verborum significatio patitur, *Sanch. c. l. Laym. l. 1. tract. 4. c. 23. n. 7.*

CCL. Et hinc in c. *Si pluribus; 24. h. t. in 6.* statuitur, si pluribus Dignitatibus, vel Præbendis in aliqua Ecclesia simul vacantibus, Papa ejus rei ignarus, Dignitatem, vel Præbendam inde terminatè, & in genere (si qua nulli alij de jure debita in ipsa vacat) alicui, v. g. Titio conferat, motu proprio, cum tunc plenissima ejus interdictio fieri debeat; gratia hujusmodi ad Dignitatem, vel Præbendam, quæ inter illas majoris censetur esse valoris, seu dignior, referri debet. Sin autem sint æquales, ad eam, quam is, cui gratia facta est, intra X. dies, post notitiam de ejus vacatione acceptam, elegerit, referenda est, si illa ipsi assignanda est. Si verò gratia ad petitionem alterius concessa fuerit, tunc, quia talis gratia strictam interpretationem meretur, restringi debet ad eam Dignitatem, vel Præbendam, quæ est minoris valoris, seu dignitatis: vel si æquales sint, ad eam, quam is, ad quem alioquin ipsarum collatio spectat, intra dictum tempus (scilicet 10. dierum) à nota sibi vacatione elegerit, referri debet. Quod si verò alteruter ex præ-

dictis, intra debitum, vel dictum tempus, eligere negligat, electio ad alium (ejus Superiorem scilicet) ex eo tempore devolvatur.

CCLI. Pro declaratione hujus c. Notandum primò. Si Præbenda aliqua in genere, motu proprio, sit concessa, debetur illa, quæ est majoris valoris, non quoad æstimationem rei secundum se, sed ratione reddituum, qui ex illa re percipiuntur; quia Clericis, quibus conferuntur Beneficia, redditus tantum debentur; cum res ipsæ alienari sint prohibita, ac proinde frustra fieret earum æstimatio, ut si Clericus ex re magnæ æstimationis haberet nullos, vel paucos redditus, *Anchar. hic not. 2. & Franc. n. 4.* Quamvis aliàs in obligatione generis, quod minus est debeatur.

Notandum secundo. Si Papa motu proprio expresso in Litteris conferat, vel mandet conferri Beneficium, vel mandet provideri alicui usque ad certam summam, v. g. 500. aureos, tunc talis provisio latè interpretanda est, propter exclusam suspitionem obreptionis, juxta cit. c. *Si motus; 23.* Ita, ut si unicum Beneficium tot redditus non habeat, ei duo, vel etiam plura Beneficia, sed non curata, neque de jure incompatibilia conferenda sint; quia de curatis non est facta mentio in Litteris: & motus proprius tollit quidem subreptionem: non tamen extendit gratiæ concessionem, ultra verborum proprietatem, si ea extensio sit contra jus commune, nec inducit dispensationem, *Franc. in cit. c. Quamvis in princ. n. 4. h. t. in 6.*

Notandum tertio. Licet aliàs sub concessione Beneficij, ad alterius petitionem, facta, non intelligatur pensio; quia hujusmodi concessio restringenda, cit. c. *Quamvis;* si tamen facta sit, motu proprio, virtute illius, etiam de pensione fieri potest provisio, ut docet *Felin. in c. Tansam; 18. de Rescript. num. 7. Barbosa. in Collect. in cit. c. Si pluribus; num. 3. h. t. in 6.*

Sed contra hæc dicta obstare videtur: Quod gratia motus proprii strictam interpretationem habere debeat, quatenus tendit in præjudicium tertij, ut patet ex supra dictis: At verò si Papa conferat alicui Beneficium, spectans ad collationem Ordinarij, v. g. Episcopi, ea provisio vergit in præjudicium ejusdem, cujus juri derogat, ergo talis concessio, etiam motu proprio facta, strictè est interpretanda. Resp. cum *Anchar. in cit. c. Si pluribus; not. 1. negando;* quod talis concessio Papæ vergat in propriè dictum præjudicium Ordinarij Collatoris, cum potestas conferendi omnia Beneficia Orbis Christiani Jure communi, & ordinario, seclusis concordatis, pertineat etiam ad Papam, tanquam supremum Collatorem; tum jure concursus, tum jure præventionis; ideoque qui Beneficium recepit à Papa, alijs præferendus est; qui recepti sunt ab alijs Collatoribus, juxta c. *Dudum; 14. & c. Hi qui; 12. & c. Si à Sede; 31. h. t. in 6.* Nisi ante provisionem Papæ jam tertio in Beneficio jus in re, vel ad rem acquisitum sit, cui etiam Papa derogare posset, ex plenitudine potestatis, ob causam rationabilem, non tamen secundum potestatem ordinariam solet, de quo infra.

§. IV.

*Quomodo præterea alia quadam
Mandata Apostolica de providen-
do, sive Rescripta Beneficialia sint
interpretanda, seu intelli-
genda?*

CCLII. Assertio I. Si Papa provideat, vel mandet alicui provideri Beneficium in aliqua Ecclesia, nomine Beneficij non comprehenditur Rectoria, vel aliud Beneficium curatum, nec Dignitas electiva, sive quæ per electionem confertur: sed tantum de simplici Beneficio conferendo, tale mandatum intelligi debet, prout statuitur in c. *Chamolim*, 38. & ult. h. t. Ubi cum Gregorius IX. Priori cui-
dam mandasset, ut G. Diacono in aliqua Ecclesia Civitatis, aut Diocesis Lucanensis, Apostolica auctoritate, provideret, isque eum in Ecclesia S. Petri Rectorem institueret, excommunicationem proferens contra se opposcentes, cum tamen Rector illius Ecclesie Collegiatae à Clericis eligi consuevisset: rescriptit Pontifex, quod mandatum huiusmodi, & intentio mandantis Papæ ad talia (scilicet ad Rectoriam, vel Dignitatem) se non extendat: sed pro simplici Beneficio emanarit, ideoque tam institutionem dicti Diaconi, quam excommunicationem promulgatam non teneret. Ratio est, tum quia Litteræ Beneficiales, cum sint ambitiosæ, restringi debent, & strictè interpretandæ sunt, c. *Quamvis*, 4. h. t. in 6. Tum quia non omnis, qui censetur dignus ad Beneficium simplex, dignus est etiam, seu idoneus ad dignitatem, seu personatum, vel Rectoriam, aut Beneficium curatum: cum ergo ad hæc major dignitas, seu habilitas requiratur, non continentur sub generali mandato de providendo, nisi expressè de illis fiat mentio, Gl. fin. hic & Abb. n. 3.

CCLIII. Notandum hic primò. In Litteris Beneficialibus concessis ad petitionem supplicantis generaliter, sine expressione certæ qualitatis, non intelliguntur Beneficia curata, & dignitates: idque non ideo, quod huiusmodi Beneficia non continentur, secundum propriam significationem, sub communi nomine Beneficij Ecclesiastici: sed ex defectu intentionis, ex parte concedentis; quia Papa non intendit, in huiusmodi generali mandato talia Beneficia comprehendere, mandatum autem omnem suam vim habet ab intentione mandatis, Abb. hic num. 4. Garc. p. 1. de Benef. c. 6. nu. 49. & 50. Barb. hic. n. 3.

Notandum secundò. Non tantum institutio in casu huius c. sed etiam sententia excommunicationis lata à Delegato Papæ, vel executore fuit irrita, ipso jure; quia utraque facta fuit, præter, vel ultra intentionem mandantis Papæ, fines autem mandati extendi non debent, l. *Diligenter*; §. ff. *Mandati*. Gl. fin. hic, cum ergo in hoc casu defuerit jurisdictio, seu potestas in negotio principali institutionis, ex parte Delegati, seu executoris, etiam defuit in accessorio, videlicet in excommunicatione, Abb. hic. n. 5. Verum decisioni cit. c. ult. obviare videtur Text. in c. *Pro*

illorum; 22. h. t. Ubi Papa mandavit in aliqua Ecclesia Beneficium alicui conferri, & tamen vi illius mandati, collatus est ipsi ab Executore Canonicius Ecclesie Cathedralis, qui longè honoratior est, quam aliud Beneficium simplex; unde Canonici dicuntur Clerici primi gradus: ergo non semper quando Papa mandat alicui providere Beneficium, id ita strictè intelligendum est, ut ipsi conferatur simplex tantum Beneficium, prout statuitur in cit. c. ult. h. t. Resp. cum Abbate in eodem c. n. 6. Si mandatur à Papa, ut alicui provideatur Beneficium in aliqua Ecclesia, in qua sunt Præbendæ Canonicales, & alia Beneficia simplicia minora, seu inferiora, mandatum strictè interpretandum esse, ut vi illius conferatur ipsi solum Beneficium simplex minus, juxta cit. c. ult. Cui non obstat, quod statuitur in cit. c. *Pro illorum*; h. t. Quia in illo mandatum fuit, ut impetranti rescriptum Beneficium competens conferretur: competens autem intelligi debet, secundum qualitatem personæ, quæ si mereatur Canoniciatum, poterit ille, vi talis mandati, ipsi conferri, licet in eadem Ecclesia sint alia Beneficia simplicia minora.

CCLIV. Porro in cit. c. *Pro illorum*, talis casus proponitur. Alexander III. mandavit Archiepiscopo Burdegalensi, ut in aliqua Ecclesiarum suarum (sub quibus comprehenduntur omnes Ecclesie totius Diocesis, etiam Episcopales, Gl. hic V. *Ecclesiarum suarum*) Magistro P. competens Beneficium conferri curaret, contradicentes Ecclesiastica censurâ compescens. Is Decano, & Capitulo Xantoniensi auctoritate Apostolica mandavit, ut dictum M. P. in Canonicum, & fratrem admitterent. Cum autem Canonici opponerent privilegium de non admittendo, ultra quadragenarium numerum Canonicorum: Archiepiscopus autem sciret, illos ad eludendum Mandatum Apostolicum id agere: utpote, qui ab eo numero jam antea recesserunt, dictum P. in Præbenda & Canoniam Ecclesie Xantoniensis investivit, contradicentes vinculo excommunicationis constringens. Quare Pontifex mandavit Delegatis suis, ut si ipsis constiterit, Canonicos Xantonienses privilegium de certo Canonicorum humero concessum non servasse: sed ultra eum, aliquem in Canonicum propriam auctoritate recepisse, sententiam excommunicationis ab Archiepiscopo in eos latam tamdiu sublatâ appellatione, servandam denuncient, donec prædictum P. in Canonicum recipiant, illique ea, quæ ad Canoniciatum pertinent, cum stallo in Choro, & loco in Capitulo, assignent. Ratio assertur in Textu; quia non decet, ut Canonici (prætextu privilegij sibi concessi) veluti legem imponere velint Pontifici, quam ipsi negligunt observare.

CCLV. Hinc colligitur primò. Si Capitulares Canonici habeant privilegium, vel statutum speciale à Papa confirmatum, ut in casu huius c. de certo Canonicorum humero, videlicet quadragenario, non augendo, & postea, vel unâ vice ab eo recedant, aliquem ultra constitutum numerum recipiendo: tum etiam Pontifex justam contraveniendi causam, & aliquem ultra constitutum numerum in Canonicum admittendi, habere censetur; quia non est æquum, ut Papa, seu alius Princeps servare debeat statutum, quod inferiores, seu subditi non servant.

servant: præterquam quod Papa per plenitudinem suæ potestatis possit privilegio à se concessio, vel statuto à se confirmato derogare, vel in totum illud revocare, etsi illud sine gravi, & iusta causa, facere non solet; quia decet concessum à Principe Beneficium esse mansurum; juxta *reg. 16. in 6.*

Colligitur secundò. Si Canonici isti non propriâ, sed Papæ auctoritate, contra suum privilegium, vel statutum egissent, recipiendo Canonicum ultra numerum constitutum, nihil illis id obfuisse; quia auctoritas Papæ semper censetur excepta, *Gl. hic V. Auctoritate propriâ.*

Colligitur tertio. Capitulares excommunicati possunt recipere aliquem in Canonicum, ita, ut valeat receptio; quia ea, quæ faciunt excommunicationem in suum præjudicium, valent, ut patet ex hoc, ubi Canonici Xantonenses, etsi excommunicati ab Archiepiscopo, jubentur M. P. recipere in Canonicum, *Gl. hic V. in Canonicum*: mandat autem hic Papa, ut dentur Canonico recepto, quæ pertinent ad Canonicatum, non autem ad Præbendam; & sic dabantur ei quotidianæ distributiones, si interisset Officiis Divinis, donec vacet Præbenda; vel redditus aut ei fuerint, *Gl. fin. hic*, ubi addit: si Canonici recipiant aliquem ultra numerum, etiam propriâ auctoritate, non augetur numerus Præbendarum, bene tamen numerus Canonicorum.

CCLVI. Assertio 2. Cum Pontifex mandat, ut aliquibus in Ecclesia aliqua provideatur; de Personatibus, Dignitatibus, vel alijs Beneficiis quibuscunque (nullâ, de animarum cura, factâ mentione) non possunt, vi talis mandati, ipsis prævideri dignitates, vel Beneficia, quibus cura animarum incumbit, prout statuitur in *c. Cum in illis*; 16. in *princ. h. t. in 6.* Ubi etiam ratio redditur; quia in illis, quibus Beneficia curam animarum habentia committuntur, major idoneitas requiritur, quam in alijs Beneficiariis. Est enim ars artem, cura animarum, *c. pen. de etat. & qual. & c. Gl. hic V. Requiritur*: ideoque nomine Dignitatis, Personatus, & Beneficii cujuscunque in materia stricta (cujusmodi est impetratio Beneficiorum, ad petitionem provisi, quippe ambitiosa, *c. Quamvis*; 4. *h. t. in 6.*) non comprehenditur Dignitas, Personatus, aliudve Beneficium, si curatum sit: sed necessarium est, ut in supplicatione, & impetratione exprimat, quod Beneficium curam animarum annexam habeat, alioquin Litteræ erunt subreptitiæ: licet aliàs in materia favorabili, nomine Beneficiorum etiam Beneficia majora, ut dignitates, & personatus, & curata comprehendantur, *Gl. hic not. 1. & V. Provi-deri, & dictum supra*, idque ob defectum intentionis in concedente, ut indicatur *hic V. Intentionis*: sicut etiam appellatione dignitatis, non venit dignitas curata, nisi de cura specialis mentio fiat, *Franc. hic not. 1.*

CCLVII. Id verò declaratur, & extenditur etiam, ut procedat: si dignitatem habenti, Papa de alia ipsi provideri mandet, dispensando, ut simul utramque retineat: de animarum cura autem, quæ vel utrique, & dignitati prius habitæ, & acquirendæ annexa est, vel alteri earum incumbit, nullam faciat mentionem; est enim im-

petratio talis gratiæ subreptitia, & nullius momenti, etsi Litteris sit insertum, ut animarum cura (si quæ dignitatibus ipsis, vel alteri earum incumbat) nullatenus negligatur, prout statuitur in *Clem. de dignitatibus*; 1. in *princ. h. t.* ubi *Gl. V. Mandemus ait*, idem dicendum, si Papa ipse provideat, non tamen motu proprio. Ratio est, quia clausulæ executivæ non ampliunt, sive augent, nec mutant principalem dispositionem: ut docet *Covarr. in Rubr. de Testam. part. 2. num. 13. in 3. Concl. Barbosa in Collect. hic num. 3.* Si ergo dispositio, seu provisio Papæ non faciat mentionem, de cura animarum in ipsa concessione, licet postea circa executionem inseratur hæc clausula, ut non negligatur cura animarum, ea non facit, ut de Beneficio curato, vi illius, possit impetranti provideri: neque enim clausula hæc appositæ est, per modum conditionis provisioni adjectæ: sed potius monitionis causâ, unde valeret provisio, etiam monitione illâ non servatâ, *Gl. hic V. animarum cura.* Unde dispositio hujus Clement. procedit, etiam si non dispensetur super pluribus dignitatibus, vel Beneficiis retinendis: sed simpliciter provideatur de Beneficio obtinendo, non factâ tamen de cura ei annexa mentione: prædicta enim Clausula in fine posita non extenditur ad dignitatem vel Beneficium non curatum, *Gl. hic V. Dispensantes*; & *Abb. ibid. num. 3.* Hinc colligitur etiam, quod Litteræ Beneficiales subreptitiæ; quia v. g. non faciunt mentionem curæ annexæ dignitati, vel Beneficio, sint ipso jure nullæ, *Gl. marg. hic*; ubi ait: quod hoc melius probetur ex hoc, quàm alibi.

CCLVIII. Similiter in *c. c. Cum in illis*; §. Illis verò; *h. t. in 6.* statuitur, si Papa mandet aliquibus provideri de personatibus, vel dignitatibus, etiam si curam habeant animarum, spectantibus ad collationem, provisionem, præsentationem, vel dispositionem quorumcunque: non posse, vi talis mandati, provideri de Prælaturis, personatibus, vel dignitatibus electivis, sive ad quas per electionem, qui eis præficiuntur, assumuntur. Ratio est, quia cum talia Rescripta Beneficia sint odiosa, per quæ admittitur facultas eligendi ipsi, ad quos ea spectat: ideo sub generali vocabulo Beneficii, aut dignitatis pertinentis ad quorumcunque provisionem, aut dispositionem, non comprehenditur Beneficium, aut dignitas electiva, præsertim si Prælaturæ sunt majores dignitates; nisi in rescripto specialiter exprimentur, *Gl. hic in casu §. Illis verò*; & *V. Electionem*; *Franc. ibid. num. 2.* Neque est verisimile, quod Papa voluerit gravare per suum rescriptum Universitatem, seu Collegium, ad quod jure communi spectat electio, nisi id exprimat. Confirmatur, quia etsi Papa rescribat, ut provideatur alicui de Beneficio spectante ad præsentationem quorumcunque: non posset tamen provideri de Beneficio, cujus præsentatio spectat ad Patronum Laicum; quia per hujusmodi verbum generale, non censetur derogatum Patronatui Laico, ut docet *Gl. Recepta, in Clem. 2. V. Apostolicis*; *h. t. Franc. cit. loc. n. 4.*

CCLIX. Idem confirmatur ex *cis. Clem. 1. h. t. §. Ad hoc*, ubi rescribit Pontifex, si mandet alicui

» alicui provideri de dignitate, ad cuiuscunque vel
 » quorumcunque collationem, provisionem, seu
 » quamvis aliam dispositionem, in certa Ecclesia,
 » pertinente, quam intra mensem voluerit (à rem-
 » pore vacationis) acceptare, inhibendo simul, ne
 » interim (scilicet intra mensem acceptationis) ad
 » collationem, provisionem, vel electionem (de
 » qua prius in ipsa provisione, vel dispositione nul-
 » la facta fuit mentio, sed solum in prohibitione)
 » procedatur: vi talis mandati, non potest impe-
 » tranti provideri de dignitate electiva; quia in con-
 » cessione gratiæ, seu provisione (ad quam non au-
 » gendam, sed exequendam, quæ sequuntur de in-
 » hibitione, referri debent) nulla de electione fa-
 » cta fuit mentio.

CCLX. Hinc colligitur primò. Quod ver-
 bum generale adjectum speciei, quamvis ampliet
 speciem illam, cui adjicitur, quoad ejus significa-
 tionem, tamen illam non includit, maxime in ma-
 teria strictæ interpretationis; sicut in hoc §. Verbum
 generale, *Dispositionis*, non includit electionem, cum
 sint quasi diversæ species, *Gl. hic V. Quamvis; Abb.*
ibid. num. 7. Colligitur secundo, si mandetur ali-
 cui provideri de dignitate, vel Beneficio aliquo in
 certa Ecclesia, in qua unica tantum est dignitas
 principalis, vel Beneficium, de illa, vel illo provi-
 deri non poterit; quia relativum *aliquo* supponit
 plura esse Beneficia, non unum tantum, alioquin
 non in Ecclesia; sed de Ecclesia illa provideretur, *Gl.*
hic V. Incerta; & Abb. n. ult.

CCLXI. Præterea in cit. c. *Cum in illis*; §.
 » *Cum autem*, rescribit Pontifex, quia inter libe-
 » ram collationem, præsentationem, & institutio-
 » nem in Beneficio magna est differentia, idèd si
 » mandetur alicui provideri de Beneficio, spectan-
 » te ad collationem alicujus, v. g. Episcopi, non
 » potest, vi illius mandati, provideri de Beneficio,
 » quod ad ejusdem præsentationem, vel institutio-
 » nem pertinet; nec è converso; cum enim unus
 » casus, ac veluti una species expressa fuerit in man-
 » dato, non debet istud, quia strictæ interpreta-
 » tionis est, adeoque restringendum, ad alios casus,
 » seu species extendi.

CCLXII. Notandum hæc primò. Si in Li-
 teris Beneficialibus unus modus providendi expri-
 matur, alij modi censentur exclusi, ut tradit *Franc.*
in cit. §. Cum autem; num. 1. quò facit c. Susceptum; 6.
de Rescript. in 6. ubi habetur, quòd rescriptum de
 conferendo Beneficio per renunciationem vacante,
 non potest extendi, ad Beneficium vacans per obi-
 tum, neque vice versâ; quia sunt diversæ vacatio-
 nes: nam in materia strictæ interpretationis non
 fit extensio verborum ab uno casu ad alium non ex-
 pressum, ne quidem propter similitudinem, vel eti-
 am majoritatem rationis, *Franc. hic nu. 1. Gl. marg.*
in cit. c. Susceptum; V. non potest: neque propter æqui-
 parationem juris, præterquam in casibus jure ex-
 pressis, *Gl. ibid. V. non morte*, & constat ex l. *ex par-*
te 101. §. in Insulam; junct. Gl. V. non nisi moriente; ff.
de V. O. ubi habetur, quòd mors civilis (cujus-
 modi est depositio, vel renunciatio Beneficij) non
 æquipatur morti naturali, nisi in casibus jure ex-
 pressis.

Notandum secundo. Licet nomen provisio-
 nis, vel ordinationis, seu dispositionis sit nomen
 generale, comprehendens omnem modum, per quem
 providetur de Beneficiis, adeoque collationem, in-
 stitutionem, & electionis confirmationem: in ma-
 teria tamen stricta non comprehendit electionem,
 ejusque confirmationem, ut notat *Gl. in cit. c. Cum*
illis; §. Illis verò; V. Electionem; & Franc. ibid.
num. 7.

CCLXIII. Denique in cit. c. *Cum in illis*; §. Si
 verò fin. dicitur, si Papa mandet provideri de Be-
 neficio spectante ad aliquorum (id est plurium) collationem,
 vel præsentationem, non potest pro-
 videri Beneficium spectans ad collationem, vel
 præsentationem unius tantum: nisi adjecta sit
 clausula *communiter, vel divisim*. Et vice versâ,
 si Papa mandet provideri de Beneficio spectante
 ad collationem unius, v. g. Episcopi, non po-
 test provideri de Beneficio, cujus collatio ad eum,
 unâ cum alio, pertinet. Ratio prioris partis est,
 tum quia quando Papa mandat alicui provideri de
 Beneficio spectante ad collationem duorum, v. g.
 Episcopi, & Decani Ecclesiæ Cathedralis, non cen-
 setur velle singulos gravare seorsim, & in solidum:
 sed pro parte tantum, & conjunctim: ergo vi illius
 mandati, non potest provideri de Beneficio spectante
 ad collationem alterius tantum, sive Episcopi, sive
 Decani, nisi addatur in Litteris, *communiter, & di-*
visim; alioquin enim alterum tantum, sive seorsim
 gravare non intendit, *Gl. hic V. non adjecta, & An-*
char. not. 6. Nam si mandatum, vel alia disposi-
 tio referatur ad rem spectantem ad plures, non
 debet intelligi de re spectante ad alterum tantum:
 sed de re communi ad eos spectante, ut in propo-
 sito de collatione Beneficij, pertinente ad duos si-
 mul, non ad alterum tantum, *Franc. hic in §. Si ve-*
rò; num. 2. Tum quia à pluribus conjunctim non
 licet descendere ad singulos seorsim: v. g. si manda-
 tum sit duobus Judicibus Delegatis, ut causam co-
 gnoscant, non possunt singuli seorsim illam co-
 gnoscere: nisi addatur, ut cognoscant conjunctim;
 vel divisim, ut colligitur ex c. *ult. h. t. in 6.* Ratio
 posterioris partis est, tum quia mandatum de pro-
 videndo, sive rescriptum Beneficiale non debet ex-
 tendi, ut plures gravet, quàm expressum est in
 mandato: tum quia, quod ad plures pertinet, non
 est propriè singulorum, quod enim commune mi-
 hi, & alteri, propriè non est meum, l. *illud; 46. ff.*
de Ritu nupt. Quare distinguendum est, cum *Bar.*
in l. Servi; §. 1. ff. de Legat. 1. Quod est commune
 pluribus, tanquam universis, seu Universitati, id
 singulorum dici non potest: quod autem commu-
 ne est pluribus, ut singulis, id singulorum dici po-
 test: sed non verè, ac propriè; quia et si de parte;
 non tamen de re tota, pro libito, singuli disponere
 possunt, *Gl. in l. Id quod nostrum; i 1. ff. de R. J. Franc.*
hic n. 3.

CCLXIV. Assertio 3. Si Papâ mandet ali-
 cui provideri de Beneficio proximè vacaturo, cu-
 jus collatio spectat ad Capitulum alicujus Eccle-
 siæ Cathedralis; vel Collegiæ; in tali mandato
 comprehenduntur, non solum Beneficia, quæ ex
 statuto, aut consuetudine à Capitulo in commu-
 ni con-

ni conferri solent: sed etiam ea, quæ à singulis Canonicis, vice & auctoritate Capituli conferuntur. Verum ad Beneficia, quorum collatio specialiter annexa est dignitatibus, personatibus, vel officiis, quæ nonnulli Canonici in illa Ecclesia obtinent, mandatum huiusmodi se non extendit. Idemque dicendum, si collatio Beneficiorum ad Canonicos, ratione Præbendarum suarum, singulariter pertineat: nisi in mandato expressum sit, ut alicui provideatur de Beneficio ad collationem Capituli communiter, vel divisim pertinet: tum enim in tali mandato etiam ea Beneficia comprehenduntur, & de ijs vi ejusdem mandati poterit provideri, quorum collatio ad singulos Canonicos, ratione Præbendarum suarum, pertinet. Ita statuitur in c. *Mandatum*; 41. & ult. h. t. in 6. per quod declaratur Decretalis in c. *Cum in illis*; 16. in fine eodem in 6.

CCLXV. Ubi Notandum primò. Collatio Beneficiorum tribus modis pertinere potest ad Canonicos, ut colligitur ex hoc. c. Primò conjunctim, seu capitulariter, ita, ut collatio Beneficij spectet ad totum Capitulum, & illi sit conferendum, in quem major pars consenserit, sicut communiter collatio fieri solet à Capitulo. Secundò, ut unus ex Canonicis conferat, sed vice & auctoritate Capituli, idem enim est facere aliquid per alium, ac si id faciat per seipsum, *Gl. hic V. Capituli*. Cujusmodi, seu consuetudo est in multis Ecclesiis Gallicanis, teste *Gl. hic V. Statuto*. Imò & in multis Germanicis, ut singuli Canonici, unus post alterum, secundum ordinem antiquitatis, in certis mensibus (exceptis mensibus Pontificiis) vacantia Beneficia, seu Canonicatus conferant, nomine, & auctoritate Capituli, ejus vicem representant: quem modum conferendi vulgò Turnum vocant, ut *suprà dictum*. Tertiò, si jus conferendi Beneficium sit certo officio, vel dignitati, vel Præbendæ Canonicali annexum: & tunc singuli Canonici singulariter conferunt, & non quasi vice Capituli, *Gl. hic V. Singulariter*: quòd si jus conferendi pertinet ad aliquos singulares Canonicos propter alia Beneficia, quæ fortè habent in alia Ecclesia, tunc tale mandatum illa non comprehenderet, *Gl. fin. hic*.

Notandum secundò. In hoc c. tres casus, seu species facti circa collationem Beneficiorum deciduntur. Ratio primæ decisionis est, quia quando Beneficium confert unus Canonicus, vice & auctoritate Capituli, tum idem est, ac si totum Capitulum conferet, cujus vicem is representat, ac proinde mandatum de providendo factum principali, v. g. Capitulo, etiam includit, & obligat gerentem vices ejus, cui mandatur, *Franc. hic n. i. not. 3.* Ratio secundæ, & tertiæ decisionis est, quia sub simplici non comprehenditur mixtum, & è converso, sub mixto non comprehenditur simplex, nisi in materia favorabili & late interpretanda, ut ex *Mandosa tradit Barb. in Collect. hic n. 3.* Non ergo mandatum de providendo Beneficio, cujus collatio pertinet ad Capitulum in communi, debet extendi ad Beneficium, cujus collatio pertinet ad unum Canonicum singulariter, vel

ratione dignitatis, præbendæ, personatûs, vel officij, cui jure singulari, seu speciali annexa est collatio, sive ratione præbendæ suæ, nisi mandatum habeat adjunctam clausulam communiter vel divisim: nam per tale mandatum de providendo Beneficio spectante ad collationem Capituli, Papa non intendit gravare, seu obligare singulos de Capitulo, sed totum Capitulum, seu Collegium, mandatum enim factum in materia pertinente ad Collegium, vel Universitatem, non includit spectantia ad singulos de Universitate, ut notat *Franc. hic. num. 1. not. 4.* Quare si quis Collegium, vel Universitatem quæcunque, non tantum in communi, sed etiam divisim, & singulariter obligare velit ad aliquid faciendum, necesse est, ut id exprimat, adjecit clausulâ, communiter vel divisim: quia nomen Capituli, seu Collegij, cum sit collectivum, seu nomen communitatis, sive multitudinis, non significat singulos seorsim, sed universos, & conjunctos.

CCLXVI. Assertio 4. Si Papa mandet alicui provideri de non Sacerdotali Præbendâ, non potest ipsi, vi talis mandati, conferri Sacerdotalis (cui scilicet annexus est Ordo Sacerdotalis, sive obligatio eum suscipiendi) etiam si ipse velit habere Sacerdotalem. Similiter, si in Ecclesia aliqua sint Præbendæ integræ, & dimidiæ (ex quibus scilicet percipitur tantum medietas reddituum, respectu integrorum) & mandetur alicui conferri integrâ, non potest ei dimidia conferri, etsi illâ velit esse contentus. Eadem ratio, cum mandatur alicui provideri de Præbendâ certi valoris, non potest tale mandatum impleri in Præbendâ minoris valoris, etiam volente eo, cui jubetur provideri, prout statuitur in c. *Cui de non*; 27. h. t. in 6. Ubi etiam in fine ratio redditur: quia huiusmodi mandata (quorum fines diligenter observandi sunt) ad casus alios, quàm expressos, extendi non debent.

Potest aded mandatum in formâ specificâ impleri debet, neque ad aliud, quàm mandatum extendi, etiam parte consentiente, juxta l. *Diligenter*; §. ff. *Mandati*; & l. *Chm Mandati*; 12. C. eod. ut quavis forma præscripta in mandato cedat in commodum impetrantis, tamen ipse huic suo commodo renunciare non possit, ita, ut mandatum in alia formâ, seu specie mandetur executioni; nam qui mandati formam, seu fines excedit, aliud quid facere videtur, *cir. l. Diligenter*.

CCLXVII. Sed hinc decisioni obstat *reg. 110. Digest. in eo quod plus est, semper inest & minus. & reg. 35. in 6. plus semper in se continet, quod est minus: & reg. 53. eodem: cui licet quod plus est, licet minime quod est minus: ergo si Papa mandet alicui conferri Præbendam integram, vel certi valoris, v. g. 200. aureorum annuorum, censetur velle, ut conferatur dimidia, si is, cui providendum est, sit contentus; nam ubi majus conceditur, etiam minus concessum esse videtur, c. *Ex parte*; 27. de decimis Resp. cum Dyno in cit. *reg. 35. num. 6.* & *Decio in reg. non debet 21. num. 5.* quòd prædictæ regulæ locum habent, quando plus & minus sunt*

sunt ejusdem speciei, sive id, quod minus est, continatur ut species, seu ut pars saltem virtualiter sub majore: fecus si id, quod minus est, se habet ad majus, non ut pars ad totum, sed ut species distincta, & separata: tunc enim non habet locum argumentum à majore quantitate ad minorem; sed potius tunc locum habet alia regula; quod in dispensationibus, delegationibus, mandatis, & rescriptis Beneficialibus, & alijs ejusmodi, quæ strictè interpretanda sunt, non debeat, nec possit fieri extensio à casu expresso, ad non expressum, ne quidem ob identitatem, vel etiam majoritatem rationis, sed fines mandati, seu forma actus diligenter, & specificè observanda est, *Decius in cit. reg. Non debet; num. 7. & in cit. reg. In eo; num. 14.* Exemplum prioris membri distinctionis, quando scilicet, quod minus est, continetur velut species, aut pars in majore, habetur *in cit. c. Ex parte*; Nam cum novalia sint velut species quadam decimarum, idè si Papa Religiosis concedat, ut ex terris Parochiarum integras decimas percipiant, non detracta quartâ parte Episcopali, id etiam de Novalibus intelligendum est. Aliud exemplum habetur *in l. Nec in ea; 22. §. Sed qui ff. ad leg. Jul. de adulter.* ubi dicitur, quod qui potest aliquem occidere. Multò magis potest eum contumeliâ afficere. Item si cum illegitimo sit dispensatum ad Sacerdotium, consequenter censetur etiam dispensatum ad Ordines inferiores, *Sanch. l. 8. de matr. disp. 1. n. 35.* Exemplum verò posterioris, si quod minus est, sit quasi species diversa, & non contenta in majore, seu potius habetur, *in l. Solemus 361. §. ult. ff. de judic.* ubi dicitur, quod iudex constitutus ad causas criminales, non potest cognoscere causas civiles, seu pecuniarias, licet illæ sint majores istis, ut notat *Decius cit. Reg. non debet, n. 8.*

CCLXVIII. Assertio 5. Sub mandato generali providendi alicui de Beneficio, vel Præbenda proximè vacatura, non comprehenditur Canonici, vel Præbenda Episcopalis, prout sumitur ex *c. Cum in Ecclesia; 25. h. r. in 6.* Ubi talis casus ponitur: In quadam Ecclesia erant XII. Canonici, & XII. Præbendæ, Episcopus enim ex longa consuetudine habebat vocem in Capitulo, tantumquam Canonicus, licet Canonicus non esset, & unam ex dictis præbendis obtinebat, sicut Canonici. Cum ergo Papa mandasset, ut auctoritate Apostolica alicui provideretur de præbenda, quæ proximè vacaverit in illa Ecclesia, nulli alteri debita, accidit, ut per mortem Episcopi proximè vacaret præbenda Canonialis, quam obtinebat Episcopus. Consultus super hac re Pontifex rescribit, eum, cui ex mandato Papæ providendum erat in illa Ecclesia, non posse, vi illius mandati, habere ejusmodi præbendam morte Episcopi vacantem, sed expectandum ipsi esse, donec alia præbenda vacaret: Papa enim per mandatum suum non intendit derogare antiquæ illius Ecclesiæ consuetudini, neque futurum, sive successorem Episcopum defraudare præbendâ ipsi debita, neque augere numerum Canonicorum.

CCLXIX. Hinc colligitur primò, quodd va-

leat statutum, vel consuetudo, ut in aliqua Ecclesia major sit numerus præbendarum Canonicarum, quam Canonicorum; quia nimirum una præbenda, vel plures assignantur, v. g. Episcopo, vel Rectori Academiæ, vel Cantori, qui non sunt Canonici: Sicut & è converso, statuto decerni, vel consuetudine induci potest, ut plures sint Canonici, quam præbendæ; cum possit quis fieri Canonicus, etsi non habeat præbendam Canonicalem, *Gl. hic V. 13. Præbendarum; junct. addit. Anchar. ibid. in princ.* Colligitur secundò, quod Papa non censetur velle derogare per sua mandata, & rescripta statutis, consuetudinibus, & juribus particularium Ecclesiarum, nisi id exprimat, prout etiam habetur *in c. Constitutus; 19. de Rescript.* & notat *Franc. hic nu. 2. not. 2.* Idque procedit, etiam si Papa, proprio modo, mandet alicui provideri, *Franc. in c. Si motus; 23. nu. 6. h. r. in 6. & dictum supra.* Colligitur tertio, potest quandoque Episcopus habere Præbendam Canonicaalem, & vocem in Capitulo, tamen si verè Canonicus non sit, sed solum habeatur pro Canonico, sive loco talis, ut patet ex *hoc c. & tradit Anchar. hic not. 2. & 4.* Neque verò si in Ecclesia aliqua sit determinatus numerus Canonicorum, & Præbendarum, in dubio censetur Papa mandando, ut alicui conferatur Præbenda, in tali Ecclesia augere velle numerum Canonicorum, sed impetrans expectare debet, donec præbenda aliqua vacet, ut habetur hic, *Anchar. hic not. 5. & Franc. num. 2. not. 3.*

CCLXX. Assertio 6. Per Litteras à Sede Apostolica, vel Legatis ipsius (de Latere) super provisione Clericorum quorumlibet ad alium, quem; vel aliquos executores directas, nulli potest provideri de Xenodochis, Leprosariis, Eleemosynariis, seu Hospitalibus, etiam si Ecclesias vel Capellas, decimas (id est, jus percipiendi decimas) aut alia spiritualia jura (ut Cimiterium & jus funerandi) annexa habeant: nisi hoc in Litteris Apostolicis sit expressum, prout decernitur *in Clement. per Litteras 32. h. r.* Ratio est; quia ista loca pia non sunt deputata, ut sint Beneficia Clericis in Titulum conferenda, sed ut in alios pios usus, juxta eorum foundationem, & institutionem, illorum redditus dispensentur, *Clement. 2. infra de Relig. dom.* Idè ad alium usum, sine licentia Papæ, converti non debent, *Gl. hic V. Eleemosynariis;* ubi addit, idem esse de Fabricis, ob eandem rationem, *Abbas. ibid. num. 1.* Idque confirmatur, quia regulariter hujusmodi loca pia non veniunt approbatione Beneficij in Mandatis Apostolicis, quæ strictè interpretationis sunt, quamvis illa auctoritate Episcopi sint erecta, nisi quando dantur in Titulum, & conferuntur in perpetuum, *Barbof. in Collect. hic nu. 2.* Neque verò, ut vi mandati Apostolici hujusmodi loca conferri possint alicui Clerico, sufficit clausula generalis, ut provideatur alicui de Beneficio Ecclesiastico, *ex iur. inque conditionis, & qualitaris sint:* sed requiritur, ut de illis fiat expressa mentio, videlicet, sive sint Xenodochia, sive Leprosaria, seu Hospitalia, *Gl. magna hic in notat. & Gl. fin.*

Pond

Porro idem dicendum est, si Litteræ Apostolicæ emanent super reservatione fructuum Beneficiorum: non enim talia includuntur in illis, nisi exprimentur, *Gl. hic V. Provisione, & Abb. ibid. n. 1.* Habet etiam locum hæc decretalis Constitutio, tametsi motu proprio Litteræ Apostolicæ emanassent; quia motus proprius non ampliat gratiam, vel vim verborum, licet excludat subreptionem in Litteris ejus, pro quo scribitur, *Gl. hic V. Directas, & Abb. n. 2.* de quo supra.

CCLXXI. Illud hoc loco addendum: si Hospitali, vel alij pio loco, & Religioso, Episcopi auctoritate, accessorie tanquam principali sit annexa Ecclesia, vel Capella, tunc non debet talis Ecclesia in Titulum conferri; quia sequitur naturam sui principalis. Secus est, si Hospitali sit accessorie annexum alicui Ecclesiæ, vel Capellæ, tunc enim Ecclesia est principalis, adeoque potest conferri in Titulum, sicut alia Beneficia, quia Hospitali tantum accessorie venit. Si verò Hospitali, & Ecclesiæ aliqua, seu Capellæ sint quidem conjuncta, seu unita, ita tamen, ut utrumque sit aequè principale, & neutrum alteri accessorie unitum, tunc quoad hospitali habet locum dispositio hujus Clement. neque in Litteris Apostolicis comprehenditur talis Ecclesia, vel Capella. Idemque est, si ignoretur, quodnam ex illis sit principale, quia impetrans debet fundare, & probare suam intentionem, *Gl. hic V. Ecclesias, & Abb. n. 5.*

CCLXXII. Assertio 7. Si de Beneficio ad cuiuscunque Episcopi (exempti, vel non exempti) vel etiam Episcopo Superioris, ut Archiepiscopi) collationem spectante, alicui conferendo Papa scribit, non poterit illud conferri, cuius collatio, ob negligentiam Episcopi ad Capitulum devoluta est: licet possit ipsi providere de illo etiam Beneficio, cuius collatio ex negligentia Capituli, vel alterius cuiuscunque Collatoris ad Episcopum fuit devoluta: sicut etiam de illo Beneficio, cuius collatio, propter negligentiam ipsius Episcopi, & aliorum in hoc ei succedentium, ad Papam fuerit devoluta, prout deciditur in Clement. Si de Beneficio 3. h. r. Ratio primæ decisionis est, quia Papa per suum mandatum intendit gravare, sive obligare solum Episcopum, & non Capitulum, quod non intendit iure conferendi, ob negligentiam Episcopi, ad ipsum devoluto privare, adeoque mandatum non debet extendi ab Episcopo ad Capitulum in illo non expressum, *Gl. hic in casu.* Idemque est, si ius conferendi sit devolutum ad alium, quam Capitulum, cum sit eadem ratio, *Gl. hic V. Capitulum.* Ratio secundæ decisionis est, quia cum Papa Episcopum gravare voluerit, conferri debet ab executore, vel mandari, Beneficium ei, pro quo scriptum est, quamdiu hoc in manibus Episcopi est, & potestas conferendi ad ipsum spectat, sive iure proprio, sive iure devolutionis: ideoque mandatum comprehendit etiam collationem Beneficii, quæ ex Capituli, vel cuiuscunque alterius negligentia ad Episcopum fuit devoluta, *Gl. hic V. Existit.* Ratio tertiæ decisionis est, quia licet aliàs in Beneficijs stricta fieri debeat interpretatio, lata tamen faciendâ est contra ipsum concedentem, c. Olim. 3. 16. de V. S. ideoque potest, si talis mandati, etiam provideri de Beneficio impe-

Tomus III.

tranti, cuius collatio, ob negligentiam Episcopi primi Collatoris, vel aliorum in iure conferendi ei succedentium, ad Papam est devoluta, *Gl. hic V. Si ve ad nos propè finem.* Hinc colligitur, quod Executor, cui mandatur, ut provideat alicui de Beneficio spectante ad collationem certi Episcopi, non potest de illo providere, quod tempore provisionis, ad alterius collationem est devolutum, licet tempore dati mandati pertineret ad collationem illius Episcopi, nam quamdiu Beneficium pertinet ad collationem Episcopi, confert illud Executor à Papa deputatus, illo verò ad alium inferiorem Collatorem devoluto, non confert illud, donec ad Episcopum collatio devolvatur, quem solum gravare voluit Papa, *Gl. hic V. Existit, & Abb. ibid. n. 2.*

SECTIO VIII.

DE EFFECTU ET VSV, SEU executione, ac revocatione, seu extinctione Mandatorum Apostolicorum, seu Litterarum Beneficialium.

§. I.

Quo tempore Mandata Apostolica, seu Littera Pontificia de conferendis Beneficijs vacantibus effectum suum consequantur, & quo tempore impetrans debeat esse capax Beneficii?

CCLXXIII. Præmittendum, de triplici tempore potest esse questio: num scilicet tempore concessionis Beneficii, vel alterius gratiæ, an expeditionis Litterarum, an verò præsentationis ipsarum, mandata Apostolica, seu Litteræ Beneficiales, vel aliæ gratiosæ suum effectum consequantur? Deinde distinguendum est inter gratiam factam, & faciendam: gratia facta dicitur, quando alicui in favorem ipsius, aliqua facultas, vel gratia à Superiore est concessa, quamvis interdum executio alteri demandetur, ut si Papa Romæ Beneficium conferat Titio, & Episcopum, seu Ordinatium loci, constituat Executorem, ut eum in possessionem Beneficii inducat. Gratia autem faciendâ dicitur, cum ipsi, in cuius favorem gratia tendit, nihil directè concessum est à Superiore, sed alteri mandatur, ut talem gratiam illi conferat: tunc enim nōdum est gratia facta, sed merâ commissio, & mandatum faciendi, ut si Papa mandet Episcopo, ut Titio Beneficium conferat, *Laym. l. 1. tract. 4. c. 23. n. 18.*

CCLXXIV. Assertio 1. Beneficia, & aliæ gratiæ Principis statim, ac concessæ sunt, per verbum *placet*, vel *fiat*, quod petitur, sive subscriptum supplicationi, sive voce prolatum, sine ulla scriptura, jam sunt perfectæ, omnemque vim suam, ac valorem habent secundum se, & quoad substantiam, adeoque in foro conscientiæ: quamvis in foro externo ad faciendam probationem, intra, vel extra Judicium, requiratur insuper, ut gratiæ, & privilegia, in scripturam sint

R

teda-

redactæ, five ut Litteræ super ijs sint expeditæ, ut ex communi docet *Molin. tract. 2. de Instit. dif. 599. num. 1. Sanch. lib. 8. de matrim. dif. 29. n. 2. Garc. p. 4. c. 2. num. 11.* Idque sumitur ex *c. Instituis; 6. ibi: Siue quæ scripto decernimus, siue quæ in nostra presentia videntur esse disposita, caus. 25. q. 2. ubi Gl. V. Presenti;* ait, quod sententia Principis facit jus, licet non redigatur in scriptis, & quod Princeps, sine scripto, dat privilegium. Idque etiam constat ex *Clem. dudum 2. ibi: Universa privilegia, gratias, indulgentias, verbo, seu scripto, sub quacunque forma concessas &c. de Sepultur. ubi Gl. in V. Verbo ait, hic videtur expressum, quod valeat privilegium, vel gratia Apostolica, licet scriptura super ea confecta non sit.* Ratio est, quia concessio gratiæ est quædam donatio, donatio autem statim ut fit, in se est perfecta, etiam nullo donationis Instrumento confecto; nam ad hanc plus non requiritur, quam ex parte donantis, vel concedentis gratiam, ut eam velit concedere, supposita potestate donandi; ex parte verò ejus, cui fit donatio, vel concessio gratiæ, ut eam petat, vel acceptet.

CCLXXV. Ceterum supra tradita doctrina procedit, spectato communi Jure Canonico: at verò secundum stylum, & praxin Curie Romanæ, omnes provisiones, & gratiæ Beneficiales, quæ fiunt à Sede Apostolica, per collationem, vel per confirmationem, vel per unionem, aut dispensationem super retinendis Beneficijs, vel alio modo, requirunt, ut Litteræ sint expeditæ, nec antè sunt validæ, adeò, ut qui absque Litteris Apostolicis possessionem apprehenderit cujuscunque Beneficij, aut Prælaturæ, pro intruso habendus sit: nec faciat fructus suos, & inhabilis reddatur ad Beneficia obtinenda, prout videre est apud *Azor p. 1. Instit. lib. 5. cap. 2. quest. 8. Paris. l. 6. de resign. benef. qu. 4. num. 36.* Dicuntur autem Bullæ, seu Litteræ expeditæ, quando sunt plumbeæ, five quando illis appensum est Sigillum plumbeum Papæ, *Garc. cit. c. 2. n. ult.*

Præterea secundum Regulam; § 3. *Cancellariæ Apostolicæ.* Dispensationes Pontificiæ non suffragantur cuiquam, antequam super ijs Litteræ Apostolicæ sint confectæ: quod tamen solum intelligi debet, quoad forum externum, in quo secundum dispensationes procedi, & judicari non debet, antequam Litteræ sint expeditæ: at verò in foro conscientiæ, gratiæ dispensationum valent, etiam Litteris nondum expeditis. Unde in *cit. Regula Cancellariæ*; non dicitur, dispensationem non valere, Litteris non expeditis, sed non suffragari. Imò postquam Litteræ semel sunt expeditæ, etiam in foro externo, gratiæ dispensationum suffragantur à tempore concessionis, & non solum à tempore expeditionis Litterarum, etiam si Papa, qui gratiam dispensationis concessit, mortuus sit, & Litteræ expeditæ sint nomine Pontificis succedentis, ut tradit *Molin. c. l. §. ad ea verò, Sanch. cit. dif. 29. nu. 9. Cochier in prædicta reg. § 3.* Hinc infertur, quod in foro conscientiæ possit quis uti gratiæ dispensationis, v. g. in lege jennij, si sciat eam à Pontifice esse concessam, etiam si Litteræ nondum sint expeditæ, *Sanch. c. l. num. 4. & alij apud*

ipsum: quamvis in foro externo talis puniri possit, si Litteras dispensationis exhibere nequeat. Denique Litteræ concedentes jurisdictionem Judicibus delegatis, vel quæ ad Executores diriguntur, non tantum ante Judicij initium expeditæ esse debent, sed etiam ipsi intimatæ, seu præsentatæ: alioquin si Judicium inchoetur, post concessam delegationem, nondum tamen expeditis, & præsentatis Litteris, etiam si postea in judicij progressu expediantur, & præsententur, Judicium erit nullum: cum Jurisdictionis exercitium non acquiratur ante Litterarum authenticarum præsentationem, juxta *reg. Cancellar. 25. de non judicando &c. Molin. c. l. nu. 2. Sanch. c. l. num. 10.* adeò quidem, ut non sufficiat Protocollum Notarii manu scriptum, aut ab eo transumptum, sed requiratur præsentatio Litterarum originalium, vel aliàs authenticarum, teste *Garcia p. 6. c. 2. n. 16.*

CCLXXVI. Assertio 2. Ad alteram questionem, quod attinet, etsi ordinariè Clericus debeat esse habilis, & idoneus ad obtinendum Beneficium, tempore impetrationis, siue datæ Litterarum Apostolicarum, juxta *c. Si eo tempore; 9. de rescript. in 6.* Aliquando tamen sufficit, si Clericus impetrans sit capax, & idoneus ad Beneficium tempore vacationis, aut promotionis, quo Beneficium vacans ei confertur, tamen si tempore impetrationis non fuerit capax, prout sumitur ex *c. Ei cui; 29. h. t. in 6.* ubi rescribit Pontifex: si mandatur simpliciter, siue absolute alicui provideri de præbenda proximè vacatura, non potest illi conferri præbenda Sacerdotalis, quæ postea vacat, si tum nondum sit in ea ætate, in qua ad Sacerdotium possit promoveri, sed debet aliam expectare: scilicet non Sacerdotalem, vel Sacerdotalem, si tunc, cum vacat alia, habeat ætatem ad Sacerdotium requisitam, ut tradit *Gl. fin. h. t.* Ex quo colligitur, eum, qui tempore impetrationis, seu datæ Litterarum, non erat habilis ad obtinendam Sacerdotalem præbendam, propter defectum ætatis, possit nihilominus aliam præbendam Sacerdotalem, vi ejusdem mandati, obtinere, si tempore vacationis ipsius, ad legitimam ætatem pervenerit, adeòq; inspicendum esse, hoc casu, si mandatum detur de Beneficio vacaturo conferendo, non tempus datæ, seu impetrationis, sed vacationis, seu collationis Beneficij, quo sit executio ejusdem mandati, quoad habilitatem personæ, *Gl. h. t. Non dum; & Franc. nu. 8. Azor p. 2. l. 6. c. 33. q. 10.*

CCLXXVII. Verum quia hoc c. adversari videtur, *c. Si eo tempore; 9. de rescript. in 6.* idè pro eorum conciliatione. & declaratione notandum primo. Quasdam esse inhabilitates, seu defectus, qui de Jure communi, vel secundum stylum Curie, universim impediunt impetrationem Litterarum Apostolicarum, tam ad Beneficia obtinenda, quam ad lites, ut si v. g. impetrans sit excommunicatus, juxta *c. 1. de rescript. in 6.* alias verò esse inhabilitates, seu defectus, qui non requirunt, nec irritam reddunt impetrationem Litterarum, sed solum respiciunt collationem Beneficij, & in defectu alicujus conditionis, quæ ante provisionem potest, ac debet impleri, consistunt: cujusmodi est, defectus ætatis requisitæ, vel

dimissio prioris Beneficij sufficientis, quæ prærequiritur, ut alicui possit provideri de alio Beneficio, ut patet ex hoc c. Inter has inhabilitates, hoc est discrimen, ut notat Barbof. in Collect. hic nu. 5. quod in prioribus inspicendum sit, & attendendum ad tempus, quo Litteræ datæ, & impetratæ sunt, nam supposita tali inhabilitate, rescriptum non valet: aliud verò dicendum est de posterioribus inhabilitatibus, in quibus inspicendum est tempus vacationis Beneficij, vel collationis, & executionis mandati, dummodò in Litteris Apostolicis nulla sit subreptio, aliòquin si subreptitiè fuerint impetratæ, non tempus vacationis, vel collationis: sed tempus datæ, seu impetrationis attendendum erit, ut docet Abb. in c. Dilectus; 27. n. 7. h. t.

Et hinc jam conciliari possunt prædicta duo capitula, nam in priore c. Si eo tempore; de rescript. in 6. supplicans impetravit mandatum, de providendo sibi Beneficio curato, vel non curato, non facta mentione de defectu ætatis, idèquæ erat subreptitia impetratio; quia debebat exprimere, se tunc non habere ætatem requisitam ad Beneficium curatum, Beneficia enim curata, quippe ad quæ obtinenda major habilitas requiritur, speciali indigent expressione. At verò in casu hujus c. non fuit commissa subreptio, quia supplicans impetravit mandatum, de providendo sibi Beneficio in genere, & indefinitè, nulla facta mentione de præbenda Sacerdotali, vel Diaconali, idèquæ ætatis defectum exprimere non debuit. Quare licet impetrans, tempore datæ Litterarum, non habeat ætatem requisitam, ad obtinendam præbendam Sacerdotalem, si tamen eam habuit tempore, quo vacat, sive eadem, sive alia præbenda Sacerdotalis, ea ipsi conferri debet. Secus est, si alicui ab initio mandatur provideri de Beneficio curato, vel non curato disjunctivè, tum enim si legitimam ætatem non habeat, tempore datæ, seu impetrationis, tamen si eam habeat tempore vacationis Beneficij curati, non potest hoc ipsi conferri, etsi possit Beneficium non curatum, juxta cit. c. Si eo tempore; de rescript. in 6. quia rescriptum, quoad Beneficium curatum, fuit ab initio subreptitum, & irritum, idèquæ non potest tractu temporis convalescere, Abb. in cit. c. Dilectus; n. 8. h. t. Barb. hic n. 66. Non obstat prædictis, quòd in impetrationibus Beneficiorum, sub nomine dignitatis, vel Beneficij non venit dignitas, vel Beneficium curatum, juxta c. Cum in illis; 16. in princ. h. t. in 6. ac proinde, nec sub appellatione præbendæ, seu Beneficij in genere continetur Sacerdotalis præbenda, seu Beneficium. Nam respondetur neg. conseq. Ratio disparitatis est, quia major idoneitas, seu habilitas requiritur in curatis, propter majus periculum, quod in illis est, quam in alijs, Franc. hic n. 2. not. 3. Sicut autem sub nomine dignitatis, non venit curata, ita neque sub nomine præbendæ Sacerdotalis, comprehenditur præbenda Sacerdotalis non curata, nulla autem in hoc c. fit mentio, vel dispositio de præbendis, vel Beneficij curatis.

CCLXXVIII. Notandum secundò. Quod dicitur in cit. c. Ei cui; h. t. in 6. quod ei, cui mandatur provideri simpliciter de præbenda proximè vacatura, non sit conferenda præbenda Sacerdotalis, si nondum sit in tali ætate, in qua possit promoveri ad

Tomus III.

Sacerdotium, id extendi debet, ut procedat, etiam si in Litteris Papæ, adjecta sit clausula, non obstantibus quibuscunque, per quæ gratiæ effectus posset impediri, vel differri: ut contra Gl. hic V. Simpliciter docet Anchar. hic not. 1. & Franc. nu. 4. quia per hujusmodi clausulam generalem, non censetur Papa velle derogare Juri communi, aut particulari statuto Ecclesiæ, sed opus est, ut in specie exprimatür inhabilitas personæ, seu defectus, in quo dispensatur, aut jus, seu statutum, cui derogatur.

§. II.

Quis ex pluribus impetrantibus diversa Mandata, seu Rescripta Apostolica de providendo, in eadem Ecclesia sit præferendus?

CCLXXIX. Assertio 1. Si alicui v. g. Titio à Sede Apostolica Canonicatus collatus sit in quadam Ecclesia, sine præbenda, cum mandato tamen, ut ei recepto in Canonicum, præbenda proximè vacatura conferretur, postea verò similis gratia, ac provisio, seu collatio Canonicatus facta sit alteri, v. g. Cajò in eadem Ecclesia, qui tamen prius Litteras Pontificias præsentavit Decano, & Capitulo, idèquæ citius in Canonicum est receptus quàm Titius, qui tardiùs illas præsentavit: hoc casu, si præbenda aliqua postea vacaverit, in ascensione illius præferri debet Titius, illique ea conferri, cui prius collatio Canonice facta est, licet posterior impetrans, nempe Cajus, prius Litteras collationis sibi factæ, præsentaverit Capitulo, & prius in Canonicum receptus, & in possessionem missus fuerit, prout statuitur in c. Eum cui; 7. h. t. Ratio decisionis est, quia per solam collationem, & acceptionem Beneficij acquiritur in eo jus, & quasi dominium, etiam si quis nondum illius possessionem nactus sit, & apprehenderit, c. Si tibi; 17. h. t. in 6. ergo is, cui collatum est à Papa Jus Canonice, sive Canonicatus, post acceptionem illius, etiam si nondum in Canonicum receptus sit, & præbendam assecutus, habet jus reale in præbenda, quàmprimùm vacat, quæ ipsi tanquam connexa cum Jure Canonice, sive Canonicatu debetur, & eidem jus tribuit in præbenda, ita ut collatio alteri facta, sit ipso jure irrita, & provisus illam à quolibet detentore vindicare, & petere possit; quia in istis spiritualibus, postquam sunt debita, acquiritur dominium sine traditione, ut docet Ancharan. hic not. 3. Ex quo patet, quòd in impetratione, & collatione Beneficiorum inspicitur tempus datæ, & non tempus presentationis Litterarum, vel receptionis, ob rationem jam allatam, Gl. hic V. Eum cui; Accedit, quòd absurdum foret, si is, cui posteriùs collatus est Canonicatus, citius præsentando Litteras suas posteriùs impetratas, prævenire posset eum, cui collatio prius facta est, in jure jam ipsi acquisito, & eodem illum privare, Gl. fin. hic.

CCLXXX. Ubi pro majore declaratione hujus c. notandum, hæc Constitutio tum demùm locum

R 2

locum habet, quando collatio Canonice, sive Canonice à Papa duobus successivè facta fuit, hoc enim casu præferendus est is, qui Litteras collationis prius expeditas accepit, ita ut collatio postea alteri facta, non valeat, etiamsi is prius Litteras collationis suæ posterius factæ præsentaverit executori: neque enim unum idemque Beneficium à duobus simul, & eodem tempore in Titulum obtineri potest *c. unic. Ut Eccles. benef. sin. dimin. &c.* & inter eos, qui obtinent gratias similes, eadem auctoritate, concessas, locus est regulæ juris 54. in 6. *Qui prior est tempore, potior est jure.* Si verò Papa non actu conferat, sed solum mandet successivè duobus provideri de Canonatu, vel alio Beneficio in aliqua Ecclesia, v. g. Titio & Cajo, tum si Titius prius Litteras impetravit, in assecutione præbendæ præferri debet Cajo, qui postea Litteras beneficiale impetravit, sed prius eas præsentavit: præterquam si eo tempore, quo Litteræ à Titio priore impetrante sunt præsentatæ, collatio præbendæ jam facta sit Cajo, tum enim ea relinquenda est ipsi Cajo priori Litterarum præsentatori, *juxta c. Tibi 3. de rescript. in 6.* Ubi tamen certi casus excipiuntur, de quo dictum supra l. 1. *Tit. 3. m. 170.* Quare *c. Tibi de rescript. in 6.* non adversatur huic *c.* quia istud loquitur de provisione, seu collatione Canonice in forma: *Dignum;* à Papa facta, per quam jus in re, & quasi dominium Canonice, vel Beneficij acquiritur: in illo verò *c. Tibi;* sermo est de gratia expectativa, seu mandato providendi: longè autem diversa sunt conferre, & mandare conferri, ut ait *Gl. hic V. Collatus.*

CCLXXXI. Assertio 2. Si Papa manderet alicui Clerico provideri de præbenda proximè vacatura, in certa Ecclesia, & postea (scilicet postquam illi provisum est de præbenda) eundem recipi in Canonicum: ipse verò Clericus providendus præbendam primùm vacantem, tanquam sibi debitam petere neglexerit: hoc casu, dictus Clericus non potest virtute illius mandati Apostolici, aliam præbendam, si quæ in eadem Ecclesia vacaverit, petere, nec potest executor de ea ipsi providere, cum facta ei gratia per negligentiam ipsius sit extincta. Si verò idem Clericus prius auctoritate Apostolica Canonicus sit effectus, (quia Papa ei contulit, vel mandavit conferri Canonice in certa Ecclesia) cum mandato, ut provideatur ipsi de præbenda proximè vacatura, tum etiamsi eam vacantem petere negligat, potest nihilominus aliam præbendam, quæ postea vacaverit, & nulli alij de jure debita est, petere; quia ratione Canonice, alijs omnibus in assecutione præbendæ præferendus est, dummodò non adsint alij eadem auctoritate Apostolica præbendas in illa Ecclesia expectantes. Verùm hoc ipso casu, non executor constitutus, præbendam posterius vacantem dicto Clerico conferre debet, quia is accepit solum mandatum, ut ipsi provideat de præbenda primò vacatura, non autem de conferenda ipsi præbenda, quæ postea vacabit: sed Collator Ordinarius, ad quem scilicet collatio præbendarum in illa Ecclesia spectat, dicto Clerico præbendam illam conferre debebit, ita, ut si alteri conferat, in præjudicium ejusdem Clerici, collatio sit irrita, ita statuitur n. c. *Si Clericus;* 11. h. t. in 6.

CCLXXXII. Hinc patet primò. Si mandetur alicui provideri simpliciter de Beneficio: id intelligitur, de primo vacaturo, non de secundo; quia dispositio simpliciter facta intelligitur de primo actu, *Franc. hic n. 2.* Patet secundò. Si Papa det alicui gratiam expectativam, ad præbendam proximè vacaturam, isque eam petere negligat, ea gratia est extincta, postquam præbenda alteri collata est, & consequenter etiam extinguitur mandatum executoris, ad illam gratiam exequendam; cum illa potestas executoris sit accessoria gratiæ, ideòque naturam principalis sequi congruit, *c. Si super;* 9. de *Offic. deleg. in 6. Gl. Magna;* hic in *notat.* Quòd si expectans neglexit petere præbendam sibi debitam, ea tamen nondum est alij collata, adhuc illam potest petere, quasi re adhuc integrâ, admittatur purgatio moræ, *Gl. hic V. Aliam;* & *Ancharan. not. 2.* Notat etiam *Gl. hic V. Postea;* hanc esse novam formam, neque multum habere usum in Curia, ut alicui prius provideatur de præbenda, & postea primùm de Canonatu. Patet tertio. Si Papa alicui dedit Jus Canonice, isque in Canonicum sit receptus, sub expectatione præbendæ proximè vacaturæ, potest eam vacantem, quippe sibi jure debitam, petere: quòd si illam petere neglexit, ideòque ea alteri collata fuit, collatio valet, sed potest talis expectans aliam præbendam, quæ post hanc vacaverit, petere; quia Jus Canonice retinet, ratione cujus habet jus petendi præbendam, *Gl. magn. hic in notat.* Excipi debet, nisi in eadem Ecclesia sit alius expectans, eadem auctoritate Apostolica, qui ante ipsum in Canonicum sit receptus, tum enim illi expectanti debetur præbenda illa, *Gl. eadem hic in notat.* quamvis etiam posterior expectans, hoc casu, præferretur receptis auctoritate inferioris Collatoris, v. g. Episcopi, *Gl. hic V. Eadem auctoritate.*

CCLXXXIII. Assertio 3. Si Papa conferat alicui v. g. Titio Canonice in certa Ecclesia, cum mandato, ut eidem de præbenda proximè vacatura, & nulli alij de jure debita, provideatur: illi verò, ad quos in ea Ecclesia collatio præbendarum spectat, jure ordinario, v. g. ad Capitulum, præbendam proximè vacantem, proprio motu, (secus enim est, si conferrent expectanti auctoritate Papali, *c. Dudum;* 14. h. t. in 6.) alteri conferant, licet ignorantes gratiam expectativam prius factam fuisse à Papa Titio, ad præbendam proximè vacaturam in illa Ecclesia: hoc casu, collatio hæc ab ordinarijs Collatoribus facta, in præjudicium Titij, non subsistit: nam hoc ipso, quòd is auctoritate Apostolica Canonicus effectus fuit, jus ad præbendam proximè vacaturam, & nulli alij debitam, est consecutus, eamque proinde, quàmprimùm vacavit, justè petere potuit, ideòque ea alteri à prædictis, licet ignorantibus, validè conferri non potuit, prout statuitur in *c. Postquam;* 13. h. t. in 6. Rationem aliam assignat *Gl. magna hic in notat.* quia gratia, per quam Papa contulit alicui Canonice, sub expectatione præbendæ, ligat manus ordinarij Collatoris, etiam ante scientiam ipsius, ut alteri etiam ignoranti talem gratiam expectativam prius à Papa factam esse, conferri nequeat, & si alij conferatur, non valet collatio. Et iste est principalis effectus, quem intendit Papa, in hoc *c.* ut *notat Gl. magna hic.*

CCLXXXIV.

CCLXXXIV. Porro dispositio hujus c. procedit, non solum, si Papa conferat alicui Canoniatum, sive jus Canonie, sub expectatione præbendæ proximè vacaturæ: sed etiam, & multò magis, si præbendâ illa jam vacat; quia difficilius Papa mandat alicui provideri de præbenda vacatura, quàm vacante, ut notat *Gl. hic V. Vacaturam*; utroque enim casu, si præbendâ jam tunc vacans, vel quæ postea vacabit, conferatur alteri, etiam ab ignorantibus gratiam esse prius factam alicui, irrita est collatio, juxta decisionem hujus c. quamvis is, cui collata est præbendâ, quæ ex mandato Papæ conferenda fuisset alteri, Beneficium ab ordinario Collatore contra mandatum Papæ, si dimisit aliquod Beneficium, ut obtineret præbendam, illud recuperet, dummodò sine difficultate illam præbendam dimisit, sive cognovit illam ex collatione Papæ alteri deberi; *juxta c. Si Beneficia*; 20. h. r. in 6. *Gl. fin. hic*, de quo infra.

CCLXXXV. Verùm aliud dicendum est, si Papa ipse non conferat Canoniatum, vel aliud Beneficium alicui, sed solum mandet Collatoribus ordinarijs, ut ipsi conferant Canoniatum, vel aliud Beneficium, alicui, v. g. Titio: tum enim, si hi, ad quos collatio spectat, spreto mandato Papæ, alteri illud conferant, valida est collatio, prout statuitur in *c. Dilectus*; 27. h. r. Nam quidam Clericus G. nomine impetravit ab Innocentio III. Litteras ad Capitulum Novariense, in quibus ei mandatum fuit, ut in Canonico ipsum G. reciperet, & præbendam, si quæ tunc vacaret, eidem conferret. Sed Capitulum, neglecto mandato Apostolico, non solum, illum in Canonico non recepit: sed etiam præbendam tunc vacantem alteri contulit. De hacre conquestus Clericus G. apud Papam fuit, sed Procurator Capituli opposuit, quòd dictus Clericus per subreptionem Litteras Papales impetrârit, falsò allegans, in Ecclesia Novariensi præbendam tunc vacare, cum tamen nulla vacaret, ideòque tanquam mendax precator carere debeat impetratis (prout habetur in integra lectione *hujus c.*) Quare Papa rescriptis ad Episcopum Vercellensem, eique mandavit, ut si ipsi consisteret, quòd eo tempore, cum Canonici ejusdem Ecclesiæ Litteras Papales receperunt, præbendâ vacârit, quam ipsi cum elusione mandati Apostolici conferre præsumperunt, ipsi Canonici dictum Clericum, si sufficiens Beneficium Ecclesiasticum non habeat, in Canonico recipiant, & de redditibus Ecclesiæ annuos proventus ipsi assignent, donec ei de Beneficio præbendali sit provisum.

CCLXXXVI. Ex quo pater, differentiam esse inter receptionem in Canonico, sive collationem Canoniciatûs à Papa alicui factam, cum mandato, ut provideatur ei de præbendâ primò vacatura: & inter mandatum Papæ Collatori ordinario factum, ut quis recipiatur in Canonico, vel ut ei Canoniatum conferatur: nam priore casu, afficitur præbendâ vacans, vel vacatura, ita ut collatio alteri facta non teneat, juxta *cir. c. Postquam*; h. r. in 6. Posteriore verò casu, per tale mandatum Apostolicum de conferendo alicui Canoniatu, vel præbendâ, non afficitur præbendâ vacans, vel vacatura, quòd minus collatio ejus alteri facta, contra mandatum à Collatore ordinario teneat, ut docet *Gl. hic V. Duxerint conse-*

rendam, & *Abb. hic n. 3. & 4.* Nam per tale mandatum, non tribuitur provisio Jus in re in Beneficio, priùsquàm actu conferatur; unde in casu hujus c. alteri, cui Capitulum contulit Canoniatum, & præbendam vacantem, contra mandatum Papæ, non jubetur removeri à Beneficio, ut notat *Gl. hic V. recipi*; ideòque collatio fuit valida. Et ratio est, quia per tale mandatum indirectum Papæ, quo præcipit Titio, v. g. conferri Beneficium, & consequenter tacitè prohibet, conferri alteri, non aufertur potestas ordinaria aliàs competens mandatario, & sic collatio alteri facta tenet, quamvis puniendus sit, propter spreto mandatum Apostolicum; secus est, si Papa directè mandaret Collatori ordinario, ne certum Beneficium conferat, tunc enim non teneret collatio; quia censetur ipsi auferre potestatem conferendi, *Abb. hic n. 13.* Vel nisi Papa mandans ordinario Collatori, ut conferat alicui Beneficium vacans, vel cum primùm vacaverit, adjiciat clausulam, quòd si contra fecerit, id irritum sit, & inane, tunc enim non valeret etiam collatio, *Gl. hic V. Duxerint conferendam in fine.*

CCLXXXVII. Atque hinc prætereà inferitur, si Collator inferior Papæ, v. g. Capitulum, recipiat aliquem in Canonico v. g. Titium, auctoritate propriâ, sub spe præbendæ proximè vacaturæ, & postea præbendam, quæ proximè vacat, non Titio, sed alteri conferat, sive extraneo, sive alicui de Collegio posterius recepto in Canonico, talis collatio alteri facta subsistit; quia cum Capitulum, vel alius Collator ordinarius jus expectativæ dare non possit, ideò si quis auctoritate Capituli in Canonico recipiatur, non consequitur jus propriè dictum, ad præbendam proximè vacantem, ac proinde validè ea alteri conferri potest: tenetur tamen hoc casu, Capitulum, vel alius Collator ordinarius, Canonico priùs recepto, interim dum præbendam acquirit, providere ex communibus Ecclesiæ redditibus: nam sicut Capitulum ad talem provisionem faciendam obligatur, propter transgressionem mandati Papalis, si contra illud præbendam alteri contulit, *juxta cir. c. Dilectus*; 27. h. r. ita etiam obligatur ad illam, propter transgressionem mandati legalis, si præbendam proximè vacantem alteri posterius recepto contulit, contra Constitutionem *c. Relatum* 9. ubi in fine dicitur, quòd receptus in Canonico non debeat carere præbendâ *h. r. Abb. in c. Inter cetera*; 17. nu. 6. h. r.

CCLXXXVIII. Cæterùm illud hoc loco addendum. Receptus in Canonico, ultra numerum Canonicoꝝ sine præbendâ, sed cum spe præbendæ vacaturæ, sive auctoritate Papæ, sive etiam auctoritate, & consensu Canonicoꝝ Capitularium, qui id facere possunt, si certus numerus Canonicoꝝ à Papa non sit confirmatus, ut docet *Azop. 2. Instit. lib. 3. c. 11. qu. 3.* talis inquam Canonico, non habet quidem in rigore Beneficium, neque præbendam; quia nondum habet Jus in illa, sed tantùm ad illam, & quidem solum indeterminatè, ad aliquam præbendam, si auctoritate, non Papæ, sed Capituli tantùm, vel alterius Collatoris ordinarij in Canonico sit receptus, juxta *cir. c. Relatum*; potest tamen dici habere Beneficium, latius loquendo, quia cum sit verè Canonico, jure potest percipere distributiones quotidianas.

tidianas, si sit præsens Divinis Officijs, simulque habet vocem, seu suffragium in Capitulo, & Stallum, sive Sedem in Choro, *Azor, c. l. qu. 4. & s.*

CCLXXXIX. Assertio 4. Si à Papa Canonicatus alicujus Ecclesie successivè sit collatus duobus, v.g. Titio, & Cajo, cum mandato, ut primo provideatur de præbenda, si quæ tunc vacaret, alioquin de proximè vacatura: secundo verò, si Cajo provideatur de præbenda, & dignitate, personatu, vel officio, cum occasio se obtulerit: accadat verò, ut proximè vacarent Præbenda, & dignitas, vel officium in illa Ecclesia (v.g. per mortem, aut renunciationem Decani, vel Custodis) hoc casu, si præbenda, quæ proximè vacat, separata est à dignitate, vel officio, ea, vi primi mandati Apostolici, debet conferri primo impetranti, scilicet Titio, quippe cum is sit tempore anterior (ac proinde etiam jure potior, ac prior) neque enim intentio Papæ mandantis fuit, per secundum mandatum præjudicare primo impetranti, vel jus ipsi per primum mandatum acquisitum auferre, nisi de contraria mandantis intentione appareat, seu constet. Sin autem præbenda annexa sit dignitati, vel officio, tunc in assecutione illius præbendæ, secundus impetrans primo præferri, eaque ipsi, Cajo scilicet, cõferri debet, prout statutum est in c. *Quia sæpe* 3. §. *h. t. in 6.* Ratio prioris decisionis habetur expressa in textu, quia collatio secundo facta intelligitur fieri, sine præjudicio alterius, adeoque primi impetrantis: & quia præbenda utriusque impetrantis est separata, & non annexa alteri dignitati, vel officio, consequenter quoad hoc par est causa utriusque, ideò primus impetrans tanquam prior tempore præferri debet in assecutione præbendæ. *Gl. hic V. Anterior; & V. præjudicari.* Ratio posterioris partis, & decisionis est, quia præbenda annexa alicui dignitati, vel officio regulatur secundum dignitatem, vel officium, cui annectitur, juxta *reg. jur. 40. in 6.* Constat autem, quòd in casu hujus c. Papa non mandavit priori impetranti providere, de dignitate, vel officio, sed de præbenda tantum vacante, vel proximè vacabit, est unita dignitati, vel officio, ideòque sequitur illius naturam, & ei veluti accessoriè concessa intelligitur, cui concessa est principalis gratia, videlicet dignitas, vel officium: ergo merito in ejus assecutione præfertur secundus impetrans, non verò primus, qui de principali, nimirum de dignitate, vel officio, cui præbenda est accessoriè annexa, non fuit provisorius, *Barb. in Collect. hic n. 2.*

CCXC. Ubi notandum primò. Sæpe accidit, ut aliquis, ratione annexionis, aliquid accipiat, quod per se, ac separatim accipere non posset, ut patet ex hoc c. in quo secundus impetrans acquirit præbendam, quia annexa est dignitati, quam aliàs non obtineret, nam inter connexa, qui unum obtinet, etiam alterum obtinere debet, *Gl. fin. hic.*

Notandum secundò. Si ille, cui mandatum est, provideri de dignitate, & præbenda, habeat aliam præbendam in illa Ecclesia, licet possit postea acceptare dignitatem vacantem, cui accessoriè est au-

nexa aliqua præbenda, tamen per ademptionem dignitatis vacabit prima præbenda, quam prius obtinebat, juxta *Clement. ult. h. t. Franc. hic n. 3.*

Notandum tertio. Eius, cui mandatur provideri de præbenda, & dignitate copulativè, potest provideri de præbenda tantum, vel de dignitate tantum, si una sine altera vacet, nisi tamen sit alius, cui prius mandatum est de præbenda provideri, ut in casu hujus c. *Franc. hic n. 5.*

CCXCI. Assertio 5. Si Legatus Sedis Apostolicæ (Cardinalis, sive de Latere) det Litteras ad Capitulum Cathedrale alicujus Ecclesie, eique mandet, ut Clericum v.g. Titium in Canonicum recipiat, sibi præbendam primò vacatam reservet, eidem conferendam: Capitulum verò hujusmodi mandato non obtemperet, ideòque Titius Papæ supplicans ab eo petat, ut Litteras Legati approbet: & Papa mandet Capitulo, Apostolicâ auctoritate, ut dictum Titium in Canonicum recipiat, ipsique de præbenda provideat, juxta continentiam, seu tenorem Litterarum Legati: hoc casu, Titius auctoritate Papæ, & non Legati receptus censetur: ideòque in assecutione præbendæ omnibus alijs, post illum, eadem Apostolicâ auctoritate, in Ecclesia receptis, est præferendus, prout statuitur in c. *Si eum* 3. §. *h. t. in 6.*

CCXCII. Pro declaratione hujus c. notandum primò. Legatus à Latere non potest quidem, spectato communi Jure Canonico, certæ personæ expectativam, sive Jus propriè dictum dare ad Beneficium vacaturum, sed solus Papa; quia per talem gratiam datur anfr procurandi mortem alterius c. 2. & 3. de conc. præb. c. 2. eod. in 6. potest tamen talis Legatus certum Beneficium collationi suæ reservare, in favorem certæ personæ, c. 3. de Offic. Leg. in 6. Cum dilectus; 28. de jure Patron. & executores, cum vacabit, ad illud conferendum dare, *Gl. hic V. Litteras;* quia Legatus potest recedere à reservatione facta in favorem certæ personæ, & Beneficium reservatum alteri conferre, & sic cessat ratio, ob quam Jus ad Beneficium vacaturum per collationem dare non potest, *Gl. hic in casu not. 1.*

Notandum secundò. Si Papa mandet, aliquem in Canonicum recipi, suâ auctoritate, juxta tenorem Litterarum sui Legati, talis censetur receptus auctoritate Papæ, & non Legati: quia quando Papa dispositionem inferioris, ob defectum potestatis invalidam, Apostolicâ auctoritate, confirmat, tunc dispositionem ad se revocare, seu suæ auctoritatis Papalis facere censetur: Legatus autem non potest dare Jus ad Beneficium vacaturum: adeoque in casu hujus c. Clericus ille nullum Jus assecutus est ad Beneficium vacaturum per factum Legati, sed per mandatum Papæ, qui confirmavit mandatum Legati; ideòque post jam impertitam auctoritatem, sive confirmationem Papæ, censetur talis gratia, seu provisio esse Papalis, *Gl. magna hic in notat. & V. Receptus; & Franc. ibid. n. 4.*

Notandum tertio. Inter receptos Canonicos, auctoritate Apostolicâ, adeoque qui similes gratias obtinent, locum habet regula Juris, §. 4. in 6. *Qui prior*

prior est tempore, posterior est jure: sed illa prioritas attendi debet, secundum tempus datæ, seu impetrationis Litterarum, & non à tempore præsentationis eorundem, juxta c. Eum cui; 7. h. t. in 6. Gl. magn. hic in notat. Quare receptus v. g. in Canonicum auctoritate Papali, sub expectatione præbendæ vacaturæ, præferendus est omnibus alijs, eadem auctoritate, posterius receptis, ut habetur in fine hujus c. Imò etiam ijs, qui prius auctoritate ordinariâ minore, videlicet Legati Apostolici, vel Episcopi, sunt recepti, juxta c. Hi qui; 12. h. t. in 6. & tradit Gl. fin. hic. Secus, si prius actu collatum fuisset alicui Beneficium, v. g. Canonicatus, auctoritate Legati, vel Episcopi: tum enim is præferendus esset posterius receptis in Canonicos, etiam auctoritate Papali, ut dictum supra num. 81. h. t.

CCXCIII. Cæterum cum prædicto c. Si eum; concordat alia Constitutio decretalis in c. Si Apostolica; 22. h. t. in 6. ubi similis casus proponitur, differens non in jure, sed solum in facto, ut notat Gl. ibid. V. Si Apostolica; ubi sic statuitur: Si Apostolicæ Sedis Legatus (scilicet de Latere; quia alius nec conferre, nec reservare posset Beneficium vacaturum, Gl. hic V. Legatus;) in Ecclesia aliqua suæ Provinciæ, auctoritate ordinariâ Legationis suæ, (nam si auctoritate specialis delegationis, hoc faceret, non esset necessaria alia confirmatio Apostolica, Gl. hic V. Legationis;) volens alicui v. g. Titio providere, reservet collationi suæ Canonicatum, & præbendam nulli alij de jure debitam, proximè vacaturam: & irritum decernat, si quid contra hanc reservationem fuerit attentatum, deputatis certis executoribus, qui Canonicatum, & præbendam, si vacaverint, ei conferant: postea verò Pontifex, replet intellectâ, & cognitâ, id ratum habens, Apostolicâ auctoritate confirmet (non in forma communi, sed ex certa scientia, Gl. V. Confirmamus;) atque ipsi dem, vel alijs executoribus mandat, ut in hoc provisionis negotio auctoritate Apostolicâ procedant, juxta Litterarum ipsius Legati cōtinentiam, seu tenorē: hoc casu, talis provisio, post impetitam à Papa auctoritatem, censetur Apostolica effecta, idedq; Clericus sic provisus alijs omnibus, quibus postea Papa in eadem Ecclesia providendi mandavit (etiam si ipsi Canonicatum actu, & re ipsâ contulerit) in allocatione præbendæ postea vacaturæ, de jure præferri debet. Ratio decisionis est, quia factum inferioris confirmatum per Superiorem, v. g. Papam, suâ auctoritate, & ex certa scientia, censetur esse factum ipsius confirmantis, eique principaliter tribuitur, omnia enim nostra facimus, quibus auctoritatem nostram impartimur, ait Imperator in l. 1. §. Sed neque; Cod. de Vet. jure enucleat. Franc. hic n. 2. & Anchar. ibid. not. 4. Cur autem Canonici postea recepti, auctoritate Papæ, in allocatione præbendæ proximè vacaturæ, præferri debeant ei, cui Legatus præbendam reservavit, vel Canoniam contulit, causa est; quia per talem reservationem, vel collationem Canoniam, auctoritate ipsius Legati, alicui factam, non est ipsi jus quæsitum, cum jus expectativæ ad præbendam vacaturam Legatus dare non possit, ut supra dictum: alioquin si jus quæsitum esset super præbenda vacatura, provisio à Legato, non intenderet Papa ipsius juri derogare, conferendo postea Canoniam, vel jus expectativæ dando alteri; quia nec collatio, nec confirmatio à Papa facta trahitur retro ad tempus, in quo actus confirmatus fuit factus, cum præjudicio juris jam acquisiti tertio, Franc. hic n. 6. in fine.

CCXCIV. Notandum hic præterea primò, Quæ Legatus Sedis Apostolicæ agit ex officio ordinario, seu auctoritate Legationis suæ, non censetur agere auctoritate Sedis Apostolicæ, seu Papali, ut colligitur ex hoc c. ubi id notat Dominicus in Gl. marg. lit. A. n. 2. adeoque factum Legati non censetur factum Papæ, licet Legatus ejus vices gerat, ut notat Franc. in c. Si à Sede; 31. h. t. in 6. n. 1. ubi ponuntur, ut diversi.

Notandum secundò. Confirmationis Papalis factæ in casu hujus c. plures sunt effectus. Nam primò per talem confirmationem reservatio, vel collatio Beneficij, per inferiorem, scilicet Legatum facta, alioquin irrita, fit valida, ut dictum supra n. 289. not. 2. Secundò provisus à Legato, post confirmationem, & auctoritatem Papalem impetitam, in allocatione præbendæ præferendus est alijs, quibus postea à Papa jus expectativæ datum est, vel etiam Canoniam collata; quia collatio censetur facta, sine præjudicio tertij, etc. c. Si Apostolica in fine. Secus est, si Papa dedisset alicuius jus expectativæ, vel Canoniam contulisset, medio tempore, scilicet post reservationem, & mandatum Legati, & ante confirmationem Papalem: tunc enim illi præferrentur provisio à Legato, Gl. fin. hic. Tertio per talem confirmationem Papæ, gratia fit perpetua, nam si ea non intervenisset, finito Legationis officio, vel Legato mortuo, ante collationem Beneficij vacantis factam, gratia reservationis expirasset: sed cum per Papalem confirmationem jus sit acquisitum provisio, ad præbendam vacaturam, illud non amittitur morte concedentis, ut tradit Gl. hic V. Preferri. Quarto Impetrans aliud Beneficium de tali confirmatione Papali, seu jure expectativæ ad præbendam vacaturam, facere debet mentionem; cum per eam acquiratur novum jus ad rem, Gl. hic eod. V. preferri, & Franc. in c. Si motu 23. num. 6. in Gl. V. Taceat. eod. in 6.

CCXCV. Assertio 6. Accidere potest, ut si Beneficium, v. g. Canonicatus duobus in aliqua Ecclesia sit concessus, cum expectatione præbendæ vacaturæ, ea postea vacans neutri debeatur; prout sumitur ex c. quodam; 40. h. t. in 6. ubi talis casus proponitur: Quidam v. g. Titius per Litteras Papæ Nicolai IV. obtinuit Canonicatum sub expectatione præbendæ vacaturæ in certa Ecclesia; postea verò Cælestinus V. ejus Successor alteri, v. g. Cajo, similem gratiam in eadem Ecclesia concessit, additâ Clausulâ, seu Decreto irritante, ut is alijs omnibus, etiam ante ipsum, & prius, auctoritate Apostolicâ, vel quâvis aliâ, receptis, in illa Ecclesia anteferretur: Accidit autem, ut Executores ignorantes similem gratiam à Sede Apostolica postea esse factam etiam Cajo, præbendam, quæ proximè vacabit, Titio priori impetranti conferrent. Deinde Successor Bonifacius VIII. omnes gratias à duobus Antecessoribus suis concessas (quibus jus in re acquisitum non fuit) revocavit (quæ Constitutio revocatoria extat in c. Si is; 39. h. t. in 6. unde dubitatum fuit, cuinam debeatur ea præbenda,

» da, Titione, an Cajo? Respondit Bonifacius
 » VIII. neutrum habere jus in prædicta præbenda:
 » non priorē impetranter, seu Titium, quia col-
 » latio Canonica ipsi facta fuit, quamvis ignorantibus,
 » ab ignorantibus, post & contra Decretum Cælesti-
 » ni, quō voluit Cajum omnibus prioribus receptis
 » anteferri, adeoque prioribus gratiis derogare. Ne-
 » que secundum, scilicet Cajum jus habere in illa
 » præbenda, quia cum ante Decretum Bonifacii re-
 » vocatorium gratiarum, quæ à duobus Antecessori-
 » bus datae sunt, habuerit solum jus ad præbendam
 » illam, non in præbenda; quia ejus collatio non fuit
 » ipsi facta, ante illud Decretum, adeoque nec jus in
 » re ei quæsitum in illa, idēd per revocationem Papæ
 » Bonifacii jus ad rem, quod Cajus habebat in illa
 » præbenda, penitus fuit sublatum. Aliud ergo
 » dicendum esset, si collatio præbendæ præcessisset
 » revocationem Papæ: tunc enim secundus impe-
 » trans Cajus habuisset jus in re, & non tantum ad rem
 » in illa præbenda, adeoque non fuisset per sequens De-
 » cretum revocatorium sublatum, ut notat *Gl. fin. hic.*

CCXCVI. Hinc colligitur primò. Quod De-
 » cretum Papæ revocatorium gratiarum, vel irritans
 » facultates à se, vel Antecessoribus suis concessas, ligat
 » etiam ignorantes, imò ipsum etiam Papam, ejusque
 » Executores, nisi aliud exprimat. *Ioan. Andr. hic in*
fine, & Lappus nu. 1. Anchar. not. 3. adeo ut gestum
 » contra illud, sit ipso jure nullum, *Franc. hic n. 2.* nam
 » dictio illa *penitus nullitatem actus ipso jure importat,*
Garc. p. 2. c. 1. n. 3. & alij apud ipsum.

Colligitur Secundo. Si gratia alicui facta sit, cum
 » Decreto, per quod revocatur, vel irritatur gratia prius
 » alteri concessa, postmodum verò gratia poste-
 » rius facta revocetur, ut in *casu hujus c.* non idēd re-
 » viviscit, sive convalescit gratia prius data, quæ per
 » Decretum revocatorium, & irritans jam fuerat cas-
 » tata; quod enim semel extinctum est, non potest re-
 » viviscere, sine nova concessione, *Anchar. hic not. 5.*
 » Excipe, nisi gratia posterius data fuerit subreptitia,
 » vel ab initio nulla, propter impedimentum, sive inha-
 » bilitatem impetranter, vel vitium aliquod reſcripti,
 » tunc enim prior gratia non revocatur per postero-
 » rem, quippe nullam, & invalidam, sicut Testamentum
 » solenne non revocatur per minus solenne, *Anchar.*
hic not. 5. & Franc. n. 6. quia non præstat impedi-
 » tum quod de jure non sortitur effectum, *juxta reg. jur.*
§ 2. in 6.

§. III.

*Quodnam Beneficium conferri debeat,
 si Mandatum Apostolicum de provi-
 dendo plures collationes, ad di-
 versos spectantes, alterna-
 tive contineat.*

CCXCVII. De hoc agitur in *c. Mandato*; 10.
 » h. t. Ubi Bonifacius VIII. ita reſcribit: Si Papa E-
 » piscopo v. g. mandavit, sub hac forma, ut alicui
 » provideat de Beneficio ad ipsius Episcopi, vel alte-
 » rius, v. g. Coepiscopi collationem pertinente, tum
 » debet Episcopus providere ei, pro quo ſcribitur, de

Beneficio, quod primò, seu proximè vacabit (sine
 » fraude, *Gl. hic V. Primò vacabit*) sive ad suam, sive
 » ad alterius collationem, pertineat. (Secus ergo, si
 » Beneficium solum pertineat ad præsentationem,
 » vel institutionem Episcopi, tunc enim non posset
 » providere, nec è converso, *juxta c. clem in illis*; 16. §.
Cum autem; h. t. in 6. *Gl. hic V. Ad collationem*) Si
 » verò duo Beneficia ad Episcopi, & alterius colla-
 » tionem spectantia simul vacent (quia v. g. Clericus,
 » qui habebat illa duo Beneficia, mortuus est, vel
 » promotus ad dignitatem, vel aliud Beneficium in-
 » cōpatibile, vel quia duo Clerici simul mortui sunt,
 » aut promoti, vel renunciaverunt: nec appareat, quis
 » prius, *Gl. hic V. Simul vacant*;) tunc ordo ſcripturæ,
 » seu Bullæ Pontificiæ ſervari debet, ita ut Episco-
 » pus provideat de Beneficio ad suam collationem
 » pertinente; quia in mandato Papali Episcopus præ-
 » positus est alteri Collatori, v. g. Coepiscopo. Ratio pri-
 » oris decisionis est, quia si non provideretur de Bene-
 » ficio primò, seu proximè vacaturò, adeoque de illo
 » mandatum non intelligeretur, neque de secundo,
 » nec de tertio, & sic deinceps de cæteris: vi talis
 » mandati, deberet providere Episcopus, vel alter
 » Collator; cum non sit major ratio, quare de reliquis
 » debeat provideri, vi talis mandati, si de primo va-
 » caturo non debeat, & sic gratia concessa posset ex-
 » tingui, & frustratoria reddi, ut notat *Gl. hic V. Ad il-
 » lins*; Ubi tamen id limitat: nisi in mandato de pro-
 » videndo addita sit clausula, ut provideatur de Bene-
 » ficio, quod duxerit acceptandum: tunc enim vi ta-
 » lis mandati, non necessariò ei provideri debet de
 » Beneficio primò vacante, si id acceptare nolit provi-
 » sus, sed expectandum est, donec aliud vacet, *Barboſ.*
hic in Collectan. nu. 6. Ratio posterius decisionis
 » est, quia aliàs esset in potestate Episcopi, cui man-
 » datum est, providere de Beneficio primò vacaturo,
 » se ipsum exonerare, & alterum Collatorem gravare,
 » providendo videlicet ex pluribus Beneficiis simul va-
 » cantibus, non de Beneficio ad suam, sed ad alterius
 » collationem, pertinente, *Gl. fin. hic junct. Gl. margin.*
lit. A. Quod si in mandato de providendo scriptum
 » sit, ordine inverso, ut Episcopus provideat de Be-
 » neficio ad alterius, vel suam collationem pertinen-
 » tes, tunc similiter ordo ſcripturæ ſervandus erit, ita ut
 » pluribus Beneficiis simul vacantibus, Episcopus pro-
 » videre debeat de Beneficio, pertinente ad collationem
 » alterius, quia is in mandato primo loco positus, &
 » nominatus est, *Gl. fin. cit. hic & Barb. n. 3.*

Hinc inferunt Dd. communiter. Quod inter-
 » dum attendi debeat ordo ſcripturæ: ita ut quando
 » agitur de honore, vel commodò conferendo, vel
 » onere imponendo, certis personis nominatim ex-
 » pressis, quod tamen non potest simul & eodem tem-
 » pore deferri, vel imponi: inspicere debeat ordo ſcri-
 » pturæ, seu nominationis, & qui primò nominatus;
 » ei censeatur primò onus, vel commodum delatum;
 » *Tusch. V. Ordo ſcripturæ; concl. 196. num. 2. & 8.*
Everhard. in locis argum. legal. loco 1. ab ordine nu. 7.
 » Ubi exemplum dat, si Testator duos equos habeat,
 » quos leget Titio, & Cajo, ita, ut singulis unus eo-
 » rum dandus sit, & unus eorum sit longè pretiosior
 » altero: tum electionem inter illos equos spectare ad
 » Titium prius nominatum; quia ex ordine verbo-
 » rum præsumitur voluntas disponentis, & ordo intel-
 » lectus

lectus. Aliud exemplum habetur in *l. Quoties*; 34. *junct. Gl. V. Deinde*; ff. de usufr. Ubi dicitur, si Titio & Mævio usufructus legatus sit, ita ut alternis annis utantur, prius Titio, deinde Mævio Legatum esse, ita ut hic secundo anno fructus percipere debeat, ille primo.

Præterea ex ordine scripturæ inducitur ordo prælationis, ut is dignior censeatur, qui prius nominatus fuit, sicut vice versâ, ubi agitur de virgine, primò nominatus censeatur magis viriosus, *Tusch. c. l. n. 15. & 16.* Sic ex tribus nominatis tanquam idoneis ad dignitatem, is, qui primo loco nominatur, aliis dignior censeatur. Ostenditur etiam ex ordine scripturæ major affectus charitatis erga eum, qui prius a testatore vel donatore est nominatus, *Tusch. c. l. n. 10. & 12.* Limitari tamen debet, quòd ordo juris magis attendi debet, quàm ordo scripturæ, adeò ut præpòsterus ordo juris reducendus sit ad ordinem juris, & intellectus, ut si quis debitor solvat creditori pro sorte & usuris, censeatur primò pro usuris: quàm pro sorte capitali solvise; quia sic ordo juris requirit, qui præfetur ordini scripturæ, *Tusch. c. l. n. 30.* Porro tales conjecturæ ex ordine scripturæ desumptæ, procedunt in casu dubio: si verò constet, vel ex aliis vehementioribus conjecturis præsumi possit de voluntate disponentis, tunc non est habenda ratio ordinis scripturæ, c. *Auctoritate*; 2. de concess. Præb. *Ancharan. hic in fine.*

§. IV.

De executione & Executoribus Mandatorum, seu Litterarum Apostolicarum Beneficialium.

CCXCIII. De his specialis fit mentio in c. *Dilectus*; 34. h. r. Ubi Papa Honorius III. mandavit Decano & Capitulo Andegavensi, ut Clericum G. cum primùm se facultas obtulerit, in Canonicum recipere, constituit etiam super hoc certis Executoribus. Sed coram his procurator Decani & Capituli excepit, Litteras Apostolicas non valere, eò quòd in iis nulla mentio fiat, Decanum ex donatione Regis, Præbendarum in Ecclesia collationem habere. Hoc intellecto, Executores à Papa constituti, interloquendo pronuntiârunt, se non esse executores, sive mandatum Apostolicum exequi qui non debere, ideòque duæ Præbendæ interim vacantes aliis Clericis sunt collatæ. Verùm Pontifex mandavit dictis Executoribus, ut non obstante eâ exceptione, (quippe quæ frivola esset) mandatum Apostolicum executioni mandari curent.

CCXCIX. Pro explicatione hujus cap. Notandum primò. Mandata, seu Litteræ Sedis Apostolicæ, circa Beneficiorum collationes, aliæ sunt de providendo, aliæ verò executoriales. Mandata de providendo sunt duplicis generis, aliæ de Beneficiis proximè vacaturis, ut si Papa scribat ad aliquem, v. g. Episcopum, eique mandet, ut Clerico alicui sibi supplicanti, quàmprimùm Beneficium aliquod in Ecclesia quadam suæ Diocesis vacaverit, illud ei conferat. Verùm hæc mandata, quæ gratiæ Expectativæ appellantur,

sublata sunt per Concilium Tridentinum *Seff. 24. c. 19. de reform.* ita ut nemini amplius ea concedere, nec hæcenus concessis cuiquam uti liceat, nec quidem Collegiis, Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam si illa facta sint de consensu Ordinariorum, juxta declarationem S. Congreg. Concil. apud Jo. Gallemart. *ibid. n. 1. Garc. p. 6. de Benef. c. 1. n. 4.* Excipiuntur illi Canonici Expectantes, qui Titulares dicuntur, & instituuntur Canonici, sine Præbenda, nec super numerum definitum Canoniorum: tales enim expectativæ ad vacaturam Præbendam non sunt sublatae per Concilium Tridentinum, quippe quod non derogat consuetudini immemoriali hæcenus observatæ, juxta declarationem ejusdem S. Congregat. apud *Garc. c. l. n. 5. & 6.* Quales expectantes adhuc hodie sunt in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ.

Alia verò mandata de providendo, seu Litteræ Beneficiales dantur de Beneficiis vacantibus, eaque in duplici forma concedi solent à Sede Apostolica, ut notat *Garc. cit. p. 6. c. 2. n. 6.* Vel in forma gratiosa, quando scilicet Papa confert alicui Beneficium, v. g. Canonicatum mensis Pontificii, sed cum his Litteris provisionis expediri solet alia Bulla executoria, seu mandatum ad deputatos Executores, ut provisum in possessionem Beneficii inducant. Alia verò mandata de providendo, sive Litteræ Beneficiales dantur in forma Dignum, quando Papa non confert Beneficium, sed mandat Ordinario, vel ejus Vicario, ut certæ personæ, præmisso examine, si illam idoneam repererit, intra XXX. dies, postquam Litteræ Apostolicæ ipsi sunt præsentatæ, auctoritate Apostolicâ, Canonicatum, vel aliud Beneficium eidem conferat, quibus Litteris principalibus adjungitur alia Bulla executoria, in qua mandatur uni ex vicinis Episcopis, vel Vicario seu Officiali illius, ut si Ordinarius, intra prædictos 30. dies, Beneficium non conferat, ipse executor, si eum, pro quo scribitur, idoneum repererit, eidem Beneficium conferat, & provisum in possessionem ejusdem inducat, *Garcias c. l. n. 5.* apud quem plura de hoc videri possunt.

Notandum secundò. Si oriatur dubium, num executor ad Beneficia datus competentem potestatem habeat? potest de hoc ipso cognoscere, idque dubium decidere, sicut quilibet alius Judex, etiam delegatus, potest in dubio, an sit competens, necnè, id definire, Quòd si Judex delegatus, vel executor pronunciet jurisdictionem sibi non competere, eò quòd v. g. rescriptum vel gratia impetrata sit subreptitia: non ideò amittit jurisdictionem, cum possit ab eo appellari, & si justificata fuerit appellatio, causa vel executio ad eundem remitti, ut contingit in casu hujus cap. in quo ab interlocutoria sententia executorum, se executores non esse, appellatum fuit, ut constat ex antiqua & integra lectione illius, & testatur *Abb. ibid. n. 1. & 2. & Imolan. 4.*

CCC. Notandum tertio. Exceptio opposita in cit. c. *Dilectus*, fuit frivola; quia postquam Rex jus præsentandi, quod ipsi ex fundatione compete-
bat, transtulit in Decanum, adeòque in Clericum, ratione dignitatis suæ, vel in Ecclesiam: jus patronatus factum fuit Ecclesiasticum, cui proinde Pontifex potuit derogare, sive sine consensu patroni Ecclesiastici, eòque inconsulto, Beneficium alicui

con-

conferre, juxta c. ult. de jure patron. in 6. & tradit Gl. hic *P. f. volun.* : id est quæ rescriptum Apostolicum non fuit subreptitum, etsi in eo de donatione Regis non fuit facta mentio. Quare Abb. generalem regulam tradit in cit. c. *Dilectus*; n. 3. si res Laici confertur Ecclesie, assumitur naturam rerum Ecclesiasticarum, earumque privilegiis gaudet, & ided non debet amplius subijci gabellis, & aliis oneribus. Potest etiam, juxta aliam explicationem cit. c. *Dilectus*; videlicet, quod Rex Beneficiorum collationem habuerit, ex privilegio Papæ, dici, ided exceptionem illam fuisse frivolam, quia Papa potest tali gratiæ derogare per concursum: nam sicut cum ordinariis Collatoribus Ecclesiasticis Papa concurrens, ita etiam cum Laicis, & consequenter in proposito etiam cum Rege, cujus juri derogare potuit, *Barb. in cit. c. Dilectus*; n. 4. Præterquam si facta sint specialia concordata, quibus Papa non censetur velle derogare, nisi id exprimat: derogare autem voluisse Papam in eodem c. juri præsentandi, vel conferendi, ex privilegio Regi concessio, patet ex eo, quia supplendo defectum prioris mandati per clausulam, non obstante, voluit illud executioni mandari, ut habetur in fine ejusd. c.

Notandum quartò. Executores in casu cit. c. *Dilectus*, debent exequi prius mandatum, non auferendo aliquam ex prædictis Præbendis, quæ aliis jam sunt collatæ, dando illam Clerico, pro quo scriptum fuit (collatio enim illa, etsi aliis facta contra mandatum Papæ, valida fuit, *Gl. ibid. P. Collatæ*;) sed curando, ut impetrans mandatum statim recipiatur in Canonicum, & quàm primùm se facultas obtulerit, ei Beneficium assignetur, secundùm tenorem prioris mandati, ut tradit *Gl. fin. in cit. c. Dilectus*; h. n.

CCCI. Porro circa prædictos executores ad Beneficia deputatos restant quædam quæstiones hic expediendæ. Quaritur igitur primò, utrùm sint meri, an mixti executores. Resp. Primò, interdum sunt meri executores, interdum mixti. Merus executor tunc censetur, quando deputatus ad exequendum non potest assumere partes Judicis, quia ipsi commissum est, ut Beneficium conferat, vel certam personam in possessionem ejusdem inducat, ab eo, qui ex jure speciali solam collationem habet, v. g. à Capitulo, sine jurisdictione & potestate judicandi: tunc enim talis executor potest quidem cognoscere, & examinare, imò & debet, an persona illa qualitates requisitas habeat, ut narrata in impetratione, quæ ad rem pertinent, verificare possit, *Garc. p. 6. de Benef. c. 2. n. 161*. Non tamen judicialiter, sed extrajudicialiter tantùm; quia cum talis committens executionem, non habeat jurisdictionem, adeoque potestatem judicandi, non potest illam alteri committere, ut docet *Innoc. in c. ult. de præsumpt. n. 2. Felin. ibid. n. 19*. Item si committens prius plenè cognovit de juribus partium, etiam quoad executionem faciendam, tunc censetur esse merus executor, sive datus ad meram executionem, ided nec ullam exceptionem admittere debet, *Felin. c. l. n. 20* & in c. *De cætero*; §. n. 4. de sent. & re judic. Idque procedit, etiam si in commissione adjecta sit clausula, *contradictores, appellatione postposita, compescendo*, scilicet per censuras, nam jurisdictio data per talem clausulam, non se extendit ad cognoscendam causam principalem, vel eos, qui de jure contradicunt, sed tantùm qui de facto se opponunt, aut resistunt executioni, *Gl. in c. Provisio-*

rum; §. 2. *P. Contradictores*; h. n. & Abb. ibid. n. 9. *Garc. cit. c. 2. §. 1. n. 175*.

CCCII. Resp. Secundò. Executor deputatus ad Beneficia in pluribus casibus censetur esse mixtus, ita ut partes Judicis assumere, & judicialiter procedere, cum causæ cognitione, possit, imò & plerumque debeat, *Felin. in cit. c. ult. n. 16*. Veluti primò, si in Literis commissionis adjecta sit clausula, *vocatis vocandis*, tunc enim executor citare, & judicialiter procedere debet, alioquin provisio esset irrita, *Felin. c. l. n. 23. Abb. in c. Exhibita*; §. 19. n. 6. de judic. ubi addit, quod ii, quorum interest, specificè & nominatim vocari debent, si verò ignorantur, per generale Edictum. Secundò, si alius sit in possessione Beneficii, adeoque illud de facto non vacet, etsi injustus detentor sit, aut intrusus, nihilominus prius vocandus est, & audiendus, c. *Licet*; §. 28. junct. *Gl. V. Non vocato*; h. n. in 6. quia non censetur esse Principis intentio, ut quis removeatur à possessione, sine causæ cognitione, l. 2. c. *Si per vim, vel alio modo* & c. imò nec injustus possessor & detentor Beneficii removeri debet, non servato juris ordine, *Felin. c. l. n. 24. Garc. cit. c. 2. §. 1. n. 110*. Tertiò, si executor sit datus, cum clausula, *sine conditione*, in qua agitur de præjudicio alterius, tum tacite videtur mandata cognitio, *Felin. c. l. n. 25*. v. g. si commissio sit facta hac formâ: si Titius Beneficium suum sponte, & nec vi, nec dolo inductus, resignavit Cajo, conferatur huic Beneficium, aut in possessionem inducatur. Quartò, si executor datus sit ad compellendum ordinariū collatorem, ut conferat, debet enim eum prius monere ac citare, & si legitimas quasdam exceptiones opponere velit, audire, *arg. c. Accepimus*; §. 13. de etar. & qualitat. in fine, *Felin. c. l. n. 26*. Quintò, generaliter quotiescunque comparat aliquis, qui præstat aliquod præjudicium, executor cognoscere potest, debet enim audiri, non tantum si ratione privati interesse velit contradicere, & se opponere, sed etiam si ratione publici boni, dicendo v. g. impetrantem non esse idoneum, vel dignum ad Beneficium obtinendum, *arg. c. ult. de præsumpt. in fine, Felin. c. l. n. 27*.

CCCIII. Resp. Tertiò, si alicui absolute commissum sit executio, ut Beneficium vacans conferat Titio v. g. velem in possessionem inducat, sive addatur clausula, *si dignus est*, sive ea subintelligatur, quamvis possit, si velit, assumere partes Judicis, citando eos, quorum interest, & judicialiter inquirendo, an impetrans sit idoneus, necnè, quia commissum alicui provisione, vel executione, videntur etiam commissum ea, sine quibus illa commodè & plenè non potest fieri, ut docet *Innocent. in cit. c. ult. n. 2. de præsumpt. Felin. ibid. n. 16. & 2. seqq.* Ad id tamen non tenetur, sed potest, sine ulla causæ cognitione, sive processu judiciali, statim providere de Beneficio vacante, si nullus contradictor in jure compareat, nec agatur de præjudicio tertii; quia tunc sufficit, si extrajudicialiter cognoscat, & inquireat de personæ qualitate, *Innoc. c. l. Felin. c. l. n. 22*. Præterea quamvis Executor possit citare partes, & eis deferre juramentum, imò & excommunicare siye censuras infligere, nihilominus censendus est merus executor, ita ut talis executio alteri cuicunque Clerico etiam simplici subdelegari possit; quia hanc potestatem habet Executor solùm in ordine ad compellendum non parentes, non autem principaliter ad judicandum & cognoscendum inter partes, *Garc. cit. c. 2 §.*

c. 2. §. 1. n. 106. & seq. Verū tamen si ad istum intrusus, vel compareat legitimus contradicitor, tunc non est merus executor, sed mixtus, & debet assumere partes Judicis, ac judicialiter procedere, cum causæ cognitione, *Garc. c. l. n. 110.*

CCCIV. Queritur secundò, An, Executor deputatus ad Beneficia possit vices suas alteri committere? Resp. Affirmative, ita ut etiam examen Personarum providendarum possit alteri subdelegare, seu committere; idque in praxi esse receptum testatur *Garc. cit. p. 6. c. 2. §. 1. n. 100.* Et hoc procedit, etsi clausula sit adjecta, super quo conscientiam tuam oneramus, quia per illam non censetur electa industria personarum, nec prohibita subdelegatio, sed potius appositā in vim monitionis, quam in vim formæ delegationis, *Abb. in c. Cum in veteri; §. 2. n. 4. de elect. Garc. c. l. Sanch. l. 8. de matr. dif. 27. n. 43. in fine.* Et quidem si nudum ministerium, v. g. examen, sine forma iudicii seu extrajudicialiter institutum, vel inductio in corporalem possessionem, quæ sine causæ cognitione fieri possunt, æquè per alium, ac per se, alicui committitur, potest illud à delegato Sedis Apostolicæ, aut Executore cuicunque Clerico idoneo, etiam in Dignitate Ecclesiastica non constituto committi, ut tradit Rota Romana in *Decisionibus*, novis decis. 29. aliis 369. de rescript. & *Tuschus concl. 497.*

CCC V. Illud postremò hoc loco addendum. Si Ordinarius, sive primus provisor designatus, ad quem directæ sunt Litteræ principales in forma: *Dignum*, intra 30. dies Beneficium non contulerit, sub prætextu, quòd impetrans non sit idoneus reperiens, vel quòd Litteræ sint subreptitiæ &c. hoc casu, non potest, ordinariè loquendo, ad Executorem substitutum Collatori Ordinario, in Bulla executoria, quæ rigorosa dicitur, & simul cum alia conceditur, ut is examinet provisi habilitatem, vel valorem Litterarum, prout sumitur ex c. *Si Capitulo; §. de concess. Præb. in 6.* Quia Executor Litterarum Beneficialium non absolute constituitur ad exequendum, sed sub conditione, si Ordinarius intra 30. dies provisionem non fecerit, sive Beneficium non contulerit, intellige ex mora culpabili, ut tradit *Garc. cit. c. 2. n. 61. & 65. & constat ex cit. c. §. Nam iste terminus 30. dierum præfixus est, non in favorem: sed in odium negligentiae ipsius Ordinarii, seu primi provisoris. Et hinc si adit contradicitor, cum quo lis est, ita ut non possit Ordinarius provisor intra 30. dies conferre Beneficium, adeòque cesset negligentia, non potest adiri Executor, ut ipse conferat, *Garc. c. l. n. 71.* Si verò primus provisor ex negligentia omiserit intra 30. dies conferre, tunc appellari poterit ad Superiorem, videlicet Papam, vel etiam Metropolitanum, *Garc. c. l. n. 74. & 75.* Quòd si tamen notorium esset, Ordinarium seu primum provisorum frivole rejicere provisorum, ut quia v. g. eum, sine prævio examine, pronunciat, non esse idoneum, vel quia non præmissa causæ cognitione pronunciat, Litteras provisionis esse subreptitiæ, tunc probabile est, Executorem, post 30. dies elaplos, validè posse conferre Beneficium.*

§. V.

Quando: & quibus modis Mandata de providendo, seu Litteræ Beneficiales tollantur, & expirent!

CCC VI. Queritur primò, Quando, & quomodo

modo hujusmodi mandata de providendo, seu Litteræ Beneficiales tollantur per revocationem? Resp. De hoc agitur in c. *Si in cui; §. 9. b. 1. in 6.* Ubi præmittendum, quòd Bonifacius VIII. statim post promotionem suam ad Papatum, revocavit omnes gratias ab Antecessoribus suis Nicolao IV. & Cælestino V. super quibuscunque Beneficiis Ecclesiasticis vacaturis, curatis, vel non curatis, concessas, per quas jus tantum ad rem, non item jus in re iis, qui gratias hujusmodi impetrarunt, quasitum fuerat, prout videre est in *Gl. hic V. Si is; & V. Verba.* Hoc ergo supposito, idem Pontifex ita rescribit: Si quis ex prædictis Antecessoribus suis » Canonicatum contulit v. g. Titio Clerico in aliqua » Ecclesia, cum mandato, ut ipsi Præbenda, & dignitas, seu Personatus, vel officium conferatur; Titius » verò, ante revocationem gratiarum (à Bonifacio » VIII. factam) assecutus fuit Præbendam dignitatem, » vel officio alicui non annexam (secus ergo de Præbendis annexis, *Gl. hic V. Non annexam;*) expectans » tamen in futurum dignitatem vel officium in illa » Ecclesia. Hoc casu, Titius, non obstante revocatione, quæ postea subsecuta fuit, non est privatus jure, » quod in Canonicatu & Præbenda canonicè est assecutus, per collationem ipsi factam, sed retinere potest » Præbendam: jus tamen, quod ad dignitatem, Personatum vel Officium eidem competebar, per dictam » Constitutionem Bonifacii fuit revocatum (quia non habuit jus in re quoad illam dignitatem vel officium) Alia verò ratio est, si Titius Canonicatum, cum dignitate seu Personatu vel officio, Canonico tantum conferri consuevis, fuerit assecutus sub expectatione Præbendæ: tum enim, si interim fuerint revocate gratiæ concessæ, & postea Præbenda vacet, nihilominus Præbenda ei deberetur, quia ob jus dignitatis, quod Titius in dignitate seu Personatu, vel officio jam habebat, jus minus dignum Canonicatus retinet, ratione cujus Canonicatus etiam jus ad Præbendam nulli alii debitam, eidem saluum remanet. Sed etsi Titius, qui Canonicatum auctoritate Apostolicâ jam habebat, ex Episcopi vel alterius cujuscunque collatione (ad quem ea pertinet) assecutus fuerit in eadem Ecclesia dignitatem vel officium, quæ conferri tantum solent Canonico, & postea revocate fuerint gratiæ concessæ, idem erit censendum, scilicet quòd Titius Canonicatum retineat, & ratione Canonicatus Præbendam, *Gl. fin. hic.* Ratio prioris dispositionis est, quia Constitutio seu dispositio revocatoria superveniens, tollit quidem ea, quæ sunt in fieri, sive jus ad rem, non autem tollit ea, quæ sunt in esse perfecto, sive jus in re, *Gl. magna hic in notat.* Sive non tollit jus jam acquisitum alicui, nisi id exprimat, ut patet ex hoc c. ubi statuitur, quòd jus acquisitum Titio in Canonicatu, & Præbenda per subsequentem Constitutionem Bonifacii non fuit revocatum, sed solum jus, sive gratia expectativa, quam habebat ad dignitatem vel officium obtinendum. Ratio posterioris dispositionis, cur tunc non revocetur gratia, est, quia æquitati magis conveniens est, ut propter jus, quod quis habet in re majore, v. g. dignitate vel officio Canonicatu, quem assecutus est, annexo, retineat jus ad rem minorem, v. g. Præbendam, quam ut propter jus ad rem, quod habet ad Præbendam, amittat jus in re, quod jam assecutus est in dignitate vel officio, *Gl. hic V. Consuevis;* præsertim cum ratione Canonicatus, qui Titio

Titio sub expectatione Præbendæ collatus fuit à Papa, ipsi debeat Præbenda proximè vacatura, & nulli alii de jure debita, juxta c. *Postquam* 13. h. t. in 6.

CCCVII. Porro ex iis, quæ dicuntur in hoc c. colligitur primò. Quòd per mortem Papæ concedentis gratiam, non extinguatur gratia, etiam si res sit integra, ideòque opus est, ut revocetur à Successore. Secundò, si in Ecclesia aliqua statutum sit, ut dignitas non conferatur, nisi Canonico, satis est, quòd talis habeat jus Canonice, et si Præbendam non habeat, nisi dicatur in statuto, ut non detur, nisi Canonico Præbendato. Tertiò, quòd consuetudine induci potest, ut quis simul in eadem Ecclesia habeat Dignitatem & Canonicatum, *gl. magna hic in notatis*.

Colligitur quartò. Quòd hæc Constitutio habeat locum, si Præbenda acquisita non sit annexa Dignitati, Personæ, vel Officio: nam si annexa foret uni, vel alteri ex illis, tum ratione connexionis reputaretur pro uno Beneficio, & acquisita Præbendâ, acquireretur etiam dignitas, vel officium, & vice versâ, dignitate obtentâ, etiam esset obtenta dignitas ei annexa, & hac vacante, vacaret etiam Præbenda, & sic expectatio non haberet locum, si quidem unâ illarum collatâ, & altera collata esset, *Lapus hic. & Anchar. not. 6.*

CCCVIII. Queritur secundò. An mandata de providendo, seu Litteræ Beneficiales extinguantur morte mandantis, sive concedentis? Resp. Si à Papa alicui v. g. Episcopo, generaliter & indeterminatè, nullâ nominatâ, seu expressâ personâ, facultas concedatur. Apostolicâ auctoritate providendi de Beneficiis alicuius Personis idoneis in certa Ecclesia: vel Beneficia, quorum collatio ad Sedem Apostolicam legitime est devoluta, conferendi, & contradiçtores, eadem auctoritate, per censuram Ecclesiasticam compescendi; talis gratia seu concessio, etiam re integrâ (id est, si is, cui talis gratia seu facultas concessa est, eâ nunquam usus fuerit) non expirat per obitum concedentis; quia cum sit gratia specialis (sive merum Beneficium) decet, eam esse mansuram. Si verò Episcopo concessa sit à Pontifice potestas providendi de Beneficio certæ Personæ, v. g. Titio, idque in favorem seu gratiam ipsius Personæ, cui mandatur provideri de Beneficio, non autem in gratiam Episcopi, cui mandatur providere, seu conferre Beneficium: tale mandatum seu potestas expirat morte concedentis, tamen si res adhuc integra sit (id est, si mandatum nondum cæptum sit executioni mandari) mandans, seu concedens moriatur, prout statuitur in c. *Si cui* 36. h. t. in 6. Idemque est, si Papa mandans renunciet Papatui, juxta c. 1. de renunc. in 6. *Gl. hic V. Moriatur*. Ratio prioris dispositionis est, quia decet concessum à Principe beneficium esse mansurum, *reg. jur. ibi in 6.* donec scilicet revocetur: nam privilegium subdito concessum omninò gratis & liberaliter revocari potest, nisi transierit in pactum, ut docet *Suar. l. 8. de Legib. c. 37. Laym. l. 1. tract. 4. c. 23. n. 25.* Ratio posterioris dispositionis est, quia mandatum morte mandantis, si res adhuc integra sit, finitur, *S. fin. Instit. de mandato l. Mandatum; 15. C. Eodem.* Quòd si potestas conferendi Beneficium certæ & nominatæ Personæ, non in favorem ipsius, cui jubetur provideri, sed in favorem ipsius providentis, seu conferentis, vel in fa-

vorem utriusque, vel in Ecclesiæ, in qua mandatur provideri, favorem, fuerit concessa, tum ea non expirat per mortem concedentis, etiam re integrâ, *Franc. hic n. 3.*

CCCIX. Porro hinc inferunt Dd. generalem regulam seu doctrinam, si à Papa, vel alio Superiore alicui sit gratia facta absolute, seu facultas concessa quippiam agendi indeterminatè erga Personas aliquas, v. g. absolvendi à peccatis, vel censuris, dispensandi in voto, juramento &c. ea non expirat morte concedentis, etiam re integrâ: secus, si hujusmodi gratia, vel facultas alicui sit concessa limitatè solum, & in ordine ad certam Personam, eam absolvendi, vel cum ea dispensandi, tum enim si talis facultas in favorem ipsius Personæ tantum, quæ absolvitur, vel cum qua dispensandum est, concessa sit, expirat re integrâ, per mortem concedentis; non autem si concessa sit in favorem ipsius absolventis, aut dispensantis, vel in favorem utriusque simul, nimirum tam absolventis, quam absolventi, dispensantis & dispensandi, conferentis Beneficium, & recipientis, vel in favorem Ecclesiæ, tunc enim talis facultas, etiam re adhuc integrâ, per mortem concedentis non extinguatur, ut colligitur ex c. *Si cui*; h. t. in 6. à sensu contrariio: nam ibi dicitur, quòd quando mandatur Beneficium conferri, non in gratiam conferentis, sed ejus, cui provideri mandatur, gratia: expirat per mortem concedentis è contrariio non expirat, quando ob suam, nempe conferentis Beneficium vel gratiam, ea datur, *Sanch. l. 8. de matr. dis. 28. n. 80. & 81. & n. 89.*

CCCX. Prædictis non obstat *tex. in c. Si super* 9. de Offic. jud. deleg. in 6. Ubi dicitur, si à Papa gratia alicui facta sit, aliisque constitutus sit, qui eam gratiam exequatur, postea verò, re adhuc integrâ, moriatur Papa, qui gratiam concessit, hoc casu executionem nihilominus posse procedere ad executionem. Verùm respondetur, quòd illud c. loquitur de gratia facta, ut si v. g. Papa Titio Romæ Canonicatum, seu Canoniam conferat, & Præbendam, si quæ vacat, vel proximè vacaverit, constituto exequutore, ei conferri mandet, sed postea moriatur Papa, antequam gratia sit executioni mandata: hoc casu, non extinguatur gratia, sive collatio Beneficii jam facta, & consequenter neque executio alteri demandata, quippe gratiæ accessoria, expirat, sed adhuc fieri potest. At verò in posteriore casu hujus c. agitur non de gratia facta, sed faciendâ alicui ab ipso mandatario, seu exequutore, ut si Papa non ipse conferat, sed mandet Episcopo v. g. ut Canonicatum, unâ cum Præbenda, si quæ vacat, vel proximè vacatura est, conferat Titio: hoc casu, si res adhuc sit integra, seu nondum cæpta executioni mandari, gratia, & consequenter etiam potestas exequitoris expirat morte mandantis; nam hæc non est gratia facta, sed faciendâ, quia nullam omnino provisionem seu collationem ex parte Pontificis continet, cum ad incertum, & nondum vacans Beneficium data sit, sed merum mandatum providendi continet, quod morte mandantis expirat, *Gl. hic V. Moriatur; Garc. p. 6. c. 2. n. 305. & seq. Laym. in cit. c. Si super in fin. de offic. deleg.* In priore verò casu hujus c. si cui jam erat gratia facta, videlicet potestas conferendi Beneficia concessa erat à Papa providenti, nulla autem gratia sive collatio erat facta personis providendis, ideo ea facultas non extinguatur morte concedentis, etiam re integrâ.

tegrâ, *Gl. magna hic in notat. & Gl. V. Moriatur in fine.* Plura de hoc, an & quando mandata Beneficialia seu Litteræ gratiæ expirent morte mandantis seu concedentis, re integrâ, vel non, dicta sunt *supr. l. 1. Decret. Tit. 29. Sec. 7. §. 5.*

CCCXI. Quæritur tertio. An, & quomodo in mandatis seu reſcriptis Beneficialibus per gratiam seu concessionem ſpecialem tollatur prior gratia generalis? Reſp. De hoc agitur in *c. Quamvis; 38. h. t. in 6. ubi* decernitur: ſi Papa alicui v. g. Episcopo det facultatem conferendi, Auctoritate Apoſtolicâ, ſex Beneficia, quæ vacaverint per obitum, vel renunciationem Clericorum ſuorum, perſonis idoneis: poſtea verò mandet ſpecialiter cuidam alteri executori, ut certæ Perſonæ de Canonatu vel Præbendam in eadem Eccleſia provideatur: hoc caſu, non poteſt Episcopus Canonatum, vel Præbendam, poſt mortem, vel renunciationem unius ex prædictis Clericis, vacantem alicui conferre; quia primæ gratiæ generali derogatur per poſterioſem gratiam ſpecialem, quamvis in ea mentio non fiat gratiæ generalis. Similiter ſi Pontifex alicui Episcopo conſerit facultatem conferendi Beneficia ſuæ Diœceſis, quorum collatio ad Sedem Apoſtolicam devoluta eſt: poſtea verò unum ex talibus Beneficiis, antequam Episcopus conferat, ipſe Papa alicui conſerit, vel conferri mandet, nullâ factâ mentione facultatis prius Episcopo conſeræ, collatio facta, auctoritate Papæ, canonica eſt conſenſa, prout etiam ſtatuitur in *c. c. Quamvis; §. Simili ratione.* Ratio huius diſpoſitionis eſt, tum quia per mandatum seu reſcriptum ſpeciale derogatur generali, etiam ſi de hoc mentio in illo non fiat, *c. 1. de reſcriptis. & in c. Dudum; 14. §. Nos igitur; h. t. in 6.* Tum quia Papa per generalem gratiam conferendi Beneficia alicui factam, non conſerit ſibi velle præiudicare, quominus in ſpecie ei derogare, vel ipſemet per ſe providere, vel alteri in caſu particulari licentiam providendi dare poſſit: nam in Beneficialibus, ac rerum Eccleſiaſticarum diſpoſitione, Papa ita aliis gratias & facultates concedit, ut tamen ſibi maiorem poteſtatem reſerret, *c. c. Dudum; §. Nos igitur; & Gl. fin. hic.*

CCCXII. Porro ex deſiſione huius *c.* inferitur per ſenſum contrarium, ſi ſecunda gratia, seu conſeſſio eſſet generalis, ſicut prima, tunc prævaleret primâ factâ per Papam, seu ab alio, ejus auctoritate, ſi in ſecunda de illa non fieret mentio, *Joann. Andr. hic n. 2. Franc. ibid. n. 2. not. ult.* Idemque eſt, ſi utraque gratia eſſet ſpecialis, tunc enim valeret prima, niſi in ſecunda de prima fieret mentio, *Gl. hic V. In genere; & Franc. ibid. not. ult.*

Præterea quod dictum eſt, Litteras gratiæ ſpeciales poſteriores derogare Litteris generalibus prioribus, etiam ſi de his in illis mentio non fiat: id ſolum procedit, ſi poſteriores ſpeciales non ſint propriæ ac directæ contrariæ prioribus, ſed cum iis conſiſtere poſſint: ſecus verò eſt, ſi directæ repugnent; quia nimirum gratia prius conſeſſa in effectu non eſt generalis, ſed ſpecialis, ut in caſu *c. Ex parte; 12. de offic. Ind. deleg. ubi Abb. n. 6.* hanc regulam tradit: ſi diſpoſitio generalis in certa ſpecie verifiſicari debet, tum diſpoſitio poſterior ſpecialis ei non derogat, niſi de illa faciat mentionem, v. g. ſi Papa Titio mandet conferri Beneficium primò vacaturum in Diœceſi, poſtea verò man-

det conferri Cajo primò vacaturum in Civitate Diœceſis, tum ſi accidat, primò vacare Beneficium in Civitate, illud debetur Titio, non Cajo: niſi appareat, quòd Pontifex voluerit derogare juri Titii; quia prius mandatum de providendo Titio, in effectu & quoad eventum, non eſt generale, ſed ſpeciale, *Laym. in cit. c. Ex parte; n. 3.* ut etiam dictum *ſupr. l. 1. Tit. 29. n. 63.*

CCCXIII. Quæritur quarto. An mandatum de providendo alicui factum, ob cauſam paupertatis, ſi cauſa ceſſet, etiam ipſum mandatum ceſſet, & expiraret? Reſp. Primò, ſi mandetur à Papa Episcopo, ut pauperi Clerico v. g. Titio nullum Beneficium Eccleſiaſticum habeat, juxta merita ſuæ probitatis, de Beneficio provideat: is verò, antequam eidem ſit proviſum, aliunde Beneficium fuerit conſecutus, providere ipſi Episcopus (cùm cauſa mandati ceſſet) de cætero non tenetur. Ita ſtatuitur in *c. Si pauper; 30. h. t.* Ratio redditur in textu, quia ceſſante cauſa mandati, ceſſat mandatum, etiam ſi non fuerit adimpletum, *Gl. magna hic in notat.* nam finalis & principalis cauſa mandati de providendo, in forma pauperum, eſt paupertas ſeu inopia Clerici: ſed ſi hic obtineat aliud Beneficium ſufficiens ad neceſſariam & congruam illius ſuſtentationem, ceſſat cauſa finalis & principalis talis mandati de providendo, ergo etiam ipſum mandatum ceſſat, nec executioni tradi debet.

CCCXIV. Ubi notandum primò. Quòd reſcripta ſive Litteræ Beneficiales, quæ dantur in forma pauperum, ſeu eorum neceſſitati providende, conſentur eſſe, & appellantur Litteræ juſtitiae, vel quaſi; quia non ſunt merè gratioſæ, ſed aliquo modo debent Clericis ordinatis, ſi nec patrimonium habeant, nec Beneficium ſufficiens ad honeſtam ſui ſuſtentationem, *Gl. hic V. Pauper.* Imò etiam ſi Clericus aliquis habeat bona patrimonialia, ex quibus ſe honeſtè alere poſſit, ſi tamen non ſit ordinatus ad Titulum ſui patrimonii, adhuc cenſetur pauper, ſi Beneficium Eccleſiaſticum non habeat; quia Clericus etſi habeat dives patrimonium proprium, tamen non tenetur de illo vivere, ſed poteſt vivere, ac debet ali ex redditibus Eccleſiæ, *Franc. hic n. 1. not. 1.*

Notandum ſecundò. Si Clericus impetret Litteras in forma pauperum, ut illi provideatur de Beneficio, poſtea aliunde acquirat Vicariam perpetuam, expirabit mandatum: ſecus ſi temporalem ſolum; quia talis Vicarius non eſt Beneficiatus, cùm Beneficia propriè dicta ſint perpetua, *Gl. fin. hic.* Quòd ſi talis Clericus habeat certam penſionem Eccleſiaſticam, datam in titulum, & ſufficientem ad neceſſariam ſuſtentationem, Litteræ impetrationis, ſi in illis non fiat mentio de penſione, ſubreptitiæ erunt, *Gl. marg. hic lit. A. & Franc. n. 3.*

CCCXV. Reſp. Secundò, ſi Papa Clerico pauperi contulit Beneficium, & Episcopo v. g. mandet, ut id exequatur, cùmque in poſſeſſionem mittat: hoc caſu, ſi Clericus proviſus tempore collationis, fuit pauper, quia Beneficium non habuit, etiam ſi poſtea, antequam inveſtiatur in Beneficio, ſive in poſſeſſionem mittatur, deſinat eſſe pauper, quia interea aliud Beneficium canonice eſt conſecutus, adhuc valet collatio prius facta, ut docet *Dominic. hic col. 1.* Ratio eſt, quia quamvis ad mandatum de providendo, ſive conferendo Beneficio pauperi, ſi gratia impetrata à Papa, videlicet collatio nondum ſit facta, ſed faciendâ à Commiſſario,

sive Executore, requiratur, ut causa finalis & principalis mandati, nimirum paupertas verificetur, & subsistat, non tantum tempore impetrationis mandati, seu Litterarum, sed etiam tempore gratiae à Commissario seu mandatario faciendae, videlicet actualis collationis, juxta cit. c. Si pauper; prout idem de dispensatione super voto, vel impedimento matrimonii à Papa non facta, sed à Commissario, Auctoritate Papae, faciendae, docet Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 30. n. 12. & Laym. l. 1. tract. 4. c. 22. q. 2. n. 14. Aliud tamen dicendum est de mandato exequendi, si nimirum Beneficium à Papa collatum sit pauperi Clerico, adeoque gratia jam facta, & solum executio ejusdem demandata sit Commissario sive mandatario: tum enim sufficit, quod causa conferendi, videlicet paupertas, subsisterit & verè adfuerit tempore collationis à Papa factae, tametsi non subsistat, sed cessarit tempore executionis, quo provisorius investitur in Beneficio, quia interim aliud Beneficium sufficiens obtinuit, non enim ideo corrumpitur collatio Beneficii jam prius facta, juxta reg. juris 73. in 6. factum legitime retractari non debet, licet postea casus eveniat, à quo non poterat inchoari.

CCCXVI. Resp. Tertiò, si Papa Clerico pauperi nullum Beneficium habenti mandarit, provideri de Beneficio in forma gratiosa, sive in Litteris gratiofis, isque interea Beneficium sufficiens consecutus sit, potest nihilominus Executor seu Commissarius mandatum exequi, & Beneficium illi conferre, dummodò illud Beneficium, quod ex Papae mandato confertur, non sit incompatible cum prius obtento, ut quia v. g. utrumque curatum est, ut docet Gl. in cit. c. Si pauper; V. Pauper; h. t. in 6. & ibid. Jo. Monach. n. 1. Ancharan. not. 2. & Franc. n. 2. Ratio est, quia Litterae Beneficiales gratiosae, quae pro Clericis non indigentibus ex speciali gratia à Sede Apostolica conceduntur, non expirant per ademptionem alterius Beneficii: cum Papa saepe mandare soleat, ut habenti Beneficium aliud conferatur, adeoque carentia Beneficii non est causa adequata talis mandati de providendo, nisi secundum Beneficium esset incompatible cum primo, tum enim primum per ademptionem secundi vacaret ipso jure, juxta c. De multa; 82. h. t. Adeoque cum hoc casu tolleretur jus in re, multò magis tolleretur jus ad rem, Gl. in cit. c. Si pauper; V. Pauper; Jo. Monach. ibid. n. 4. & Anchar. not. 2. Et hæc quidem sententia certa est, si prius Beneficium non sit sufficiens ad necessariam sustentationem Clerici: si verò sit sufficiens, id solum ob stare videtur, quòd Papa mandando, ut alicui provideatur de Beneficio, non videatur velle conferri Beneficium ei, qui jam antè sufficiens habet, nisi id exprimat, arg. c. Postulasti; 27. de Rescript. Verum cum hujusmodi Litterae gratiosae emanent ex favore & mera liberalitate Papae, & hoc tempore frequenter soleant plura Beneficia simplicia, si compatible sint, impetrari & conferri: ideo hæc sententia, saltem secundum consuetudinem moderni temporis, in praxi tutò servari potest.

SECTIO IX.

DE RESERVATIONIBVS Beneficiorum.

§. I.

De reservatione Beneficiorum in Communi, eiusque causis & effectu.

CCCXVII. Queritur primò. Quid & quomplex sit reservatio Beneficiorum? Resp. Primò, reservatio sic definitur ex Anea de Falconibus in Tract. proprio apud Azor p. 2. lib. 6. c. 36. q. 1. est alicujus Beneficii Ecclesiastici vacaturi per habentem ad id potestatem ad se facta advocatio; ac proinde ea Beneficia dicuntur reservata, quorum collationem Superior, videlicet S. Pontifex ita sibi proprium vendicat, ut ab aliis inferioribus Collatoribus Ordinariis conferri non possint.

Ubi notandum primò. Olim Romanos Pontifices nulla sibi reservasse Beneficia, saltem ex Juris communis dispositione, nam in toto Volumine Decretorum, quae Gratianus collegit, nulla Beneficiorum reservationes reperiuntur, ut notat Azor c. l. q. 2. Quamvis ex antiqua consuetudine multa sibi reservarent, quas reservationes ferè omnes Concilium Basiliense Sess. 23. abolere tentavit. Verum decreta illius Concilii auctoritate Ecclesiae non fuerunt confirmata, sed reprobata, paucis exceptis, teste Azor c. l. Nec dubitari potest, Romanum Pontificem Beneficia sibi reservare posse; cum amplissimam potestatem habeat de Beneficiis Ecclesiasticis disponendi, ut constat ex c. 2. h. t. in 6. & Clement. 1. in fine, Ut lite pendente &c. quam nullum Concilium tollere, vel restringere potest.

Notandum secundò. Propriè ac strictè loquendo, aliud est Beneficium aliquod esse affectum, aliud esse reservatum: nam reservatio fit per actum verbis expressum, quo declarat Pontifex se Beneficium suae dispositioni reservare: affectio verò fit ipso facto, ex quo tacita reservatio oritur, ut cum Papa opponit manum super dispositione alicujus Beneficii, Cochier in reg. 8. Cancellariae Gl. 19. Barb. l. 3. Jur. Eccles. c. 13. n. 43. Veluti si Papa contulit alicui Beneficium, sed invalidè ob Canonicum impedimentum Clerici, vel subreptitiam impetrationem, tale Beneficium est affectum, ita ut pro illa vice à solo Papa, & non ab Ordinario inferiore conferri possit, de quo infra. Item si Papa det alicui Beneficium in Commendam, tunc per obitum Commendatarii Beneficium illud manet affectum, ita, tunc cum vacat, solus Papa, & non inferior Ordinarius conferre illud possit. Praterèa si Papa Beneficii renunciationem accepit, vel Electoribus praecepit, ne ad electionem procedant, illa Ecclesia vel Beneficium dicitur affectum. Idemque est, si Papa mander alicui provideri de Beneficio proximè vacaturo, Azor .l. q. 5. Barb. c. l. n. 90. & seqq. Quare Beneficium affectum à reservato in eo distinguitur, quòd reservatum nunquam amplius inferior ordinarius conferre possit: affectum verò possit quidem, sed non tunc, cum jam Papa manum apposuit super provisione illius, ideoque affectio potestatem conferendi non aufert Ordinariis in perpetuum, sed ad tempus tantum, ita ut cum primò vacare contigerit, pro illa vice ab alio, quam à Papa conferri non possit: postquam verò provisio Papae effectum est consecuta, cessat illius Beneficii

beneficii affectio seu reservatio, ita ut deinceps, si iterum vacaverit, ab Ordinario conferri possit, *Azor c. l.*

CCCXVIII. Responsum. Secundum, duplex est Beneficiorum reservatio, generalis & specialis, prout tradit *Azor cit. c. 36. q. 3. Garc. p. 5. de Benef. n. 56.* & aliorum sequens. Generalis est, quæ reservantur plura Beneficia in communi, sive plura ejusdem rationis, & generis, ut cum v. g. Papa reservat omnes Ecclesias Metropolitanas, Patriarchales, Cathedrales, Abbatis, Prioratus & Beneficia electiva, vel in Curia Romana vacantia: vel omnia Beneficia familiarium Papæ, & Cardinalium, quandoquunque vacaverint. Specialis reservatio est, quæ reservantur certa Beneficia, vel ratione loci, ut cum Beneficia certa Ecclesiæ reservantur: vel ratione Beneficii, ut cum certa dignitas, v. g. Præpositura reservatur: vel ratione personæ, ut cum Papa mandat Beneficium certæ Ecclesiæ, cum vacaverit, Titio vel alteri Clerico conferri.

CCCXIX. Queritur secundum. Quæ sint causæ, ob quas reservari possunt & solent Beneficia? Responsum. Plures justæ causæ solent afferri. Prima est, quia potestas conferendi Ecclesiastica Beneficia vacantia originaliter descendit à S. Pontifice, juxta c. 1. dist. 22. Ubi dicitur, quod omnes Patriarchales, Metropolitanas, Cathedrales Ecclesias, & aliarum Ecclesiarum dignitates insinuat Romanæ Ecclesiæ, idcircoque ab initio ad Romanum Pontificem collatio omnium Beneficiorum in toto Orbe spectabat: qui cum Episcopis, aliisque inferioribus collatoribus eam potestatem conferendi concessit, censetur majorem penes se retinuisse, c. Dudum 14. §. Nos igitur h. t. in 6. & cumulative tantum, non privative, eam potestatem illis dedisse, ideo potest conferendi potestatem aliis concessam restringere, & sibi reservare Beneficia, *Paris. lib. 1. de resign. Benef. q. 10. n. 47. §. 6. c. 57.* Secunda causa affertur à *Gl. in Extravag. unic. Io. XXI.* quæ incipit *Execrabilis*, §. Quæ omnia, v. Reservamus, h. t. quia eum ad Papam pertineat, ut omnes qui de Ecclesiâ bene meriti sunt, remuneret, & præsertim erga illos, qui ipsi, vel Antecessoribus suis servierunt: & erga indigentes Clericos, qui undequaque ad Sedem Apostolicam conflunt, se liberalem ac munificum exhibeat, iisque paternâ provisione subveniat: & ut etiam Magnatum, qui vel ipsi, vel quorundam Antecessores multas Ecclesias fundarunt, & dotarunt, aut defensores Ecclesiæ fuerunt, preces interpositas pro aliis ad conferenda ipsi Beneficia admittat: ideo justum & æquum fuit, ut Papa habeat amplissimam potestatem, Beneficia vacantia tanquam bona communia aliis conferendi, & de multis Beneficiis providendi, & consequenter etiam illa suæ collationi reservandi. Tertia causa est, ut Ecclesiarum & Ecclesiasticarum personarum in toto orbe existentium, major sit communicatio cum Ecclesiâ Romana omnium Ecclesiarum matrem, dum non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus Beneficiorum proventibus ab ea dependent, & influxum accipiunt, *Less. l. 2. de justit. c. 34. n. 48. Cocher in reg. 8. Cancell. n. 9.*

CCCXX. Queritur tertium. Quis sit effectus reservationis Beneficiorum? Responsum. Effectus reservationis, cui appositum est decretum irritans, est, quod collatio vel reservatio Beneficii facta per Papam, afficit si vel ligat manus inferioris ordinarii Collatoris, ita ut Beneficium à Papa collatum, vel reservatum valide con-

ferri non possit ab ordinario, tamen si ignoret collationem vel reservationem ejusdem à Papa prius esse factam, prout sumitur ex c. Si Beneficia; 20. h. t. in 6. Ubi statutum habetur: si postquam Papa Beneficia quædam contulit, vel collationi suæ reservavit, decreto interposito (sola enim reservatio sine decreto, sive inhibitione Papæ, non impediret, quominus Ordinarius inferior valide conferre posset, cum utrumque copulative requiratur, *Ancharan. hic not. 2. Versic. sed hic quero, Franc. ibid. n. 1. not. 2.*) & Ordinarii collatores eadem Beneficia (sive sciant, sive ignorent) collationem vel reservationem à Papa esse factam, quia ignorantia non requiritur in conferente, sed solum in eo, cui confertur Beneficium, *Gl. hic v. Ab iis*; aliis conferant ignorantibus collationem, vel reservationem eorundem à Papa jam esse factam: hoc casu, si isti provisi ab ordinariis Collatoribus propter Beneficia sua prius obtenta (sive ex juris necessitate, propter incompatibilitatem seu pluralitatem, vel ex ignorantia, vel ex sola voluntate, *Gl. hic v. Dimissa*;) dimiserint, vel resignarint, eaque Beneficia sic dimissa aliis per Ordinarios Collatores fuerint assignata: statuit Bonifacius VIII. ut si ipsi, postquam certiores facti de prædicta collatione, seu reservatione Papæ facta, Beneficia ita sibi de novo collata, absque difficultate dimiserint, ad priora sua Beneficia, non obstante, quod jam aliis personis collata fuerint, liberè revertantur, ne scilicet inculcata eorum ignorantia ipsis præjudicet, seu damnosa sit. Si verò difficiles se exhibeant in novis Beneficiis dimittendis, ipsis facultas ad priora revertendi omnino est interdicta. Idemque observandum circa alios, qui ab his Beneficiis dimissa acceperunt, & propter prius habita Beneficia dimiserint; nam si sine difficultate dimittant recens accepta, ad priora dimissa liberè redire possunt, alioquin verò non possunt.

Ratio decisionis desumitur ex prærogativa & plenitudine potestatis Papalis, per quam præveniendo collationem Beneficiorum, vel eadem suæ collationi in futurum reservando, potest impedire, à collatione alios inferiores collatores, *arg. c. 2. h. t. in 6.* Ratio autem, cur provisi ab inferioribus collatoribus, si nova Beneficia cum difficultate dimittant, non recuperent prius dimissa, ratio, inquam, est, quia tunc sunt in culpa, ubi enim est in dimittendo difficultas, præsumitur in obtinendo fuisse pravam cupiditatem: sic ut etiam, si scivissent collationem vel reservationem à Papa esse factam, fuissent in culpa, ideoque Beneficia prius dimissa non recuperarent, *Gl. hic v. Sine culpa.*

CCCXXI. Pro majore declaratione hujus c. Notandum primum. Beneficia fieri affecta, seu impedita, quominus ab Ordinario inferiore conferri possint, non solum per veram & validam collationem, vel reservationem Papæ, sed etiam per solam appositionem manus illius, ut si Papa Beneficium contulerit, vel conferri mandavit alicui inhabili, seu incapaci, ita ut collatio seu provisio irrita sit, vel mandatum de providendo executioni non detur, quia subreptitium est, aut ob mortem provisi intervenientem, vel ob alium defectum seu impedimentum; tunc enim Beneficium remanet affectum Papæ, etiam si aliis non fuisset reservatum, ut multis citatis tradit *Garc. cit. p. 5. c. 1. n. 138. c. seq.* Verum *Abb. in c. Inter; 11. n. 10. de excessib.*

cessib. Prel. id limitat dum ait; quamvis si Papa Beneficium sibi reservavit, illudque alteri contulit, etiam invalidè, non possit Ordinarius inferior de illo disponere: si tamen Papa Beneficium non reservavit, & collatio ab ipso, vel ad mandatum ejus, à delegato vel executore certæ personæ nominatim expressè facta, irrita fuit, tum potestas conferendi redit ad Collatorem ordinarium; quia cessante causâ, cessat effectus: Papa autem tantum intendit providere certæ personæ, quæ cum non fuerit capax Beneficii, collatio iterum devolvitur ad Ordinarium. Sed etsi collatio Papæ effectum sit consecuta, videlicet per acceptationem provisi, si tamen is moriatur, ante obtentam possessionem Beneficii, hoc vacat per mortem illius provisi, ita ut Ordinarius ad collationem ejusdem procedere possit, *Greg. Tholosan. in Institut. rei Benefic. c. 24. n. 13.*

Notandum secundò. Si quis resignet Beneficium ex falsa causâ, quam putat esse veram, ut quia in casu cit. c. *Si Beneficia*, ex ignorantia probabili, adeoque bonâ fide existimat collationem alterius Beneficii ab Ordinario sibi factam validâ fuisse, talis resignatio ipsi non præjudicat, quominus liberè ad primum Beneficium resignatum redire possit, ut docet *Franc. in c. cit. n. 3. not. 4.* Ratio est, tum quia poena non imponitur, nisi propter culpam, sed ignorans probabiliter, non potest dici culpabilis, *Gl. marg. apud Franc. ibid. lit. A.* tum quia errantis nullus est consensus, iste autem Beneficiū prius habitum resignavit ex probabili errore & ignorantia, & non nisi sub tacita conditione, si posterioris Beneficii collatio sit valida: deficiente autem conditione, etiam tacitâ seu subintellectâ, actus habetur pro non facto, *Parisi. l. 1. de resign. Benefic. q. 3. n. 30.*

Notandum tertio. Quando error, sive ignorantia est causa læsionis plurimum successivè, tunc gradatim primo restituito, adversus secundum, restituitur etiam secundus adversus tertium, & sic de cæteris, ut notat *Franc. in cit. c. Si Beneficia; n. 4. not. ult. h. t. in 6.* Quia vitium, quod ex una radice nascitur, consequens est, ut una lege tollatur, *l. pen. in fin. C. De nuptiis*; si ergo propter erroneam & invalidam collationem ordinarii, Titius v. g. dimisit suum prius Beneficium, illudque collatum fuit Cajo, poterit ab hoc illud repetere: etsi Cajus quoque, eadem occasione, dimisit suum Beneficium, quod prius habebat, illudque fuit collatum Sempronio, poterit Cajus similiter à Sempronio illud repetere, & sic de cæteris: modò singuli Beneficium sibi posterius collatum sine tergiversatione dimiserint, *Gl. fin. in cit. c. Si Beneficia.*

CCCXXII. Porro reservatio Beneficiorum eum insuper effectum habet, liget manus inferioris Ordinarii Collatoris, adeoque ut collatio ab ipso post illam facta, nec quidem titulum coloratum præbeat proviso, utque si is, qui illud obtinet, eo spoliatur, non possit agere de spolio, ut docet *Cochier. in reg. 1. Cancellar. n. 18. & 19. ubi n. 19. & 20.* rationem reddit, quia non solidum possessio Beneficii reservati est nulla, sed etiam detentio illius omni adminiculo juris caret, siquidem decretum irritans, quod in omnibus reservationum regulis apponi solet, non modò titulum, sed etiam possessionem vitiat. Adde, tantam esse vim reservationis, ut si alicui generalis, sive à jure, sive ab homine, videlicet Papâ conferendi omnia & quæcunque Beneficia facultas concessa sit, sub ea nunquam censeantur comprehensa Beneficia generaliter, vel spe-

cialiter reservata Sedi Apostolicæ; quia requiritur, ut specialis & expressa mentio eorum fiat, *Franc. inc. 2. n. 4. in 6. arg. ejusdem c.* quod, licet loquatur tantum de uno genere reservationis, videlicet de Beneficiis in Curia Romana vacantibus, tamen hoc fuit positum exempli causâ tantum, & locum habet etiam in omnibus aliis reservationibus, *Cochier. c. l. n. 17. Barb. l. 3. jur. Eccles. n. 40. & 41.*

§. II.

Quanam Beneficia sunt Romano Pontifici reservata, spectato communi Jure Canonico?

CCCXXIII. Assertio 1. Beneficia vacantia in Curia Romana sunt reservata Sedi Apostolicæ, ita ut nullus alius, quàm Papa, illa conferre possit, alioquin collatio est irrita, prout statuit Clemens III. vel (ut habetur in verustioribus Codicibus) Clemens IV. in c. *Licet*; 2. h. t. in 6. his verbis: Licet plena dispositio de Ecclesiis, personatibus, dignitatibus, aliisque Beneficiis Ecclesiasticis, ad Romanum Pontificem pertineat, ita ut non solum ea, cum vacant, de jure conferre: sed etiam in vacaturis (quod alius non potest, nec quidem Legatus de Latere *Gl. hic V. vacaturis*; & pater ex supradictis) jus expectativæ tribuere possit: collationem tamen Ecclesiarum, personatum, dignitatum, & Beneficiorum apud Sedem Apostolicam vacantium, ex antiqua consuetudine, Romanus Pontifex specialius sibi reservavit. Hanc itaque laudabilem consuetudinem approbans Clemens, & volens ipsam inviolabiliter observari, decrevit, ne Ecclesias, dignitates, personatus & Beneficia, quæ in Curia seu apud Sedem Apostolicam deinceps vacaverint, præter Romanum Pontificem, aliquis quâcunque auctoritate seu potestate conferendi præditus, sive ex jure ordinario eligendi providendi, aut conferendi ad eum pertineat: sive ex Litteris Apostolicis super provisione facienda ad ipsum destinatis, iisque seu generalibus, seu etiam specialibus, aut sub quacunque verborum forma conceptis (præterquam si specialis & expressa facultas de conferendis Beneficiis in Curia Romana vacantibus ab ipso Papa alicui tributa fuerit) conferre alicui, vel aliquibus præsumat. Si secus à quopiam actum, vel attentatū fuerit, id irritum & inane erit.

Hinc colligitur primò. Id quod antea dispositum fuit, vi antiquæ consuetudinis, potest postea statui etiam Jure communi, ita ut ex consuetudine fiat jus commune, sive ea approbetur per jus commune, quamvis Papa, etiam seclusâ consuetudine, idem statuere potuisset, & vacantia Beneficia sibi reservare, *Gl. magna hic in notat. & V. Statuimus.* Colligitur secundò. Sub concessione conferendi Beneficia, quantumvis generalibus verbis facta, non venit potestas conferendi Beneficia vacantia in Curia, nisi de his fiat specialis & expressa mentio, *Franc. hic n. 3.* Ubi addit, etiam si Papa, proprio motu, det hujusmodi facultatē.

CCCXXIV. Limitatur autem hæc Constitutio, quòd Beneficia vacantia apud Sedem Apostolicam sunt reservata dispositioni S. Pontificis: non habeat locum in Episcopatibus, & Abbatibus, quæ non comprehenduntur sub reservatione vacationis in Curia; quia

specialiter exprimi debent, *Gl. hic V. Dignitatum*, Jo. Monach. n. 1. & Franc. n. 4. & 5. nam cum Constitutio hujus cap. sit odiosa, quippe per reservationem derogans ordinariæ potestati Collatorum: non comprehendit Episcopatum & Abbatiam, licet alias in materia favorabili, appellatione dignitatis etiam veniat Episcopatus & Abbatia. Contrarium tamen quoad Abbatias tenet post *Dominic. Garc. cit. c. 1. n. 114.* Verum quicquid sit de jure antiquo, hodie etiam Episcopatus, & Abbatia, seu Monasteria sunt reservata Papæ, quia in reservationibus in *Extravag. Ad regimen* 13. *Inter communes h. t.* (quæ per omnes SS. Pontifices innovatur) exprimitur Episcopatus, Monasteria, Prioratus, ut notat *Garc. c. l.*

Limitatur secundò. In Beneficiis vacantibus in Curia, quæ ad jus Patronatus Laicorum pertinent, ea enim non comprehenduntur sub reservatione facta in hoc cap. ut ex communi docet *Gl. hic V. Collatio*, *Covarr. pract. qq. c. 36. n. 2.* *Azor cit. c. 36. q. 7. Garc. cit. c. 1. n. 771.* & alii apud eosdem. Ratio est, quia de præsentatione in *cit. c. 2.* nihil dicitur, neque Papa censetur juri Laicorum ex fundatione, constructione, vel dotatione Ecclesiarum acquisito, derogare, nisi id specialiter exprimat, ne scilicet Laici à fundandis, & dotandis Ecclesiis retrahantur. Imò et si in Litteris reservationis addatur, etiam Beneficia, quæ sunt juris Patronatus Laicorum, non comprehenduntur jus Patronatus Regum, Principum, vel Marchionum, nisi exprimantur, *Covarr. c. l. Comprehenduntur tamen, & reservantur illa Beneficia, in quibus jus Patronatus competit Laicis, non ex fundatione, ædificatione, vel dotatione Ecclesiæ, sed ex privilegio Apostolico, aut præscriptione fundata in privilegio; quia in his cessat prædicta ratio, cum hi nihil contulerint in Ecclesiis, Covarr. c. l. n. 6. Garc. c. l. n. 775. & seq.* Sicut etiam comprehenduntur sub reservatione illa Beneficia, quæ sunt juris Patronatus Ecclesiastici, etiam si illud ab initio originem habuerit ex patrimonio Laici, & postea in Ecclesiam, vel Collegium Ecclesiasticum sit translatum; quia huic juri facile derogatur, & præsentatio Patroni Ecclesiastici habet vim electionis, unde Beneficia ad eum pertinentia, si vacaverint in Curia, includuntur in hoc c. 2. ibi: *sive jure ordinariæ potestatis ipsorum electio ad eum pertineat, Gl. hic V. Collatio, Azor cit. c. 36. q. 7. Quæ res, Covarr. c. l. n. 5. §. Secundo illud, Garc. c. l. n. 522. & seq.* Quod si verò Beneficia sint juris Patronatus mixta, ut jus præsentandi simul spectet ad Clericum, & Laicum, non comprehenduntur, si vacant in Curia, sub reservatione Papæ; quia non est æquum, ut quis in re individua, quæ illi communis est cum alio, patiat præjudicium, ratione societatis, v. g. Laicus ex societate Clerici, *Covarr. c. l. n. 5. §. Tertiò, Azor c. l. Garc. c. l. n. 582.* Porro probabilius est, quod in Beneficiis minoribus pertinentibus ad Patronos Laicos, non solum jus nominandi, seu præsentandi ad ipsos Patronos spectet, sed etiam jus instituendi ad locorum Ordinarios, quia cum hæc Beneficia sint excepta, & exempta à reservationibus, idem nec quoad institutionem, nec quoad præsentationem sub iis continentur: quamvis aliud dicendum sit in Episcopatibus, Abbatibus, & cæteris dignitatibus Papæ reservatis, in his enim Patroni Laici retinent jus præsentandi, sed potestas instituendi reservatur Papæ, *Covarr. c. l. n. 5. §. Sed quamvis, Azor c. l. q. 9.*

Tomus III.

CCCCXXV. Limitatur tertiò. Reservationes Papales locum habent tantum in Beneficiis perpetuis, non autem in manualibus, seu ad nutum revocabilibus, sive ea regularia sint, sive secularia, *Garc. c. l. n. 510. Laym. l. 4. tr. 2. c. 11. n. 1. §. Porro.* Hæc enim in odiosis nomine Beneficii non comprehenduntur, *Barb. de Offic. Episc. alleg. 57. n. 29.*

Limitatur quartò. Non reservantur etiam Beneficia Ecclesiæ non numerata, sed receptiva: hoc est, in qua non est certus numerus Beneficiorum ac Præbendarum; quia à Papa reservantur Beneficia vacantia, vel vacatura: at ista Beneficia nunquam censentur vacare, sed cum defuncto Beneficiato expirant & extinguuntur, *Garc. c. l. Laym. c. l.*

Limitatur quintò. Nec sub reservatione Papæ comprehenduntur Beneficia resignata ex causa permutationis, quia non censentur propriè vacare, *Laym. c. l.* Imò neque ea, quæ vacant causâ resignationis in manibus Ordinarii, semper comprehenduntur sub reservatione, censent aliqui apud *Laym. c. l. & Garc. n. 542.*

Limitatur sextò. Reservatio Beneficiorum vacantium apud Sedem Apostolicam, non habet locum in Beneficiis, quæ vacant in Urbe, & ad eos pertinent, qui in Urbe degunt, sed Curiam non sequuntur, sive Curiales non existunt, *Barb. in cit. c. 2. n. 14. h. t. & cit. alleg. 57. n. 31. & 32.* quia horum Beneficiorum collatio spectat ad Papam, non jure reservationis, sed jure proprio, tanquam ad proprium Episcopum Urbis, & Ordinarium Collatorem (exceptis Cardinalium Titulis, in quibus quasi Episcopalem jurisdictionem habent) *Castro Palao dis. 2. de Benef. pun. 16. n. 9. in fine.* Similiter Beneficia devoluta ad Papam, ob negligentiam inferiorum Collatorum, propriè non sunt reservata; quia jure devolutionis providentur: sicut neque Beneficia exempta, sive immediatè Papæ subiecta, quorum collatio non jure reservationis, sed ordinario ipsi competit, *Palao c. l. pun. 15. n. 3.*

Limitatur septimò. *Gl. fin. in c. Cum in Ecclesia* 25. h. t. in 6. Ut non comprehendantur in reservationibus, nec in Litteris Apostolicis, quæ Expectativæ dicuntur, Beneficia, quæ ex consuetudine Magistris Theologis, aut Doctoribus Juris Canonici sunt conferenda, vel etiam secundum alios, Beneficia patrimonialia vacantia apud Sedem Apostolicam. Verum *Covarr. c. l. n. 4. §. Similiter ait, rem esse dubiam, ed quod in cit. c. 2. h. t. in 6. generatim reservantur Papæ quæcunque Beneficia, quæ apud Sedem Apostolicam vacaverint, ac proinde monet, id observandum, quod fuerit usu receptum, & Christianæ Reipublicæ ac Divino obsequio utilis.*

CCCCXXVI. Assertio 2. Si Papa Beneficia vacantia non conferat intra mensem, à die vacationis numerandum, ii, ad quos collatio pertinebat, poterunt illa conferre, prout Constitutionem Clementis IV. de dignitatibus & Beneficiis in Curia Romana vacantibus, non per alium, quam Romanum Pontificem conferendis (quæ refertur in c. 2. h. t. in 6.) temperavit, & moderatus est Gregorius X. in Concilio Generali Lugdunensi (relato in c. Statutum; 3. h. t. in 6.) Ut scilicet non obstante prædicto statuto Clementis, (in quo reservantur dignitates & Beneficia in Curia vacantia) ij, ad quos eorundem Beneficiorum & dignitatum collatio spectat

T

speciat

„ spectat, per seiplos tantum, vel si in remoto loco
 „ versentur, per Vicarios suos Generales in eorum
 „ Diocesisbus existentes, quibus id specialiter commis-
 „ sum sit, post elapsum mensem à die, quo Beneficia
 „ ipsa & dignitates vacaverint, numerandum, ea con-
 „ ferre valeant, si Papa intra illum non contulerit.

CCCXXVII. Pro declaratione notandum primò.
 Idem est Beneficium vacare in Curia Romana, & va-
 care apud Sedem Apostolicam, ut tradit *Gl. hic V. In*
Curia; & aperte colligitur ex hoc c. & precedente c. 2.
 In quo cum Clemens Papa statuisset, ut Ecclesias &
 Beneficia, quæ apud Sedem Apostolicam deinceps va-
 caverint, nullus præter Romanum Pontificem, conferre
 præsumat: mox inferit exceptionem, nisi sit ei super con-
 ferendis eisdem in Curia Romana vacantibus specialis, &
 expressa auctoritas ab ipso Summo Pontifice attributa: ubi
 quam prius vocavit, vacationem apud Sedem Aposto-
 licam, postea vocat vacationem in Curia Romana: ergo
 utramque vacationem utrobique sumit pro eodem,
 exceptio enim debet fieri de re diversa ab illa, quæ in
 generali lege continetur, ut tradunt communiter DD.
 & in sequente c. *Statutum*; 3. vocatur à Gregorio Papa
 vacatio in Curia Romana, quæ in priore c. 2. appellata
 fuit vacatio apud Sedem Apostolicam. Veruntamen
Covarr. cit. c. 3. §. 4. n. 4. §. Ceterum, putat, quod multa Be-
 neficia vacant in Curia tanquam reservata, quæ tamen
 non dicuntur vacare apud Sedem Apostolicam, v. g.
 Beneficia familiarium, & Officialium Papæ dicuntur
 vacare in Curia, quocunque loco decesserint. Sed hoc
 adversatur *Extravag. Ex debito*; 4. de elect. *Inter com-*
munes, ubi Beneficia Officialium, & Commensalium
 Papæ, sive Romæ, sive alibi decesserint, indistinctè
 dicuntur vacare, & apud Sedem Apostolicam, & in
 Curia.

CCCXXVIII. Notandum secundò. Tempus hoc
 mensis seu XXX. dierum, intra quod, si Papa Benefi-
 cium in Curia vacans non conferat, Ordinarius postea
 illud conferre potest, numerandum est à tempore va-
 cationis, & non à tempore scientiæ, seu notitiæ, adeò-
 que etiam si Papa nesciverit vacare Beneficium, Consti-
 tutioni huic locus est, ita, ut post mensem ab Ordina-
 rio conferri possit; quia tempus hoc, non in odium, si-
 ve ob negligentiam Papæ omittentis conferre Benefi-
 cium vacans (tunc enim non nisi à tempore scientiæ
 vacaret, sicut tempus sex mensium ad conferendum
 Beneficia præfixum, c. 2. de concess. Præb. principaliter
 est statutum in odium negligentis conferre, ideòque
 currit à die scientiæ, non autem currit ignorantia, c.
Quia diversitatem; §. eod. *Franc. in cit. c. Statutum*; h. r.
 n. 3.) sed hoc tempus unius mensis fuit in favorem Ec-
 clesiarum præfixum: ne Beneficia, cum detrimento il-
 larum, diu vacare contingeret, ut notat *Gl. in cit. c. Sta-*
tutum; 3. *V. Numerandum*; h. r. in 6. Ubi aliam ratio-
 nem affert; quia per moderationem istius mensis redi-
 tur ad ius commune, secundum quod collatio Bene-
 ficii vacantis ad Episcopum, velut Ordinarium, perti-
 net: ideòque tanquam dispositio favorabilis est ex-
 tendenda, ut currat etiam contra ignorantem, res enim
 de facili ad suam naturam primævam redit, ubi eadem
Gl. addit not. 3. quod dies vacationis, à quo incipit nu-
 merari iste mensis, non computatur in mense.

CCCXXIX. Præterea moderatio ista, sive re-
 strictio ad tempus mensis, de qua loquitur *cit. c. Sta-*
tutum; 3. h. r. in 6. habet tantum locum in Benefi-

ciis Papæ reservatis, propter vacationem in Curia, hæc
 enim si intra mensem non conferantur à Papa, potest
 illa conferre Collator Ordinarius: non autem habet
 locum in Beneficiis reservatis Papæ, alio modo, sive
 ex alia causa: ad hæc enim conferenda Ordinarius nul-
 lo tempore se potest intromittere, cum ipsi Papæ nul-
 lum tempus sit definitum ad conferendum, sicut aliis
 Collatoribus, nisi prout in iure est expressum, ut in *cit.*
c. Statutum; & in c. *Si Apostolica*; 35. h. r. in 6. de quo
 postea, *Franc. in cit. c. Statutum*; n. 6. *Garc. c. l. n. 97.* Qua-
 re in aliis Beneficiis Papæ reservatis habet locum hæc
 regula: quæcunque Beneficia Papali reservatione, aut
 quacunque dispositione, seu manus appositione semel
 affecta sunt, de iis postea disponere Ordinarius omni-
 nò prohibetur, ita ut dispositio, vel collatio illorum ab
 alio facta, quam à Romano Pontifice, non valeat *juxta*
Extravag. Romani; 14. & ult. h. r. *Inter communes*,
Laym. l. 4. tr. 2. c. 1. n. 1. §. Veruntamen. Porro per re-
 strictionem hanc ad mensem non omninò excluditur
 Papa, ut amplius conferre non possit Beneficia vacan-
 tia in Curia post mensem elapsum: sed solum hoc ope-
 rat, ut post mensem manus Ordinarii Collatoris ul-
 terius non sint ligatæ ad conferendum, nihilominus ta-
 men potest etiam Papa Beneficia vacantia in Curia, quæ
 intra mensem non contulit, postea conferre, & moram
 purgare, si tamen res adhuc sit integra, & præventus
 non sit, ita ut Ordinarius ea post mensem nondum
 contulerit, *Barbos. in Collectan. in cit. c. Statutum*; n. 7.
 h. r. in 6.

CCCXXX. Notandum tertio. Constitutio *cit. c.*
Statutum; 3. etiam locum habet in Beneficiis electivis,
 sive quæ obtinentur per electionem, nam cum hoc cap.
 moderetur & restringat cap. 2. immediate præcedens,
 quod habet locum in electivis, ut patet ex illis verbis,
electio, proviso, seu collatio, ideò etiam cap. subsequens
 prius modificans debet habere locum in omni casu,
 quo præcedens, adeòque etiam in Beneficiis electivis
 vacantibus in Curia, *Gl. magna in cit. c. Statutum*; not. 2.
Franc. ibid. n. 1. not. 1. Ubi addit, aliud esse in impera-
 tionibus Litterarum Beneficialium, in quibus velut
 odiosis, sub nomine collationis non comprehenditur
 electio, *juxta c. Cum in illis*; 16. §. *Illis vero*; h. r. in 6.

CCCXXXI. Notandum quarto. Ne Episcopali-
 que Ordinarii Collatores, per Procuratores, quos forte
 habent in Curia Romana, cum mandato, ut statim post
 mensem elapsum, Beneficia vacantia apud Sedem Apo-
 stolicam conferant, & sic Papam præveniant (cum &
 ipse etiam post mensem elapsum, ea conferre possit, si
 velit, dummodò ab Ordinariis Collatoribus præven-
 tus non sit, ut ante dictum) sicut olim facere solebant,
 ante Constitutionem Clementis IV. in *cit. c. 2. h. r. in 6.*
 Ideò in *cit. c. Statutum*; eod. in 6. decernitur, ut Col-
 latores Ordinarii Beneficia vacantia in Curia, post
 mensem elapsum, non nisi per seiplos conferre possint:
 vel si ipsi remotè absint, per Vicarios suos Generales,
 intra Diocesis eorum existentes, & speciale ad id
 mandat habentes, *Gl. hic V. per seiplos*, ubi etiam
 addit, quod Episcopi, si præsentès sint, per alios con-
 ferre non possint. Porro Beneficia vacantia apud
 Curiam, quorum collatio, elapso mense, si intra illum
 non fuerint collata à Papa, devolvitur ad Ordinarium,
 debent conferri ab eodem, intra legitimum tempus,
 videlicet semestre, quod est præfixum in aliis quo-
 que Beneficiis conferendis, *juxta c. 2. & c. Quia*;
 §. de

§. de concess. Præb. Alioquin collatio iterum devolvitur ad Papam, ita ut Ordinarius postea conferre non possit, Zerola in praxi Episc. p. 2. V. Reservatio; §. Præterea pro practica; & §. ult.

CCCCXXII. Notandum quintò. Etsi plures DD. censent, Constitutionem cit. c. Statutum; h. t. in 6. Ut Episcopus, aliusque Ordinarius Collator conferre possit Beneficia vacantia in Curia, v. g. per obitum Beneficiarii, si Papa intra mensem conferre neglexerit, revocatam esse per Extravag. Pie; 1. inter communes h. t. In qua Bonifacius VIII. Dignitates, Personatus, Præbendas, Ecclesias & alia Ecclesiastica Beneficia, quæ apud Sedem Apostolicam, vel hætenus intra unum mensem à data præsentium computandum vacaverant, vel quæ nunc apud eam in futurum vacabunt, provisioni ejusdem Sedis reservat, decernens irritum, si secus, scienter, vel ignoranter, per quemcunque, quavis auctoritate fuerit attentatum. Vel saltem revocatam esse per Extravag. Ad regimen; 13. eod. tit. ibi: non obstantibus quibuscunque Constitutionibus à Predecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis & c. ut censet Garc. cit. c. 1. n. 100. & alii apud ipsum. Nihilominus tamen valde probabile est, imò probabilius, dictam Constitutionem Gregorii X. per neutram illam Extravag. revocatam esse, sed illam adhuc hodie locum habere, ut tenet Aneas Falconius apud Barbof. in cit. c. Statutum; 3. h. t. in 6. n. 2. Zerola c. l. V. Reservatio not. 7. & p. 1. V. Beneficia §. Ad; 3. Ratio est, quia correctio Juris, præsertim si favorabile sit, aut à Generali Concilio constitutum (quorum utrumque reperitur in Constitutione cit. c. Statutum;) non debet affirmari, nisi sufficienter sit expressa, quod in dicta Extravag. Ad regimen, non apparet, cum solum clausula generalis revocatoria sit adjecta: & licet Papa ibi sibi reservet Beneficia vacantia in Curia, non tamen negat, neque prohibet, quin post mensem conferri possint ab Ordinario, si Papa illa non contulerit, ac proinde secundum moderationem & declarationem in cit. c. Statutum; factam, dicta Constitutio ad regimen intelligenda est, ut notat Vivian. in ration. ibid. Sed neq; revocata fuit illa Constitutio per dictam Extravag. Pie, cuius Auctor fuit ipsemet Bonifacius VIII. qui Constitutionem Antecessoris sui Gregorii X. positam in cit. c. Statutum; h. t. in 6. nunquam inferi voluisset Sexto Libro Decretalium jussu suo compilato, si illam per dictam Extravag. Pie, ante Sextum Decretalium à se editum, revocare voluisset; qui iura abrogata non solent inferi in Corpus Juris Canonici, prout ipsemet Bonifacius VIII. in proemio ejusdem Sexti asserit: Decretales, quæ vel temporales, vel sibi ipsis, vel aliis contraria videbantur, revocatas fuisse.

CCCCXXIII. Assertio 3. Prædicta Constitutio Clementis IV. (in c. 2. h. t. in 6.) de Beneficiis apud Sedem Apostolicam vacantibus non conferendis per alium, quam per Romanum Pontificem, extenditur & declaratur à Bonifacio VIII. in c. Præfenti; 34. h. t. in 6. Non solum habere locum, si in ipso loco, ubi est Papa, ejusque Curia: sed etiam si in locis Curia: vicinis decedunt Legati, aut Nuncii Sedis Apostolicæ, vel quivis alii (sive Curiales, sive non, Gl. hic V. Alii;) ad Romanam Curiam venientes, vel ab ea recedentes, perinde ac si in loco, ubi eadem Curia residet, morerentur: sunt enim Beneficia, quæ obtinent, & propriè in Curia vacare dicuntur, vide-

Tomus III.

licet per obitum Beneficiarii, Papæ reservata, etiam si non in ipsa Curia, sed in locis vicinis Curia: moriantur. Ratio est, quia vicinia videtur quodammodo pertinere ad Curiam vel Civitatem. Unde præsens censetur, qui est in hortis, l. Præfens; §. ff. De procurat. l. ult. C. De præscript. long. temp. Gl. hic V. Vicinis. & ex loci vicinitate contrahitur quædam communio, etiam quoad præmium, pœnam, & mores, arg. c. Sed continuo; 46. dist. 1. de pœnit. Gl. margin. hic in princ. & Anchar. not. 3.

Extenditur secundò, dicta Constitutio Clementis IV. ad Curiales, qui etiam Ecclesiâ Romanâ vacante, peregrinationis, infirmitatis, recreationis, vel ex alia quavis causa, ad locum Curia: vicinum secedentes, ibi decedunt, dummodò ibidem (et si ad Curiam erant reversuri, adeoque animo citò redeundi recesserint) domicilium, vel domum propriam non habeant, cit. c. Præfenti; §. Idem est. Loca autem vicina Curia: hîc censentur, quæ ultra duas dietas legales, seu duorum dierum iter à loco, ubi Curia moratur, non distant, quæ specialiter hoc casu sic computari debent, cit. c. Præfenti; §. Loca verò. Si quis autem in loco, ubi degit Curia, domum originis habeat (vel etiam continuum domicilium habitationis, licet inde sit oriundus, imò etiam domum non propriam, sed conductam, cum eadem sit ratio, Gl. hic V. Originis,) ibique moriatur, Beneficia ipsius in dicto statuto Clementis IV. non includuntur, (adeoque neque Papæ reservantur) nisi antea Curialis fuerit, & ibidem occasione Curia: moratus sit, cit. c. Præfenti; §. Sanè. Ratio est, quia aliàs grave præjudicium inferretur Clericis, si omnia Beneficia tunc ibi vacantia, v. g. Romæ, reservata essent collationi solius Papæ Gl. hic V. moreretur. Quare si accidat, Curiam Romanam aliò transferri, v. g. Parisios, Beneficia Clericorum ibi decedentium, si Curiales non sunt, non censentur vacare apud Sedem, seu in Curia, adeoque nec reservata sunt Papæ, sed solum Beneficia Curialium, si decedant in loco, ubi est Curia, juxta cit. §. Sanè.

Denique prædicta Constitutio, & reservatio Beneficiorum vacantium in Curia (juxta cit. c. 2. h. t. in 6.) extenditur etiam ad illos Curiales, qui, cum Curiam de uno loco ad alium transferri contingit, eam sequentes, sed infirmitate fortè impediti, in itinere, dum Curiam sequuntur, vel in loco, unde Curia recedit, cum eam sequi non possint, remanentes, ibi moriuntur: talium Beneficia, quantumvis locus, ubi decedunt, sit remotus, & à Curia longè distet, apud Sedem, seu Curiam vacare censentur, adeoque reservata sunt Papæ juxta cit. c. 2. h. t. in 6. prout habetur in cit. c. Præfenti; §. Porro; in fine h. t. in 6.

CCCCXXIV. Pro declaratione hujus cap. Notandum præterea primò. Etsi plures DD. allegati apud Garciam p. §. de Benef. c. 1. §. 7. n. 387. & seq. Curiam Romanam esse dicunt, ubi est Papa: alii verò ajunt, ibi etiam esse Curiam, ubi est causarum & Litterarum Apostolicarum audientia, sive ubi tractantur, & audiuntur causæ, licet ibi non sit Papa, uti colligunt ex Clementina 2. §. Sanè; de elect. Ubi habetur, quod si in certo loco causarum & Litterarum Apostolicarum Audientiâ remanente, Papa alibi moriatur, non ibi, sed ubi prædicta fuerit audientia, electio celebranda sit: strictè tamen loquendo, sicut Curia Regis est locus, ubi Rex est, cum suis Consiliariis, & aliis, qui ejus Lateri assistunt, ut ei consulant in Regimine totius Regni, teste

T 2

Covar.

Covarrua, *pract. qq. c. 4. n. 10.* Ita Curia Romana seu Apostolica est ibi, ubi est Papa, cum Cancellaria, & Tribunalibus, seu Officialibus suis, quos ad regimen Ecclesiæ adhibet; ac proinde tunc Curia Apostolica propriè transfertur, non tantum quando Papa aliò discedit, sed quando unà cum Papa, aliò transfertur Cancellaria, cum Tribunalibus & Consiliariis suis, tunc enim, juxta communem modum loquendi, & concipiendi, transferri Curia dicitur, ut tradit *Garcias c. l. n. 391. & seq.* Ubi ait, quòd quando Papa tantum aliò proficiscitur, non dicitur transferri Curia, sicut quando Clemens VIII. Romà abiit Ferrariam, ad colloquium habendum cum Carolo V. & Francisco Rege Galliarum. Veruntamen quoad effectum reservationis Beneficiorum vacantium apud Sedem Apostolicam, sive in Curia, de qua in *c. 2. & cit. c. Præfenti; h. t. in 6.* reservata censentur, tam Beneficia vacantia, ubi est Cancellaria, & audientia causarum, & Litterarum Apostolicarum, licet ibi non sit Papa; quia ibi quoque est Curia, ut ex dictis patet, quàm vacantia in loco, ubi est Papa, quamvis ibi non sit Cancellaria, & dicta audientia, nam revera vacant apud Sedem Apostolicam, quia ubi est Papa, ibi est Sedes Apostolica, secundum *Gl. in Clement. Execrabilis un. Jo. 22. V. Romanæ Ecclesiæ h. t.* Nam ut declaravit *Paulus III. in sua Constitutione 36.* si contingat Papam aliò proficisci, relicta Romæ Cancellaria, & Tribunalibus, ac Officialibus, tum locus, ubi est Papa, unam eandemque Curiam constituit cum loco, ubi remansit Cancellaria, & utrobique censetur esse Curia; ibi in suo capite, hic in suo corpore: adeoque Beneficia illorum, qui sive in loco, ubi est Papa: sive ubi remansit Cancellaria, vel in loco intra duas dietas inde distante moriuntur, reservata sunt Papæ per supra dictos canones *n. 3. q. 5. & seq.* nisi constet Constitutionem illam Pauli III. non esse receptam.

Notandum secundò, Curiales ad prædictum effectum reservationis dicuntur illi, qui Papæ aut Cardinalibus, seu Officialibus Romanæ Curie inserviunt, aut aliàs occasione Curie, propter negotia propria, vel aliena in Urbe commorantur, ut post alios notat *Barb. hien. 4. & l. 3. Jur. Eccl. c. 13. n. 24.* Neque verò sufficit, quòd quis aliquando fuerit Curialis, sed requiritur, ut probetur, quòd continuo usque ad mortem talis fuerit, *Barb. in c. Præfenti; n. 4. & cit. c. 13. n. 26.* Ubi etiam *n. 27.* addit, præsumi Curialitatem continuatam usque ad mortem, nisi probetur mutata, etsi adversus illam præsumptionem admittatur levior probatio, etià per alias præsumptiones & conjecturas.

CCCCXXV. Notandum tertio. Tamen si aliàs communiter iudicis arbitrio, spectatis negotii circumstantiis, relinquendum sit, quis locus sit vicinus, aut remotus, secundum *Gl. in c. Felix; §. 5. Præfenti; V. Vicinarum; de penis in 6.* in quo etiam consuetudo loci, & Vulgi opinio attendenda est, secundum quam pleurumque vicini appellantur, qui in una eademque platea habitant, dummodò non sit valde longa, itque inter se non sint nimis diffusi, ut advertit *Menoch. de arbitr. Judic. casu 222. n. 16.* Veruntamen in proposito, locus vicinus dicitur, qui ultra duas dietas legales non distat, quas hoc casu sic specialiter computari debere, ait Pontifex in *c. Præfenti; §. Loca verò.* Dieta autem legalis continet XX, milliaria Italica, quæ in singulos dies dinumerari Prætor jubet, cum aliquem in iudicium citari oportet juxta *l. 1. ff. Si quis cautionibus & c. Gl.*

in *cit. c. Præfenti; V. Legales;* ac proinde duæ dietæ legales continent 40. milliaria Italica: mille autem passus, quorum quilibet 5. pedes continet, faciunt unum milliariæ Itali cum, secundum *Gl. in l. Itinere; 3. V. Milliæ; & in l. Mille passus; 154. ff. de V. S.* Itaque dieta legalis continet circiter 4. vel ut summum 5. milliaria Germanica: duæ autem dietæ 8. vel 10. quæ peraguntur per biduum. Unde si quis ex supra dictis in loco distante circiter 8. vel 10. milliariis Germanicis à Romana Curia decedat, ejus Beneficia censentur vacare in Curia, seu apud Sedem Apostolicam.

Notandum quartò. Sub prædicta reservatione non continentur Beneficia collata quidem, sed non acceptata, nam in *cit. c. Præfenti;* non dicitur Beneficium vacare in Curia, nisi quando moriens illud obtinebat: non dicitur autem quis obtinere Beneficium, nisi ante mortem sibi collatum acceperit, adeoque nec vacare dicitur in Curia per mortem, nisi ante illam fuerit acceptatum, ut notat *Franc. ibid. n. 1. not. 2.*

CCCCXXVI. Assertio 4. Hoc speciale est in Beneficiis parochialibus, seu Curatis, quòd vacante Sede Apostolicà, si in Curia vacaverint per obitum Beneficiarii, seu Curati, cesseret eorum reservatio, & libera deus dispositio ad Ordinarios proprios Collatores spectat, prout statuit Bonifacius VIII. in *c. Si Apostolicà; 35. h. t. in 6.* ubi ita rescribit: Si Apostolicà Sede vacante, aliquas Ecclesias parochiales vacare contigerit apud ipsam (quia v. g. aliquis Parochus decessit) in Curia Romana, vel in locis vicinis Curie, *Gl. hic in casu* inferiores Collatores, v. g. Episcopus, vel Capitulum, liberè, (etiam ante elapsum mensem à die vacationis, qui aliàs expectandus est, vivente Papâ, juxta *c. Statutum; 3. h. t. in 6. Vivian. in ration. hic*) de iis disponere, ac providere possunt, non obstante Constitutione Clementis IV. (in *c. Licet; 2. h. t. in 6.*) de Beneficiis apud Sedem ipsam vacantibus per alium, quàm Romanum Pontificem, non conferendis, vel alià quavis contrarià Constitutione, ne diuturna vacatio Parochiarum periculum afferat animarum. Quin imò etsi Parochiæ aliqua, sive ejusmodi Beneficia curata, vivente adhuc Pontifice, in Curia vacaverint: sitamen ante obitum suum, nihil de eis disposuit, poterit Ordinarius Collator inferior statim illa conferre, etiamsi mensis nondum sit elapsus, intra quem Papa decessit: nam post mensis elapsum, etiam vivente adhuc Papâ, possit Ordinarius conferre Beneficium vacans in Curia, *Gl. in casu hic, & Gl. fin. junct. addit.*

CCCCXXVII. Notandum primò. Dispositio hujus c. solum habet locum in Parochiis, & aliis Beneficiis curatis, in Curia Romana vacantibus, in aliis verò Beneficiis, quæ curata non sunt, servatur adhuc Jus commune antiquum, juxta *Gl. hic in notatis & V. Parochiales;* cum in his cesseret ratio huius specialis dispositionis, quæ est periculum & favor animarum. Quare respectu Beneficiorum, quæ curata non sunt, non currit mensis, vacante Sede Apostolicà; idèque Pontifex Successor poterit Beneficium non curatum, quòd vacavit in Curia, Sede vacante, post electionem suam adhuc intra mensem integrum illud conferre, ita ut Ordinarius Collator inferior interim de illo disponere non possit, ut tradit *Anchar. in hoc c. not. 4. & Gl. in c. Statutum; 3. h. t. in 6. V. Numerandum;* Ubi ait, licet tempus istud unius mensis currat ignorantia Papæ, non autem Sedi vacanti, ut probatur ex hoc c. *Si Apostolicà;* in quo cum expri-

exprimatur casus specialis, quod nimirum Parochia vacantes in Curia; Sede Apostolica vacante, etiam ante elapsum mensem conferri possint ab Ordinario, ergo ipsius contrarium est regulare, quod nempe in aliis Beneficiis non parochialibus, vacantibus apud Curiam, Sede Apostolica vacante, non currat mensis ille, ita ut Ordinarius Collator, dum Sedes vacat, ea conferre non possit, etiam per mensem a vacatione, sicut alias potest, Sede non vacante.

Notandum secundò, *Et si Archidiaconus & Franc. hic. n. 2.* tenent, quod dispositio hujus cap. habeat tantum locum in Ecclesiis parochialibus, non autem in aliis Beneficiis curatis, non parochialibus, neque in parochialibus Collegiatis: eò quod Constitutio correctoria juris antiqui non debeat extendi ultra casus in ea expressos; in hac autem Decretali tantum expressa mentio fit de parochialibus: Contrarium tamen probabiliter tenet *Gl. hic in casu & V. Parochiales in addit.* quia et eadem ratio in aliis quoque Ecclesiis curatis, videlicet periculum animarum, si diu vacent. Verumtamen hæc Constitutio non debet extendi ad Ecclesias parochiales habitu tantum, & non actum; cum esset tunc ratio in illa expressa, nam talis Parochia nullam plebem habet seu curam animarum actum. Neque etiam extendi debet ad Beneficia devoluta ad Sedem Apostolicam, ob negligentiam inferiorum Collatorum, quia illud statutum est ob culpam ipsorum in Concilio Lateranensi relato in c. 2. de concess. Præb. quod per hanc Constitutionem non est correctum, in qua nulla repetitur culpa ipsorum Collatorum, *Franc. hic n. 2.* Neque etiam extenditur ad Ecclesias parochiales vacantes extra Curiam, vel reservatas aliâ ratione, *Franc. in cit. c. Statutum; 3. n. 6. h. t. in 6. Garc. p. 5. c. 1. n. 103.* Quamvis contrarium probabiliter teneat *Zerola V. Beneficia; §. Ad. 3. dicto 10.* quoad vacantes extra Curiam, in mense Papali, & quocumque alio modo sint reservata; quia est eadem, imò major ratio, reservatio enim ob vacationem in Curia est omnium potissima, quippe quæ est perpetua, & in Corpore Juris contenta: si ergo in favore Ecclesiarum parochialium tollitur hæc reservatio, Sede Apostolica vacante, multò magis quavis alia reservatio tolli debet, *Castro Palao dis. 2. de Benefic. pun. 16. n. 9.*

CCCCXXXVIII. Caterum huic speciali dispositioni de Ecclesiis parochialibus in cit. c. Si Apostolica; non est derogatum per Extravag. 1. h. t. inter communes, ubi reservantur dignitates & Beneficia, si cum cura, si sine cura, vacantia apud Sedem Apostolicam: nam licet illa sit edita quoque à Bonifacio VIII. tamen Constitutio hæc in c. Si Apostolica est illâ Extravag. posterior, & sic quoad Ecclesias parochiales est correctiva per hoc c. *Gl. in cit. Extravag. V. Pæ; Garc. c. l. n. 102.* Neque etiam prædictæ Constitutioni c. Si Apostolica; est derogatum per Extravag. Et si; 3. h. t. quæ est Clementis V. adeoque illâ posterior, ubi etiam generatim reservantur Ecclesiæ, & Beneficia cum cura, vel sine cura, vacantia apud Sedem Apostolicam; nam illa Constitutio erat solam temporalis, ideòque cum suo Conditoris expiravit, *Franc. hic n. 2. in fine Garc. c. l. n. 106.* Ut patet ex ipso textu, ibi: quæ apud Sedem Apostolicam ad præsens &c. Sed neque per Extravag. Ad regimem; 13. h. t. est derogatum Constitutioni hujus c. Si Apostolica; quoad Ecclesias parochiales, vivente Papâ, vacantes in Curia, de quibus ante ipsius obitum, non fuit ordinatum; nam in illa Papa illas reservat solum suæ dispositioni, non autem Sedis Apostolicæ, & sic non

repugnat Constitutioni hujus cap. quæ mortuo Papâ, solum permittit provisionem Ordinariis, *Garc. c. l. n. 108.* Nec denique derogatum est cit. c. Si Apostolica; per Extravag. ult. eod. Tit. quæ est posterior Constitutione dicti c. ubi dicitur, quod omnia Beneficia, etiam curata, semel affecta per reservationem, vel manûs appositionem Papæ, semper manent affecta, ita ut nullus alius, præter Romanum Pontificem, de illis pro ea vice disponere possit. Nam hæc & alia similes Extravagantes generaliter & indistinctè loquentes, debent restringi, & determinari per cit. c. Si Apostolica; h. t. in 6. quoad Ecclesias parochiales in Curia vacantes, mortuo Pontifice, vel etiam eo adhuc vivente, sed de quibus, ante obitum, nihil ordinavit quippe quod & specialem casum vacationis, & specialem rationem decidendi continet, videlicet propter periculum animarum, *Garc. c. l. n. 3.* & ratio est; quia lex, licet posterior generaliter & indistinctè loquens, restringenda, & limitanda est per specialem legem priorem, & juxta illam intelligenda, nisi expressis verbis illi contradicat, juxta l. Novum; 26. & l. Sed & posteriores; 28. ff. de legib. Sanch. l. 2. de Matr. dis. 24. n. 6. Ubi addit, id verum esse, etsi in lege nova sive posteriore addita sit clausula, non obstante &c. debet enim intelligi de lege priore contraria, quæ non possit cum posteriore subsistere per aliquam limitationem, vel distinctionem. Verum hæc magis intelligentur ex dicendis in §. seq.

§. III.

De Beneficiis reservatis Papæ per Extravagantes.

De Beneficiis reservatis Papæ in Extravag. Execrabilis unic. Joannis XXII. dictum est supra, quæ etiam ponitur quarta inter Extravag. Communes; nunc ergo.

CCCCXXXIX. Queritur primò. Quanam Beneficia reserventur Papæ in Extravagantibus communibus? Resp. In primis in Extravag. Pæ; 1. h. t. Bonifacius VIII. dignitates, personatus, Ecclesias, aliæque Beneficia Ecclesiastica, quæ apud Sedem Apostolicam intra unum mensem à data præsentium Litterarum numerandum, hæcenus vacarunt, & quæ ex tunc apud eam in futurum vacabunt, reservat provisioni Sedis Apostolicæ: decernens irritum, si secus per quemcunque, quâcunque auctoritate, fuerit scienter, vel ignoranter attentatum: quæ tamen reservatio intelligi debet, juxta determinationem c. Statutum; 3. & c. Præsent. 34. h. t. in 6. Vivian. in Ration. hic.

CCCXL. Secundò, in Extravag. Et si; 3. h. t. Papa Clemens V. sibi specialiter reservat Ecclesiam Burdegalem, ex qua ad Pontificatum fuit assumptus, & Monasterium S. Crucis ibidem vacans. Deinde generaliter omnia Beneficia, majora & minora, cum cura, & sine cura, apud Sedem Apostolicam vacantia, & vacatura, toto tempore Pontificatus sui, dispositioni suæ, & Sedis Apostolicæ, hac vice, eadem auctoritate, reservat, decernens irritum, quicquid in contrarium fuerit attentatum, non obstantibus quibuscunque Constitutionibus Pontificiis contrariis. Ex quo patet, quod Constitutio hæc fuerit tantum temporalis, ad dies vitæ hujus Pontificis, ideòque jam expiravit.

CCCXLI. Tertio, in Extravag. Execrabilis; 4. h. t. quæ est eadem cum Extravag. Execrabilis un. Joan. XXII, nisi quod diversos Glossatores habeant, reservan-

tur Sedi Apostolicæ omnia & singula Beneficia, quæ vacant per affectuionem alterius, cum primo, seu prius obtento incompatibilis, ubi dictus Papa Joannes XXII. in §. *Qui verò deinceps* & §. *Quæ omnia ita statuit*: Qui deinceps receperint dignitatem, vel Personatum, vel Officiam, aut aliud Beneficium curam animarum habens annexum, si antea simile Beneficium obtinebant, non solum illo ipso jure privati sint, post obtentam possessionem secundi, vel si per eos stetit, quod minus illud possideant, sed etiam tunc statim primum dimittere debeant coram Ordinario: alioquin etiam secundo ipso jure sint privati, & necdum ad Sacros Ordines suscipiendos: quin etiam ad quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum obtinendum inhabiles. Quæ omnia & singula Beneficia vacatura, vel dimissa, idem Papa suæ & Sedis Apostolicæ dispositioni reservat, ita ut nemo, præter Romanum Pontificem, quâcunque auctoritate sit munitus, de hujusmodi Beneficiis disponere, vel circa illa per viam permutationis, vel aliâ ratione quippiam innovare quoquo modo præsumat, alioquin irritum erit, si quid secus actum fuerit, vel attentatum.

Additur in eadem *Extravag. §. Ceterum*; per Ordinarios in his casibus intelligi Episcopos, in quorum Diocesibus Beneficia hujusmodi vel eorum aliqua existunt, quæ debent secundum præmissa dimitti, aut ipsi, qui ea debent dimittere, commorantur: vel Ecclesiis Cathedralibus vacantibus, Capitula earundem. Et hi quamprimum poterunt de Beneficiis tam dimissis, juxta hanc Constitutionem, quam perditis (quia non dimiserunt, idcircoque iis privati sunt) Sedem Apostolicam certificare debent, ut de illis disponere possit. Beneficia autem Ecclesiastica quomodocunque nuncupata, illa hoc loco animarum curam habere censentur, quæ Parochias habent, in quibus animarum cura, non per Vicarios perpetuos, sed per Rectores aut Ministros ipsorum Beneficiorum, vel illorum temporales Vicarios exercetur: item quorum Ministris, ratione Beneficiorum hujusmodi, competit visitare, inquirere, procuraciones recipere, censuras infligere, & ab his absolvere, sive de jure, sive de consuetudine, remanentibus aliis juribus, quoad cætera, in suo robore, quæ de cura animarum loquuntur, ut habetur in *cit. Extravag. §. Quantum autem ult. h. t.* Videri potest pro explanatione hujus *Extravag. Ultræque Glossa*. Potrò de aliis, quæ in illa continentur, dictum est supra.

CCCXLII. Quarto, in *Extravag. Postulasti*; 10. h. t. agitur de reservatione fructuum primi anni ex decimis collectorum, quos Pontifex Joannes XXII. sibi ad certum tempus, nempe triennium, pro Ecclesiæ Romanæ necessitatibus reservavit; & declaratur, quod Collector decimarum possit cum obtinentibus Beneficia convenire, sive compositionem facere, & quod Altaria leviter ditata non comprehendantur sub hujusmodi reservatione, *Vivian. in Ration. hic.*

Quintò, in *Extravag. Cum nonnullæ*; 11. h. t. Respondet idem Papa ad plures questiones & ambiguitates ortas circa reservationem, & solutionem fructuum decimalium, qui sunt reservati Papæ in priore cap.

Sexto, in *Extravag. Cum nonnullæ*; 1. h. t. declaratur, quod si obtinenti dignitatem, vel aliud Beneficium Ecclesiasticum curatum, aliud Beneficium conferatur, & ambo Beneficia successivè vacant, fructus eorum primo anno, quo vacant, qui pro Ecclesiæ Romanæ ne-

cessitatibus sublevandis sunt deputati, ac reservati, Camera Apostolicæ debeant conferri, & ab ea possint exigere, ac percipi.

CCCXLIII. Septimò, in *Extravag. Ad regimen*; 13. h. t. *Inter communes*, Papa Benedictus XII. reservat provisioni Sedis Apostolicæ, in primis omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesias: item Monasteria, Prioratus, dignitates & officia, nec non Canonatus, Præbendas, Ecclesias, ceteraque Beneficia Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, secularia & regularia, quâcunque, & qualia cunque fuerint, etiam consueta conferri per electionem, vel quemvis alium modum nunc apud Sedem Apostolicam quocunque modo vacantia, & imposterum vacatura. Secundò, reservat iidem vacantia, & vacatura per depositionem, vel privationem, vel translationem, aut muneris consecrationis suspensionem à Prædecessore suo Joanne factas, & à se in posterum faciendas ubilibet: nec non si tempore dicti Joannis, aliqui in concordia, vel discordia electi, vel postulati fuerint, eorumque electio vel postulatio cassata, sive repulsa, vel renunciatio per ipsos facta, & per eundem Papam admissa fuerit, aut si hæc in posterum per ipsum cassari, repelli, aut admitti apud Sedem Apostolicam prædictam, vel alibi ubi cunque contigerit. Tertio, similiter reservantur Beneficia per obitum Cardinalium ac Officialium dictæ Sedis, videlicet Camerarii, Vicecancellarii, Notariorum &c. nec non Commensalium, & aliorum quorumlibet Capellanorum Sedis ejusdem: quorumcunque iidem Legatorum, sive Nunciorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum & Thesauriariorum per dictum Joannem, vel per se deputatorum, seu hæcenus missorum, vel deputandorum, aut mittendorum, in posterum vacantia, aut vacatura, ubicunque eos, antequam ad Curiam redierint, aut venerint, mori contigerit. Quarto, reservantur Beneficia quorumcunque, pro quibuscunque negotiis ad Romanam Curiam venientium, vel inde redeuntium, nec non Curialium, quâcunque ex causa ad quævis loca secedentium, si ante reditum ad Curiam, intra duas dietas legales ab ea distantia, decesserint: dummodò Curiales ibi non habeant proprium domicilium. Quintò, rursus Monasteria, Prioratus, Decanatus, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, Canonatus, Præbendæ, & Ecclesiæ, ceteraque Beneficia Ecclesiastica, secularia, & regularia, cum cura, vel sine cura, etiam si ad illa Personæ consueverint, & debuerint per electionem, aut quemvis alium modum assumi, quæ promoti per Joannem Prædecessorem ad Patriarchalium, Archiepiscopaliū, Episcopaliū, nec non Monasteriorum regimina, tempore promotionis suæ obtinebant, aut per ipsum Benedictum promovendi, tempore similis promotionis obtinebant, reservantur. Sextò, denique quâcunque Beneficia per affectuionem pacificam quorumcunque Prioratum, Dignitatum, Personatum, Officiorum, Canonatum, & Præbendarum, Ecclesiarum, & aliorum Beneficiorum, auctoritate ejusdem Joannis, vel suâ collatorum aut conferendorum, nunc vacantia, & in posterum vacatura, reservantur dispositioni Papæ Benedicti, donec Deus universalis Ecclesiæ regimini præse concefferit, & decernatur irritum & inane, quicquid secus scienter vel igno-

rant attentatum fuerit, non obstantibus quibus-

§. IV.

De Beneficiis reservatis Papæ per Regulas, Ordinationes, & Constitutiones Cancellariæ Apostolicæ.

De his agunt, *Azor* p. 2. lib. VI. c. 36. q. 10. *Garc.* p. 3. de Benef. c. 1. §. 3. 4. & pluribus seqq. *Cochier. in Comment. in Regul. Cancellariæ* ab Innocentio VIII. & aliis Pontificibus editas, & publicari iussas, quarum aliquas hic adferemus.

CCCXLVI. Per primam Regulam Cancellariæ reservantur Papæ omnia Beneficia reservata in *Extravag. Ad regimen*; & in *Extravag. Excecrabilis*; vacantia aut vacatura; Et insuper additur, reservationem etiam locum habere in illis Beneficiis, quæ Officiales Sedis Apostolicæ ibi expressi, tempore, quo Officiales erant, obtinebant: licet ante obitum Officiales esse desierint, imò etiam in iis Beneficiis, quæ Notarii ejusdem Sedis, etiam dimissis ipsis Officiis, & quando cūque fuerint affecturi. Denique reservantur etiam omnia Beneficia, tam obtenta, quam obtinenda, de quibus Ordinarii, alique Collatores contra Decreta & formam Concilii Tridentini disposuerunt, vel in posterum disponent, prout videre est apud *Cochier. in reg. 1. Cancellariæ* n. 8. Ut si contulerint Beneficia non habentibus ætatem, vel alias qualitates à Concilio, vel non servatâ formâ ab illo præscriptâ. Porro per hanc regulam primam renovantur omnes reservationes contentæ in *Extravag. Ad regimen*; quia in ea reservationes factæ fuerunt solum ad tempus, quæ morte Papæ Conditoris expirant: idcirco quilibet Pontifex illas renovat, itaque sunt perpetuæ, *Azor* c. l. §. *Quæres*.

CCCXLVII. Per Regulam secundam, reservantur generaliter omnes Ecclesiæ Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum, ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia: qui excessus in Literis exprimi debet: reservantur autem hujusmodi Ecclesiæ, non solum si apud Sedem Apostolicam vacaverint, ut in *Extravag. Ad regimen*; sed absolute & simpliciter, quomodocūque vacaverint. *Azor* c. l. in 2. reg. Ubi addit, hoc loco reservari solum Monasteria, quæ vel destituta sunt Monachis, vel commendari solita.

Præterea per eandem regulam reservantur dignitates & Beneficia omnia ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcūque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, nec non Abbatum, & aliorum quorumcūque Collatorum sæcularium & regularium (non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem) quomodolibet pertinentia, quæ post obitum illorum aut Ecclesiarum, seu Monasteriorum, vel aliarum dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel privationem, seu translationem, vel alias quomodocūque vacaverint, usque ad provisionem Successorum, ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel dignitates, auctoritate Apostolicâ faciendam, & adeptam ab eisdem Successoribus pacificam illorum possessionem, quomodocūque vacaverint, vel vacabunt in futurum, *Garc. cit. c. 1. §. 4. in reg. 2. in prin.*

Porro

cūq; Constitutionibus Prædecessorum. Datum Avinionæ 3. Idus Januarii anno M. CCCXXXV. Hæc Constitutio intelligitur ex iis, quæ infra dicuntur in §. 5. quippe quæ est inserta Concordatis Germaniæ.

CCCXLIV. Denique in *Extravag. Ad Romani*; 14. & ult. h. 1. Inter communes, Papa Paulus II. declarat, Constitutiones Antecessorum suorum Pontificum, qui reservationes Beneficiorum ab eis factas tantum tempe Pontificatû sui durare voluerunt, per mortem illorum non esse revocatas, Quare decernit, omnia & singula Beneficia sæcularia, & cujusvis Ordinis regularia, etiam si Præposituræ, Dignitates, Personatus, Canoniciatus, Administrationes, vel Officia, aut Beneficia electiva, vel Curata fuerint, per Romanos Pontifices hæcenus reservata, vel in posterum reservanda, ac etiam quovis modo vacantia, vel vacatura, per ejusmodi reservationem remansisse, & remanere semper affecta, nullūq; de illis præter Romanum Pontificem illâ vice, quovis modo disponere posse, & quicquid contra attentatum fuerit, decernit irritum. De hac reservatione etiam mentio facta est supra.

CCCXLV. Quæritur secundo. Quidnam in aliis Extravagantibus Constitutionibus communibus, quæ continentur in hoc titulo, sit statutum? Resp. In *Extravag. Et supernæ*; 2. h. 1. Papa Clemens V. omnes & singulas provisiones sub titulo Commendæ, Custodiæ, vel Curæ seu administrationis, sive perpetuæ ad vitam, sive ad certum tempus, de Ecclesiis Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & Monasteriis, ad petitionem Regum & Magnatum, factas quibuscūque etiam Cardinalibus, revocat, cassat, & annullat.

In *Extravag. Salvator*; 3. h. 1. Joannes XXII. contra impediētes erectionem Episcopatus Toletani in Ecclesiam Metropolitānam, seu Archiepiscopatū, cui pro Ecclesiis Suffraganeis assignantur ex redditibus Ecclesiæ Toletanæ quatuor villæ in Civitate de novo erectæ, proferuntur censuræ Ecclesiasticæ.

In *Extravag. Nuper*; 6. h. 1. Papa contra impediētes dictam erectionem Episcopatus Tholofani, ejusque divisionem in quinque Dioceses, ultra pœnas expiæ c. *Institas*, ut perdant feudā, & quæcūque Beneficia spiritualia, & temporalia, & si sint personæ Ecclesiasticæ, inhabiles fiunt ad quæcūque Beneficia Ecclesiastica obtinenda.

In *Extravag. Nuper*; 7. h. 1. deputantur quatuor Executores, qui contra impediētes prædictas pœnas solemniter publicent.

In *Extravag. Nuper*; 8. habetur, cūm Papa Joannes XXII. Ecclesiam alicujus Abbatissæ in Cathedralē erexisset, & Abbatem illius Episcopum constituisset, dispensavit cum eodem in defectu ætatis, & Ordinum, & licet primū in ætatis 27. anno esset, & necdum consecratus, nec Litteras Apostolicas promotionis sue accepisset, Episcopatum in spiritualibus, & temporalibus administrare posset.

In *Extravag. Ad Cusualiter*; 9. h. 1. idem Pontifex hortatur quendam Abbatem scientiā, & vitæ ac morum honestate multū commendatū, ut Ecclesiæ Monasterii sui, quam in Cathedralē Ecclesiam Papæ erexit, cuique cum Episcopum præfecit, ejusdem curam & administrationem in spiritualibus & temporalibus suscipiat.

Porro hæc regula non habet locum in Germania, nec quoad priorem partem; quia per Concordatam permittitur libera electio, nisi in casibus expressis in *Extravag. Adregimen*; quæ ipsi Concordatis est inserta. Neque etiam quoad posteriorem partem; quia electi Episcopi, & aliqui Collatores, provident de Beneficiis, quæ Sede vacante contigerint vacare, & ad suam collationem propriè spectant, ut notat *Cochier in reg. 2. n. 9.*

CCCLVIII. Per III. Regulam reservantur
generaliter omnes dignitates majores, post Pontifica-
les, in Cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchali-
bus, nec non principales in Collegiatis Ecclesiis, valo-
rem X. florenorum auti, communi aestimatione, ex-
cedentes. Reservantur etiam Prioratus, Præposituræ,
acaliæ dignitates conventuales, & Præceptoriatæ ge-
nerales Ordinum quorumcunque, sed non militarium.
Item quæcunque Beneficia, quæ familiares & continui
Comensales Papæ etiam dum adhuc Cardinalis esset,
aut alium Cardinalium nunc viventium, & qui erunt
suo tempore, Cardinalium familiares, continui Com-
mensales, & quæ obtinuerunt, vel obtinebunt, familia-
ritate eorum durante, & in quibus, vel ad quæ jus illis
competit, vel competierit, etiam si ab ipsa familiaritate
per obitum eorumdem Cardinalium, vel aliis cefce-
serint. *Garc. cit. c. 1. §. 5. de Regul. 3. in princ. Cochier.*
in reg. 3.

CCCXLIX. Circa hanc regulam Notandum
primò. Per dignitates majores in Ecclesijs Cathedra-
libus intelliguntur illæ, quæ ex consuetudine Provin-
ciarum & Ecclesiarum tales habentur. Sic enim in Gal-
lia & Hispania Decanatus est major dignitas, post Epi-
scopalem, teste *Azor c. l. in 3. reg.* in Germania verò
Præpositura. Sic etiam licet Archidiaconi major sit
dignitas, quam Archipresbyteri, secundum Jus com-
mune: secundum statuta verò & consuetudinem lo-
torum, major est aliquando dignitas Archipresbyte-
ri in Ecclesijs Collegiatis, qui toti Canonicorum Col-
legio præest, præcipuum habet dignitatem, qui ali-
quando vocatur Abbas, alibi Prior, apud nos plerum-
que Præpositus. Notandum secundò. Si in una Ec-
clesia Cathedrali, vel Collegiata duæ sunt dignitates
majores, post Pontificalem, vel duæ principales æqua-
les, ambæ sunt reservatæ, vel etiam omnes, si sint plu-
res; cum verba regulæ aptari possint omnibus, & non
sit ratio specialis, ob quam magis unam: quam altera
ram reservatio afficiat, *Azor c. l. §. Quæres 2. Garc. c. l. n. 2 §. Barb. de postulat. Episc. alleg. 57. n. 101.* No-
tandum tertio. Per hanc Regulam reservantur Prio-
ratus, Præposituræ, & aliæ dignitates principales, non
faculares, sed regulares Conventuales perpetuæ, quæ
non reguntur per Abbates, & quarum Priores ac Præ-
positi non eliguntur à Religiosis simul congregatis:
non tamen reservantur dignitates hujusmodi tempo-
rales, quæ ad nutum Superioris auferri possunt, ut Or-
dinum Mendicantium, *Azor c. l. §. Quæres 3. Garc. c. l. n. 101. & seq. Barb. c. l. Ubi sciendum, esse quos-
dam Ordines, qui ex instituto proprio non militia-
nt, sed hospitalitati dant operam, ut in Urbe Ordo S. Spi-
ritus in Saxia, & de his agitur hoc loco, non de mili-
tariis, qui excipiuntur, Azor c. l. Barb. c. l. n. 103.*

CCC L. Per Regulam IV. reservantur genera-
liter, omnia Beneficia Ecclesiastica, quæ quicunque
Collectores vel Subcollectores, in quacunque Civitate
vel Diœcesi, fructuum Camera Apostolicæ debito.

rum, durante hoc eorum Officio, obtinebant, & in quibus, seu ad quæ jus tunc eis compete-
bat, de qua videri possunt plura apud *Garc. cit. c. 1. in reg. 4.*

Per Regulam V. reservantur omnia, & singula Beneficia quorumcunque Curialium, quos, dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit, in quovis loco quantumcunque etiam à dicta Curia remoto. Quare hæc regula est ampliatio, seu extensio quedam Constitutionis *in c. Prasentium; & 34. Porro 3. h. t. in 6.* ubi ubicunque moriatur Curialis, etiam ultra duas dietas à Curia Romana, censetur ejus Beneficia reservata, dummodo illam sequendo moriatur, ut habet Glossator in *reg. 5. apud Cochier. n. 1. Azor c. l. in reg. 5.* Ubi ait, hæc regulam etiam in Germania habere locum, eo modo, qui declaratur in Concordatis Germaniæ, de quo infra.

Per Regulam VI. refervantur omnia Beneficia
Cubiculariorum, & Curſorum S. Pontificis: ea de-
bet intelligi de Cubiculariis extra muros, ſeu hono-
ris cauſa nuncupati: nam cæteri, qui familiares con-
tinui & commenſales Papæ dicuntur, jam comprehen-
ſi erant in tertiâ Reg. *Azor c. l. in reg. Cochier ibid in Gl. n. 1.*

CCCLI. Per Regulam VII. referuntur generatim omnes Canonicatus, Præbendæ, Dignitates, Personatus, & Officia in Basilica Principis Apostolorum, S. Joannis Lateranensis, ac B. Mariæ Majoris de Urbe Ecclesiis: nec non Beneficia quæcunque ad collationem, provisionem, presentationem, seu quamvis aliam dispositionem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, à Romana Curia absentium, ratione suorum Episcopatum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium Titulorum, ac Diaconatum spectantia, quando absentia ipsorum duraverit, siue sint Canonicatus, Præbendæ, Dignitates, Personatus, Administrationes, vel Officia, siue cætera Beneficia Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, vacantia, vel vacatura, tam in Urbem, quam in Ecclesiis dictorum Episcopatum consistens, ac de cernit irritum &c.

CCCLII. Ubi notandum primò. Licet Episcopus Urbis Romæ jure ordinario habeat potestatem conferendi Beneficia in Ecclesiis Urbis constituta, specialiter tamen Papa sibi reservavit Beneficia prædictarum trium Ecclesiarum, propter dubium, quod oriret in Beneficiis vacantibus in dictis Ecclesiis: quia cum suos habeant Archipresbyteros, & Decanos, qui sunt Cardinales, potuisset dubitari, an jus conferendi dicta Beneficia in illis vacantiis ad illos pertinere, ideòq; opus fuit declaratione, ne tanquam Cardinales, jure a conferendi sibi competere arbitrentur, *Acord. c. l. in 7. regul. Cochier. ibid. n. 9.*

Notandum secundò. Reservantur hęc Beneficia Cardinalium ablentium à Romana Curia, sine legitima causa: sicut si absint ob servitium Sedis Apostolicę, cum licentia Papę, vel ob residentiam in suis Ecclesiis. *Azor c. l. in reg. 7. §. Quęres. Imò Garcias cit. c. l. in reg. 7. n. 404. Et seqq. Barb. cit. alleg. §. 7. m. 153.* existimant, hęc solum reservari Beneficia vacantia in Ecclesiis Titularibus Cardinalium de Urbe, sive in Diocesisibus sex Episcoporum Cardinalium, quorum Episcopatus sunt annexi Cardinalatibus, & vicini Romę, videlicet Ostiensis, Portuensis, Sabinenfis, Albanensis, Prænестinus, Tusculanus, quorum Officiū est assistere Papę. Unde in dicta regula verbum *Cardinalatus* additur, ad restringendum verbum *precedens* Episcopo.

Episcopatum, ut intelligatur de Episcopatibus Cardinaliticijs: Alij verò Cardinales, qui accidentaliter obtinent Episcopatus, vel Archiepiscopatus, non ratione Cardinalatus, & ordinariè absunt à Cùria Romana, & in suis Ecclesijs resident, non comprehenduntur sub hac Regula; *Cochier. in reg. 7. n. 12. Barb. cit. alleg. n. 128.* Notandum tertio. Decretum irritans appositum in fine cit. reg. 7. refertur non solum ad omnia contenta in hac regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes, *Garc. c. l. n. 407. Cochier c. l. num. 13; lit. C. Barb. c. l. n. 138.*

CCCLIII. Per vii r. Regulam, quæ est Clementis VIII. reservantur dispositioni Papæ omnia Beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia, in singulis mensibus Januarij, Februarij, Aprilis, Maij, Julij, Augusti, Octobris, & Novembris, usque ad Papæ beneplacitum voluntatis, extra Romanam Curiam, aliàs quam per resignationem quocunque modo vacaturæ, ad collationem, præsentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcunque Collatorum & Collatricum secularium, & quorumvis Ordinum Regularium (non tamen S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam, & quocunque alios initis comprehensorum) quomodolibet pertinentia. Voluit autem Papæ in supplicationibus seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis Beneficijs tunc vacantibus, etiam motu proprio, sunt, de mense, in quo vacaverint, fieri mentionem, aliqui gratias nullas esse. Consecutiones verò etiam immemorales optandi maiores & pinguioribus præbendis, nec non privilegiis (etiam in limine erectionis concessa) quibuscunque & quomodolibet etiam sub quibuscunque Clausulis derogatorijs & irritantibus concessa, vult adversus reservationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Papæ Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, quamdiu in Ecclesijs aut Diocesis suis personaliter resederint, tantum de omnibus, & quibuscunque Beneficijs Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, secularibus, & regularibus, ad liberam ipsorum duntaxat: non autem aliorum cum eis dispositionem, vel præsentationem, vel electionem, non etiam cum consilio, vel consensu, seu interventu Capitulorum, vel aliorum, aut aliàs pertinentibus mensibus Februarij, Aprilis, Junij, Augusti, Octobris & Decembris, extra Curiam ipsam, vacare contigerit (dummodò aliàs dispositioni Apostolicæ reservatæ, vel affectæ non fuerint) liberè disponendi facultatem concessit. Ac etiam voluit, ut si ipsi in collatione, aut alia dispositione Beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Januarij, Martij, Maij, Julij, Septembris, & Novembris, vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, reservaverit) seu etiam aliorum dispositioni suæ, & dictæ Sedis aliàs quomodolibet reservatorum, vel affectorum sese intromiserint, aut quò minus provisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo præstiterint, usu & beneficio prædictæ facultatis eo ipso privati existant: ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficijs, illius prætextu, deinceps faciendæ, nullius sint roboris, vel momenti. Illi verò, qui gratiam prædictæ alterationis acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes litteras manu propriâ subscri-

ptas, sub quoque sigillo munitas, & in sua quisque Civitate, vel Diocesi datas declarare, & litteras ipsas huc ad Datariam Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus receptis, & cognitis, tunc demum, & non antea, uti incipiant gratiâ supra dictâ: decernens sic in prædictis omnibus, per quoscunque &c. judicari debere, ac irritum &c.

CCCLIV. Porro circa primam partem hujus Regulæ octavæ, in qua reservantur omnia Beneficia vacantia in octo mensibus, curata, & non curata, secularia, & regularia, electiva & patronata, sive spectent ad provisionem virorum, sive mulierum, tam secularium, quam regularium, & quomodocunque vacantia: præterquam per resignationem vel in Romana Curia, vel quæ sunt comprehensa sub Concordatis. Notandum primò, sub hac regula comprehendi solum Beneficia propriè & strictè dicta; non autem manualia, sive ad nutum revocabilia, sive sint secularia, sive regularia; quia non sunt, strictè loquendo, Beneficia, neque vacant, si perpetua non sint; Papa autem non reservat, nisi Beneficia vacantia, *Garc. cit. c. 1. n. 510. Cochier in reg. 8. Cancellar. in Gl. num. 15. Barb. in cit. alleg. 57. n. 141. Palao tr. de Benef. dis. 2. punc. 22. §. 1. num. 1.* Neque etiam per hanc regulam reservata censentur Beneficia de mensa Episcopali, aut Capitulari, aut Abbatiali, cui sunt perpetuò incorporata; ita, ut nunquam vacent: in dicta autem regula solum reservantur Beneficia vacantia, aut vacatura, *Cochier c. l. n. 16.* Neque etiam hac comprehenditur Commenda, sive temporalis, sive etiam perpetua; quia etsi per obitum Commendatarij cesset Commenda; non tamen vacat per eius obitum, sed semper ut prius, *Cochier c. l. num. 10.* Porro quamvis in hac regula reserventur Beneficia quorumcunque Ordinum, non tamen eà comprehenduntur Prioratus, & Prælatûræ regulares Ordinum Mendicantium; quia non sunt perpetui, *Cochier c. l. in Gl. 3. num. 5.* Neque etiam Beneficia regularia Ordinum Militarium, quæ excipiuntur specialiter in 3. Reg. Cancellar. adeoque sub generali reservatione non comprehenduntur. Item non comprehenduntur hac regula Canonici Doctores & Magistrales, qui conferendi sunt per concursum, *Cochier in cit. reg. 8. in Gl. 4. n. 3. Barb. c. l. n. 178.* Neque Beneficia consistencia in Ecclesia non numerata, in qua non est certus numerus Canonicorum, vel aliorum Beneficiorum, sed juxta quantitatem fructuum, Beneficia, sive Præbendæ crescunt, & augentur: non enim talia Beneficia morte Beneficarij vacant, sed extinguuntur, & supprimuntur, c. *Dilecto; 25. §. Præterea h. t. Cochier in cit. reg. 8. in Gl. 4. n. 8.* apud quem plura de hoc videri possunt.

Notandum secundò. In dubio, si non constet, quo mense Beneficium vacaverit, num in Apostolico, an Ordinario, etiam factâ indagatione; pro Ordinario est præsumendum, si hic Papam prævenit, & prius contulit Beneficiû; & si non constet, quis prævenit, bene uterque provisus est in possessione, probabilius est pro Ordinario præsumendum, & ab hoc provisum esse præferendum; quia Ordinarius habet suam intentionem fundatam in jure communi, juxta quod provisio omnium Beneficiorum suæ Diocesis ad eum spectat; dummodò non sint reservata: quo jure privati non debet, quamdiu non constat de reservatione facta.

Aliud est, quando Papa non speciali jure reservationis, sed generali jure ordinario concursus cum inferioribus Collatoribus ordinatis, intendit providere, tum enim in dubio, quis præveniat, proviso Papa præferenda est provisioni Ordinarii inferioris, propter Pontificis auctoritatis prærogativam, c. si a Sede, §. h. in c. Garc. c. l. n. 527. & seq. Palao cit. par. 22. §. 2. num. 3. Imò probabilius est, etiam si Papa præveniat collationem Ordinarii, & provisos Papæ sit in possessione Beneficii collati, adhuc præferendum esse provisu ab Ordinario: nam quando constare non potest, in quo mense Beneficium vacaverit, præsumptio juris stat pro Ordinario, ideòque onus probandi transferatur in adversarium existentem in possessione. Confirmatur, quia hoc casu Pontifex solum intendit conferre jure reservationis: ergo, si de illa non constet, nullum est jus acquisitum in Beneficium proviso Apostolico, adeòque tanquam provisu sine vero titulo est repellendus, Garc. c. l. num. 330. & Palao c. l. num. 5.

Notandum tertio. Hæc regula VII. reservationis (sicut & aliæ) non est perpetua, sed personalis, ac temporalis, & expirat morte Papæ, illius Conditionis, ut patet ex verbis illis: usque ad suam voluntatis beneplacitum, quod morte disponentis finitur. Unde Sede vacante, cessat omnis reservatio mensium, ita, ut Episcopi liberè possint conferre omnia Beneficia vacantia in omnibus mensibus, idque donec novus Papa fuerit electus, usque Regulas Cancellariæ denuo publicaverit, quod solet facere postridie suæ electionis, Garc. cit. c. l. n. 643. Barb. c. l. n. 190. & 192. Cochier. in Comment. in reg. 8. n. 18.

Notandum quarto. Beneficia existentia in Curia Romana, ibique vacantia non continentur sub hac reservatione; quia jure communi illorum collatio spectat ad Papam, tanquam Romanum Episcopum, in quocunque mense vacent: neque etiam alibi existentia, sed vacantia in Curia Romana; quia per hanc regulam reservantur solum Beneficia vacantia, extra Curiam Romanam: quæ enim in illa vacant, non egent reservatione hujus regulæ, quia semper & in quocunque mense vacant; jam sunt reservata jure communi, c. 2. h. n. in 6. adeòque fortiori reservatione in Corpore Juris contenta, Barb. c. l. n. 193. Palao cit. §. 3. num. 2.

CCCLV. Notandum quinto, per hanc regulam reservantur Beneficia, quocunque modo vacatura, sive de jure & facto simul, sive de jure tantum, sive de facto tantum, Garc. c. l. n. 547. & seq. Barb. c. l. n. 195. Excipitur, si vacent per resignationem; & quidem generaliter, & indistinctè, sive sit resignatio pura, seu simplex, sive conditionalis, vel in favorem tertij, ut censet Cochier in reg. 8. Gl. 7. n. 3. Verum probabilius videtur, quod hic excipiantur tantum Beneficia, quæ vacant per resignationem puram, seu simplicem, quæ in manibus Ordinarii fieri potest: nam vi hujus Regulæ, reservantur Beneficia quocunque modo vacatura, extra Romanam Curiam aliter, quam per resignationem: sed extra Curiam, non potest vacare Beneficium per resignationem conditionalem, & in favorem, quæ sit coram Papa, juxta Constitut. LVIII. Pij V. sed solum per resignationem puram & simplicem, quia hoc solum Ordinarius potest admittere, & Beneficium vi illius vacans conferre; ergo de illa sola

regula hæc est intelligenda, Garc. c. l. n. 542. Palao c. l. n. 5. n. 5. contra Gonzales. Excipi tamen etiam debent Beneficia vacantia per resignationem ex causa permutationis, tum quia in hac Beneficia verè resignantur pure, & non in favorem, c. un. de rer. perm. in 6. & Clement. 1. eod. tum quia Ordinarius potest has permutationes admittere, Garc. c. l. num. 543. Hinc fit, quod possit quis in quolibet mense Beneficium aliàs non reservatum resignare in mensibus Ordinarii pure, vel ex causa permutationis; cum vacans ex hoc titulo non sit reservatum, Garc. c. l. n. 542. Palao c. l. n. 7.

Notandum sexto, sub hac regula comprehenduntur, non solum Ordinarii Collatores, quales sunt Episcopi in suis Diocesisibus; sed etiam Extraordinarii, quibus comperit collatio ex privilegio, vel jure speciali: omnia enim ea Beneficia reservantur, nisi sint juris patronatus, laicalis aut mixti, Garc. c. l. num. 620. Barb. c. l. num. 258. Item numero Collatorum comprehenduntur etiam Præsentatores, Electores, & alij Proviores; ut patet ex eo; quia in hac regula præmittitur reservatio Beneficiorum pertinentium ad collationem, præsentationem, electionem, &c. Garc. c. l. num. 621. additur, & collationem, quia licet regulariter masculinum contineat in se femininum, majoris tamen explicationis gratia, & ut omnis dubitandi occasio tolleretur, additum est verbum collationem: licet enim femininè de jure non possint conferre Beneficia, potest tamen ex privilegio Apostolico hoc jus eis competere, Garc. c. l. num. 622.

Notandum septimo. Excipiuntur ab hac regula Cardinales, respectu quorum nulli menses sunt reservati: quæ tamen exceptio intelligenda est, de Cardinalibus Ordinariis Collatoribus tantum, ut de Cardinalibus Episcopis residentibus in suis Diocesisibus; non autem de aliis Cardinalibus, etiam Legatis de Latere, in suis Provinciis degentibus; cum Papæ intentio tantum fuerit non afferre præjudicium Cardinalibus in sua ordinaria collatione, sive residuant in Curia, sive non, sed in suis Diocesisibus, Garc. c. l. n. 624. & seq. Cochier in reg. 8. Gl. 10. n. 4. & 5. Excipiuntur item ab hac regula, Reges, & Principes, qui ex privilegio Sedis Apostolicæ conferunt Beneficia: hi enim in generalibus reservationibus non comprehenduntur, nisi expressa de illis mentio fiat, idque propter excellentiam illorum, Garc. c. l. n. 619. & Gonzal. Denique excipiuntur etiam Beneficia, quæ vigore Concordatorum initorum cum Sede Apostolica, liberè providentur, & reservata non sunt, de quo plura §. seq.

Notandum quinto. In impetratione Beneficiorum debet fieri mentio mensis, in quo tale Beneficium vacavit, ut Papa sciat, an vacatio contingerit in mense reservato, vel ordinario: nam Papa non intendit præjudicare Ordinariis Collatoribus in suis mensibus: debet autem exprimi mensis vacationis dispositivè, ut ait regula, id est, affirmativè, & absolutè, non dubitativè, Garc. c. l. num. 655. & seq.

CCCLVI. Ceterum deveniendo nunc ad secundam partem dictæ Regulæ VIII. quæ agit de gratia alternativa, sive alternis mensibus conferendi Beneficia Episcopis concessa. Notandum primo, tam

iam concessam esse solis Episcopis, non autem alijs Episcopo inferioribus Collatoribus, sub conditione residentie in suis Ecclesijs, vel Diocesis: cum enim Ordinarij, seclusâ hac gratiâ, solum liberè providere possint de Beneficijs alijs non reservatis vacantibus in IV. mensibus, Martio, Junio, Septembri, & Decembri, per hanc gratiam alternativam conceduntur illis sex menses alterni, ex quibus duo menses, Martius & September, antea non erant reservati Pontifici: nunc autem sunt reservati per alternativam. Ex quo infertur, quod si Ordinarius resideat, siue non, possit providere Beneficia vacantia in mense Junij & Decembris; quia, cum hi duo menses neque nunc sint, vi alternativæ, neque olim erant reservati Pontifici, Ordinarij in illis provident, non vi alternativæ, sed ex jure communi antiquo, cui per alternativam non est derogatum, quo jure poterat in quatuor mensibus Ordinarius providere; etiam si non resideret. Quare licet in alternativa, prædicti duo menses, Junius & December, denuo concedantur Ordinarijs, simul cum alijs quatuor mensibus, itaque annektatur obligatio residendi, ut alternativæ locus sit: non tamen cogitur adversarius uti facultate gratiæ alternativæ, sed potest adhuc uti eâ, quæ jure antiquo Ordinarijs concessa fuit, sine obligatione residendi, *Garc. cit. c. 1. n. 506. Palao cit. dis. 2. p. 23. §. 1. n. 3. & 4.*

Notandum secundò. In gratia alternativâ illa solum Beneficia comprehenduntur, quæ ad liberam Episcopi collationem pertinent: nam Beneficia, quæ Episcopus conferre non potest sine consensu, consilio, vel interventu Capituli, vel non nisi ad præsentationem, vel electionem alterius, non continentur sub alternativa; quia talis collatio non est libera, quippe, quæ non pendet à collatione solius conferentis: quare ea provideri possunt solum in quatuor mensibus ordinarijs, Martio, Junio, Septembri, & Decembri; perinde, ac si alternativa acceptata non esset, *Garc. c. l. n. 475. Palao c. l. §. 3. n. 1. & 9. Cochier in reg. 8. Gl. 2. n. 2.* Unde gratia ista alternativâ concessa Episcopis residentibus, non habet locum in Germania; Episcopi enim Germaniæ, licet in Ecclesijs suis resideant, passim non habent jus conferendi Canonici Ecclesiæ Cathedralis, nec quidem in alternis mensibus; illorum enim collatio in mensibus ordinarijs, seu non Pontificijs, ex consuetudine, vel privilegio, vel statuto, aut alio jure speciali pertinent ad Capitula Cathedralia. Nam quamvis de jure communi, provisio dignitatum & Canoniciatum in Cathedralibus pertineat simul ad Episcopum, & Capitulum; tamen ex speciali jure vel consuetudine, potest ea pertinere ad solum Episcopum, vel è converso, ad solum Capitulum, *Cochier in cit. Reg. 8. Gl. 16. n. 3. 4. & 5.*

Notandum tertio. Gratia alternativâ acceptata, & recognita à Dataria cessat primò. Si ad alium Episcopatum quis sit translatus; quia acceptatio solum facta est, quoad Episcopatum prius obtentum, *Garc. c. l. n. 484.* Secundò, per renunciationem illius, si à Papa acceptetur, quamvis illam non teneatur acceptare, si causæ legitimæ renunciationis non allegentur, *Garc. c. l.* Tertiò, per mortem Pontificis, per quam expirant omnes Regulæ Cancellariæ.

Tomus III.

Quartò, si Episcopus se intromittat in provisione Beneficiorum, quæ per hanc regulam, vel alias Papæ sunt reservata, ut habetur in textu, ubi dicitur, quod eo ipso usu & Beneficio dictæ facultatis alternativæ privati existant; adeoque tunc alia sententia declaratoria, *Garc. c. l. n. 148. Cochier in reg. 8. Gl. 2. num. 1. & seqq.* Porro sublata gratiâ alternativâ, statim iterum habet locum reservatio, quoad menses Februarij, Aprilis, Augusti, & Octobris, qui semper sunt menses Apostolici, seu Pontificij, seclusâ alternativâ, *Cochier c. l. num. 7.* Plures alias Regulas Cancellariæ adfert *Cochier in suo Commentar. in has regulas*, quæ apud ipsum explicatæ legi possunt; nobis sufficiat in præsentî præcipuas attulisse.

§. V.

De provisionibus, & reservationibus factis per Concordata Germaniæ.

CCCLVII. Inter Papam Nicolaum V. per ejusdem Legatum de Latere ex una parte, & Imperatorem Fridericum III. & Principes Germaniæ Ecclesiasticos, ac Sæculares, ex altera, inita sunt Concordata Anno M. CCCCLVIII. xiv. Calendas Aprilis, ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ etiam per eundem S. Pontificem in Constitutione, quæ incipit *Ad sacram Petri Sedem*, auctoritate Apostolicâ sunt confirmata, & approbata. In hac Constitutione inprimis Pontifex dispositioni suæ reservat Ecclesias, & Beneficia Ecclesiastica, quorum provisio, siue collatio Sedi Apostolicæ per *Extravag. Constitutionem Execrabilis Joannis XXII. & Extravag. Ad regimen, inter communes*, cujus Auctor est Benedictus XII. quæ jam supra n. 340. est allata, & posita, eaque inserta est Concordatis Germaniæ; adjectis tamen quibusdam modificationibus, seu limitationibus. Et inprimis quidem in dicta *Extravag. Ad regimen*, Beneficia etiam vacantia per muneris consecrationis suspensionem reservantur, non item in Concordatis Germaniæ. Secundò. In his non reservantur illa Beneficia, quibus Joannes XXII. Antecessor Papæ Benedicti XII. manum apposuit, qui plus, quam centum annis, ante Nicolaum V. erat mortuus; adeoque nullus amplius erat superstes ex illis, de quorum Beneficijs Joannes XXII. aliquid disposuerat. Tertiò. In *Extravag. Ad regimen* indistinctè reservantur Beneficia Officialium Sedis Apostolicæ vacantia per illorum obitum. At verò in Concordatis id restringitur ad tempus, quamdiu ipsi Beneficia actualiter tenent, ac proinde non reservantur illa Beneficia, quæ ante susceptum Beneficium, aut post illud depositum, tenebant, cum morentur. Quartò. In *Extravag. prædicta* inter Officiales absolute ponuntur Commensales, & quilibet alij Capellani Pontificis; At verò in Concordatis ponuntur Officiales quidam certo numero, videlicet Officium Vicecancellarij, Camerarij, septem Notariorum, Auditoris litterarum contradictarum,

rum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, & XXIV. Pœnitentiariæ ejusdem Sedis, & XXV. Abbreiatorum: nec non verorum Commensalium Papæ, & aliorum XXV. Capellanorum Sedis ejusdem in Epitaphio (hoc est, Syllabo, seu Albo Curialium) descriptorum. Quintò. In Concordatis reservantur Papæ Ecclesiæ, aut Beneficia quæcunque, & qualiacunque, auctoritate Litterarum Apostolicarum, immediate collata, sive conferenda in posterum, præterquam si virtute gratiæ expectativæ assecutio fiat: in *Extravag.* verò *Ad regimen* non habetur vox immediate, neque sequens illa exceptio: quæ in Concordatis Germaniæ fortè ideò addita fuit, ne Ordinarij Collatores nimium gravarentur, si non possent Beneficia vacantia, per assecutionem pacificam alterius Beneficij incompatibilis, virtute gratiæ expectativæ, alicui collati, alijs liberè conferre. Ipsi verò *Extravag. Execrabilis Ioannis XXII.* nulla est adjecta modificatio in Concordatis Germaniæ. Porro reservatio Ecclesiarum, & Beneficiorum facta in *Extravag. Ad regimen*, prout extat in *Corporè Juris inter communes*, solum est temporalis, & expiravit per mortem Papæ Benedicti XII. Auctoris ejusdem, ideòque illa Extravagans renovari solet per regulam Cancellariæ Apostolicæ, quando novus Pontifex eligitur. At verò per Concordata Germaniæ sunt perpetuò reservata Sedi Apostolicæ, sicut ipsa Concordata sunt perpetua, & non expirant morte Papæ. Additur verò, in dicta Constitutione, Decretum irritans, si secus à quoquam super præmissis scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id ipso jure irritum esse.

§. Item placet nobis.

CCCLVIII. In hoc §. Papa Nicolaus V. concedit primò, ut in Metropolitanis, & Cathedralibus, etiam immediate non subjectis Sedi Apostolicæ Ecclesijs, & in Monasterijs immediate illi subjectis, si ante electiones Canonice: (juxta c. *Quia propter*; 42. de elect. junct. c. *Cum expedit*. 29. eod. in 6.) quæ ad dictam Sedem pro obtinenda confirmatione, intra tempus præfinitum à Nicolao III. in c. *Cupientes*; 16. de elect. in 6. (ubi electio statuitur mensis, post consensum ipsius, vel habitam de electione notitiam, ad arripiendum iter, & quam primùm commodè fieri potest, ad comparandum coram Sede Apostolica, prout ut fusiùs ibid. continetur.) Quodd si dictæ electiones, post lapsum tempus præfinitum, Pontifici præsentatæ non fuerint: vel si præsentatæ, deprehendantur non fuisse Canonice, ipse Pontifex Ecclesijs providebit: si autem fuerint Canonice, eadem confirmabit: nisi ex rationabili, & evidenti causa, ac de Cardinalium consilio, de digniori, & utiliori persona duxerint providendum. Curabit autem Pontifex, ut confirmati, vel per ipsum provisi Metropolitanis suis, & alijs præstent debita jura, & alia, ad quæ de jure tenentur. At verò in Monasterijs Sedi Apostolicæ immediate non subjectis, & alijs regularibus Beneficijs, pro quorum confirmatione, seu provisione ad dictam Sedem non solet recurri, electi, sive providendi provisione, & provisione ad Curiam Romanam venire non tenebuntur, ipsaque Beneficia regularia sub expectativis gratijs non cadunt. In illis autem Monasterijs, pro quibus ad Romanam

Curiam recurri, seu venire solet, Pontifex electos, aut providendos, non aliter confirmabit, vel providebit, quàm suprà de Ecclesijs Cathedralibus dictum est. Denique de Monasterijs Monialium non disponet Papa, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes.

CCCLIX. Pro explicatione eorum, quæ hætenus dicta sunt. Notandum, per Concordata Germaniæ non omnes Ecclesiarum, vel Beneficiorum reservationes Papales sublatae sunt, sed ea tantum, quibus Concordata specialiter, & expresse derogant, cæteris salvis, & in suo vigore manentibus. Sic v. g. per Regulas Cancellariæ reservantur S. Pontifici omnes Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesiæ, item Monasteria, & Prælatuæ: huic autem reservationi derogatur per Concordata Germaniæ, quatenus in ijs decernitur §. *Item placet*, ut in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs etiam non immediate subjectis Sedi Apostolicæ, & in Monasterijs immediate eidem subjectis, Canonice electiones fiant, & confirmatio à Papa petatur, intra tempus constitutum, in c. *Cupientes*; 16. de elect. in 6. in quo discessum fuit à Jure communi antiquo, quo Episcopus, ab Archiepiscopo confirmabatur, c. *Cum dilectus*; 32. de elect. Verumtamen hoc non obstante, si Episcopatus, vel Prælatuæ aliqua in Curia Romana vacet per obitum Episcopi, vel alterius Prælati, sive secularis, sive regularis, libera provisio ad S. Pontificem spectat, propter Extravagam *Ad regimen*, cui per Concordata, quoad hoc, non est derogatum, ut refert Georg. Branden. Canonici Augustanus qu. 6. Super Concordatis Germaniæ; nu. 5. & 6. Similiter, si Episcopus, vel alius Prælatuæ secularis, vel regularis, Cardinalis factus, etiam extra Curiam Romanam mortuus sit, Capitulum non potest eligere, sed libera provisio novi Episcopi ad Papam pertinet, vigore dictæ Extravag. *Ad regimen*, in qua Papæ reservantur Episcopatus, & Prælatuæ, aliæque Beneficia vacantia per obitum Cardinalis, vel alterius Officialis Sedis Apostolicæ, etiam extra Curiam, ubicunque decedat. Item Ecclesiæ Cathedrales, Monasteria, dignitates, & Beneficia omnia, quæ vacant per depositionem, privationem, vel translationem, auctoritate Sedis Apostolicæ, factam: sicut, & ea, ad quæ aliqui in concordia, vel discordia electi, seu postulati sunt, si electio eorum cassata, vel postulatio repulsa, aut renunciatio ab ijs facta, & admissa per eandem Apostolicam auctoritatem fuerit, sunt reservata libera dispositioni Papæ, vigore dictæ Extravag. *Ad regimen*. Cui etiam, quoad ad hoc, nihil est derogatum per Concordata Germaniæ: imò ea Constitutio etiam inserta fuit ipsis Concordatis, & est pars illorum. Præterea, si Decanus Ecclesiæ Cathedralis, vel Canonicus in Episcopum eligatur, ejus Decanatus, vel Canonicatus, aliæque Beneficia vacant in Curia, seu Papæ sunt reservata, juxta eandem Extravag. *Ad regimen*, & Concordata Germaniæ, quibus illa est inserta in princ. §. *Rursus*; ubi dicitur, quod Monasteria, Prioratus, Dignitates, Decanatus, Personatus, Administrationes, Officia, Canonici, aliæque Beneficia Ecclesiastica, secularia, & regularia, cum cura, & sine cura, etiam si electiva sint, vel alio modo provideantur, quæ tempore promotionis suæ obtinebant, vacant per promotionem à Papa factam.

factam ad Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum regimina, seu Prælaturas. Non tamen inducitur vacatio Beneficiorum prius habitorum, antequam electus confirmationem à Papa acceperit, & possessionem pacificam adeptus sit, ut docet *Garc. p. 1. de Benef. c. 6. n. 5. Laym. l. 4. tract. 2. c. 11. n. 1. §. Secundo reservat*; & satis constat ex *cit. Extravag. Ad regimen*. Quin imò generatim omnia Beneficia vacantia aut imposterum vacatura per affectationem alterius incompatibilis, auctoritate Apostolica facta, sunt reservata Papæ; juxta *cit. Extravag. Ad regimen*; §. Rursus in fine. & docet *Garc. cit. p. 1. c. 5. n. 5. 1. & 2. Laym. c. l.*

CCCLX. Porro ex dictis decidi potest Quæstio non ita pridem in his partibus multum agitata: an scilicet, si Episcopus Germaniæ Episcopatum in manus Papæ resignet, & resignatio ab eodem sit acceptata, electio novi Episcopi spectet ad Capitulum Cathedralē, vi Concordatorum Germaniæ; an verò hoc casu ad Papam provisio pertineat, & que sit reservata? Prius nonnulli opinati sunt, dicentes per sequentem §. *Item placet*, modificari & limitari immediate præmissa in *Extravag. Ad regimen*, ibidem inserta. Sed contra est, vel per §. *Item placet*, modificatur *Extravagans Ad Regimen*, quoad omnes casus ibi expressos, vel quoad aliquos tantum, v. g. quoad resignationem Episcopatus factam coram Papæ, & ab eo admissam, uti isti volunt. Non primum; quia sic nulla omnino esset reservatio facta à Papa in Concordatis; adeoque frustra illis inserta esset illa Constitutio, cum tamen Papa Nicolaus V. in princ. ibi præmittat: *Placet nobis super Ecclesiarum & Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque provisionibus, uti iuris scripti reservationibus, & Execrabilis, & Ad regimen Constitutionibus modificatis, ut sequitur*; ergo non potest dici, quod nullus casus ibi expressus sit reservatus Papæ, sed omnes excipiantur à reservatione per §. *Item placet*, immediate sequentem. Sed neque secundum dici potest; quia cum omnes casus ibi expressi & reservati ponantur eodem verborum contextu, & pari modo, dicantur reservari: non est ulla ratio; cur iste potius casus, v. g. resignationis à Papa admisse, dicatur modificari per *cit. §. Item placet*, quam alij immediate præcedentes, & sequentes; ergo nec potest dici, quod quoad aliquos tantum casus fiat in illo §. modificatio; sed necessario dicendum est in §. *Item placet*, solum concedi Capitulis Cathedralibus electiones Canonicas, præter casus in *Extravag. Ad regimen* immediate præcedente exceptos, & expressè ibi reservatos Papæ, cum quibusdam modificationibus illius Extravagantis; prout continetur in Corpore Juris, de quibus supra. His addendum, quod cum in *cit. §. Item placet*, nulla contineatur clausula, nec specialis, nec generalis derogatoria præcedentium; gratis & sine omni fundamento asseritur per illum §. modificari, seu à reservatione excipi aliquos casus reservatos, vel aliquem in *Extravag. Ad regimen*; immediate præcedente.

§. De Cæteris, in Concordatis ibidem.

CCCLXI. In hoc §. concedit idem Pontifex Nicolaus V. ut de cæteris dignitatibus & Beneficiis quibuscunque, sæcularibus & regulatibus vaca-

turis (majoribus dignitatibus post Pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis Ecclesiis exceptis) ultra reservationes prædictas (videlicet in *Extravagantibus Execrabilis, & Ad regimen*, quæ Concordatis sunt insertæ) jure ordinario provideatur per Collatores inferiores, ad quos aliæ collatio seu provisio pertinet; ita quidem, ut si dignitates & Beneficia vacant in mensibus alternis, numerum parem ferè habentibus, videlicet in Februario, Aprili, Junio, Augusto, Octobri, Decembri, per nullam aliam reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, auctoritate Apostolicâ, sub quacunque verborum forma factam, vel faciendam Pontifex impediat, quò minus de illis liberè disponatur per illos, ad quos collatio, provisio, præsentatio, electio, vel quævis alia dispositio pertinet, non obstantibus aliis reservationibus: (præter præmissas, quæ scilicet continentur in Concordatis) aut dispositionibus contrariis quibuscunque. Beneficia verò vacantia in Januario, Martio, Majo, Julio, Septembri, Novembri, speciali dispositioni Sedis Apostolicæ manent reservata. Si autem non apparuerit, intra tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficij, quod alicui de illo (vel de illis Beneficiis reservatis Papæ in prædictis mensibus) Apostolicâ auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antè, Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinet, de illo liberè disponere poterit. Denique, ut hæc Ordinatio collationum Beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per Germaniam publicari, & omnes, qui eâ gaudere voluerint, tempus congruum habeant, eam acceptandi; vult Pontifex, ut ex parte Sedis Apostolicæ à Calendis Junij Anno M. CCCCLXVIII. proximè futuri, ipsa currere incipiat, nisi in futuro Concilio, de consensu dictæ Nationis, aliter fuerit ordinatum.

CCCLXII. Pro intellectu hujus §. Notandum primò. Licet aliàs sub generali concessione, aut mandato Papæ, ut aliquibus provideatur de Beneficiis quibuscunque, non comprehendantur Beneficia curata, juxta *c. Cum in illis*; 16. in princ. h. r. in 6. Nihilominus tamen, vi Concordatorum Germaniæ, possunt Ordinarij Collatores in alternis mensibus sibi concessis, & propriis, conferre Beneficia etiam curata, sicut potest ipse Papa in mensibus suis Pontificiis: cum Ordinariis Collatoribus simili modo concessa sit gratia alternis mensibus conferendi quæcunque Beneficia in ijs vacant (exceptis illis, quæ in ipsis Concordatis reservantur Papæ) quæ ipse Papa confert, alioquin alternativa illa gratia, ex parte Collatorum Ordinariorum, foret manca, & hi non æquale jus haberent, quod Papa: cum tamen in Concordatis & compositionibus æqualitas servanda sit inter partes, nisi aliquid specialiter reservetur, vel excipiat. Quare per Concordata Germaniæ, imitatum *cit. c. Cum in illis*; ut non habeat locum in gratia alternativa, etsi locum habeat, si Papa in Germania, extra alternativam alicui generatim concederet facultatem conferendi quæcunque Beneficia, vel mandaret provideri alicui de quibuscunque Beneficiis: non enim in tali concessione, vel mandato censentur comprehensa esse Beneficia curata. Porro etiam in alternis mensibus,

bus, tam Papa, quam Ordinarij, rarius conferunt Beneficia curata; quia plurima ex illis pertinent ad Jus patronatus laicorum, cui per generalem concessionem conferendi Beneficia non derogatur.

Notandum secundò. In dictis Concordatis §. *De ceteris*; excipiuntur à gratia alternativa Ordinariis Collatoribus facta, majores dignitates, post Pontificales, seu Episcopales, in Ecclesiis Cathedralibus, & principales, seu præcipue in Collegiatis Ecclesiis, quales sunt in Germania Præposituræ, in quibusdam verò Ecclesiis Decanatus Cathedralis, ac proinde alternativa provisio locum non habet in prædictis dignitatibus maioribus, sed ex semper sunt, & manent reservatæ Sedi Apostolicæ, etiam si vacent in mensibus Ordinariorum: quamvis aliquæ Ecclesiæ Indultum habeant à Sede Apostolica eligendi Præpositum, ut Ecclesia Metropolitana Salisburgensis, & Augustana Cathedralis, Laym. in cit. c. 11. n. 1. in princ.

Notandum tertio. Si vacante per obitum Beneficio, in mense aliquo Pontificio, illud Papa non conferat, intra tres menses, numerandos à die, in quo vacatio cognita est, in loco Beneficij, tunc devolvitur potestas, seu jus conferendi illud Beneficium ad Collatorem Ordinarium, juxta Concord. Germ. §. *De ceteris*; ita tamen, ut locus sit præventioni, id est, si Papa, si Episcopus, aliùve Collator inferior præveniat, prius conferendo, eius collatio rata erit, & valida: ac proinde, si Papa prius conferat, etiam post tres menses Beneficium, quod vacabat in mense aliquo Pontificio, vel etiam in mensibus Ordinariis concessis, eius collatio præferetur collationi Ordinarij: Papa enim cum omnibus Ordinariis concurrat: non obstantibus Concordatis Germaniæ, quæ non impediunt collationes Papæ, etiam in mensibus Ordinariorum per concursum, sed solum tollunt gratias præventivas, quas olim habebant expectantes, Branden. q. 6. super Concordat. Germ. num. 18. Cochier in Reg. Cancellar. 8. in Gl. 1. n. 5. & 16. Idemque docet de Legatis à Latere cit. loc. n. 15. & Branden c. l. q. 12. n. 20. quod concurrant, sicut Papa, cum quibuscumque Ordinariis in sua Provincia; ac proinde possint conferre Beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum, etiam in Germania, quamvis non soleant, sed contenti sint reservationibus mensium Papalium, sicut nec ipse Papa solet.

CCCLXIII. Notandum quarto. Id quod statutum habetur in cit. §. *De ceteris*; videlicet, si vacante aliquo Beneficio in mensibus Pontificiis, non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficij, quod alicui de illo, Apostolicâ auctoritate, provisum fuerit: id non ita intelligendum est, quasi intra tres menses à die notæ vacationis Beneficij, per obitum v. g. Canonici, vel alterius Beneficiati, in ipso loco Beneficij, v. g. Augustæ apparere, si constare debeat, esse alicui Romæ de Canoniatu, vel Beneficio tali provisum; ac proinde posse Ordinarium Collatorem, nisi ante finitos tres menses, nuncium de provisione Romæ facta acceperit, eiusmodi Beneficium vigore Concordatorum conferre; quantumvis Pontifex de illo, ante elapsos tres menses, Romæ disposuisset. Sed id ita intelligendum est; prout declaravit Grego-

rius XIII. in Bulla Anno M. D. LXXVI. quæ incipit: *Quæ in Ecclesiam DEI*, ut verba illa: in loco Beneficij, cum verbis; notæ vacationis, quæ protinus antecedunt; non autem cum verbo Apparuerit, coniungi, & ad illa priora duntaxat: non ad hoc posterius referri debeant: ita, ut sufficiat saltem alicubi, id est, Romæ apparere, si constare de provisione intra tres menses à Pontifice facta: etsi propter distantiam locorum; quia v. g. provisio Papæ facta est sub finem trimestris, vel propter alia impedimenta, in Germania necdum de illa constare possit; adeoque in loco Beneficij intra trimestre provisio Apostolica publicata non sit, Branden in Collectan. super Concordat. not. 1. n. 6. & 7. & not. 2. num. 4. Quare per alternativam Concordatorum Ordinarij Collatores nihil disponente possunt de Beneficiis in mensibus Pontificiis vacantibus, aut vacaturis, de quibus intra tempus trium mensium à die vacationis, in loco Beneficij, per Romanum Pontificem, qualiscumque gratia, aut dispositio, vel concessio facta fuerit, ut declaravit Gregorius XIII. in cit. Bulla: & quamvis ibidem Pontifex subjungat, ut illi, quibus deinceps gratiæ hujusmodi concedentur, earum concessionum fidem & testimonium, intra tres menses à die notæ vacationis, in loco Beneficij huiusmodi vacantis, vel dictis Collatoribus (id est, Episcopo vel Capitulo) vel in ipso Beneficij loco publicare quocumque modo teneantur: non tamen annullat provisionem à Sede Apostolica obtentam, si hoc omisum fuerit, sed irritas declarat omnes, & quascunque dispositiones, seu provisiones de dictis Beneficiis ab eisdem Collatoribus factas, post publicationem gratiæ, si provisionis Apostolicæ, Branden. c. l. not. 2. n. 5. Cochier. c. l. n. 4.

Notandum quinto. Exceptio de non receptis Concordatis, vel de non usu eorundem, non potest opponi: nec in judicio, nec extra illud, ut fasè probat Branden. c. l. q. 3. & 4. cum illa sint per Principes Germaniæ acceptata, sicque in pacta abiierint, Cochier in reg. 8. Cancell. Gl. 11. num. 12. Deinde SS. Pontifices semper declararunt, & Rota sæpius judicavit, omnes & quascunque provisiones ab Ordinariis contra Concordata attentatas, fuisse nullas, & irritas, ut refert Branden cit. q. 4. n. ult. Adde, quod ubi Concordata non habent locum, ibi procedunt reservationes Regularum Cancellariæ, quæ sunt ampliores, & Ordinariis duriores, quibusve nihil opponi potest, nisi specialia Nationum Concordata, ut notat idem Branden cit. q. 4. n. 43. Sed neque exceptio præscriptionis Concordatis Germaniæ opponi potest, ut bene probat idem c. l. q. 2. quia præscriptio non habet locum, ubi deest titulus, & bona fides, cum possessione: At ij, qui opponere volunt præscriptionem contra Concordata, nec titulum, nec possessionem, nec bonam fidem habere possunt, ut patet tum ex Decreto irritante adjecto Concordatis Germaniæ, ubi in fine Bullæ dicitur, *decernentes irritum & inane: si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari*: Decretum autem irritans inficit titulum, & possessionem, ut docet Parisius l. 6. de resign. benef. q. 5. num. 57. & obligat etiam ignorantes: idque etiam constat ex Constitutione declaratoria super Concordata Germaniæ Clementis VII. edita Anno M. D. XXXIV. Calendis Julij, quæ incipit: *Admonet* nos;

nos; & habetur annexa Concordatis Germaniæ apud Henricum Canisium, ubi Pontifex ait. Declaramus præsentas collationes, & alias dispositiones de quibuscunque Beneficiis Ecclesiasticis Nobis, & Sedi Apostolica reservatis, contra tenorem Concordatorum quomodolibet factas, & in posterum faciendas, nisi fuerint nostræ vel Sedis Apostolicæ auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipsa Beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illos, pro malæ fidei possessoribus, & merè intrusis ab omnibus haberi, & censeri ac fructus per eos ex Beneficiis huiusmodi percipere, & percipiendos, nullo unquam tempore suos facere, sed in utroque foro ad illorum restitutionem obligatos esse &c. & paulò post, & eos nullò unquam tempore Beneficio regularum de annuali & triennali pacifico possessore, gaudere potuisse, aut posse.

§. *Placet similiter nobis; fin. in
iisdem Concordatis.*

CCCLXIV. Denique in hoc §. quædam subiunguntur de Annatis solvendis. Videlicet primò, ut de Ecclesiis Cathedralibus omnibus, & Monasteriis virorum duntaxat, vacantibus, & vacantibus, solvantur pro fructibus primi anni à die vacationis, pecuniæ in libris Camera Apostolicæ taxatæ. Secundò, si quæ Ecclesiæ excessivè taxatæ sint, vult Pontifex eas retaxari, & ut provideatur, ne nimium prægraventur: ad quod sponder se daturum petentibus Commissariis in partibus, qui diligenter inquirent, & retaxent. Tertiò. Taxæ prædictæ, pro mediâ parte infra annum à die habitationis possessionis pacificæ, totius, vel maioris partis, solvantur, & pro alia mediâ parte, intra sequentem annum: & si intra annum bis, vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur, nec debitum huiusmodi (si illud Antecessor non solvit) in Successorem in Ecclesia, vel Monasterio transeat. Quartò. De cæteris dignitatibus, personatibus, officiis, & Beneficiis, secularibus, ac regularibus quibuscunque, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ conferuntur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiæ expectativæ, aut causâ permutationis, quibus nullum onus est impositum) solvantur Annatæ, sive mediæ fructus, juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum, & debitum hoc similiter in Successorem non transeat. Quintò. De Beneficiis, quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, nihil solvatur. Sextò. Duret hæc observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio, de consensu ipsius Nationis, contingat infirmari. Additur dehiñque, quòd in aliis, quæ per Eugenium IV. pro Natione Germaniæ usque ad tempus futuri Concilii Generalis permissa, concessa, vel decreta sunt, ac per ipsum Papam Nicolaum V. confirmata, in quantum Concordatis non obviant, nihil vult hîc, & nunc immutatum, & si in his Concordatis, vel alijs Litteris, Alemannia nominetur, non alia, quam Natio Germanica intelligi debet.

CCCLXV. Notandum primò. Annatæ vo-

cari solent fructus primi anni, qui ex Archiepiscopatibus, Episcopatibus (etiam non exemptis) & Prælaturis immediatè Sedi Apostolicæ subjectis, eidem solvuntur, postquam novus Prælatus electus est, partim ad subveniendum necessitatibus Ecclesiæ Romanæ, & in sustentationem Cardinalium indigentium, & Officialium Curie. Et quidem Annata integra solum solvitur ex Beneficiis Consistorialibus, sive quæ conferuntur consistorialiter, hoc est, in Consistorio Cardinalium, rogatis à S. Pontifice illorum sententiis, qualia sunt Archiepiscopatus, Episcopatus, Prælatura immediatè subjectæ Sedi Apostolicæ, ut sunt in Germania Fuldenfis, Elvacensis, Campidonensis, quorum Prælati sunt Principes Imperij. De alijs verò non Consistorialibus solvitur solum mediâ Annatæ, sive mediâ pars fructuum primi anni, quorum valor sive æstimatio non excedit viginti quatuor ducatos, ut tradit Card. Tuschus, V. Annatæ, concl. 328. Porro hæc Annata solvitur, juxta taxam Camera Apostolicæ, quæ tamen ita moderata est, ut pro Annata integra etiam de Beneficiis Consistorialibus, non petantur integri fructus, sive redditus unius anni, sed ferè quinta pars tantum, ut ex praxi constat: ut si redditus alicujus Episcopatus ascendat ad centum millia florenorum, taxa integræ annatæ erunt circiter viginti millia florenorum, ad quam solvendam conceduntur duo anni, & si intra unum annum duo, vel plures Episcopi eligantur, in eadem Ecclesia: adeoque Sedes sæpius vacet, semel tantum Annata integra solvitur, quæ non solvitur ab Antecessore, Successor non cogitur ad illam solvendam, ut habetur in cit. §. fin.

Notandum secundò. Hodie ex generali consuetudine & stylo Curie Romanæ, omnes Canonici Germaniæ & Hispaniæ non æstimantur in Camera Apostolica, juxta verum Beneficiorum valorem, sed non nisi ad valorem viginti quatuor ducatorum; ideoque de ijs non debent solvi Annatæ, ut notat Branden, l. notat. 2. n. 7. Cochier in reg. Cancellar. 61. n. 21. v. g. si verus valor reddituum annuorum unius Canonici sit mille ducati, in Curia non æstimabitur, nisi viginti quatuor ducatis.

Notandum tertio. De quibusdam Beneficiis, videlicet unitis alijs Ecclesiis, vel Beneficiis, quæ non vacant, solvuntur quindennia, hoc est, singulis quindecim annis una integra Annata, vel mediâ, secundum proportionem Beneficiorum, ut refert Tusch. c. l. Similiter de illis Beneficiis, quæ sublatâ reservatione Pontificiâ, sunt electiva, aut collativa, solvi debent ab Ordinariis Collatoribus quindennia, sive quindenæ, v. g. de Præpositura Augustana, quæ cum vi Concordatorum Germaniæ esset reservata S. Pontifici, per speciale privilegium Alexandri V. facta est electiva.

CCCLXVI. Porro superest una adhuc Quæstio: an S. Pontifex possit derogare Concordatis Germaniæ? Resp. etsi absolute loquendo, ex gravi causa ad bonum publicum pertinente, ijs derogare possit, per plenitudinem potestatis suæ: non tamen id solet: imò nec convenienter facere posset, nisi gravis & extraordinaria causa ad bonum publicum Ecclesiæ pertinens id postuler. Cochier in cit. reg. 8. in Gl. 11. n. 22. Laym. l. 4. tr. 2. c. 10. num. 3. Ratio est, quia Concordata habent vim pacti & contractus, & quidem reciproci: nam Nicolaus V. vicissim promissit in Concordatis, quòd

quod per quancunque aliam (præter prædictas) reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma, per se: vel auctoritate suâ factam, vel faciendam, non impediatur, quod minus in sex mensibus alternis, sibi non reservatis, liberè de Beneficiis disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinet; ergo non potest talia pacta revocare, sine gravissima causa, in præjudicium eorum, quibus jus ex ijs quæsitum est: nam & Princeps pacta inita servare debet, cum sint de jure naturali ac gentium, secundum *Gl. in l. 2. V. Quoties*; *C. de precib. Imper. offerend.*

§. VI.

De Beneficiis reservatis, ex Indulto Pontificio, Romanorum Imperatori per Preces Primarias.

CCCLXVII. Concessum est Imperatori Romanorum recens electo, ex Apostolicæ Sedis privilegio, & antiquissima consuetudine, ut in quavis Ecclesia intra Romanum Imperium personam aliquam idoneam per Preces (quæ Primariæ vocantur; quia præferuntur cuivis juri conferendi, præsentandi, vel nominandi aliorum: vel Preces primæ, quia sunt veluti prima Cæsaris electi petitio) offerre possit Collatoribus, cui Beneficium quodcunque vacans, vel proximè vacaturum conferri debeat, non obstantibus reservationibus Papalibus, ijs exceptis, quæ in *Extravagante Ad regimen* continentur. Cujus Indulti summam referemus ex *Cochier in scholijs* super preces primarias, juxta tenorem concessionis à Paulo V. factæ Imperatori Ferdinando II.

In hoc Indulto §. *Hinc est*; conceditur inprimis suæ Cæsareæ Majestati facultas preces primarias offerendi, seu personas idoneas nominandi quibusvis Collatoribus, seu Collatricibus, quacunque illi, illarum dignitate præfulgeant, ad quacunque Beneficia Ecclesiastica per S. Romanum Imperium ubilibet constituta, in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, Collegiatis, vel quibusvis aliis Ecclesiis, sive sint cum cura, sive sine cura, sive secularia, sive regularia, etiam si Beneficia hujusmodi Canonici, præbendæ, dignitates, personatus, administrationes vel officia, etiam majora, & electiva fuerint, easque personas sic nominatas ad hujusmodi Beneficia, postquam ipsis canonicè de illis provisum fuerit, prædicti Collatores vel Collatrices recipere, & admittere teneantur, sive ad eorundem Collatorum & Collatricum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, communiter vel divisim, pertineant. Hæc tamen facultas restringitur primò; dummodò Cathedralibus & Metropolitanis, post Pontificales majores, aut in Collegiatis principales non existant. Secundò, dummodò singulæ collationes, & singulæ Ecclesiæ ex hoc ultra, quàm in uno Beneficio, non graventur. Tertio, dummodò & ipsi Collatores aut Collatrices saltem quatuor Beneficia conferendi faculta-

tem habeant. Additur in eodem Indulto §. *Ita quod*, tametsi Cæsar unam & eandem personam suâ prædictis Collatoribus & Collatricibus simul, vel successivè nominare possit: ita tamen, ut quàmprimùm persona sic nominata de aliquo Beneficio provisâ fuerit, eius nominatio, quoad alios Collatores, vel Collatrices, ipso jure expiret, & quoad eandem preces, Canonicatum & præbendam, ac dignitatem, seu personatum, administrationem, vel officium in una Ecclesia, pro unico duntaxat Beneficio computari debere.

CCCLXVIII. Pro explicatione hujus Indulti. Notandum primò. Cæsari per hoc Indultum non conceditur jus conferendi Beneficia propriè dictum; sed nominandi tantum personas idoneas Collatoribus ad Beneficia vacatura, quas ipse facit per Executores suos recipi, ex concessione Precum primariorum; idèque hæc nominatio Cæsaris Precum nomen habet, *Cochier in præmio Precum primariorum, fol. 1.* Non solum autem nominati à Cæsare gaudent hac prærogativâ Precum, sed etiam nominati ab illo, cui jus hoc Cæsar cessit; quia nominatus de mandato alterius, censetur nominatus à mandante; *Cochier in precib. primar. Sec. 2. §. Quod si per te in scholijs fol. 21.*

Notandum secundò. Imperatoris preces hæc conceduntur tantum per Romanum Imperium, prout nunc est, secundum statum præsentem; quia per illud nunc tantum superioritatem habet, non autem in alijs Regnis & dominijs, et si olim ad Romanum Imperium spectabant, *Cochier c. l. Verb. Per Sacrum Romanum Imperium fol. 32.* Unde et si Collator, vel Collatrix, v. g. Episcopus, Abbas, vel Abbatisa in Germania domicilium non habeat: Beneficia tamen saltem quatuor sita sint in Imperio, quorum collatio ad ipsum pertinet, videtur teneri ad recipiendas preces primarias, quia S. Pontifex indistinctè ad eas recipiendas obligat Collatores, qui quatuor Beneficiorum in Imperio sitorum collationem habent; neque tam respexit domicilium Collatoris, quàm locum, ubi Beneficia sita sunt, *Cochier c. l. f. 32.* E contrario verò, et si Collator sit in Imperio, non tamen preces primariæ extendunt se ad Beneficia extra Imperium sita; quia Indultum ad ea non extenditur, cum sit limitatum ad Beneficia existentia in Imperio; limitata autem causa limitatum producit effectum, juxta vulgare Juris dogma, neque privilegium egreditur suos terminos, *Cochier c. l. fol. 33.* Ubi etiam ait, si Beneficia principalia sint extra Imperium; aliqua verò illis annexa in Imperio, hæc non comprehenduntur sub precibus primariis: accessorium enim sequitur suum principale, quod in proposito est extra Imperium, juxta *Reg. jur. 42. in 6.*

Notandum tertio. Sub precibus Imperatoris non comprehenduntur Beneficia, quæ sunt Patronatus Laici, de quo plura infra; neque officia, quæ cadunt in Laicos: neque Hospitalia etiam Religiosa; quia non sunt Beneficia Ecclesiastica, nisi dentur in titulum perpetuum; neque Beneficia manualia, sive ad nutum revocabilia: neque Beneficia servitoria, sive ministerialia, quibus annexum est onus canendi in Choro, ut Vicarius Chori: nec quæ dantur Scholasticis, ratione studij

in aliqua Universitate, cum non sint perpetua: nec Beneficia vacantia, ex causa permutationis, vel resignationis simplicis, in manibus Papæ, secus si in manibus Ordinarij: neque Beneficia erecta post preces Cæsareas, juxta probabiliorē sententiam: nec Beneficia spectantia ad collationem duorum, si ad unum tantum preces directæ sint: nec Vicariæ temporales; nec Beneficia monocularia, si nimirum alicui competat unius tantum Beneficij collatio: nec pensiones Ecclesiasticæ, nisi sint datæ in Titulo: neque Beneficia incorporata Mensæ Episcopali, Capitulari, Abbatiali, nec Beneficia exempta, nec denique commendata, ut ex communi docet *Cochier c. l. V. Super singulis, fol. 34. & 36.*

Notandum quartò. In precibus Cæsareis exprimuntur Beneficia curata, quia alioquin in materia etiam favorabili non venit Beneficium curatum, nisi exprimatur, *c. Cum in illis 16. h. t. in 6. Cochier c. l. V. Cum cura.* Exprimuntur etiam Beneficia regularia; quia illa etiam sub generali reservatione Beneficiorum non comprehenduntur, nisi specialiter exprimantur, *Cochier c. l. V. Secularibus, &c.* Porro ad Beneficia regularia non potest Cæsar dare preces, saltem secularibus, cum illa sint affecta ac debita regularibus, *c. Cum de Beneficio 3. h. t. in 6.* Equidem rarò solet Cæsar nominare aliquem ad Beneficium regulare, ut notat *Cochier c. l. fol. 38.* nam vel sunt Beneficia regularia ex natura rei, quæ scilicet requirunt, imò supponunt statum Religiosum, ut Abbatia, vel Præpositura regularis, Prioratus, aut Decanatus Conventualis, qui habent administrationem, & jurisdictionem: item Canonicatus, & Monachatus simplex; & hæc non cadunt sub precibus Cæsareis, ut patet ex praxi, & consuetudine, neque Imperator electus nominat Abbates, Præpositos, Decanos, vel Priores in Monasteriis, & multò minùs Canonicos, aut Monachos. Vel sunt Beneficia regularia solum per accidens ex fundatione, vel si de ea non constet, ex longeva præscriptione 40. annorum pro regularibus habentur, juxta *cit. c. Cum de Beneficio*, quæ professionem religiosam per se non requirunt: & neque ad hæc solent Cæsares nominare quempiam, ne turbent disciplinam Religiosam; sed totam dispositionem Prælati, & Superioribus Ordinum Religiosorum relinquunt.

CCCLXIX. Notandum quintò. Exprimuntur etiam in dictis precibus Cæsareis Ecclesiæ Cathedralis sic dictæ, quia ibi Cathedra, & Sedes Episcopalis sita est: eo quòd regulariter sub dispositione generali, ob sui dignitatem, non comprehenduntur, nisi de ijs specifica mentio fiat, juxta *c. Quamvis 4. §. Quamvis; h. t. in 6.* Exprimuntur etiam Ecclesiæ Metropolitana; quia in materia odiosa, appellatione Cathedralis, non venit Metropolitana, seu Archiepiscopalis Ecclesiæ, licet & ipsa sit Cathedralis. Unde illegitimus obrinens dispensationem, ut possit habere Canonicatum in Ecclesiæ Cathedrali, non poterit habere in Metropolitana, nisi exprimatur, *Cochier c. l. V. In singulis; fol. 39.*

Notandum sextò. Exprimuntur etiam in Indulto Apostolico precum dignitates, quia in materia odiosa (cujusmodi est facultas nominandi, vel conferendi, quæ derogat potestati Ordinarii, idè quæ restringenda est) non veniunt nomine Beneficij, nisi exprimantur, *cit. c. Quamvis*, imò licet alicui concedatur mandatum ad Beneficia

curata, & quæcunque alia, non continetur dignitas curata, *Clement. 1. §. Ceterum de statu Monach. Cochier c. l. V. Dignitates, fol. 39.* Personatus, strictè loquendo, non est dignitas, nisi ex fundatione, statuto vel consuetudine talis habeatur: hinc statutum loquens de personatu non complectitur dignitatem, *Cochier c. l. V. personatus.* Per administrationes hic intelliguntur Ecclesiasticæ, quæ erectæ sunt, auctoritate Episcopi, & in Titulos: sicut & officia Ecclesiastica, ut sunt Scholasticaria, Cantoria, Custodia, in quibus locum habent preces, *Cochier c. l. V. Administrationes, & V. Officia, fol. 40.* Quamquam administrationes ab officiis vix differre videntur.

Notandum septimò. Indultum Precum habet locum etiam in Beneficiis propriè electivis, quæ scilicet conferuntur per electionem Capituli, aut Conventus, & requirunt confirmationem Superioris, sive Papæ, sive Episcopi, aut alterius, juxta *Gl. in Clement. 2. V. Electionem; de Relig. domib.* ut est Episcopatus, Præpositura, Decanatus, eaque necessariò exprimi debuerunt, quia alias sub nomine collationis, provisionis, præsentationis; institutionis, vel cujuscunque alterius dispositionis, non includuntur Beneficia electiva, nisi specialiter exprimantur, *Cochier c. l. V. Per electionem, fol. 40.* Alia verò Beneficia, quæ dantur quidem per viam electionis, nec tamen requirunt confirmationem Superioris, sunt potiùs collativa, aut mixta, seu participant de electione, & collatione, ut cum Capitulum confert alicui Canonicatum, Vicariatum Chori, Capellam, &c. Et quidem Canonicatum conferri posse, vi precum primariarum, etiam in mensibus Capituli, certum est, & patet ex praxi: non item alia Beneficia hujusmodi electiva, quæ ordinantur ad nudum ministerium canendi, vel simile.

Notandum octavò. Et si S. Pontifex in Indulto precum permittat Cæsari nominationem Beneficiorum ad præsentationem quoruncunque pertinentium, non tamen per hoc censetur derogasse juri Patronatus Laico; quia Papa non præsumitur velle juri quæsito Patroni Laici ex fundatione, vel dotatione Ecclesiæ derogare, ne ab hujusmodi pijs foundationibus deterreantur, idè quæ generalis dispositio ad Beneficia Patronata Laicorum non extenditur, *Cochier c. l. Sec. 2. V. Præsentationem, fol. 42. & 43.* Idè quæ dicendum est de Patronatu mixto, qui Laico simul & Ecclesiastico competit; quia in favorabilibus potiùs attendenda est qualitas Laicalis, ne Laicus propter Clericum perdat suum privilegium: nisi duo, vel plures sint Patroni Clerici, Laicus verò tantum unus, vel pauciores Patroni Laici, talis enim Patronatus magis est Ecclesiasticus, quàm Laicus, *arg. l. Quæritur 10. ff. de Statu homin.* Secus est de Beneficiis pertinentibus ad jus Patronatus Ecclesiasticorum, cui facile derogatur: vel etiam ad jus Patronatus Laicorum, quod illis competit, non ex fundatione, vel dotatione Ecclesiæ: sed ex præscriptione, consuetudine, vel privilegio; hæc enim subjacent primariis precibus; quia cessionarius jure cedentis uti debet, *Cochier c. l. V. Præsentationem, fol. 43. & 44.* & in simili dictum suprà de reservationibus Papalibus.

Notandum nonò. Preces istæ primariæ non tantum comprehendunt Beneficia, quorum collatio communiter

niter spectat ad totum Capitulum, Conventum, Collegium, vel Universitatem: sed etiam divisim ad singulos de Capitulo, vel Collegio, aut aliquos illorum, v. g. ad duos, vel plures Canonicos, ratione Canoniciatus, debent enim admittere Preces Cæsareas, ut constat ex ipso Indulto Pontificio; quia ratione Canoniciatus sunt de Capitulo. Secus est, si Canonicus, v. g. habeat jus conferendi Beneficia, ex jure speciali, v. g. ratione dignitatis suæ, vel familiæ, vel aliâ, non tamen vice Capituli, vel ratione Canoniciatus, tum enim non tenetur admittere preces Cæsareas directas ad Capitulum, etiam cum clausula, *conjunctim vel divisim*. Cochier c. l. v. eodem fol. 44. Quod si collatio communiter spectet ad Episcopum, sive Prælatum, & Capitulum, preces autem Cæsareæ insinuantur soli Prælato, eæ afficiunt etiam Capitulum, licet ei non sit facta insinuatio, Cochier c. l. quia nimirum quod agit cum capite, censetur agi cum toto corpore.

CCCLXXI. Cæterum hoc Indultum precum primariarum Limitatur primò: Ut se non extendat ad Dignitates majores post Pontificales in Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, nec ad principales in Collegiatis. Quæ autem sint dignitates majores, aut principales, id cognosci debet, ex praxi, & consuetudine cujusque loci, aut Provinciæ, ut rectè advertit Alphonsus Soto in reg. 3. Cancellar. n. 1. apud Cochier ibid. in Gl. In Germania nostra Præpositura, & Decanatus videntur esse majores in Cathedralibus: imò & Collegiatis Ecclesiis; nam quamvis Præpositura censeatur major Decanatu, cum Præpositus Decanum præcedat: quia tamen S. Pontifex in Indulto precum Cæsarearum utitur numero plurali, post Pontificalem majores, aut principales, videtur, non unam tantum dignitatem majorem, vel principalem, sed plures excipere à precibus Cæsareis, si plures sint: Unde sicut Cæsar non potest vi precum aliquem nominare ad Præposituram Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiata: ita non videtur posse nominare ad Decanatum, quia ambæ sunt majores, seu principaliores, quamvis in hoc ipso attendi debeat ad usum, & praxin.

Limitatur secundò, quod preces Cæsareæ locum solum habeant, & admittendæ sint pro uno Beneficio tantum: non enim Papa intendit eundem Collatorem ordinarium gravare per preces Cæsareas, ut teneatur à Cæsare nominatum admittere ad plura Beneficia, quorum collatio ad ipsum spectat, sed ad unum tantum: quare si nominatus à Cæsare ad primum Beneficium vacaturum, negligat illud petere, non potest secundum petere, sed extincta est gratia Cæsaris, sicut in alijs expectativis, extinguuntur gratia à Papa concessa, juxta c. Si Clericus; 11. h. t. in 6. Cochier c. l. v. In uno Beneficio, fol. 45.

Limitatur tertio hoc Indultum: Ut per id non graventur, nisi illi Collatores, qui habent jus conferendi, saltem quatuor Beneficia, noluit enim Papa ita gravare Collatores ordinarios, ut fortè toto vitæ suæ tempore nunquam uti possent jure suo conferendi: quod faciliè contingere posset, si intra breve tempus plures Cæsares morerentur, & novi succederent: quilibet enim de novo electus habet jus nominandi ad Beneficia aliquam personam idoneam: quare monocularia Beneficia non comprehenduntur sub his precibus; quia generaliter ejusmodi Beneficia non cadunt sub generalibus, & indeterminatis gratiis expectativis,

juxta Gl. Communiter receptam in Clement. 1. v. In certa h. t. Cochier c. l. v. Saltem; 4. Beneficia, fol. 46.

Limitatur quarto. Et si Cæsar simul (hoc est, in continenti, & sine temporis intervallo, quamvis unum fiat post aliud, juxta Gl. in l. Quærebatur; 19. v. Simul, ff. de testam. milit.) uno eodémque contextu, potest aliquem nominare ad plura Beneficia, v. g. Canoniciatus, in diversis Ecclesiis constituta, ut in Augustana, Ratisbonensi, Passaviensi, totq; censebuntur esse nominationes, quot sunt Beneficia, ad quæ quis nominatur, licet uno diplomate comprehensa: vel etiam successive (hoc est, distinctis & interruptis ex intervallo temporibus) potest quempiam nominare ad diversas Ecclesias, quo casu, quælibet nominatio distinctum solemne diploma requirit. Veruntamen acceptatione unius Beneficii in una Ecclesia, v. g. Canoniciatus in Ecclesia Augustana, cæteræ nominationes in alijs Ecclesijs extinguuntur, prout habetur in ipso Indulto precum; §. Ita quod, & ibid. Cochier Sect. 3. v. Simul, vel successive, fol. 48. Neque enim ideo plures nominationes ejusdem personæ ad diversas Ecclesias à Cæsare fiunt, ut plura Beneficia ipsi concedantur: sed ut citius, & certius pluribus Ecclesijs assignatis, eveniat alicujus Beneficii in aliqua Ecclesia vacatio, quæ eveniente, & collatione subsequente, omnes reliquæ nominationes cessant; ne præter intentionem concedentis, plura Beneficia quis consequatur: quamvis nihilominus Cæsar possit alias preces eidem personæ concedere, post prioris nominationis, seu gratiæ extinctionem; cum per hoc nec præjudicetur Sedi Apostolicæ, ejus enim non interest, cui fiat collatio: neque Collatoribus ordinariis, qui semel tantum super uno Beneficio gravari possunt: neque Ecclesijs, quia semel quoque quælibet tantum gravari potest; nec denique juris dispositioni præjudicium inferatur, ratione pluralitatis Beneficiorum; quia per assecutionem alterius Beneficii incompatibilis cum priore, hoc vacat. Et ita hanc clausulam explicat Rota Romana allegata à Cochier c. l. v. Ita quod, fol. 49. ubi ait, hanc Rotæ interpretationem omnino sequendam esse, cum constet decisionem Rotæ, magnæ esse auctoritatis, & majoris, quam communem Doctorum opinionem.

Limitatur quinto. In precibus Cæsareis Canoniciatus, & Præbenda, dignitas, sive personatus, administratio, vel officium, in una Ecclesia, pro unico duntaxat Beneficio computari debent, prout habetur in Indulto precum, cit. §. Ita quod: ac proinde Cæsar non potest unam personam nominare pro Canoniciatu, aliam pro Præbenda: quamvis aliàs per mandatum Apostolicum provideri alicui possit de Canoniciatu in præsentem, de Præbenda verò solum in futurum, vel è converso, juxta c. Si Clericus; 11. h. t. Idque statutum est, tum ne Ecclesiæ nimium graventur: tum quia Rescripta gratiæ, seu privilegia, in quantum à Jure communi recedunt, odiosa sunt, & restringenda, Cochier c. l. Sect. 3. v. Canoniciatum & Præbendam, fol. 49.

CCCLXXI. Restant adhuc aliquæ Quæstiones, circa hæcenus dicta, hæc expediendæ. Quæritur primò, an Imperator electus, ante confirmationem à Papa acceptam, possit uti Indulto precum primariarum? Resp. affirmativè, ut patet ex usu, & consuetudine; quia quævis spectato Jure communi Canonico, electus in Imperatorem ex sola electione non habeat jus & auctoritatem administrandi Imperium, adeoque nec concedendi privi-

privilegia, & gratias; aliæque faciendi, quæ sunt potestatis Imperialis, ante confirmationem; quia nondum est absolutè, & simpliciter Imperator, sed tantum designatus, nemo autem operatur, antequam sit: attamen spectatâ consuetudine, jam diuturno usu receptâ, sicut Imperator electus statim, etiam ante confirmationem, Imperium administrat: ita potest etiam concedere privilegia, & alias grâs Imperatori competentes, ante confirmationem acceptam, ut docet *Azor. p. 2. Infit. lib. 10. c. 6. q. 2.* adeoque & primarias preces conferre, etsi nondum confirmatus sit. Quamvis autem hoc jus nominandis personis idoneas ad Beneficia, quippe non merè temporale, sed spirituali connexum, competat Imperatoribus ex concessione, & privilegio S. Pontificis: nihilominus etiam ante confirmationem, & actualem concessionem hujus Indulti, eo utuntur Imperatores, ex præsumpta mente & voluntate S. Pontificis, qui id scit, & tolerat, adeoque tacite approbare censetur: cujus concessio, & Indultum postea datum retrotrahitur ad tempus electionis, juxta *reg. jur. 10. in 6. cum SS. Pontifices ab immemoriali tempore semper consueverint Regibus, & Imperatoribus Romanorum tale Indultum sine tergiversatione concedere: & licet ipsi illud auferre, vel negare possent, meritò tamen id non faciunt, nec convenienter facere possent, quia si sit scandalum in auferendo, melius est, id illis relinquere, ut notat Jo. Monach. in c. 2. h. t. in 6. n. 5. præsertim in ijs Ecclesiis, quas ipsi, vel progenitores ipsorum fundarunt, & dotarunt, ut ait Jo. Andr. ibid. n. 7. ubi loquitur de potestate conferendi Beneficia Ecclesiastica concessa Laicis.*

CCCLXXII. Quæritur secundò. An Imperator, postquam unum nominavit ad Beneficium, possit variare, & resiliere, nominando alium? Resp. affirmative, ut tradit *Cochier cit. Sess. 2. in Scholiis q. 2. fol. 22.* Ratio est, tum quia, & Legatus Sedis Apostolicæ de Latere, qui referavit sibi Beneficiū pro certa persona, potest id revocare, & alteri coferre: tum quia per nominationem ad Beneficium conferendum, nominatus non acquirit jus in Beneficio, sed tantum ad implorandum officium Executoris, ut sibi provideat, vel faciat provideri, juxta *Gl. in c. Peniens; 13. V. Renuntiatio de Renunciat.* Nec obstat, nominationem habere vim præsentationis: quia hoc solum verum est, si quis præsentatur ad Beneficium vacans, tunc enim res non est amplius integra: secus est de Beneficio vacaturo, ad quod dantur preces primariæ, sunt enim omnes expectativæ odiosæ: ideoque censetur res manere integra, si quis nominatus sit ad Beneficium vacaturum, *Cochier c. 1.* Hinc infertur, quòd Cæsar primarias preces alicui concessas possit revocare, si necdum jus quæsitum sit Precistæ, sed tantum nomen ejus in Albo, seu Rotulo Cæsaris descriptum, nam per talem inscriptionem non acquiritur jus in re, vel ad rem propriè dictum, sed tantum annotatur nomen alicujus, ad Principis memoriam: secus est, si jus nominato sit quæsitum, tunc enim Princeps non debet sine causa gratiam jam factam ab illo auferre, *Cochier c. 1. q. 17. fol. 32.*

CCCLXXIII. Quæritur tertio. An si preces alicui concessæ non sint sortitæ effectum, ob mortem, v.g. Precistæ, hoc est, ejus, cui preces conferuntur, possit Cæsar alium nominare? Responder affirmati-

vè *Cochier, c. 1. q. 5. fol. 24. & 25.* Ratio est, quia quando actus non habet effectum, secundum intentionem disponentis, non restringitur ad unum actum, sed de ulteriore actu semper intelligitur, donec res sortiatur effectum, ut docet *Baldus in l. Invitus; 17. in fine C. de Procurat.* Sic & commissio alicui facta de providendo, intelligi debet cum effectu. Non obstat, quòd omnis facultas disponendi, intelligi debet de unico actu, & primà vice, arg. *l. Bonus; 89. §. Hoc sermone, ff. de V. S.* quia Cæsar non intendit, nisi semel conferre preces, modò nominatio habuerit plenè suum effectum, unde illius iteratio potius est ejusdem jam cæptæ continuatio, & complementum, quàm variatio, *Cochier c. 1.* Similiter si Precista non admittat gratiam, seu nominationem ipsi factam, potest Cæsar liberè alteri eam conferre, & si is repudiat, iterum alteri, donec preces plenè sint sortitæ effectum, *Cochier c. 1. q. 7. fol. 26.* Plures alias ejusmodi Quæstiones resolvit *Cochier c. 1.* quæ tamen rarò in usu sunt, & ex eodem, vel simili fundamento dissolvi possunt.

§. VII.

Continuatur eadem materia de Cæsareis precibus primariis.

CCCLXXIV. Præterea concedit Pontifex in §. „ Quodque quicunque, ut in quibusvis dignitatibus „ constituti, & Ecclesiarum Cathedralium Canonici, „ quos pro singulis personis precum, & nominatio- „ tionum hujusmodi Cæsar Executores constituerit, „ per se, vel per alium, sive alios, possint eisdem per- „ sonis prædicta Beneficia, cum omnibus juribus, & „ pertinentiis conferre, & assignare, in quibusvis eti- „ am Ordinariis Collatoribus per Litteras alternati- „ vas, aliæque privilegia concessis, aut concedendis „ mensibus vacaverint, si intra mensem, postquam „ vacatio ejusmodi Beneficiorum ipsis innoverit, „ duxerint acceptanda. Idq; extenditur primò, etiam „ si ipsa Beneficia dispositioni Apostolicæ, aliàs quàm „ per *Extravagantem Ad regimen*, generaliter fuerint „ reservata. Secundò, etiam si ex diversis personis va- „ caverint. Tertio, etsi personæ nominatæ, tempore „ assecutionis Beneficij, ad quod nominatæ sunt, „ aliud Beneficium in eadem Ecclesia jam antè obti- „ neant. Quarto, etsi secundum statuta, & consue- „ tudines Ecclesiarum, in quibus Beneficia hujusmo- „ di constituta fuerint, eorum capaces non fuerint, „ ob defectum legitimæ ætatis, aut legitimorum na- „ talium, dummodò quoad ejusmodi qualitates re- „ quisitas, cum illis sit dispensatum, & Beneficia in „ eadem Ecclesia obtinenda, talia sint, quæ sine di- „ spensatione Papæ simul obtineri possint, ac consue- „ verint: nec dictorum Beneficiorum collatio ad Se- „ dem Apostolicam legitimè fuerit devoluta; neque „ super illis inter aliquos lis pendeat indecisa. Quin- „ to, etsi personæ ejusmodi duo, vel tria, vel plura „ cujuscunque qualitatibus, & annui valoris Beneficia „ (in diversâ Ecclesia) obtineant, aut expectent.

Denique super his, ut preces, seu nominatio- „ nes Cæsareæ effectum habeant, datur à Papa Execu- „ toribus plena, & libera, etiam per censuram Eccle- „ siasticam, exequendi potestas: ipsis verò nominatis „ conce-

» conceditur, ut unâ cum primariis precibus, alijs
» quoq; expectativis, ac nominationibus, seu gratiis
» specialium reservationum de quibusvis Beneficiis
» aut mandatis de providendo, si ipsis concessa sunt,
» uti possint, nec aliquâ gratiarum hujusmodi ex-
» tinctâ, reliquæ cassæ, vel irritæ censcantur.

CCCLXXV. Pro declaratione hujus §. Notandum primò. Quia Ordinarij non facillè parebant Indulto primariarum precum, quas concedere solent Pontifices Cæsari recens electo, ideò Papa constituit Delegatos suos pro executione nominationis Cæsareæ, qui compellant Ordinarios ad conferendum. Debent autem isti Executores (quos Cæsar ipse elegit) esse in Ecclesiastica dignitate, vel personatu constituti, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici, his enim solis causæ, auctoritate Litterarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejusdem committi possunt, juxta c. Statutum, Cochier cit. loc. V. Per se, vel per alium, fol. 55. Porro sicut Cæsar, mortuo Precistâ, potest nominare alium, ut supra dictum: ita etiam mortuo Executore, vel Subexecutore, antequam hic contulerit, potest alium deputare, si Preces Cæsareæ nondum plenum sortitæ sunt effectum, qui non solum per mortem Precistæ, sed etiam Executoris vel Subexecutoris impeditur. Aliud verò esset dicendum, si Executores, non à Cæsare ex concessione Papæ, sed ab ipso Papa deputarentur, tum enim ijs mortuis, recurrendum esset ad Papam, à quo tum nulli alij potestas deputandi Executores concessa foret, ut bene quoad hoc ait Cochier c. l.

CCCLXXVI. Notandum secundò. Potest Imperator concedere preces primarias ad Beneficia, in quibusvis etiam Ordinariis Collatoribus, per Constitutiones Pontificias, aut Litteras, alternativas (videlicet per Regulam VIII. Cancellariæ, per quam dantur illam acceptantibus, & residentibus sex menses alterni ad conferendum Beneficia in suis Ecclesiis vacantia, sicut & per Concordata Germaniæ) aliæque privilegia quæcunque quomodolibet concessis, & in posterum concedendis mensibus, prout habetur in Indulto Pontificio precum Cæsarearum cit. §. quodque quicunque, cui non est derogatum per Concordata Germaniæ: tum quia hoc privilegium primariarum precum est multò antiquius ipsis Concordatis, nec Imperatoribus post Concordata concessum, sed pluribus sæculis antè, eo tempore, quo Papa potuit in omnibus mensibus indistinctè Beneficia conferre: adeoque non est præsumendum, Imperatorem Fridericum III. permissurum fuisse, ut tam antiquo, & insigni privilegio, Imperatoribus recentior electis concessio, per Concordata cum Sede Apostolica ab ipso inita præjudicaretur; renunciatio enim juris proprii non est præsumenda, nisi specialiter exprimatur. Tum quia neque præsumendum est, Pontificem voluisse illi privilegio per Concordata derogare, cum per generale Rescriptum, seu dispositionem non tol-

latur speciale privilegium alicui prius concessum, nisi illius mentio specialis fiat, juxta Gl. Communiter receptam in l. 3. C. de Silentariis, lib. 12. præsertim si sit privilegium remuneratorium, quale est istud, quod conceditur Imperatoribus, ob merita illorum in Ecclesiam, Cochier c. l. V. Cum in quibusvis etiam Ordinariis, fol. 59. 60. & 61. Tum quia in Rota Romana Anno MDC XVIII. die 14. Maij decisum fuit, quòd Indulm precum Cæsarearum comprehendit etiam Beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum, non obstantibus Concordatis Germaniæ; cum illis nominatim & expressè, prout requiritur, fuerit derogatum in eodem Indulto posterioribus temporibus concessio, quam decisionem refert Cochier c. l. fol. 63. & 64. Tum denique quia id ipsum praxis confirmat, cum Imperatores in quibusvis mensibus etiam Ordinariorum soleant primarias preces concedere, alioquin nimis angusta foret hæc gratia, si ad solos menses Pontificios restringeretur, Cochier c. l. fol. 62. & 63.

CCCLXXVII. Notandum tertio. Nominatus per preces Imperatorias ad Beneficium, debet illud intra mensem, numerandum à tempore, quo ipsi vacatio Beneficij (intellige per obitum) innotuit, acceptare, id est, declarare, per se, vel alium ejus Procuratorem, etiam Laicum) speciale ad hoc mandatum habentem, quòd Beneficium vigore precum Imperatarum petat, prout habetur in eodem Indulto cit. §. Quodque; Cochier ibid. V. per se, vel per alium, fol. 55. & 56. & V. intra mensem, idque statutum fuit, quia diutina Ecclesiarum vacatio est ipsis dispendiosa, c. Quam sit; 6. de Elect. in 6. Et hinc debet Precistâ Rescriptum precum Imperatarum, etiam ante elapsum mensem insinuare Collatori Ordinario, v. g. Episcopo, vel ejus Vicario, vel Capitulo (si collatio ad illud spectet) & quidem Capitulariter congregato, cum singuli Canonici seorsim Capitulum non repræsentent: alioqui enim Ordinarij Collatoris manus non essent ligatæ, possentque, cum vacat Beneficium illud, alteri conferre, Cochier c. l. V. Duxerint acceptanda, fol. 73.

CCCLXXVIII. Sed hic circa prædicta occurrunt plura dubia. Nam primò dubitatur, à quo tempore mensis iste datus ad acceptandum Beneficium incipiat currere? Resp. à tempore vacationis publicè notæ, in loco, vel Ecclesiâ Beneficij vacantis, arg. Clement. 1. de Conceß. præb. Nisi tamen Precistâ alleget, & probet absentiam, vel aliam justam causam ignorantia, Cochier c. l. V. intra mensem, fol. 66. Imò probabile est, quòd Precistâ possit acceptare Beneficium, etiam post mensem à tempore vacationis elapsam, si res adhuc sit integra, hoc est, si Beneficium nondum alteri sit collatum, Cochier c. l. fol. 67. Ratio est, quia per Cæsareas preces, non agitur de novo jure acquirendo, sed de acquisito per nominationem conservando, & in effectum deducendo, ideòque per acceptationem invalidam dispositio, sive facultas acceptandi non extinguitur, l. Matrimonij; 21. ff. qui & à quib. manus. &c. Adde, licet per negligentiam Precistâ non acceptet Beneficium, quod scit vacare, poterit nihilominus postea acceptare, idque propter Clausulam extraordinariam adjectam in ipso Indulto precum §. fin. ubi dicitur, quòd non obstant Precistæ, quæ alioquin per Constitutiones Apostolicas requi-

requiruntur de insinuatione, & publicatione gratiarum expectatarum, & diligentis desuper facien-
dis, in favorem Ordinariorum Collatorum: quam-
vis aliis, si non essent istæ clausulæ derogatoriæ adje-
ctæ, Precista excideret suis precibus, qui intra men-
sem per se, vel per alium Beneficium non acceptaret;
quia non acceptando intra tempus præscriptum, non
observaret formam Litterarum Apostolicarum, &
per consequens actus esset nullus, & secundus impe-
trans præferretur primo impetranti, ut notat *Cochier*
c. l. fol. 68.

CCCLXXXIX. Dubitatur secundò. An si
Precista sit negligens in acceptando primum Benefi-
cium vacans, possit postea petere secundum nulli ad-
huc debitum, si aliquod vacaverit? Resp. negativè,
Cochier c. l. V. intra mensem, fol. 68. Ratio est, quia
cum Papa mandat alicui provideri de Beneficio, id
intelligitur de primo vacaturo: unde si is negligens
fuerit in petendo Beneficio, extincta est ea gratia, ut
constat ex c. Si Clericus; 11. in princ. h. t. in 6. & ex c.
Gratia; 7. junct. Gl. V. Eligas, de Rescript. in 6. Ex-
cipitur primò, ut non procedat, quando primus ac-
tus fuit invalidus, tunc enim iterari potest: nam
dispositio loquens de actu, intelligi debet de primo
actu valido, arg. l. Qui per salutem; 33. ff. de jurejur.
Secundò, nisi acceptans non possit consequi illud,
quod accepit. Tertiò, nisi acceptans protestetur
in sua acceptatione, quòd non intendit acceptare Be-
neficium, nisi quatenus de jure sibi debetur, & in
quantum potest pacificè obtinere ejus possessionem.
Quartò, nisi Precista per errorem elegerit, seu acce-
perit Beneficium jam alteri collatum, vel debitum,
vel Beneficium simplex pro dignitate: tunc enim po-
terit aliud eligere, & acceptare, juxta Gl. Receptam; in
c. 1. in fine V. Causa; de Consecr. præb. in 6. Has Limi-
tationes affert *Cochier* c. l. fol. 69. & 71. Porro etsi
Papa in suo Indulto relinquat in arbitrio Precistæ ac-
ceptare Beneficium vacans, quodcunque, & quod-
cunque maluerit, aut duxerit acceptandum, per hoc
tamen aliud non tribuit eidem, quàm ut possit acce-
ptare primum vacans, si velit: vel si nolit, possit ex-
pectare secundum, illudque acceptare, & si necesse sit,
tercium, & sic de cæteris: quòd si semel unum acce-
pavit, non datur illi facultas variandi, & eligendi
aliud, ut ex dictis patet, *Cochier* c. l. n. 70.

CCCLXXX. Dubitatur tertiò. Si Precista
accepit Beneficium, & petiit sibi conferri, dicens,
vacare per obitum Petri, cum tamen vacet per obitum
Pauli, an valeat acceptatio? Resp. affirmativè, mo-
dò constat de Corpore Beneficij, ut post *Rebuffum*
docet *Cochier* c. l. fol. 71. §. Affinis Quæstio: Ratio est,
tum quia eligens jus, quod sibi falsâ opinione ductus
putat competere, illud, quod sibi verè competit,
non amittit, l. Mater; 19. §. Cæterum; ff. de inoffic.
testam. l. Legitimum; 8. ff. de petit. hered. tum quia fal-
sa demonstratio non vitiat actum, si de corpore, sive
reconstat, l. Demonstratio; 17. ff. de Condit. & De-
monstr. Non obstat, quòd non valeat impetratio
Beneficij vacantis per obitum Petri, si vacet per obi-
tum Pauli, etiam si apponatur clausula, aut quocun-
que alio modo vacet, non enim debetur impetranti,
si vacet per aliam personam, quàm expressam, cum
expresso uno modo vacandi, non veniat alius, c. Su-
per prim; 6. de Rescript. in 6. Nam responderetur, id

procedere de provisione Beneficij, quæ non valet facta
ei, qui in petitione, seu supplicatione dixit; vacare
per obitum Petri, cum vacet per obitum alterius: secus
autem est in acceptatione, quæ non est, nisi quædam
voluntatis declaratio, acceptandi tale Beneficium, &
tendit ad executionem gratiæ, ideòque non impedi-
tur, etiam si erreretur in modo vacationis, dummodò
sequatur postea vera, & actualis provisio, quæ dat
jus in Beneficio, c. Si tibi; 17. h. t. in 6. *Cochier*
cit. loc.

CCCLXXXI. Dubitatur quartò. An tem-
pus istud unius mensis currat contra Minorem xxv.
annis, vel legitimè impeditum? Resp. probabile
est non currere, durante minore ætate, vel impedi-
mento, arg. l. 1. C. de annali exceptione, l. Ob commissâ;
21. C. ad leg. Jul. de adul. ex quibus, & similibus juri-
bus sumitur illa regula, quòd legitimè impedito non
currit tempus, dummodò impedimentum illud non
sit affectatum, sicut neque absentibus justa de causa,
l. 1. ff. Ex quib. caus. major. *Cochier* fol. 72. Non ob-
stat, quòd in spiritualibus minor censetur major, c.
Ex parte; 14. de restit. spoliat. c. ult. de judic. in 6. cen-
sendus enim est sui juris, sicut filiusfam. In Castren-
si peculio: Nam hoc solum verum est in his, quæ
sunt merè spiritualia, ut matrimonium, ingressus
Religionis, votum &c. secus est in alijs, quæ non
sunt merè spiritualia, sed spiritualibus tantum an-
nexa, ut sunt Beneficialia: in istis enim contra Mino-
rem non currit tempus præscriptionis, vel saltem
conceditur illi enormiter laso restitutio in integrum,
Cochier c. l.

CCCLXXXII. Notandum quartò. Indul-
tum precum primariorum, & potestas illarum Exe-
cutoribus in ea concessa, extenditur primò, ad Bene-
ficia quævis Sedi Apostolicæ reservata, ut possint con-
ferri Precistis, quos ad illa Cæsar nominavit: exce-
ptis ijs, quæ Papæ reservata sunt in Extravag. Ad re-
gimen, videlicet Beneficia Cardinalium, & Officia-
lium Curia Romanæ, ubicunque decedunt: eorum
item Beneficiorum, qui aliunde cujusvis negotij cau-
sâ ad Curiam veniunt, si in Curia, vel in accessu, &
reditu, intra duas dietas à Curia distantes, morian-
tur: præterea Beneficia, quæ vacant per privationem,
depositionem, translationem, promotionem,
affectationem alterius Beneficij incompatibilis, si ta-
lis privatio, seu depositio, translatio, promotio, seu
collatio Beneficij per Sedem Apostolicam facta sit, &c.
hæc enim Beneficia non comprehenduntur sub preci-
bus primariis: alia verò omnia, etsi reservata Papæ,
sub ijs continentur: exceptio enim aliquorum ca-
sum firmat regulam in contrarium, quoad casus
non exceptos, Auth. Ut autem lex, & ibi Gl. V. In
auxilio, junct. Gl. Margin. de non alienandis, &c. *Cochier*
c. l. Sec. 4. V. Alias quàm per Constit. Ad regimen; fol.
73. Extenditur secundò, ad Beneficia ex diversis
personis vacantia, videlicet quando plures simul, &
eodem tempore, vel intra breve tempus moriuntur:
vel quando plures de Beneficiis contendunt, & simul,
si aliquod habeant, privantur. Non comprehen-
duntur autem hæc Beneficia, quæ vacant ex causa re-
signationis; privilegium enim nominandi, vel con-
ferendi Beneficia, non habet locum in ijs, quæ va-
cant per resignationem in favorem, *Parisi. lib. 10. de*
Resign. Benef. q. 7. n. 22. Ubi rationem dat; quia re-
signans

signans in favorem, non intendit jus à se abdicare, nisi Beneficium resignatum acquiratur resignatario. *Cochier c. l. V. Vacaverint, fol. 74.*

Extenditur tertio. Etiam si Precista jam ante Beneficium habeat in aliqua Ecclesia, potest enim vi precum Cæsarearum aliud in eadem Ecclesia obtinere, dummodo tamen talia sint, ut sine dispensatione Apostolica in eadem Ecclesia simul retineri possint, qualia sunt Beneficia difformia, sive diversi generis, ut dignitas, & Canonicatus, Beneficium curatum, & simplex, Canonicatus, & Capellania: hæc enim de jure sunt compatible, etsi residentiam requirant, cum enim in eadem Ecclesia consistent, potest quis in utroque simul residere, nisi ratione oneris, vel ministerij, sive servitij sibi repugnent, quod utrique eodem tempore incumbit, *Garc. p. 11. de Benef. c. 5. n. 235. licet ibid. n. 243. dicat contrarium resolvisse S. Congreg. Concil. quæ tamen declaratio, vel non est authentica, vel non recepta, Cochier c. l. V. Personæ nominatæ; fol. 74.*

Extenditur quarto. Quod Executores precum possint nominatis à Cæsare conferre Beneficia, etsi non habeant qualitates, secundum statuta, & consuetudines Ecclesiarum requisitas, ut si Precista careat nobilitate, quæ requiritur ex statuto, vel consuetudine alicujus Ecclesiæ: imò etsi non habeant qualitates secundum Jus commune requisitas, v. g. ætatem, aut legitimos natales, modò super inhabilitatibus, quæ ex Jure communi proveniunt, legitime cum illis sit dispensatum: nam licet Pontifex det potestatem Executoribus conferendi Beneficia incapacibus, etiam de Jure communi, vult tamen cum eis esse legitime dispensatum: non enim concessa potestate conferendi Beneficia, hoc ipso censeri debet esse, concessa potestas dispensandi, aut conferendi Beneficia inhabilibus, sine dispensatione, cum hæc potestas speciale concessionem requirat, *arg. c. Auctoritates, 4. de privil. in 6. ut bene advertit Cochier c. l. V. Secundum statuta, fol. 75.* Quamvis quoad inhabilitates, quæ introductæ sunt per specialia statuta, & consuetudines Ecclesiarum, non requiratur dispensatio, cum illæ per hoc Indultum, & clausulam appositam, quoad preces Cæsareas sublata videantur, *Cochier cit. loc.*

Extenditur quinto. Quod Executores precum Cæsarearum conferre, & assignare possint, ac debeant Precistis Beneficia, ad quæ à Cæsare sunt nominati, etsi illi habeant duo, vel tria, vel plura Beneficia qualiacunque in alijs Ecclesiis, & cujuscunque valoris annui, *Cochier c. l. V. Etiam duo, vel tria, fol. 78.* Neque illis obstant aliæ gratiæ expectativæ, seu nominationes, aut mandata ijs providendi de Beneficiis vacaturis, si præter preces Cæsareas, alias à Sede Apostolica impetrarunt, ut habetur *in fine cit. §. Quodque*: imò nec exprimere tenentur Beneficia, quæ alibi habent, *Cochier c. l.*

CCCLXXXIII. Notandum quinto. Sub prebibus Cæsareis non comprehenduntur Beneficia ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, de quo *in c. Cum ex nostris; 6. de Concess. præb.* ut habetur *in cit. §. Quodque*: Secus autem est dicendum de Beneficiis, quorum collatio devolvitur ad immediatum Superiorem, v. g. à Prælato, seu Abbate non exempto ad Episcopum, talia enim Beneficia subjacent precibus

Cæsareis, quia in Indulto solum excepta sunt Beneficia devoluta ad Papam, ergò secus de devolutis ad alios inferiores Papam, exceptio enim firmat regulam in casibus non exceptis, *Cochier c. l. V. Ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, fol. 76. & 77.* Ubi id limitat, nisi Papa præveniret immediatum Superiorem in conferendo Beneficio, cum possit concurrere cum Episcopo, vel alio inferiore Collatore Ordinario. Præterea preces Cæsareæ non comprehendunt Beneficia litigiosa (si illa post litem inceptam concessa sunt, secus si ante) nec tenentur Precista illa acceptare, quamvis si sciens Beneficium litigiosum acceptet, debeat litem prosequi, *ut ex Probo notat Cochier c. l. V. Lis pendens indecisa, fol. 77.* Imò generatim gratias expectativas non cadere super Beneficia litigiosa, decisum est *in Rota decis. 28. de Concess. præb. in antiquis, apud Cochier c. l.* Verum si lis sit notorie frivola, preces locum habent, lis enim injusta, vel calumniandi causâ intentata, non inducit vitium litigiosum, *l. 1. ff. de litigios.* sicut neque inducitur in Beneficiis, si lis tantum sit super possessione illorum, *Cochier cit. loc. fol. 77.*

CCCLXXXIV. Notandum sexto. Executores deputati à Cæsare debent ijs, qui ab illo nominati sunt ad Beneficia, conferre, & assignare Beneficia, & postquam ipsis Canonice provisum est, Collatores eosdem accipere, & admittere debent, prout habetur *in Indulto precum, §. Hinc est. in fine*; adeoque collatio semper fit Executoribus, Collatoribus verò nudum receptionis, sive installationis ministerium, quam Canonica provisio præcedere debet; quia Precista habet validum Titulum coloratum ex concessione precum ipsi facta à Cæsare, *Cochier c. l. fol. 79.* Quod si Collatores nolint Precistas recipere, Executores eos compellant per censuras Ecclesiasticas ad recipiendum, & dandam possessionem, *Cochier c. l. V. Conferre; fol. 78.* ubi addit, quod sine justa causa contradicentes executioni precum Cæsarearum possunt Executores excommunicare, & tunc eo ipso cadunt jure, si quod in illo Beneficio habeant.

CCCLXXXV. Notandum septimo. Etsi concessio precum primariarum pertineat ad gratias Expectativas, cum Cæsar jus habeat nominandi ad Beneficia proximè vacatura, non tamen ea adversatur SS. Canonibus, c. 2. c. Constitutus; 11. de Concess. præb. c. 2. eod. in 6. & similibus, in quibus Expectativæ ad Beneficia vacatura, per quas votum captandæ mortis alienæ inducitur, reprobantur, & prohibentur; quia hujusmodi concessio & gratia Cæsaris generalis, est incerta, ut advertit *Andr. Gail. lib. 2. obs. 155. n. 7. in fine*, adeoque non ita inducit periculum captandæ mortis, cum expectans nesciat, quis proximè sit moriturus, aut cui sit succellurus. Sed neque adversatur Concilio Tridentino Sess. 24. c. 19. de reform. Ubi tollit quascunque gratias expectativas ad Beneficia vacatura, ita, ut neque hæc tunc concessis uti liceat: imò & reservationes mentales, per quas scilicet Papa reservabat Beneficium aliquod, vel in specie, vel in genere per Bullam, vel per Breve, ut personæ gratæ, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, provideret, ideoque dicebatur reservatio mentalis. Nam in dicto Decreto Concilij non comprehenduntur primariæ preces Cæsareæ Majestatis, censuit

cenfuit, ex fententia Congregationis Concilij, ipfe Papa Gregorius XIII. in Litteris Apoftolicis editis Anno Domini 1575. die 25. Januarij, prout habetur in Declarationibus Cardinalium ejusdem Decreti, apud Jo. Gallemart ibid. n. 1. & apud Cochier in Proëmio precum primariorum, fol. 2. & 3. Non enim in illo Decreto Concilij nominatur Imperator: qui cum fit fpeciali notâ dignus, nominatus fuiffet, fi Concilium voluiffet illum comprehendere, ficut nominavit Cardinales, qui & ipfi funt fpeciali notâ, feu expreffione digni.

CCCLXXXVI. Postremò in dicto Indulto Pontificio precum Cæfarearum, §. Non obftantibus, junguntur claufulæ derogatoriæ eorum, quæ eidem obftare poffent. Et inprimis derogat Pontifex Conftitutionibus Apoftolicis de non utendo gratis Expectativis: item de diligentius faciendis in favorem ordinariorum Collatorum, de quibus fuprà. Secundò, Litteris expectativis conceffis in forma pauperum, juxta c. Si pauper; 30. h. t. in 6. five mandatis de providendo pauperibus Clericis, non habentibus Beneficium: item Litteris de providendo perfonis Illuftribus, aut Graduatis, omnes enim hujusmodi Litteræ non obftant precibus Cæfareis, fi contingat illas concedi fuper talibus Beneficiis, quòminus dictæ preces ijs conferantur. Tertio, derogat Regulis Cancellariæ Apoftolicæ, quancumque publicatis, &

publicandis, quibus expreffè, & fpecialim derogari debuit; quia per claufulam derogatoriam generalem, non obftantibus Conftitutionibus Apoftolicis; non cenfetur derogatum, nifi Conftitutionibus ordinariis, non extraordinariis, quales funt Extravagantes, & Regulæ Cancellariæ, Cochier c. l. Sec. 5. §. 1. V. Publicatis, & publicandis, fol. 90. Quarto, derogat ftatutis, & confuetudinibus aliarum Ecclefiarum, etiam juramento, & confirmatione Sedis Apoftolicæ roboratis; quia fimiliter per claufulam generalem derogatoriam non tolluntur ftatuta jurata, vel per Principem confirmata, Cochier c. l. V. Juramento, & V. Confirmatione Apoftolicâ, fol. 91. Cui etiam Indulto non vult derogari Pontifex, per quascumque Litteras Apoftolicas, non facientes plenam & expreffam, à verbo ad verbum, de eodem mentionem. Quintò derogat etiam ipsis Concordatis Germaniæ, eorumque confirmationi, quatenus huic Indulto adverfantur. Sextò, denique derogat quibusvis alijs privilegijs, Indultis & Litteris Apoftolicis Indulto huic quocumque modo adverfantibus, etiam motu proprio Papæ, & ex certa fcientia, ac de Apoftolicâ potestatis plenitudine, etiam cum claufulis derogatoriis, & alijs infolitatis conceffis, & decernitur quicquid contra, quacumque Auctoritate attentatum fuerit, irritum, & inane. Plura videri poffunt apud Cochier Sec. 5. §. 1. & 2.

TITVLVS VI.

DE CLERICO ÆGROTANTE,
VEL DEBILITATO.

Dictum eft fuprà, quòd Beneficia, & Præbendæ nonnifi ijs, qui per fe refidere: & Ecclefiis defervire poffint, conferenda funt, cum Beneficia Ecclefiaftica dentur Clericis propter præftandum officium, c. ult. de Refcript. in 6. Sed quia meritò dubitari poterat, quid agendum fit, fi Clericus Beneficiarius propter ægritudinem, vel mutilationem officium præftare nequeat: ideo fubjicitur hic Titulus, in quo de hac re agitur, qui extat etiam in Sexto Decretalium.

§. I.

An Clericus propter ægritudinem, vel mutilationem amittat Beneficium suum, vel faltem fructus illius, & quando ei dari poffit, vel debeat Coadiutor.

I.

SERTIO I. Clericus, qui infirmitate impeditus eft, quòminus Ecclefiæ ferviat, & officium præftet, non folum non amittit Beneficium fuum: fed etiam pro ferviente, ac residente habetur, ita, ut omnes fructus Beneficij fui integrè percipere debeat, ac fi Ecclefiæ inferviret. Ita ftatutum habetur in c. Cum percuffio; 1. h. t. Ubi refcribit Papa Grego-

rius I. Epifcopo Candido, quòd propter ægritudinem, per quam Clericus à fervice Ecclefiæ impeditur, non debeant illi fubtrahi, aut minui debita ftipendia, fed omnia ea ipfi præberi, quæ, fi fanus effer, ab ipfa Ecclefiâ percipere poterat; quia alioquin alij exemplo deterrentur, ac proinde idonei Miniftri non reperirentur, qui Ecclefiæ fervice velint. Conftitit c. Cum percuffio; 2. cauf. 7. q. 1. ubi dicitur, quòd afflictio non debeat addi afflictis.

II. Ampliatur autem assertio: Quòd non tantum fructus Beneficij: fed etiam quotidianas distributiones debeat percipere Clericus infirmus, ut conftat ex c. unic. de Cleric. non resident. in 6. Limitatur autem, ut folum procedat, quando infirmitas eft caufa principalis, & proxima non ferviendi Ecclefiæ: Nam fi ante infirmitatem, dum fanus erat Clericus, non residebat, nec fervebat Ecclefiæ, tum propter infirmitatem fupervenientem, non habebitur pro residente; nam casus fupervenienti recipit declarationem,